

eni pōt quari ius accrescendi ex psumpta mente testōris p d.l.quis.cum gl. fm unum intellectum. & istud est illud, in quo se fundat Io. de Imo. in d.s. cum ita. quia rñdeo, q argm procedit in persona superflite, q ex dispositione testōris uocabat ad partem coherentis uocantem per ius accrescendi, & quo appellat quedā tacita substitutio a testōre facta. l. si Ti- tio, & Meuius. s. Iulianus. ff. de leg. 2. sed in proposito nro per sona superflite, s. Rodolphus non uocabat ex dispositione te- statoris ad portionem Iacobi decedentis sine liberis, quia non ex iure accrescendi, qm Iacob. adiuit partem suā, & sic cessat ius accrescendi. l. 1. ad fi. ff. de usufru. ac. l. 1. C. qñ non peten. partes. non ex iure alicuius substitutionis: quia non fuerunt adinuicem substituti per illa uerba uidelicet. Et in casu quo filij dīctorum Francisci & Martini sine liberis dece- derent, substituit artē marangonū, ut in d.l. Lucius. s. Caio. & l. si. s. filium. Item rñderi posset ad illud, q dicit Bar. de iu- re accrescēdi, q in hoc opinio sua est dānata per antiquos, & Imo. in d.s. cum ita. & Bal. in d.l. cum quidā. & et per Pet. & Cy. in d.l. cum quidā. per l. pen. ff. de iniuri. testi. Nec tex. i d.l. quis. probat opi. Bar. ut fatetur ipsemet Bar. in l. hoc arti- culo, circa prin. ff. de hære. insti. & latus comprobat Ioan. de Imo. in d.s. cum ita. & l. quidam ita. per illum tex. de vulg. & pup. & ita tenui legendo illam l. cum quidā. Vel pñ rñderi ad id, q dicit Bar. de iu. accrescēdi fm q rñderi Bal. in l. 1. de condi. inser. uidelicet q dīctum Bar. loquitur in uulgari sub- stituitioe, quæ ordinatur in testōris fauorem intendentis hñe scriptum hñdem unde substitutio cessare dēt eo ipso, q adiuit hñditatem, & est onus ipsorum hñredum, quib. facta est substitutio, qm sufficit, q in persona unius uerifice- tur conditio substitutionis fideicommissariæ, ut in d.s. Caio. cū si. Præterea dato q esset persona superflite, q tñ nō esset de descendētib. testōris posset dici persona, quæ ex præsum- pta mente testōris excluderet substitutionem, & sub dubio for- te tenet Io. de Imo. pōt tñ ad hoc rñderi, q attento, q dicta substitutio facta de arte marangonum cum onere faciēdi sin- gulo anno annuarium & certam distributionem frumētū in pium usum cōcernat fauorem aīæ testōris, * & piā cām. c. fi. de testa. & ibi no. & l. 3. q. 2. in c. no. exilitemus. & c. animæ defunctorū. sed ita est, q in parte, quæ obuenit d. Iacobo, q postea decessit sine liberis, non dī superextare persona, quæ ex præsumpta mente defuncti excludat substitutionem, i. cām ordinatam a testatore in fauorem animæ ipsius testatoris, quamuis superextaret d. Rodolphus, aut similes transuersales dicti testatoris. Hoc probo per ea quæ notanter uoluit Ang. in l. precibus. C. de impu. & alijs subfi. in 2. col. ibi di- cit q licet rñr substitutio pupillaris tacita nō excludat ma- trem, ut d.l. precibus. & l. fi. C. de insti. & subfi. tñ fallit, qñ ex coniecturis contra iur. appareret fuisse de mente testantis: ut no. gl. magna in d.l. precibus. & lare Barto. & alijs in l. 2. in prin. ff. de uul. & pupil. & inter cæteras coniecturas adducit Ang. in d.l. precibus. unum, uidelicet q substitutio facta ef- fet ad fauorem aīæ testatoris, quia tunc tacita pupillaris sub- stitutio facta ad fauorem aīæ excluderet matrem, quia uero simile est, q testator prædilexerit & præposuerit aīam suam egeris rebus. l. præfes. & q ibi not. C. de serui. & aqua. & l. fancimus. C. de sacros. eccl. & c. cum infirmis. de pe. & re- miss. cum similibus. & istud dictum Ang. sequitur etiam Pau- d. de Ca. in d.l. precibus. & reputat illud perpetuō menti te- nendum. Ita ergo in proposito ex præsumpta mente testāris esse vñ potius, quod quō ad patrem Iacobi uendicet sibi lo- cum substitutionis facta in fauorem animæ testatoris, quam q a. Imittatur Rodolphus, uel similes transuersales, qui ex dis- positione legis ab intestato successuri essent Iacobo, si inte- status decessisset, sicut in q. quam ponit Ange. in d.l. precib. præfertur ex mente testantis tacita substitutio fauorabilis aīæ potius, q mater pupilli, quæ ab intestato successura erat

Lib. I. Consil. Alex.

pupillo, quīs regulariter ipsā mater consueuerit excludere tacitā substitutionem pupillarem, ut dīctum est. ¶ Ad cōfirma- tionē huius accedit, qd no. Bar. in rep. l. 1. C. de fa. san. eccl. i antep. col. in verbo citra ordinē. dū dicit, pñerendū esse fa- uorē aīæ fauori liberorū * quinimō dato q fauore aīæ non esse pñerendū; ad affectionē testatoris erga d. Rodolphum, sed q esset par affectus, tñ dēt in pari cā affectionis pñeri pñona substituta, i. ars marangonū, ut est casus in proposito nro in d.l. hñdes mei. s. cū ita. & ibi no. hoc Bar. ff. ad tre. Fortifi- cat Io. de Imo. in d. s. cū ita. circa pe. col. ubi uoluit q illud, qd dī, q qñ facta est subfō fideicommissaria, duobus descen- dentibus testōris, quibus datus est post mortē eorū Titius, q est substitutus ad partē illius, eo qa superest confrater, q ex psumpta mente testatoris excludit substitutū, procedit, qñ d. instituti descēdentes, quib. datus fuit substitutus fidei- cōmissarius, fuerit inuicē grauatus de parte cohñdis, in uicem substituti, tñ dicit probari in d.s. cum ita, & cōtrario sensu. Et probat hoc p rñnē talē, uidelicet q quilibet institutus intelligit grauatus p fideicommissum Titio subfō fidei- commissario restituere partē suā tm, i. ipsius instituti decēde- tis sine liberis: nō aut intelligit grauatus de parte cohñdis, q sibi relicta nō est, ar. l. sed si sit. s. ff. de leg. 3. & l. pñ filiā. s. fi. in fi. ff. ad l. fal. Ergo cum testor uoluerit utroq; mortuo sine liberis substitutionem hñe totum: nñsi diceremus, q eue- niētē cōditione substitutionis fideicommissariæ i pñona uiriq; non deberet portio primo substituto, qa ultimus non intel- ligit grauatus de restituendo per fideicommissum substituto illud, qd ad ipsum uictimū peruenit ex successione ab in- testato, uel ex testō ipsius primi decedentis sine liberis, ex quo illud non habebat ultimus ex dispōne primi testantis, qd no. per gl. & doc. in l. eū q nouissimum. ff. ad Treb. & per do. in l. Marcellus. s. quidā liberis. eo. ti. sed ita est, q filij dī- ctōrū Francisci & Martini nō fuerat inuicē substituti, ut di- xi supra, ergo mortuo uno ex ipsius filiis sine liberis super- stes nō excludit substitutū, fm q dicit Io. de Imo. non tñ in hoc ultimo facio principale fundm. Fortius uoluit Pau- de Ca. in d.l. si pñ filiū impuberē. ff. de uul. & pu. q illud, quod dī, q si eueniat conditio substitutionis in persona primi non ad- mitto, si substituto superest alius institutus, q erat de libe- ris testatoris, procedit solū in substitutione pupi. ut in d. l. cū qdam. & ibi Bal. in qua substitutione tractat de hñditate pupilli, quia vñ intentio testōris fuisse conseruare ius legitimarum successionū ab intestato inter ipsos impuberes, testari non ualent, sed secus est in substitutione fideicommissaria, in qua tractat de successione testatoris, quo casu eueniente conditio ne substitutionis in personā primi decedētis sine liberis debet indistinctē admitti substitutus per d. s. Caio. q indistinctē loquitur: & ita dicit Pau. de Ca. esse de mēte Bal. magis tñ pia cent superiora fundamenta. Accedit et ad confirmationem pñictorum istud, qd no. dicit Nic. de Matarellis & Bal. i d. l. cum quidam, in ult. col. & sequit ibi moderni, uidelicet q si testor duos filios instituit, & post mortē eorum dece- dentium sine filijs substituit per fideic. Titium, & primus decedit sine liberis, & non instituit fratrem suum, qui cum eo fuerat institutus, sed extraneum, q tunc substitutus non excludit per existētiā d. fratris superstitis, quia pñsumitur primum testōrem solūmodō uoluisse, quō ex d. filiis pri- mō decedente sine liberis excludat substitutus per existē- tiā fratris superstitis, q primus sine liberis decessit ab in- testato, & sic q ab intestato superstes habet partē p decēde- tis intestati, secus si decessit conditio testō, in quo extraneū instituit, qa fuit, nō excludit substitutus, ut dixi in p. all. cū quidā. e. col. 3. ff. de reb. dub. l. q duos in prin. de uul. & pup. l. qui duos. & italimitat d. l. cū quidā. sed ita est, q ut uerbo fert d. lac. qui decessit nō decessit intestatus, imō cōdidit testm. in quo quartā partem tm hñditatis reliquit d. Rodol- pho, quibuldā aut alijs reliquit residuū, ergo nō debet pñ per existētiā d. Rodulphi excludi dicta ars marangonū sub- stituta, & pñertm cū nō dēt dici, in testm. d. Iacobi princi- paliter fuerit conditum gratia d. Rodulphi, cui non maior

* pars relicta est, & sic nō ut esse in cōsideratione * q aliud re-
G līcūm

Libri Primus Consilii Alexand.

li cum fuerit in testis d. Iacobi Rodolpho per no. Bar. & docto. in l. cum res. s. sed si culpa ff. de leg. i. arg. l. si ferus legatus. s. cum quis. eod. tit. Ex quibus omnibus concludo, q. dicta ars marangonum debet admitti ex substitutione ad partem hę redditus Laurentij delatam Iacobo. Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- a ¶ Partem, Bald. conf. 403. In substitutione, lib. 2. conf. 271. Substitutio fideicommissaria lib. 3. Cor. conf. 20. col. 3. lib. 4. Alex. conf. 92. col. 2. c. 6 fil. 94. li. 3. c. 109. col. 1. li. 7. l. si. quidā testamento. ff. de vulg. & pup. l. si quis ita stipulatus fuerit. ff. de verb. ob. Alex. in cod. conf. 91. num. 7.
- b ¶ Secus, Alex. l. ex facto. §. 1. col. 6. ff. ad trebel. Soci. rep. l. cum auct. col. 1. ff. de condi. & demon.
- c ¶ Vtroque, adde Alex. in l. quamvis, in fil. p. C. de imp. & alij subfil. l. quidam testamento. ff. de vulgar. & pupil. plenē dixi in nouis intel. meis c. 41. super d. §. cum ita.
- d ¶ Animę testatoris, l. siud improbat Rui. conf. 121. li. 3. quia dispositio legis, cum auct. Super qua est fundata l. pen. C. de imp. militat. contra ecclesiam. Natta.
- d ¶ Precibus, & ibi Alexan. l. as. col. 5. Alex. l. moribus in princ. col. si. ff. de vulg. & pup. & infra l. 2. conf. 66. num. 2. & li. 3. conf. 1. num. 2. s. sed hęc limatio est falsā quia sicut ecclesia non vult succedere in pręiudiciū filiū, l. 7. q. 4. c. si ita nec in pręiudiciū parentum, ut sentit Archi. in c. si pater. de test. in 6. & dictum Anglimādiū est, ut procedat, quatenus subfilio esset debita pro restitutione male ablatum, ut per A. re. conf. 154. Periculosum, in fi. Dec. d. l. precibus. num. 14. & ibi Cor. col. 2. Gui. Bene. in rep. Raynūtius. vers. si absque sub. more 2. nu. 98.
- e ¶ Fauri liberorum, l. Sed nunquid ultra legitimam faueatur magis cęq. pias, quā liberis, iude not. Dec. ad l. licet. C. de pact. Alex. ad l. pactum, quod dotali. col. 2. C. de ed. Natta.
- e ¶ Cum quidam, col. 3. C. de impub. Pau. ibi Alex. conf. 92. col. pen. li. 3. Et sic Decius in l. cum quidem col. i. male attribuit Alex. cotrariā opinionē Alex. eadem opi. cum Bal. semper tenuit.
- * Effe in cōf. d. Propter ubi pręlegata absorbet maiorem partē hęreditatis, idem indicatur de pręlegatis, quō d. de hęreditate; Bar. ad l. quid ergo, la. 2. §. 1. per litteras. ff. de leg. 1. & ad l. ex parte. §. in testato. ff. de fam. erc. ff. ad l. Marcellus. §. quidam liberis, ff. ad Treb. cum simili bus, ut ibi tradit Alex. col. 2. uer. r. fallit. Natta.

Super testamentis istorum Martini & Laur. consuluit. & Rimin. consil. 231. Hier. Zanc.

S Y M M A R I V M.

- 1 Negatiua probanda est, si est fundamentum intentionis.
- 2 Decessisse sine liberis quis presumitur.
- 3 Lex super facto presumptionem inducit.
- 4 Pater presumitur prędecesisse, etiam si decedat simul cum filio.
- 5 Iuris idem est de parte quō ad partem sicut de toto quō ad totum.

CONSILIVM XXXIX.

VISO themate de quo supra, omisso longo uerborum apparatusu & adhzrens ei conclusioni. q. uto ueram: dicā & br. q. sentio, & certē omisis non necessarij. Vt mihi, q. licet aliā q. q. negatiua est fundm. intentionis alicuius teneatur ille causam probare, ut in l. hoc iure, & in l. iura stipulatus. vers. quid si ab initio. ff. de uerb. oblig. l. si quis confor. tium. C. de fabri. lib. 1. l. magis puto. s. non possim. ff. de rebus eorum. & plenē per Imo. & alios l. 12. C. de iure emphy. teu. cum si. Tñ i q. proposita + q. aliquis est substitutus Titio sub hac conditione, si decesserit Titius sine liberis seu filiis mortuo Titio substitutus petat hęreditatem, allegans Titium decessisse sine filiis: certē qui uelit hoc negare, & al legare Titio non decessisse sine filiis, habet necesse hoc probare: scilicet q. tpe, quo Titius decessit, habuit filios, hic est tex. per q. litteram ibi decidit expressē Bar. & Ange. in l. ex facto. §. si quis autē suscepit. in fi. ff. ad trebellia. Et idē tenuit Bar. in l. quis duos. c. cū in bello. ff. de reb. du. ubi sub dit, q. qui allegat aliquem decessisse cum liberis, eo ipso q. probatur eum decessisse, fundata est de iure cōi intentio al legantis, q. decessit sine liberis, per d. s. si quis autem suscepit, & facit em eum l. spadonem. §. qui absoluit. ff. de ex cultuto. + Nam etiam super his, quę facti sunt lex quandoque pręsumptionem inducit, in l. siue possideris cum glo. ff. de proba. in l. filium. cum simili. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. & fugit etiam lex super his quę facti sunt l. q. in utro. & l. si. ff. de statu ho. Et declarat Bar. in repel. si is qui emptore. in 3. q. prin. ff. de usufr. nisi q. extrema non essent habilia, ut ipse declarat in eadē l. in 5. & in 6. col. ubi subtiliter respondet ad l. denique. ff. ex qui. cau. maio. Et dicit Ang.

in d. s. si quis autē, q. hoc est spālter in d. s. cum favore fidei commissi, seu fideicommissaria substitutionis, ne pereat, & ita dixit fuisse de mente gl. in d. s. si quis autē in d. s. cum in bello. fateatur Ang. q. tutius est facere, q. iudex faciat inuēctum in uicinia per exploratores referentes se inuestigasse, & inuenisse, q. nullus filius remansit ē. ut no. Bar. in d. l. in la. & ibi dicit Bar. in fi. q. et si exploratores referent se inuestigasse, & non potuisse certiores fieri pręsumitur pronęgante seu allegante liberis non fuisse extaste, allegante d. lex facto. §. si quis autē. qui est. s. pen. Et sic tacite vñ sentit re Bar. in d. l. in illa. per tex. in d. s. si quis autē, q. intelligat, q. facta fuit discussio per exploratores referentes se non apparere filios superuixisse. Sed ut dicit Io. de Imo. in d. s. si quis autē. iste intellectus diuinar ad illum tex. ubi nihil de tali discussione dicitur, & licet Io. de Imo. d. s. si quis autē. ff. de dubio fortē dicat, q. ille tex. in fi. est intelligendus, q. nō apparet patre, & filios decessisse simul casu substantie mortis, secus si ubi separatim ex diuersis tēpibus decessissent, quia tunc dicit ubi probare illā negatiuā, qui ex ea uult se fundare per d. l. hoc iure, cum sit certē iste intellectus ad d. s. si quis autē. uers. ubi nō vñ posse facere, quia fm hoc ille uers. esset superfluus, quia hoc iam satis apertē dictum erat in superiori uer. in ci. sed li. naufragio. Nec ēt prędictis ob. tex. in d. s. cum in bello. q. ubi ēt q. pater & filius simul perierunt, pręsumit pater prędecesisse super filio. cuius contrarium vñ dicitur tex. in d. s. si quis autē. uers. si naufragio, quia ultra ēt q. rñdet gl. in d. s. cum in bello. p. rñderi, q. tex in d. s. cū in bello, loquit quō ad effectum resultantem ex dispositione legis, q. quidem pcedit ex æquitate fm ordinem nalem, ut filius consequat hęditatem patris potius, q. contra, ut in casu. d. s. cum in bello. nā quō ad hoc ut filius transmittat hęditatē patris fingit p. p. decessisse. Sed tex. d. s. si quis autē, loquit ex dispositione hois, i. testatoris. Et hanc diuerbitatem in materia facit Bar. in l. q. pariter. ff. de reb. du. Et p. p. cludendo dico, nō esse in iudiciō recedendū ab auctoritatē. tantorum uiuorum, q. Bar. & Ang. Nec ob. q. loquant, ēt erat probandum, cum decessisse sine liberis, sed in casu nostro erat probandum, Martinum decessisse sine liberis, ex tpe Iacobi eius filio: quia rñdeo, q. inter casum nrum & casum quem Bar. & Ang. nulla est d. r. + quia idē iuris est de parte, quō ad partem, q. est de toto quō ad totum. l. q. de tota. in prin. ff. de rei uendi. & in l. qui scit. ff. de usu. quia illud quidem d. de probando quē decessisse sine filiis excepto uno filio, q. Iacobo. vñ concludo, fundatam esse quō ad prędictā intentionē agentium allegatū Martinum decessisse sine filiis excepto Iacobo, & Iacobum postea mortuum esse sine filiis, cum de morte tam Martini, q. Iacobi non dubitet.

ADDITIONES.

- a ¶ Probare, Idem Alex. sup. conf. 20. in fi. Pau. conf. 387. nu. 4. lib. 2. Soci. l. qui duos. §. 1. ff. de reb. du. Dec. conf. 652.
- ¶ Hoc conf. duplicatum est in fi. conf. 29. nu. 2.

CONSILIVM XL.

Vide in consil. 29. lib. 4.

S Y M M A R I V M.

- 1 Scriptura diuersarum manuū suspecta est, nisi notarius attestauerit.
- 2 Instrumentum debet esse scriptum manu notarij rogati, & ab eo subscriptum. & nu. 3.
- 4 Instrumentum nūtat repugnantiā.
- 5 Testamentum ad pias causas si fiat, in eo sufficiunt duo testes.
- 6 Clausula codicillaris non operatur, quādo filius fuit ignoranter periterus.

CONSILIVM XLI.

VISO tenore allegati produci instri testij q. Dñz Thomaſina Barnabensis, q. quidem pręsumponit nō fuisse scriptū manu notarij in ea parte, in qua factum est legatum viuis fructus Syluestro Gregorij stadiorum 30. nec in ea parte

te, in qua relictus est usufructus Petro fratri ipsius testatariis exceptis illis uerbis positus in fine d. legatarij, omni quantitate che li tocasse, quæ uerba a simant fuisse notarij, quibus institutio huiusmodi quoddam legatum relictum pro duabus virginibus maritandis: & illa finalis clausula, quæ incipit, actum in apotheca &c. sint de manu notarij. Puto esse de iure concludendum, quod legatum relictum fratri d. testatarij & relictum d. Syiue, peti non possit per eos occasione d. scripturæ testamentis, & maxime ex infra scriptis coniecturis. Et primo: quia cum d. scriptura testis sit de manu diuersarum personarum scripta, & notarius non facit mentionem, quod sit de diuersa manu, red dicitur suspecta: ut est text. sing. in auth. de trien. & femi. §. et qd' saepe. col. 3. quem ita allegat Bal. & Salin. l. cōtractus. C. de fi. instr. & ibi po. doc. & no. gl. in c. uenerabilis. de re li. do. & Spe. i. tit. de instr. ed. i. in fin. ver. ite q' habet sub scriptiones, & de not. gl. in l. si in uer. figura. C. de edi. diui Adri. tol. & dixit ibi Bal. i. q. col. talē scripturā ex hoc reddi falsam, & idem dicit Balin. effectum in l. i. unus. C. de testa. in ult. col. & in l. nostram. in 2. col. eo. tit. & no. doc. in c. ex literis, de fide. instr. Secundo: quia in instrum. debet esse scriptum de manu notarij de eo rogati, non manu alterius, ut h' in auth. de tabel. §. nos autem. & ibi gl. in uersu. ipse per se, not. Spec. & Io. And. in titu. de instr. ed. i. §. in fin. uersu. ite op po. non est confectum per eum. & Bal. in rub. C. de fid. instr. in 12. col. in uersu. sed hic dubitatur, expresse dixit, quod notarius debet scribere protocolum tantum de manu sua; & non per alium, & no. doc. in d. ca. inter dilectos. & Bal. in l. i. §. ne aut. C. de cad. tol. & Ang. in l. quēdā. §. nihil. ff. de eden. & Io. de Imo. in c. si de off. iud. Accedit, quod no. Balin. l. h' de i. cōmissa. §. si. ff. de lega. 3. ubi dixit quod imbreuiatura notarij fide faciatur, & in iudic. redacta. adeo quod ibi nullū appareat uitium, allegat id, quod h' in auth. de tabel. §. pe. iuncta l. con tractus. in uersu. in mundum. C. de fi. instr. sed d. imbreuiatura non est huiusmodi: quia cum sit scripta manu diuersorum, & est partim manu illius qui non erat notarius, qui quidem sint, patet ex iā dictis. ergo fide non facit. Tercio: quia scriptura notarij ad hoc ut fide faciat, requirit, quod sit sub scripta manu conficta: ut l. 2. C. de tabel. eo. tit. & gl. in aut. de in str. cau. & fi. in §. sed si infra. & no. Spe. in tit. de instr. ed. i. §. b' uersu. & §. in fin. ver. item q' non est tabellio. & Ia. de Are. & Balin. l. testis. §. si quis. ff. de testa. & An. de Bu. in c. 1. ci. caprin. extra. de fi. instr. & ibi debet esse descriptum non men ipsius tabellionis: ut dicit Spe. in d. §. b' uersu. i. sed hoc non est in d. scriptura, ergo &c. Quarto: quia in d. scriptura sunt repugnantiæ: quia ipsa scriptura in prin. est annotata sub die 16. Ianuarij, non tamen de manu notarij, sed in fine de manu notarij est annotata sub die 24. Augus. ergo aut oportet dicere, quod scriptura pp. repugnantia & incertitudinem uitietur, ut no. Cy. in l. in exercendis, in 2. q. C. de fi. instr. & Bal. ibi. & no. Bar. in l. huius scripturæ. eo. tit. & et ibi Bal. c. imputari. de fi. instr. i. uero eo qd' h' in auth. ut prepo. not. Impera. post prin. Aut oportet dicere, quod non debet attendi illud, quod non est scriptum manu notarij, ut iam dixi. Quinto: quia in d. testis non interuenerunt nisi tres testes & unus presbyter parochianus; quo casu nullo iure sustineri potest tale testis. si quod ad d. legata, quæ non sunt ad pias causas facta, iuxta l. si unus. C. de testa. & cum esset de test. tñ in hoc non facio fundm, quia audio, quod in loco extat statutum, quod corā tribus testibus possit fieri testis, & sic tunc esse discutiendum de illa dubitabili gōne an tale statutū ualeat, de qua latē per Bar. & alios in l. cunctos populos, in §. uel 6. col. de sum. Tri. & Io. An. in add. Spe. in tit. de instr. ed. i. §. compendiose. in add. inci. dicit Io. & cum suis multis cōcordantijs, tñ q' erat instituta ecclesia heres, quo casu fide sustinet principalis institutio facta ad pias causas coram duobus uel tribus testibus. C. relatu. de testa. sustinemus legata i' ibi relictā et laicis ad non piū usum, ut singl. decidit An. de Bu. in ca. qd' clericis. de so. compe. circa antep. col. & Salin. auth. cassā. in uersu. non quero. C. de sacrosan. eccle. Sexto, quia in dicto filius fuit a matre prateritus, nec ulla de eo mentio facta est, ergo sic red dicitur nullū hodie, postq' nulla est expref-

Lib. I. Consil. Alex.

sa cā in pteritione. s. aliud quoque c. iusto. §. si nautē h'c ob seruata. in auth. ut cū de app. cogn. oēs in auth. ex cā. C. de lib. prate. & in l. filio pterito. ff. de in iusto test. Et si dicat, quod saltē legata debent firma remanere per dispōnem dictæ auth. ex cā. uel per dispōnem statuti prouidentur, ubi dicit, quod in quolibet testis intelligat adiecta clausula codicillaris, quæ oporatur, ut ualeat testis non obstante defectu pteritionis, ut l. gñaliter. §. ex testis. ff. de fidei cōmissi. lib. l. si patroni. §. si. ff. ad treb. fm vnam lec. est cōis conclusio docto. in d. auth. ex cā. & in corpore vñ sumit, & Bar. & aliorū in l. i. ff. de iure codicil. & per Spec. in tit. de instr. ed. i. §. compendiose, uersu. ite uidendum per Balin. l. Titia testa. & in l. h. C. eo. tit. & in re pe. l. in suis. de lib. & posth. & in d. filio praterito. cum si.

¶ Rūdet ad hoc, quod dispō dictæ auth. ex cā. non habet locum quā filius fuit ignoranter prateritus, prout d' in casu nostro, quia tunc ignorabat filium hunc uivere, sed putabat ipsum esse mortuum, & p'ea in themate narratur in legato relictio fratri ipsius testis, adiecta illa uerba, per omni quantitatē che gl' tocasse &c. & quod illa dispō aut ex causa non uideatur sibi locum quod ad legata saltem non pia, quā filius fuit ignoranter prateritus, probat in §. si nautē. aliās est in §. siue igitur. in auth. ut cum de app. cogn. in uerbo falsis accusatoribus. & in uersu. alii instantiā. inducendo ut latē p Bar. in d. auth. ex cā. ubi hoc tenet, ipse et Ang. & Pau. de Cast. ibi. & Bar. Bal. & Ang. in d. filio praterito. & Bar. in re pe. l. 1. C. de sacrosan. eccle. in uersu. sed quæro, an relictā ad pias causas irritent ex causa pteritionis, & consuluit ita Bar. cōf. 235. Lapsus fecit testis. Balin. rep. d. in suis. in 22. col. l. i. ff. de codi. Moderni & Ang. in l. i. in prin. C. de bo. pos. con tratab. Ang. in l. miles codic. miles in supremis. ff. de testa. mili. & ibi refert, quod ibi fuit orig. op. Odof. & eam et te net Nic. de Mara. ut refert Balin. d. auth. ex cā. maxime in 7. q. & in l. h. C. de codicil. ubi et inducitur pro hoc l. si cur ti. C. de testa. mili. & l. si unq. C. de reuoca. dona. & l. pe. de iure codicil. & idem et tenet Bar. & Ange. in luxore. ff. de ma nu. testa. & in §. saluti quoque; capitulum in auth. ut cū de app. cogn. & Benedic. de Plumbi. in d. luxorem. & rūdet ad allegata in contrarium, ut ibi latius per eos, quod breuitatis causa non refero. Præsertim cum aliā et sint potissimum supiora fundamenta ad excludendos dictos legatarios. Non ob. et id, quod d' de clausula codicillarij subintellecta a statuto, quia posset rūderi, quod Barin. d. l. pe. de iure codicil. 6. q. dicit, quod illa clausula operatur praterito filij facta filij scienter, secus si ignoranter, quia non cognouit, nec non putauit filios h'c, ad hoc adducit d. l. cum q. C. de reuoca. dona. & l. cum uel in utero. C. de testam. iugata l. 3. ff. de testa. mili. & ita latē concludit Barin. d. consil. inci. Lapsus ubi rūdet etiā ad l. si quis cum nullum. ff. de iure codicil. & ad alia quæ pos sent allegari in contrariū. & item tenet Balin. l. i. totas. C. de reuoca. dona. ubi refert se ita consuluisse. & Balin. l. si quis. C. de codi. & in l. qui filius, in prin. de leg. 1. & Ange. in l. idem erit dicendum. ff. de testa. mili. per illum tex. & Ange. in l. si. ff. de iure codicil. & ita et quod ad casum nostrum tenet Pau. de Cast. in l. i. ficut certi. C. de testa. mili. & etiam tenet Ang. in consil. 364. inci. Petrus fecit filium testis &c. Non inficit, quod nonnulli reuenerunt contrarium, ad qd' fundm patet responsio ex notarij per Bal. proximē allegato consilio, tamen quia superiora fundamenta sunt tutiora, ideo uim facio in illis, concludens dicta duo legata ex dicta scriptura testamenti non posse cum effectu obtineri per dictas duas legatarias. Alex.

ADDITIONES.

¶ Manu, uide infra. eo. lib. consil. 129. & lib. 2. consil. 147.

¶ Debet scribere proth. Idem dicit Alex. consil. 104. col. 2. li. 7. per cas demmet auctoritates, & sequitur hoc. Fel. ad cap. inter dilectos, colum. fina. de fide instrum. ubi alleg. ing. ad auct. de tabel. in oppo. uersu. col. 4. uidetur, quod sola subscriptio notarij sufficit, & si uota non sit de eius manu, quia in d. ista tabellionis non eligitur in scribendo, sed ut det fidem gestis, quam satis præstat, si scribendo. Ita tenet Alex. consil. 14. libro 6. in §. argum. 2. par. & latius in colum. fina. Et ad corroboracionem faciunt plura deducta per Alex. ad l. si ita stipulam. §. Cuius generis, ff. de uerb. rum oblig. col.

G 2 2. &

Liber Primus Consil. Alexand.

2. & de hac q. uide Pau. Cast. consil. 209. Viso quodam infir. li. 7. & Frā
ci. are. ad l. penul. ff. de testamen. Et quod in prothocello subscripto
fuerit, uult Dec. consilio 447. & uide Alex. ad l. quādam. §. nihil. ff.
de edendo. Natta.
6. Conscribe, ita habent omnia exemplaria, sed intelligendū manu no-
tarij fecundum ea quae allegat. Imita in antiquis, & ubi esset periculū
multorum, ut per Bar. in l. i. quae ex argenteis. §. si introm. col. fin. ff.
de eden. An. Rub. consil. 10. in i. Item falsit in priuatis scripturis, uel qñ
appositum est sigillum, Roma. consil. 3. 34. Hæc scriptura.
7. Ita substituemus legata. Iltud etiam tenet idem Alexan. consil. 109. co-
lum. 4. lib. 4. licet in contrarium sit tenent inclinet Socr. ad l. 2. col. 7.
de uulg. & pupill. Et quid in casu e conuerso, quando est institutus lai-
cus, & legata sunt facta ad pias causas, a. gr. iudem D. ant. ad d. quod
clericis, de quo etiam per Socr. consil. 49. col. per lib. 4. & Ale. consil. 177.
col. 2. infra l. 2. Et de prædictis omnibus lare tangit l. asad. l. hac cōsul-
tissima. §. ex imperfecto. C. de testam. & ibi uide Cur. l. un. q. tenet opi.
cōtra Alex. hic fundamēto admodū pulcro. Dec. consil. 45. in fin. Natta.
8. Ignorator, idem falsi. col. per dicit ualde, hic inuolunt Alex. & Cor.
in d. auth. ex causa. adde Guil. Benedic. repe. c. Raynuntius. uerū in eo.
test. relinq. 1. nu. 23. Alex. infra lib. 2. consil. 47. nu. 8. limita ut infra lib.
2. & consil. 42. nu. 6. cum se. adde infra lib. 3. consil. 30.

SYMMARIUM.

1. Matrimonio soluto si fructus percipi reddi debent uxori.
2. Mulier potest habere bona triplicis generis. & nu. 5.
3. Reuerentia lenit presumptionem consensu.
4. Lex 2. C. de res. empt. habet locum in transactione, contra m. l.
5. Renunciatio generalis non extenditur ad ignorata.
6. Dolus præsumitur ex magna lesione. & nu. 10.
7. Clausula ex certa scientia, nullo errore, tollit omnem presumptionē
erroris.
8. Renunciatio generalis trahitur ad omnia. & nu. 13.
9. Iuramentū excludit remedia iuris, et sine certioratione & nu. 22.
10. Iuramentum facit ualere actum omni meliori modo, quo potest.
11. Vestes quatuordecim nō pñt qñd lucrū uxoris soluto matrimo-
nio.
12. Statutum potest auferre ius terrij, & unum pro alio obligare.
13. Statuti forma ad unguem seruanda.
14. Timor litis sufficit ad transigendum.
15. Mulieri scienter indebitum soluenti, uel ullius uendenti, non subue-
nitur.
16. Iuramentum quomodo debet habere tres comites.
17. Ligo facilius subuenitur per tertium, quā ex proprio actu.

CONSILIUM XLII.

SUPTER præmissa themate diligenti aīaduersione præha-
bita. Videret prima consideratione dicendū, dñam Ioan-
nā petentem restitutionem bonorum ac redditum hēdita-
tis paternæ reuerentorum ad manus dñi Deodati eiusdem
Ioannæ q. mariti audiendam esse infirō transactionis non ob-
stante tñm maritus & eius hēdes soluto matrimonio nedū
stantetur uxori ad restitutionem paraphernalium & aliorū
bonorum uxoris non dotalium sed et ad fructus & reddi-
tis ex eisdem bonis per maritum perceptos. I. si ego. §. do-
tis. ff. de i. do. l. hac lege. & l. si. C. de pac. cōuen. & ibi expres-
se gl. iunctū. maritus in prin. quæ cū lex pen. ff. ad l. fal. non
uiolandum illum tex. & ibi no. per Bar. & Ang. & no. in gl. in
lubi adhuc. in uerbo ad sustentationem. C. de iure do. &
b. ibi Bal. in penul. col. & per Bar. in consil. i. incip. Titius ha-
bens uxorem. & Bal. i. asiduis. C. qui po. in pig. habe. & in
l. pe. C. de bo. ma. & in c. 1. §. si duo fratres, & elegat per Bal. in cō-
u. bene. inuesti. in dicto §. dotis. & no. gl. in rub. C. de iure dot. in
prin. & C. de pac. cōuen. in fin. & si illorum bonorum custo-
diam uiro tradidit mulier, ut ei tradere administratorem
& usum, & si fructus percipit maritus ex talibus parapher-
nalibus tenetur reddere rationem, quatenus uir conuerterit-

set in usus proprios: quia debuit ad eōs usus conuercere. §.
allegata. In iñs dicit Ita. q. procedit diffinitio Martini
Siliniari. & Bar. in d. l. maritus. C. ad l. fal. & glo. in d. l. fin.
Quod a fuit bona mulieris nec dotalia, nec paraphernalia,
ueluti ea sunt bona dote, & extra ea quæ in domū mari-
ti inducit, & tunc si maritus cōtra uoluntatem mulieris fru-
ctus percipit ex talibus bonis, tenetur eos restituere. l. de
his. C. de dona. inter uir. & uxo. aut de uoluntate mulieris q.
cipit, & tunc aut quare de fructibus extaribus, & illos resti-
tuere tenet. l. i. putat. §. si de. do. inter uirum. aut quare de
fructibus consumptis, & tunc aut quare de fructibus indu-
strialibus, & non tenet restituere d. l. si. cum gl. aut quare de
fructibus consumptis & tenet, quatenus locupletior ef-
fectus est maritus. d. l. si. putat. §. si uerō uoluitas u. uicioris est
dubia, & hunc casum omisit Bar. & Bal. in d. l. consilio dicen-
tes, q. oēs fructus et consumptos & tam naturales q. indu-
striales restituere cogitur, & de hoc proprie loquitur d. ma-
ritus. in l. subaudiendo ad lex. Quia in dubio non debet in-
telligi uirum illo casu consumere fructus de uoluntate mu-
lieris, ex pluribus presumptionibus. Primō, q. nemo pla-
mitur uelle iactare suum. l. cū de indebito. in prin. ff. de pb.
l. si cum. ff. de sol. Sed q. auriissimum est genus mulierū.
l. si ego. ff. ad Velleianum. Tertiō ex cōgruentia personarū,
quia mulieres debent sustentari d. maritis de proprijs bo-
nis eorum, uel de dotalibus, non autem econtra uiri ab uxo-
ribus. l. ex annuo. ff. de dona. inter uirum. Quartō ex qualite-
te personarum, quia i uxore est annexa reuerentia uiro, pp.
q. inducit p̄sumptio diffensus. l. 1. §. quæ onerā. ff. quæ-
rerum actio. nō da. no. Bar. in l. quæ. in ff. sol. ma. & cū
agat de iudicio mulieris, in dubio p̄sumit diffensus. l. i.
ff. de su. l. filius. §. inuitus. ff. de procurator. ex quibus patet,
hēdes dñi Deodati fuisse obligatos ad restitutionem dicto-
rum bonorum fm diffinitionem præmissam. Et ex his non
vī oblatre statum p̄dictum, qd̄ incipit, pro supportōdis
oneribus matrimonij & c. q. rāderi pōt, q. illud statum lo-
quitur in fructibus bonorū paraphernalium, sed ista bon-
non uir fuisse paraphernalia; quia ea mulier fecum ad do-
mum uiri non traduxit, sed sunt alia bona tertij generis, pro
ut superius dictum est. Sed q. quia transactio iacta cum ser
Bartholomæo hēde prædicto non uī oblatre d. D. Ioannæ: nō
quid egerit, seu exegerit d. dñis Deodatus eius maritus aut
procurator de bonis hēditatis d. Frācis ipsa iustā & pro-
babile ignorantiam habuit, cum probab. iliter procuratoris
factum ignoret. l. qd̄ vulgo. ff. pro emptore. l. si. ff. pro sua
no. glo. 2. in l. si res obligata. ff. de leg. 1. & in l. si q. delega-
uerit. ff. de noua sed transactio nunq̄ trahitur ad ignorata &
incognita. l. cū acquiliana. ff. de trāsa. nec et iñs trahitur ad
ea. l. si. C. de nō nu. p. l. si q. satisd. cog. ca. cū inter. & ibi nec
de renun. c. ueniens de iurei. Tertiō, q. esto q. transactio cō-
prehenderet bona dicē hēditatis Frāncisci, & redditus in
de perceptos per Dñm Deodatum; tñ quia si constaret, q.
minā Ioann. fore t̄ enormissimē lēsam, prout per eius patre
allegat, ut transactionem p̄dictam uelut enormiter lēsam re-
traheri posse, præsertim si esset decepta in dimidia p̄rente
diū. l. 2. C. de rescin. ven. & c. cū dilecti. & c. cū cām. de emp.
& vend. q. quidē remediū vī locum hē in cōtrāctū transi-
ctionis. uel. Lucius. §. si. q. & ibi Bart. & alij. ff. ad Treb.
no. Bar. Ang. & alij in l. si quis cum aliter. ff. de uerbo. obli. &
D. Card. & Io. de Imo. & Abb. in d. c. cum cām. & Io. de Imo.
in ca. quintauallis. in 16. char. de iurei. Nam vī esse eadem
rō in cōtrāctū transactionis, q. est in alijs cōtrādictibus, in
quib. uidemus hē locum remediū dñi. 2. ubi per Bar. &
doc. in l. si quis cū aliter. oportet. n. ut deceptis succurrat, &
præsertim quia ista non vī propriē fuisse transactionē, cū nulla
his subesset. l. si. ff. de transa. q. Quarto cum præsumat ignoran-
tia quod ad dictā dominam Ioannam, ut probauit, ergo licet
in infirō renūciatū generaliter oib. beneficijs sibi cōpe-
tentibus, non vī renūciatū generale remediū dñæ. l. 2. C. de rescin.
vend. ita dicit Bal. d. l. 2. C. de rescin. uen. in 5. q. referēs ita
renūciatū Nic. de Matarellis, quia gñalis renūciatio nō suffi-
cit ubi allicitatione ignorantia prouidetur, allegat dñm

cū aquiliana. & l. i. ff. q. s. in ius uocan. non ierit. fa. cit. l. i. q. uis. q. uis. ff. q. s. cau. plus dicit Bal. in d. l. 2. in 4. q. q. mulier, rusticus, & minor debet esse certiorati de bñf. d. l. 2. Et iō licet alienas sciētē re suā deceptus ultra dimidiam non habeat remediū d. l. ut l. i. C. si minor fuerit. & l. maiori bus. C. cōia uerūq. iudi. & no. Bar. & doct. in d. l. 2. tñ fecus in minore, muliere, & in rustico sciētibus ualorē & quantitatē & qualitate rerū, q. a requirit, q. sint certiores de bñficio d. l. 2. q. talium plonarū simplicitas suadet potius hoc processisse ex facilitate q. ex liberalitate, arg. l. cum de indebito. §. i. ff. de probat. et l. athletæ. §. de rusticis. ff. de excusa. tu. fm Bal. in pale. l. 2. ergo cum dñā Ioanna non fuit certiorata de remedio d. l. 2. non ut ab eo exclusā, sed si habuisset sciētia quantitas dñorum bonorum et redditum, quāto magis si ignorauit. Pro hoc et facit tex. no. in l. fi. s. idē quā si ff. de cōdi. indeb. Et ibi dicit egregiē Bar. p. illum tex. q. si in infirio continet, q. Titius renanciet cōditioni indebiti, condi. sine cā, et oī alteri auxilio, nullum fuit p̄iudiciū erranti, seu ignoranter cōtrahenti qā eo errore, quo facit principālē contractum, eodē errore apponit d. uerba. facit l. doli. uerū. d. iuerfū. ff. de noua. cū ergo p̄sumat ignoratiā habuisse d. d. lo. ut dixi, ergo seq. q. illē gñales renūciatio nes sibi non habent obstat, si est decepta ultra dimidiam, quāto tunc tñ p̄sumit ignorantiā. quīquis. et ibi Bar. C. de rescin. uen. Quinto, q. astante dicta deceptione, seu le sione re ipsa non ut obstat et iurū, quod regit esse seruā dum, ubi seruari possit sine dispendio salutis eternæ. c. si uerō, de iurei. c. licet. eo. tit. lib. 6. cum fimi. Nam ut dixit Pet. de Anch. in repet. c. canonum statuta de consitu. in uerfū, quid dices de iuramento etc. Accedit casus in ciuitate Sena rum, ubi erat statutum, quod nullus contractus, finis, uel quietatiō qui fieret per minorem 25. annis ualeat, nisi interueniret certa solēntia, contigit, q. parvus neptem habēs ex filio tradidit illam nuptiā dans in dotem sibi quinquaginta, neptis minor renūciauit patris p̄dicto omni iuri sibi competētī in paterna h̄rditate, quālebat in quadruplo plus, & iurauit non contrahere nec comites, fuerit, iudiciū, et iustitiā. c. et si Christus. de iurei. et no. in authen. qd' eis. C. de nupite. quia paria sunt inesse dolum ex proposito, uel doli re ipsā. d. l. si q. s. cū aliter. et l. 2. s. circa. de doli. exce. et ideo cum iuramentum non obliget interueniente dolo, cum contingat de iurei. c. 2. de pac. in 6. debet intelligi etiam de dolo re ipsā. Pro hoc etiam allegat dictum Vincē tii in d. c. cum contingat, dicentis q. licet in casu illius capi tul iuramentum obliget mulierem ad obseruantiam contractus, tñ poterit mulier insitare, ut iuramentū sibi relaxetur. Et ita dixit Pe. de Anch. q. si dñr de limitari tex. in auth. fa csa puber. si aduer. uen. ut nō p̄cedat illa auth. q. euidenter cōstat aduultum esse re ipsā enormissimē lēsum ultra dimi diā. d. l. 2. C. de rescin. uen. Et licet Pe. de Anch. teneat in minore, tñ idē vī esse in maiore, q. iurū p̄stitum a minore representant eum maiorē per d. auth. sacra. in l. 2. C. de rescin. uen. & in d. c. cum cām. Et idē uoluit ipsē Pet. de An cha. in disputatione sua inci. Cum C. laicus. & in c. quīs. de pac. in 6. Fortius et vī uoluisse An. de Bu. in c. cum cōtingat, de iurei. in quarto casu principālī, ubi cōcludit, q. q. si iurauit in cōtractu, in quo cōstat ipsum fuisse deceptum nō dolo ex p̄posito, sed re ipsā, tñ si deceptio est in magna quā titate, in qua p̄sumitur doli. l. omnes. §. Lucius. ff. quē in frau. cred. & no. l. qui testm. ff. de proba. sine deceptis sit maior, siue minor, poterit resiliere a contractu, & adhuc secun dum cum non esset necessaria absolutio a iuramento, quia tales enormes deceptiones uident a iuramento excepte. l. si libertus iurauit. de ope. lib. c. quinta uallis. cum ibi no. p. eū, de iurei. ergo tex. in d. c. cum contingat, excepti iurū, dolo p̄stitū. ergo siue doli interuenierit aut, siue re ipsā in

Lib. I. Consil. Alex.

ramentum nō dēt obuiare p̄tati rescindendi cōtractū: licet dicat esse cautius, q. petat absolutio a iuro, & hoc dicit esse uerum, et si iurati fuit non contraherent aliqua rōne uel cā quacūq. quia ab istis uerbis ut ciuili mō prolatis tales de ceptiones dēt & p̄nt excipi. l. creditor. §. Lucius. ff. man. & d. l. tres fratres. ff. de pac. Et hoc putat esse uerū, et si iurati fuerit, oīa & singula contenta in infirio esse uera, prout in ca su nro, quia confitso de oppo. talia p̄nt reuocari c. cū in posi tionib. & ibi no. de iurei. in 6. quia iurū censet esse p̄stitū sub confidentia, q. illa sunt uera, vñ reposito rem aliter se h̄re non est prius, licet temerē iurauerit. c. quādamodū. & c. ueniens. de iurei. 22. q. 2. per totū. Et ita dicit se cōsuluisse, nisi a maiore esset facta sp̄alis mētio, q. promittebat contra p̄dictā nō uenire rōne enormis deceptionis: ut ibi p. eū, cū quo et transit D. Abb. q. uerba in p̄dicto infirio transactio nis minime sunt inferta. Ad idē, q. no. Rich. & Bar. & Sal. in l. pactum q. dotali. C. de pac. ubi dixerunt, q. illud, q. h̄r in c. quīs. de pac. in prin. q. filia q. habita dorea parte renūcia uit cū iuro futurā h̄rditatem paternā, nō p̄t uenire cōtra iura mētum, nō p̄cederet, q. filia nihil p. dote habuisset, q. pos set uenire cōtra iurū, q. illud iurū tunc cōtineat iniquitatē uinculum, & ideo nō seruandū. d. c. inter cetera. cū si. & ita limitauit. d. c. quīs. & ita dicit Pe. de Anc. in d. c. quīs. & no. Io. de Imo. in l. l. i. p̄lupatio hoc mō cōcepta. ff. de ver. obl. & in l. qui super sit. de acq. h̄r. Sed p̄missis non ob. contrarium niam de iure probabilior esse puto infra scriptis. Et primo, q. in infirio transactio nis sunt iura uerba, ex certa scia, & nullo iure uel facti errore ducta d. partes, sed aīo & p̄posito deliberato uigore p̄ntis transactio nis, cōpositionis, & p̄cti abfoluerunt, & c. per q. uerba tollit oīs erroris p̄sumptio. l. sed & si quis. ff. si. & ibi hoc no. Bar. & Bal. ff. q. s. cau. & Bar. l. fi. s. itē q. i. ff. de cond. inde. & l. si dari. ff. de uer. obl. & no. Bal. in l. m̄r. in 3. col. C. de rei uen. ubi ad hoc allegat. cū pre cib. C. de p̄b. & Bal. in rub. C. de confes. & in l. 2. in 7. q. in fi. C. de rescin. ergo sequit, q. per scientē & nolentē non p̄t al legari doli esse cōmissum. l. cū donationis. C. de trans. l. 1. in fi. de act. pe. Sed ut dicta deceptio est infra dimidiā to rius, aut ultra dimidiam: infra dimidiā, & cōquēri nō p̄e D. Ioanna, q. cōtrahentib. licitum est inter se decipere, nisi cōstet de dolo ex p̄posito. l. in causā. la. 2. s. pen. & ibi not. ff. de minorib. l. si nolentē. C. de rescin. ut deceptio fuit ultra dimidiā, & adhuc audiri nō dēt quia ex quo p̄sumit, D. Ioan. nō fuisse ductā ignorantia, in p̄ximo argumento p. bari, sequit q. cessare deat remediū rescissum cōtractus, ut no. Pet. Cyn. Bar. & Bal. & cōter oēs. in d. l. 2. C. de resc. & per luno. in d. cap. pen. per l. i. C. maior fa. Tercio: quia t̄ gñalis e fuit renūciatio, sed liberatio, de qua in d. infirio, liberatio at̄ generalis indistincte & generaliter facta ad oīa trans. l. i. plurib. ff. de accepti. secundum Iaco. But. & Sal. in l. age. C. de trans. & Sal. in l. fi. de certa. eo. rit. ualebat in uim transactio nis q̄tum ad specificatā & narratā tñ de quib. lis uertebat, uel uerti sperabat, sed quō ad oīa alia ualebat in uim p̄cti, quia pactum uerbis generalibus factum extendē ad omnia, etiam de quibus cōtrouerfia nulla erat. l. emptor. §. Lucius. & ibi gl. & doct. ff. de pac. & hoc nē a uerborum si gnificatu recedatur, qui est, ut uerba generaliter prolata generaliter operatur. l. regula. §. fi. ff. de iu. & fac. igno. l. r. s. cū vrbem de offi. p̄f. urb. & expresse in dicto instrumēto par tes ostendunt uoluisse facere non solum transactiōnem, sed et pactum, ut ibi in uerbo compositione, trans. & pactum & c. quē uerba sunt utilia, ut cōuētio & liberatio gñalis pos sit generaliter operari & ad quēcūq. trahi, ut no. Bar. in d. l. certa. Et Ant. de Bu. in c. de trans. bene faciunt no. per Bald. in d. l. pactum quod dotali. & ibi propter hoc subdit, q. cauere debent contrahentes, uel renūciātes a uerbis gene ralibus, ne ex effuso sermone periculum incidant. C. de do. promiss. l. fi. & idem secundum cum creditores compelli non possunt apponere in replicatione clausulas gñales, nisi qua tenus ueniunt ad robur specialium secundum Ia. de Are. in l. 3. §. i. ff. de cōtrario iu. tu. & no. Bar. in l. cū aq̄i cum seq. q. illud tex. ff. de trans. Quarto, quia etiam si dicta domina Ioā

G 3 na ha-

na habuisset ignorantiam prædictorum prout per eā allegatur; tūc hoc non obstante videret eam audiri non dñe: probat ex his quæ dicit Bal. in l. res. ff. de pac. in 4. not. & in secunda op. & in l. sub pteu specierum. per illū tex. in prima op. po. C. de trāsa. ubi inquit, q̄ gñale pactum sui natura ad oīa porrigat & incognita, nisi aduersarius fuit in dolo, * per d. l. res. fratres. & q̄ sibi imputare debet gñaliter transiens, si nō cogitauerit sub gñalibus uerbis oīa comprehendī, & incognita, nisi ex inaduerſentia eius appolita sint d. uerba gñalia: quia nō dñt aduersario nocere, arg. l. quicquid astrin gendū. ff. de verb. obl. fm Bal. ibi dūm dñdet ad l. cū aquilia. q̄ pp uerba gñalia in dubio uē saltē in genere cogitasse de oībus, ar. l. qui iure militari. ff. de testa. mili. & no. & Bar. in d. l. sub pteu specierum. in princ. fed l. cum aquiliana. loquit, quoties cōstabat, q̄ in genere nō cogitauit: quo aut cōstare possit, declarat Ang. in d. l. tres. ff. per cōfessionē patris, uel per cōfessionē, quas ibi latus prosequit. Quinto, pondero uerba posita in d. iustro transactionis & absolutio nis ibi, uidelicet, & quibuscunque alijs causis, rōnibus cognitis & incognitis, & quæ uersomiliter excogitari pos sent, & si quid esset inter partes, de quo dici posset p ipsas partes uersomiliter excogitatū, uel deductū non fuisse & C. Nā, ut dixit Bar. in l. Aurelio. s. Caius. de lit. leg. in ult. col. li cēt aliā transactionē nō porrigat ad incognita, tñ fallit, nisi uerba contrahentium hoc dīctarent, per d. l. cū aquiliana. & nō. glo. in l. de his. de trans. & Bart. in d. l. sub pteu specierum, & ibi notant oīs docuēdū q̄ tūc ut saltem in ge nere cogitasse, ut in d. l. qui iure mili. & ibi dicit Ang. q̄ sit cautus debitor, ut in quietatione gñali faciat apponi illa uerba, q̄ trahat & ad incognita, quia tunc erit securus per petuō fm ipsum, & idem nō. Ang. in repe. l. qui Romē. s. duo fratres. in 2. q. ff. de uer. oblig. & per hoc patet, q̄ non possu mus dicere dictam do. Jo. et alios, cū in genere cogitauerit, ut colligit ex uerbis d. iustro, de quibus proximē mentionē habui. Sexto q̄ per hoc nō. gl. & doc. in l. 2. C. de rescin. uē. & gl. & doc. cōiter in d. cum cām, de emp. & uendi, ut ha betur q̄ i minor fin contractū fuit deceptus illa dimi diam, & iurauit non uenire contra, q̄ nullo modo nō audiet uolens rescindere contractū, idem nō. An. & Sal. in d. auct scia. & tñ loquūt gl. & doc. in d. locis. q̄ fuit errore & igno rantia ductus, quia alias in sciente non habet locū reme diū rescissionis, ut iā dixi, sed ita est, q̄ dñs lo. iurauit contra p dīctam transactionē non uenire, ergo & C. Septimō optime facit, qd̄ not. Arc. & Io. An. in c. quib. de pact. in 6. ubi per illum tex. i. d. iustro loquentē uoluit, q̄ ubi in aliquo actū, uel renunciatione interuenit iuram, & si talis renunciā s de illo bñficio, cui renunciā nō sit certioratus, tñ excludet ab eo, nec poterit cōtrauenire & si renunciatus sit mulier, ut in casu illius. c. Pro hoc tex. optimus in c. ex rescripto. & ibi gl. & doc. de iurei. ubi mulier intercedens pro alio cū iuro non p se iurare beneficio Velleiani: & si non appareat eā certioratā fuisse. Et idem nō. An. de Bu. in c. si diligēt. in 6. col. de fo. compe. ubi dicit q̄ ideo mulier intercedens pro alio cum iuro nō iuratus Velleianus, quia psumitur ad iuram uenire deliberatē, & q̄ ibi adeit duplex consensus * qui plu rimū operat, in aut. siue a me. Cad. Velleia. & quod nō. gl. in d. cū cōtingat & quia ibi interuenit iuram psumit certi ficatione, allegat nō. per Archid. de quāuis, q̄ quia fm eum iuram habet uim clausulæ, q̄ actus ualeat omni meliori mo do & quo ualere pōt l. cum p s. filius matrem. ff. de leg. 2. & idem est de mente Bar. in l. si quis pro eo. in 5. membro. ff. de fidei. ff. Et sic patet non obſtare id qd̄ dixit Bal. in l. 2. in 4. q. C. de rescin. uen. ubi dixit, quod in muliere, minore, & rustico renunciātib. remedio d. l. 2. requirit certioratio illius beneficii, quia esto q̄ illud effectuerit, procederet, q̄ non interuenisset iuramentum per prædicta. Item d. Bal. procedit ut dicam in reponſionib. & si fiat conclusio, q̄ interueniente iuramento de non contrahendo, prout interuenit, fuit domina Io. exclusa à remedio rescissionis, quod & tenet Bar. i. l. sciendū in fide. de reb. obl. ubi idem tenuit Ang. in repe. ubi uoluit, q̄ etiam si minor deceptus iurauit in

contractū non uenire contra, excluditur à beneficio rescissionis in integrum, & sicut in specie non renunciatur, uenit de bñficio rescissionis certioratū esse cōstat, ut probat in aut. facta pube rū. C. si aduer. uen. non suppiendo illū tex. & hoc ibi tenuit Bar. An. & Pan. de Cal. & Bar. Fulgo. Lud. de Re. in l. si duo patroni. s. idem lul. ff. de iurei. & Bal. in l. 2. de reb. cred. & in l. 1. C. si aduer. uend. & Bar. in d. l. qui iure mili. de test. mili. & Raph. Cu. & Lu. in d. l. sciendū. Pau. de in l. si. ff. ad Vellei. & est magis cōis opinio, q̄ approbat cōis stylus & obseruatiā fm doc. in d. locis, ergo ab ea est di scedendū l. minimē ff. de leg. 2. Octauo, q̄ dato, q̄ dici i pos set, in alio cōtra hū potuisse locū esse rescissionis cōtra hū * pp deceptionē, tñ in cōtra hū transactionis * non possunt rescindi cōtra hū, dato q̄ interuenit deceptio illa dimi ta re ipsa, ut p. Inn. & Io. An. Pe. de Anch. in c. peruenit, de emp. & uend. & Spe. in tit. de emp. & uend. s. nunc dicēdū est. de testi. uerſi, quid de trans. & gl. in l. Lucius. fecundum intellectū Dy. ff. ad treb. & Gui. de Cu. i. l. ex cā. de sc. pro emp. & Dy. in l. si q̄ aliter. de uerb. obl. Pet. Ric. Malm. Cy. Bal. Sal. in l. 2. C. de rescin. uen. & Bal. in l.ordo. C. de ex. cu. rei iudi. & in l. 4. s. 1. C. de trāfac. & ibi feniit gl. & Bal. in l. si. s. 1. ff. cōia de leg. & i. l. 1. C. de pac. i. 2. col. & Rapha. i. d. l. si quis cū aliter. et probat in d. l. Lucius. s. si. non uiolando illū tex. & p hoc Bal. alle. l. 1. C. de plus per. & l. sub pteu specierū. C. de trāfac. Bñ facit l. in summa. i. prin. ibi, res nulla, & qd̄ ibi gl. ff. de cōd. ind. & l. a diuo. s. si pignora uenit rem. ff. de rei. cū ibi not. & l. si supstite, & iuncta l. 2. C. de dolo. & l. q̄ si deferente. ff. de nā trāgentes & remitten tes dubi & incertū litis euentū * l. qd̄ debet, ff. de pecunā possunt dicere se esse deceptos l. 1. C. de pac. l. si ea lege. C. de usur. Nō ob. q̄ in cōtra hū allegabatur non posse assigna ri rōnem differentie inter contractū transactionis et alios cōtra hū, q̄ ad hoc p̄trideri, q̄ imō alia est rō in trāfactio ne, q̄ illa fuit iudicia, ut esset litū finis l. fratris. C. de trāfac. & q̄a habet inslar sñae l. 2. ff. de iurei. cōtra q̄ niam si ita fuit in iudiciā, nihil ibi opponi pōt l. 2. q̄ cō. prouolū. C. niam rescin. nō posse c. qd̄ ad cōsul. de rei iudi. Et sic p̄ tet hāc opinio, esse magis cōem, h̄ ideo ab ea nō disceden dū, ut h̄ in locis uulgaribus, licet Bar. uoluerit, q̄ possit h̄re locum remedii d. l. 2. C. de rescin. uen. nēdico, q̄ deceptio est illa dimidia non inspecto uero ualore rerū, sed inſpec tro dubio euentū futuræ litis, & ita intelligit d. l. Lucius. Et si specta opinione Bar. difficillimū esse p̄bare in casu nō de tali deceptione, p̄ferim flante, q̄ d. h̄ares dñi Deodati et cā transactionis relaxauit d. Ioannē oēs uestes & pannos cuiuscūq; cōditionis ac textutos & annulos deputatos p̄ dīcta dñā Ioannā, & ad eius ornatum, quæ de iure tñ nō debeant spectare uniuersaliter ad dictam dominam Ioannā. 12. ¶ Nā exceptis his quæ erant ad quotidianum usum mulieris, reliqua oīa restituenda erant heredib. uiri. l. mortis ius causa. s. i. ff. de donatio. inter uirum. & not. in l. sed usus fructus. s. dos legata. ff. de donatio. inter uirum. & no. Dy. Bar. alij in l. pen. in princ. ff. solut. matr. & Bar. in l. si ut certo s. mundum. ff. commo. & in l. 1. s. nec castrensē. in pen. col. ff. de col. bon. & Bal. in l. cum te. C. de do. ante nup. & in l. filia. C. fam. erc. in 6. col. & in auth. ex testō, uerſi. i. c. cum seq. C. de col. & Bal. in trāc. de duob. frat. & Bar. in consil. filius Petri de Florentia. & Ray. in repe. l. post dotem. ff. solut. matr. Item fm iustitiam stante conuentione, q̄ omnia debita & credita contra cā p. d. Deodatū, seu p. d. Do. Ioannā in pollicio Rodigij spectare debeant ad d. Do. Ioannā, ut ad hoc ut constaret de dicta deceptione inſpecto dubio euentū oporteret particulariter constare de qualitate & quantitate dictarum uestium textutorum & annulorum, & dictarū debitorum & creditorum, & et rerum, bonorum & reddituum d. Do. Ioannā ad manus d. D. Deodati peruentorum, q̄ (ut dñi) posito q̄ de tali deceptione constaret, adhuc secū dum ueram & magis cōem opin. p̄textu talis deceptionis non poterit rescindi contractus transactionis, & possit q̄ alias rescindi possit, tamen stante iuro & clausulæ, de quibus supra, hoc fieri non potest, ut superius est ostensum, nec aliqua

aliqua pōt cōcedi absolutio à iuso, ut probabo rñdendo ad
¹³ quintum argñ. ¶ Nonò, quia fuit in dicto infiro renunciatũ
 generaliter, * quia renunciatum fuit exceptioni doli mali,
 conditioni sine cā, q̄ metus cā, actioni in factum, omnique
 alij exceptioni de suo iure & beneficio, & legũ auxilio &c.
 nam dum dicit, exceptioni doli mali, parer, quia expresse re
 nunciavit remedio, q̄ datur illis, quē sunt decepti ip̄s;
 quia si conveniantur ex tali contractu, hñt exceptionē do
 li d.l. si quis cum aliter. & ēt illa cā generalis subsequens
 post sp̄ales casus expressos operatũ, ut renunciatio generalis
 trahatur ēt ad oīa alia remedia competentia saltem nō ma
 iore expressis, ut no. glo. & doc. in l. 4. s. quā situm. ff. si quis
 cautio. & in c. qui ad agendum, de procura. in 6. in c. sedes.
 de resc. in cle. non pōt, de procu. & no. in ca. 1. per doc. de
 commoda. & Dy. in regula contractus. de reg. iur. lib. 6. & Cy.
 & alij in l. 1. C. commoda. Decimò & ultimo attendendum
 est d. statum, q̄tum est respectu fructuum per dictum dñm
 Deodatum perceptorum ex dictis bonis paraphernalibus:
 quia lucro eius & hñdum cedere debent autoritate d. statu
 ti hoc clare dispōnens, & pro expedito habeo d. statum
 ualere, quia factum fuit cum cā, ut in præfationibus parer,
 dum dicit, pro supportandis onerib. matrimonij, quæ varia
 sunt &c. ex præfationib. colligitur. n. ratio & cā finalis statu
 ti. l. ff. de hæc. insti. & ibi no. Bar. l. ambitiosa. & ibi Bar.
 i. uerf. uisus & examinatis dictis regulis sic ff. de decr. ab or.
 fac. & no. per Bal. in 1. conf. C. s. quibus, & per doct. in cap.
¹⁴ pen. in fi. de cler. conig. ¶ Vnde cum cā potest lex, uel statu
 tum auferre ius tertij etiam sine illius culpa, cui ius auferit.
 c. sine culpa, de reg. iur. in 6. plenē not. in c. 2. de consil. item
 si uerberatum. s. fi. de rei uend. l. uēditor. s. si constat. ff. cō
 munia prædno. Bar. & Bal. in promigio deflorũ, & can. in
 c. quæ in ecclesiis, de consil. cum fi. Et specialius quò ad
 terminos n̄os firmat Bar. in tractatu præfalarum, in 3. q.
 1. q̄onis principalis, ubi dixit, ualere statum, q̄ unus te
 neatur pro alio, & exemplificat in statuto dispōnente, quod
 uxore teneatur pro marito, per l. satis. C. in quib. cau. pig. ta.
 contrahat. l. fi. C. de primipilo. lib. 1. 2. & no. Bal. C. de iure do
 tium in l. dotis, ubi dixit ualere statum, q̄ filij teneant ad
 debita patris, etiā si non fuerint eius hæredes, per d. l. fi. C.
 de primipilo. & sequitur illud Pet. de Anch. in c. canonum sta
 tuta, de consil. in 6. char. in uerb. quæto ulterius, scriptum
 est &c. & Io. de Imo. in c. pe. de consue. facit tex. in c. 2. de de
 lic. puerorum. & quod no. gl. in rub. de decr. decur. lib. 1. o.
 & no. Albe. in 1. parte statutorum. q. 47. & 61. cum fi. ¶ Nec
 obstat, q̄ dicta bona non sint paraphernalia, de quibus lo
 quitur statum per ea, quæ dixi in primo argumento addu
 ctio in cōtrarium: quia imò dico q̄ dicuntur paraphernalia:
¹⁵ ut no. Azo. in sum. C. de iure do. in 1. col. ubi inquit q̄ quæ
 dam res dñr paraphernales, * ut quæ a muliere iuxta dotem
 auferuntur in domum uiri, & si quædam inferantur ea inten
 tione ut fiant uiri; erunt eius, alioqui remanebunt mulieris,
 in dubio tñ nisi aliud appareat, non transit dominium in uir
 um, licet viro tradantur, vel vir scribat se accepisse, tradun
 tur. n. plurimum, ut maritus custodiat, non ut sint eius; &
 ideo depositi cōuenietur maritus, uel etiam mandati, si mu
 lier retinuit res, sed earum custodiam commisit uiro. hæc
 sunt uerba Azo. in effectu, & sic uult, q̄ sufficiat cōmissio ef
 fe custodiam & diffigētiā bonorum mulieris marito per ip
 sam mulierem, ut bona dicantur paraphernalia: hoc autē fa
 ctum fuit in proposito nostro, ut constat ex instrumento illo
 procuracionis & mandati facti per d. Io. in personam dñi
 Deodati eius uiri, l. in re mandata, C. manda. l. procurator tu
 torum. ff. de procu. idem in effectu uoluit Ia. Bu. l. maritus. C.
 de procura. ubi dixit, q̄ mulier habere potest patrimonium
 triplicis generis: primo dotalis, q̄d marito tradidit & dotē.
 secundò, paraphernales, quas marito tradidit, sed nō in do
 tē: quo casu tradendo ei tales res, ut in ipsis cum consue
 re procuratorem. l. fin. C. de pac. conuen. & in illis, seu pro il
 lis maritus agere potest absque mādato, & absque eo q̄ de
 rato caueat. l. fi. C. de pac. conuen. tertio habere potest mu
 lier aliā bona non dotalia nec paraphernalia: ut sunt illa, q̄
 Lib. I. Confil. Alex.

viro non tradidit; & in his cū maritus custodiā nec tacitũ
 mandatũ habeat, si uult maritus agere tanq̄ coniuncta pō
 na habet necesse cauere de rato, & isto casu loquit d. l. mari
 tus. fm Ia. Bu. uult. ergo Ia. q̄ ubi marito cōmissa est ab vxore
 custodia bonorũ uxoris, uel in eis datum est libi manda
 tum, cēsent Ia. bona paraphernalia, & idem sentit Bart. &
 Bal. in d. l. maritus. licet non ita apertē, sicut Ia. But. sed ita
 est, q̄ maritus in casu n̄ro habuit mandatũ & custodiā, ergo
 &c. ita ēt puto se hñc cōm usum loquendi, fm quem ēt in
 telligunt uerba statuti. l. Labeo, & ibi Bar. de suppl. lega. l.
 librorum. s. quod tñ Celsus. & ibi Bar. ff. de leg. 3. & l. 1. in
 princ. & ibi Bar. ff. de suis & leg. not. Bar. de no. ope. nun. in
 rubri. & in l. 1. C. de iure. calum. & Iac. But. in 1. cōli. C. Nec
 habet obstare, q̄ statutum excipiat casum, qñ mulier in præ
 sentia uiri esset testata saluum sibi esse ius in fructibus:
 quia rñdeo, q̄ in tali protestatione nō constat, nec illud mād
 datum, seu constitutio procuratoria uñ hñc uim talis prote
 stationis, uidelicet quia cum illud mandatũ fuit factũ ma
 rito absente, ut constat in ipso infiro in uerbo absentem tan
 q̄ præsentem &c. quæ uerba hoc probant contra ipsam mu
 lierem, quæ actũ illius constitutionis procuratoris fecit. l.
 optimam. C. de contrahen. & commit. l. iura. l. cum precibus.
 C. de proba. Præterea statutũ requirit, q̄ mulier protestet,
 q̄ in fructibus sibi salua sit repetitio suo loco & tpe, qd̄ in
 eis omne ius sibi saluum &c. hoc autē non fuit expressum in
¹⁶ d. infiro procuracionis: & semper forma data à statuto est
 ad unguem seruanda, ut no. gl. in c. 1. in uerf. uocacionis. &
 ibi Bal. in 2. col. de mil. ual. qui cont. eff. & glo. in cle. 1. in
 uerbis. 3. de vi. & ho. cle. & clare. Bal. in l. 2. in uerf. col. C. qñ
 & qñ ius. & in auth. qui femel. in 4. col. eo. ti. & in l. nō sunt
 liberi. de uol. no. facit. l. qui Romæ. s. Flauius. ff. de uerb. obl.
 & qd̄ no. glo. in l. hac consulti. s. i. C. qui testa. face. pos. &
 qd̄ no. Arg. in l. 1. de lib. & posth. cum fi. ¶ Superest ad alle
 gata in contrarium rñdere. Et primũ nō obstat, quia parapher
 nalia & fructus eorum reddi debent uxori fm distinctionē
 traditam per Bar. & doc. in l. maritus. cum fi. ff. ad l. lib. q̄ rñ
 deo, q̄ illud posset procedere, ubi non extaret statutum, de
 quo in 1. o. arg. dixi, ubi ēt probatũ d. bona esse parapherna
 lia. Rñdeo secundo, q̄ illud posset esse uerum nisi facta esset
 transactio & absolutio gñalis, quæ trahitur ad oīa, ut supe
 rius est ostensum. ¶ Non ob. fm arg. q̄ d. domina Ioanna p
 sumatur habuisse ignorantiam eorum, quæ peruenerant ex
 dictis bonis ad manus eius uiri, & per consequens transac
 tio non debet trahi ad incogitata d. cum aquiliana. quia
 rñ. q̄ imò præsumit habuisse scientiam, ut ostendunt uerba
 infiri transacionis in uerbo ex certa scientia, & etiam ut
 probauit in primo ar. vltimæ partis. Secundo rñdeo, q̄ posi
 to q̄ ignorasset ex quo liberatio fuit generalis, & præter
 tim cum fuerit adiecta clausula illa, quæ trahitur ad inco
 gnita, & trahetur quò ad omnia in casu nostro, ut probauit
 in quarto & quinto arg. & eo magis quia iurauit non ueni
 re contra, & per ea quæ dixi in 6. arg. & maxime in contractu
 transacionis per ea quæ dixi in 8. arg. ultimæ partis. ¶ Nec
 obstat tertium argñ, q̄ est l. dñs Ioanna ultra dimidiam in
 fii pretij, quo casu oporteret rescindere contractum transac
 tionis per l. Lucius. s. fi. cum glad Tre. quia in contrarium
 est magis cōis opi. ut probauit in 8. ar. ultimæ partis. Nec
¹⁷ ob. q̄ ista non fuerit transactio, ex quo lis mota nō erat: q̄
 rñdeo, q̄ satis est, q̄ subesse timor litis, ut dicat esse transac
 tio, licet lis nondũ mota esset, ut est tex. in l. 2. C. de trans. no.
 Bar. ibi. & in l. cās. sup. eo. ti. & no. in l. 3. ff. eo. ti. Præterea da
 to q̄ in contractu transacionis posuit hñc locũ remedij, d. l.
 2. C. de rescin. uen. i. casu n̄ro q̄ illud remedij cōpetit igno
 rāter decepto, & per consequens nō p̄t cōpetere d. l. sciēt. ut
 probauit in primo & secundo argumento ultimæ partis. Itē
 dato q̄ ignorauerit, tñ iurā excludit eam, ut probauit sup.
 in 6. arg. Non ob. quantum argñ, q̄ gñalis renunciatio non
 sufficit, ubi prætextu ignorantie alicui succurritur, ut not.
 Bal. in l. 1. C. de rescin. uen. in 5. q. & per illud quod hñt in
 fi. s. idem quæ iust. ff. de cōd. inde. cū ibi not. per Bar. quia re
 spondeo, q̄ hic erat sciēs d. Io. ut probatur in infiro, ut dixi.

Liber Primus Consil. Alexand.

Præterea illud posset procedere, nisi esset appositum iuramentum, ut no. gl. & doct. in d.l. 2. de rescind. ven. & in c. pen. e. cit. Nam per iuramentum præsumitur magis deliberatè quàm actum gerere, ut probauit supra in 7. arg. & per hoc patet non oblatè id, quod no. Bal. in d.l. 2. in 4. q. C. de rescind. uendi. dum dixit, quod mulier, minor, & rusticus, et si scierit decepti sint infra dimidia in contractu, possint rescindere contractum, nisi fuerint certiorati de beneficio d.l. 2. C. de rescind. uen. quia illud dictum posset procedere, ubi non interuenisset iuramentum, nam interueniente iuramento tenent, quod nulla requiritur certioratio beneficiorum, et in muliere, per c. ex rescripto. de iurei. & c. 2. de pact. in 6. & latius dixi in septimo arg. Quinimò et quoniam esset appositum iuramentum, ut non procedat decisio Bal. in d.l. 2. in 4. q. fm Imo. in c. cum contingat. de iurei. in tertio membro prin. in uerb. Et aduerte, quod quia non dicit Bal. in d.l. 2. cum sequi ubi dixit, quod hoc d. Bal. non ut uerum, quia si mulier scierit uendidit rem pro minori pretio quod ualere, adeo quod decepta fuerit ultra dimidia, tamen ut, quod uoluerit donare residuum, per id quod h. in l. 1. ff. de condi. inde. ut sicut si mulier scierit soluerit indebitum, non posset petere per d.l. 2. & leuius per errorem de reg. iur. ita ut, quod hoc casu sibi non subueniatur. Pro hoc et allegat, quia cum non subueniat masculo, non debet et subueniri mulieri, cum non reperiatur hoc expressum per id, quod h. in l. 1. ff. de iuris. & fact. igno. & r. adit ad l. cum de indebito. s. 1. ff. de prob. allegat per Bal. quia loquitur illa l. quoniam dubium est, an scierit indebitum, aut non ut patet in d.l. cum de indebito. post prin. ubi, uel aliquid istam ignorantiam. & c. Vñ tunc mulier, rusticus, & minor præsumit putasse fuisse debitum id, quod soluit, ideo sibi non incumbit probatio, sed aduersario, fuscus in masculino maiore, non rustico, quia præsumptio est contra ipsum solutè, & ideo debet probare, quod sit indebitum, ut ibi d. & sic d. l. non facit ad propositum, quoniam per scientem fieret, fm lo. de Imo. in d. cum contingat. Postremò non obstat quintum principale argum. dum dicebatur, quod stante deceptione ultra dimidiam, non habet oblatè iuramentum, quia debet concedi d. D. Io. absolutio & relaxatio iuri, uelut præstiti dolo interueniente re ipsa & c. quia r. deo primo, quod ista dubitatio non est necessaria stante scientia d. Io. Ioan. quia excludit eam ab omni remedio, ut supra dixi, & et posito quod ignorasset, tamen attempto quod sumus in contractu, & anfectionis, non est locus d. re medio rescissionis contractus, ut dixi in 8. arg. & præsertim statibus renunciationibus supradictis, prout dixi in nono argum. Item r. d. & et in alio contractu non ut, quod possit cedere absolutio a iuramento, imò illud seruari debeat, postquam seruari potest sine interitu salutis eternæ, per regulam canonistarum, & in specie non in terminis postis gl. & doct. i. c. puenit de emp. & uend. & in d.l. 2. C. de rescind. uend. Pro hoc facit ratio ibi allegata in proposito per Bal. in re. in 5. prin. si quod iurans uidetur uelle ualere o. meliori modo, quo ualere potest, cum pater. s. filius matr. ff. de leg. 2. Non ob. quod iuramentum non debet esse iniquitatis uinculum, & quod debet habere tres comites, scilicet iustitiam & c. quia respondeo prout dixi Io. de Imo. in d. cum contingat. in fi. primi membro, si quod iuramentum dicatur continere iustitiam, dum tamen non continet quid turpe, uel non tendat ad obseruantiam peccatorum, alias sequeretur, quod cum iustum sit, minorem non obligari efficaciter sine debita solennitate, & auctoritate administratoris, ut decreto iudicis, maxime, ubi aqualiter læditur l. 1. in prin. ff. de minori. non deberet per tale iuramentum obligari, & excludi a beneficio restitutionis in in regum quod est contra textum in d. auth. sacra. cum ibi no. p. Bar. & similiter sequeretur, cum iniquum sit ualere alienationem fundi dotalis, quando contingit mulierem effici in dotatam l. 1. s. & cum lex. C. de rei ux. actio. non debet iuramentum interpositum super alienatione obligare, quod est contra d. cum contingat. nec est uerum, quod a tali iuramento, quauis mulier maximam laesionem sentiat, possit obtinere absolutionem, secundum Arch. in c. quamuis. de pac. in 6. p. illum textum uer. omnimodo. & idem tenet Ang. in l. si quis per eo. ff. de fidei. in prin. dicens quod nec in casu c. cum cōtin-

gat, nec in casu d. auth. sacra. hęc locum absolutio a iuramento, quia iuramentum in dictis casibus, firmat contractum, qui non ualebat cum effectu favore personæ iurantis, idem tenet Imo. in l. cum vir. in l. 1. col. ff. de uisica. & in d. c. cum contingat. in 5. col. & c. quinquaginta in pen. char. de iurei. ubi refert, quod licet Imo. in d. c. cum contingat, dixerit se credere, per se absolute a iuramento in casu illius decretalis, tamen cum illud est contra illud decretale inducendo, ut ibi late per eum nisi appareat, quod mulier præcedenti. minis cōtraxisset, tunc posset seruari op. Vincen. no. per Inn. & Io. And. in c. cum matrimonij, de offi. dele. & in l. 1. s. q. oneranda per Bart. ff. quarum rerum actio non dat. uel quoniam per aliqua mendacia fuisset ad hoc inducitur, per no. in fi. et gl. in l. ite si pretio in fi. loc. & istam opi. tenet D. Abbin. d. cum cōtingat. in 1. col. Non ob. quod dolo re ipse æquiparet dolo ex proposito, per d. l. si quis cōtingat. in 3. col. & c. quia non dicitur quod effectus seruari, quod dolo inter aliter. ergo iuramentum non dicitur quod effectus seruari, quod dolo uenit. d. c. quia, quia r. deo, prout et ridet Imo. in d. c. cum cōtingat. n. 32. in 3. membro, per tex. in d. c. quis. & in d. c. cum cōtingat. in uerb. dolo, intelligitur de dolo ex proposito, non de dolo re ipsa, ut colligit ex no. per gl. & doct. in d.l. 2. & d. c. pen. alias. n. decisio. c. cum cōtingat. & c. quis. & auth. sacra. C. si aduer. uen. esset imposita uerbis & non rebus: si per deceptionem re ipsa, de qua loquuntur illa iura, posset peti ab absolutio a iuramento, non est dicendum. l. 2. C. cōtra de legatis. c. cōmissa. de ele. in 6. & effect contra textum in d. auth. sacra. in uerb. inuolabiliter, & in d. c. quis. in uer. oimodo, & silt dicit Io. de Imo. in c. quinquaginta, in pen. char. quod non est uerum quod dolo ex proposito & dolo re ipsa per oia æquiparentur, patet, quia pro dolo ex proposito in contractibus stricti iuridatur actio d. dolo, sed ubi est dolo re ipsa, sola exceptio cōpetit, ut d. l. si quis cōtingat. ubi ibi notatis fm eum, & hoc non ut bene dixisse Pe. de Ancin. d. canonum statuta. & Ant. de But. in d. c. cum cōtingat. in quarto casu principalis cōis opinio glossatorum & doct. sit cōtra eos. ff. glo. & doct. in d.l. 2. & in d. c. pe. alias. n. sequetur, quod iuramentum nihil operaretur in casu, d.l. 2. & in d. c. pe. qd non est dicendum, ar. l. q. de leg. 1. & c. si Papa. de priuile. in 6. Nec ad hoc ob. qd h. in c. quinquaginta. & in l. si libertus ita iurauerit. de ope. 21. liber. ubi non obstat iuramento potest quis, ppter laesionem uenire contra, quia ibi loquitur, quoniam quod læditur per arbitratorè, & sic per tertium in casu nostro læditur quis ex cōtractu suo immediatè, ideo hoc casu facilius dēt sibi pra iudicari, ut patet in l. si de re. cum ff. de arb. iuncta d. l. 2. & no. Bart. in d. c. si cōtraxit. s. arbitrorum. uer. quarto quod d. etiam. ff. pro socio. iuncta d. l. 2. & Ia. But. in d. l. 2. pro ista 22. opi. etiam facit: quia quando mulier, uel minor iurat non ut nire contra contractum, non potest ratione laesionis petere restitutionem i. integrum, nec uti beneficio Velleiani, c. de ex rescripto, & d. auth. sacra. ut dixi supra, ergo eadem ratione maior non debet posse ratione deceptionis impetrare absolutionem a iuramento, ut sequatur beneficium d. l. 2. quod aperte fuit de mente Arc. in d. c. quamuis per illum textum. & ideo cōiter reprobat limitatio Richa. & Sal. & Pe. de Ancin. dicentium, quod text. i. c. quis non procederet, ubi nihil potest dari effectus filie renunciationi cōtrarii tenuit Io. de Imo. & Dñicus de S. Gem. in d. cap. quamuis, & Io. de Imo. Lud. de Ro. in l. qui superstitis. ff. de acq. her. & in l. stipulatio hoc modo, de uerb. obli. & Io. de Imo. in d. c. quinquaginta, in pen. charta, propter rationem expressam d. c. quis. quia iuramentum potest seruari sine interitu salutis æternæ, nā ubi agit de favore alicuius, puta de uitio perituro, et in correctione filie extensio ex identitate rationis, ut colligitur ex not. per gl. & Bar. in auth. sacra. Et no. Ant. de But. in c. si. circa ante. char. de consuetud. ubi pro hoc allegat not. per glo. in l. com. nes. in uerb. passionis. C. de feriis. & ideo non mirandum si plures dolo, noluerunt se subscribere conf. Pe. de Ancin. ca su prædicto, prout ipsemet refert in d. c. quis. Præterea et de c. suo loquitur in minore, cui iura magis subueniunt propter eius imbecillitatem: nimirum si iurauit simpliciter non contrauenire, si intelligitur solum exclusus a beneficio restitutionis in integrum, non autem a beneficio d. l. 2. ut ibi expressè dicitur.

decisi. 220. & de communi opinione. Crau. conf. 151. nu. 26. Nat.
Litis euentum. Non dicitur latus, qui lites, & perplexitates execratur.
Bal. ad l. minoribus 25. annis. ff. de minorib. per illum tex. & tex. in l. liti.
66 ff. de alien. iud. mut. ca. fac. Nat.

¶ Communem, idem Alex. l. si quis cum aliter. & ibi Ia. col. 6. ff. de uerborum ob. Mart. Affl. deci. Nea. 220. col. 1. Alcia. i. quamuis col. 2. C. de

- h Communem dem Alexi hic quis cum aliter & ibi tala c. 6 ff. de uerborum ob. Marc. Aff. dice. 220. col. 1, Alexi, quamvis col. 2. C. de trans. inter pios aff. p. l. C. de Dec. con. 203. col. 2. defendit op. Bar. eo colore, quod ultra allegatis per eum sequitur Panthal. Cred. in rep. d. 2. q. 1. Cor. autem con. 1. 65. con. 182. lib. 1. con. 57. col. 2. 4. lib. 4. distinguit, an sit foris in modico ultra dimidium, & non rescindat, fed bene fit maxima laeso ultra dimidium, quod sequitur Dec. con. 302. con. 216. con. 479. con. 551. con. 569. & in l. cum. C. de trans. quod habet rationem & obseruari solet, quod si clarè doceat de enormi laesione ultra dimidium rescinditur.

* Quoniam, idem Alex. infra li. 5. conf. 42. ubi uide. * Vide de hoc articulo Alex. ad li. 6. in futuris. §. dos legata. ff. ad l. Falci. ubi uult. q. h. red. uir. in cal. quo teneatur alia mulierem infra d. uult. teneat eidem providere de uidualibus uestimentis. Sequitur Alex. conf. 14. col. 5. li. 6. de qua re uide Ang. ad §. fuerat. col. 4. ante p. Instr. de actio. Natta.

* Renunciatio generaliter. Iffid arg. non procedit, quia Bar. ad l. si quis cum aliter, in f. dicit, quod non sufficit renunciare generaliter exceptioni doli mali, nisi specialiter fuerit facta mentio de illa lege vel per verba tantumdem importancia. Sequitur Alex. conf. 1. col. 2. h. 6. Natta.

* Paraphernales. Quae dicantur bona paraphernalia, tradit Cuma. conf. 104. Queritur, nunquid bona. Nat.

* Absolutionem. Idem tenet Imol. ad l. cum uir. col. 9. ff. de usufructu. nisi coacta fuerit mulier minis. & uerbis maritis. ut fape usu uenit. Nat.

* Capituli cum contingit. Hanc opinionem uidetur amplecti etiam Abb. conf. 71, dub. 3, li. 1, et latè Soc. conf. 115, li. 1, et latè etiam Cur. confilio 44, per totum, et conf. 66, col. 20, uerſ. Contra has conuentiones iuratas, laſaſi, nam & poſtea, ſi minor, in 1, de iureiurando, et latè col. 13, li. 14. Videtur poſſe diſtingui inter enormem laſionem, et enormiſſimam. Aff. decif. 322, et cum Alex. hic tranſiit Rui. conf. 16, col. 3, lib. 4. Nat.

¶ Hoc conf. approbatur per Ias. conf. 76. ad 4. uol. 1. uide Deci cum ibi

no.conf.180.& seq.Crauet.conf.188.post.nu.3. ante nu.2.Hoc confil.
Bar.est 125.conf.uero Bal.est 366.uol.2.in not. & uide Dec.conf.521.
col.prima.& Soc.conf.82.col.2.ad fin.cum seq.uol.4. Hier.Zanc.

S V M M A R I V M.
I Castri vicina non sunt de pertinentiis eius, nisi probetur.

- 1 Castris vicina non sunt de pertinentijs eius, nisi probetur.
2 Civitas destruita sine spe constructionis amittit privilegia, secus si
 alio transferatur.
3 Ins seu, quasi possessio subiectionis per obedientiam probatur.

DE celeritima expeditione requisitus quid supra premis-
so themate sentiam, p̄termisissis argumentis, in paucis
absoluam. Dico namq; primo a lieto C. f. de Mo.

[illegible]

- [illegible]

Liber Primus Consil. Alexand.

in uer. collegiatis. de elec. in 6. no. clarè Bal. de pace Conflā. in uerbo. nos. Rom. & Bal. in l. ficut. §. in decorionib. ff. quod cuiusque uniuer. no. & Ang. in rubrica. ff. de colleg. illi. Preterea dicit Inn. in c. 2. de ope. no. nun. & gl. in præallegato ca. priuilegium. q. ciuitas. uel castrum destructum. & alio translatum retinet iura quæ habebat ante. arg. 1. i. q. 1. & temporis & c. f. q. de relig. domi. c. cum ad monasterium. ff. de contrah. emp. l. gde. sed ita est. q. d. castrum Rascandorij representare ut castrum Planorij. & loco eius edificatum existit. q. satis constat ex actu illo destructionis incontinenti subiectæ post constructionem Rascandorij. ex uicinitate. n. a. ciuitū perpendit interio. ut l. i. uentri. §. f. cum gl. & ibi no. Bar. de priuile. cred. & no. Bar. in l. post contractum. in uerb. quinto præsumit. ff. de don. & per Bal. in l. multum. C. si quis alteri uel sibi facit. l. Titia. §. idem rādīt. de uerb. obl. & litem quæ r. s. i. ff. de pact. ergo ut. q. iura castrī Planorij censent esse translata castrum Rascandorij. Fortificat prædicta. quia psumit q. et ante tempus d. ultimæ inuestituræ collatæ in Casarem. d. uillæ cesserant obedire castrō Rascandorij. sequit q. cæperunt esse subiecti isti castrō & eius diuisio tanq. pertinentiæ castrī q. per obedientiam acquiri ius. seu quasi possessio subiectionis: ut no. gl. & Inno. in c. olim. l. 3. de reffit. spo. & declarat Bar. in l. 2. in 13. col. C. de seru. & aqua. & in l. liberti libertaq. in prin. C. de ope. liberto. pro hoc in specie facit qd no. Bal. in l. data opera. C. qui accu. non possunt. i. 1. col. in uerbo super q. ita cadit testimoniū & c. ubi dicit q. si uertit qd. an ager? Titianus sit de territorio Perusij uel Eugubij. testes inducitur ut probent. debent reddere rationem super iurisdicō. ut quia uiderit eōe Perusij ibi furcas erigere. uel malefactores ibi capere. uel uiderunt hostes illius agri ibi obedire. saltem in faciendo. ut ibi latius per eum. Compræbant ex his q. hōr in l. 3. C. de nat. libe. & ibi no. Bar. ubi dicit q. probato. q. castrum. uel uilla sit de territorio talis ciuitatis. probat eo ipso. q. probat. q. castrum. uel uilla subibat onera illius ciuitatis. ut quia ibi soluebat collatas & similia: al. legat et ea que hāc in auth. quib. mo. n. effi. sui. §. si quis igitur ex qualibet. & ibi no. gl. sed ita est. q. d. uillæ subeunt. & subibant et ante tempus d. inuestituræ onera custodiæ de d. castrō Rascandorij sciente. patiente. & uolente superiore. fm. Bar. in l. si. f. uti possi. no. in c. 1. de fo. compet. in gl. si. ergo sequit q. censent esse subiecti illi castrō. Ex quibus concluditur. quod in concessione facta dicto Cæzari dicit uillæ nulla tenus comprehensæ intelliguntur.

ADDITIONES.

2. Castrō. Iaco. tract. seu. uer. & castrī Rub. conf. col. 1. fa. quæ dixi in cō. sue. Paris. §. i. gl. §. nu. 44. cum seq. Pro pertinentiis intelliguntur omnia accessoria. ueluti munitiones castrī. moleniæ. territorij. fructus. mancipia. pecora. & omnia. quæ ibi sunt ad inuestitionem possessionis. uel domus: ita Declarat conf. §. 16. col. penult. & cum d. Inno. tenet Abb. ad c. ex litem in fide iure patro. Bal. conf. 420. Verba Principis 2. col. i. Natta.
- * Destruunt. Ciuitas uel castrum funditus destruitur. de quo uide per Fel. ad c. cum dilecta. col. pen. de re script. & uide etiam aliquid per Alex. conf. 193. dub. 2. li. 2. & ad l. inter stipulantes. §. sacra. ff. de uerb. obl. & ibi l. as. circa fin. Natta.
- * Translatum. Castrum. dirutum. atque euersum. & in alium locum translatum: ut in multis locis in Italia uis uenit. retinet uerba. quæ antea habebat. ideo si homines teneant. mihī custodire castrum. & illud bellorum uigilante fuerit dirutum. & prope aliud eius loco fuerit ædificatum. debet mihī peritos homines custodire. ubi. Rosa. ad l. i. uis fruct. §. quibus mod. uis. am. quem Iacob. refert in tract. de Roy. col. pen. Natta.
- * An ager. Quomodo probetur. quod castrum. uel uilla sit de territorio talis ciuitatis. idem tradit Alex. conf. 23. conf. 2. in fra libro 5. Adde tamen. q. censos soluto non semper importat subiectionem. ut declarat Abb. Butrus ad c. de cau. & of. & propriet. posit. Soc. conf. 74. col. 1. & 4. lib. 1. & de præmissis scribit l. conf. 166. lib. 4. & per appositionem custodie. ne deat damna. declarat usus iurisdictionis. Alex. conf. 88. col. pen. li. 5. et administrando iustitiam. & puniendo delinquentes. §. i. dicitur esse in quasi possessione iurisdictionis. Dec. conf. 694. col. 1. ubi dicit idem mutando edicta. seu (ut notat) iureconsulto dicunt. Bando. De fratribus territorij quomodo probetur. Bal. pulchre conf. 420. Verba Principis lib. 1. Et de erectione furcarum Decius conf. 249. in prin. De appositione custodie. & iustitiam antiquis & aliis. Bran. conf. 34. Et de signis iurisdictionis ponit Afflic. ad c. 1. co.

lum. pe. quid sit inuestit. Et de exactione uel sigillū probari iurisdictionem. & quasi possessionem. Soc. conf. 187. col. 2. lib. 2. Bal. ad c. cau. fam. col. 2. de prob. & de materia. Corn. conf. 333. lib. 1. Natta. Collectas. Idem tradit Alex. conf. 3. col. 2. lib. 4. Natta.

SUMMARIUM.

- 1 Verba. pro se suisque liberis & heredibus. requirunt utramque qualitatem. ideo tunc non uenit filia per statutum exclusiua uel instituta in re certa. & nu. 2.
- 3 Feudum. uel emphyteusim non iure accrescendi. sed iure inuestiturae conferunt.
- 4 Pecunie expensæ per patrem computantur in legitimam pro rata.
- 5 Syndicus non potest per iudicare rei singulorum.
- 6 Causa non præsumitur in inferiore à principe.

EPITOME.

Qui accepit in emphyteusim pro se & filiis & successoribus decedens filios masculos instituit hæredes uniuersales & uicem filiam in re certa. Postea unus filiorum sine liberis decedens d. sororem suam & Helisabet sponsam suā hñdes instituit q. an hi hæredes in substituti à filio debeant consequi portionē eius integram in bonis d. emphyteusim. uel saltem vsque ad ratam legitimam d. filij. & respon. Alex. q. non quia d. Helisabet non est de liberis primi capientis. autem filia licet sit de liberis. tamen nō fuit hæres uniuersalis. sed solum in re certa: tamen quia nō est comprehensa in inuestitura propter statutum loci. q. stantibus masculis feminæ non succedit. & sic concludit q. tota portio emphyteusim filij defuncti reliquis fratribus accrescit.

CONSILIVM XLIII.

- Vis othemate supra scripto de omnibus. de quib. in eo. super quo abunde scriptum & allegatum est per celeberrimum dñm supra consulentem paucioribus agam. & p. conclusionē dictæ consultationis præsuppono in primis. q. illa uerba inserta in inuestituris dicti Gasparis. uidelicet q. se & suis liberis & successoribus non intelliguntur comprehendere successores. qui non essent de liberis Gasparis: maxime dum extarent de liberis ipsius Gasparis. ut no. Bar. in l. iureiur. §. si liberi. ff. de operis lib. dum dicit q. si pater recipit in emphyteusim pro se suisq. liberis & heredibus. & c. intelligit esse actum. q. requirit utrumq. in persona uolentis succedere in emphyteusim. scilicet sit filius & hæres. ut s. emphyteusim. in auth. de non alie. & sequitur Bald. in l. tale pactum. §. si. in prin. per illum text. ff. de pac. & Ang. in l. talis. §. et si parente. ff. de lib. & posth. & Imo. in c. potuit. de loc. & in c. quod dñ. ff. de uerb. obl. & idem dicendum est in uerbis. successoribus. quod in uerbis hæredibus. quia appellatio successoris. intelligitur de hærede l. quædam §. si aut. ff. de eden. & no. per Bal. in l. emptorē. in 3. col. C. locati. & in terminis nostris no. Imo. in l. quod dñ. in fin. col. ff. de uerb. obl. ad idē quod no. Bal. in l. i. in 2. col. C. de iure emp. ubi uoluit. q. si concessio facta fuit Titio ac eius filijs & hñdibus. non intelligitur. q. extantibus filijs possit emphyteusim uenire ad extraneos hñdes. arg. l. ex factis. §. si cum alijs allegatis per eum. ff. ad treb. Et idem dicit Io. de Imo. in l. Gall. §. et si parente. in fi. ff. de lib. & posth. arg. l. cum p. s. i. ff. de leg. 2.
- ¶ Secundo præsuppono. q. ad dictam emphyteusim nō uocatur filia tertia Honellina prædictæ uirtute inuestituræ. prout uerbo fertur feruari in loco. in quo uertit questio extantibus masculis. & illud potuit fortasse contingere. uel qd sit ibi statutum. q. extantibus masculis filij femine non succedat. & pp hoc ibi seruetur decisio Bar. in d. l. iureiur. §. si liberi. & Imo. in d. c. potuit. in fi. & consuluit Bar. cōf. 154. Ista questio habet duobus dubia. Primum. utrum uerba statuti. ubi dicit. quod propter tale statutum concessio facta in emphyteusim Titio pro se suisq. filijs masculis & feminis intelligenda est ordine successionis. l. quod filia femina nō comprehendantur nisi deficientibus oib. masculis. per no. in l. Gallus. s. quidam recte. ff. de lib. & posth. quia presumuntur

est, disponere se uouisse conformare cum dispoſione ſtatuti, quod ius cōſeruat in loco, quia cōſuetudo ē uis Bart. in l. hīdes mei. s. cū ita. ff. ad Tre. & itud maxime pcedit, cū cōſeſſio facta ſuit recipiēti. p. se, ac filijs & hīdibus ſui ſucceſſoribus copulatiue, prout in ppoſito; quo caſu tenet Sal. in l. 2. in 17. col. C. de iure emphy. q. in inueſtitura intelliguntur plati maſculi feminis. Pōt ē contingere iſtud ubi ſeruarur, qñ contingit filiū inſtituti in re certa & non vīr, vel in quota, quo caſu nō admittant ad emphyteuſim receptā pro liberis & hīdibus ſucceſſoribus, qā intelligit de uīr, ut dixi ſupra, & inſtitutus in re certa nō dīr proprie hīdes. l. quoties. cū ibi plenē nō. ff. de hīr. inſti. & nō. per doct. in l. ex facto. eo. ti. & in ppoſito nō iſta opi. tenet Bal. l. liberti libertatē. que. in 6. col. C. de ope. lib. & Angin. d. s. et ſi parente. & Sal. in l. 2. in 20. q. C. de iure emphy. licet in hoc nonnulli teneant contrariū, qd non puro oportere examinare hic, nec rē huic periculo ſubijcere, attento q notandū eſt, extare illud ſtatutū de quo proximē dixi, ſeu cōem obſeruantia, q ſiliz ſeminae, extantibus mā culis, nō admittant ad dictas res emphyteuticas, quib. ſic pſuppoſitis inſert, q dīctas res emphyteuticāz non poſſint quouis mō transire in totū, uel in partē in d. Honēſtā fororē dicti uendi. nec ēt ad dictam Heliſabet eius ſponſam, nec nō hīdes dicti Budę, qā decedente Buda ſine liberis, extinctū remanet oēs ius dicti Budę, quō ad dictā Budā & dictos eius hīdes, q non ſunt de compenſis in dicta inueſtitura, ut ex duob. pſuppoſitis antea pmiſiſis pbatū eſt, & p conſequeſ portio dicti Budę deuoluit ad confratres, ſiue p ius accreſcendi, ut dicebat Bar. in l. ſi mihi & Titio. de uerb. obl. & in ſuo conſiliū. Ex themate pſedicti tria dubia oriunt. & Bal. in l. s. r. C. de cad. col. & in l. 2. C. d. iure emphy. & Pet. de Anc. & Imo. in c. ex part. de fe. & in d. c. poſuit. iure taciti pacti & inueſtitura ſic conceſſa, cuius uerba intelligunt importare, ut deſiciēte uno ex liberis reliqui admittant ad portione ſuā ex l. ſi cū in annos. in prin. ff. qui. m. uſus fr. amit. ut declarat Bar. in d. conſ. & in d. l. ſi tibi et Titio. Pro hoc bñ facit tex. in d. c. de feu. marchiz. in uerbo, per inueſtiturā patris, quē tex. Bal. ibi reputat mirabilē, dīcendū ibi pbari q in feudis poſt portione acquiſitā nō dīr proprie habere locū ius accreſcendi, ſed ius inueſtiturā dīr primi parentis, ut ibi. et ſi diceret, q iſte rē. loquit in feudis, de quo nō p̄t argui ad emphyteuſim, ut p Bar. in d. s. ſi li beri, et p Bal. in c. an agnatus uel ſilius. cū frīdeo. q non p aequiparatiōe feudī ad emphyteuſim pcedunt p̄dicta, ſed ex ut uerborū cōceſſionis et inueſtiturā a paritate rōnis et ab ipſa natura uerborū, ſm q dicit Bar. in p̄ximē allegato conſ. et per p̄dicta patet nō obſtare, ſi diceret, q alibi uidemus, q bona emphyteuticā cōceſſa p̄r p ſe et filijs cōpū tant ipſis filijs in legitima, ut nō. Bal. et Sal. in l. oīno. s. r. de inoff. teſta. ergo et pari rōne debent dicta bona p iure legiti timā dicti Budę trāſire ad hīdes p̄dictos, qā ad hoc rñdeo, q q poſtq bona emphyteuticā p rata pecuniā expenſe p patrem i acquiſitione dictōrū bonorū receptorū pro ipſo et filijs ſuis cōputant in legitima tanq bona pſectitia, per dictam l. oīno. s. r. et l. qñ nouella. eo. ti. tñ non ſequit, ergo eo ſilio mortuo poterunt hīdes ſui non cōprehenſi in inueſtiti ra ſuccedere, qā imō extinguit ius illud emphyteuticū morte ipſius Budę quō ad ipſum et hīdes, et attendit natura in ueſtiturā, ſm q alij liberi d. Gaſparis uocant d. c. a. r. de feu. marchiz. cū alijs pſallegatis. ¶ Reſtat uidere, an illa concordia facta inter dictos ſyndicos cōis Rauennae ex parte una, et dictos clericos et platos ex altera, habeat p̄deſſe dictis mulierib. et obſeſſe deſcendentib. maſculis Gaſparis. et dico q non per aliquas ex rōnib. adductis per dictū conſultorē, qd comp̄ob. nā licet Bar. in l. 4. s. actor. ff. de re iud. et l. ſi ſicut. quod cuiuſq. uniuer. no. et in l. pen. C. de do. inter uirū. et in l. ciuitas. ff. ſi cer. p. tenuerit q q ſyndicus conſtitutus ab eo populo, uel uniuerſitate, q habet p̄tatem. l. condendā, poſſit per ſuū contractū p̄iudiciū facere ſingularib. perſon. ſi in iure ſpectante ad eos tanq ad ſingulas perſonas, eo qā tale inſtrum. ſyndicatus habetur pro lege, p d. l. pecuniā.

& l. c. ſar. ff. de publ. tñ cōtrariū reuēit gl. in l. 2. C. q ſit lon. conſue. q cōiter ſequunt doct. q uult, q per contractum factum a maiore parte populi, uel uniuerſitatis nō poſſit fieri p̄iudiciū ſingularibus perſonis, p regulā. c. cū oēs. de cōſ. & l. 1. in prin. ff. de magi. conue. & plenē Bar. in l. q maior. ff. ad muni. & idem Bal. in d. l. 2. in 3. col. C. que ſit lon. conſue. uolens ſaluare opi. Bar. in d. s. actor. cum ſi dicit, q concordari debet opi. hoc modo, q aut negotium eſt principis uniuerſorum, & ſecundario ſingularū, & tunc eſt uera opi. B. ex plū, ſi pro collectis ſoluendis, ad quas oēs de uniuerſitate tenent, cōſtitutus fuerit unus ſyndicus, q poſtea occasione p̄dicta obligauit ſingulos de uniuerſitate & eorum bona, certē poſuit p̄iudicare iuri ſingularū, et eos & bona eorū obligare, qā ſinguli poſſunt cogi ad collectas ſoluendas iuxta nō. in d. l. 1. s. q ſi merito. ff. q cuiuſq. uni. no. ſed ſi negotium eſſet principis ſingularū, tunc non procedit opi. Bar. fm. Bal. p id qd ibi nō. gl. nā tunc cum illud non pertineat principis ad utilitatē & neceſſitatē ciuitatis, ſed quorundā ſingulariū a perſonarū. ſiliorum q conducat dictas res in emphyteuſim, prout in propoſito nō. ideo tunc pcedit op. d. gl. q ſyndicus non p̄t p̄iudicare iuri ſingularum. Quinimo fortius uoluit Bal. in l. 1. C. ne ſilius pro p̄re. & ſenit ēripie in l. 1. s. qbus. in 2. col. ff. qd cuiuſq. uni. no. & apertē Pau. de Ca. in d. l. ciuitas. & d. s. actor. q d. opi. Bar. nullo modo procedit, mouet, quia oportet, q primo fiat ſtatutum, q ſyndicus poſſit obligare perſonas ſingulares, & poſtea fiat ſyndicatus, & ſi aliter fiat, talis ſyndicatus non habere uim legis, quia alia ē forma legis condendae, in qua requirit maior deliberatio. l. humanum. C. de leg. alia conſtituendi ſyndicum, & probat ſi. fm. eos, nā p̄tor, qui habet p̄tatem legiſ condendę, p̄t remouere ſerias per decretum ſuum, & tñ ſi anteq̄ remoueat ſerias per decretum, ſeriat inſiam, non ualebit inſia, nec intelligit per illā inſiam uoluiſſe quo ad eā remouere ſerias, hoc p̄bat in l. 1. poſt principium, cum gl. in uerſ. derogari oportet. ff. de ferijs. ſicut ergo ibi p̄tor per ſiam non uī remouere obſtaculum, in his populus p ſyndicatū nō uī remouere obſtaculū, qd eſt in his, q ſpectat ad ſingulas perſonas, maior pars p̄iudicare nō poſſit, ut dictū eſt. illud ſit, qd dīr, q cōtra eius illius, qui hēt p̄tatem legis cōdendę, hēt nū legis, eſt uerum qm ad hoc, ut pacta & capta q ſunt in tali contractū debeant ſeruari p ſingulas perſonas, ut ſi uendunt gabelae cum certis pactis & capſis, nam nullus de populo poterit uenire contra. ita probat in d. l. c. ſar, non āt qm ad obligādum ſingulas p̄ſonas p̄dicta fm p̄ſatos doctores. ¶ Nec obſtat authoritas illius Vicarij ecclīe Rauennę, qā illud decretū & authoritas ſimplr interpoſita non poſuit adūm nullū cōfirmare, qā inferior p̄t aperiſe in ius priuati auferre non p̄t, gl. & doc. in l. uenia. C. de in ius uocan. ſine cā, q nō p̄ſumit in eo, ut nō. Bal. in l. ſi teſtim. C. de teſt. cum concord. ad p̄dicta uide Bar. in l. ambicioſa, per totū. ff. de decre. or. abſa.

ADDITIONES.

- a ¶ Virung. Idem Bald. conſ. 70. punctus. lib. 2. conſ. 475. Bartholomeus. li. 5. Pau. conſ. 461. uis. col. ſi. i. 1. lex. conſ. 128. nu. 6. infra eo. & nu. 2. conſ. 9. nu. 7. conſ. 56. col. 1. & l. 4. conſ. 55. col. 3. Corn. conſ. 13. li. 4. Dec. conſ. 175. conſ. 390. col. conſ. 445. Alex. l. que dam. s. 1. col. 2. ff. de eden. q dicitur. col. 13. ff. de uerb. obl. l. 1. nu. 188. C. de iure emphy. l. ſi non fortem. 5. liberus. col. ff. de cond. inde. Iacobi. in tract. feu. ſicita quod ipſi Franciſca. tra. feu. par. 1. q. 8. nu. 19. & in conſ. 1. nu. 12. conſ. 33. conſ. 78. Alb. Bru. conſ. 10. col. 3. conſ. 11. col. 4. conſ. 14. Zaf. in epit. feud. parte 8. & hūc ſanē intelligat dicam infra. cod. conſ. 1201.
- * ¶ Itud idem dicit quod illud. l. beris. intelligat proprie uſque ad nepotes tantum. Et illud, ſucceſſoribus, uſque in infinitum, quod nō. Sed quod ubi dictum eſt, hīdibus, & ſucceſſoribus. ueniant extranei, ſubſtitutū tradit Soc. conſ. 266. In cauſa, que uenit col. 14. li. 2. Nat.
- b ¶ Dicitur in hoc non eſt uera, ut dixi ſuper conſue. Pariſ. q. 137.
- * Non com̄prehendatur, illud idem tenet Imo. ad l. ſi. ff. de condicio. & demonſtratio. eo. conſ. 17. incipien. Viſo quodam inſtrum. Nat.
- c ¶ Contrarium, prout Alex. tenet infra eo. conſ. 128. col. ff. & male ut ibi dixi.
- d ¶ Inueſtitura. ſupra conſ. 19. nu. 3.
- e ¶ Pro rata, dixi ſuper conſue. Pariſ. q. 125.

Libri Primus Consil. Alexand.

S Y M M A R I V M.

- 1 Analogis esse iussus non tenetur de leui culpa, sed de dolo & lata: unde non tenetur de furto, quia in dubio non praesumitur nisi culpa leui accideret. nu. 2.
- 3 Bona quomodo probantur consumpta sine culpa.
- 4 Confessio in testamento simplex legatum operatur, nisi fiat in praesentia patris. & nu. 5.
- 6 Confessio dotis recepta facta constante matrimonio maxime in testamento censetur animo donandi.
- 7 Confessio geminata potentior est.
- 8 Actiones omnium bonorum mobilium & immobilium appellatio ne non ueniunt, etiam si pauperibus relicta sint.
- 9 Substitutio compendiosa etiam uerbis directis facta in certis bonis non ualet directio.
- 10 Substitutio uniuersalis compendiosa per uerba obliqua nunquam ualet ut directio.
- 11 Legitima non minuitur per legata pia, nec per legata compensatoria, uel confessionem debiti, nisi constet.

C O N S I L I V M XLV.

HABITA super his, quibus dubitari contingit oportuna animaduersione, ut prima consideratione dicendum. Circa primum, de quo queritur, dnam tutricem teneri ad con signationem reliquorum, de quibus in primo inuentario, quia liberatio a redditione rationis administrationis relicta in testamento non extendit ad con signationem reliquorum, ut l. Aurelio. s. Caius & ibi plenè no. de liber. leg. 3. in l. si quis rones. l. i. procur. l. Aurelius. s. Menia. ad f. s. Titia. ff. de lib. lega. l. D. Stichio. s. seruus. ff. de pen. lega. bene facit notata per Bar. in l. no. solum. s. ff. de lib. leg. & per Bal. in l. cum neces sitatem. C. de fideicom. & in l. pascum. in 12. q. C. de colla. & inuentarium tutricis plenam probationem facit contra tutorem: ut est casus in l. si. C. arbi. tute. & plenè in l. tutor q. reperiuntur. in prin. ff. de admi. tuto. & in l. tutores. C. eo. ti. & ex quo res semel in tutricis administratione fuerunt, extra re adhuc praesumunt. l. si creditor. C. de pig. actio. l. non igno rabat. C. de exhiben. & plenè in l. siue possidetis. Sed his no obstantibus propter rei euidentiam, breuiter concludo q. tutor in administratione tutela tenetur regulariter de dolo lata & leui culpa. l. tutori. C. de neg. gest. l. quicquid. C. arbi. tute. & plenè in l. 2. eo. ti. & in l. tutor qui reperiuntur. s. competi. ff. de admi. tut. & no. Bar. in l. quod Nerua. in 10. q. ff. de positi. & Bal. in l. pignus. in 12. col. C. de pig. act. per Canonist. in c. bona fides. positi. & ubi cumq. relicta est liberatio a redditione administrationis tutela, prout in pro positio nro: tunc non potest conueniri pro culpa leui. * ut est text. in l. seruus & ibi hoc no. Bal. & Ange. de leg. 1. & l. cum tale. s. 1. de condi. & demonst. ideo si probatur per tutricem quod bona fuerunt furto substracta, ut in themate praesuppo nit, licet furum praesumatur in dubio factum non sine culpa eius * ut ad custodiam tenebatur. l. cum duobus. s. dam na. ff. pro locio. & no. in l. 1. C. de positi. & no. gl. in fi. quibus mo. contra. obl. in s. pe. & notat Bar. in l. si quis ex argenta rijs. s. penul. ff. de eden. & per doc. maxime Bal. in l. si credi tor. C. de pig. act. & no. Io. And. in ca. 1. de commo. & alij in c. 2. de deposito. tamen cum in l. doliis habeatur, q. furum non praesumitur fieri sine culpa appellatione culpae b intel ligitur in dubio de leui, quia lata comprehenditur sub appellatione doli, ita dicit glo. in l. filiofa. s. 1. in uerb. culpa. ff. sol. ma. & no. in l. si cum uenderet. ff. de pig. act. quam glo. ad hoc ponderat Bal. in l. acceptam. in 6. q. C. de usur. & no. Dy. in l. etiam. s. 1. ff. sol. ma. & gl. in l. in uenditio. s. 1. in uer. culpa, & ibi no. Bar. ff. de bo. auct. indi. pos. cum ergo ipsa tutrix non teneat de leui culpa propter liberationem a redditione administrationis tutela. d. l. si seruus. sequitur, q. probato furto ipsa merito est absoluenta, nisi probeat dolas, aut lata culpa, quae per allegantem probari det. l. cum ita. s. species. & quod ibi no. ff. de lega. 2. l. quoties. s. q. dolo. ff. de probat. Comperito autem dolo tutricis, fateor d. tam liberationem de qua in intro, ad doli futuri remissionem non esse trahendam. l. quidam decedens. ff. de admi. tut. l. non solum. s. si

heres. de libe. lega. & l. si unus. s. illud. ff. de pact. plenè no. q. gl. & doc. in l. actione. C. de tral. & Cy. in l. sub pretexto specie rum. C. eo. ti. & per Gail. in l. Pomponio. la. 1. ff. de neg. gest. & pbat in d. s. Caius. & per pda. collat. idè ddm in bonis consumptis, dummo consumpta sint abiq. dolo: uel lata culpa ipsius tutricis, q. culpa non praesumit, ut dixi. ¶ Probat aut rerum consumptio * per tutricem & alios officiales habentes reddere rationem hoc mo. fm Bar. in l. qd. ad pfsens. C. de mari. lib. 1. r. 1. Nam dicit q. tutores & officiales publici, qui ha bent reddere rationem de aliquibus suppellectilibus & alijs re bus, q. confidunt, sufficit, q. probent, q. in tanto tpe debent posse esse corrupti, uel consumpti tot ex illis suppellectili bus, uel rebus, alleg. l. si. C. de ali. pu. praellan. posset et proba ri per libr. rationum, & iur. fm no. in d. l. diuis. ff. si cui plus quam per l. fal. & in l. s. in computatione. C. de iure deli. & in l. si quis pro redemptione. C. de don. & no. Bar. in l. 1. s. officij. ff. de tur. & radistrah. & per Bal. in rub. C. de fidei. stitu. in 1. col. & in l. in restituenda. C. de peti. har. & in l. 1. in ult. col. C. de eden. & alius modus est p Bar. in l. qui sub co ditione. ff. de cond. & dem. & per Bar. in l. non ignorat. C. de fidei. & lit. expen. ubi et dixit, q. iudex ex officio hoc arbitra bit, & pulchre Fed. de Senis in conf. 14. inc. Nulli dubium, & accedunt no. per Bar. in l. cum seruus, de uerb. obli. cum sim. ¶ Circa fm dubium vñ prima fronte ddm, nihil peti pos se ex primo nec ex secdo testò. Ex primo non, quia illud est sublatum per fm. l. si quis in priore. ff. ad Treb. l. cum in se cundo. ff. de in iust. test. cum Marthae de celeb. miss. potuit re uocari in pndicium uxoris, et dato q. in dicto primo testò emanasset dispositio testatoris per modum confessionis tunc ceptae dotis, q. quia talis confessio non inducit probationem, sed simplex legatum. l. Lucius. s. qui res publ. de lega. 2. & ibi Bar. & in l. Legatus. ff. de leg. 3. & in l. Aurelius. s. si. ff. de lile. l. qui uxori. in prin. ff. de auct. tu. & quod in dictis locis no. p Bar. l. cum quis decedens. s. codicilli. de leg. 3. cum ibi plenè no. per Barr. maxime inter psonas, inter quas est prohibita donatio. d. l. cum quis decedens. s. Titia, cum ibi no. per Bar. in l. qui testò. de prob. prout in proposito nro in ui. & uxore. Nec est ex hoc testò vñ posset se fundare uxor, quia in secundo nulla expressio fuit quantitas, quare eo agi non pot. l. si no designata. & l. si. C. de falsa cõ adiec. leg. s. sed si uxori. ff. de leg. quini mo uerba illa ultra docem. & c. uir uerba enun ciata, quae dispositio tamen non inducunt. l. Titia cum testò. in prin. de leg. 3. cum tale. s. falsum. ff. de cond. & dem. lex factio proponebat. ff. her. in fi. ¶ Sed praemis non ob. contrarium sniam de iure prohiberem potu. mouet me prin cipaliter, quia confessio de dote recepta in priore testamento facta fuit muliere praesente, quo casu confessio illa habet eun dem effectum * & irreuocabile ac si inter uiuos facta esset, ita dicit Io. de Bel. in auct. de iure i. a. mori. pñtito. in 1. o. q. allegat q. legant & norant in l. hdes palā. s. si. ff. de testa. & idè tenet Bar. in d. l. Lucius. in s. antepe. ff. de leg. 2. & in d. l. qui s. s. codicillis. arg. l. Publia. s. si. ff. de pos. & ita saluat id, quod no. Pet. & Cy. in l. gñaliter. in 12. q. C. de non nu. pe. & idè tenet Bar. in l. rones. C. de prob. & in l. gñaliter. l. 1. o. q. & Ant. de Bu. in c. fide success. ab intest. & Pet. de Anc. l. o. q. de Imo. in r. extra de test. ¶ Sed ita est, q. confessio facta co stante matrimonio inter uiuos de dote recepta fm magis c cõem opinionem, plurim per maritum facta afo donandè & non sub spe futuri enumerationis, ut tenuit Io. And. i. add. Spe. in rubr. de don. inter ui. & uxo. & no. Bar. in l. Papi. ff. de don. inter uirum & uxo. & in l. si diuortio. ff. de uerbo. oblig. l. quod de uo. C. de dote causa. & in l. si uoluntate. C. de do. promiss. & Bald. in l. 1. C. de do. ante nu. & in l. 2. s. creditum. ff. si certum pera. & in l. p. s. mulier. ff. sol. matr. & praesertim ubi facta esset confessio in actu testandi, quia tunc nunquā praesumitur, q. confessio sub spe futuri enumerationis emanauerit, ut est glo. ibi communiter approbata, & in l. 1. C. de fals. ca. quam ad hoc dicit eff. fm. Bal. in l. de pace Cont. in uer. uasile. l. 1. et si per modum obligatorum emanauerit, ut no. Cy. in l. contractus. in 5. q. C. de non nu. pec. & Bald. in l. i. eo. ti. & in l. 1. in prin. C. de confes. & in specie, quod ma ritis

* ritus * vñ talē confessionē in actu testandi facere afo donan
di, adeo q morte mariti confirmet: tenuit Bar. in l. cū quis.
s. Titia. ff. de l. 2. & Bald. in l. 1. in 5. col. C. de inoff. dona. &
Ang. in cōf. 5. inc. Andreas Io. de Vulturijs in v. verbis, dū
allegat. l. qui testis, de prob. ergo sequit q cōfēt dicta dona
tio cōfirmata morte mariti l. p. e. C. de don. inter vi. & uxo. cū
concor. & loco traditionis q requirit, ut dicta donatio con
firmet. l. Pap. ff. de don. inter vi. & vxl. 2. C. si q alteri uel si
bi. sufficit ipsa confessio de recepto, ut no. glo. in l. 2. de dote
causa, & expressis Bar. in d. l. Pap. & Bal. in d. l. 2. s. creditū.
p. talem. n. confessionē fingit mulierē a marito accepisse, &
in cām dotis constituisse. ar. l. 3. s. sciendū. ff. de don. inter ui
rum. & in l. licet. s. 1. ff. de iud. & Fortificat pōicta ex cō
fessione facta in posteriori testamō geminata confessio * ad
huc potentius operat, q simplex. ut no. Bar. post gl. in l. cum
simus. in n. C. de agri. & censib. l. 1. nec attendo, an uerba,
de quibus in sēdo testō, fuerint enunciatia uel dispositia,
quia fuerant emissā principij p p se, quo casu inducūt dispo
nem. l. ex hac. ff. de don. l. 1. C. de falc. & licet in sēdo testō
quantitas nō fuerit specificata: tñ tollit & declarat ex pri
mo testō ē inutili. ad hoc l. si. ff. de reb. eorum. in testō. ff. d.
fidei. liber. & p p ea patet hic esse rñum ad allegata in con
trariū, quia illa pcedunt, ubique; confessio in ultima uolūt
tate facta fuit parte abente, secus at si pēntē, ut p supponit
in casu supposito. ¶ Circa tertium vñ prima consideratio
rādendum, matri nullā legitimā deberi q dicta subfō fil
ijs decedentibus in pupillari ētate ualuit iure directō, & sic
iure pupillaris subfōnis, ut probabit: ergo p pupillari sub
fōnem nō excludit ab op legitima. c. si p f. de test. l. 6. l. Pap.
s. sed nec impuberis. ff. de inoff. testam. l. Lucius. ff. de vul.
& pup. l. precib. C. de impu. & alijs subfō. Quod at dicta sub
stitutio ualuerit iure directā pupillaris durante pupillari ē
tate, probat, quia testator disposuit, q filijs decedentibus, sine
liberis oīa bona mobilia & immobilia uēdant & distribua
tur pauperibus Xpi, & in eodem testō elegit gñaliter execu
tores quodāq, quibus suā ultimā uoluntatis executio ē cō
mittit: nā in dictis uerbis subintelligit, q qñcunq; filij deced
erent sine liberis, executores testatij accipiant bona illa
hēditaria, q uendant & in pauperes distribuunt. l. alio, in fin.
gl. ff. de aliment. & cibalegal. l. deniq; s. inter dū. ff. de pecu
li. l. Proculus. ff. de usufr. l. Titia Seio. s. Seia libertis. ff. de le
2. in auth. de eccl. ti. s. sinat per redēptionē. Præterea dictis
filijs sine liberis decedentibus nō est pmissum de aliquo spe
ciali hēde, ergo dicti executores seu fideicommissarij hñr per
oīa loco hēdum. c. cū tibi. fm unum intellm. & ibi no. Inn. de
testa. & no. Bar. in l. si quis ad decimanda. C. de epi. & cle. &
in l. si quis Titio. ff. de le. 2. & in qñone sua inci filiū adultum.
post Rofr. in ti. de ac. ex testō. uersitē quis erit. & Spec. de
int. R. ed. s. nunc uerō aliqua uersitatem pone q aliquis, no.
Bal. in auth. licet. C. de natulib. & in l. 1. ff. de test. & in l. 1. C.
ad l. falc. ergo si censent ibi executores esse hēredes, intelli
gunt uocati per uerba directā, prout est illud uerbum, acci
piat, qd quidē sonat, ut p pria auctoritate capiant, ut q sit
pupillaris subfō intra tpa pupillaris ætatis p regulam posi
tā in l. Centurio. de vul. & pup. & in d. l. precib. & idem ē si
diceremus, q illud uerbū subintellm. faccipiant, esse uerbū
cōm. tñ adhuc uidere ē, q dicta subfō cōpendiosa facta p uer
bum ē, debet ualere intra tps pupillaris ætatis iure pupi
llaris subfōnis fm opī. quā plurimi tenent, ut tenuit gl. in
s. qua rōne. in it. de pupil. subfō. & Arch. & Io. An. d. c. si p f.
& Ang. & Mo. in d. l. Centurio & Old. in cons. l. 2. s. iunc. In
pōsito themate & c. cū. s. i. maxime p tēx. in d. c. si p f. rurs
us dato, q illi executores nō teneant locū hēdum sed pau
peres Xpi, quibus hereditas est distribienda, tñ oīno vñ ef
fē idē, quia postq illa uerba directā subintelligunt in per
sonis executorū, uidelicet q accipiant & c. dato, q nō cen
seant instituti ipsi executores, tñ paria eff. uñt, relinquere
directō pauperibus, & relinquere certis administrato ribus,
& executoribus p dictis cōtemplatione pauperum l. annua. s.
Titia. ff. de ann. leg. l. p. eto. s. matre. ff. de le. 2. & l. et. C. de si
deico. commiss. l. certum est, q si dicta uerba relata essent ad

pauperes, q subfō esset directā infra pupillari ætatē, ergo
idē esse dēt in casu nro, si uerba relata sunt ad executores. l.
administratores eorū, & illā opī. tenuit Bar. & Ange. in d. l.
Centurio. in uer. quid si testator dixit, qñcunq; filius meus
deceſſerit sine liberis, uolo q bona mea dent & c. & Bar. in l.
fundi trebariani ff. de usufr. leg. & ita repetit ē Bal. consū
luisse. Tñ contrarium in pōsito arbitror de iure uerius, qd
ex pluribus ostendit. Primo. n. cōfidero, q illa subfō paupe
rum fuit facta quo ad bona mobilia & immobilia f sub quorū
appellatione nō cōprehendunt iura & actiones actiue &
passiue l. a diuo Pio. s. in uēditione. ff. de re iudi. & in l. qua
Tiberonis. s. pen. ff. de pecul. l. bñ a Zenone. C. de quadri. p
fct. no. l. mouētium. ff. de uer. figi. p pupillus. ff. de auct. t.
p do. & Cano. in c. nulli. de reb. ecc. non alien. & Bal. & Ang. i
l. si constāte. s. si. ff. sol. ma. ubi dñt, q si in fuit publicata & cō
fiscata sunt bona mobilia & immobilia non ueniunt noīa de
bitorū p pallegra iura, & fuit decisio Guid. de Suz. in q in
cipiente pone qd de facto est in ciuitate Bergomij. & p p rē
in legato & donatione cōcludit hoc Old. in cons. 2. 8. m. ap.
Factū tale ē, dñs Rex Frācie & c. Itē sup appel. bonorū mobi
liū & immobiliū intelligit exclusum & alienū, non amplius,
in prin. ff. de leg. 1. & l. sub signatū. s. bona. ff. de uer. figi. l. si q
seruū. s. si. cum l. seq. ff. de le. 1. & l. si ille, cui relinquunt bona
mobilia & immobilia, ē si in eis esset institutus, nō intelli
git esse institutus p parte hēditatis, q hēditas cōtinet actio
nes actiue & passiue, ut in d. l. si q seruū. s. si. l. 1. seq. & ibi
declarat Bar. & oēs sequunt. & no in l. mēm. s. si. ff. ad Tre. nē
si gñat dictū esset, relinquē oīa bona mea, q tūc ē ueniūt
iura actiue & passiue, & p consequēt uenisse de hēditate,
l. quoties. s. si. & ibi no. ff. de usufr. & no. Cy. in l. filium quē
hēntem, dū loquit de Trebellianica. C. fam. ereif. & Ang. i
l. non amplius. s. si. ff. de le. 1. & Bar. d. l. si q filiū, & hē talis
institutus et pari rōne substitutus ac si esset particularis le
gatus. l. quoties. C. de here. inst. Secundo cōfidero, q ubi
cunq; aliq; est substitutus cōpendiosē filio impuberi in cer
ta re, aut in certis bonis, non sub noīe quotē hēditatis, aut
est in proposito nro, quia subfō est facta in certis bonis, l. mo
bilib. & immobilib. non at in hēditate, nec in quota parte
hēditatis, talis subfō ē si facta sit p uerba directā, aut est
uerbum accipiat, & similia, nunq trahit ad directā subfōnē
pupillari ff. de decedēte in pupillari ætate ita decidit Bar. i
d. l. Centurio. in uerbo, qd si testator substituit, aliq; cōpen
diosē directō & certa portione & c. q fm cum i reliquis par
ticularib. nulla ē dīa, an pponat uerba directā uel obliqua,
l. 2. C. cōia. de le. & inst. de singulari re. p fidei. rel. s. directō,
nisi talia uerba essēt merē ciuilia, ut est dērbū hñs & c. l. uer
bis ciuilib. ff. de uul. & pup. q tūc traherēt ad directā sub
fōnē pupillariē, allegat. l. cohēdis. ff. de uul. & pup. & arg. l. 1.
s. si ex fundo. ff. de here. inst. & q hac snā trāseant cōiter
doc. i d. l. Centurio. & Sali. idē tenet. l. pōib. C. de ipo. & alijs
subfō. post Bal. ibi in ult. col. & expōsius i l. humanitatis. i an
te p. col. i uerbo 4. principat qro i q b. reb. & eoz. & Io. de
Imo. in c. Ray. i mā cōpēdiōse, de test. & ibi dicit, q non ob.
tex. i c. si p f. de test. i 6. ubi filia fuerat fstituta i re certa, & ibi
dñt, q subfō facta filiæ de filio p illa uerba, si filius deced
ret sine liberis, moriat filio. ad utilitatē filij cenfēt esse dire
ctā pupillaris, & trahit ad oīa, q trahet, q ubi subfō sit exp
sē in certa re * seu in certis bonis, ut in pōsito nro, tunc p
cedit opī. Bar. ubi uero sit simplic subfō filio infō i re certa, &
in subfōne nulla res exprimit, sed simplic substituit, ita re
cedit tēx. in d. c. si p f. & tūc totus procedent p dicta,
si subfō esset facta per uerbū cōte, per no. in l. his uerbis. ff.
de here. inst. & in specie no. Bar. in d. l. Centurio. uer. qro ul
terius, quid si subfō cōpendiosa fiat in re certa & c. & in
uerb. seq. & Bal. in d. l. precibus. ad hñ. & in d. l. humanitatis. in
16. col. in uer. 4. principat. & in uerbo quarto quero. &
Ang. in l. nam qd. s. si. ff. ad Tre. & Ang. & Imo. in l. 1. s. si ex
fundo. de here. inst. in 6. col. & plus concludunt tunc doc. in
d. locis, quod idem erat iō casu, si facta esset substitutio in
quota parte hēditatis, ut ibi per eos, & si patet, q talis sub
stitutus in certis bonis non tenet locū hēdis substituti pupi
llaris.

laris. & sibi illi executores isto casu non censent instituti, q̄ quo est tex. expressus in l. hrditas. l. 2. ff. de hge. institu. ubi testator grauando Titium, q̄ de re aliq̄, et si nullus alius sit in stitutus haeres, non ubi Titium instituit, Et ibi et no. Bar. & docti ex ergo licet grauent executores distribuere in pauperes certa bona, non ubi pp hoc pauperes instituti, dato q̄ si graui fuisse executores uniuersam hrditatem distribuere, postea aliquid dici, q̄ conferent instituti fuis, q̄ tenet locum hrdum, per id q̄ legit & no. in l. his uerbis, in prin. ff. de hge. inst. l. in s. si uero nullam. in auth. de har. & sal. & istam orā inter particularem instōnem & uſem quo ad executores facit Bar. in d. l. hrditas, Et ibi clarius Bar. & Inno. in c. cum tibi. de testis. Ex p̄dictis dico, p̄culdubio decisum esse casum de quo q̄rit, q̄ dicta subſtō non ualet tanq̄ pupillaris, nec excludit in legitima mēm potissime per ea q̄ no. Bar. in d. l. Ceturio. uerū, quid si testator substituit aliquid in compendio fa directā in certa portione & c. ubi expresse dicit q̄ non trahit ad pupillarem subſtōnem intra tps pupillaris ætatis. & subdit Bar. q̄ in tali casu non est dñā an testator utat uerbis directis uel obliquis, per loē uerbu. C. cōia de leg. sed cui dubitū est, q̄ si testator uſus esset in q̄ōne nra uerbis obliquis, subdit est fideicommissaria. l. coheredi. ff. de uulg. & pupil. l. heredes mei. in s. cum ita. ita ad Treb. per q̄ fideicommissaria subſtōnem filius non potuit grauari in legitima. d. l. coheredi. s. cum filiz. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testamen. & no. in l. lex tribus co. ita. Item quod non possunt illi executores & pauperes admitti ex directā subſtitutione pupillaris: quia subſtō pupillaris est testis filij impuberis. l. 2. s. quisquis. & l. si quis. cum s. si. ff. de uulg. & pupil. filij autē testatoris fuerant instituti in uniuersa hereditate. unū si subſtō non est facta nisi in bonis mobilibus & immobilibus, sequetur, q̄ quo ad iura & actiones, in quibus non est facta subſtō quo ad oia bona filiorum, si qua habent, decederent intestati, quo autē ad mobilia & immobilia decederent testati, hoc autem esse non p̄t, ut in regula ius nīm. ff. de reg. iur. in proposito nō in l. si arrogator. n. de adop. & declarat Bal. in l. precibus. in s. col. in uerſo. oppono ergo 7. ergo illa non pōt esse subſtitutio pupillaris. ¶ Fortitan prædicta per ea, q̄ in proposito nō no. Sal. in l. precibus. ubi dixit, q̄ si testator instituit filio impubere substituit per hæc uerba, q̄ncunq; filius meus decesserit per commissarios meos bona mea distribuam in pauperes Christi, talis subſtō nunquam erit pupillaris, quia testator restrinxit ut ad bona ipsius testatoris, & nihil disposuit de bonis pupilli, ideo ut noluisse pupillari ter substituit, quia per pupillarem succedit in bonis pupilli. l. sed si plures. q̄ ad subſtitutos. ff. de uulg. & pupil. & instit. de pupil. subſt. in prin. fed per fideicommissum succedit testatori d. s. cum filiz. sed ita est, q̄ testator in proposito nō sūt disposuit, quod patet ex uerbis illis, p̄ oia eius bona & c. quæ uerba denotant bona spectantia pro suo iure tm ad testatorem. l. 2. ff. de religio. & sump. fu. post prin. l. 5. s. argento omni leg. ff. de aur. & arg. leg. & no. doct. in rubr. ff. de no. ope. num. & Bar. in procenno. C. no. glin. ca. i. in uerſo. propositum. de post. præla. & tanto fortius in casu nostro, in quo dixit bona eius mobilia & immobilia, & sic cum non fecerit uniuersaliter subſtitutum in omnibus bonis, intelligit illa uerba deducto iure ad alium spectante. l. generaliter. s. si. & l. si. ff. de uſuſ. lega. & per consequens deducta legitima, quæ est de iure spectante ad filium. l. si arrogator. ff. de adop. l. 1. s. si quis impuberi. ff. de col. bol. si q̄n. s. generaliter cum ſim. C. de inoff. testa. filius. n. in legitima di. esse creditor, ut probat per no. in auth. res q̄ in h. C. cōia de leg. & Bal. in l. filiū. in uerbo ulterius quarto de tali q̄ōne. C. si an. erit. & in l. si mus. in prin. C. de inoff. testa. & in l. 2. Cad. l. sal. & Spec. in ti. de consens. nunc uidentum, uel fed nunquid patris, & per illa uerba non est opportum subſtitui attingere, an habuerit potestatem p̄ faciendi subſtitutionem prædictam taliter, quod trahat ad legitimam filiorum, q̄lo q̄ non esset directā, prout ostendunt uerba testatoris, quod non habuit intentionem comprehendendi ius ad alium, fed ad filios de iure pertinēs. Fortius tenuerunt Bal. & Sal. in d. l. precibus. &

Bal. in repetitione c. si pater, de testa. in 6. in materia cōper. dioſa. & in l. si quis ad declinandam. in l. 2. C. de ep̄is. & cle. & dñs Card. in d. c. cum tibi. & lo. de Imo. ibidem in d. l. Ceturio. & in c. Raynuty. de testam. t̄ p̄ subſtō uis facia filio impuberi compendiose per illa uerba, si me liberis decesserit, oia bona dentur, seu distribuant p̄ executores in pauperes Xpi, sit fideicommissaria & filio decedente in pupillari ætate, & no. excludat matrem pupilli mouent, quia subſtō est facta per uerba obliqua, & dentur, seu distribuant per executores in pauperes Xpi. l. fundi trebatiani. de uſuſuſu. l. ga. ergo est fideicommissa. d. s. cum filiz. Præterea si testator non dixisset per quem volebat distributionem & uenditionem fieri, subſtō esset fideicommissaria, quia ep̄s ut legitimus executor uideret per fideicommissum grauatus, ut faret ipsemet Bar. in d. l. Ceturio. ergo idem uideret dicendum, si datus est executor testamentarius, quia mortuo, uel negligente executore testamentario deuenit ad legitimum, ut in auth. licet. C. de ep̄is. & cler. c. si heredes. & c. tua no. de test. ¶ Item aduertendum, quia testator in proposito iussit bona uendi p̄ executores, & postea distribuere: sic intentio testatoris fuit, q̄ pretium distribuere. unde dicit Bal. in d. l. precibus, q̄ isto casu ipse consuluit, q̄ ista subſtō non erat pupillaris, quia habere debent pretium non est heres uſus, aliegar. l. non amplius. s. si. ff. de leg. 1. & l. cogi. uerſi. gñaliter. ff. ad Treb. & quia pretiū intelligit deductis oneribus alienis. l. illud. cum gl. i. ner. lucrum. C. de colla. & ita dicit do. Card. in d. c. cum tibi. fuisse Padue consultū, ita et dicit lo. de Imo. consuluisse se apud Forſiolum, & ita dicit sentire Bar. in sua dispositione incipiente, filium aduſum & c. ¶ Nec em cum obſtat rō Bar. uidelicet q̄ executores censent instituti, & tenere locum heredum, quod uerum est, q̄ nullus uſus fuit hæres, & ita loquit Inno. in c. cum tibi. & Spec. & alij in locis supra allegatis, fed in casu nostro aij iuerunt heredes, si filij instituti, ideo cessare debet hæres tacitus, ex quo testator sibi promittit de expresso, arg. l. cum ex filio. s. 1. ff. de uulg. & pupil. uel em lo. de Imo. non est uerum, q̄ dicti executores propriè teneant locū hrdum adeo q̄ censent instituti. d. l. hrditas. & ibi Bar. fed hñr loco hrdum quod ad hoc, ut agere, & conueniri possint. l. si quis ad declinandam. & l. nulli. C. de ep̄is. & cle. uel est uerum, q̄ tenent locum hrdis, q̄n pauperes essent directē instituti, & tuac executores tenent locum pauperum d. l. si q̄s ad declinandam: fed in pposita quæ pauperes vñr uocati per fideic. pp uerba obliqua, quæ sonant, q̄ accipiant pauperes de manu alterius, ergo per fideicommissum sunt uocati. no. in leam quā. C. de fideic. & per consequens isto casu executores debent eſſeri tenere locum hrdum non directōrū, fed fideicommissariōrū. ¶ Et itē non obſtat rō Bar. dicentis, q̄ subintelligit uerbum accipiant & c. quia rōda lo. de Imo. in d. c. cum tibi, q̄ illud est uerum quod ad hoc, ut agere possint pro reſiſtis ad uſas causas, non quod ad hoc accenseant instituti d. l. hrditas. & ibi Bar. maximè ex quo reperit, q̄ alius filij directō vñr institutus, si filius, & nili fuerit hrdum ipsius executoribus fed solum fuerant grauati. & em Bal. in l. precibus. p̄ isto casu deduci legitima ex persona filij decedentis in pupillari ætate, quia vñr filius grauatus post mortē restituere per fideicommissum, & ita et expresse, q̄ potest retineri per matrem legitimā, firmat lo. de Imo. in d. c. cum tibi. & in d. c. Raynuty. & in d. l. Ceturio. Nec obſtat, q̄ paria sunt relinquere directō pauperibus, uel relinquere eorū executoribus. l. annuis. s. Titia. ff. de annu. le. quia rōda lo. de Imo. in c. cum tibi, q̄ in casu isto nihil est reliquū executoribus, fed solum sunt grauati, & iō cū pauperes fuerint p̄ fideicommissum uocati, & executores eorū locum teneat, non p̄t iudicari subſtō directā per superiores dicta, & plenius etiā ad oia iura allegata per Bar. rōdit lo. de Imo. in dictis locis, & sic patet, rōnes Bar. non obſtare, q̄ profecto in casu nostro p̄ſentis q̄ſitionis nullo modo militare p̄t: quia non fuit facta subſtitutio nisi in certis bonis, & sic non p̄t trahi ad pupillare directā, ut ipsemet Bar. tenet d. l. Ceturio. nec tales executores tñc tenent locū heredum, ut latius dixi superius, & maximè procedūt hæc, ubi testator in bonis suis cō subſtitutionem

situationem fecit, ga nō pē trahi ad pupillare, ut inquit Sal. & dictum est supra. ¶ Quō ad quartā dubitationē* bī respō deo, q legitima dictorum filiorū, q ad matrem spectare de bet, est tertia oīum bonorum testatoris deducto are alieno & funeris impensa, ut in auth. nouissima. C. de inoff. test. iun. ita l. Papi. s. quarta. fide in off. testa. f. nec minuitur talis legitima per legata ad pias cās,* cum tñmō as alienum ante deductionem legitimæ deducat. d. s. quarta. & l. scimus. & re plectionem. C. de inoff. testa. & q non pnt deduci legata ad pias causas ante deductionem legitimæ est expressum 17. q. ult. c. quicunq; uult. & gl. in l. si quis ad declinandā. in uerbo simili mō. C. de epi. & cle. nec ē ante defalcationem legiti mæ deducēt relicta in compensationem heritorū recepto rum nisi apertē constaret tantūdem exigi potuisset ab his, qui dicta seruitia præstiterunt, hoc probat euidenter in l. q uxori. ff. de au. & arg. leg. & ibi dicit Bar. q si relinquitor pro malē ablati, uel pro uisuris extortis, poterit haeres de tali re licto ueluti de uero legato falcidiam deducere, nisi per tes tes, uel i iurim probaret, testatores in tantūdem fuisse effi cacter obligatum pro malē ablati & uisuris, & idem dicit Fed. de Senis in consi. 213. & est de mente Bar. in repe. l. pri. ma. C. de fac. fan. eccl. 3. q. 2. principalis in fi. & sp. in ti. de in iur. edi. s. nunc uerō aliqua uer. & scias in fi. filius uer. & Bal. in auct. filr. Cad leg. Falc. & in l. si quis ad declinandā. in 5. col. in uer. iuxta hoc quo ponamus & c. Pro hoc facit, quia, ut dicit Bar. in 3. cum quis decedens. s. codicillis. ff. de leg. 3. si testator consistente se debere pro seruitijs receptis uel ob aliam cām decere f probari de debito, sequerē q pa ter posset filium priuare legitimā, & sic aperta esset uia ma licijs sūm eum, quod non non est dicendum, in d. c. Rayn. & c. Raynaldus de testa. facit. l. Lucius. s. quisquis. l. 2. de leg. 2. cum cōcor. alleg. supra. ¶ Circa sūm dubium, hoc ē firmat Spec. & Ioan. And. in ti. de confess. s. nunc uidentum. uer. sed nuncquid patris, ubi dicit, quōd confessio patris confitens se esse debitorem alicuius non praeiudicat filio quō ad mi nuendū legitimam e sibi debitam, cum in eo dicat quasi cre ditōr,* allegat. l. Papi. s. si quis impubes. ff. de inoff. testa. & cum hac decisione transit ēt Ant. de But. in c. quamuis. in 3. col. de re iudi. ¶ Ex quibus resultat conclusio, q matri debe tur pro legitimā filiorum tertia oīum, quæ exabant tem pore mortis testatoris deducto are alieno; non autem dedu ctis aliquibus legatis uel ad pios usus, uel ob seruitia relictis.

ADDITIONES.

- a ¶ Leui dixi super consue. Parisi. s. 6. gl. 6. nu. 20. & latus. §. 1. o. i. adde in fra eod. conf. 47. nu. 2. infra lib. 4. conf. 62. in lib. 2. conf. 54. in lib. 7. cō fi. 74. *
- b ¶ Adde similiter, quōd uidetur remissis esse dolus in omitendo, ut nouissimē considerauit Dec. conf. 178. pro quo facit, quia culpa leuis consistit in omitendo, & hē intelligitur remissa. Hac ratione uicior Alex. conf. 47. col. 3. & 4. & infra eod. lib. 1. ubi quoniam enim datur arbitrium alicui, ille nō fit reus ex culpa Leui Bar. ad l. in uenditione. §. 1. ff. de bon. aut. iud. pos. & in not. propositio Dec. conf. 43. o. col. 1. Natta.
- c ¶ Non sine culpa eius. ¶ Furtum in dōbio factūm præsūmitur culpa inhabitantium, de quo latē tangit Barbat. conf. 53. lib. 1. incip. Illustris si me princeps. Natta.
- d ¶ Culpa. Alex. l. si mora col. 2. ff. solu. mar. l. si l. si nec causam, ff. si cer. pet. Francisc. conf. 19. nu. 6. Dec. l. in actionibus. col. 7. ff. de lit. iur. l. i. con tractus. nu. 19. ff. de reg. iuris. Alex. l. magna. in prin. ff. de uerbo. sig.
- e ¶ Consumptio. ¶ De hoc dicto Bar. ad l. quod ad præsens. meminit Af. f. dicti. Dec. 13. Natta.
- f ¶ Donandi, uide infra lib. 2. conf. 26.
- g ¶ Eundem effectum. ¶ Idem latē conf. iur. And. Sicul. conf. 54. col. 2. lib. 2. Natta.
- h ¶ Quod maritus. ¶ Sequitur Soc. conf. 79. in prin. lib. 4. Natta.
- i ¶ Iura. Idem Bal. conf. 89. And. lib. 5. secundum nouam interpretationem, quod em ueterem Braxie est conf. 423. lib. 3. Alb. 3. par. itat. q. 13. Alex. conf. 68. conf. 244. li. 6. Gut. Pap. dec. Delp. 191. & conf. 52. Cor. conf. 6. col. 1. i. Ber. conf. 85. Vilo infra col. 2. conf. 168. Donatio, in fi. lib. 1. & lausime. And. Tira. consue. Picta. uer. vac. §. 1. gl. 7. nu. 9. cum seq. Sed in hac specie puto Alex. malē dicere pp uerbum omnia, ut per Aldi. in l. mouentem. ff. de uerbo. sig. & do. Tira. ubi supra. nu. 20. Puto in decisione Alex. hic uerum, quia substitutio est facta per uerba obliqua, nō uendē & distribue. tur, & si nunquam ualeat nisi si de communi, nec uerum est, q Bar. in d. l. Centurio, licet eum ibi sequa

tur Alexan. consilio 27. uult subadiuti uerbum directum, quia contrarium, melius tenent Bal. Sal. in d. l. precibus. Lancelo. Pol. in tracta. de compendi. subit. nu. 26. plenius dicam infra li. 3. conf. 12. * Itud idem tradit Bal. nouell. in tract. Dotis. 6. par. in prin. priu. 78. post Paulum Caltrenlem, uidelicet, quod si maritus in testamento constituit uxorē, & probeat de alia confessione inter uiuos, sit dos plenē probata. Natta. * Sequitur notabilis in proposito Ruin. consilio 139. colum. 4. lib. 5. ubi pro hoc adducit Barol. in terminis ad d. Centurio. 3. que sit. principal. col. 9. uer. sed quid si dicit, quem Alex. hic memorie ui tio omisit. Natta.

* In certa re, substitutio facta in re certa non comprehendit pupillare, ut etiam Alex. supra dicit conf. 25. in fi. ubi addidi. Et adde, quod talis substitutio non trahitur ad uniuersum, nec habet ius accrescendi, ut Ro ma. tenet conf. 58. Visis narratis in puncto. & conf. 200. Quia Valorinus. l. as. conf. 7. li. 3. Natta.

* Quo ad quartam dubitationem. ¶ Hac quarta dubitatio ponitur de uerbo ad uerbum conf. 18. li. 4. Natta.

* Ad pias causas. ¶ Idem est a Decio traditum ex pluribus aliis auctoritati bus conf. 20. col. 1. Natta.

* ¶ Legitimam. Idem Alex. l. xpe. col. pen. ff. de re iud. Pañor. c. p. e. o. Ale xan. consilio 26. col. 1. i. a. conf. 18. li. 4. conf. 57. col. 1. li. 5. C. pol. cau. 36. Lancelo. Dec. l. si constante in prin. col. 8. ff. solu. mar. l. si ar roga. tor. nu. 5. ff. de adop. l. 1. col. 1. ff. de eo per quem fac. erit. l. non posita quam. §. sed & si quis. in prin. ff. de iure iur. auth. unde si parcos. col. 1. C. de inoff. testa. dixi in consue. Parisi. s. 6. gl. 3. nu. 19.

* Quasi creditor. ¶ Quod non sit propriē creditor, ostendit pulchrē Soc. ad l. 1. q. 8. primi effectus. ff. de uulg. & pupil. Et adde, quod ubi i ater uē dit, coconfessio preui recepti non praeiudicat filio in legitimā; l. ad au then. unde si patens. §. not. C. de inoff. testa. ubi plura in materia. Et q etiam filius non sit propriē creditor in legitimā, tenet etiam latē Fabia nus ad auth. nouissima. 22. q. princ. Vide l. ad l. 1. seneciam. §. Diui. in 1. lectura. 2. no. ff. de leg. 1. & latē conf. 18. per totum. li. 2. & Alex. su pra hoc eod. conf. col. 4. Nat.

S Y M M A R I U M.

- 1 Liberatio generalis generaliter accipitur, si salua ratione recti ser monis non potest ad specificata restringi.
- 2 H. ibre possit, uerbum includit omnia iura de presenti. Enunciatiu. per modum causæ prolata disponunt.
- 3 Liberatio generalis non extenditur ad ea, quæ possunt uendicari.
- 4 Vindicatio possidentis non propriē competit.
- 5 Sententiæ & laudis uerba sunt stricti iuris.
- 6 Intentio dubia indicatur a causâ finali.
- 8 Liberatio generalis restringitur, ne sit capitiōsa.
- 9 Prout, dictio quid.
- 10 Communi diuidendo agi non potest contra possessorem negantem communionem.
- 11 Diuiso ut alienatio prohiberi non potest per laudum uel contra tium.
- 12 Remissio tacita ut inducatur, tria requiruntur.

CONSILIUM XLVI.

V I S & accuratē consideratis his quæ in themate se riosē narrat. Vī prima consideratione dicendum, d. Camillum non posse per dimidia agere ad possessionem p dictam positam in fundo Gambolagie ex pluribus: quia ei uis ob stare exceptio laudi a partibus homologati. l. cum antea. & l. ne in arbitris. C. de arb. nam intentio dictorum arbi tratorum fuit assignare B. possessionem prædictam, q mani festē colligit ex uerbis illis, uidelicet, sed qm ut constet p se ti nro laudo adiudicamus & in partem de iussum d. B. domū & c. Item nam possessionem positam in fundo Gambolagie & c. nulla alia inter eos erat possessio posita in fundo Gā bolagie, ergo & c. l. fundus qui locatus. ff. de fundo instr. l. 2. ff. de lib. & posth. ubi ibi constat de mente per ea, quæ colliguntur ex præcedentibus & sequentibus. l. qui filibus. in prin. & l. si seruis plurimū. in fi. de lega. 1. & ideo non sunt exquirenda uerba. l. 3. C. de lib. pte. l. si quis. §. in uenditione. in fi. si communia prædio. facit. l. & puto, in prin. cum glo. ff. fam. l. erciscun. ¶ Secundo colligitur hoc ex illis uer bis, uidelicet, pro ad quatione partium oī eo & toto quod ipse Camillus ex prædictis uel aliqua ipsarum, & omni alio & toto, quod ab ipso B. uetere posset, aut habere præten det dire. & c. uel indire. & c. aut quacunque rōne, uel cā tam ex pressa

Liber Primus Confil. Alexand.

preſſi, q̄ non expreſſa, condemnamus d. B. ad dandum & ſol uendum d. Camillo libras 300. Marchiſanorum, a reliquis uero abſoluimus & c. ¶ Nā hæc uerba liberationis ſunt gñaliſ ſima, ergo gñaliſ debent ad iura extendi. l. pluribus. ff. de ac cep. l. emptor. s. Lucius. & ibi gl. & doſo. ff. de pac. no. Petr. Cy. Ray. & Balin. l. ſub pretextu ſpecierum. C. de tranſac. & Balin. l. ſi de certa. eo. tit. l. qui cum tutoribus. s. ff. de trāſac. & in l. ſi ex pluribus. in prin. ff. de ſolu. & i. l. Aurelio. s. Ca ius. de libe. leg. & no. do. in c. i. de tranſac. Præſertim, cum il la uerba generalia. uideli cet o alio eo & toto ex cauſis p̄di ctis, & quacunq; alia rōne uel cauſa, non poſſunt referri ad ſpecificata tñ ſalua rōne recti ſermonis, quia tunc * nunquā abſolutio gñaliſ reſtringit ad ſpecificata, ut no. doc. in locis præallegatis. per d. l. pluribus. in prin. & i hoc exemplum po nit Imo. in d. c. i. de tranſac. ubi dicit, q̄ ſi in iſto continet, q̄ talis promiſſe ex cauſa tranſactionis, nihil amplius petere occaſione rei petite in iudicio, uel alia quacunq; de cauſa: q̄a tunc pater d. uerba non poſſe referri ſalua rōne recti ſermoniſ ad ſpecificata tñ, allegat, q̄ legiſ & no. in pall. l. pluribus. & in d. l. pluribus. in prin. & l. alimenta. s. baſilice. ff. de ali. & cib. leg. & l. coheredi. s. cum patrem. ff. de uul. & pup. l. do li. ff. de uerb. obl. & ſubdiſ hæc clauſula gñaliſ per hæc uerba, ſ. & promiſſe cauſa tranſactionis nihil amplius petere, quia tunc ſalua rōne recti ſermonis pōt referri ad ſpecificata tñ, & intelligi, nihil amplius petere occaſione d. rei, puta rōne uſurarium, uel intereſſe & c. ita loquit. l. ſi de certa. & et ex plicat & declarat Pet. de Anch. in præallegata. l. empto. s. Lucius. Et illud q̄ decidit per d. doc. in d. locis in contractū tranſactionis tendentis ad liberandum, habet eſe locum in compromiſſo & laudo arbitratoris, q̄ quidem tranſactio b̄ di citur in auth. differetes iud. & no. Mod. in d. c. quintaual. de iure iur. & per doct. in l. ſi ſocietatem. s. arbitratorum. cum ſim. ff. pro ſocio. & dato q̄ dici poſſet, non fuiſſe ſpecificē af ſignatam dictam poſſeſſionem d. B. tñ per d. uerba gñalia de bet intelligi liberatum eſſe d. B. ab oī actione, quæ ad d. ſum dum competebat d. Camillo. bene faciunt no. per Balin. l. pa etum. in 1.4. & 15. & 16. q̄o. C. de collat. & in l. tres fratres. in 3. notabili. ff. de pac. & l. qui iure mili. & quod. ibi no. Ange. & ſ. de teſta. mili. ¶ Tercio ponderanda ſunt illa uerba, ſcilicet omni eo toto quod ab ipſo B. petere poſſet. Nam negari non poteſt, quod dicta poſſeſſio erat communis & compete bat actio communī diuidendo d. Camillo, qua mediante po terat agere & prouocare d. B. ad diuiſionem, & illa actio cau ſabatur ex iure de præſenti & ex coniunctione domini: ergo illud uerbum, petere poſſet, quod eſt extenſiſſum, trahiſ ad omnes actiones, quæ cauſantur de iure de præſenti. l. ſi ita quis. de leg. 2. & l. quod ſeruus. ff. de cond. ob cauſam. no. Bar. in l. qui Romę. s. duo fratres. in 6. q̄. ff. de uerb. obl. & in l. ſi hominem. ff. man. & in poſt emancipationem. s. ff. ff. de ado. & in l. qui contutoribus. in prin. ff. de tranſ. no. Balin. c. i. in ti. imperator Lotha. in uſu. ſeu. & in l. ſi. in 2. col. C. de pact. & in l. ſpem. C. de dona. ergo non poterit aliquo modo prouocare d. B. ad diuiſionem propter abſolutionem. Quar tō, quia d. Camillus poſt laudum paſſus eſt per triennium dictum B. poſſidere poſſeſſionem ante dictam, ergo ſtante coniunctione ſanguinis & dicta patientia uidetur acquiſiuiſ ſe ſi quid habeat. l. Procul. ff. de probatio. facit. l. ſi ſeruus communis. ff. de do. inter uirum & uxo. & quod no. in l. ſiliuſ fa. s. inuitus. cum ſi. ff. de procu. facit. l. q̄ grauatos. C. de agr. & cenſit. lib. 1. & l. penul. C. de apo. publi. 1. o & l. ſi ſilius. C. de pet. hæz. cum ſi. ¶ Quinto, quia uerba enunciatia per modum cauſe prolata, quæ tempore enunciationis poterāt actum enunciatum diſponere, inducunt diſpoſitionem l. qui uolebat. & ibi no. o mnes. ff. de hære. in ſil. l. emptor. s. ancila. ff. de rei uen. l. penul. ff. de colla. do. per no. per glo. & doc. in l. ſi ſocer. s. Lucius. ff. ſol. ma. ergo illa uerba enunciatia prolata ab arbitris dicentibus, ſed qm̄ (ut conſtat præſenti nſo laudo) adiudicauimus d. B. d. domum, uel poſſeſſionem de Cambologia & c. ſunt uerba enunciatia per modum cau ſe prolata circa id, quod poterant ipſi arbitri tunc diſpone re, ergo inducunt diſponem, faciunt no. in c. abbate ſanē, de

verb. ſig. ¶ Sed præmiſſis non obſtantibus cōtrariam ſentē tiam de iure probabiliore eſſe puto. ¶ Et primo, quia aut tpe di uiſionis & laudi prædicti dictus B. in ſolidū poſſidebat dictā poſſeſſionem poſitā in fundo Gābolagi, & vī, q̄ dicta gñaliſ liberatio & abſolutio non trahiſ ad actus reales, ſi rei uendicationē uel publicianam, quā pro dimidia intentione potuiſſet Camillus contra d. B. per tex. in l. Aurelius. s. Ma. 4 uia. cum gl. in uerb. pup. ff. de lib. leg. ¶ Vbi in gñaliſ libera 5 tione non comprehendit, quæ pōt uendicari. d. & ita colligit Bar. qui et pro hoc alleg. l. & uno. s. i. ff. de acceptil. ubi iuriſconſultus dāns formam gñaliſ liberationis facit men tionem ſpecialem de actione in rem in ipſa liberatione, q̄ uis gñaliter p̄miſerat factam fuiſſe liberationem ab oī eo, pro quo actio, petio, uel proſecutio cōpetere potuiſſet. idē no. Balin. l. non ſolū. s. ff. de libe. leg. & et Bal. in l. cum neceſ ſitatē. C. de fideic. pro quo dicit eſſet tex. cum gl. ſing. in d. 5. Meua. & idem Balin. l. pa. cum quod dotali. in 12. q̄. C. de collat. non ſolū d. B. ſed et dictus Camillus poſſidebat pro dimidia pro diuiſo dictā rē tpe dicti laudi, prout uerbo ſer tur, & tunc reſp̄ dictæ dimidiæ ab ipſo Camillo poſſeſſe no. puto quous mō per dictum laudū excluſum fuiſſe uel eſſe Camillum a iure uendicandi dictā dimidiam: qm̄ nulla rei uendicatio uel publiciana competebat Camillo quō ad di midiam ſuā a ſeipſo poſſeſſam. l. i. C. de alien. iud. mu. cā fac. l. Vranus. s. ſed cū duo. ff. de fidei. ſol. & expreſſius in c. exa minata. de iud. ¶ Tercio dato dicta poſſidenti cōpetere uēdi cationē in habitu ſeu potentia, ut dāt Pet. & Cy. in d. l. i. de alie. iud. tñ illud eſt improprie, q̄ proprie non dñr cōpetere rei uend. niſi q̄ competit actualiter, ut no. gl. in l. ſi. C. de leg. re. uel al. uend. & ibi Bal. & gl. & Bar. in l. emptor. & Balin. 6 l. qui tibi. eo. tit. & in d. l. i. & idē tenet ibi Bal. & uerba ſim. e & laudi tanq̄ ſtriſi iuris accipiēda ſunt ſtriſi. ¶ I. C. ſi ſi. p. una ſent. l. Paulus. l. i. ff. de rei iud. l. pe. cū ibi no. ff. de hiſ q̄ ſunt ſui uel alie. i. u. ſi. n. eſt ſtriſi iuris, ſicut & cōtraſi. ¶ 3. s. idē ſcribit. ff. de pec. l. ſolium. ff. de iu. ſm. Bar. & Balin. l. C. de ſen. & iō ſicut in cōtractibus nō recedat a proprio & gñificatu uerborū. l. ſi mihi & Titio. l. i. quicq̄ alſtrigēde de uer. ob. ita erit in ſi. ſi. facit. l. i. s. ſi q̄ nauē, de exerciti. & in l. nō aliter. de le. 3. & q̄ arbitratōres in dicto laudo con ſiderauerint tñmō actiones, q̄ erant in actu & non in habi tu, patet ex illis uerbis, ab ipſo B. petere poſſet: & ſic cōſide rauerit actionē, pur dat cōtra aduerſariū formaſ. Nec ob illud uerbū, petere pōt, qd ex extenſiū ad ſuturū. l. ſi ita q̄ de leg. 2. quia intelligit ex cā ſubſiſtente de p̄ſenti. l. qd ſer uius. de condi. ob cām l. i. ff. de ſta. lib. p. no. per Bar. in l. qui Romę. s. duo fratres. in 6. q̄. de uer. obl. cum concor. ſuperius allegatis, & nulla ſubſiſtebat cā tpe laudi, pp̄ quā poſſeſſio fundi pro rara ſpectāte ad Camillū deat tranſire ad B. erg ad rei uendicationē conſiderata talī potētia nō habuerunt reſp̄m arbitratōres, q̄a uerba hoc nō iportāt p. d. l. qd ſer uius cū ibino. & ex iſto ultimo capite, ex quo principiū ad cōſolūdū ſum motus reſt iſt uī clara. ¶ Confirmant p̄dicta 7 ¶ quia ubi dubitat de intentione diſponentis, ſp̄ recurrit ad cām finaliē, ex qua mentē eius colligimus & interpretamur. l. ſi. ff. de hære. in ſil. l. conuenticulā. de epi. & cler. l. adigere. s. quis. de iure pat. cū ceſſante. de appell. no. plenē in c. poſt translationē, de renun. ſed cā finalis pp̄ quā dēſignata fue runt dicta bona d. B. & alia bona dicto Camillo ſuit, ut par tes eſſent æquales, ut expreſſe colligit ex illis uerbis laudi, pro quib. & ad quantum partiſ, & c. quæ quidē uerba deno tant cām finaliē, quia arbitrar datus in iudicio cōi diuidū do debet curare, q̄ inter eos, inter quos ſit diuiſio, in æqua litas non ſeruet. l. maioribus. uer. inæqualiter. C. cōia uirili iud. uide cā q̄ cohærent ipſi diſpoſitioni, & q̄ inſpectio nis diſpoſe inducunt & arctant ad ita diſponendum, dñr cā cauſa finalis l. i. & ibi no. Bar. C. de fal. cauſa adie. leg. & Bar. in l. demonſtratio falſa. s. i. in uerbo 3. quæro de eſſe dñr cā de cond. & dem. & in l. dñs. ff. de cond. in deb. & expreſſus Imo. in l. 2. s. ff. de edn. & in d. ca. poſt translationem. Sed ita eſt, q̄ ſi dicta poſſeſſio cēſetur aſſignata d. B. in parte, re ſultaret magna lēſio, & inæqualitas reſpectu partiſ debite. ¶ Camillo,

Camillo: ut con fiat ex eis q̄ demonstrata fuerunt arbitratori-
bus, ut uerbo fert; ergo inspecta cā finali nō debemus iteri-
pretari mentem arbitratoris fuisse, q̄ dicta possessio, intelli-
geret fuisse assignata d. B. nec ē arbitratores (ut mihi rela-
tum est) iactantē fuisse eorum intentionem q̄ possessionē
in totum ad ipsum B. deuenire dē. ¶ Pro hoc ē liberatio
gnalis in dubio non debet extendi ad ea in quibus captio
esse posset. cū aquiliana. ff. de trāsactio. l. obsonē gnali. ff. de
pig. & facit. l. tres fratres. ff. de pactis. sed hoc casu si exten-
deret dicta liberatio ad ipsam liberationem q̄ possessionē
partis spectantis ad Antonium resultaret enormis captio ac le-
sio & inaequalitas, ut iā dixi, ergo & c. & maxime, q̄ in gnali
disponē non est uerosimile quem uoluisse comprehendī il-
lud qd̄ uerosimiliter in specie nō fuisset dispositurus. l. i. C.
qui. mo. p. tacite cōtra. & in d. l. obsonē gnali, sed in specie
dicti arbitratores non disposuissent, q̄ dñum totius d. rei
spectasset ad d. B. quia ex eo resultabat maxima inaequalitas
& lesio Camilli, qd̄ fuisset contra mentem eorū, ut colligitur
ex illis uerbis uidelicet adaequatis, & quia non est putan-
dum dictos arbitros uoluisse in specie lādere Camillū ma-
xima lesione. c. acceptum in uerbi non credimus, de pta. &
qual. l. is. C. de offi. ciui. iud. l. merito. ff. pro socio. c. fide pte
sumptio. ergo nec in genere. d. l. obligatione. ¶ Ex resposio-
nibus ad allegata in contrariū adhuc clarius liquebit dictā
possessionē p̄ dimidia uendicari posse. ¶ Nā non obstat, qd̄
dicebat primō p̄ illa uerba appositā in laudo, uidelicet, sed
qm̄ ut cōstat p̄fati nro laudo adiudicauimus, & in parte
dedimus d. B. domū & c. Itē nā possessionē positā in fundo
Gambolagiz: quia rīdeo, q̄ illa uerba enunciativa fuerunt
pp̄ aliud prolata per modū demonstrationis: nā fuerunt pro-
lata pp̄ aliud, uidelicet ad inducendū obsonem ad defendē-
dum & manutenendū bona p̄dicta per Camillum d. B. ut
patet ex sequentibus, & fuerūt adiecta demonstrando, ut pat-
et ex illis uerbis, uidelicet ut constat p̄fenti nro laudo & c.
l. i. C. ad l. Pomp. de pari. ibi, ut in suis regionis. l. edita. C.
de eden. Sed ita est, q̄ uerba enunciativa prolata p̄ modū
demonstrationis, si illa demonstratio est falsa, non inducūt
disponē, ut not. Bar. & alii in l. ex hac scriptura. ff. de don.
in uerb. opp. de l. cum tale. & c. mouetur per no. per gl. in d. l.
ex hac scriptura, & d. l. cum tale. s. fin. ff. de cōdi. & demon. & l.
ex mili. de testa. mili. ita q̄ cū uerba illa fuerint relatiuē pro-
lata ad uendicationem factam in eodem laudo, ad qd̄ fuit
facta relatio, non contineret possessio Gābolagiz, sequeret,
q̄ de necessitate dēt deficere dispos. ff. referens. l. in testō. l. a.
s. ff. de cōdi. & demonstr. l. 2. in prin. ff. de har. institui. Pro
hoc ē faciunt illa uerba, f. pro quibus adaequat partium & c.
& inducendū prout superius adduxi. Fortificant hāc uerba
p̄ ea q̄ ad propositum concludit Bar. extrauagan. ad repri-
mēdum in uerbo prout: ubi dixit q̄ in sententiis & alijs di-
positionibus. est illa dictio, prout constat & c. refert ad aliqd̄,
qd̄ nō sit de futuro, sed de p̄terito, & de illo facto cōstat, tūc
dictio, prout, stat limitatiuē & restrictiue. l. Bar. i. pen. col. C. de eden. ff. de illo facto non cōstat, tūc d.
cūto, prout, statet casualiter: uidelicet p̄tui maiores solue-
runt. i. p̄tui maiores sic soluerūt. c. Abbate. de uerb. sig. not.
Cyn. in l. seruū. C. de cōtra. & cōmit. ff. p̄. Bar. in Leū g.
s. Julian. ff. de cōst. pecu. & in l. ad nōnendi. in 3. col. ff. de iu-
reiu. ergo in proposito nro illa uerba, uidelicet ut constat p̄
fenti nro laudo & c. se referunt ad actum de quo cōstat, scilicet
ipsum laudū in parte, in qua continebat adiudicatio, & de
ipso laudo cōstat ex inspectioe scripturae, debent uerba il-
la accipi limitatiuē & restrictiue, s. prout in ipso laudo adiu-
dicationis continet: & in ipso laudo concernente adiudica-
tionem non reperit d. possessio. & per hoc patet n̄rū esse ad
argm̄: q̄ in iuribus ibi allegatis non fuerūt prolata illa uer-
ba enunciatuē pp̄ aliud per modum demonstrationis fal-
sa, seu relationis ad aliud, qd̄ postea reperiat aliter se hīc: &
sic uerba ibi non fuerunt limitatiua, prout in proposito no-
stro, ut no. Bar. in extrauagan. ad reprimēdum in uerb. prout. Non
obit, quod secundo dicebatur in absolute facta p̄ uerba
generalia per l. pluribus, & c. quia respondeo, q̄ illa libera-
Lib. I. Consil. Alca.

tio gnalis ab oī eo & toto qd̄ Camillus dictus petere potuit
set, non pōt extendi, & trahi ad illam dimidiā rei q̄ tpe lau-
di p̄sidiabat ipse Camillus: quia per illa nec agere, nec pe-
tere unq̄ potuisset, ut probauī supra. Similiter non obit. id.
qd̄ tertio dicebat, uidelicet q̄ si dicta possessio erat inter
d. B. & Camillum competeat actio cōi diuidendo d. Camil-
lo, quia mediante poterat agere & prouocare d. B. ad diuisio-
nem, ergo ad illā actionem debet trahi dicta gnalis absolu-
tio, quia rīdeo, q̄ hoc nō obstat, nam dicta gnalis liberatio
non trahit, ut excludat d. Camillum a dñio sua partis, p̄ in-
diuisio d. fundi, q̄ p̄sidiabat tpe laudi, quia ad d. dimidiā
pro indiuiso uendicandam non cōpetebat uia actio tunc fi-
bi p̄sidenti contra d. B. ut superius probauī. & sic si nunc
uellet Camillus agere rei uendicatione, uel publiciana a d.
dimidiā d. fundi pro indiuiso, q̄ post tps d. laudi cepit possi-
dere d. B. nō obstat Camillo exceptio laudi. Ergo est solum
uidendum, an si uellet agere cōi diuidendo obstatet fibi ex
ceptio: in quo dicendum est, q̄ aut d. B. negaret cōiōnem
dictae rei de p̄senti, ut uerosimiliter credendum est, & tūc
certum est, q̄ de iure non posset intentare actionē cōi di-
uidendo, sed hīc necesse primo agere rei uendicatione, uel
publiciana ad dimidiā pro indiuiso, ut no. gl. & docto. in l. 2.
C. cōi diuid. & in l. si mancipium. s. fin. ff. de cūct. & in l. i.
ff. famil. erciscun. & Camillo agenti rei uendi, uel publiciana
pro indiuiso exceptio laudi non obstatet, ut iam offen-
sum fuit. & si obtineret in rei uendi. uel publiciana, quo fa-
cto postea sequeretur posset Camillus agere cōi diuidendo ad
consequendam partem suam pro indiuiso laudo non obstan-
te. Et dico in effectu qd̄ si quia si dñum adhuc residet pe-
nēs Camillum pro d. parte sua, & ergo non possumus dicere,
q̄ per laudū intelligat Camillus esse prohibitus petere di-
uisionem: quia q̄ ē si per laudum fuisset prohibita specificē
dicta diuisio, tñ illo non obstatte peti posset, quia compro-
missum, siue laudum arbitratoris censet esse quādam tran-
sactio, ut dixi superius. Sed per contraudum fieri non pōt, q̄
nunq̄ liceat socium ad diuisionem prouocari. in hoc iudi-
cio. s. si cōueniat. ff. cōi diuid. hoc probat ex decisione Bar.
& aliorū in l. si filius. s. diui. in uerb. q̄ro an per sniam ar-
bitratorum & c. ff. deleg. i. ubi quaesuit an per sniam arbitra-
toris prohibitis alienationem possit impediri dñij trans-
latio. & dicit q̄ non: quia arbitria assumunt uires a pacto, er-
go non possunt plusq̄ pactum. l. nō distinguemus. s. de offi-
ci. ff. de arbi. Sed per pactum non pōt impediri dñij trāsatio.
l. ea. l. & ibi no. C. de cōdi. ob. cam. & l. si ita. s. ea. l. i. ff.
de uer. obl. & q̄ nō possint hoc arbitri probat. c. Raynuitus,
& ibi not. doc. de testa. & per hoc inferitur, q̄ non debent p̄-
petuū posse impedire diuisionem, per d. s. si conueniat. ar-
tēto ē q̄ diuisio est alienatio. l. i. C. cōia utri. iud. l. si pupillo-
rum. in prin. ff. de reb. eorum. nō obstat, q̄ Camillus
per triennii passus est d. B. p̄sidere, per ea q̄ hīc in l. Pro-
cula. ff. de proba. q̄ rñ. q̄ tria necessaria sunt ad hoc ut in-
ducatur remissio, de qua in d. l. Proc. Primō n. requirit usus
longi tps: Sed o cōiunctio sanguinis: Tertio calculatio rō-
nis s̄p̄ius facta absq̄ eo, q̄ de illo debito referat in dubiū,
uel fuerit facta mētio, ita no. gl. & Bar. in l. libertis quos. s. i.
ff. de ali. & cib. leg. Bar. Bal. & Sal. d. l. Procula. & Bar. & alij
in l. dotem. ff. sol. ma. alias illa duo prima sine tertio requiri-
sito non sufficiunt. per d. l. libertis. s. i. & ibi no. Bal. in l. cū
proponas. l. i. & in l. si certis annis. in 5. col. C. de pac. Sed
non interuenit, nec cursus longi temporis, nec calculatio ra-
tionum, ergo & c. ¶ Ex quibus concluditur, Camillo uolenti
uendicare dimidiā fundi p̄dicti pro indiuiso, & demū
agere uolenti communi diuidendo non obstat exceptio
laudi quamuis homologati.

ADDITIONES.

- a ¶ Quia tunc addit in l. b. s. conf. i. col. 2.
- b ¶ Transactio, addit supra conf. 2. nu. 3.
- c ¶ Causa ad Cor. conf. 18. lib. 2.
- d ¶ Vendicari, infra l. 2. conf. 370. columna 23. Idem Lancelo. Deci. l. si
fideiussor. columna 5. ff. de legatis. i. l. aso. cōf. 171. column. 3. lib. i. quā
uis contradicat, & malē, Alcia. in l. pecuniar. in glo. ff. de uer. signi. Li

H mita

Liber Primus Consil. Alexand.

mita, quando uerba liberationis nedum essent generalia, sed uniuersa
ita de omni eo & toto quod petere possit, ut per Corn. conf. 29. Vide
tur. lib. 1. uerbi alia de mente confit. Alcia. l. sub pre textu. glo. 2. C.
de trans. adde consil. seq. nu. 9.

- e Stricte idem Alex. l. a diuo Pio. §. si pignore. col. 3. uerbi qd' ultimum.
§. de iudi. consil. 8. lib. 3. consil. 164. col. 1. lib. 7. Pau. consil. 29. 5. nume. 4.
lib. 1. Are. c. fina. col. de accusa. Bald. l. qui non probasse. in princip.
C. de calum. Capol. consil. ciuiliu. consil. 57. col. 4. Soci. consil. 134.
col. 2. lib. 1. fass. miles. §. ff. de re iud. Dec. l. 2. num. 11 §. ius nostrum.
nu. 9. ff. de reg. iur.
- f Prout, adde quod dixi in consue. Paris. §. 5. nu. 7. 5.
- g Sine teruo, adde l. al. quæ dous. col. 4. ff. sol. mat. 263. li. 2. Mat
the. Afflic. deci. Neapo. 13. nu. 1. Alci. tra. presum. Reg. 1. presum. 32.
¶ Hoc consil. duplicatum est infra consil. 48. vol. 6. Hic Zan.

SVMMA RIVM.

- 1 Socius tenetur de leui culpa, res famenti excusetur de leuissima.
- 2 Apotheca appellatio non uenit merces.
- 3 Remissio latissima non includit dolum, nec reliqua.
- 4 Sors & lucrum potest committi declarationi socij.
- 5 Dolus non presumitur, nisi sit lasio in toto, nel quasi, & nu. 15.
- 6 Gestor non datur opera ut lucretur, si in leui culpa non in dolo, &
num. 12.
- 7 Socius non dicitur in culpa, nisi minus communia curet quam soli
tus erat propria, idem de eo cuius arbitrio committitur & nu. 9.
- 8 Arbitrio si quid committatur, nel libera potestati, in eo non uenit
leui culpa.
- 10 Presumitur ne ex praterito in presens.
- 11 Culpa cum culpa compenstat.
- 12 Voluerit, uerbum importat liberam uoluntatem.
- 13 Error responsionis positionum facile reuocatur.
- 17 Interpretatio fit contra eum, qui se fundat in scripto.

CONSILIVM XLVII.

CIRCA primū, de quo querit. Videret prima confide
ratione dicendū B. teneri ad resōnem d. capitalis &
ad lucra secuta, seu similiter percepta ex d. capitali ab anno
1432. & die prima Ianu. usque ad tps p̄sens aquis portioni
bus diuidēda, qm̄ hęc est societas nā, ut ea dissoluta oīa cō
pendia & lucra inter socios equaliter diuidant. l. cū in socie
tatis. C. p. socio. & l. p. socio arbit. §. 1. & l. si nō fuerit, in
princip. p. socio. Et datur qd ex inspectione liberorū nō ap
parent lucra percepta esse salte talia, qualia petita sunt, tñ
uq. qd Bad lucra petita teneat, qd appareat, qd alij diligentes
uiri eiusdē exercitij cōiter sic superlucrati sunt, tñ cū in con
tractu societatis teneat socius nedū de dolo & lata culpa,
sed et de leui. l. de illo §. cū trib. seq. & l. socio. ff. p. socio.
instit. p. socio. §. si l. cōtractus. ff. de reg. iur. l. p. C. cōi diui.
Vñ si probet, qd alij diligentes uiri eiusdē exercitij & quali
tatis superlucrati sunt tñ, quamr pretium est, tunc dicere
probatū, qd B. fuisse in culpa leni, si negare, esse superlu
cratum, ita colligit ex not. p. Bar. in l. si cū uenderet. §. per li
lum test. cum seq. de pigno. actio. & Bal. in l. solā in §. col. C.
de testib. Bar. in l. qd Nerua. ff. de positi. & qd no. Ang. in l.
continuus. §. cū ita. post Bar. per illū tex. in uerbi. p̄ter q; eius
dem cond. de uerb. ob. Et hoc procedit, si d. administratorē
Bar. dicimus fuisse ex cā societatis, prout certē fuisse uq;
ad tps mortis Alexandri. Post mortē uerō Alexandri, quo
tpe finita fuit societas, l. actionem. §. morte. l. filii. §. in hē
dem. & ladeo, in prin. p. socio. nec aliter fuit renouata
cum d. Ludouico pupillo cū tutoris autoritate, iuxta. l. ut i
conditionibus. ff. p. socio d. B. gubernauit ex p̄tate & man
dato sibi dato ab Alexandro in testō, unde tanq̄ mandata
rius, nel executor similiter tenetur nedum de dolo & lata
culpa, sed et de leui & leuissima. l. procurator. & ibi not. per
gl. & doct. C. manda. & not. in l. cōtractus. ff. de reg. iur. &
in l. 2. & Io. And. et Dyn. in regula cōtractus. ff. de reg. iur. in
6. et Bar. plenē in l. equo Nerua. in uer. quēro principi aliter.
ff. de positi. et in l. eū qui. §. si ff. de fur. cū aliquali d. distinctio
ne sit tradita per eum, & Bal. in l. pignus. C. de pig. act. et
Imo. in l. eum res. sed si culpa. et in l. si seruus legatus. §. cū
quid. de leg. 1. et ibi Ang. et Pe. de An. c. bona fides. de dep.
Nec obf. si dicatur, qd per instim abolitionis facta inter ui

nos non p̄ circa p̄dicta cōueniri & inquietari B. quia r̄dē
p̄t. qd instim abolitionis limitat loquitur nā nō abfoluere
se inuicem d. socij nisi quō ad accepta & prouenta de d. i
rebus cōibus ad alterum ex d. socijs, de quib. apparet in
bris societatib. & sic limitata absolutio limitari patere dē
effectū. l. ita. in prin. de admitt. l. i. agris. ff. de acq. r̄t.
Præterea d̄r in ipso instim, remanētib. inter ipsas partes cō
bus & p̄ indiuiso capitale apothecæ & similia mercērie p̄
sari partū ipsas apotheca, fundo, & capitalis sed apotheca
2 apothecæ ueniunt oēs merces, qd ibi sunt, ut dixit Bar. f. l. cū
p̄r. §. cū impeditur. de leg. 2. & Bal. in legatis. C. de lega. &
C. de fideic. Per. de Anch. & Imo. in c. indicante. de testa. &
C. de fideic. Per. de Anch. & Imo. in c. indicante. de testa. &
sic nedū capitale, sed et oīa lucra & iura in mercib. cōstitū
tia. Nec et vob̄ oblat. si dicat, qd Alexander in testō disposuit,
q. B. hęc libera administrationē dicti fundi & capitalis, q.
non possit uexari, nel inquietari p̄ dicto capitali & lucris q.
ceptis nel percipiēdis aliqua rōne, uel ea, & uel aliter, quā d.
B. uoluerit & placuerit, & mādauit liti libris scrip̄tis. f. scri
bēdis p. d. B. stari simplici uerbo d. B. super q̄titate capitalis
& lucrorū p̄teritorum & futurorū abfoluē eum a redditiō
ne gubernationis et administrationis d. apothecæ societa
tis et capitalis et lucrorum p̄dictorum p̄terito et futuro tpe
et cōfessionē inuētari et reliquorum residuorum cōfigu
ratione ordinis qd d. Bartholomæus super p̄dictis oībus sit ge
bernator et administrator & c. cum plena & libera p̄tate fa
ciendi ad eius liberā uoluntatē & c. prout latius in d. instim
3 continet, quia pōt r̄dēri, qd per d. uerba non intelligit
a missus aliquo modo dolo, nec cōsignatio reliquorū a l. A
relisio. §. Caius. & ibi plenē in l. nō solum. §. si ff. & l. p̄m
tor. l. si quis rōnes. l. Aurelius. §. Maui. l. si. Titia. ff. de lib.
leg. l. i. unus. §. illud. ff. de p̄act. & l. quidā decedēs. ff. de ad
mi. tut. l. do. Stichio. §. seruus. de pec. leg. not. gl. & doc. in l. a
tione. C. de trans. & Cyn. in l. sub prex̄tu p̄ficietum. cōit.
Guil. in l. Pōponius. de neg. & Salp. post Bal. in l. cū aliter.
C. de fidei. & q. uoluerit resor̄ reliqua legare Barthol
mæo patet, dum d̄r in testō, qd d. Ludouicus dēt continū
in dicta munitione, & qd d. Bartholomæus possit d. capitalē
& emolumentā, & pro parte d. Ludouici inuestire: et cū doct
non uideat remissus (ut dixi) insert, qd d. Bartholomæus re
neret de lucris reddere rōnem, & declarationē taliter tace
re, qd inspectis his, qd cōiter gesta & lucrata sunt per alios
eiusdē conditionis nō appareat Ludouico enormiter, seu in
magna q̄titate fore dolum, alias n. dicerentur ipsē Bartho
lomæo uenire in lazo, an. omnes. §. Lucius. ff. de his quē
in frau. ere. ita d̄nt Bar. & scribentes in l. si ff. de pratorijs fū
in l. si societatem. §. arbitrorum. ff. p. socio. in uerbo, q̄m
utrū possit renuciare & c. Ant. de Bu. post Host. in c. quina
uallis. de iureiur. et Bal. in l. i. in 8. col. C. de his quē p̄tate
et in c. i. sitē sacra. in 8. col. de pace iura. fir. & in rub. C. de
pena iudi. & in l. si cum ea. C. de dot. promiss. Confirmantur
prædicta ex responsionib. B. factis d̄ctis positionib. produ
ctis pro parte Ludouici, quibus r̄ndendo uidetur se arcare
ad reddendā bonā & clarā rōnem, & sic liberationi sibi fa
cta in testō & in contractu renuciare, q. sine dubio facere
potuit. l. p. C. de p̄act. p̄actum inter heredes ff. de cod. it. c. si
diligenti. de foro compe. Præterea, qd non debeat stari sim
plici uerbo & declarationi B. in capitali, & lucris, suadet ra
tio, quia alias iste esset facilis modus ad fraudādum filium
legitima, qd plurimum leges abhorret. l. 1. cum ibi plenē no.
quasi per totum tit. C. de inoff. dona. & l. 1. C. de inoff. do.
quod no. Bar. in l. hereditarium. ff. de bo. auth. iud. pos. & in
l. non vq. ff. si quis a p̄. sue. manu. & Bal. in l. Pap. §. quare.
ff. de inoff. test. & in l. i. in fi. C. de reuo. his quē in frau. ere.
& cano. in c. Raynūt. de testam. ff. si sed p̄missis non obf̄
tib. contrariam suam de iure probabiliorem esse arbitro,
4 scilicet qd stari deat simplici declarationi & uerbo Barthol
b lomæi de capitali & lucris. p̄tēns qd dicto b & declaratione
debitoris hoc committere. l. si. C. de fidei. l. hęc uēditio. ff. de
contrah. emp. l. in personam. §. generaliter. ff. de re. iug. in l. i.
p̄. ff. de arb. & i. l. i. in glo. si. C. ne quis in sua causa. & in l. i.
C. de

C. de do. promiss. No. Dyn. Ray. Bar. & An. in l. i. ff. de prelo. stipul. & Io. And. in add. Spe. in tit. de prob. s. uidentur. verif. quid si ibi & c. no. Bal. in l. 2. in 2. & pe. col. C. de sent. q. p. eo qd' interet, & in l. i. iurandum qd' ex conventionione. in prin. post la. Bu. ff. de iureiur. p. illu' tex. & An. de But. in c. finē libitibus in pen. col. de dolo & contu. & faciunt n. p. Inn. in c. veniens. de renunc. & potissimē in vltimis voluntatiis, p. ut in casu nro l. Theopom. ff. de dot. pl. fm Bar. in d. l. i. & maxime qd' declaratio uolūtatis cōcēnit cōmodū declarantis. l. i. ita legatū. s. illi si uolet. cum si. ff. de leg. i. & nisi ostēda tur de dolo declarantis, tali de clarationi standū est l. creditor. s. Lucius. ff. mand. & de dolo dicere consistat, si appare ret excessus in nimis magna quantitate fm Bar. in d. l. i. & i d. s. arbitrorū. cū concor. supra proximē allegatis. & P. de Anc. de disputatione sua incipere. Cū clericus. aliā laicus. ¶ Et nimis magna qūitas dicere qñ in toto, uel quasi toto le deref Ludouici ex declaratione, vt B. uat patet in d. l. oēs. s. Lucius. per q̄ se fundat Bar. & ex l. nomen. s. filio. cū ibi no. p. Bar. post gl. ff. de leg. 3. expresse no. Imo. in c. quinquauallis, de iureiur. in uerf. qd' aut dicat modica & c. nā magna latio, ex qua latus non psumit esse in dolo, sed in modico lade re, est fm opin. Bar. in d. s. arbitrorū, sexta totius ualoris et dimidia, et fm Ant. de But. d. c. quinquauallis et Io. de Imo. ibi est tertia totius, ut probat in l. nā si cōtractu. cū l. seq. ff. pro socio. Et idē tenet ipsemet Imo. in l. si q̄s arbitratu, de uerb. obl. in fin. l. de Rom. in l. si q̄s cū aliter. eo. ti. uel arbitrio iudicis fm Bal. in l. cū antea. C. de arb. et no. gl. elegans in s. pretiū. insti. de emp. et uen. et in hac opi. nō ēt residere Imo. in c. quinquauallis. et sic remanet, q̄ nimis magna latio est, in qua psumit dolo, dē excedere dictā magnā lationē, et sic erit, qñ in totū, uel quasi uersat latio, ut est dictū. Qui nimo Federicus de Senis in consi. 1. incip. Sup. eo qd' que ritur, et expressius Io. Cal. i disputatione incip. Duo litigat res. et Io. And. in add. Spe. in tit. de arbitris. s. si. super uer. quid si cōpromissum. et Imo. d. c. quinquauallis. super uerb. nunc restat uidere, q̄ latio dī enormis, et non apparet etc. Concludunt, q̄ ex latione et iniquitate laudi, uel alicuius declarationis nō inferet declarantē fuisse in dolo, nisi aliter probet, all. 2. q. 6. c. hoc ēt placuit. et de priui. ca. cū olim. l. 2. et l. quorū. s. i. de prob. et l. dol. C. de dolo. sed dicere tur fm eos probatū de dolo qñ apparet, q̄ gratia, uel odio, uel alia simili cā motus q̄s esset ad inique declarandū p ea, que hñt in l. uenales. C. qñ prouo. et in l. seruo inuitos. cū p̄tor, fidei trel. et in l. si. C. de p̄na iud. q̄ male iud. cū. aith. ibi posita. Confirmat ista opi. fm Imo. nā certū est, q̄ arbiter, ubi fert snām corruptus precibus, uel pecunia, et sic per do lū, contra eius snām obstat exceptio. i. petat pena l. ita demum. ff. de arb. l. 3. C. eo. ti. et licet arbiter excessiue lade ret, fidei deberet eius snā, ut patet in l. diē proferre. s. stare. ff. de arb. et ad l. oēs. s. Lucius. rñdet Io. de Imo. q̄ ibi loqui tur, qñ sit alienatio de totius debitoris substantia, sed declara tio hñc nō sit sup tota substantia, uel maiori parte Ludouici, propterea fm eū loquit ibi, qñ per actū, q̄ sit latio ius ter ti, et actū faciēti non habebat potestātē actū illum facien di sibi in aliquo attributā: sed hic habet Bar. potestātē sibi latissimē attributā a testatore. ideo facilius psumit dolo q̄ hic. Præterea dato q̄ excessus in nimis magna qūitate face ret p̄sumtionē B. dolo ēt uersari: tñ hic nō apparet euiden ter B. ex d. exercitio superlucratos fuisse tantum, q̄tum pe titur, licet cōstaret oēs alios diligentes eiusdē conditionis et exercitij superlucratos fuisse tantum, q̄tum petitum est, et ultra, et sic uerosimiliter tantūdem debuisset superlucra ri. B. non p hoc possumus dicere fuisse in dolo B. negantē ali quid uel tantum fuisse superlucratos pluribus rōnib. ¶ Pri mo: q̄a ille q non dat operam, ut lucret ex re, cuius admini strationē et custodiā habet, non dī esse in dolo, sed in culpa laui, nisi aliter de dolo probet: hoc probatur in l. i. de dolo. in l. i. ff. mora. fo. ma. nam maritus in re dotali tenet custodiā & diligentiam adhibere et soluto matri. vñ tenetur de dolo, lata culpa & leui. l. ēt. s. licet. qui est. s. 2. ibi. no. ff. fo. ma. l. si ut certo. s. nunc iudicant. ff. cōmū. l. in rebus. ff. de iure do. l. lib. l. Confil. Alex.

cōtractus. ff. de reg. iur. vñ si fo. ma. obtulit fundum dotalē muleri, uel eius hñdibus existentibus in mora ad accipien dū liberat à leui culpa, & ideo si non curauit fundū maritus postea colere, & fructus ex eo capere, nō dī esse in dolo, nec lata culpa, sed in leui: sic leg. & not. in d. l. si mora. & idē pro bat in d. l. si uenditor. ff. de hñd. uel act. uen. facit l. i. s. si q̄s. ff. si quid in frau. patt. & l. qui aut in prin. cū si. ff. qñ in frau. cre. & l. nemo. s. illud. ff. pro socio. ¶ Fortificat p̄dictā; q̄a ad ostendendum, q̄ focus tenet de aliqua culpa, tenet proba re, q̄ focus in reb. cōiubis non adhibuerit diligentē, q̄ soli tus erat adhibere p̄prijs tpe contractū societatis l. focus socio. ff. pro soc. & in l. i. eo. s. si. & declarat Bar. in l. qd' Ner ua. ff. de positi. dū trasat de leui culpa: sed istud nō ēt allega tū, neq̄ probatum, ergo & c. Ad idē: q̄a ubi quā; aliquid cō mittit arbitrio tuo, tunc illa uerba hoc important, q̄ facias illud in re tuo arbitrio cōmissa, qd' faceres in re tua, et si mi nus diligenter faceres; ita dicit Bar. in l. i. ff. de sol. p. illu' tex. iuxta gl. in l. ceterū. in uer. dictum est, eo. ti. & idē ibi sequi tur Ang. & no. Bal. in d. l. i. 2. oppo. C. de his q̄ p̄ne note, & ibi dicit ad illā l. i. esse fin. & no. ēt Bal. in l. i. ff. de sol. sed B. non aliter se habuit in parte sua propria quō ad d. exerci tium, q̄ se habuerit in parte Ludouici, ergo nō p̄t redargui, q̄ culpabilis fuerit, si non est lucratus q̄tum alij lucrati fuis sent, attento q̄ in p̄dictis habuit a testore liberū arbitriū, ut patet in testō. Rñdeo igit ex p̄dictis, q̄ posito q̄ excessus in nimis magna qūitate indicaret dolum: tñ nō dī esse in do lo, licet non fuerit superlucratos tñ, q̄tum alij fuerūt, & dato q̄ diceret esse in culpa leui, si probaret, q̄ fuisse magis dili gentē in rebus suis, tñ p̄ reliquā liberationis à redditione rōnis sibi factā in testō non p̄t cōueniri de leui culpa, ut est tex. in d. l. si seruus ueritus. de leg. i. et ibi hoc no. Bal. et Ang. in l. cū tales. s. i. ff. de cōd. et de. et pro hoc q̄a ubi quā; aliquid cōmissum est arbitrio alicuius, non uenit leuius culpa, uel est tex. opt. et ibi no. Bar. in l. uēdi. in uer. de tpe. ff. de bo. auth. iud. possit ubi quā; cōmissum est aliquid sup libera p̄tā te nō excipit nisi dolo l. creditor. s. Lucius. ff. mād. no. Bar. in l. p̄curator cum libera. ff. de p̄c. in l. filius. ff. de dol. et in extragad. ad reprimēdum. in uer. uidebit in l. si. si. prin. ff. de leg. i. et do. in c. i. de cōst. Et hoc ubi agit de p̄iudicio cō cedentis partē liberā, ut d. s. Lucius. licet secus ubi agit de p̄iudicio tertij, qui p̄tatem p̄dictā nō cōcessit, ut p. Bar. i d. uer. uidebit, et dñs Anet Imo. i d. c. i. de cōst. et Bā. l. si q̄s maior. C. de trasat in rubri. C. de p̄na iudi. q̄ male iud. et i l. si post tres. in i. eo. col. ff. si q̄s caus. ff. B. in administratioe p̄dicta cōcessum fuit arbitrium et liberum in testō, ergo de leui culpa et per cōsequens de negligētia in nō lucrado nō tenet. ¶ Aduertendum est, q̄ nēdū ēt legata et B. liberatio à redditione rōnis, sed ēt uoluit testor, q̄ nō possit B. per hñ dem uexari p̄ dicto capitali, et lucris perceptis, nisi q̄tū ip se B. uoluerit, et liberauit eū a reliquorū et residuorū cōsi gnatione, qd' quidē indubitatē fieri p̄t d. l. qdā decedens. et l. si q̄s rōnes. et innuit tex. in l. ei q̄ fundū. cum l. seq. et l. legauit. ibi, prohibeat exigere de lib. et l. dñs Stichō. s. ser uus de p̄c. leg. Nec ob. qd' no. Bar. in l. nō solum. s. si. ff. de lib. leg. et Bal. in l. cum necessitatem. C. de fideic. et qd' no. Bar. in l. sub p̄textu p̄iecuerim. C. de trasat Bal. in l. p̄actu. i. 12. q̄. C. de col. ubi uoluit, q̄ licet legata sit liberatio debitorib. ex cā depositi per hñc uerba, libero Titium, ut non possit cōueniri depositi, uel ex cā depositi, uel si simpliciter lego liberationē debitorib. meis, tñ poterit talis debitor non ob stāte liberatione cōueniri rei uendicatione, tanq̄ quilibet extraneus possessor, q̄ rñ. q̄ rñso est clara, qñ fuit legata li beratio, ut non possit cōueniri depositi, uel ex cā depositi, non mirum si p̄t cōueniri rei uendicatione, q̄ tunc nō cō uenit ex cā depositi, sed tanq̄ quilibet possessor. l. Nefennius. s. fundum. de re iud. nec cōuenit tanq̄ debitor, q̄a ille cōue nit rei uendicatione, nec dī obligatus, nec debitor. inst. de act. s. i. no. in l. creditor. de uer. sig. Declarat Bal. in l. si in 2. col. de bo. auth. iudi. pos. sed in casu nro testor non dixit, q̄ non possit cōueniri B. ex cā societatis, sed q̄ non possit cō ueniri p̄ capitali et lucris, et q̄ Deo liberabat eū a reliquo

Liber Primus Confil. Alexand.

201800.vt erat de anno 1438.ut patet in libris, ꝑ quales ex pre-
rito præsumat in pñenti l. siue posidistis. c. ubi not. C. de
prob. l. q. ex argentiariis. s. fi. c. l. leg. fi. de ed. i. c. femel
malus. et ubi Dy. de rei. i. 6. et plenè Bal. post Nicod. de Mara.
in lex. pñona. C. de probat. et in l. 2. ad. fi. C. q. quid. nō est
nece. et in l. non ignorabit. C. ad exhi. ꝑ Bar. i. l. si cui. s. ijdē.
ff. de accu. in l. illi text. et in l. si prius. in op. tertiz parties. ff. de
op. no. nun. aliquid ꝑ Inn. in c. propositus. de cle. excom. cum
fi. Ad hoc trādet plurib. modis. Et primò, q. licet quò ad ꝑ
sumendum dñum certe rei, uel ad ꝑsumendum continuatio
nem qualitatũ cum de prerito præsumat in pñens. f. q. le-
gitur et no. in d. siue. et no. in c. q. sedem. de resit. spol. et i.
d. c. femel malus, hoc procedat. non tñ quò ad probandũ cō-
tinuationē alicuius vniuersitatis, ut si probat, q. in præteri-
tum habuit i. substantiã locupletem et tñ valentē, non infer-
tur de præterito in præsens, et sic non probat de pñenti dura
reita elegit uoluit Bar. in l. in confirmatione. ff. de cōfir.
tut. ꝑ illa text. sed non loquit in uniuerſali quodã, ut in fun-
do, seu capitali apothecæ seu peculio et menſa, ut no. Bar. in
l. cum ꝑt. menſa. cum seq. de le. 2. ꝑ illum text. et in l. taber
na. ff. de fun. inſtr. et no. in l. pñda. C. de fideic. et in l. i. de
gatis. C. de leg. Scd. q. ꝑ ipemet partes in d. inſito afferunt
q. de pecunijs. i. rebus et bonis cōbuis in d. iſto trafico re-
ceperunt varias ſummas, et ſic affirmant partes diminutionē
trafici, et ſe abſolunt, debet ergo attendi capitale, quã-
tunc reperiebatur facti inſiti, quia illud remanet cōe: quã-
tunc aut fuerit illud, non eſt probatũ, ideo ſi Bar. alleg. q. ca-
pitale tunc ꝑtis non aſcendebat ultra ſummã librarũ 1400.
in totum. et ita offēdit ꝑ libros ſuos, ſeu ꝑ inuētariũ tunc
confectum, ſeu ꝑ ſia ſimplicē aſſerctionē elegantĩ maĩus eſ-
ſe capitale, inſcumbit onus probandũ, ut dixit Bar. in l. cum
ſtāte. in prin. in ꝑ. q. fo. m. allegando gl. no. in l. cum de le-
ge. de probat. et Bar. in l. ſi. in cōp. in prin. ꝑ illum text. de iu-
re do. et Bar. in l. decem in prin. de uer. ob. et in ſimili no.
Bar. in rub. de op. no. dum alle. d. l. cum de lege. cum gl. et ſe-
quitur do. Ant. in c. 1. ad. fi. de prob. et in c. contingit. de fide
inſit. qd. maximè eſt uerum in caſu nro, cum hoc ſit fundũ
intentionis, ergo illud ꝑbare debet. c. i. gl. ff. de ꝑ. l. cōt. et
Ceo. t. i. c. l. v. et c. b. bene. Tertio nro. q. uſq. in tps uſq. d. An.
quilibet locus poterat licet accipere de dictis capitalib.
et mercib. l. merito. ff. ꝑ focio. facit litem apud Labonem.
ſi cōe. ff. de iniur. aut dicimus, q. ille accepit et diminuit
capitale, et hoc non ꝑt ꝑ hñdem d. Alex. impurari l. uduico;
q. non ꝑt imputare ad ea, q. q. ſi lex non ſonit lex i. uico;

[illegible]

decedens. & patet ex l. cum quis ei cui fundum. c. l. seq. de lib. leg. & l. dñs fisco. s. seruus. de pecul. leg. Non ob. q. te fñor non videat legale liberatione cō signatione reliquo rñ attento q. dixit. q. volebat Ludouicū pñeuerare in socie tate & cōsone. & possit Bartholomæus ad utilitatē Ludo uici retrahere capitale Ludouici & ad eiusdē utilitatē i a re inuehere. Qua rñdeo pñponendo o duo. Primū est. q. ver ba testis debent literaliter interpretari. q. testis nō videat se ita tim uoluisse corrigere. non ad ea. ff. de condit. & demon. Scdm est. q. pcedentia limitant & declarant sequentia. l. si seruus plurimū. s. fi. & l. q. filiab. de leg. l. i. prin. l. i. ad Treb. l. Plautius. ff. de auro & arg. leg. & l. vtrū. ff. de peti. hñd. Sed in testō testis pñdixit q. nolebat quouis modo inquietari per hñdem suum ipsum Bali quā rñe uel cā de pñdicto capi tali uel lucris perceptis uel pñcipiēdis plus. uel aliter. q. ipse Bartholomæus uoluerit & sibi placuerit & c. sic locutus ē

14 q. per uerbū uoluerit. qd̄ importabat liberā uoluntatē. l. Lucius. de leg. l. i. hñde cōmissa. s. q. de leg. 3. & c. i. de his q. fi. i. maio. par. ca. et qñ iun sum eit cū uerbo uidebit. uel placuerit. ut uoluit Bar. in l. Imperator. ff. de hñde cō. liber. Item subiungit testis. q. d. Bartholomæus ualeat. & sibi liberē li ceat. & qñ & prout sibi B. uidebit & placuerit d. capitale & lucra trahere de societate. & oia sub nomine Ludouici con uertere & inuestire in emptiōe alius rei immobili. & in oib. & per oia. put ipsi Bartholomæo uidebit & placue rit ad eius oimodam uoluntatem. & sic et loquit per uerba importancia liberā uoluntatem. ut patet in uer. liberē. & in uerb. oimoda uoluntatem. & plene nō. Bar. i. latio. ff. de ali. & c. lib. & in rep. l. i. in 5. q. prin. de fac. fan. eccle. & in d. l. si. ff. de leg. 1. Postea subdit dñs testator. q. absoluit d. Bar. a reddenda rñe administrationis pñdictæ. a cōsecutio ne inuentarij & cōsignatione reliquorū. & ne cōtrarius sit sibi testis. debet hoc uicimū intelligi. q. absoluit eum a cō signatione reliquorum. i. quatenus d. B. uoluerit. ut ostendit pcedentia. nec uitiatur legatū. si in uoluntate legatarij cō ferat. l. si ita legatū. s. illi si uolet. l. fenatus. s. Marcellus. de leg. 1. & l. si ita expressum. de condi. & demon. Non ob. et. q. plunim est in dolo. B. si declararet capitale & lucra esse mi nora. q. essent de anno. i. 438. & q. ab alijs diligentib. lucra tum sit per no. per Bar. in l. ff. de pñto. hñp. cum concor.

15 ¶ Quia rñdetur primū. q. non pñsumit est in dolo. nisi rñe maxime l. asionis. l. super toto. uel quasi. ut no. Bar. in d. s. arbitrorum. cum alijs concor. sup. alleg. imō et fm Io. An. & Io. Cal. & Fed. de Senis & alios. nec tūc pñumeret esse in dolo. ut relatū est. sup. quimodō dato q. non requireret q. ef fet magna l. asio. ut ab eius declaratione recedi posset. sed fuisset. q. non esset modica l. asio. prout requirit ad hoc. ut dici possit iniqua declaratio cuiuslibet liberationis. l. si de meis. s. recepit. in gl. & l. sed & si seruus. in s. si q. s. i. ad dex. in gl. ff. de arb. necesse est. q. in dimidia totius l. asio in tercesit fm do. Ant. in pallegato. c. quintauallis. uel saltē in tertia totius fm Imo. ibi. & probatur in l. seruus. cum l. seq. ff. pro socio. & sequit idem Imo. in l. si q. arbitraui. & Ro. in l. si q. cū aliter. de uerb. ob. ff. de declaratio B. non est aliquo modo iniqua respectu capitalis saltē in tertia parte. imō nō pōt dici iniqua in aliquo. q. ut dixi sup. iunctibz Ludoui co onus probandi q. tum fuerit capitale te infñri abolutio nis non attento quantū fuerit de ann. 1438. Ite nec in lucris est enormis. quia nō apparet. q. iuratus fuerit Bali quid uel tra q. ipsemet asserat. nec allegari pōt contra eū negligētia in non lucrando tantum te uita d. Alexandri. q. post. ut su perius est probatum. Item si est legata liberatio a cōsigna tione reliquorū. ut dixi fñmā uagatur. Non ob. rñones B. circa positiones. quia rñdeo primū. q. B. asserit rñe dñ capitalis. qd̄ asserit fuisse in apotheca te consecū infñri abolutio nis attento q. non probatur. q. nunc esset maius ca pitale. q. affirmetur per B. ais. quando rñem. de aliquibus lucris et minimis. uel et si assereret B. nihil fore lucratum. si uerō cōtrarium non doceat. ut assignare illam bonam rñem. q. tenet assignare uirtute dñe abolutio nis conten tē tam in dñstro. q. in testō. per plunē ostēsum. Et da Lib. l. Conf. Alex.

to q. fortē ueritate inspecta talis redditio rñonis posset dici iniqua. tñ inspectio infño abolutio nis & testō & libris inter d. bona. postq. uirtute pñdictorum ad rñem assignandā nō tenet. ut in simili dixit gl. Cy. Bar. Bal. in l. eos. de appel. & Bal. in l. i. circa prin. ff. de app. & Mod. l. in summa. ff. de re iu di. ubi hñ. q. si iudex causę principalis absoluit reum. eo q. a cōr nō probauit. q. uerē debitum (subflet. postea in cau sa appellationis a cōr probauit de bitum. iudex appellatio nis pōt pronunciare infñm fuisse in iustam inspecta uerita te. tñ iudex causę principalis nō dñ malē iudicasse. sed be ne inspectis actis. eo q. de iure pñbique barita in propo sito attento q. B. inspectio infñso abolutio nis & testōlicum est rñem reddere non attentis lucris. q. fieri potuissent. uel quā per alios facta essent. & in oib. fm q. simpliciter uerbo de clarauit. talis redditio rñonis dñ bona. dato. q. et ueritate & iure cōi inspectis aliquid iniqua appareat. Scdō rñdeo. q. dato. q. per dñtas rñiones Bar. fateri uideret. q. ipse ef fet obligatus. talis confessio fuit erronea. & debet reuocari docto de errore. de quo dñ esse doctum. eo ipso q. per produ ctionem testis apparet rem aliter fe hñ. l. si post diuisionem. C. de iur. & fac.igno. & in l. de etate. s. qui iuitio. ff. de interro. ad. & in l. cum de indebito in prin. cū gl. ff. de prob. & in l. nō fateat. ubi hoc plenē nō. ff. de confessis. & cano. in c. de 16 confes. ¶ Et maxime in errante rñdendo positionibus. q. nedum qñ errauit in facto alieno. prout est in casu nō in erro re B. circa dispōnem conditam a testōre pōt reuocare erro rem. dicendo rem aliter fñe dñ et si errasset in facto pro prio. pōt similiter reuocare. quia dñ esse ductus ad ita rñ dendum pñsuasione aduersarij dñca ponentis. hoc uoluit Bar. in l. error. in l. col. C. de iur. & fac. ign. per not. in l. i. ff. si. qñ acti. de pecu. est anna. Successus non ob. q. si dicere mus. p. p dispōnem testis asseri stare debere declarationi d. B. possit filius priuari legitima. & c. quia rñ. Et primū. quia standum est declarationi & dicto talis. tñ si probaret con trarium eius. qd̄ dictum & declaratum fuerit. & apparet ex declaratione auerri filio legitimam. retractaretur talis declaratio saltem usq. ad legitimam. sicut dicimus in inof ficiosa donatione. l. i. & per totū de inoffic. do. l. Titia. s. Im perator. de leg. 2. facit. l. i. & per totū. C. si quis in frau. patr. ut in Spe. no. D. Anto. & D. Abb. in c. quis. de re iu. & Spe. i tit. de conf. s. nunc uidentum. uerū. sed nunquid confessio patris alias. n. fequeretur. q. ubi fñper maxima parte bono rum uerteretur q. nō possit a parte parti deferri iustm li tis decusum eadem rationem. contral. non erit. d. ato. & lat. prator. in prin. de iureiu. Scdō rñ. q. cum hoc confes que batur B. ex testō. & sic ex causa legati. legitima non diminui tur per legata. sed per as alienum tm. l. Papi. s. quarta. ff. de inoff. test. l. et. ff. de bo. lib. C. circa secundam dubitationem principalem per dñtas postas an probat quembz dicto rum sociorum esse debitorum in dictis lib. i. 500. an uerō to tum capitale amborum sociorum fuisse in totum libras 1800. & hanc qñem iuxta id. qd̄ sentio paucis absolua. puto q. non. quia uerba didicimur postari producentur in uim probationis. unde clarescē debent & necessariū con cludentia. alias interpretamur contra producentem. c. in pñ sentia. de proba. l. neq. C. eo. l. non hoc. C. und. eo. ff. de illa pōt referri & ad capitale totius apothecæ. & ad capitale. i. ad partem unius sociorum tm. ergo non concludunt certi tudinariē. uel necessariū. pñtem semper sit interpretatio con tra eum. pro quo scriptum uel conuentum est. & contra fun dantem fe ex eo. l. ueterib. cum materia. ff. de pac. Præterea dico. q. non est uis. referatur ad capitale unius tm. an ambo rum. nam ex quo capitale. quod tunc erat. non pñsumit du rasse usq. ad annū 1445. & Bar. asserit. q. saltem ann. 1445. non extabat tantum capitale. sed minus. prout continetur i libris scriptis de ann. 1446. sed si Ludouicus allegat fuisse maius capitale. debet illud probare. ex quo quilibet erat ad ministrator usq. ad mortem Alexandri. Nā omnis dimi nutio capitalis cedat pariter ad damnum utriusq. socii. l. si non fuerit. s. fm. & l. cum duobus. s. prouide. ff. pro socio. & hoc magis aduandē demonstrat in principali dubitatione.

Liber Primus Consil. Alexand.

¶ Postremo circa vltimā dubitationem, an Bar. possit se tue ri allegando q̄ Alex. administrauit t̄p̄e vitæ suæ, sicut B. clara est r̄sio quia hoc prodest B. quod ad hoc, ut si culpa B. in nō lucrādo, uel in non seruādo capitale intercessisset, possit compenſari cum pari culpa Alex. ad r̄d. d. l. i. ambo, cum magis de culpa B. q̄ d. Alex. non constet, certum est, q̄ et in his, in quibus culpabilis fuisse Alex. r̄p̄e dicit̄e administratōis possit dictus heres conueniri per dictam. l. locus s̄o cio, cum concordantis supra allegaus, per quod breuiter patet esse satisfactum dubitationib. ante dictis.

ADDITIONES.

¶ Lucra.) Ideo quando testator legat apothecam, intelligitur enim omnibus debitis, & creditis, secundum l. ad l. si res obligata. col. 6. ff. de leg. 1. Natta.

a ¶ Reliquorum, supra consil. 45. in prin.

b Dicto, adde Alex. in fra eod. lib. consil. 130. & consil. 37. col. m. i. col. 53. col. 2. consil. 67. col. 2. lib. 2. consil. 113. col. 3. lib. 4. Angel. Aet. s̄on solum, col. 2. in l. de uer. obl. Maria, Soc. dilecti filii, col. 2. de foro. Dec. C. uenientis, in fin. de test. cap. 3. col. 3. de fide instr. Math. Afflic. decisi. Neap. 9. l. col. 4. Paor. consil. 51. lib. 1.

¶ Liberationis.) dem dicit Alex. supra consil. 45. dub. 1. Natta.

¶ Commissum.) Nota bene istud, q̄ ubi data est potestas alicui etiam p uerba importunia arbitrium boni iuris intelligitur exoneratus a culpa, sequitur Dec. consil. 430. col. 1. Natta.

c ¶ Rationes, infra lib. 1. consil. 170. nu. 3. col. 5. 14.

d Administrabat.) Nota, q̄ ubi uterq̄ ad administrat. nō potest petere alter ab altero reditū sibi rationem generalem, potest tamen petere id, ad quod unus plus altero percepisset. Paul. Cass. consil. 126. Non sequendo ordinem. lib. 2. Et qui ponit ad administrandum res societatis in istorem, quē factorum uulgo uocamus, si se gessit uidetur l. filiz. de fo litio, ponit Fran. Luc. in trad. de prin. l. si uol. cap. 38. Natta.

d Aduerſarij. Adde Bar. Alex. Soc. l. i. ff. de eo per quem factū est. Pau. d. l. i. in fin. q̄ de pec. ac. consil. 342. in filijs. 1. Franc. Balbus. rep. l. Celus. nu. 15. ff. de uic. Bal. consil. 38. Consil. lib. 2. secundum impressio nem Braxiz, quod est consil. 11. lib. 4. secundum nouam impressionem Ant. Cort. trac. de gemina. vers. ff. 4. Alex. consil. 8. ad fil. lib. 2.

¶ Priuari legitima.) Hoc uidetur esse ualidissimum argumentum & fundamen tum, quod etiam ex eo ad fructus & robora iuris confessio preſti recepta, ubi inter uiuos, seu in nō uoluntate, nō prauidit filio in legitima; l. ad. auth. Vnde si p. nota, C. de ino. fil. testa. Sed responsio Alex. ad. etiam est optimā, quia illud procedit, ubi appareret de fraude, puta quia pater uendisset totum patrimonium, & alij coniecturæ adesse: ita inquit Anto. Butrius ad d. cap. quamuis, quod nota & ponit Alex. consil. 57. lib. 2. Et non sicut tertii in prauidit aliterius, uel l. ad. l. i. in prin. ff. de eo per quem factum est. Illud autem dictum Antonii Butrii ad dicto cap. quamuis, refert, & sequit Abb. lib. col. m. pe. Alex. ad l. sepe. col. pe. eod. tit. Et de patre alienate titulo oneroso, & de reuocando iure filiis comp. tempe, uide Pau. Caff. ad l. circa ff. C. de ino. fil. don. Natta.

e ¶ Contra eum. Adde Alex. in fra consil. 204. lib. 2.

¶ Hoc consil. duplicatum est, infra consil. 20. ad l. 2. Hiero. Zanc.

Statutum Bononiæ.

¶ Rubrica, de vacatione patris & filij ac fratrum de eorum communione seu diuisione.

¶ Anchora, que il primo che fuisse estratto in officio da uile, li sei mesi proximi passati esse la estrazione, che al presente se fatta, come che p lo aduenire se fesse, dia vacatione al figliuolo p spatio de sei mesi, & similiter il figliuolo al padre, & questo medesimo habbia loco in doi fratelli dal lato del padre, habbitado il padre & li doi figliuoli & fratelli insieme, & coione de li beni: ma habitando disparitamēte, o insieme, pur che diuisi sian li beni, & non siano de qlli in coione, & in qlla forma & modo che appare in lo quinto capitulo, non debbian dare vacatione alcuna l'uno a l'altro apparendo loro esser diuiso come è detto, de laquale diuisione se debbia far fede per publico instrumēto rogato per publico notario in bona forma, qli qual instrumēto se ritroui esser sta fatto de sei mesi prima alla presente estrazione, al tamente non gli sia data fede alcuna, dichiarando niente demeno che ad un medesimo tempo padre, figliuolo, & fratelli o insieme diuisi che siano, nō possano ottenere officio de uile: ma essendo estratto l'uno ottegna l'altro sia remesso, comē de sotto se contiene.

¶ De vacatione officiorum in patrem & filium & fratrem & patrum & nepotes existentes in cōmuniōe, uel diuisi.

¶ Anchora sei padre o figliuolo fusseno tratti ad vno medesimo tempo ad alcuno de li detti officij, il primo tratto rimā

ga ne lo detto officio, & l'altro sia remesso, in loco del quale se ne tragi vn' altro, & questo se habitaſſeno da per si, ma se gli habitaſſero insieme, rimanga q̄llo, che fuisse tratto al piu degno officio, & l'altro sia remesso, in loco del quale se ne tragi un' altro, & q̄lto medesimo habbia loco in li fratelli dal lato del padre, & etiā de nepoti & cūſini, che siano in unione & coione delli beni, si che ad un medesimo tēpo padre & figliuolo e doi fratelli dal lato del padre insieme, o di sparatamente che li habitano, doi cūſini, barba, & nepoti, che habitano insieme & coione delli beni, come è detto in un medesimo tempo non possano intrar in officio da uile: ma se doi cūſini & barba & nepoti farāno diuisi, possano intrar a vn medesimo tēpo in officio, come qui de sotto se contiene, & questo capitulo, che parla della diuisione ditra, se intende quādo la diuisione non è fraudolenta, o si a uolūtā se intēda per q̄lto capitulo, giudicamo diuisione essere nōlo se intēda quādo dopo la detta diuisione li predetti se ritrouaſſeno nō possedere i coione delli loro beni, & uiueſſeno ad una ne & ad un uino. ¶ Stantib. dictis statutis Alphonſi sexmensis per teritis habuit officij, nūc Bonifacius pater ipsius extractus est ad aliud officium, dicit q̄ pater ipse habet uacationem. Replicatur per patrem, & filium iam est annus, q̄ ex uxore & filijs seorsum habitauit, & habitat in alia domo di stante a domo habitacionis patris per unum quartū miliaris, & hoc est notorium, & conſequenter non sumus in casu statuti q̄ requirit duo, uidelicet q̄ habitent simul & in cōmuniōe. Duplicatur, q̄ expedit, q̄ probetur diuisiō facta inter ipsos modos supra declarato. idē dubium occurrat in duob. fratribus in eisdem patris potestate existentibus, & constituitur seorsum habitantib. de bonis quorum inſima diuisionis non apparet, queritur quid iuris?

SVMMARIVM.

- 1 Qualitas refertur ad omnia precedentia. & nu. 6. cum seq.
- 2 Pater, & filius pro uno computantur.
- 3 Et, copula requirit utrumque.
- 4 Ratio unica si assignari potest, habetur pro expressa.
- 5 Fratres non censentur socij ex eo, quod habent bona in communem.

CONSILIUM XLVIII.

SUPER extractione, de qua queritur. Vis & opportunitas digestis uerbis statutorum, seu reformationum dubijs: ppositā q̄nōm attingentium, de quib. supra, uideret prima consideratione dicendum, p̄m Alphonſi beneficij nouæ extractions minime posse gaudere, cum Alphonſus eius filius i semestri, proximo alio officio sanctus esset. Nec separata prius habitatio suffragari uideret, cum de diuisione bonorum nō constet per instrum. ut precise uelle uir uerba reformationis p̄missa & statuto incipiente. Ancora, che l' padre & c. a quibus uerbis nullatenus discedi potest. l. si p̄pexit. ff. qui & quibus. l. non aliter. de legat. 3. l. 1. §. si qui nauem. ff. de exerci. Quod atuerba statuti hoc aperte sonent, concipi vix uerbis illis, uidelicet, Ma habitando disparitamēte o insieme pur che siano diuisi li beni & non debbiano dare uacatione & Nam illa qualitas denotata per uerba p̄dicta, uidelicet, Pur che siano diuisi, qualificant & referri debent non solum ad illā particulā proximē precedentē, dū dicitur, Ma habitando disparitamēte, & q̄ natura qualitatē & dicitur, ut ad oī a precedentia referat̄ modo ad ea referri possit, salua rōne recti sermonis, & maxime q̄ non apparet rō, quare magis debeat ad unum tm̄, q̄ ad aliud referri. l. i. C. de lib. p̄tate. l. 3. §. filius. ff. de li. & posth. l. i. in prin. in d. l. 2. §. q̄ ait p̄t. ff. de inc. rui. & nauſ. C. olim. de refecti. & c. cum quod requirit, extra de ap. & q̄ no. Bar. in l. 4. §. erit. q̄ dicitur, si u. b. rap. & maxime Ant. de But. lo. in lmo. in cle. 1. §. si de sup. neg. p̄r. l. a. Scdō in spē vbi probari & decidi in l. in prin. in d. l. i. doli. ff. de ser. cor. uer. illa uerb. dolo malo, postea post illa uerba recepiſſe, perſuaſiſſe ne quid ei diceret. Refertur tā ad uerbi receptiſſe, q̄ ad uerbi perſuaſiſſe, & hoc dicit Bar. in d. l. i. doli. in prin. esse notādū ad statuti dicitur, si faceret sic & sic, puta furtū, uel incēdiū, & post hoc statuti

subdit

subdit una qualitate, puta q. dicat de nocte, q. ista qualitas de nocte refert ad vtrumq. dictum, qd' dicit Bar. esse multu notandum: ita v. dicitur in proposito, q. illa qualitas denotata per illa verba, uidelicet per se fiano diuifi, debent referri ad vtrumq. dictum proxime pcedens, uidelicet ad illa verba: ma habitando dispartitamete o. in sieme. Tercio pro hoc facit q. quia pater & filius pro vno b capite copuntur; vt no. gl.in l. 2. C. qui atate li. 10. q. ita pro notabili alle. Bal. in l. et. in pe. col. C. de exce. rei. iu. & Bal. in l. C. de impub. & alijs subdit. vbi in pposito subdit, q. id, qd' vnus habet, aliter v. h. l. cum scimus. C. de agri. & censu. l. 10. in talibus. n. munerib. pater & filius censent quid inseparabile: ita dixit Bal. in l. non plures. in fi. C. de sac. ecc. alleg. gl. in p. alle. l. 2. per q. gl. et dicit ipse in l. 1. s. illud. C. de manu. q. habitatio patris censet habitatio filij. & dixit Bal. in l. diximus. s. si pater. fi. de exc. tut. q. gl. in d. l. 1. in proposito non reperit alibi. si ita ergo est, q. per iure co. censent quid indiuiduum pater & filius quo ad munera subeunda, ergo interpretatio, de qua supra, quod ad d. statutu est amplectenda & iuuandatur iuri co. deferuimus. l. 2. C. de noxa. l. ut gradatim. s. sed & si lege. ff. de mu. & hon. c. dilectus de consue. Quarto probatur in l. 1. in fi. C. de hon. & mun. non cotinuandis inter patre & filio l. 1. 10. cu. ibi no. & in l. filio. ff. de leg. l. ubi pater, q. p. qui ad aliquem honoru conuatus fuit, prabet uacatione filio quo ad aliud officiu continuationis exercendu post patris officiu & c. id est in duob. fratrib. i. eiusde patris pte constitutus: ut no. gl. in l. 1. Sed pmissis non obstatib. cotraria nram arbitror de iure: probabilior e ac verbis & menti statuti magis amica & consona, ut colligitur euidenter ex verbis d. statuti in c. Anchora che l. padre. ibi du. d. habitado li. ditti padre, figliuoli & fratelli in sieme & coione de beni. N. de n. illius culpa, & illius clausula in coione & c. est, q. fm veru & proprium significatu requirit vtrumq. simul uerficari, uidelicet simul tñ esse habitantes & bonoru coionem l. i. habeat. s. h. di. plures. ff. de co. di. in fi. l. si q. ita stipulatus fuerit 10. aureos. ff. de uer. ob. & l. si is q. ducenda. s. utru. & ibi doc. ff. de reb. dub. ca. 2. & ibi plenè no. de refer. c. 15. q. de elec. l. 6. gl. ord. i. de in. plerq. de elec. & plenè doc. in l. 1. in prin. ff. de iust. & iu. Et potissi me q. du. copulant respectu eiusde finis: ut in d. iuris. & in c. cu. aterni. in verbo & iustitia. & ibi no. Joan. Mona. & Io. And. de re iud. l. 6. & gl. in cle. sepe. in ver. figura. de uer. sig. & plenè Bal. l. 1. Gallus. s. et si a patre. de lib. & posth. Alias aut no. esset d. ita inter coionem & disunum. q. qd' est cotra d. s. utru. & c. inter cetera. de rescrip. Et licet interdi copula, & ponat pro, uel, ut l. sape. ff. de uer. sig. & l. si Titio fundus. ff. de usufr. leg. tñ illud est improprie, q. improprie tates uitada sunt. c. pterea. de uer. sig. ex l. iteris. de sp. o. & d. l. no. aliter. cu. si. Pro hoc et secundo facit illa alternati ua posita in pallegato statuto ubi du. dicit, habitado dispartitamete o. in sieme, de cuius alternatiua significatu est im portare altera parte tantu oportere esse uera. c. referre. de pb. & plenè i. pallegato c. inter ceteras. & d. s. utru. & i. l. pe. C. de uer. sig. Ad idè & tercio: q. r. q. mouere potuit statu tes ad disponendu, q. diuifio bonoru & separata habitatio faceret cessare uacatione, no. ut alia assignari posse nisi hec, uidelicet qd' acquirit unus, non acquirit alteri, & q. maiora supportant onera & ppenfas gerendo se pro patribus familiis separatim habitado. q. simul, ergo & c. arg. l. soler. ff. de alim. & cib. leg. & l. planè. ff. fami. etc. & declarat expres. se Bar. in l. Caio. s. Imperator. ff. de alim. & cib. leg. & Bar. in l. 1. C. de le. & i. l. illis libertis. ff. de codi. & de. & in consi. n. incip. quida sibi filios. Et cu. illa alia r. pp. q. fuerint mo ti statuentes, possit assignari, illa r. q. pot assignari debet hri pro expressa in statuto, ut est gl. no. q. ibi multu commo dat Bal. in l. quis. C. de fideic. & no. Bal. in l. quoties ab oib. eo. tit. & in l. maximu uitium. in 4. col. de lib. pte. & in l. si ferui nostri. C. de noxa. et Io. de Imo. l. ff. de her. insti. ubi etiam ad hoc alle. l. milites agrum, in prin. ff. de re mili. et quod uoluit gl. elegans in l. tale pactum. s. fin. ff. de pac. Ad hoc text. in cap. requiris. et ibi hoc expresse no. Abb. de Lib. l. Contu. Alex.

appel. Et ita est, q. d. ratio loci hnt, si filius habitat seorsum a patre, & frater seorsum a fratre, patre eoru uiuente, in cuius pte sunt: quia per segregata habitatione maiora feru onera & impensas & illud quod acquirit filius no. acquirit patri, cu. tale elementum percipiat ex officio publico auctoritate & utilitate, & d. se peculu quasi caltrise. l. fi. & q. ibi Bal. & Cy. de inof. test. & in l. fori. cum ibi no. per doc. de adu. diu. iud. & no. Spe. in rit. de act. s. i. ver. ite. cu. agit de pecu. & ibi Io. & no. Bal. in l. cum acquirat. C. de bo. qua. li. & sic no. acquirit patri et quo ad ipsum usufructum, palle gata l. cu. oportet. Alias dato q. patri deputaret quo ad ipsum usufructu, eodem modo acquireret usufructu patris, si p publicum in siem diuifa & separata sunt bona adueticia patris & filij, dumodo no. sit emancipatus filius, sicut & si non essent diuifi. Non. n. diuifio bonoru enumerat inter causas excludentes. patre ab usufructu bonoru filij, ut plenè i. auth. Itè hditas, & in auth. idè est, & in d. l. cu. oportet. & l. cum multa. C. de bo. q. lib. & Et idè d. in duob. fratrib. pte uiuente: quia quib. no. fecerint diuifione bonorum, sed hnt bona in co. i. & unus habitat seorsum ab alijs, illud, q. unus ex fratrib. acquirit, non uenit coicandum cu. altero, quia pa tre uiuente no. psumit inter fratres bona coiter possidentes tacita societas constituta, et si simul habitarent & negociare tur, q. est plus, ut plenè declarat Bald. in d. l. cum oportet. in uer. q. ro, quare fratres & c. & in l. certum. in 2. col. C. fam. etc. & in l. cu. duobus. ff. pro foc. in l. eura antiqua. Quinimo et rtr mortuo pte fratres separati habitantes, quia hnt bona in coione, no. censentur pro hoc focij, adeo q. lucrū factu per unum deat cum alio coicari, nisi interueniat promiscui actus societatis negotiatio, & oia lucra inuicè conferendo. l. cum duobus. s. Papi. & ibi plenè no. per doc. ff. pro focio, & Bar. in l. Titiu et Mauium. s. altero. ff. de admin. tut. et Bar. et alios post eum, et in l. si patrus. C. co. i. utruq. iud. et Bal. in c. 1. s. si duo fratres. de duob. fratribus, de no. bene. inuesti. et in l. si. C. de col. et in l. si socius. ff. si cer. pet. et in l. 1. C. qui test. face. poss. et in tractatu de duob. fratribus. cum sim. Et sic patet, q. r. q. mouit statuentes, hnt locum in casu nro inter p. d. i. os segregatim habitates, dato q. de diuifione i. forum bonoru non appareat, ergo d. hnt locum decisio l. a tuti. l. adigere. s. quis. ff. de iure patr. l. q. d. i. cum. ff. de pac. c. inter corporalia. de transla. q. et inferius per hanc rōnem a. lijs argumentis coprobabo rñdendo ad allegata in contrarium. Nec ob illa uerba posita in statuto p. alle. uidelicet, pur che fiano diuifi in l. beni. quia respon. q. ueniunt dicta uerba ad qualificandum et restringendum illud uerbum p. xime pcedens, dum dicit o. in sieme, no. et referunt ad alia uerba supra posita in eodè statuto, uidelicet ibi dum d. ma habitando dispartitamete, q. probat, quia si talis relatio si ret, induceret correctio et irritatio pcedentis particule posite in eodè statuto ibi habitando li. ditti patri et figliuoli in sieme et coione di. beni. ubi cautum est, q. ita demum offi cium pris inhibeat uacationem filio et contra, si habitant simul, et bona in coione retineant: sic requiritur dicta duo copulatiua esse uera pp coniunctionem, et, ut dixi supra. sed si dicta uerba, uidelicet, pur che fiano diuifi, referuntur, ut qualificent illa uerba uidelicet, ma habitando dispartitamete, tñ sufficeret alternatiue uerum esse, uel q. habitarent simul, uel q. bona in coione retinerent. Sed ita est, q. nunquã debet fieri relatio ad oia p. d. i. ta, quoties talis relatio induceret contrarietate c. in ipsa dispositione, uel quoties ipsa di spositio irritaretur. l. si idem cum eodem. s. fi. et ibi gl. et do. ff. de iurisd. om. iud. l. 1. s. deinde. ff. de post. l. seruo alieno. s. ab impubere. et l. si quis a filio. in prin. ff. de leg. et l. si. de fi. de co. lib. l. cum uulgaris. ff. de do. p. ale. et plenè not. Bart. et scribentes in l. itis scriptura. ff. de leg. l. spe. in tit. de instr. edi. s. nunc. at. uer. et excipe. et in tit. de disp. et alle. s. post hoc uer. uel q. in prin. et can. i. d. c. i. requiris. Nec. n. et u. rosimile, quod statuentes uoluerunt illico se corrigere. l. non ad ea. ff. de cond. et demon. Praterea q. sumus in materia, i. qua latissima d. et fieri interpretatio legis, puta i. bñficijs sine p. iudicio alterius, prout in casu nostro l. i. ff. de codi. in fi.

Liber Primus Consil. Alexand.

l. si qñ. C. de bo. vacan. lib. to. c. ex parte. cl. 7. de dec. & in c. cū olim. de verb. sig. nunq̃ ea quæ sequant debent referri ad oia præcedētia, qñ per talem relationē restringeret dispō, quæ de sui na effect latē interpretanda, tex. est sū intellectū Inno. & doc. in c. cum dilectis, de donat. f. ita est, qñ si talis relatio fieret, vocaciones p̃dictæ ampliarent, & beneficia restringerent, ergo d. relatio fieri non debet. Accedit, qd̃ dixit lac. de Bel. in l. quories. C. iam. circūbi inquit, qñ qñ sequentia non possunt aptē referri ad oia præcedētia, referuntur ad proxima tātū, alleg. l. in adoptione, in f. ff. de adop. & d. l. si idē cum eod. in f. Optimē facit, qd̃ decidit in f. similibus statuti Bal. in l. r. C. de legi. hære. ubi dicit qñ accidit qd̃ ardua Pifis sub illis terminis, statū statuto, qñ frater excludat fororē dotatā, alio statuto cautum erat, qñ si frater qñ fororē excludit, decedat sine liberis & fratre cōsanguineo vel filio fratris agnato masculi sexus, teneat d. ita fororē relinquere dimidiam partem sue. Accidit, qñ Titius habens filium & filiam dotatam cōdidit testm̃, in quo masculum hēdum instituit, & filiz p̃dictæ reliquit i. titulo instōis, de num. dīcens frater decessit relicta quadā filia femina cōdō to testō, in quo instituit agnato, quarebat, an filia, & sic illa foror d. Tirij deberet hēre dimidiam p̃dictā, arguit Bal. p̃mō uideri qñ sic, quia illa uerba, masculini sexus, vñ referri ad illa uerba, sine libris: quia uerbu cōe refert ad oia l. nam hoc iure. ff. de vulg. & pup. & qñ cū in f. posita refert ad oia alleg. d. c. 2. requirit, sed refert se consuliū vel contrarium, qñ qñ prima clausula habet propriā & specialē determinationem, clausula ultima posita non refert ad aliud, alle. ad idē l. talis scriptura. de i. c. 2. deinde. & qñ clausula posita in coniunctione & non absolute, non refert nisi ad proximum determinabile, alle. no. per se in l. r. de libe. p̃gre. & Subdit ē, qñ ubi præcedētia sunt aduersatiua, clausula sequēs respicit illud, cui probabilius adaptatur: & si est dubium, respicit ultimo loco dīctū, alleg. d. l. si idē cum eo. in f. ergo i. p̃posito illa uerba, seu illa clausula, putet siano diuisi, non debet referri ad illam partē, uidelicet, ma habitādo disparitatem, qñ qñm ad hunc actum habitandū seorsum erat prouisum supra in eodē statuto, qñ sola cōio bonorum cum habitatione segregata non attribueret vacationem. Confirmant ex his qñ no. tradit qñ Bar. in l. f. ff. de rebus dub. ubi inquit, qñ illud, qd̃ dīctū clausulam in fin. posita debet referri ad oia præcedētia, est uerum, qñ illa clausula ponit de per se principaliter, sed si p̃posita esset ad aliq̃ dispōnem qualificatam, tunc nunq̃ refert, nisi ad ultimum, sicut dicimus, qñ modus, vel conditio inferi legato ultimo loco p̃posito, tunc ad aliud non refertur nisi ad illud ultimū l. sūm. & ibi no. si qñ dīes leg. c. sed ita est, qñ dīctā clausula p̃posita ibi, uidelicet, putet siano diuisi, uenit ad qualificationem p̃cedentis dispōis, ergo debet referri ad illud ultimū, dum dīr in statuto, o infieme. Postremō fortificatur p̃dicta medioriter per ea qñ singulariter scripsit Ant. de Bar. in clej. ad f. de supplen. ne. p̃lā. ubi ait qñ licet regulariter ubi plura in eadē natione prolata sunt, ita qñ ab eodē uerbo regantur, dicta in uno seu qualitas expressa in uno intelligatur repetita in alio. i. i. prin. iuncta l. 3. & qñ ait, f. de incen. rui. naut. & no. Bar. in l. 4. s. ait. f. ubi bo. rap. fallit, ubi mens uerificaretur in oī casu ēt qualitate non repetita, ēt si mens uerificaretur in quolibet distributio, in repetitione qualitatū, ita dicit: probat i. c. cū singulari, sine rep. de p̃b. in 6. ubi p̃ illa uerba pluribus foribus, uel eccle. sijs curam habētibus aiarum, nō intelligitur illa qualitas, uidelicet curam aiarum repetita in prioribus, sed tantum in ecclesijs, ne est declarata in clej. i. in f. de sup. neg. p̃r. & quod ibi gl. pen. Sed ita est, qñ ratio & mens statutorum ut uerificari etiam in patre & filio, ac ēt in duobus fratribus in patria potestate consentientibus separatim habitantibus, ut debeant admitti ad officium unus post alium, etiam si non constet de diuisione bonorum, quia ratio, quæ ad hoc mouet statuēs, habet in casu isto propter maiora onera & impedimenta, & quia unus non acquirit alteri, ut apertē supra probat, ergo qualitas p̃dicta, putet siano diuisi ecc. non debet referri nisi

ad ultimo loco positum. Et hoc modo patet esse rñsum ad ea quæ no. Bar. in l. doli. ff. de ser. cor. quia illud limitatur p ea quæ no. Ant. de Lutin d. cle. i. Itē illud, qd̃ dicit Bar. fallit, ubi per talem rñm, quæ fieret ad utrumque, resisteret repugnantia, siue contrarietas, uel inepeditas, ut plenē hñ in d. l. si idē cum eo. s. f. et in l. talis scriptura. uel nisi in p̃cedentibus esset specialiter prouisum de casu, ad quē qñ uel let relationem fieri, ut dixi referendo cōnem Bal. in l. r. C. de leg. hære. Item posset rñderi, quia illa procedunt, qñ in eadem oratione est appōita dicta qualitas, ita loquitur l. i. in princ. de ser. cor. et in l. i. i. princ. ff. de incen. rui. nau. Sed in casu nostro illa qualitas importata p illa uerba, putet siano diuisi, & posita in alia oratione ad qualificandū alius dispōnem, ideo debet referri ad ultimum p̃cedens dūtaxat, ut dicit Bal. in d. l. si ff. de rebus dub. Non obit, qñ iure pater et filius censentur quid indiuiduum, et qñ non possit pater cōtinuātē uocari ad honorem, uel officium post officium filij inuenientur per d. l. r. C. de hon. et mune. non cōtinuandis l. i. o. et quod not. in l. 2. C. de etate. i. i. o. cum si. qñ resp. qñ illa procedunt de iure cōi, sed statutum limitat ius cōe procedere, qñ filius et pater, uel duo fratres habitarent simul et in cōione bonorum, quod statum debet arrendi in loco, et non ius cōi. l. omnes populi. ff. de iust. et iud. an in totum. C. de edific. priu. ad quibus. ff. de leg. et quod no. glo. in l. nec p̃trator. et in l. neque pignus. S. priu. torum. ff. de reg. iur. et in l. 2. C. quæ sit longa consuet. cū si. Preterea intelligendū tex. in d. l. r. C. de uero. et mune. non continuam, in uer. in eadem domo. qñ loquatur de domo habitationis, prout sumitur in l. p̃leri. qñ ff. de in ius uocet. i. l. lex Cor. s. domum. ff. de iniurijs. et in l. i. s. domum. ff. de aleato. et in l. nemo de domo. ff. de regu. iur. ille tex. in d. l. non oblatere. imō esset casus pro ista decisione. Ex quibus concludo officium filij fratris sui semestri iam exacto non tribuere vacationem patri uel alteri fratri. Alexan.

ADDITIONES.

- a ¶ Precedentia. Adde rex. l. hares meus. s. vxori. de leg. 3. Bal. conf. 354. lib. 4. Alex. conf. 65. lib. 2. conf. 102. col. 4. i. 3. et conf. 116. Guido Pap. dec. Delphi. 545. 592. Fel. causam quæ. col. m. 3. de reat. tal. l. idem cum eodem. in f. de iur. iud. i. p̃r. orat. s. finitū. ff. de eden. l. j. C. de lib. p̃r. dīct. conf. 112. Conf. 339. Bar. in l. C. iur. col. 6. & ibi tal. col. 1. s. ff. de vulg. & pup.
- b ¶ Pro uno. Albej. p̃r. statum. qñ 109. Bal. in adit. Spe. de feud. & in tra. stat. uer. filius. Cap. reg. 4. auth. sed uero iure. C. de ser. fugis. & conf. 2. i. in f. Cor. conf. 268. lib. 3. Ant. Cor. trac. de potest. regi. q. 25. Pau. col. fil. i. no. u. 3. lib. j. tal. pacta succ. florum. C. de pact. l. i. cūdem in f. prin. si qui iactū. cogando. And. T. rag. in rep. l. si unquam. in p̃nc. nu. 22. cum seq. C. de reu. do. Alciat. trac. de p̃r. sump. reg. j. p̃r. sump. i. e.
- c ¶ Contrarietatem. Bal. conf. 357. clausula lib. 4. Alex. conf. 95. col. j. lib. 7. Anto. conf. 7. ver. clausula Ro. conf. 117. nisa. Cor. conf. 764. conf. 102. lib. 3. Cur. tenor conf. 62. col. 8. lat. conf. 97. col. 2. lib. 1. talis scriptura col. 6. ff. de leg. 1. Anto. Rub. conf. 49. in 2.
- * Hac de re, quando relato debeat fieri ad omnia p̃cedentia, uel p̃o xima, uide Rui. post Alex. h. conf. 112. dub. l. lib. 5. Natta.
- ¶ Hoc conf. duplicatum est, infra conf. 124. vol. 2. Hiero. Zanc.

S Y M M A R I V M.

- 1 Societas non censetur contracta cum pupillo, nisi factus adulterus sitet. & nu. 2. g.
- 2 Societas si sit tacita, non uenit nisi quaestualia & fructus. nu. 10.
- 3 Communicatione fructuum facta, si unus plus altero possit, non repetit.
- 4 Minor potest tacite contrahere societatem quod ad fructus.
- 5 Societas p̃rogatur inter cohabitantes communibus impensis.
- 6 Rep̃rehasi si fuerint facta, sine pignoratō uel causam aliquid, si le tenetur, nisi prius denuncierit.
- 7 Statutum comprehendit etiam minores.
- 8 Nepos an sit p̃r filio fratris.
- 11 Res empta nomine proprio de communi pecunia non est communis, nec communis andā, nisi pupillo, uel socio omnium bonorum, uel fratri, qui ignorauit.
- 12 Statutum interpretandum ut addat iuri communi.

CON.

CONSILIVM XLIX.

MATRE ponderis his, quæ in præmissis themate cō-
tinent. Vt prima consideratione dicendum circa pri-
mam dubium inter Philippum patrum & Antonium nepo-
tem ex fratre non censi esse contractam societatem oīum
bonorum; si promissi actus societatis hincinde interces-
sissent, & per consequens molendum & oīa quæ heredita-
ti Philippi undecunque obveniunt una cum fructibus ad so-
lam Philippum & eius heredes pleno iure est insoluidum pō-
tinere ex pluribus. ¶ Et primo: quia cōtractus societatis, est
ultra citroque obligatorius. l. societates contrahunt. s. si. ff. pro
soc. sed pupillus sine tutoris autoritate contractum obliga-
torium facere non potest. l. obligari. ff. de aut. tut. l. 3. C. de
auth. præstan. & in contractu societatis, & est tex. in l. & in cō-
dictionibus. ff. pro soc. Et q̄ hoc procedat nō solum in socie-
tate expressa, sed et tacita: ut illa non possit intelligi contra-
cta cum pupillo ex promissis & socialibus actibus, firmat
Bar. in l. Titium & Menium. s. altero. ff. de admin. tut. & in l.
si patrus. & ibi et Bal. C. pōiautri. iud. & Ang. conf. r. 3. in-
cip. q̄ autem si fratres. Bal. in l. cum oportet. in prin. r. colu.
C. de bon. quæ lib. ubi inquit, q̄ si unus ex pluribus fratrib.
est pupillus, non præsumit inter fratres contractam esse socie-
tatem, ex quo unus erat pupillus qui negociari non poterat.
& h. d. esse verum, et si de utilitate pupilli tractet, q̄ ut for-
tis per d. l. obligari. 2. respon. nisi p̄ mādasset cōi noie ex-
erceri & negociari, quia quo nomine testator insuit eo noie
facta præsumit, ita dixit Bal. in d. l. cum oportet. Pro quo di-
citur, esse rex. unicum & singularem in l. qui negociationem.
in prin. ff. de adm. tut. ¶ Secundo quia esto, q̄ inter Philip-
pum & Antonium posset videri tacite contractam esse socie-
tatem oīum bonorum, tū dicta hereditas, quæ Philippo ob-
venit, non debet iudicari esse cōis, quia in tacita societate
non veniunt nisi ea, quæ acquiruntur ex actibus quæstuariis,
puta ex emptione & venditione, & locatione, secus si ex lega-
to vel hereditate. l. cōiti. cum quatuor seq. & l. i. duo. s.
fi. ff. pro soc. licet aliud sit i societate expressa. l. 3. s. cum spe-
cialiter. eo. ti. ¶ Tercio confirmo ex his, quæ decedit Bal. in d.
l. cum oportet. in prin. in l. col. ubi querit, an si aliquid do-
namus est uni ex socijs, vel uni ex fratribus simul habitanti-
bus debet cōicari, & concludit, q̄ in dubio non debet com-
municari, sed id quod obvenit ex hereditate quæ sit soluen-
do, dicit obvenire ex titulo lucrativo, sicut i obvenire ex
donatione. inter stipulantes. s. si rem quam. & ibi no. Dy.
& Ang. ff. de verb. obl. si servus legatus. s. Stichum. verum
si domino. de leg. r. l. 1. C. de impo. luc. de scrip. ergo sequi
q̄ dicta hereditas communicari non debet. ¶ Quarto hoc vi-
detur expresse decisum auctoritate d. n. r. f. culi. donamenta
&c. ¶ Sed præmissis non obstantibus puto de iure verius ef-
se de dictis fructibus perceptis ex hereditate obventa dicto
Philippo usq̄ ad funde, & possitis in communi nisi ab eo recepti
possit. ¶ Hoc probat primo, quia licet pupillus expresse vel
tacite societatem contrahere nequeat, ut iam dixi, tamen si
aliquid secum iam communicatum est vel communi noie sa-
ctam, potest ipse pupillus, cum pupillare ætate excesserit
ratū habere, si fuerit utiliter gestum, ita in proposito voluit
Bal. ad distinctionibus suis, quas fecit ad tractatum de duob.
fratribus editum per Bar. alleg. l. si pupilli. in prin. ff. de no-
uat. Sed in themate supponit, q̄ Philippus patrum dictos
fructus communicabat, seu in communi ponebat cum dicto
Antonio, ergo communicationem talem ex postfacto potest
ratam habere Ant. maior effectus. ¶ Secundo probat ex his
quæ decedit Bal. in l. si. C. de collat. ubi dixit, p̄pone quod fra-
tres simul vixerint, & in constitutione unus de fructibus ad
utrumque & laborum suorum posuit usquam alias, queri-
tur, & aliquid repetere possit, & concludit q̄ non licet pro-
prietatem communicata non sit, quia fructus consumpti iure
societatis constituendi communicari censentur, dicit de hoc
esse casum expressum in c. duo fratres in commun. de duob.
fratribus de nouo bene. in l. & ibidem de hoc est casus
clarissimus, & no. Bar. in conf. incip. Qui iam habens bona
communicata bene faciunt no. per Bar. in l. si. r. col. C.

4. tam. erc. ff. ¶ Tercio negari non pot, q̄ etiam absque alia ra-
ti habitatione quo ad fructus perceptos postquam Ant. pupill-
larem ætate excessit, nulla dari potest Philippo, vel eius ha-
redibus repetito, quia quo ad fructus, qui percipiuntur ex
ex rebus & bonis Philippi patrum, quam ex bonis d. Antonij
potuit tacite & expresse contrahi contractus societatis, &
quilibet alius contractus cum dicto Ant. qui curatore carēs
quod ad hoc habeat pro maiore 27. annis. l. si curatorem ha-
bens. C. de in. integ. r. si. min. iuncta. l. quæ tutores de admi-
nut. & quod no. in c. conf. de r. si. in integ. r. fructus. n. cen-
sentur de rebus, quæ seruando seruari non pōt; & iuris præ-
sumptione non censent posse triennio conferari; hideo in
eis minor sine alia solemnitate vt maior disponere potest,
ut est glo. in l. r. C. si adier. vñcup. quam ita pro singulari ad
hoc allegat Ang. & Imo. in l. i. s. fuit quæsitum. ff. ad Treb. &
Ang. in l. procurator totorum. ff. de procu. & in l. i. ff. sol. ma-
& clarius hoc voluit glo. in l. diuortio. s. interdam in uer. red-
det. sol. mat. & ibi no. Imo. facit. l. i. g. i. t. i. un. l. p. r. e. d. e. n. t. i.
in. ff. de iure delib. & ibi Bal. s. constituit. in l. de usufr. &
l. i. s. q̄. s. q̄. r. e. l. & seq. & quod ibi glin uer. primo text. ff. vt
in poss. iuncta d. lex quæ tutores. Quod at ex prædictis
collationibus adiunctum præsumat societates, colligit ex no-
per Bar. post Oldrin. l. Titium & Menium. s. altero. & l. cum
duobus. s. Papinianus. ff. pro soc. & in d. l. si patrus. & Bal. in
in hac consulti. q̄ testam. facere pos. & ibi post Nic-
col. de Mar. dicit, q̄ ex quo fratres simul habitauerunt
diu, & oīa bona habuerunt cōiibus expensis, & absq; eo q̄ ra-
tiones cōes computauerunt, uixerunt, & negotia sua promi-
seuer egerunt, q̄ præsumit societatem arg. l. i. cum l. seq. ff. de
his qui deie. r. l. & ibi no. per Bal. bene. fratrib. arg. d. l. cū
seq. Et ita dicit Bal. seruare consuetudinem in maioribus, &
qualiter accipiantur maiores, dixi supra, quia quod ad p̄posi-
tum nō sufficit, q̄ non fuerit pupillus, & ideo Bart. in locis
supra allegatis q̄ tractat de minore loquitur expresse de pu-
pilio. Et talis societates p̄t et tacite contrahi non solum inter
illos, qui negociant, sed inter eos, qui non negociant dum-
modo undecumque obuentia conferat, ut latè profequitur
& firmat Bal. post lac. de Arc. Rich. Malum. & Oldin. d. l. si
patrus. in pen. col. in dictis allegationibus. Et idem dicit, si
unus negociatur, alter non, dummodo ille qui non negocia-
tur, conferat ea quæ sibi obveniunt, cum qua op̄stantur for-
maliter consulendo dñs Per. de Anch. in conf. 30. inci. Ma-
teria de qua querit, & idem vñ de mente Angeli in cōf.
r. o. inci. Rayn. & Ant. Satis. n. constat de societate ex actu
protestationis factæ per dictum Philippum, de qua infra in
themate. ¶ Et licet posse dici, q̄ dicta protestatio potuerit
fieri p̄p aliam causam emanatam, q̄ p̄p periculum societatis,
quia potuit emanare, ne ū Ant. tãquam unus de populo ter-
ra Petrosfanda & p̄p repræfalias cōcessas contra illos de ter-
ra Petrosfanda & aliquid p̄pntum factum Philippi exi-
geret & retineret: posset recuperare à dicto Philippo, ut l.
Nessennius. & ibi no. Bart. ff. de neg. gest. l. 2. s. item si in fa-
cto, & ibi no. lac. de Arc. & Bart. ibi expressis. Io. de Imo.
ff. de verb. obl. & Bart. in tract. repræfalarum. in to. q. prin. &
Ang. in l. as. ex his. eo. p̄ illam tex. & Bal. in auct. & oīo. in fi.
C. ne uxor pro marito. & Bart. in auct. non sicut pi-
gnora. in prin. & Bal. in l. si uero. s. cum at. per illum tex. ff. de
his qui deie. vel esu. & Ang. in l. si. ff. si fa. fur. sed. c. Vñ Phi-
lippus denunciando Antonio, ne per illas partes transiret
p̄p periculum repræfalarum, stante q̄ repræfalias essent iniu-
ste, non teneretur Philippus Anto. p̄ dictam denunciationem;
ubi alias obligatus fuisset non facta denunciationse p̄-
dicta, & si repræfalias forent iniustas, ita in specie decedit Imo.
in d. s. item si in facto. per no. in l. si merces. s. culpe. ff. locati.
¶ Tamen attento, quod dicta protestatio comprehendat ali-
casum, & aliud periculum, quam repræfalarum, ut patet ex
illis uerbis uidelicet, etiam quod i per alias uias indire. as
don. Ant. posset habere aliquam impedimenta in persona sua
& in arc. &c. Nā ex hoc capite intelligitur, q̄ illa protestatio
non potuit causari aliunde, quam ob causam societatis fuit,
de cuius natura ita erat, q̄ dāna contingētia aliquo pericu-
lo uel

Libri Primus Confil. Alexand.

lo uel casu fortuito in persona Ant. deberent esse communia. l. Pomponius. s. si. ff. pro soc. ergo cum non potuit dicta protestatio fieri citra ius & nomen societatis, sequitur, qd arguit d. Philippum fuisse socium. l. pro hde. & l. gerit. ff. de acqui. her. & l. Paulus rñdit non tm. ff. rem ratam habe. & l. Procula. ff. de proba. & l. planē. la. 2. ff. pro soc. ¶ Postremo hoc aperte cautum est in statuto pñcto in verbo, vel aliunde peruenerit, & c. ibi dñt dicit, fructus ante percepti veniant in cōi & c. ¶ Et constat statutu m comprehendere non solum maiores, sed et minores. m. l. sine hde. s. Lucius. de adm. tur. c. constitutus. & ibi no. Doct. de resti. i. integ. Per. & Cy. in l. 2. in vl. col. C. qd fit lon. confus. & ibi et no. hoc gl. magistra. & lac. But. in l. de quibus. in fi. ff. de leg. & Bal. in l. fi. C. de resti. in integ. & Ang. in l. si plures. ff. de pac. Et statutu loquitur nō solum in fratribus, sed et in patris & nepotibus. ¶ Et statutu ibi accipit nepotem nō pro filio fratris, prout accipit in c. 1. de scisma. in 6. & in c. 1. s. ff. dñm. quib. mod. feu. amitt. & c. tua nos. & c. super his. de consangu. & affi. & in c. non sine. de arbi. & ibi no. Doc. in c. fclis. s. ceterum. de pœn. in 6. & d. l. vxor. C. qui accu. non pos. & Bal. in l. h. C. de succ. edic. & Dy. in conf. l. 6. inci. Diligenter considerata & inspecta forma ordinarid. & Bal. l. Imo. in l. si dotali. ff. sol. ma. & no. Bal. in repet. c. si pñ. in 8. col. de test. in 6. Et qd de tali nepote oino in telligi debeat, clarē decidit Bal. in d. h. de succ. edic. & Per. de Anch. in c. canonum statuta. de consi. in uer. circa nepotes. & c. ubi querit, quid si statutu dicat, quod filij & nepotes excludant feminas, an intelligat de filio fratris. & concludit quod non, secus s̄m eos si diceret statutu qd fratres & nepotes defuncti excluderent feminas; qd tunc filius fratris dñt ceret nepos ex natura copulæ, & qd copulæ ea qd sunt ex eodem gñe, o de fun. instrul. cum de lanionis. s. afinā. l. fi. s. cui dulcia. de vino, tritico, & oleo le. Sed ita est in proposito, statutu dicit, qd pñcta dñt habeant locum in patris & nepotibus: ergo dñt intelligi de nepotibus. Idē filijs fr̄is, qd sunt de gñe transuer. alium sicut sunt patris. Nō est vñ aliter fanē intelligi posse; quia si intelligeret de nepotib. ex filio, nō caderet illa frequens dubitatio, qñ bona & fructus intelligunt cōicāra, cum nepos quō ad vltimum quib. mod. acquirat ascenden. t suo, in cuius pñte est. Nec dicat aliquis, qd dictum statutu sit intelligendum. qñ plures patrui simul habitarent sine nepotibus, vel qñ plures nepotes habitarent sine patris: quia non fanē sentirent, qui ita dicerent, qñ si statutu intellexisset de patris tm simul habitantibus sine nepotibus, & sic nō habuisset respectu ad nepotes, non dixisset idē in patris, sed dixisset idem in duobus fratribus, sed de illo erat iā pro uisum in prima parte statuti, ergo non debet ita accipi & restringi statutu, quia aliās nihil operaretur quia finis statuti, & c. quod non est dicendum. l. si qñ. in prin. ff. de leg. 1. c. si Pa p pa. de priuil. in 6. ¶ Et per pñctā p pater euidentis responsio ad allegata in contrarium; nam non ob. quod primo dicitur batur nō posse cum pupillo videri contrariam societate: quia rñdeo, qd quamvis tpe pupillaris etatis nō potuisset tñc contrahi societas cum pupillo vel infante, qui carebat cōsensu, & qui non poterat obligari: tñ si aliquid fuit cōicāta per Philippum ad utilitatem pupilli ponendo fructus in cōi, & per consequens vñ nomine utriusque fructus accepisset & gubernasse, bene p̄t per Ant. qui amplius non est pupillus, hoc ratum habere, ut dixi supra s̄m Bal. Item quia si statutu decidit casum nostrum, ut dixi supra s̄m Bal. Item si consideremus tps post pubertatem Ant. etiam absque alia rñt habitatione etiam de iure cōi dicti fructus censentur cōes, ut probauit. ¶ Non ob. s̄m & tertium argumentum, qd ea quæ obueniunt iure hereditario non cadunt in societatem tacitam 10 per pñ. d. coiri. cum s̄m. ¶ Quia rñdeo, qd uerum est, qd molendinum & alia bona, quæ erant in hereditate tempore additionis hereditatis, non debent censerī cōia, sed tantum fructus debent censerī cōes, tñ ea dispositio dicti statuti, quā dñt ex iure communi, ut est casus in c. si duo fratres. nam fructus percipiuntur ex actu quæsi. i. flex locatione molendini, uel in eius usu & exercitatione, & sic cadunt in societate tacitam. d. l. coiri. Item post tps adita hñditatis per Phi-

lippum fructus non censet obuenire amplius ex hereditate: ut no. gl. in l. 1. s. ueteres. ff. de acq. pos. & in l. hares p seru. ff. de acq. her. & in l. per hereditarium. ff. de acq. rerum dom. ¶ Nec ob. ultimum argum. de statutu, quia (ut dixi) quo ad fructus precise statutu fauer Ant. ¶ ¶ Quo ad ultimum dubium, an pñctā emptā de cōibus bonis per Philippum sub noie proprio. i. nulla facta mentione de Ant. debeat cōicāta? Videret prima facie rñdendum qd non, ut ut casus in l. pen. C. si quis alteri uel sibi. ut dixit tex. formaliter: quia itaque de rebus cōibus fratrem tuum patruem quædam comm. parasse contendas, hunc conueniendi, consultus facias, nā in rem de rebus ab eo comparatis tibi contra cum petito non competit. & sic ibi tex. aperte decidere ut, qd Antonio competit actio repetitionem pecuniar pro parte sua conuer. s̄z in emptionem pñdiorum, non āt pñctā consequi potest. ¶ Secundo ut casus in l. si patruus. C. cōia utriusq; iud. ubi si patruus tuus ex cōibus bonis pñctā comparauit, non cogit pñctā cōicāre, nisi essetis socij oīum bonorum. Sed in casu nō cum dicto infante uel pupillo non potuit esse societas oīum bonorum, ut in primo dubio dixi, ergo & c. ¶ Tertio p hoc. l. si ex ea pecunia. C. de rei uendi. l. ad probationem. i. fi. C. de probatio. ubi res emptā ex pecunia mea non efficitur mea, nec mihi debita, si meo noie emptā non fuit, & hoc iuerum est tempore, quo Ant. erat pupillus, quia et illud, qd p alium redigat ex re pupilli non acquirit pupilli. filiae. & ibi Bar. ff. de sol. & no. lac. de Are. & Bar. in l. 2. ff. qñ ex factō m. & legit & no. in d. l. Titium & Meium. s. altero. cum s̄m. ¶ Quat to pro hoc facit, qd no. Bar. in d. s. altero. ad fi. ibi dum dicit, ideo forte si unus emisisset fundum suo noie, non cogeret sua dum cōicāre, sed pecuniā. l. si unus. s. si unus. ff. pro soc. Sed pñctā si non obstantib. puto aliter concludendum, uidelicet qd si pñctā emptā fuerint tempore pupillaris etatis Ant. per Philippum de bonis cōibus, talia pñctā censent esse cōia si Philippus erat tutor Antonij. l. si qñ ex factō tut. cura. tor. C. arbi. tute. & no. doct. in l. si ut proponis. C. de rei uendi. & in d. s. altero. cum s̄m. aut tempore quo pñctā emptā fuerint, Antonius exceperat pubertatem, & tunc per promissos & sociales actus conuict inter eos contra cōia societas tacite: ut in primo dubio, ergo sequitur, qd pñctā emptā per Philippum proprio nomine de communi pecunia ignorate Antonio debent communicari. Hoc expresse decidit Bal. in l. C. si quis alteri uel sibi. ubi dicit, qd si duo fratres stant simul, & sunt socij omnium bonorum, si tamen unus de communi pecunia emit pro se solo seorsum, quamuis ipso iure non acquirit alteri fratri suo per illam l. cum ibi no. tamē per actio nem pro socio teneat communicare, alleg. l. si quis societate contraxerit. ff. pro soc. & no. gl. in l. penul. C. si quis alteri uel sibi. Idem decidit Bal. in l. si ut proponis. in fi. C. de rei uendi. ubi dicit, si patruus & nepos simul stant & fructus simul percipiunt de communi: & patruus magis sagax uendit fructus & emat inde pñctā suo noie, tamen tenebitur communicare, si erant socij omnium bonorum secundum Bal. ubi qd subdit, qd intelligitur talis tacita & pñctā societas i duo b. contra cōia pro æquis partibus. l. si non fuerint. ff. pro soc. ¶ Idem etiam uoluit Bal. in l. si socius. q. ff. si cer. pet. ubi inquit si plures sunt fratres socij omnium bonorum, & unus emit, al tero ignorante & recipit chartam pro se tantum, fieri quod emit pro se tantum ipsius proprium, sed iure societas communicare tenebitur, quia ignorantibus non potuit distrabere societatem, sed si hoc fecisset illis uolentibus & patientibus secus esset, ut ibi per cum, argum. l. itaque. ff. pro soc. & l. 1. s. magistrum. ff. de exercito. Firmat hoc et Bald. in l. cum duobus. & l. si fratres. alias est lex Papin. ff. pro soc. in l. eam triqua post Cy. ibi. ubi dicit, qd accedit questio de facto, quia duo fratres remanferunt in hereditate pñctā, quorum unus maior natu erat ad emendum merces, & alter domi stationē continebat, maior frater quia pecuniam merces qd expen debat fecit: quidam emptiones fundorum, & instrumenta pñtis promissæ utebat cum fratre, demum frater minor pñt dececidit relicta filia hñde, frater maior dicebat res emptæ esse

esse proprias: dicit Bal. q. Cy. ibi refert se in d. q. consuliisse contra fratrem maiorem, & cum eo transisse simpliciter ibi Bal. sequitur et Bal. in d. l. cū oportet, in prin. in d. col. C. de bo. q. libe. referens ita tenuisse Ricard. Malumb. & Ang. in d. l. fratres. Idem et uoluit Bal. in l. si quatuor. per illū tex. de le. 2. & E. tex. in d. l. patruus. & ibi hoc no. Bal. ubi p. illum tex. dicit, q. si sunt plures uel patruus, uel nepotes socij & unus d. emat possessionē pro se & hīdibus suis, q. nihilominus talis possessio debet cōicari, quia clandestina emptio nō debet fidei patrocinari, quia nō potuit clam altero iuncto renunciare societati, actione. s. diximus, & s. renunciare. ff. pro socio. ita et consiluit Pet. de Ancha. in conf. 138. & Ang. in conf. 271. inci. filius Hugonis. Et ita limitat illud, quod no. Bar. in d. s. alter. ad f. l. q. deci. Bar. nō pcedit in socijs oīum bonorum, uel non pcedit in emptione facta per unum ex plurib. frib. altero ignorante; & hoc patet ex eo, quod leg. & no. in l. al. leg. per Bar. q. Fortificanti hęc ex aperta decisione dicit statuari hoc expresse disponētis ibi, dum dicit, et aliunde puenit, totū debeat redigi in cōi. & ita gñaliter dicit intelligi dicitur in statuto, par gñaliter loquitur, in l. s. gñaliter. de leg. p. stan. & l. p. p. p. p. f. q. & i. quibus. Et pñertim ut statutum

12 aliquid addat iuri cōi, q. q. a statuto debet interpretari, ut f. addat f. aliquid iuri cōi, ut no. Bar. in l. 4. s. p. rator. uer. quāro quid si statutum dicit. ff. de damn. infect. & Bar. & Ange. in l. non solū. ff. de rei uend. in f. per ibi no. per gl. & doc. no. gl. & ibi clarius Ang. in s. oportet. in auth. de iud. & Ant. de But. in c. causam. de dolo & contum. in f. & declarat Io. de Imo in l. si uero. s. de uiro. in 4. col. ff. sol. ma. facit. l. si q. in prin. cum ff. de leg. 1. Et per hęc non uir obstat, quā in contrarium allegata sunt, uidelicet l. p. C. si quis alteri uel frib. & ex ea pecu. C. de rei uendi. cum alijs alle. quia non loquūtur in emptione facta ab uno ex socijs; nec in emptione facta a tutore, ut specialius oñsum est in superioribus. Alex.

ADDITIONES.

- a. P. apillo. Adde Corn. conf. 123. lib. 3. Deci. conf. 56. Ange. conf. 60. More dicit filii. conf. 112. Ray. Alex. in lib. 3. conf. 30. nu. 4. * Sequitur Dec. ad l. in eo. s. pupillus ff. de reg. iur. De quare uide no. Cornu. con. si. i. per totum l. b. i. Nat. a.
- * Secus si ex legato. Idem tradit Pe. Anch. conf. 102. uer. ff. Postremo, dicens, q. statum uolens, quā sita constante matrimonio inter uirum, & uxorem esse cōi, intelligitur de quā sita ex quibus communi. Nat. a.
- * Trieno co. consuari. Idem Aret. ad s. si a non domino. c. l. in f. de rerum dicit. Nat. a.
- b. Societas. Adde soc. conf. 72. col. 87. lib. 1. conf. 160. 265. 291. lib. 2. latē conf. 1. lib. 4. Rom. conf. 470. cum seq. Pet. Anch. conf. 103. conf. 149. conf. 300. Pau. conf. 349. lib. 1. Cor. conf. 9. lib. 1. conf. 251. lib. 4. Dec. conf. 625. latē conf. 2. conf. 3. lib. 3. Ant. Rub. conf. 95. Alcia. tracta. p. rati. Reg. 1. p. rati. 25.
- c. Minoris, uide infra conf. 254. lib. 6.
- d. Nepotem. Sed quod fter proprie pro descendente solum Dy. conf. 15. si Fed. conf. 39. Viso pando. Alex. l. si dotali col. 1. ff. sol. ma. Phic. fun. damenta. de elec. in 6. faf. Deci. l. C. de succed. edic.
- e. Genere. Nota de copula, que copulat temp. & ferminatur ea, que sūt eiusdem gñis, unde inquit Deci. conf. 303. col. p. q. statum loquens de matre, & aua, intelligitur loqui de aua materna. Vide p. rati. faf. conf. 228. col. p. lib. 2. & est doctrina Bart. ad d. l. si. cui dulcia. Nat. a. Debeat communicari. Idem cum Alex. h. c. tenet faf. ad l. 1. col. 3. C. de fir. & ad l. 1. col. 5. C. qui testam. fac. poss. Nat. a.
- e. L. si focus, latē ibi. Ale. faf. Dec. & Alex. in cōf. 78. lib. 2. conf. 37. col. ult. b. 4. col. 154. col. 2. lib. 7. latē And. Tira. in cōf. Pic. s. 3. nu. 17.
- f. Ad dat. Alex. faf. & omnes l. si. in computatione. C. de iure del. Imo, Alex. d. l. s. f. uxor. ar. Albe. par. 1. stat. q. 133. per Anch. rep. c. 1. col. 71. de consue. C. r. conf. 279. col. 1. lib. 1. ubi uidet. 2. limitat. ad Dec. c. ecclesia. faf. s. de consue. c. 1. col. 4. de reser. rub. de prob. col. 1. col. 17. c. si localis. in prin. de appel.
- h. H. c. conf. duplicatum est, paucis immutatis, infra conf. 37. uol. 4. ut per Tira. q. de nobil. c. 37. nu. 63. licet ea ubi diuersa allegat Dy. conf. 2. col. p. uol. 3. Ad quod non aduertunt, decepti diuersitate primorū uer. buri. Nat. a. conf. 21. col. 1. uer. 2. ubi uidet. q. d. anno. Nec Croc. conf. 1. ante no. 6. Post nu. u. u. u. Allegat Anch. & Ang. Vide anno. ad faf. ubi supra. Hier. Zaach.

SVMMARIVM.

- 1 Incendium fallam uideatur culpā habitantium.
- 2 Clausula, quod a statuto non recipit interpretationem, & nu. 11.
- 3 Culpā leuissima uocata in damno & alio: l. 3. Aquila, quod in-

telligi, ut m. 12.

- 4 Ignis quando ab alio est immisus, dicitur incendium casus fortuitus.
- 5 Incendium licet culpa habitantium processerit, non continuo tenetur inquiri.
- 6 Occisus si reperitur in fratre, presumitur ab eo qui locū frequētat.
- 7 Vnus tantum si ex pluribus incertis percussit, omnes tenentur.
- 8 Conficius furti presumitur penes quem res fortuita reperitur, si talia emere consuevit.
- 9 Incendium non presumitur accidisse nisi culpa leuissima in omittendo.
- 10 Statutum restringitur secundum ius commune, ne quis indebitē dā nificetur.

E P I T O M E.

QVIDAM habitabant in partibus superioribus domus, sub qua erat fundicus, siue apotheca, in qua dominus domus, uel alius tenebat mercantias. Accidit, q. domus combusta est, querit, an in superiori habitātes occasione d. incendij sint condemnandi, an habitātes fundicos & conuerfantes in eis, si probetur ignem in uno ex fundicis uisum fuisse satis magnum, siue nō cōfiter, quod ignis satis magnus uisus fuit, siue etiā nō possit apparere, quorum culpa processit incendium.

CONSILIVM.

VISIT & oportune pōderatis his de quibus in pñcripto themate fit mentio. Vt prima consideratione dicendū d. Raguiños reos conuenos occasione d. incendij esse con. demandos infra scriptis rōnibus. Et primo, nam pñsupponit, q. tpe incendij, & ante domum combustam inhabitabant, uidelicet in partibus superioribus. Sanctus uero, qui actor est, domum illam non habitabat, sed duntaxat duos fundicos existentes sub dictis partibus superioribus retinebat, in quibus suas mercantias tenebat: ex quo actu non infert, q. Sanctus dictos fundicos inhabitare diceret, nam differē fundicos, siue apotheca ab habitatiōe. l. lex Cornelia. s. si tñ. in uer. mercatoria. de iureiur. & in l. 1. s. 1. cum ibi no. per Bar. ff. de lib. agno. & no. Bar. in l. 4. s. p. rator. ff. de dam. infect. & l. 1. s. habitare. ff. de his qui deiec. uel effu. & no. doc. in c. cām. de dolo & contum. f. Modō sic, iura dñt, q. incēdiū plerūq. fit culpa inhabitantiū. l. 3. s. cognoscit. ff. de offi. p. fe. uigilum. in gl. si uendit. ff. de peri. & commo. rei uend. & illa dictio, plerūq., facit regulam, ut no. gl. in l. non dubitabimus. ff. de condi. & dem. gl. ibi ad hoc pōderat Io. de Imo, qui ē pro hoc alle. d. l. 3. de offi. p. rati. uigilum, ergo sequit, q. d. incendium pñsumit euēnisse culpa dictorum Raguiñorum habitantium & non culpa Sancti, qui non dicebat ibi habitare. Et ad hoc primum fundm. accedit doctrina Bar. & Ang. in l. si quis ex argentarijs. s. p. ff. de eden. & do. in c. 2. de deposito. & Salin. l. si creditor. C. de pig. ac. & Io. de Imo. in l. domus. de leg. 1. ubi concludunt, q. probato incendio est fundata intentio contra inhabitantes, nisi ipsi probent, q. absq. sua aut suorum culpa incendium fecerunt etiam per iura supra alleg. Et istud uidet uerum etiam in contractibus, in quibus quis non tenet de leuissima culpa, sed tantum de dolo, lata & leui culpa, ut probatur in d. l. si uendit, nam si uen. ditor tenebat de dolo, lata & leui culpa quemadmodum con. ductor. l. si uer. certo. s. nunc uidentum. ff. commo. l. qui mercedem. cum ibi no. ff. local. cōtractus. de reg. iur. & tenet de incendio uenditor, ut in d. l. si uendit, ergo & eodem modo con. ductor. q. Secundo fortificatur auctoritate statuti dictę ciuitatis Pñauri, quod cautum est, q. pro leui & leuissima culpa incendiarius non tenet, nisi ad emendationem damni. Et per consequens dato quod dictum incendium pñsumetur etiam contingisse ob leuissimam culpam dictorum inhabitantium, prout no. gl. in l. quib. mo. re contra. ob. s. p. rati. rea. quam ad hoc singularem ponderat Salic. in l. que fortuitis casibus. C. de pig. ac. & in tractatu, quem facit de incendio. Tñ p. p. dispositionem d. statuti uer. q. oīno teneant ad estimationē dñi dati, dato q. de iure cōi p. leuissima culpa non teneant, ut dixi. Et eo pñsertim tenebantur ad emendationem dictę domus uigore d. statuti, quia alio statuto

cau-

Liber Primus Consil. Alexand.

2. cautum est, q. uerba statutorum non recipiant interpretationem, sed statuta intelligant, prout uerba sonant & c. & hoc importat, q. uerba statutorum sicut prolata sunt, sic fideliter exponant ad litteram ab eis; alia expositione, nisi forte sic ipsa uerba sensus seu constructio quasi grammaticaliter ad litteram
- * seu intelligibiliter exponant intellectus uerborum ad aliud trahat, q. ita sonet, ita Bal. in auth. si qua mulier. in fi. C. de sacr. san. eccl. & Bal. in l. iudicemus. s. fi. C. ad Treb. ubi dicit, q. statum non recipit interpretationem, si lex interpretationem prohibet, nisi sit interpretatio literalis de ueritate sermonis, ut p. Ang. in l. si ita scriptum. ff. de lib. & posth. & Bal. in l. non dubium 3. col. C. de leg. & in l. 2. de exec. rei iudi. & in l. precibus. in 5. col. C. de impub. & alijs subf. & in l. 2. C. de p. r. q. si fil. difra. & in l. maximum uitium. C. de lib. p. r. t. & in l. 2. de condi. infer. ¶ Tertio ut dici posse, q. imo et de iure cōi pro leuissima culpa teneat & ad emendationem dāni saltem actione legis aqul. in qua uenit leuissima culpa.
- * si aqul. ff. ad legem Aqul. & ita ut teneat Sal. in l. data opera. C. qui accu. non poss. & in cons. incip. Saluatoris noie innocato, ad qñem propositum & c. per l. in laquil. ff. ad l. Aqul. & sic dato, q. si Sāctus ageret actione locati, non possit obtinere, quia in ea non uenit leuissima culpa, ut dixi, tñ qui agit condi. ex d. statuto, uel actione legis aqul. x. p. q. debeat obtinere. ¶ Quarto: quia dato, q. esset dubium, an culpa Ragufinorum habitantium partes superiores, an culpa Sācti retinerētis fundicos adeo combusta sint, ut negari non possit, q. omnes falem teneant, itam causa Ragufini, q. Sācti. litē Mela. s. sed si plures. ff. ad leg. Aqul. & melius probat in l. 1. s. cum seq. & l. si uero. s. interdu. uer. q. si ex medio. de his qui deie. uel effu. p. quā iura Bal. in l. 3. s. cognoscit. de offi. p. r. e. uigil. ponit unam qñem in nris ter minis & per eum formatam, licet reliquat indecisam, nam ibi querit, quid si locant partem inferiorem domus Titio, & superiori Mauro, deinde orto incendio cum non appareat an sit ortum prius inferius, quam superioris, tota domus combusta est. Queritur, quis teneatur ad emendandum domum, & primo arguit, quod neuter propter incertitudinem, & hic adducit similem qñem disputatam per Richar. Malumb. ut ibi plenius per eum in cōtrarium adducit d. l. item Mela. s. sed si plures. cum concor. proximē alleg. & finaliter dicit se non determinare, subdit tñ, q. iura ultimo allegata non faciunt ad propositum, & respondit prout infra dicam. reten. te ergo q. non omnes teneant, & unus soluens totum repetit uirilem ab alijs. l. receptione. ff. de his qui deie. uel effu. & p. Bar. in l. 1. s. si plures. de eo per quem factu. ¶ Sed premis sis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabiliorē esse puto. ¶ Et primo pono casu incubitabiles, & qui nulla disceptatione egent ut publicatis attestatiōibus apparebat, probatum est, qd a principio ignis satis magnus uis fuit in uno ex d. fundicis, quorum clauēs & custodiam habebat Sāctus, & tunc conflat Ragufinus non teneri, q. culpa eorum non est fecerunt incendium, cum non ad eos spectaret custodia dictorum fundicorum, & hanc partem probat tex. in l. si uero. in prin. & l. 1. & s. interdu. de his q. deie. uel effu. & no. Salin. d. l. quare fortuitus, & in tractatu suo de incendijs, tñ hoc. n. casu incendium appellatur casus fortuitus, quando ignis non est in missus ab ipsis Ragufinis habitantibus, sed aliunde processit ita intelligit l. cum duobus. s. damna fatalia. ff. pro foc. & l. si ut certo. s. damna fatalia. ff. commo. & probat in l. iudicemus. s. 2. cum l. seq. a contrario sensu. ff. loc. & l. contra. s. de re. iur. & tenet hoc lo. And. An to. de Bur. & expressius Imo. in c. 1. commo. & Bal. in l. pignus. in 3. col. C. de pig. act. & per Bal. in d. s. cognoscit. & in l. 1. C. de po. faciunt, q. infra proximē dicent. Secundus est casus, qñ non constaret, qd a principio ignis satis magnus uis fuisse in fundicis, uel altero eorum, tñ constaret, qd Sāctus per se seu eius ministros erat solitus de sero & noctis tempore claudere ostia dictorum fundicorum & in eis ire cum lumine accen'o, & hoc casu et erit idem in casu proximē dicto. Hoc probatur in primo ex his quae dicit Bal. in l. si creditor. C. de pig. act. tñ ubi quæsiuit, quomodo probet in

incendio culpam abesse, & rēdit, probando, vñ incendium habuit originem, puta ab hostium incursum. Successive querit, quid si hoc non p. t. appareat, prout dicit fuisse in cōsuetudine hospitij Leonis, quia non appareat, utrius incendium processerit culpa hospitantiū, uel culpa exercitoris, aut famulorū eius, & rēdit, q. hoc casu contra exercitorē non p. t. ferri iura, allegat in arg. d. l. si uero. s. interdu. uer. q. si ex medio. de his qui deie. uel effu. Ecce q. Bal. ibi uult in incēdio pariter psumi culpam tā in hospitibus & uisitoribus, q. in continuo habitantibus & ideo in hoc dubio nō p. t. agi contra exercitorē, qui non tenet de facto uisitorū. l. 1. s. si alia est. l. 1. ff. fur. aduer. naut. cau. stab. & declarat Sal. in d. l. quare fortuitis. ¶ Hoc idem vñ decidere Bal. in l. pignus. in uer. itē quare de igne. in 3. col. C. de pig. act. ubi quant, an p. t. mōtur ignis immisus ab habitantibus seu conuerfantibus in domino, & rēdit q. sic p. t. per d. l. si uero. uer. q. si ex medio. nisi demonstrare immisionem, per d. l. diis horreorū. ff. loc. & l. si ita. s. si. ff. de fun. infir. & l. nec quid. ff. de incen. rei nau. Et iuxta hoc qrit Bal. quid si multo conuerfant, ita q. de aliorum facto teneat hospes de facto suorum, & de aliorū factio non tenet, ut de facto aduenarum, ut d. l. 1. s. si n. r. t. & q. ubi est incertitudo, ibi deficit probatio, & ibi text. dicit, q. certi hois factū probandū est. licet s. possumus. ff. nau. cau. stab. ita residet Bal. in d. l. pignus. Et sic patet, q. Bal. ibi tō facit dīam inter habitantem & conuerfantem, & uult, q. illa incertitudo eximat habitātē a condemnatione. idem uoluit Sal. in d. l. quare fortuitis. in ult. col. in uer. sed tunc insurget dubiū, pone incendium & c. ubi in effectu concordat d. l. diis Bal. in d. l. si creditor. & in d. l. pignus. licet de ipso non faciat mentionem. ¶ Comprobant pōcta per id, quod na. Ray. & Ang. in l. iusto. in prin. ff. de uluc. tñ ubi per illum tex. dnt, q. si quis reperit occisus in strata, nec appareat a quo, psumit occisus ab illo qui locum frequentat, & idem in simili rōne dicit Alber. de Ro. in 2. parte statuti. in q. 17. & incipit, Talis qd disputata, & c. in fi. ergo & incendium praesumit processisse a facto Sācti seu ministrorum eius p. conuerlationem, quam habebat in fundicis, quia in his quae occurrunt agunt de nocte, q. ciuiliiter agitur, iusticiet probationes per coniecturas p. difficultatem, ut no. Bar. & alij in d. l. si quis ex argentiarijs. s. pe. & Spe. in ti. de pig. s. i. uen. & no. cum seq. in ti. de fur. uer. ff. de Bar. in l. si qñ. C. unde vi. & in l. de pupillo. s. si quis ipi pratori. de ope. no. nūciat. in 3. q. & Fed. de Senis in cons. rō. incip. Nulli dubium. Host. in c. si. quod metus caus. arg. in nois. s. a barbaris. ff. de re. mil. & l. lancimus. C. de nupt. cum sim. ¶ Ad p. dīctori confirmatione accedit qd formata per doct. in c. significat. el. 2. de homi. tñ qd de lapide proiecto de domo ab uno ex quatuor, qui erant in domo, sed nescit a quo, an oēs teneantur de percussione lapidis, & licet doct. ibi dicat, q. si quaratur de pōna irregularitatis, seu qui esset indēmis, & tunc oēs teneantur per tex. in d. c. significat. eo quia in hac pōna indēmitatis nulli subest periculū. Sed dicit Abb. Moder. q. si querat de alia pōna, tunc nullus c. tenet, quia ex tali impositione pene posset subesse periculū, ut quia posset contingere, q. innocens pōna & damno afficeret, contra. l. abfentem. ff. de pen. & similē decisionē ponit Alber. 2. par. statuti. q. 6. ¶ Et ex p. dīctis inferat ad decisionē tertij casus, uidelicet qñ probarent ea, quae dixi in secundo casu principali, excepto q. non probaret, q. dixit Sāctus, uel eius ministri in dictis fundicis irent cū lumine, & adhuc dico idem esse per easdem rōnes & iura. Nā doct. in locis supra allegatis dūm psumunt contra conuerfantem in loco non facient dīam, an appareat q. conuerfantes conuerfarent cum lumine, uel sine, & s. Ray. & Ange. in d. l. iusto. non requirunt, q. p. t. illum frequentatē in loco uisum fuisse cū armis offensibilibus ad hoc ut ille ibi fuit interfecit, psumat ab eo occisus. Sed satis est, quod cum conuersatione conuerfantur habitantibus aptitudo, seu potentia, sicut alibi dicunt gl. & doct. in l. in c. uilem. C. de fur. tñ qd si res fortuita reperitur apud aliquem qui eam emit, certē praesumetur fuisse conficius & participes d. furti si frequentatū & similes emptiones rerum fortuitarum, quamuis

quāuis em̄ non constat q̄ actu particeps fuerit, tñ sufficit potentia vñq̄ cum frequentatione & ad hoc plura exempli adduci possent, q̄ breuitatis cā omittam. ¶ Præterea dato q̄ quis fundicum continuē non inhabitaret, tñ si clauēs, & per consequens custodia fundici retinet, iuxta l. cum p̄. in s. p̄ pluribus. de le. 2. & in eodē fundico conuerfabat, & incendio combustum sit, debet eadem rōne imputari culpa haic habenti custodiam fundici, quāmodū inhabitantibus, contra quos nō p̄sumit dolus commissus in incendio: sed solum culpa leuissima, i. non p̄stita existissima diligentia in p̄cauendo ex incendio, ut nō. gl. in d. s. præterea. nam & non bene custodire ab incendio sine dubio est culpabilis custodia. d. l. si uendita. & per cōsequens idem ius debet esse, ut in iuribus vulgaribus. ¶ Confirmo p̄dicta: nā d. Ragusini conductores non tenent nisi de dolo, lata, & leui culpa, non de leuissima, ut in prin. dictum fuit: ¶ sed in incendio nisi aliter probet, non p̄sumit interuenisse nisi leuissima culpa, ut est gl. sing. i. d. s. p̄terea. q̄ idē dicit in furto: & istud dicit esse singulariter nō. Sal. in d. l. q̄ fortuitis, quia non p̄ q̄s tenet de leuissima culpa. ¶ Nec ob. ad hoc si dicat, saltem tenebunt Ragusini actionē. l. aquil. i. qua uenit leuissima culpa, in l. aquila. 2. ff. ad leg. Aquil. quia rideo, q̄ illud est uerum, q̄ apparet culpā leuissimam esse cōmissam in faciendo, & nō in negligendo diligentissimē custodire & p̄cauere ab incendio, ita illam. l. intellexit gl. in l. si mora in gl. pen. ff. sol. ma. & Bar. in repe. l. quod Nerva. ff. depo. in 1. col. in uer. si item q̄ro, utrum culpa leuissima, & de dolo, maximē Imo. in c. t. de commo. & Bal. in l. pignus in 10. col. c. de pig. act. & Sal. in l. si nulla. in eod. Sed non probat, q̄ illa culpa leuissima, q̄ in dubio p̄sumitur interuenisse in incendio, dicatur esse culpa in omittendo & in faciendo; imō potius illa gl. in s. p̄terea v̄ sentire contrarium, dum in hoc æquiparat furum & incendium, & culpa leuissimam esse in dubio p̄sumit, v̄ esse in negligendo custodire, ut l. cum duobus. s. damna. ff. pro foc. & ista fuit intentio Sal. in d. l. que fortuitis. ad si bene ponderet dum dicit, q̄ istud erit singulariter notandū in incendio, quia non sp̄ quis tenet de leuissima culpa: nam si uerum esset, q̄ in incendio p̄sumeret culpa leuissima in faciendo commissa, sp̄ posset talis culpabilis conueniri ad æstimationē damni per actionem. l. aquila. & nihil operaretur quod esset culpa leuissima magis quam leuis. Et quod illa culpa, sine qua incendium plerumq̄ committit, sit culpa cōmissa in negligendo, v̄ probari in l. qui ades. in uer. negligentia. ff. de incen. rui. & nau. qui tex. intelligitur de culpa leuissima fm̄ Bal. in l. data. in 3. uel 5. col. C. qui accu. non pos. & ista æptius declarabunt circa responsiones ad argumenta, & per p̄dicta ē remanet casus iste decisus. Quartus & vltimus casus, l. q̄n̄ simplr probet, q̄ ignis satis magnus fuit uisus in fundico inferiori: nam dato q̄ non esset probatum, q̄ incendium & ignis habuerit originem in ipso fundico magis, q̄ in partibus superioribus, atamen pp̄ rationes supra deductas, quæ ēt militat in casu isto, sequi debet absolutoria: pro quo ēt bene facit ratio allegata in puncto; quia cum non appareat, q̄ potius ignis combusserit partes superiores & inferiores, quā e contra. l. q̄ ignis existens in fundico fuit causa incendi, in re dubia non potest aŕget obtinere, ut in proposito dicit Bal. in l. si creditor. cum conor. supra alleg. facit regula cum sint partium iura obscura, potius reo fauendum est, ut in iuribus vulgaribus. ¶ Non ob. allegata in contrarium, & in primis primam argm̄, quod p̄sumptio sit contra inhabitantes, & c. quia rideo, quod quantum ad propositam mām idē iudicatur de conuersante quod de continuo habitante; nam est eadem rō propter aptitudinem & p̄tētiām, maximē in eo qui retineat clauēs & custodias fundicorum, ut superius abundē uedderunt eis, pro quo ēt bene facit, quod nō. glo. in c. p̄. in uer. commemorantes. de stat. mo. ubi gl. uult, q̄ rōnes subiectæ materiz æp̄tione commemorantium ueniunt non solum continuē & perpetuē commemorantes, sed ad tps. ¶ Non ob. q̄ intentio actoris sit fundata per nō. Bar. in d. l. si quis ex argenteis, cum sim. quia rideo, q̄ illud esset uerum, ubi tñ partes habitaret per Ragusinos cō-

buē ēt essent, sed ubi omnes partes tā superiores, q̄ inferiores combussæ sunt; & quæ partes tenebant sub custodia diuersorum ibidem commemorantium, uel conuersantium, q̄ secus est per d. l. si uero. ff. de his qui deic. uel effu. Secundo rideo, q̄ illud, q̄ nō. Bar. in l. si quis ex argenteis, procedit in eo, qui tenebat ēt de quacūq̄ leuissima culpa, ut in commodatario & similibus. in rebus. cum si. ff. de commo. & ēt interdū in contrā tu locationis uenit leuissima culpa: ut l. qui mercedem. ff. l. si. l. si quis in eo, qui non tenebat de leuissima culpa p̄sumpta in incendio q̄ licet leuissima, tñ non onerat conductorem, ut superius est ostensum. ¶ Nec ad hoc ob. d. l. si uendita. q̄ loquit in contrā tu uenditionis, in quo non uenit leuissima culpa, quia rideo, q̄ ille tex. potius dicit contrariū, nā ille tex. in prin. dicit, q̄ incendium sine culpa fieri non p̄t, postea subdit tex. quāobrem si diligentiā uenditor ēt adhibuisset in insula custodienda, q̄ debent hōes frugi & diligentes p̄tare, si quid accidisset, nihil ad eum pertinebat & c. & sic tex. ille uult, q̄ quis non fuerit in leui culpa ad hoc, ut q̄s excuset a culpa, sine qua incendium esse non p̄t. hoc patet ibi ex uer. diligentes, quod quidem uerbum adaptat ad exclusionem leuis culpa, non leuissimæ. l. si cum uenderet. s. si. cū l. seq. ff. de pig. act. iuncta l. in rebus. in prin. ff. commo. plenē per Bar. in l. q̄ Nerva. ff. depo. cum conor. dū tractat de leui & leuissima culpa, & illud uerbum p̄t conuenire oī culpæ, itam latē q̄ leui & leuissimæ fm̄ subiectam mām, & nō. Bal. in l. pignus. in 8. col. & Sal. in d. l. si cum nulla. eod. t. & Bar. in l. in uenditione. s. i. de bo. auth. iud. pos. Nec ēt ob. l. mulier. s. si tibi. ff. ad treb. & l. domus. cum l. seq. ff. de leg. 1. quia non d̄r q̄ incendium p̄sumat esse sequentum interueniente culpa lata uel leui, q̄ interuenisset, prout est rīsum, ut in puncto, & rectē. ¶ Non ob. fm̄ argm̄ de statuto Pisauri, quia rīdet & primo, quia statutum in casu n̄ro non uendicat sibi locum, quia non appareat, an culpa statuti, an culpa Ragusinorum incendium secutum sit, prout fape dictum est. 10. Secundo rideo, q̄ statutum debet interpretari & restringi fm̄ in cōe, ne quis indebitē dānum patiat. l. si serui. C. de noxal. adigere. s. quāuis. de iure patr. c. cum dilectis. de consuet. & sunt doct̄ræ cōes Bar. & aliorum in l. omnes populi in 6. q̄. princ. ff. de iust. & iur. & ubique, sed de iure cōi conductor nō tenet de leuissima culpa, quæ p̄sumit fuisse in incendio, ergo debet intelligi statutum de his, quæ pro culpa leuissima conueniri possunt, uel ēt melius de iure communi p̄e incendio potest quis conueniri ad emendationē damni etiam pro leuissima culpa. d. l. in l. aquila. tamen istud intelligat, q̄ apparet, culpam esse commissam in faciendo, de quo non constat in casu nostro, prout hac omnia feriosē deducta sunt & probata. ¶ Nec ob. q̄ alio statuto cautum sit, q̄ uerba statutorum non recipiāt interpretationem, sed intelligantur, prout uerba sonant & c. quia per hoc non tollitur iusta interpretatio, ut per plura latē probat Barto. in d. l. omnes populi. in 6. q̄. principali. in fi. & etiam ibi Bal. in 12. col. & Imo. in l. Cēsar. ff. de publ. & in c. Raynuius. de test. circa tractatum pupillaribus substitutionis in filiis tractatus & hoc esse uerum colligit ex mente statuentium, nām illud statutum de incendio emanauit ad minuendā obligationē incendiarij, fuit pro leui culpa non posset puniri criminaliter, cuius contrarium erat de iure communi secundum ueram opin. ut est tex. in l. si fortuito. iuncta glo. 1. & 2. ff. de incen. rui. & nau. & nō. Bar. in l. 3. ff. de offi. p̄sbe. uigilum. & exp̄siss Bal. in l. data opera in 4. & 5. col. C. qui accu. nō poss. per Bar. in l. respiciendum. s. delinquant. ff. de p̄e. ergo tale statutum inducūm ad diminuendū non debet inducere augmentum, quia est absurdum. l. planē. l. a. r. in prin. ff. de leg. 1. & l. si transferam. ff. de adimen. lega. Etiam ex hoc colligitur, quæ fuerit mens statuentium, ut nō. Bar. in d. l. omnes populi. in 8. q̄. principali. ibi dum dicit de mente statuentium est, q̄ uoluerint recedere a proprio significato uerborum q̄n̄ statutum secundum proprium significatum resuleret absurdum. l. in ambigua. ff. de leg. idem si resuleret repugnantia iuris communis, uel iasio iuris tertij, ut signat dicit Ant. de Bar. & Imo. in d. cap. cum dilectis in notabilibus

per

Liber Primus Consil. Alexand.

per illum tex.de confu.fed ita est,q ubi apparet de mente statuentium,q statutu recipit interpretatione retriditua et si statutu rescire cõem interpretatione, ut no.lac.Bat. et
12 Bal.in.l.noñ dubium,circa 3 col.C.de legi.¶ Non obste-
rium arg.q pro leuissima culpa de iure cõi tenet incen-
diarius per d.l.in laquila et,q uia re spon.duobus modis.Primo
fm primã rationem datam ad fm arg.Secundo rideo, q
illud est uerum,ubi apparet culpa fuisse commissam in facie
do,prout dictum est supra,et q d. statutu intelligit de cul-
pa commissa in faciendo:patet,q statutu loquitur de in-
cendiarijs:iste at terminus ut attribui facienti,non at negli-
gẽti et culpabili in non faciendo,ut probat in l.capitalium,
s.grafiores.in uers.incendiarijs.ff.de penis.¶ Non ob.ulti-
mun arg.q uia rideo ad litem Mela.s.plures.fm q et rñ-
der Bal.in d.l.3.s.cognoscit.ff.de offi.præf.tuigi,q ibi con-
statbat de principio delicti,sep omnes percusserint, sed non
constabat de fine delicti.l.cuius iura perierit, hic autem non
constabat de principio i.cuius culpa ortum fuerit incendiũ:
ita dicit Bal. et ibi et rñder ad l.r.s.fis qui nati.s.lq. et ad l.f. uero.
uer.quod si est mediano.ff.de his qui deie.uel effu.uide-
licet,q ibi loquitur in quasi maleficio ex illo edicto, ut l.ex
maleficioj.s.alias quoque.el 2. ff.de act. et obl. et agit ibi ex
eo, quod fideicommissum est in faciendo, sed in casu no-
stro agi oportet ex contractu: nam ex delicto commissio in
faciendo agi non potest hoc casu nisi aliud probaret, ut su-
pra dixi circa intellectum.l.in aquila. et ideo hoc casu ten-
nent doc.ubique,rem esse absoluendum, ut per Bal.in d.l. si
creditor, cum concor. plura alleg. Præterea in legibus allega-
tis in contrarium constabat ex quo particulari loco habuiss-
et originem illud quasi malum, ut omnes in eodem parti-
culari loco existentes tenent,licet non constet, quisi fecerit,
sed in casu nro non constat, ex quo loco habuerit originem,
ergo actor, qui se fundat, q habitabat in partibus superiori-
bus habitatis per Ragulosi, si non probat intentionem suã
et locum, succumbit.l.noñ solum. s. sed ut probati, cum ibi
no. per doc. ff. de ope. no. num. l. liberorum. ff. de accu. ¶ Nec
obit. q Bal.in d.s. cognoscit, reliquerit istum casum indeci-
sum, quia illum postea in effectu decidit in l. si creditor, et
in l. pignus, cum si. ¶ Non omitto, q ubi probaret, q dicti cõ-
tradictores non erant negligẽtes sed uigiles, si alia indicia cõ-
tra eos non appareant, non tenentur de incendio, ita expres-
se inquit Bal. in consincip. Quidam Viforius, ar. l. noñ om-
nes. s. barbaris. ff. de re mili. et Largentum. ff. commo. Alex.

ADDITIONES.

* **Quod incendium.** Vide Alex. ad l. domos. col. pen. fi. de leg. 1. & ad l. fi. ex argentiis. §. pitor. ubi ff. de edo. ubi laeteliquit. Pet. P. de res. in laetociatis. 8. q. prin. q. 18. & vide Bal. conf. 159. li. 2. Punctus. super eo consilium petitur. alia est. quidam nomine Reflorius. quod etiam est cōsum inter confilia Calcani. conf. 46. laf. conf. 116. li. 1. Afflicti fatis lae decisi. 5. ubi ponit. an domus teneatur de incendio a famulo excitato. Et vide Alex. lae conf. 74. per totum. li. 6. Et an criminaliter puniatur quis de incendio. Gramma. tradit utro 19. de quod ponit infra. col. conf. col. pen. Alex. ut ibidem uideri potest. Vide plenius Gramma. decisi. 3. ubi concludit conductorem teneri ad emendationem damni combusta domo. De incendio uidere ne piget. Bal. conf. 441. Quidam magister. li. 1. & conf. 472. Quidam nomine Reflorius. li. 3. & Rol. pen. conf. 5. li. 3. Roma. conf. 401. Eo praeiupposito. per totam. & lae Curt. l. ad l. domus horreorum. ff. locat. Et materiae uide ut Pet. Anch. conf. 348. Per decisione. & optimum consilium Bal. conf. 148. Fadum questionis. li. 1. & consilium Signoroli. q. sequitur Ang. conf. 1597. Incendium et locum. Nat.

* **§ Fundata.** & quod fit fundata auctoritas intentio contra conductorem ut eius culpa levis praesumatur. nisi probatum. tenet Bal. conf. incisi. Fadum. q. uod est conf. 23. li. 1. secundum ueterem impressione Briz. & conf. 148. li. 2. secundum nouam impressionem. Ang. conf. 1595. Incendium.

* **Ad lapsum.** Vide Pet. Anch. ad ca. in calce comment. de consili. 1. o. ad. Bap. & Sacto Severino in prelect. ad omnes populi. col. pen. fi. de iust. & iure. Sali. ad rub. decret. col. 5. Soci. in praedicatione. seu repetitione ne l. cum aus. col. 63. de cond. & demon. Nat.

* **Leges.** in l. quibus. J. ad de. text. in l. si ferus. §. si fornicarius. ff. ad legem Aquil. ubi Bal. dicitur apud esse ignem. ne alicui nocere possit. Nat.

* **Quod finis genere & perinde indeterminata.** sed non praesumitur.

culpa, vel factum certi hominis, & sic debet non esse fundata in
locatores contra conductorem, ita dicit Bald. conf. 443. quidam
magister, lib. 1. conf. 443. quidam nomine Reflorius, lib. 3. repetitio
fi. 49. lib. 4. Rom. conf. 490. 1. Ancha, conf. 388. pro de c. Alex. in l. f. e.
argentarius, §. prator ait & ibi l. al. ff. de edenl. domes, & l. f. e.
leg. 1. conf. 74. in l. 3. Cap. conf. cri. conf. 70. 1. o. conf. 71. Balb.
in d. l. qui fortuitus, Cor. conf. 142. lib. 1. Mar. Afflic. de Neap. 17. f. 1.
Iun. in l. domini horreorum, col. 2. ff. loc. l. f. in l. licet, & l. f. quis. &
f. sum. col. pen. ff. quis cauto, & in conf. 116. lib. 1. Hyy. Mar. f.
prin. uo. §. ad leg. Cor. de fca. Bertran. conf. 10. etiam si probatur,
lib. 3. Tho. Terra, cap. 3. Tho. Gramm. conf. 22. Lud. Goza, conf. 64.
de ber ego agens fundare intentionem suam amplius quam ex nota
generalis presumptione contra habitantem, & e converso si habitans
agat ex flatu contra ciuitatem ad reprobationem damni debet probare
ignem & extraneo iuramento sine sui culpa, ut per Albe. par. 2. flat. & 3.
Occisus in fratre, §. Sequitur Aug. Aretii in tracta. malefi. in uxor, f. ma
pub. in materia inditiorum, & ibi concludit, torquemum esse, f. si ma
lus homo. Natta.

a Accedit questio, §. Quod nullus puniatur, tenet etiam Albe. Ro. §. 3. re
te flat. & 6. Item queritur, quique erant. Et de praedictis Hippo ad
C. de prob. ubi ponit materiam probationis incertae, num. 411. Natta.

c Nullus, supra conf. 15.

Quest. 67. Habeo quest. 121. Item ponebat, ubi si cohors pro
pria inuenit quatuor lib. porcibus, & inuenit fies gladius in terra, vel
fiammo, nullus puniatur. Et facit, quod ponit Bar. ad l. 1. in fin. ff. uer
uer. naut. cap. f. in illis uerbis, Quia nulla est presumptio, §. 2. p
p. & sui famulos, quam alij uatioses subruerunt. Et de lapide pro
fecto ab uno ex quatuor de domo, iude Roma, ad l. 1. §. f. quis in m
in, ff. ad Silian. ubi inter cetera dicit, omnes posse torqueri. Et praedi
ctis uide Ruin. conf. 143. col. f. lib. 5. Natta.

Commisum, §. Nota, §. leuissima culpa in faciendo & qui paratur leu
ideo ubi quis tenetur de lei, tenetur etiam de leuissima in faciendo,
ut per Dec. ad l. cotraictus, ff. de reg. iur. uerbi. Sexto dicitur hic, Et q
leuissima culpa in omitendo non ueniat in l. 1. Aquila, dicit: Bar. ad l.
bona, §. cum int. de damno infuso, & ad l. eleanor. §. f. quadrupes de
do, sequuntur Bald. Aug. & Fulg. ad d. §. de praetibus, lib. conf. 44.
Quidam magister, qui loquitur in incendio, lib. 1. quod declarat, qu
quod negligetia est causa damni proxima, f. cum t. et cap. 1. quae re
motam dampnum potest esse commissum faciendo. Ange. ad d. §. pr
ritus, §. denique, & et glo. ad l. cum quis in uxor accerit, ff. de do
mitatus fecundo, ut procedat in directu, f. cum utili, Rom. ad l. fumit.
§. uitium, ff. de dam. infecto, & Ang. ubi supra. Tertio fallit, quando
dam praecis, quod tunc est occasio damni, licet dampnum ex negligetia
procedat, Sal. ad l. f. uendita, ad l. f. de peric. & com. rei. uend. perit.
in l. 1. feruus, §. f. fornicarius, & f. si ex plautio, ff. de reg. Aquil. Natta.

d Frequenter, Al. de praeump. reg. 3. prae sum. 29. l. ad. col. 2. col. 4. lib.

e Iusta in fra eo. Conf. 8. col. 2.

f Bal. habetur in conf. 442. Quidam nomine Reflorius, ad l. 3. quod esse
petitum, lib. 4. conf. 491.

Hoc conf. dupliciter est infra conf. 217. uol. 2. ad f. conf. hoc Bald.
quod allegat, cit. 157. uol. 2. in aut. ubi uidetur, quod annot. Hier. Zaz.

S V M M A R I V M.

- 1 Remedium c. reintegranda, & contra quem ex d. c. agitur.
- 2 Filiationis quasi possessio sufficit.
- 3 Fama inducens quasi possessionem transfert onus probandi.
- 4 Opinio communis quomodo probatur.
- 5 Fama & communis opinio probantur etiam per testes singulares.
- 6 Testis deponens de detentione probat possessionem.

CONSILIVM LI.

VIs o & discessu processu inter Nicolaum quondam Zilioli de Cefena, & c. Primo præsuppono in hac causa intentatum fuisse vltimo loco remedium cap.reintegrandi d. 3. q. 1. qd a competit iuliber, qui a possessione cecidit, et sine iusta causa tam pro possessione rerum ecclesiasticarum quam aliarum rerum quarumcumque secundum doc. magis communiter in c.cum ad sedem & in c.spe. de resti. spo. & Bar. in l. si coloni. de agri. & censu. Ang. in consil. 7. in p. In prædicta q. vertente inter commune castri, & c. & notum Moder. in l. rem que nobis, ff. de acqu. pos. Et præterquam qd intentatur contra possidentem sine titulo, prout in proposito nostro, nam possessio iunior, qui peruenit ad rem communem, præsumitur clandestina c. licet auctor. de probat. c. no, Bart. in l. si duo, in prin. ff. de p. & la. But. in l. incerti. de interdi. Ex hoc patet, qd non ob. siue autem. si d. duobus ff. de publi. & ad no. per Bar. in d. l. rem que nobis. in l. man. f. siliis.

testis. s. fed cū in feda. C. de fur. q. loquunt, qñ reus cō-
uentus poffideret cum titulo. Quinimo tenuit Ant. de Bu.
d. Abb. Moder. in d. c. fape. & nouiffimi in d. l. rē qñ no-
bis, qñ et remediū. d. c. re integran. dare contra titulo poffi-
dentē, prout ē dant plura alia remedia poffefforia. l. f. C. de
enit. diu. & no. gl. in d. l. f. duo. in prin. & ibi no. Bar. in uer.
fio quid fi ille qui poffidebat ē a me tibi. Sed p nunc de hoc
difputare nō expedit qñ reus conuentus de aliquo tñ nō p-
buit. Et dato qñ conftaret ipfum reū conuentum tñ hīdē
fui patris & auī paterni cōtinuaffe in poffeffione dictā rei;
tñ non p hoc diceret hīc titulum pro hīdē, quia titulus pro
hīdē non hēt locū in defcendentibus, qui funt fui hīdēs, ut
in l. r. f. f. pro hīdē. gl. fi. in l. r. eo. ti. ¶ Ad oñdendum autē
qñ fit probatum de filiatione legitima & naturalī pōictōrū.
Præfuppono qñ interdū qñt, qualiter probet quafi poffeffio
filiationis, qñ qualiter unaqueque probet, uide Bar. in l. r. s.
idē per contrarium. ff. de libe. agno. & in l. f. de prob. nā dē
effe probata quafi poffeffio filiationis, qñ probet, qñ talis tra-
ctabat talē ut filiū l. r. s. r. & ibi hoc no. Bar. ff. de qñ. & Bart.
in l. non nudis. C. de prob. & in l. r. C. quorum bo. & ibi dicit
Bar. qñ tñ aduocati faciunt duos articulos, unum de ppro-
prietate filiationis, in quo dñt ipfum effe filium, aliud de cōi poff-
felfione filiationis, qñ pro filio habebat, reputabat & tracta-
bat. Et fufficeret probare articulum quafi poffeffionis filia-
tionis: quia pp quafi poffeffionem transferē b onus proban-
di contrarium in aduerfariū; ut no. in l. non nudis. & in l.
non epifolis. C. de prob. Item fi probet, qñ cōi opī. Titius re-
putabat filius Sempronij; nam hoc fufficit abfq; eo, qñ pro-
betur, qñ fuit tractatus a Sempronio tanquam filius, ita ingt
Iac. But. in l. quidā. ff. de proba. alleg. l. cum delanionis. s. a. fi-
nam. ff. de fund. in ftru. Et ideo dicit ipfe, qñ cauti aduocati
faciunt tres articulos, unum, qñ Titius effe filius Sempronij
natus ex eo & Berta eius uxore in domo fua uicinis fcienti-
bus. Secundum, qñ Sempronius & Berta tractauerūt Titium
ut filium. Tertium, quod fm vulgi opīe reputatur eorum
filius. Et fi aduocatus non potuit unum articulum probare,
faltem probet alium, & fufficit. Et ideo tenet Ant. de Bu. in
c. transmiſſe, qui fi. funt leg. ubi dicit, qñ fola cōis opīn. abfq;
tractatu parentum fufficit, quia per hoc dñt probare de fama,
alleg. d. l. cum delanionis. & quia probatio filiationis de fa-
cili non effe probabilis. l. Lucius. de cond. & dem. & hoc vide-
tur effe de mente Bar. in l. r. C. quo. bono. prout fupra retuli.
Ad idem, quod no. Bar. in l. de mino. s. in plurim. in ult. col.
de quaest. ubi dicit qñ fola fama effe fufficiens ad transferen-
dum onus probandi in aduerfariū, quādo per famam, uel
cōem opī. aliquis effe conſtitutus in quaſi poffeffione alicuius
qualitatis: puta feruitutis uel libertatis. l. fi mater. C. ne
de ftatu defum. l. r. C. fi feruus, aut lib. ad decur. afpiral. l. ro.
Et magis debet fufficere talis probatio in poffefforio, i quo
non requiruntur ita plenē probationes, ſicut in petitorio,
ut plenē probat in d. l. r. C. quorum bonorum. Quomodo au-
tem probatur i cōis opī. vulgi credentis Titium effe filium
Sempronij. Dic, qñ eo ipfo qñ teſtis deponit, qñ ad omnibus
cognofcentibus eos habebatur & reputabatur filius eius, ut
no. Bar. in l. r. per illum tex. C. de teſtib. & ibi no. idem Bal.
in r. o. quæ. fi. Item fi teſtis dicit ſe ſcire, eo quia uicinus, di-
citur reddere bonam cauſam, ut no. Bar. & alij in l. r. ff. fi cer-
pet. in fua tracta. de teſtib. & Bar. in l. de etate. in r. q. de mi.
& Bald. in l. teſtium. in ult. col. C. de teſtib. & in l. conuentu-
clam. C. de epif. & cler. & Lud. Romā in l. r. in r. col. C. de ſer-
uis fugi. in auct. quas actiones, ad fi. C. de ſacroſan. eccle. &
Ant. de But. in cliteris. de præſumptionib. arg. c. quodam.
& c. quanto. de præſum. & d. l. fi nicinis. C. de num. Et ad hoc
facit, quia ratio reddita a teſte debet reduci ad ipſum actū,
ut concludat, ſi ſecundum ſanum intellectum concludere po-
teſt, ut no. Bald. in l. r. C. de tempo. ap. ubi ponit de teſte qui
deponit Titium effe maiorem 25. annis, & dicit ſe ſcire, qñ
recolet ratum de die natiuitatis ſue. Et uide etiam in propoſi-
to Salu. l. ea quide. C. de acc. dum tractat de fama, in verſ. 3.
circa idem mēto & c. ubi uult, qñ ſatis eſt, quod ratio teſtis
implicite inferat ad ueritatē dicti, licet nō explicite, ut ibi

lat ē per eum. Nec eſt curādum, et ſi dicti teſtes eſſent ſin-
gulares: qñ quia ad probādum cōem opī. & famā cō. non nocet
eſſe ſingulares teſtes. ut no. Bar. in d. l. de minore. uer. fed qñ
ſi teſtes diuerſi & c. poſt Inn. in c. qualiter & qñ. de accuſ. &
Spe. in ti. de in qui. ſ. ſ. nunc tractemus. uer. ſuper probatione
ar. & c. Bal. in l. r. C. de teſt. per no. in l. ob carmen. ſ. fi. ff. de
teſt. cum ſi. ¶ Non obſtat et, qñ no. Bar. in l. filium. de his qui
ſunt fui. dum dicit prædicā ad probādum filiationem, qñ ſi
putaret qñ Bar. & do. uelint qñ oīa p. d. i. t. ubi per eum poſſi-
ta copulatiue probari debeāt. falleret, nā non dubiū, qñ ſuf-
ficeret probari de ueritate filiationis & de ueritate mino-
nij, contracti inter parentes abfq; eo, qñ probaret alius tra-
ctatus, & cōis opīn. uel quaſi poffeffio: qñ p. alet proprie-
tas filiationis ipſi quaſi poffeffioni c. cum dilecti. de cā. poſ-
ſed. Bar. & doct. tradunt illam prædicā ad cautelam, ut qñ
ſi unus articulus non probabit, ſufficiat, qñ alius probet, &
hoc patet ex no. et per Bar. in d. l. r. C. quo. bon. & in l. r. s.
ff. de qñ. & hoc modo intelligēdo Bar. in d. l. filium. ſed loqua-
tur, qñ illa de neceſſitate non ſint oīa copulatiue probanda,
ſed alternatiue, tūc erit ibi decifio pro nobis. l. qñ ſufficiat
p. bari, qñ ille tenebat & reputabat filius ab oībus agnoſce-
tib. eos. Nō obſtat d. l. ac. in l. r. ff. de prob. ubi dicit, qñ ſi fa-
ctus eſt articulus, qñ Titius fuit filius Sēpronij, & qñ p. bant
accidentia, puta fama, & qñ parentes ſic uolebāt & tracta-
bant eum ut filium, per hoc non eſt probata filia. & idem
refert et Bal. in l. non nudis. C. de prob. & reprehendit Iac.
Bu. & bene. & dato qñ eſſe uerum d. l. ac. But. nō facit ad p-
poſitum, quia ibi fuit unum caplum, & aliud probatum: i
probatio rueret, ſed hic fuit capl. ut id, qñ fuit p. bati. ſ.
qñ reputabant filii & c. Præterea dico, qñ d. l. a. Bu. corrupte
allegat: nā nō ponit illud in l. r. ff. de prob. ſed in l. quidam.
eo. ti. ubi dicit totum contrarium eius, ad qñ allegat, nam
dicit ipſe, qñ d. l. dico me filium, & p. bō, qñ Titius & Berta
me tractauerunt ut filiū, an debeo obtinere. Et arguit primo
qñ non, qñ nō probaui intentionē meā, poſui. n. proprietatē
& probō poffeffionem, tandem concludit, qñ imo prodeſt fa-
lis probatio, qñ quoties eſt poffeffionis qñ & proprietatis,
iudex ex ſuo officio p. uidere, cui incumbat onus probandi,
& illi iniungere. l. fi quis liberum, & in l. cum de etate. ff. de
proba. ubi ſi iudex cognofcit, qñ ego probauerim quaſi poff-
ſionem filiationis, i niungit onus probandi aduerſario, & ſi
non probabit, ego ex quaſi poffeffione obtineo. l. filius. eo. ti.
tu. Item nō obſi. d. qñ requirebat probari de fama cū tracta-
tu p. bō, ut no. Ant. de Bu. in c. transmiſſe, qui filij ſint legi-
ci cum ſupputatione dñi conſultoris Ant. de But. ubi dicit to-
tum contrarium, ut clarē uidere poteris. Item dico, qñ ſepi-
mus teſtis in cā productus probat, nā deponit ſe uidiffe ſe-
paratim habitare dictā domum anteq. ob. mag. ſter Petrus in
ceperit eā tenere & poſſidere. Nec ad hoc ob. rñſio data p-
dñm conſultorem dum dicit, qñ per hoc non eſt probata poff-
ſefio neceſſaria, quia et conductor habitat l. fi quis domū.
& l. habitatores. ff. loca. & tñ non poſſidet l. fi quis ante. & l.
de eo. ſ. ff. de acq. poſſ. quia ad hoc reſpondeo, qñ eo ipſo
qñ teſtis deponit, quod aliquis detinuit rem, d. probare de
poffeffione, que inferitur ex illa detentione facti, ut no. in l.
d. ſtipulatio. ſ. ſ. h. i. alias hæc quocunque. 4 ff. de uerbo. obl. nam
cum teſtes debeant deponere ſolum de eo, quod cum ſenſu
corporis percipiunt, ut l. qui teſtamento. ſ. fi. ff. de teſt. & l. au-
thē. de hære. & fal. ſi uero abſent. & l. teſtium. ff. de teſt. Nā
non poteſt deponere, niſi de detentione & actu facti, ex qua
præſumitur poffeffio, quæ eſt iuris, ut no. 7. q. i. c. Pontifices.
& no. do. in c. cum ad ſedem. in penult. col. & Pau. de Leaza. in cō-
mento cliteris in r. col. eo. ti. ubi ad hoc alleg. glo. in d. s. h. i.
qui. & idem Bal. in l. data opera. in r. col. C. qui accuſa. non
poſſ. & in l. r. in ult. col. C. de ſer. fugi. & in l. penul. in r. co-
lum. C. de exce. rei iudi. & in ſua diſputatione incipien. Ac-
cuſatus de ui turbatiā. in penult. col. & in ti. de p. a.
Conſtan. in uerſiculo recuperauit. Alias enim nunquam
quis poſſet ſuiſſe etē probare in interdicto ubi poſſideris,
in quo etiam nō ſufficit detentio. leg. ſi duo. s. creditores. ff.
uti poſſid. ita dicebat Barto. in s. h. i. qui. cum quo concordat

Ant.

Liber Primus Confil. Alexand.

Ante de Bu. poit Io. And. in clicet causam de prob. in prin.
ult. car. § per Imo. in l. inter pares, ad ff. de iud. in d. c.
cum sedem, in uerba quintum & c. & Bal. d. l. fol. in 3. col.
¶ Quantum ita ad ultimam partem, per presumptionis allegare
non iussit, quia cum testes non depouiserit de identitate
epi confirmata possessionis, adeo ¶ sint contestes de eod.
tempore initij possessionis, non p. dici esse probatam
sufficienter possessionem requiritam ad prescriptionem 30.
an. ut. no. Bar. in l. Celsus, ad ff. de usua. & Bal. in l. si. in 1.
col. C. de edic. diu. & Ant. de Bu. in c. licet causam, de p. 15.

ADDITIONES.

- b ¶ *Quod uide infirmitas* 3, col. 6.
 c ¶ *Transcurrit*, *Sal. non epifolios*, in f. C. de proba. *Salic. laff. neg. professio*, C. de uita. 5, col. 39, conf. 89, col. 3, lit. i. Cur. fenior conf. 17, col. 4. *Matth. Affiliat*, Dec. Nea. 25, = lit. tracl. de praef. p. parte 3, num. 5, v. g. conf. 87, pro decif. in f. Felic. per tuas, concl. 2, de prob. Dec. conf. 4, dixi fuper confuetu. *Felicis*, 8, 122.
 c ¶ *Pamam*, Vide g. Theolo. 3, fo. Felic. conf. oportet, de accu.
 c ¶ *Et de ueritate marimonij*, Non efficit probare filiationem, nifi testis probatur maritimonium; *Alber. ad laff. iuricinis*, 1. bb. ad c. peruenit, quilibet legimus, Dec. conf. 47, l. laff. conf. 106, lit. i. *Sal. ad laff. i. col. 1*, C. q. uero. *Non. Ruin. conf. 63*, col. pen. l. b. 2. *Alex. conf. 74*, in prin. infra l. 2, & conf. 25, col. pen. f. *Bal. ad filium*, col. f. uerit. item nota, quod non pofit in contrariis affici. *Ref. uerit. de iur. Dec. conf. 54*, col. 6, per. Nat.
 c ¶ *Filiationis*, *Quod probatio poffeffionis non probet filiationem*, *lafl. ad l. que profectio*, col. 2, C. de rob. & conf. 106, lit. f. l. i. *Affici ad conf. Reg. Exceptionis*, 1, non. *Bal. conf. 80*, de mortu. filio. l. 3, *Paul. de Caft. conf. 44*, *Ref. pondo*, per ordinem dub. 1, l. i. *Dec. conf. 321*, col. pen. *Alex. etiam* refponfetur. *Nat.*
 d ¶ *Hec quoque*, *etiam* *Alex. lafl. ibi. infra*, col. libro. conf. 133, C. conf. 257, col. 1. *Fel. conf. caufam* col. 4, de reftit. *non puto uerum*, nifi etia afficiat poffidere, quod detinebat proprio nomine, non alia, excludendo nudam detentionem.
 c ¶ *l. i. uolue laze*, *Craue*, 249, col. 2, ad f. cum feq. in. *Hier. Zanc.*

S V M M A R I V M.

- 1 Statutum debet accipi, prout minus derogat iuri communi.
2 Statutum sic debet accipi, ut inappropriando, ut feruetur mens,
3 & uideatur absurdum.
4 Statutum de immobilibus non extenditur ad usum fructum.
5 Statutum, quod licet conforti trerabere, non habet locum in necessa-
ria adiunctione infirmum.

CONSILIVM LII.

V Isothemate & statuti duobus, uidelicet statuto sub rubrica, de cogendo debitorem ad solvendum, & statuto, de prohibita alienatione rei cōis irrequisito consorte, nec non iñ eo elegantissimo cons. celeberrimi do. D. de Nicolini de Fioriati, qui adeo subtiliter & copiose in ea consulti. tati. ne elaborauit, ut alijs uuluis ferè dicendi locus relictus esse uideat, ut sit potius cū subseribendo & approbandum quam addendum esset. Tñne ad rem incognitam accessisse uidear eandem conclusionem domini consultiſſis paucis infraſcriptis conſolatione. Prætermiſſa diſputatione ualidiſſis deſcendi ſtatuti ſub rubrica, de prohibita alienatione rei cōis irrequisito conſorte, qm̄ pro conſtanti ponendum eſt ſtatutum ualere, ut eſt cōcludit præſatus dominus conſultor, & uideſ de hoc caſus in c. conſtitutus, de reſti. in integ. quem ad hoc alleg. Bal. & Sal. in l. c. communi diui. & Bal. in rub. C. res inter alios acta. ¶ Quod igitur ſtatutum prædictum ſub rubrica, de prohibita alienatione, maxime in uerbo quilibet inſoluitum accipiens &c. non ut æſtate dictos creditores, qui iudicialiter acceperunt inſoluitum domum & bona r. debitoris ſui ad uendendum dicta bona prædicta Ant. conſorti dicta cōſione mediante, probat, quia dictio inſoluitum, de iure appellat, quando debitor ſponte creditori dat rem pro aliquo debito, ut l. precipi. C. de reſcin. ueni. l. e. genter. in prin. & ibi no. ff. de pig. ac. l. eum a quo. C. de ſol. l. ſi pſum. C. de eui. qm̄ uero aſſignant iudicialiter res debitoris creditori habenti cum obligatim, res illa ad iudicem creditori La. diuo Pio. ſ. ſi pignora. & ferè in oibis ſequētibz. ff. de re iud. & l. ſi. C. ſi res alie. pig. data ſit. Nec ob. q. ſtatutum ſub rubrica, de cogendo debitorem ad ſolvendum, & uidetur a-

ter istam iudicialē assignationē appellare donationē in
solutum, & Et quoniam ista habere cōis vltus loquendū
hoc non facit, quoniam dīctum statutum sub rubrica de prohibi
ta alienatione cōtinet, in uer. quilibet insolutum accipiens, spon
te non debeat rēfringi ad dationē insolutum factam sponte
ad debitorē creditori, quod patet: nā statum debet largi
vel sibi qd intelligi sūm qd minus derogat iuri cōis & iuri ter
tij, Et si oportet verba in propriariā, ita probatur in c. cum
dilectus, de consue. & illum tex. ad hoc ibi ponderant Anr. de
Bu. & Io. de Imo. in no. Sed nō est dubiū, qd si verba dīcti sta
tuti in d. uer. quilibet insolutu accipiens, & c. solutu intelli
gant in datione insolutu facta ad debitorē sponte dante cre
ditori insolutu & non in iudiciali ad iudicationē, minus cre
rogant iuri cōis, & minus offendūt ius tertij. i. creditoris cōis
ex ad iudicationē acq. ius qd si cōprehendat dīctā
ad iudicationē, ergo debet interpretari statutum in datione
insolutu sponte facta ad debitorē creditori, uel potius intelli
gatur statutu de illa, qd facta est fine decreto iudicis, qd de
illa, in qua interuenit decretū iudicis, cum illa sit firmior &
magis suspicione caret l. 1. c. de pra. cur. & quod ibi Bar.
l. nō est vērōsīe in prin. ff. de iud. met. cau. & per id qd no. Spe.
in ti. de emp. & uen. s. nūc dām. et l. i. uer. hoc āt. scias, cum
dīctum sequunt magis vbiq. doc. & qd est magis necessaria
acquisitio: iō magis fauendū est, ut in auct. hoc si debitor,
C. de sol. & ar. l. si nūc iussor. s. si necessaria. cū si. in. q. si sit
cog. ¶ Secundo confirmo p. ca q. no. Bar. in l. nō debū. C.
de l. g. & in lōs populi, in 6. q. no. prin. ff. de ius. & iur. in uer.
iuxta pmissa qro, quid si in statuto est aliquod verbum & vbi
voluit qd si verba statuti pnt accipi duobus modis, & vbi
& improprie, quoniam regulariter debeant accipi proprie
ut l. i. s. si in quaem. ff. de exerci. & l. nō aliter, de l. 3. q.
fallit, si aliter appareat esse de mente statuentis, ut in d. l. i.
afr. de qua mente diceret apparere, ubi si assumeremus verba
vbi fm propria significatione statutum cōtineret absurditātē,
vel iniquitatē: nā tunc accipient verba fm improprie, &
non fm propria significatione m. per l. in ambigua. ff. de leg.
& l. sicre. s. oportet de excu. vel qd ratio statuti repugna
ret, quā rō statuti est mēs statuti. l. cū mulier. la. i. ff. sol. ma.
no. in l. cum tale. s. falsum. ff. de cond. & dem. & p. l. y. in
de. de iur. in 6. Sed ita est, qd si intelligeremus dīctū statutu
in uer. quilibet accipiens insolutu & c. in eo, cui facta est ad
iudicationē insolutu continere posset maximā absurditātē,
iniquitatē, qd creditor, qui accipiet res debitoris insolutu
fm assignationē factā per assignatōres iudicialiter electos
fm formā statuti sub rubrica, de cogendo debitorē ad sol
uendū & c. cogeret postea uēdere cōforti pro eo pretio qd
assignari contingeret per novos assignatōres eligendos fm
formā statuti sed sub rub. de phibita alienatione rei cōis,
& sic si assignatōres isti ultimi minus assignarent, qd primi
nulla secuta uarietate, aut mutatione statuti rei sui qualitatē
tēporū sequeretur absurdū & iniquum, qd creditor necessa
riō ueniens ad accipiendū ad iudicationē bonorū debitoris
pro legitima assignatione sentiret dānnū sine culpa la. i. &
sibi i effectū nō remaneret satisfactū de debito. Accidit, ne
quis indebitē patiar dānnū, & statutu gñat loq. res relin
gitur, ut no. in l. si. in computa. C. de iure delib. ar. l. 1. c.
nox. creitegrat. q. 1. no. Bar. in d. lōs populi, in 6. q. pri.
¶ Tertiō mouer, qd dato qd dīctū statutu in uer. quilibet
accipiens insolutu & c. intelligat de datione insolutu facta
ad partē parti sponte. Et sic accipiendo prout proprie accipi
tur de iure cōis, non reddidit ille uersiculos superfluos, & per
dīctā in prin. ciuē dīcti statuti, quod statutu in super
riori parte prohibet alienari, uel cōcedi non solum rem ipsā
immobilem, quod res corporalis, sed etiam usufructum,
usufr. uel habitationē, quod dicuntur iura incorporalia la. i.
ff. de rerum diui. & insit. de rebus cor. & incorp. & pro
prie talia iura dicuntur esse tertia species inter bona mobili
lia & immobilia, ut in terminis probat dominus Abb. in cap.
nulli. de reb. eccl. non alie. bene faciunt not. per Bal. & Ang.
in l. i. constante. s. si. ff. sol. mat. & per Arg. in l. i. si quis
fiscum. ff. ad Tre. & per Bal. in cap. l. in si. prin. in d. de pace

tenen. & per Spe. & To. An. i. ti. de fruc. & intereffe. s. f. c. i. a. s. c. u. fuis concor. Et q. ea quæ non funt corporalia fed in corpora lia non dicantur propriè mobilia nec immobilia, voluit Bal. 3 in c. fi. de cog. feud. & Lapsu allegatione fua g. i. ad. fi. fed fla rutum in palleato uer. quilibet accipiens in g. d. & c. pro uidet fpecialiter in datione infulutum facta de bonis immo bilibus, ut talis acquirens teneat bona ipfa immobilia uen de cõforti, non aut ultra id effe de uñufu. Cu. uel ufu ad habitatione, q. quidẽ rang. iura quẽ incorporalia funt ter tia fpecies, ut dixi, merito cū dicitur uer. fit fpecialis quò ad dationẽ infulutũ, fupior uerò pars fit gñalis, debet quò ad dationem infulutũ fuperior obferuari, & arređi ifte uer ficulus. l. f. auctio legũ. ff. de penis. l. alimẽta. s. b. afilicæ. ff. de alimen. & cib. lega. l. doli claufula. ff. de uer. ob. t. Quar tũ; quia conflat, q. ftatutũ in fui prima parte dũ loquit gñal iter de o. alienatione, non cõprehendit dationẽ infulutũ, quæ fieret a iudice; q. loquit in alienatione facta volonta riè per alienantes; ut patet ex illis uerbis, dũ ftatutum di cit, nifi q. alienare uoluerit & c. fed ifta alienatio, q. fit per dationem infulutũ, nõ effe voluntaria in ipfo dño rei: f. quia iudiciũ reddit in inuitum. l. inter ftipulantes. s. j. ff. de uer. ob. l. quoties in prin. ff. de nox. in cap. cū inter. & c. fi. de exe. c. Sequit ergo, q. cafus nũ in aliqua parte ftatuti non intel ligitur comprehenfus, & per confequens remanet in difpo ne iuris cõis. l. cõmodiffimẽ. ff. de li. & poft. l. fi. feruũ. s. nõ dixit prator. ff. de acquir. h. ar. l. fi. extraneus. ff. de cõdi. ob. cãm, fm q. proculdubio non cogit dñs & poffeffor alteri et cõforti uenderent l. i. c. cõdi. iñ. Quinto; quia ex præmif fis apparet, negari non poffe, qn res fit dubia, ergo in re du bia pro reo iudicandum. c. ex literis, de proba. cap. fi. de re iudi. l. inter partes. ff. de re iudic. Ex quibus oibis concludo uideri tutius effe, q. d. ftatutum hoc cafu locum nõ habeat, ubi non appareat dictũ creditum, & fubfequenter datio nem infulutum factam fuiffe in fraudem dicti ftatuti.

ADDITIONES.

- * Et bona. Vide ramen Ang. qui uidetur fentire oppofitum conf. 143. Multi confortes. Et an appellatione uenditionis ueniat dato infulu tum uide l. af. conf. 150. & conf. leg. lib. 4. Dec. conf. 308. & confilio 18. De prædictis etiam ponit Alexan. ad l. i. qui cum aliter, ff. de uerborum oblig. c. 5. ubi tangit, an l. i. c. de reſcind. uen. procedat in ad iudicatione. Et uide etiam de iñs Dec. conf. 160. column. 2. l. af. ad l. c. tẽra. s. fed fi parauerit. 8. nõ. ff. de leg. l. Bertach. in tracta. de gabel. 8. parte, ubi loquitur de gabellis contra dũ. Præterea uide quæ de datione infulutum fcripta reliquit Afflic. deſciſione 191. Et dationem infulutũ effe fimilem uenditioni, tradit Dec. conf. 158. circa prin cip. & plura conf. 586. column. 2. Et ad propofitum eorum, quæ tangit Alex. hic, uide O. zio. ad §. Dui. column. 76. Et de hac articulo latiffi me per Tiracquel. in tracta. de uero que retract. fol. 127. Nana.
- a ¶ Et pretio. Imo femper intelligitur eodem pretio, & dicendum quòd Alexan. male confuluit per ea, quæ fcripti in conſueu. Parifi. §. 13. glo. 5. num. 9. uerũ, amplia 7. & §. 22. nu. 12. nu. 14.
- b ¶ Viñufu. Idem fentit do. And. Tiraq. in conſue. Picta. de retrac. §. 1. glo. 7. num. 58. cum ſeq. Et ita firmat fuper conſue. Parifi. §. 8. 1. quia in his, quæ cum perfona hoiuntur, ceſſat finalis ratio conſuetudinis.

S Y M M A R I U M.

- 1 Liber rationum tantũ femiplenẽ probat niſi ex ftatuto.
- 2 Teſtis probat, licet non deponat de tempore.
- 3 Teſtes concordare ſat eſt in principali faſto.
- 5 Iuramentum in ſupplementum deſerui poteſt etiam parte non pẽtente.
- 6 Iuramentum in ſupplementũ deſertur etiam ex preſumptionibus.

CONSILIUM LIII.

IN cauſa uerrente inter Michaelẽ Controli ex una par te agentem, & Thuram de Cardeliſi ſeu Iac. de Bona gra tijs procuratorio nomine eius ex altera fe defendetẽ. Pre ſuppoſito q. agitur ex conceſſione facta * precario perip ſum Michaelẽ ipſi Thuræ de nonnullis planetis, ſeu uigo re conſenſus præſtiti per d. Michaelẽ Danielẽ uel ſuper d. planetis penes d. Danielẽ exiſtentibus ad inſtantiam dic tæ mulieris mutaret d. Thuræ florenos 20. auri ſub uſuris, Lib. l. Conſil. Alex.

qđ in affectu ad idem tendit probantur hęc in l. Lucius. de dona. in l. i. ff. de preca. cum ibi nõ. & qđ hñ & nõ. in l. in cõ modato. s. ſicut. ff. commo. & Bar. in l. in fi. eo. tit. & quod idem nõ. in l. Aquilius. ff. de dona. ex quo inferitur, dictũ Thuram teneri qñcũq; ad uoluntatem d. Michaelis relue re dictas planetas & liberare eas ab obligatione prædicta: cum qñcũque & ad beneplacitum concedentis precariũ renocet. d. l. i. ff. de preca. & l. 2. in prin. ff. eo. tit. alias. n. fe queretur, dictũ Thuram locupletari cū aliena iactura, qđ eſt abſurdum. l. ſime & Titũ. ff. per. et. de condi. inde. l. nã hoc natura. de reg. iu. li. 6. c. locupletari. ¶ Et ad prædicta probanda inducit primò d. Michaelẽ libros Hebræũ, uide licet Danielis pđicti. ubi hoc aperte continet, quæ ſcriptura, qđ de iure cõi non faciat niſi femiplenã probationem, iux. nõ. p. gl. & doc. in l. admonet. ff. de iureiu. & in l. in bona fi dei. C. de re. cre. & nõ. per glo. & do. in l. quẽdã. s. nummula rios. ff. de eden. & ibi Mar. & Iac. Iur. ut reſert Bar. ibid. & Bal. poſ. Iac. But. in l. i. C. de eden. & in l. inſtria. C. de prob. & plenius in rubr. C. de ſi. inſtru. & To. And. in add. Spec. in tit. de inſtr. edis. ſ. reat. in addi. ſuper uerſ. priuatorum. & p cõſequens in eius deſectũ põt ſuppleri per iurẽ. Attamen uigore capitulorum, q. priuilegiũ cõceſſorũ libri Hæbreorũ, de quibus in aſtis, d. libri adhibet plena fides. * & integrã faciunt probationẽ, ut in illis priuilegijs, conti a netur, quæ priuilegia tribuentia plenũ robur priuaz a ſcri pturæ certũ eſt tenere, ut firmat Bal. in l. cunq̃os populos, l. 14. col. C. de ſum. Tri. & in l. i. ad fi. C. de eden. & in l. quo ties. C. de inſtr. & hoc p̃t operari cõſuetudo, t. ex c. c. c. d. dilectus. de ſi. inſtru. & in c. 2. de proba. & q. nõ. To. And. in ſtr. ed. s. compendioſe. uer. fed nunquid de cõſue. Et ad p bationem prædictorũ et inducit quinq; telles deponentes de confeſſione dicti Thuræ in pſentia d. Michaelis ſponte promittentis & conſentis ſe obligatũ eſſe ad relationem dictarũ planetarum. Et maxime ſecundus teſtis q. uocatur Chriſtophorus Parolarius, qui dixit, p. d. Thuræ dixit d. Mi chaeli, nõ uide malecõia, ch'io ſon diſpoſto reſcõdere quelle planete. & licet ibi non ſit aliqđ uerbũ promiſſiũ, uidelicet io te prometto reſcõdere: tñ talia uerba inducunt probationẽ, licet non obligationẽ, ut declarat Bal. in l. con tractus. C. de ſi. inſtr. in 5. col. uer. q̃ro circa ſecundã profec tionẽ & c. Nõ. nẽ ſumendum, q. Thuræ promiſiſſet d. uer ba, niſi ad hoc fuiſſet obligatus: cū nemo præſumat uelle iac tũre ſum. l. cum de debito. de prob. l. eleganter. s. qui re probos. de pi. ac. l. ſi cum aurum. de ſol. t. Et licet dictus te ſtis non deponat de tpe; q. non fuit interrogatus, tñ pro bat, ut nõ. gl. & Bar. in l. 2. ſ. idẽ Labeo. ff. de aqu. plu. arc. & plenẽ in l. teſtiũ. C. de teſti. & Inn. c. qualiter & qñ, de acc. & qđ nõ. i. c. c. cãm. de teſti. & Sal. in l. p̃ſbyteri. C. de epiſ. & cler. Et ſimiliter Iac. Manfredi dicit ſe audiuiſſe dictũ Thurã dicentẽ d. Michaeli, como io ho uenduto q̃lli morſi te reſtituero q̃lle planete. Et idẽ i effectu dicit Thomafinus de la Vecchia, q. dicit ſe audiuiſſe dictũ Thurã dicentẽ Mi chaeli, io ho uno paro de manzi a Butrio, io li farò uenire, & ſi li uederò, & reſcõderò le planete. & d. Michaelẽ tũ rñ dit, tieni ſi fatto modo, ch'io te poſſa ſeruire an'altra uolta. & ſic de alijs teſtib. qbus quãta fides adhibẽda, arbitrio iu dicantis relinquit. l. 3. eiusdẽ ff. de teſtib. ibi, ius magis ſci re debes & c. qđ magis aperte declarat Bal. in d. l. teſtiũ. & qđ nõ. Bar. in l. Lucius. ff. de inſa. Ex qua cõſeſſione induci tur plena probatio, ſi pſente parte fiat. l. c.ũ te. C. de trãſ. & l. c.ũ de debito. in ſi. ff. de proba. plenẽ nõ. in auth. de teſt. s. & licet. col. 7. & l. i. in fi. C. de inter. ac. & in c. ex parte. de confeſ. & in ca. ſi cautio. de ſi. inſtru. Nec ad hoc ob. ſi di cerentur, q. non deponunt de identitate planetarum, & per confequens cū non dicant neceſſariò concludere & probare, nihil releuent, ar. l. non hoc. C. unde cog. & in l. neq. C. de proba. quia rñdetur, q. pluralitas planetarum, neq; rerũ nunq̃ præſumitur, niſi probetur. l. q. habebat. ff. de reb. du. nota in l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiu. & Iac. Bu. & ibi Bal. in l. ſi in fi. C. de reb. cre. & Bal. in d. l. neq; matales.

- 3 ¶ Sufficit. n. q. telles concludant per uerſimilia, licet non p
- I ne-

Libri Primus Consilii Alexandri.

necessitatem. l. ob carmen. s. si. ff. de testi. & s. item in criminali. & qd hi in c. in nra. de testi. & qd notabiliter uoluit Bar. in l. 2. in ff. de fur. cum si. Et cui dubium, qd testes predicti uerosimilia dnt & deponunt, ut unicuique; refert intelligenti patet: ergo & c. Imo et ex psumptione* tam legis q hominis peruenit ad diffinitiuam, non tantu in ciuili, sed et in criminali. c. afferte. de psum. & qd no. in l. exculcatione. i. prin. ff. de excu. tuto. plen per canonistas in c. ga uerosimile, de psum. Cy. & Bal. in l. siue possidetis. & in l. si. C. de prob. & qd no. Bar. in d. l. 2. ff. de fur. Nec ob pdictis, et si testes di cerentur singulares, q quia sufficit, q testes sint concordantes in principali facto licet sint discordes in aliquibus circumstantijs, uel qualitatib. ut no. p gl. in c. dudum. in ver. siue, de conuer. contug. & in gl. i. c. cu ecclesia sutrina, in ver. vacillasse, de ca poss. & proprie. plen in c. nihili, de uerb. sig. & Bal. in rub. de controuer. iunc. & in l. de quibus, de legibus. & in l. testi. C. de testi. & late p Pau. de Leaz. in q. sua incipiente contra instim debiti opponit. Prætere, q supra dictu est, de iure coi liber Danielis productus facit semiplenam probationem, ergo et si summamus unum testem tm, qui facit semiplenam probationem: q una imperfecta probatio iungitur cu alia, & facit plenam, c. si de succ. ab intest. i. de appel. no. p Bar. in l. admonendi. p. allegata. & in l. in criminibus s. ide Cornelio. ff. de q. & Bal. in auth. regari. C. de testi. cano. in c. cu uenisset, & in c. licet ex quadam, de testi. Ergo et psumpso quia testes essent singulares, plen probatum est: & maxime cu dictus actus confessionis sit actus reiterabilis: quo casu nunq possunt dici testes singulares, ut no. gl. i. l. ob carmen. s. si. de testi per Inn. in c. qualiter & qd. de accu. & i. d. c. licet ex quadam, de testi. Quinimo & uigore d. priuilegij cõ cessi largissimè libris Hebræorum plena fides eis adhiben da est, ut sup. dixi. Iultra qd est pōt deferri iurū in defectū semiplenæ probationis iuxta materiam d. l. admonendi. & c. fixetra. eo. tit. Et hoc pōt facere iudex ad ueritatem eruendam, et si a patre nō petatur, per l. i. ubi inq. iuncta gl. de i terro. ac. & no. Bal. in l. actor. in prin. C. de proba. et p cõclusionē in causa: ut refert D. Ant. de consue. in c. t. de iud. p c. cum Io. de l. i. in str. & p. tuas. de testi. & p l. generaliter. s. i. C. de reb. eor. qd dictum et tenet Io. de Imo. in d. c. j. de iudi. Quod iurū et ante conclusum in cā petitum est pro parte d. Michaelis q qd dictū iurū nō sit deferendum uerū tibi est semiplenè probatū, sed est ubique q actor hēt

* p se tales testes, qui solū psumptionem inducūt, uel aliquas coniecturas, per quas iudex inducāt ad suspicionem, uel opinandū pro parte actoris, ut no. in c. t. literis. de testi. & Bar. in l. admonendi. in 3. col. in ver. post dubitationē aut, in d. uer. sequen. ubi hoc clarè uoluit. & Bal. post l. a. de Are. in l. si fundum. C. de rei uen. sed nemini dubiū, q probationes factæ pro parte d. Michaelis, non tñ psumptione & coniecturā inducunt de pdictis, sed et plenā probationē: ut de se patet, & tum agis scire potes & c. Nec ob, allegata exceptio litis pendentiæ q a sublatā est p referri, ut no. in l. 1. & 2. C. v. l. pen. maxime p Bal. Preterea cū super hac exceptione fuerit pronuntiātū: nā contra rescriptū fuit opposita hæc exceptio, & D. Vicarius pronuntiāt non obstantē exceptione procedendū esse ad ulteriora nullis reseruatīs exceptionibus, debebat qui se grauāt sentiebat appellare, alias aut p talē pronunciam transactā in rem iudicatā repelletur de nouo opponens talē exceptionem. c. ex parte. el. i. de appel. & qd no. Bar. in l. a. procedente. C. de dila. & c. Ex pdictis ergo clarè comprehenditur, q Michaelē ob tinere debere, & partem aduersam condemnandā ad releuandū dictas planetas, & in expensis & c.

ADDITIONES.

- * Facta. Precarium conceditur ad incertum si uel si ad certum, non limitato tempore, et licet, uel expressis Barro. ad d. in commodato s. si, uter. Et quod hic est getum inter partes, Alexand. uocat precarium, de quo uide Bald. ad l. 1. col. 1. q. 1. et 2. c. de ser. et a. qua. Narz.
- * Plea. i. des. Privilegia tribuenda plebem robat priuata scriptura, de hoc late tangitur per Doct. ad c. 2. de proba. Narz.
- * Priuata. Tempore non, infra lib. 2. consil. 3. no. 2.

- * Non obligatorum. J. Ex illis uerbis, Ego Petrus Anto. Balch. rindiaffero me debere Guidoni Melindro ex causa depositi, sicut probat. l. 1. ubi in si. ff. de positi. ut per Bal. ad d. l. contractus. & Narz.
- * Ex psumptione. J. Debet hac psumptio esse uel lenta, ut habetur in locis hic allegatis. Nar.
- * Non petatur. J. Communis opinio est in contrarium, quia iudex nō in petitor officium suum non petenti ad priuata uoluntatem, l. si in p. lect. ad l. admonendi. ff. de iur. iur. col. 1. i. s. Nar.
- * Sed etiam. J. Sed contrarium, quod nunquam daturur illud iuramentum, si est minus, quam semiplena probatio, tenet, & melius Alex. in d. l. admonendi. col. 1. 2. reprobando Bar. ibi, & ibi l. si in lect. in 7. s. i. c. s. ff. san. col. 2. in fine, de iur. iur.
- * Psumptionem ind. Illum articulum, nunquid ex psumptionibus deficiat iuramentum, plenè tangit l. ad d. l. admonendi. col. 3. & c. & concludit cum Alex. hic, q in ciuilibus non ex l. i. psumptione, sed ex ueh. menti de ferri possit: iuramentum in defectum probationis, qd est perpetuo adnotandum. Nar.

S Y M M A R I V M.

1. Matrimonium non potest contrahi per personam non sanæ mentis, aut mente captam.
2. Mulier quomodo fatia & mente capta probetur.

E P I T O M E.

QV I D A M uxorem duxit, mulier est, que tunc erat, & postea fuit non sanæ mentis, quærit ab ea separari tanquam nullum sit matrimonium, an possit, & quomodo dementia probetur.

C O N S I L I V M L I I I I.

- * A D quæsum bẽ concludo, & indeo q sic, quia de hoc A est casus in c. dilectus filius, de sponsa. & 32. q. 7. c. 1. & l. p. re furioso. ff. de his qui sunt sui uel alii. u. & l. i. i. ff. de spons. Sic et uidemus in mrimonio spirituali: qm illud contrahi non p̄t per eum, qui est mēte alienus, sicut tenor, de regula. Nam cum mrimonium sit actus, qui consensu contrahit & perficit, c. cum locum. & c. cum apud. de spons. nuptias. ff. de regu. iur. est impossibile talem actum a personā non sanæ mentis seu a mente capto celebrari, ut l. qui ad certum. ff. locat. l. in negocijs. ff. de reg. iur. Et hanc rōnem reddit tex. in l. oratione. s. si. ff. de ritu nuptiarum. Ex qua rōne apparet, q non refert * an dicta mulier sit furiosa, an uero detaxat sit mente capta abq; furore, nam a pari procedunt hmoi actibus mēte captus & furiosus l. 2. & ibi B. l. C. de ca. ra. furio. & pater in d. c. sicut tenor, & no. per doct. maxime per Ioan. de Imo. in l. ex facto. in 13. col. de uulgar. & pupilla ri. Nam furiosus propriè est ille, qui est cum rabie euidentis furoris, mente captus uero est ille, cui mens & consilium mēti deficit, tamen nullum furorem ostendit, ut declarat doct. maxime Bal. in l. i. furio. C. de nup. & l. i. humanitatis. in 3. colun. C. de impub. & alijs sublti. in uers. uenio ad quantum notabile, & in lege sed & milites. s. iam autem. ff. de cula. tuto. p̄ Probari autem dicitur, dictam mulierem fuisse fatuam & mente captam, si articuletur * & probetur, q tempore, quo dictus uir cum accipit in uxorem, seu ante & post per aliquot mēses ipsa habebat & hre consecratur sermones furiosorum, seu mentecaptorum. l. ob q uia. ff. de edili. ed. & l. is qui. s. fina. ff. de tut. & curato. da. ab his, & ibi per Bar. & legitur & notatur 93. distin. legitimus. ita inquit Barol. in s. item furiosi. in l. i. quibus non est permiffum fac. testam. Vbi etiam dicit probari quam furiosam, si probatur, quod omnes sui consanguinei habebant eam pro furiosa. ar. locat. u. ff. unde cog. & l. de tutela. C. de integ. resti. mi. Vel si p batur, quod pater habe bat eam pro furiosa. l. furio s. puber. ff. de cur. fur. uel quod publice, seu communiter habebatur pro furiosa. alle. l. de minore. s. tormenta. ff. de quaestio. uel quod uia est projicere panem, uel lapides more furiosorum. l. 2. de iudic. no. in l. si cum dotem. s. si maritus. ff. solut. matrimonio. & traditur in tractatu de teste edito per Bar. in c. incipiente. Opposita prudētia. Item uidetur, q sufficeret, si probetur, q necit exprimere quid uelit, cap. 1. s. si p̄ro. de elec. l. 6. & ibi ad hoc no. illum tex. Domini de famulo Gemin. Et plus dicit ipse in c. filij, de hereti. in 6. per Ricord. tex. scilicet q sufficeret * probari, q ipsa memoria ordinata tam non habebat: tñ hunc ultimum modum probandi non

pono pro constansit aliq videntur sufficere per prædicta, iunctis no per Bar. l. 1. si de bo. poss. l. 2. lib. 2. dicens, in dubio præsumi contra dū rēpore dilucidi interuallū, Et de ebris, an cōtrahat matrimoniu, Dec. conf. 1. 12. & i. c. 1. de tribu. Vide Cur. Iun. conf. 1. 11. Nar. quid nō refert. A la leges loquentes in furioso militent in mēte capto, uide Alex. ad l. cum dotē, §. eo aū rēpore, ff. sol. matrim. & uide l. asf. ad l. patre furioso 3. nō. ff. de his qui sunt sui, uel alii, ubi agit de pēg dicta differentia inter furiosum, & mēte capū, & ibi de matrimonio furiosi, & uult, in dubio uideri contractum tempore furoris. Natta.

1. Quod sic. Consilium respondit Soc. conf. 47. diff. 1. lib. 3. intelligens, quando nullum penitus habet intellectum, & rationis ulum sicut: ulu uenit ebris. Consilium pariter l. asf. conf. 18. lib. 2. dicens, in dubio præsumi contra dū rēpore dilucidi interuallū, Et de ebris, an cōtrahat matrimoniu, Dec. conf. 1. 12. & i. c. 1. de tribu. Vide Cur. Iun. conf. 1. 11. Nar. quid nō refert. A la leges loquentes in furioso militent in mēte capto, uide Alex. ad l. cum dotē, §. eo aū rēpore, ff. sol. matrim. & uide l. asf. ad l. patre furioso 3. nō. ff. de his qui sunt sui, uel alii, ubi agit de pēg dicta differentia inter furiosum, & mēte capū, & ibi de matrimonio furiosi, & uult, in dubio uideri contractum tempore furoris. Natta.
2. Si articuletur. Modos probā si furioris pont ē plenē Alex. ad d. l. si cū dotē, §. si maritus, col. pen. ff. sol. mari. & Dec. conf. 448. col. 1. Natt. Quod sufficeret. Nōa firmat quia iud potest contingere naturaliter in sanz mentis homine. Et istud de memoria inordinata scribit Alex. ad l. apud lullianum 5. conf. ar. in nō. ff. de leg. 1. Natta.
3. Hoc conf. duplicarum est infra conf. 3. vol. 6. Vide omnino Soc. cōf. 47. in 2. dub. vol. 3. Hoc conf. semper se patiss non esse uerum & se cōtrarium consuluissē, asserit l. asf. l. si ius quis 5. & leg. nō. 46. de uerb. oblig. & tamen illud iuratur conf. 141. col. 1. ad ff. vol. 2. ubi omnino uide qd a uocat. Vide et eundem l. asf. conf. 178. vol. 2. Qualiter in dubio contrahi debet matrimonium, quando ibi facta est substitutio, si de cessit sine filiis, ponit Paris. conf. 63. vol. 4. Hier. Zaoc.

S V M M A R I V M.

1. Alienata in fraude arrogati, uel patrōni, uel lūci debiti ex statuto reuocantur p uultē Caluizianam, nō per querelā inofficiosa.
2. Emptio censetur titulus lucratius, quatenus res superuolat.
3. Consignati donantis de meritis nō statim inter prohibitos.
4. Remuneratio debet esse iuxta seruitū meritorum.
5. Bona omnia uel quisi, si alienatur, præsumitur fraudis.
6. Plus esse in bonis dicens probare debet.
7. Iuramentum non releuat in præiudiciū iurij.
8. Dō dicitur etiam post restitutionem dotis in uicta.

C O N S I L I V M.

- CONSIDERATIUS uerbis d. l. iur. sub rubrica, de do tribus restituendis, & alijs, de quibus in themate superscripto. Præsuppono * q̄ euenit casus, qd d. d. A. tenebatur relinquere tertiam totius dotis & eius augmenti & aliorū bonorum ipsius D. Anto. eius fratri attenta dispōne d. statuti quia præsupponit in factō, qd d. B. decessit non extantibus ascēdētibus neq; liberis, & sup̄siste d. A. eius fratre utrinq; coniuncto, & licet in testō d. D. reliquerit d. d. eius fratri lib. 25. pro of quacūq; portione & rata, quia eidem fratri suo quocūq; seu qualitercūq; deberet in bonis ipsius te statoris, grauzans eū esse tacitū & contentum & q̄ tñ hoc non obstante petere potest integrā tertiam p̄dictam. s̄cete rum. in auth. ut cū de appell. cōf. & hoc expresse ē dispositū statutū dū dixit, q̄ tertiā petere possit, et si non sit relicta per dictā mulierē. Præsuppono & secundo, qd dicta D. B. p di etiam donationē, de qua in themate sit mēto, factā d. L. p d. D. B. de bonis ibi specificatis, q̄ sunt ferē oia bona, q̄ reperit habuisse d. d. B. nō potuit auferre, aut per hoc diminuerē dictā tertiam partem sibi debitā ex forma d. statuti, & q̄ p pterea pōt reuocari dicta donatio & alienatio per d. A. ut sic in effectu consequat suam tertiā: hoc probat maximē p l. si. ff. si quis in frau. patr. ubi si arrogator alienauerit bona sua in fraude quartæ, q̄ ex constitutiōe diui Pij arrogator de bonis quē hēt tpe mortis relinquere debet arrogato: pōt arrogatus illā alienationē rescindere & reuocare: tñ illa quarta debita ex constitutiōe diui Pij * nō debet ex cōtractu, i. ex eo qd promissa sit, sed cōditiōne ex lege, ut patet in l. nō aliter, & in l. si arrogator, & ibi expresse glo. in versic. quarta. ff. de adop. & ibi doct. & nō. gl. in l. si de adoptio. s. cū tu tē. in uersic. bonorū. & in l. 1. s. si impuberi. in uersic. ponalis actio. ff. de colla. bon. Sed ista tertiā, de qua in casu nōo simi liter debet cōditiōne ex lege uel statuto, ut l. 1. ff. de cōd. ex l. & nō. Bar. in l. si dō patrōni. s. si iurauerit. ff. de iure iur. & in l. in prin. ff. ad l. fal. & in l. oēs populi. circa uel. col. ff. de iust. & iur. & l. de qbus. ad ff. de leg. Et de illa quarta debita ex cōstitutiōe diui Pij ad lucrū debiti ex duplo nē statuti arguit expresse Bal. in d. l. si arrogator, in 2. col. & Lib. I. Consil. Alex.

Et ibi Bar. in repetitione illius l. q̄ hodie quasi cōiter ē infer ta in scdis lect. modernis Bar. & ponit ibi in 5. oppōne. Et ē aduertendū, qd tex. in d. l. si. ff. si qd in frau. patr. hēt locū, siue illa alienatio facta fuerit titulo lucratiuo: siue titulo oneroso, cū indistinctē loquitur illa lex, ubi expresse uoluit Rayn. & Nic. de Neap. & est de mente gl. in l. si. in ff. si qd i frau. patr. illi. n. filio arrogato nō dat querelā inofficiosa donationis pro reuocanda donatione titulo lucratiuo facta in frau dē eius; sicut. n. nō dat ēi querelā inofficiosa tēli. l. Pap. s. q̄ 13 impubes. ff. de iust. test. ita nec dat ei querelā inofficiosa donationis, q̄ est inducā ad instar q̄rele inofficiosa tēli. l. si. ff. C. inof. dona. & nō. Bar. i l. nō vq; ff. si quis a pa. sue. ma. fed dā tur ei remedia, de quib. in d. l. si. ff. si quid in fraude patr. luti lis caluiziana, uel fauiana. Pro hoc facit, qd ē patrōno, cui de bet libertus tertiā relinquere, aut eadē remedia, si alien auerit libertus in fraude iulij partis debita patrōno. l. 1. & 2. cū ibi nō. maximē p Cy. Cl. qd in frau. patr. Et quatenus ista alienatio facta sit ex cā lucratia, nō uideo hic subesse dubium, qd non reuocet vq; ad dictā tertiā partē alijs esset aperta via fraudādā & excludendū dispōnem dicti statuti: quā sp̄ mulier inter uiuos donare posset bona sua cui uellet, & statē excludere, unde nō dēt capi interpretatio, p̄ quā apēriat uia malitij. l. in fundo. ff. de rei uend. & l. quoties nihil. ff. de reg. iur. Sed ubi alienatio facta esset titulo oneroso, si uis fieri dubiū, an illa potuisset reuocari, p d. l. non vq; adeo, cum ibi nō. p Bar. ff. si quis a patrē. su. ma. & nō. p Cy. in d. l. si in frau. patr. & in l. 1. in 6. q. de inof. dona. Et ibi v̄r Cy. post Petrū cōcludere, qd nō possit reuocari, nisi ap̄paret, qd ille, q̄ acquisiuisset ab alienatē, partici passet de frau dealij alr dixerunt, & nōnulli dixerunt, qd est bñ sp̄ale tunc in filio arrogato, ut talē alienationē factā ex cā onerosa reuo care possit p d. l. si. Qd nō expedit hic attingere, qd q̄ oēs fa tent, q̄ quatenus ēt uenditio, uel alia alienatio esset facta p non cōuenienti pretio, uel recōpensationē, q̄ tunc eatenus reuocet, ad cō q̄ si ē res uendita esse p centū, cū ualeret cē tū quinquaginta, reuocet vq; ad quinquaginta: ac si pro il lis quinquaginta facta fuisset alienatio titulo lucratiuo, p l. j. s. si quis in fraude, cū seq. uq; ad s. si mutua. ff. si qd in frau. patr. & ita tenet Cy. in locis. sup. alle. & Bar. in d. l. nō usque, & Can. in c. Rayn. de test. & Bal. in d. l. 1. C. de inof. dona. fed in pposito nō fuit facta donatio titulo oneroso, uel saltē me re oneroso, ut declarat iustitiam. ergo hēt locū reuocatio sal tē quatenus non est facta titulo oneroso. Quod autē sit facta titulo lucratiuo, hoc ostendit uerba donationis dicentia, dona uit & titulo & ex cā donationis tradidit purē, merē, liberē, simplr, irreuocabiliter inter uiuos & c. Nec ob q̄ in dicta donatione dicat, qd donat p remuneratiōe obsequiorū & bñ ficiōrū sibi impensorum p dictā donatariā, & p cōsequēs ta lis donatio nō dēt posset reuocari. l. unus. in uersic. benemerē tib. & c. si qd in frau. patr. quia rideo, qd oporteret appa rere de ijs meritis alr q̄ p confessionē donationis. l. si forte. & qd ibi nō. Bar. ff. de caltr. pec. l. 1. s. si mutua. ff. si qd in frau. patr. nō. & doc. in l. si donōne. C. de colla. & nō. Io. An. in ad di. Spe. in ti. de reb. eccl. nō alic. in rub. & Bal. in l. iubemus, in fi. prin. de sacro. eccl. sicut de mēte glo. in d. l. unus. & tē de benemeritis in pposito ille, q̄ aliq̄ d̄ ingre feruitur fecit fer, ut nō. gl. 12. q. 2. c. si q̄ q̄ nō p̄t liberē donare, sed bñmerito sic dēt donat iuxta feruitur meriti: ut dicit Io. An. in d. rub. de reb. eccl. nō alic. p cad hēc. & c. relati. el 2. s. li cet. d̄ test. & l. cū plures. s. pe. ff. de adm. tut. l. 1. s. j. ff. de tu. & r. ad l. ltr. Et subdit ibi Io. An. qd nō dēt stari dictis donatis, quā i phibitis certo casu pmissis nō stāt uerbo dicentis casū pmissum subesse. l. q̄ test. ff. de prob. l. cū quis decedens. s. Titia. de leg. 3. un donatio per q̄ minuit tertia est phibita regulariter, ut dixi. fallit si donec p̄ merita d. l. unus. sed nō dē in hoc stari dicti ipsius donantis. V̄r refert Io. And. in d. rub. qd quodā op̄ promotoris sui extorserunt gratiā cōtractū ad uitā ipsorum de rāto, q̄ trāscendebat duas par tes redditu epalium expressa cā fermitiorum, q̄ impenderāt ecclēsię, & p̄mittebant impendere, quandiu uiuerent, & fuit factum intum cum magna solennitate quandiu uiuerent, &

hic quæbat, an ualeret et ad iudicium successoris, dicebat q
sic, quia præ actus pte donare per remuneratone meritorum
& seruitorum erga ecclesiam 1. q. 2. quicq; suffragio. Et in p
iudicio successoris. 1. 6. q. 5. c. illud. & per alia ibi allegata p
eum & per eundem in c. 2. de don. Sed contrarij tenet Io. An.
in d. rub. referens ita fuisse iudicatum: quia remunerones de
bent esse iuxta seruicij meriti. d. c. ad hæc. & c. relati. & de
bent probari aliter q per confessioñe donantis. d. l. si forte.
& d. l. iudicemus. l. 2. p. p. pri. ibi. scietes nulla fuisse occasione,
uel tpe ad necessitudinem bacificali colorati. C. Vt ibi plenius
p eum, dicentem et debere considerari tps seruicij; & quantum
durauit eius cã. arg. 6. c. statutu. ad f. de refer. in c. & c. c. nō
deceat. de elec. eo. lib. Hæbit ergo dicta donataria p bare
merita interuenisse, & alia q efficit digna talia remuneratio
ne, & arbitrat bonus iudex, qdō eff. uerofice, q. à iuuencla
quadã tot seruicia habita fuerint, q æquipollent dictę maxi
mæ donationi. Et sibi per hoc appareat rñsum, si diceret q in
dicta donatione actū est, q dicta donataria & eius maritus
pmiserunt eidẽ eã non relinquere toto tpe eius uitæ, sed ip
sam adiutare, regere & gubernare in oib; in quibus ab ea
fuerunt requisiti iuxta posse spiorū, & pnde ac si esset eorū
ppria m. Nā in casu, quem ponit Io. An. in d. rub. et fuit p
missum per illos impendere, donec uineret, seruicia, & tñ di
cit ipse esse attendendū tps & qualitatẽ seruicij, qd prælite
rñsi q pñterit. Et q debebat attendi qualitas meritorij, q
fuit cōpetentia donōi, & q requirit eorū pbario quō ad
casum nū tenuit Bal. in l. illud. 1. 4. q. C. de sac. fan. eccl. post
Guil. de Cuzibi, & Bal. in auth. unde si parens. C. de inok. tes
ta ubi per hoc alleg. l. illud. f. de manum. vind. & Guil. de
Cug. in l. f. de exercito. & Old. in conf. 5. inci. Titius dedit
& c. & Imo. clar. in l. alumnus. f. de don. & per Bar. l. si tibi.
f. si cer. pe. & in l. si mortis. C. ad l. Falc. & in l. 1. C. qui. bon.
ce. poss. Quod at dicta alienatio facta fuerit in fraudẽ dicti
B. satis patet q quia per donationem, uel alienationẽ oñum
bonorū plurius b. fraud. l. oēs. s. Lucius. f. de his, q in frau.
cre. iuratis nō per gl. & doc. in qui testm. f. de proba. Idem
fin non oia bona, sed quasi oia donauit, ut sentit go. Bald. C. si
quid in frau. patr. in l. 1. r. in 2. q. cum alleg. no. in d. knomen. &
expressio nō. Bal. in l. si unq. C. de reuo. don. facit quod no.
per gl. & doc. in l. p. p. item. f. de execut. Et dicit Bald. in l.
i. fraud. f. de legi. q ex una magna alienatione præsumit fraud.
Et dicit Ang. in d. l. oēs. s. Lucius. q si alienat oia bona me
liora, præsumit in fraudem, allegat tex. quem dicit sing. in
l. summa cum rōne. f. de pecu. in prin. facit fm eum id quod
hñ in s. & quod sepe. cum seq. in aut. de tri. & semel. Et sa
tis erit, q uolens reuocare dicat, q dicta domina B. quæ do
nauit, non habebat alia in bonis, & uolens dicere contrariū
habebit necesse probare contrariū per no. per gl. & in l. cū
de lege. f. de proba. & l. f. s. licet iā. & ibi Bart. no. C. de iure
deliber. no. Bar. in l. si cōstante. in prin. in 1. q. primæ partis,
sol. ma. & in l. decem. f. de uerb. obl. & Ange. & Moder. in l.
mutum. s. 1. f. de acq. her. & in l. cum ex cã. f. de re iud. & qd
not. Bar. in l. cōfiscantur. s. codicilli. in f. de iure codicil.
Et si donatarius probat donatū habuisse certa alia bona,
tunc probet dictus A. q bona q fuerat donata erāt meliora
alijs, uel q bona donata erāt maior pars, ut patet ex sup. di
ctis. * Nec pñctis obli. q interuenierit iurim donantis, q
tale iurim, ubi agit de præiudicio tertij, nihil releuat. c. quā
nis. de pac. in 6. c. licet. de iurei. eo. lib. & no. in pposito Bar.
in l. Titia. Sefo. s. imperator. de le. 2. & in l. hac. edictali. in fi.
prin. C. de secun. nup. & Bald. & Sal. in l. 1. C. de inoffi. dona.
Bal. in l. f. s. filijs aut. C. de bo. quæ lib. & Non obli. q sta
tutum prædictū non hēt locum in uidua decedente, sed i ea
quæ decidit in mñimonio, quasi statuentes suspicati sint, q
si filius decederet nupta, maritus nō pateretur, quōd ipsa
relinqueret fratribus ipsius mulieris, q rō cē fiat i uidua. Et
quod ista sit mens statuti, uir ostendere uerba statuti, dum
facit mentionem de tertia parte dotis relinquendæ fratribus,
sed aut non pte sine matrimonio. l. f. C. de do. ante nup.
Dos certē meo iudicio nihil obstat istud, nec ista fuit mens
statuenti. Et ad hoc primò adduco decisionem Bal. in l. j.

C unde uir & uxori quærit, statuto ciuitatis tunc 5, q si
lier contraerit secundas nuptias, & de utroq; matrimonio
liberos habuerit, dotem suam teneat relinquare liberis utri
usq; mñimonio æqualiter, utrum uuliet, quæ ratur uidua tu
pore mortis, teneat ad obseruantiam d. lator. Dicit primò
uideri q non quia tunc non est dos, q sine mñimonio esse nō
p, ut supra dixi per d. f. & p l. 2. f. de iudo. & pro hoc etia
le. l. 1. f. unde uir & uxori. ut dicit contrarium, quia et dotata
dñ illa, q dotem recuperauit fol. ma. l. f. C. fol. ma. & l. f. fo
cius pro filia. ff. pro socio. & l. filia. C. de col. & quia et se
habet cōis usus loquendi fm eum, & cum illa decisione tra
seunt Saly. & Pau. de Caf. Ro. in d. l. 1. C. unde uir & uxori.
ubi et pro hoc alle. no. per Bar. in l. Titio centum. s. Titio
nero. de cond. & dem. & ita et tenet Pau. de Ca. in rub. fol.
ma. Nec ob. q rō statuti fuerit, ne maritus possit impedire
uxorem relinquare fratri & c. quia respondeo, q attento q
ista rō non est scripta in statuto, non possumus super ea nos
fundare, ut inquit Bar. in l. liberorum. f. de uerb. sig. circa
uel 8. col. in uerbis præmissis reducamus & c. & Bal. in l. f.
defunctus. C. d. suis & legitis. Quinimo ratio d. statuti si
reddi potest, uidetur potius fuisse causā conferendam ex
tationis & familiar, a qua procedit dicta mulier, iura no. per
Io. And. in addi. Spe. in r. de succ. ab intest. in rubrica, & per
Cy. in l. 1. C. de adul. & per Bal. in l. Titia cum testamento. l.
Lucius. el. 2. f. de lega. 2. Et igitur d. statutu indistincte
in telligendum, cum indistincte loquatur. l. de pretio. f. de pa
bli. l. 1. s. & generaliter, cum si de le. præstat. Prætere, licet
mulier esset nupta, tñ si nellet relinquare bona fratribus suis
attento q statutu (ut puto) non requirit, q in actu testam
interueniat cōsensu mariti, imo secundum aliquos nō
leret, si hoc disponeret statutu, ut inquit Pan. de Ca. per
tationem illius tex. in l. ex facto. in prin. de uul. & pup. poss.
mulier & per contractum & ultimam uoluntatem in scion
tuo relinquare, uel concedere fratribus, ita quod illa ratio
est fragilis. Ex quibus concludo dictam donationem d. posse
reuocari, quatenus sit in præiudicium d. tertij partis de
bet d. Ant. quæ conclusio ueritati & æquitati ac menti stat
tium in dicio meo multum amica uidetur.

ADDITIONES.

1. Præsuppono. Vide infra ad l. f. ita quæ, s. ea lege, ff. de uerb. obl. ubi
statutu statutu procedere in ultima uoluntate, sed non in contr
sta inter uiuos, & dicit semper se putasse consilium Alex. hic non est
uerum. Naz.
2. Ex consuetudine Diui Pij. Hæc quæ ex consuetudine Diui Pij. non
debet nisi impuberi arrogato, maior autem consequitur quantum a
re com. uel hodie auctam. Ita l. f. conf. 1. 4. col. 7. l. 4. Natta.
3. Querela. f. qd scripti super confus. Paris. 5. 8. gl. 3. no. 19.
4. Et iudicabit Io. And. Vide de hoc etiam infra per Alex. conf. seq. Natta.
5. Fraus. Cor. conf. 140. l. 2. Idem in simili proposito dicit Alfi. dec.
370. Natta.
6. Per quidam Alex. l. f. conf. 129. l. f. cōstante. fol. mat. cum ex causā
re iud. l. f. s. licentia. C. de iure del. b. Rom. conf. 1. 76. in fi. Pau. conf.
212. l. 1. Arc. conf. 120. Gui. Pap. decisi. Delph. 142. Cur. Senior. conf.
20. col. 7. l. f. conf. 34. l. 1. Alfi. tra. pract. Reg. 3. p. f. p. 20.
7. Quod interuenit. In iuramento uendit fbi locum reglā, Rñ
ter alios actus alius non præiudicat. Aut. Bar. ad ca. quamuis. col. 1. r. et
Quære circa reg. de re iud. & ff. d. Inn. ad causidus de pract. quem ab
bas ibi sequitur conf. 5. & Alex. ad l. f. p. col. pe. & de pñctis. l. ad
l. memo potest. l. l. c. n. 4. & idem l. f. l. unus. s. p. ante c. l. f. ad
l. p. Natta.
8. Donationem & sic male reprehenditur per l. f. f. ita quæ, s. ea lege.
col. 9. n. 8. f. de uerb. obl. quia Alex. hic non loquitur nisi quatenus
dispositio cadit in donationem.

S V M M A R I V M.

1. Prohibitio alienationis non extenditur ultra quartum gradum, q
fiat omnibus de descendibus.
2. Hæres eius, uerba hæc referuntur ad hæreses testatoris.
3. Alienari prohibita in testamento, an possint alienari p. deo.
4. Femina & nupta dicitur de hæredibus & successoribus in statu
f. 12.
5. Prohibitio alienationis indefinita non excludit uenientes ab intesta
to.
6. Prohibitio alienationis etiam extra familiam testatoris non excludit
dit uenientes ab intestato.

CONSILIVM LVI.

CONSIDERATIS verbis testamenti in ea parte, q̄ incipit, item affectans, q̄ oīa bona immobilia ipsius testatoris, cum sequentibus capitulis, & maxime vsque ad capitulum, quod incipit, item legauit, voluit & mandauit, q̄ dīcī sui hīdes & successores & fideicommissarii ipsius nō possint, nec debeant aliquid petere, &c. & est tenore institutionum, & sub sōnom in dicto testō contentarum, quamuis dicta Catharina sit de descendētibz d. dom. Leonardi vltra gradum. ¶ Et verum sit de iure, q̄ dispositio testatoris prohibens alienari rem extra familiam in perpetuū: eō quia vlt rem remanere in familia, non extendit illa prohibitio ultra quartum gradum post personam primō prohibitā: ut probat in auth. de resti. fideic. in verb. codicillum. iun. & precedentibz, & ibi ponderat illud tex. Iac. de Bel. & Ang. Tñ attēto, q̄ dicta prohibitio alienationis bonorum immobilium, & maxime dicta domus fuit facta oībz successores & hīdibus, q̄a voluit, q̄ perpetuū remaneret dicta bona immobilia in hīdes & successores suos, & dicta domus q̄ remaneret ad usum & habitationem dīcī Margaritæ uxori ipsius testatoris toto tpe vitæ suæ ipsa manente in viduitate, & post ipsius mortē ad ipsius hīdes & successores. Ipsius testatoris. ¶ Itā intelligunt verba illa, q̄ de hīdibz testatoris, nō de heredibus d. dīcī Margaritæ, ut probat i. l. ex factō. in prin. cum glo. & ibi no. Bar. ff. de au. & arg. leg. & satis patet ex prædictis & sequentibus verbis testi per quā declarant media. l. i. seruus plurium. s. f. l. qui filius. in prin. de leg. i. l. utrum. ff. de pe. hā. l. 3. s. pe. ff. de l. i. & posth. vī q̄ comprehendunt oēs in infinitum hīdes, seu scilicet descendentes testatoris. ¶ Sciendum. ff. de uer. sig. l. in annalibz. C. de l. ex factō. s. l. cum ibi no. ff. ad treb. & plenē per Barto. & alios in l. Gallus. s. et si parēte. de lib. & posth. & per Bal. i. l. C. de hē re. inf. & in Lāntiquitas. C. de uisib. & per cano. in c. in presentia. de proba. Et ita est de mente Iac. de Bel. in d. i. di. de resti. fideic. in f. d. dīcī, q̄ si testator prohibuit liberos vel hīdes alienare uolens ad descendentes suos perpetuū remanere seu peruenire, talis prohibitio extendit ultra b̄ quartum gradum & in infinitū: quia descendenti nomen ad oēs in infinitum extenditur, alleg. l. i. C. de suis & legi. & tex. in auth. de hē. ab intestat. i. & ff. de uer. sig. l. recognoscere. s. ff. & l. liberorum, licet aliud sit in noīe familiaris, ut d. nos igitur. uer. codicillum. fm. eum. Hoc expressius decidit Bar. in l. Lucius. s. Semproniz. & ibi Ray. de leg. 3. ubi post Iac. de Arc. dixit, q̄ aut testator prohibendo nominauit heredem, dicendo prohibeo te ne alienes, & tunc non corrigat ad hīdem heredem, aut indefinitē prohibuit, ut quia dixit, prohibeo hīdem ne alienet, ut fuit in casu nōro; & tunc corrigitur ad oēs successores, arg. l. Lucius. in prin. & l. i. plures. ff. de l. 3. in auth. de resti. fideic. s. 2. & idem uoluit Dy. Bar. & Imo. in filiis. s. diui. de leg. i. & Rom. i. l. i. quis filius familias. s. ff. de acq. hā. Bene facit, quod no. Bar. in cons. inci. Andreas Martini. Et hoc est uerum, licet Sali. in d. l. uoluntas. quæserit, an si testator prohibet hīdes suos alienare, intelligat alienare prohibuisse oēs hīdes in infinitum, & sic hīdes hīdes; & simplr̄ ridet super hoc esse cogitandum, & nil allegat, nec mentionem aliquam fecit de prædictis doctoribus decedentibus prout supra. Et per hoc apparet, quid tenendum circa primum dubium, quo querit, an dicta Catharina sit cōprehensā inter personas prohibitas alienare, quia dicendum est q̄ sic. ¶ Quod ad fm̄ dubium, an bona subiecta restōi alicuius fideicommissi, quæ regulariter non pnt alienari, possint pro dote restituenda, uel constituenda alienari, fm̄ q̄ traditur in auth. res. quæ. C. commu. de lega. tñ si expressē sit a testatore prohibita alienatio, illa res non p̄t alienari et pro dote constituenda, ut qualiter egregie Bald. in c. i. s. donare. per illum tex. in r̄icualiter olim fe. p. alie. quia dispositio illius auth. res. quæ, est exorbitans a regulis iuris communis, & ideo non debet extendi ad alios casus. l. ius singularis. & quod ibi no. ff. de legi. facit, quod no. Bal. in ca. Imperialem. in prin. 3. col. in tri. de prohibi. seu. alien. per Fed. Verum quia in hoc contrarium tenuit Iac. de Arc. C. y. Lib. I. Consil. Alex.

Bar. & Sali. in l. uoluntas. C. de fideicō. & Bar. in l. filiusfam. s. diui. de leg. i. & Sali. in l. fm̄ in pe. q. C. de reb. alie. non alien. ubi concludunt, q̄ et si res sit expressē prohibita alienari pro dote, tamen pōt alienari pro dote, si non essent alia bona, ex quibus dos constituatur, allegant in argm̄. l. mulier. s. cum proponeretur. l. i. filia. ff. ad treb. & d. auctores quā tñ ista disputatio in proposito nō non est necessaria, tum quia testator prohibuit expressē dictam domum possē alienari in cām dotis, quo casu non loquunt iura allegata per do. tum et quia illud, quod dīr possē alienari pro dote res prohibitas alienari, procedit, qñ alia bona non extarent, de quibus pos sit cōgruē dotari, ut inquit Iac. de Arc. & Sali. in d. l. uoluntas. & Sali. in præallegata. l. i. C. de rebz alie. non alie. Ex quibz patet, non esse tutum, q̄ dicta Catharina det dictam domū in dotem: sed cum pro se retineat, & quidem pro se retinere p̄t, tum quia ipsa est de agnatione & familia seu descendētibz dicti testatoris. l. pronuntiatio. ff. de uer. sig. l. i. C. eo. tit. & in auth. de hē. ab intestat. s. i. tum quia ipsa dīr esse de heredibus testatoris, quia ipsa est hēres Ant. qñ in effectu fuit de heredibus dicti testatoris, & hēres hīdis dīcī ipsius primi testatoris hāres. l. i. C. de hē. inf. l. i. patetiam. ff. de vulg. & pup. in l. i. de castren. pecu. l. i. quis filius. s. ff. ff. de acq. hē. no. in l. 2. & 3. ff. de peti. hā. cum simili. Cū ergo testator uoluerit, quod dicta domus post mortem dictæ do. Margaritæ semper debeat remanere, seu peruenire ad hāres & successores dicti testatoris, ut dixi supra, sequitur, q̄ potest & debet remanere apud dictam Catharinā quia est de heredibus dicti testatoris, ut probauit, & sic non est de personis prohibitis. Et per hoc apparet quid concludendum super secundo dubio, quo quærebatur, an Catharina se tradendo nuptui possit retinere dictam domum nō obstante dicta prohibitionē, attento q̄ superest Leonardus patruus suus, nam certe ipsa p̄t pro se retinere, & licet Catharina nubat, tñ quod ad hoc dīr adhuc esse de descendētibz & agnatione ac heredibus & liberis dicti testatoris, facit. l. 1. & quod ibi Bar. C. de bo. quæ lib. & quod no. per gl. & doc. in l. i. uxore. C. de condi. infer. & Bar. in l. i. s. pe. ff. ad mun. & per Bal. in l. cum quædam puella. ff. de iurid. om. iud. & facit. l. i. C. de condi. infer. & l. recognoscere. s. liberorum. de uerb. sig. & satis est, quod non desinat esse de heredibus testatoris, quia ad illos uoluit testator domum peruenire. unde cum semel ipsa exiterit hāres dicti testatoris per mediam personam alterius, nō desinit ex post facto esse hāres, licet nubat, nuptiæ. n. non sunt modi ad faciendum de senere quem esse heredem. ¶ Quod autem ad tertium dubium, quo queritur, an casu quo Catharina haberet filios, tales filij in dicta domo excludant Leonardū? Et in hoc dico, q̄ si dīcī filij erunt hīdes matris, i. d. Catharinæ, excludunt Leonardū in dicta domo, quia licet Catharina sit de personis prohibitis alienare, ut dixi q̄ tñ quia dicta prohibitio alienationis est facta absolute & indefinitē, quia testator non prohibuit alienare in certas determinatas & specificatas personas, merito nō intelligitur prohibitio alienatio, quæ fiet per Catharinam instituentem vlr̄ filios, uel et alios hāres, uel ab intestato relinquentem filijs suis, aut in filijs sibi ab intestato succedentibus. probat in l. quædam. ff. de acq. rer. do. & probatur i. l. i. ff. de fundo dot. & in terminis decidit Bar. & alij oēs sequuntur in l. i. si ita quis. s. ea lege, de uerb. obl. & rō est fm̄ eū, q̄ Catharina, uel alia persona prohibita alienare non pōt semper uiuere: ideo oportet, q̄ habeat heredem: bene facit tex. in l. ex hoc edicto. s. alienare. ff. de alien. i. mu. causa fa. & firmat etiam clarē Ang. in cons. 7. inci. Ex dicto thema te. & in consil. 57. incip. Domina Andrea. ¶ Quintimō etiam si prohibitio alienationis esset facta, & intelligeretur sub hac forma, scilicet quod non possit alienari extra familiam, tamen adhuc nō prohiberetur, Catharinā habere in dicta domo heredem ab intestato illum, uel illos, qui essent ei de iure proximiore in successione ab intestato, ut probatur in l. cum pater. s. cum inter. de legat. 2. & l. pater. s. Iulius Agrippa. de legat. 3. & ita not. Iac. de Arc. Dyn. Barto. in dicto s. fratre. & ibi glo. in d. l. i. ita quis. s. ea. l. de uerbo. obli.

¶ Tetralogis idem. Imo, cindicane, col. 7, versu 4, quartid, de testa. Decr. 1, fi. col. 8, de impu. & aliis, subfist. col. 4, 7, 9, num. 12, 1. 1. 1. specumini, fist. cerpe, braac, in conf. 5, nu. 3. Hippo, Marf. fing. 2, alias Ste, Bertran, col. 4, 56, multa fati, 1. lib. 2.

¶ Vel heredes, 3. libud d. cum Iafonis fequitur Barb. ad l. cum acutissim. m. 160. & Soci. conf. 5, 1. col. 1, 1. b. 4. & idem Alex. conf. 59, col. 2, de iur. Sen. conf. 1, 1. lib. 3. Dec. conf. 23, 1. col. 2, 1. col. 4, lib. 1, & ad l. filii fam. 5, Dru. 2, lectura, fup. prelezione, col. pen. Dec. conf. 425, dub. 2, colom. 3, & conf. 5, 1. colom. 4. Natta.

¶ ¶ Virata idem Alex. inf. lib. 3, conf. 59, 1. col. 1, 1. 1. fin. colom. 2, C. de here. inf. & col. 4, 3. lib. 1, filius filia, S. diu. lectu. 1. n. fi. de leg. 1. & Decr. conf. 5, 16, nu. 16. & omnes quor. leg. fed. falissim. & contra, notandum d. auct. de fidei, fideicom. dixi in conf. Parisf. 5, 1. 2. & sic Alex. male confultit in hoc primo dubio.

¶ ¶ In nomine, Cogita, quia nomen familie etiam porrigitur ad descendentes, pronunciatu. S. 1. fi. de uerb. sign. Et aduerte, quia quicquid fit in prohibitione de non alienando relictum factum familie, fup. proppinguoribus, non extenditur ultra gradum decimum, ita Dec. conf. 3, 1. col. 1, & conf. 3, 1. 2. Idem Dec. conf. 3, 78. Circa, si dicit, quod non da rat ultra septem annos, & sic adit hereditatis numerandos. Natta.

¶ ¶ Prohibit. ¶ Contrarium ceter. Iafad. d. auct. ore, quia dispositio d. auct. est inducta fauore publico, & idem tenet Bal. nouel. in tract. de dote, par. 6, prin. 13, ete. tamen Soc. conf. 75, lib. 1, ubi subfistit tenet, quod testator pofit prohibere, Contraria tamen sententia, quod 1. non pofit, plausibilior uidetur Paulo Calt. conf. 1, 1. Circa, ea que pletenti me superius, dub. 1, lib. 1, Et tamen alexand. fequitur late Fra. C. d. conf. 27, dub. 2, ubi cum conf. leg. & 1. al. fequitur Soc. sententiam ad C. diu. fup. 3, quelt. Bar. in 2. lectura. Natta.

¶ ¶ Contrarium, & placeat, dixi in conf. Parisf. 1, 2. ubi merito, quia hic nimis longum effer doc. pugnant referre.

¶ ¶ Alienat. Annimadueras, q. in expresse prohibitionis alienari, cessat Fal. q. 13. & Trebellian. auct. led in C. ad, 1. Falci. ubi Bal. dicit, quod

An Catharizans.] Prohibito de non alienando extra familiam, non extenditur ad filiam nuptā, quia illa adducit dicitur esse in familia ut dicitur Soci, conf. 227, d. 2, lib. 2, & Dec. conf. 223, eo. um. 3, tenentur Alex. dices simpliciter alienationem fieri posse in filiam, cum iura, tunc, conf. 55, col. 2, lib. 3, & sequitur Dec. ad 1, fem. inf. si de reg. iur. l. 2, nisi pater filiam propriam in retentum cetera infuitusit maleficio infuitusit hereditibus, quia tunc deinceps prohibendo bona alienari extra familiam, videtur voluisse feminas excludere, ut habes per Croci ad d. S. Diu. car. pen. & de predictis Rui. conf. 24, lib. 2. Natta.

¶ Adde, idem infra lib. 2, conf. 155. Imo, l. al. l. ita quis, §. a lege, cum 4, d. de verb. obli.

Hoc conf. duplicatum est, infra conf. 23. uolum. 2. in 2. dub. uide late
Didac. cur. resol. lib. 3. cap. 6. post num. 10. uide f. termo. & Rol. 2. Val. co.
f. 85. num. 10. primo. & Maraz. in epist. fidei. cap. 48. uer. retenta, qui-
bus adde Cur. Seni. conf. 66. col. 20. & Rui. conf. 123. num. 12. uolum.
2. omnino tal. in auc. Res. quoz. colum. f. in prin. C. com. de leg. uide late
decis. Pedonot. 217.

- 1 *Furtum non potestur committi, & etiam propter publicam utilitatem.*
- 2 *Furtum non permittitur nisi iudicis.*
- 3 *Fideiussores coram se solvunt, usuras repetit.*
- 4 *Fideiussores non tenentur de casu fortuito.*
- 5 *Præcepto superioris cogentis iniusto parens excusatur.*

QUODNAM in quaestione propofita satis abunde
legatum est in fangem l. fideiuforis per clarifi-
mos doctores advocatos paucioribus agam. Vide-
tur enim prima confideratione dicendum, prædictum Ioan-
n. ufuras per eum promiffas & poftea folutas dicto Hebræo ge-
neratori repetere non poffe à Petro & Martino principalibus,
& fideiuforis fideiuforis imputandum deberi, q. contra fene-
ratorem ad ufuras agentem non oppofuit exceptionem
promiffio ufurarium eum, non obligat tanquam omni-
ter improbat. Idemque s. generaliter. Idem quoque in princ.
maximè in verf. non male tractabitur. ff. man. ubi inquit lit-
ra. ff. quid. n. ignorare fideiuforis fe inutiliter obligatum fol-
uerit, aut mandati actionem habeat, & fi quidem factum igno-
rauit, recipit ignorantia eius potest, fuere ius, aliud dicitur
bet & c. Cum ergo non ignoravit fideiuforis factum, fideiufu-
ras promiffas, tunc ignoraverit, fideiuforis de iure feneratorem
exigere non poffe, non potest repetere, * cum ergo fideiufor
de iuforis culpa fuerit, repetere non poffit. exceptione. ff. de
fideiuforis. tit. dñd. in terminis noftris. firmat glo. & communiter
doct. in c. p. veniens. de fideiuf. & Spe. in tr. de fideiuforis.
in verf. quid si fideiufor foluerit. & Hof. in sum. de fideiuf.
ad quod fideiufor. & Io. An. in regula damnum, in mercat.
& Bal. in Leon. firmitudinibus. per illum tex. c. de pufuris. & Ba-
larentius de Rodolphis in repe. in c. confilium. de iufu. in 2. p. te
in quaestio. 47. Et hoc quia præfuppouitur in d. obligatio-
ne non intervenisse iuramentum de folvendis ufuris, quo
cafu aliquod effet dicendum, ut per doct. in locis fupra alleg.
Et non vñ exculatus dñs fideiufor, licet denunciarerit prin-
cipalibus, q. iudicium fuerat motum contra ipfum fideiufo-
rem: nã hoc non vñ fufficere ubi fideiufor habebat excep-
tionem: fãbi competentem ex fua propria perfona, ut probatur
in d. s. generaliter. ¶ Solum ergo* refat. videre, utrum dictum
decretum principis difponens, q. Hebræi feneratoribus im-
putantes fine pignore fiat & reddat ius summarij tam pro
tante, q. pro ufuris, non obftante aliquo iure civili, municipi-
li, vel canonico & c. an habet excufare dictum fideiuforem, ut
fi non oppofuit exceptionem. * Et ut dicendum quòd non
quia non valet decretum, aut ftatutum fuper ufuris prohiben-
tis, l. eos. s. in verf. confuetudinis, & ibi ponderat Bal. c. de
ufur. & dicta l. confitutionibus. eodem tit. & in clem. r. codi-
ficat. ¶ Et etiam fi fieret propter aliquam publicam * utilita-
tem, ut aliquod bonum publicum inde refultans, ut probatur
in ca. fup. eo. de iufuris ubi per doct. non debet excufare reus

ras, esset contra vetus & nouum testm̃, & q̃ p̃p̃ea super hoe dispensatio aliqua fieri non p̃t: eo quia cum scriptura sacra prohibeat pro alterius uita meuri; multo magis prohiben-
 dus est quis, ne et pro redimenda uita captiui vfurum cri-
 mine inuoluatur: ita inquit litera in d. ca. super eo. & ideo per
 plura lo. An. in regula peccatum. in mercu. in ver. 3. quareba-
 tur. & c. concludit, q̃ iura canonica non debent cōcedere, vel
 permittere contractum vfurarium pp̃ aliqd̃ bonum, qd̃ in-
 de oriat, vel pp̃ aliquod malum quod inde uideretur. Accedit;
 quia et iudizis est interdicta vfuraru exadio. c. post misera-
 bilem. de ufuris. & ideo dñs Laurentius de Rodulphis i. cle.
 1. de ufuris, quem ibi refert & sequit̃ dñs Cardin. in 15. q. q̃-
 rit, qd̃ de rege Araganū qui accepit tributum a Iudzis vel
 Saracenis pp̃ vfuras quas permittit eos exercere, an rex, uel
 eius officiales tali rei fauentes incidunt in p̃nas excoica-
 tionis s̃m disponem dicta cle. 1. & concludit dicti doct. q̃
 sic per rex in d. cle. 1. in uer. repetitionem impediunt, q̃
 nedum Christiani, sed nec et Iudzi p̃nt vfuras exercere. cū
 et lege ueteri sint ufura prohibita; & hoc maxime fi exigan-
 tur a Christianis. c. quanto. & c. post miserabilem. de ufur. ad
 hoc et bene facit, quod no. gl. in dicta cle. in uer. censura. Be-
 ne facit, quod no. et dom. Cardin. cle. 1. s. si. in 17. q. ubi post
 Laur. ibi q̃rit, an sicut Papa decreuit in certis casibus no. eē
 p̃m recipere ultra sortem, iuxta ea quā hñr in c. 1. & in c.
 consequens. de ufuris. ita possit disponere in oibus, ita qd̃ de
 p̃to utraq; lege damnato possit facere non p̃m. & conclu-
 dit una cum Lau. q̃ non, per no. in simili in c. ex parte. de cō-
 uer. cōi. aliās. n. puerteret statū fidei, quod no. licet, ad idē,
 quod no. Bald. in l. cunctos populos. in 4. col. C. de sum. Trī.
 ubi concludit, q̃ Imperator et pp̃ bonum publicum non p̃t
 permittere, q̃ feneret, quia inferior nō p̃t permittere id, qd̃
 uetat superiori. i. Deus. c. cum inferior. de ma. & obel. nam si
 magistratus de arbi. & quod no. in l. si cum si. C. si contra ius
 uel uti. pub. In contrarium, quod dicitur decretum superioris
 habet excusare, ad ducit primō, quia in tali decreto non
 ur̃ posse ex aliqua parte deprehendi p̃m, uel delictum; nā
 nō ex parte Christianorum recipientium sub ufuris. c. debito-
 res. & ibi no. i. gl. si de iureiur. nec et ex parte Iudeorum b
 mutuantium, quia nihil ad nos de his quae fuit. c. gau-
 demus de diuortijs. nam ut dicit canon. super uacue dare re-
 operam ur̃, qui coercere Iudeos nitit̃ ad p̃to, & utpote iam
 dānati pp̃ perfidia tolerant in eorū errorib. 40. dist. qui syn-
 cera. si ergo non reperit hoc decretū continere in se p̃m:
 ergo ualidū, cum oia fin de gñe permittit, nisi expresse
 reperiant prohibita. c. inter corporalia. de transla. pl. a. nec
 non. s. q̃ eis. ff. ex quib. cau. ma. Scd̃, q̃a pp̃ bonū, qd̃ ex al-
 iquo male gesto sequit̃ ipsum malū tolerat, ut hñ. 4. dist. deni-
 que 13. dist. in uer. si sed p̃satus princeps ad d. decretū
 processit, ut utilitatib. & necessitatib. subditorū puideret,
 ergo pp̃ hoc bonū tolerari p̃t dictum decretū. Et non ob.
 id quod hñ in c. super eo. de usu. quia rō illius decretalis mi-
 litaret, qm̃ permitteret per decretū Christianis fenus exer-
 cere. Sed in Iudzis ista rō cessat, ut ostendunt rōnes proxi-
 me alle. Et ita fenerunt rōnes, quas in proposito adducit Pe.
 de Anch. in conf. 243. Christianissime & illustri pr̃ncipes,
 & c. ubi pro ista parte et adducit plures alias rōnes, uerū q̃a
 formaliter referunt per dñm aduocatū sed loco allegantē,
 ideo reticebo. & licet Pe. de Anch. ibi dubitet & non audeat
 hoc firmare, tñ nō puto q̃ hac dubitatio in proposito sit ne-
 cessaria, ur̃ patebit ex inf. dicendis. ¶ Accedit, qd̃ no. Bal. in
 auth. & oino. in 6. col. ne uxore pro mari ubi dicit, ualere sta-
 tutum dñi ponens, q̃ feneratores, qui ueniunt ad ciuitatem,
 tractentur quo ciuib. mutuo sub ufuris, puta ad duos dena-
 rios pro libra. q̃a nō indulget bñficiū: eo q̃a fenerant: sed
 quia leuiores ufuris fenerant, & pp̃ publicam utilitatem, &
 q̃ per dñm decretum hoc concedi possit Hebrejs ur̃ firma-
 re. Pa. de Ca. in conf. 368. quod incipit. Quoddā cōe conue-
 nit & quod refert dñs aduocatus d. Ioannis, iō nō est opus
 repetitione; tum (ut dixi) quia hac disputatio, aliās dubita-
 tio nō est in proposito necessaria: ideo ea breuissima dico, q̃
 in spē. q̃nam decidit D. Cas. Florentinus & Imo. in p̃zalle
 Lib. I. Conf. Alex.

gato. c. peruenit. de fideiuf. super gl. in uer. seruet indemne.
 3. ubi inter cetera dñt, q̃ licet regulariter sit uerū, q̃ q̃ cre-
 ditor petebat ufuras a fideiussore, imputat fideiussori, si nō
 opposuit exceptionē, q̃ ufuras tanq̃ illicitas & indebitas sol-
 uere non tenet, iuxta ea q̃ ibi no. in glo. fallit: si exceptio
 non solebat admitti in loco, ut q̃a f̃m eos usurarius erat pri-
 uilegiatus a ciuitate, p̃ possit exigere ufuras, & sic de facto
 ibi seruabatur tunc nō est, q̃ imputet fideiussori, & ita re-
 sident. Vñ nisi uerum esset, p̃ dicti feneratores nō obstant
 decreto nō consueuerit exigere ufuras in loco, nō uideo, q̃
 isti fideiussori possit culpa imputari. ¶ Confirmo; nam factū
 superioris censet esse casus fortuitus, ut est tex. in l. Lucius.
 ff. de eui. t. periculum procedens a casu fortuito non p̃cedat
 ad fideiussorē non culpabilem f̃m uerā & magis cōem opi-
 ut probat in l. exceptione. in uer. si culpa tua, & c. & ibi no.
 la. de Are. Bar. & cōiter alij. ff. de fideiuf. & Bal. in l. si pro eo,
 in pen. q̃ C. manda. ubi pro hoc alle. no. per gl. in l. si q̃
 p̃hibuit. ff. de pu. & idem tenet lo. And. in d. regula damni in
 mercu. & per Bar. in l. si procuratorē. s. si ignorantes. ff. man-
 da. Ergo pp̃ dictū decretum emanatū a superiore debet dā-
 num ufurum spectare ad principales, nō ad fideiussorem,
 & sic succedat iura, q̃ uolunt, fideiussorē ufuras solutas cre-
 ditori posse repetere. l. si mandato meo. s. si fideiussor. cū gl.
 ff. mand. l. & arqui natura. s. non tñ. de neg. gest. & in d. c. p̃-
 uenit. cū ibi no. Inn. i. c. 1. de ufur. & no. doc. & maxime Bal.
 in l. 3. C. de usu. Et in hac parte tanto procliuor debet esse
 dñs iudicans, quanto equior est. Nā dicit lo. An. in d. regula
 damni in mercu. q̃ ipse accepit a theologis, q̃ iure poli. &
 in foro conscia ip̃i urgerent debitorē principalem ad resti-
 tuendū fideiussori ufuras, quas ipse fideiussor exsoluit, et q̃
 ipse sponte soluit ufuras nō opposita per eū aliqua exceptio
 ne, qd̃ dicit lo. An. habet magnā honestatē. Fortificat p̃di-
 cta per ea q̃ no. Bar. in l. si mulier. s. 1. ff. re. amo. t. ubi dixit,
 5. si quis p̃cepto Marchionis parens domū alterius destruxit
 iniuste certē non tenebit, q̃a excusabit si parere uoluerit p̃-
 cepto Marchionis quis iniuste. & ita dicit fuisse determina-
 tum, arg. l. nec minorem. ff. qd̃ me. causa. & l. prohibere. s. pe-
 ff. quod ui. aut clama. ita ergo ur̃ excusandus fideiussor, si uo-
 luit parere dicto decreto Marchionis. Et idē in simili dicit
 Bar. in suo tractatu de tyrannide, in 7. q̃ uersus. si dum dixit,
 q̃ si tyrannus facit legē, uel p̃conij, q̃ oēs debitores Titij
 solueret tali officiali, certē debitores Titij soluent illi officia-
 li si dñt liberati a Titio pp̃ p̃conium illud, uel pp̃ illud fim-
 plex statutū excusabunt, alleg. tex. in l. nonisim. in prin. &
 ibi et no. Bal. ff. qd̃ lat. aut. & de materia et per Dy. & Bar.
 in l. creditor, in prin. cū suis confor. ff. de sol. ¶ Et ex p̃dictis
 patet esse rñum ad alleg. in contrariū, quia illa p̃cedere pos-
 sent, ubi nō extaret dictū decretum principis. & dato et, q̃
 decretū illud nō fuisset de iure efficax, tñ est tanti effectus i
 loco, ut pp̃ illud reddat excusatus fideiussor, si soluit per p̃-
 dicta f̃m quod superioris dixi. omitto quiddā alias exceptio-
 nes, de quib. mentionē faciunt dñi aduocati in eorū alle-
 gationibus, quia uñ esse (ut ita dixerim) de indubitabili, &
 propterea puto processum ad consultores non fuisse trans-
 missum sine quo nō possit ad plenum raderi. Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- * Repetere. ¶ Illud fallit, si principalis iussit fideiussori, ut solueret ufu-
 ras. A. ff. de decif. 91. & ibi habes not. quomodo probetur, quod fuerint
 solutae ufurae. Narra.
- * Solum ergo. ¶ Vide taf. ad l. 1. col. 12. C. de sum. Trī. & fide cath. Narra.
- * Publicam dixi in consue. Parisi. §. glo. 9. nume. 19. & latius super l.
 eos. C. de viur.
- b ¶ Iudeorum. Idem infra conf. 1. 2. 107. lib. 1.
- c ¶ Fallit. Marth. Aff. et. deci. Ne. 391.
- * Vfurarius. Idem in no. proposito sequitur Aff. decif. 549. Narra.
- * Hoc conf. duplicatim est infra conf. 210. uol. 1. Contra consilium la-
 re Castr. conf. 295 in 1. dub. uol. 1. sequitur taf. in l. Cunctos populos
 in prima lectura. 58. Hiero. Zach.

S U M M A R I V M.

- 1 Nomine suo mandato suscepto si quis emat, tenetur, ac si nomine
 mandantis emisset.
- 2 Agens mandati probari debet p̃cedens mandatum.

- 3 *Actio ad exhibendū, vel in s. illi quādo agi possit pro instrumētis.*
 4 *Scriptura aliena editionē petere nō potest, cuius mandato nō est scripta.*
 5 *Iuramento in litem quando fit locus.*
 6 *Amissionem iuramento probat, qui tenetur ex officio iudicis.*
 7 *Preparatorium est de dependentijs preparati.*

CONSILIVM LVIII.

C I A primum quæsitum vñ prima consideratione dicendum d. Petrum Bonum de iure obligatum fuisse d. Iacobo & socijs ad exhibitionem dictæ scripturæ & per consequens præceptum fuisse iustum, quia si Petro Bono commissum fuit per d. Iacobum & socios, ut accederet ad dictū Io. pro copia dictæ scripturæ scribenda manu dicti Io. & ipse Petrus Bonus dictam copiam a dicto Io. recepit, & quam vis étaliter non appareat, q̄ non receperit nomine dicti Iacobi & sociorum, tñ pp̄ mandatum præcedens iniunctū sibi per Iacobum & socios, vñ illam scripturam accepisse procuratorio nomine Iacobi & sociorū. Imò ét si Pe. Bonus nomine suo proprio eā petijisset & receperit, tñ tenetur actione mandati ad illam restituendā, ut probat in l. qui in aliena. s. si in qui. ff. de acq. har. & per illū tex. dicti ibi Bar. in lecta. modernis & expressius Ang. ibi ¶ q̄ si procurator assumpto speciali mandato de emendo prædium Titij uadat, & illud noīe suo proprio emat non facta mentione de dño; nihilominus p̄ actione mandati cogi a dño ad tradendum prædium, & facit fm̄ eos. l. qui seruum. ff. de interog. ast. & quod not. in l. pup. s. i. ff. de neg. gest. & probat in l. s. unde queritur. & ibi no. Bar. ff. de manumiss. & est tex. in l. pignori. s. si. quē ibi ad hoc ponderat Ang. & Moder. ff. de iurica. & l. post dotem. fm̄ sextam lectā. quam ibi ponit Cy. & Bar. solu. ma. & no. Bar. in l. Titium & Meuium. s. alieno. alia. s. altero. ff. de adm. tut. & sic ut dictam Petrum Bonum indistinctē teneri actione mandati ad exhibitionem dictæ scripturæ. ¶ Sed pmissis non obstantibus contrariam sniam de iure probabiliorē esse puto, uidelicet q̄ dictus Petrus Bonus nō teneatur ad exhibitionem uel restitutionem dictæ scripturæ, & in consequentiam, q̄ præceptum non fuerit iustum. quod probatur; nam actio mandati nulla competit dicto Iacobo & socijs, quia q̄ d. Iacobus & socij, uel aliquis pro eis mandauit d. Petrum Bono, ut deberet accipere dictam scripturam a Iohanne, & illam ad eos transferre, hoc non est probatum, nec ipse Petrus Bonus hoc confitetur, si bene inspiciantur uerba s̄ rñsonis. Imò dicit Petrus Bonus, q̄ Iohannes data sibi scriptura dixit ei, uā & scripi pontalē come sta q̄ sta, & come tu la hai scritta & che tu me la mandī, & che tu la stracci & c. unde ex mandato aliquo non p̄t agere & se fundare dictus Iacobus & socij. ¶ Quia agens ex mandato oportet, q̄ probet præcessisse mādāum antequam mandatarius expēdiuerit actum, ut est gl. singularis in d. l. si uerō non remonerandi. s. si post creditam. fm̄. man. quia ita allegat Iac. de Are. & Bal. in l. ob hęc uerba. ff. de infami. ut uolunt agere ex rati habitatione ipsorum conductorum quæ trahitur retro & mandato comparatur. l. si. C. ad mace. l. licet. ff. de iudi. & ét non p̄t hoc facere, quia rati habitatio non p̄t eis prodesse quō ad actum, qui non fuit eorum nomine gestus. l. si pupilli. s. sed si ego. ff. de neg. gest. & l. si seruis. ff. de precatō. Sed nō apparet, & ille actus traditionis, & receptionis scripturæ fuerit factus noīe dictorum conductorum quantū ad hoc, ut ipsamet scriptura manu Io. deberet peruenire ad dictos conductores; imò potius contrarium fuit actum, uidelicet q̄ deberet reddi Iohanni uel lacerari & c. ¶ Nec ét actione ad exhibendum agere poterunt pro dicta scriptura, ex quo dominium charæ & scripturæ ad eos non spectabat, ut l. 3. s. pe. ff. ad exhiben. ¶ Nec ob. si dicatur q̄ saltem actione in factum tenebitur dictus Petr. Bonus ad exhibendum per d. s. pen. quia rñdetur, q̄ postq̄ istud esset uerū m̄t̄n procederet, q̄n probatum fuisset de interesse conductorū. d. l. 3. s. sciendum. & in proposito nostro not. gl. in l. quēdā. in p̄. ff. de eden. sed de aliquo interesse dictorum conductorū non est probatum, ergo & c. ¶ Secundō & melius rñdeo, q̄ ad hoc ut tertium possent petere cogi ad edendum mihi scripturā aliquam, requiritur, q̄ illa scriptura fuerit confecta per ipsū

tertium me mandante. l. si quis ex argentarij. s. pertinere. ff. de eden. & ita intelligitur tex. in d. l. 3. s. pe. ut ibi no. gl. in uer. conscripsit: nam si queratur, utrum pendente lite super fundo inter Titium actorem, & Seium conuentum unus ex eis possit petere cogi aduersarium suum ad edendum aliquā scripturam ad fundandum, uel iuuandum intentionem suā; & illa non est nostra materia, sed ét materia, de qua in l. si. C. de eden. & in l. 1. s. editiones. ff. eo. & in c. 1. de prob. & cōmuniter concluditur, q̄ reus nō cogatur edere actōi ad suā intentionem fundandam: sed actōr bene tenetur edere reo ad exceptionem probandam, aut q̄neritur an si quis principaliter petit tertium cogi ad edendum aliquam scripturā, qua non uult uti in aliqua cā contra ipsum, & iste ét casus noster * in quo cōiter concluditur q̄ tertius si uult p̄t edere; sed non cogitur, si illam scripturam non conficit mandante illo, qui editionem petit, ut est gl. in terminis in l. in fraudē. s. neque. in uer. ed. ff. de iur. iur. quam ad hoc multum commēdat Ang. in l. 1. s. edenda. ff. de eden. & D. Abb. & Modin. d. c. j. de prob. Nisi originalia essent perditā, per no. per Inn. in c. 1. de prob. & per Spe. in tit. de instr. ed. s. uidendum. uer. ex p̄missis, & no. Domi. de Rot. suo consil. 308. inci. item licet pars, & c. fed q̄ illa originalis tabula Ioa. sit perditā hoc non allegatur, uel probatur. Vel nisi ét scriptura fuerit ab initio originaliter facta me mandante, ut si notarius fuit a me rogatus de certo contractu & scriptura protocollorem illius notarij quocūq; peruenit ad tertium, nam tunc eā cogi poterit cogi ille tertius ad exhibitionem illius protocolli, quia aliunde non p̄t habere illud infirmū. l. quēdā. s. nihil. ff. de eden. Secus si aliunde posset haberi, ut quia alia persona posset cogi ad illam exhibitionem faciendam, puta heres notarij; nam tunc tertia persona non p̄t cogi, ut probatur in d. uer. nihil. in uer. causa cognita, fm̄ Ang. ibi & istud ét factis colligitur ex distinctione tradita per Bar. in d. l. quēdā. in prin. licet non ita perfectē quō ad propositum, ergo in causa nostro cum illa originalis tabula non fuerit confecta mandato Iacobi & sociorū, ac ét illa originalis tabula fit, aut necesse esset p̄sumatur apud Io. non p̄t agi contra Pet. Bonū, i. contra tertium, est. n. speciale in actis publicis, * ut illa edidebant unicuique, cuius interest, ut no. gl. in l. 2. s. diuus. c. 1. in uer. agitur. ff. de iur. iur. no. Cy. & alij in l. 2. per illū tex. fm̄ unam lect. C. de eden. & Io. And. in addi. Sp. in tit. de instr. ed. in rubr. Et per hęc patet responsio ad alie. in contrariū, quia dico, q̄ nec apparet, q̄ Pet. Bonus suscepit dictū mandatum a d. Io. Et per prædicta patet, q̄ superuacuo queritur an sit locus iuro in litem: dato. n. q̄ diceretur Pet. Bonum ét se obligatum actione mandati, uel actione ad exhibendum ad dictam scripturam exhibendam, tñ non uñ, q̄ contra eum posset præstari ius in litem; loquor de iuro in litem, quod est ueritas, per quod ius probatur uera & cōis æstimatione, de quo ius loquitur. In actionibus. s. planē. ff. de in lit. iurā. non loquor de iuramento in litē, quod præstat de affectione, & quod præstat in rebus tantum, in quibus cadit singularis affectio & singularis interesse. l. nūmis. c. ubi no. ff. de in lit. iur. Nam tale ius in litem, quod est ueritas, ut datur habere locum, quia concurrit difficultas probationis, i. quia scriptura non apparet, ex quo semel fuit apud Pe. Bonum, præsumitur adhuc esse, nisi eam perdidisse probet. l. i. creditor. C. de pig. ac. & præsumitur esse in dolo eo ipso * q̄ denegat exhibere rem, quā præsumitur habere, & quā tenetur exhibere. l. i. procuratore. s. si. ff. mand. Vnde si dicere mus eum teneri actione mandati, uel alia actione, nō sufficeret, quod per suam faciem Pe. Bonus probare uellet, se perdidisse dictam scripturam; sed deberet probare manifestis probationibus se perdidisse, d. l. i. creditor. Sed si effemus in casu, in quo non tenetur Petrus Bonus ad ipsam exhibendam iure actionis, ¶ sed officio iudicis ex edicto pratoris de edēdo, ex quo oritur iudicis officium, & no. in l. si quis ex argentarij. s. ex hoc edicto. ff. de eden. & in l. 1. C. eorū. & tñc posset solo facto probare se perdidisse rem. l. si. & ibi no. C. de fi. instr. & istam dist. tradit Bar. in d. l. si quis ex argentarij. s. pe. & per gl. in c. cum olim. l. in uer. sine reprehensione.

de pri-

de priuilegio per spe. in ti. de instr. edic. s. restat. ver. illud quo que. & per Bar. ff. de le. i. in l. hmoi. s. si ita. Et in casibus in quibus per faciem, vel per alias probationes probaret amissionem scripturæ cessaret dolus, & p. consequens cessare deberet iuramentum in litem, ut in præallegata l. si quando. C. unde vi. c. si quod met. cau. In quibus autem casibus teneatur quis tantum officio iudicis ad exhibendam scripturam, declaratur per Bar. in præallegata l. quædam. in prin. & quia Petrus Bonus uerè non teneatur nec iure actionis, nec officio iudicis, ut supra fuit ostensum, ideo non infitit. ¶ Quid ad ultimum dubium bñ concludo, p. ista causa exhibitionis vñ de dependibus seu connexis * a causis gabellarum, nam cum ista exhibitio tendat ad pparandas probationes concernentes exactionem gabellarum, dñ dependens a gabellis, quia pparatorium dñ de dependentibus & connexis ipsius preparati, ut probat in l. ordinarij. in uerbis eodem iudice. C. de rei uend. ubi ille, qui fuit iudex in preparatorio, i. in possessorio, debet esse iudex in petitorio seu in causa proprietatis, quia preparatorium & preparatum dñr ad inuicem continentia seu connexa, & ideo contentiua causæ non debent diuidi, ut ibi, & in l. nulli. C. de iudi. & c. i. de leg. possessio. & ideo uidemus, q. si quis dicitur esse contractum esse simulatum vel vfurarium, poterit coram episcopo se absolui a iuramento, ceterè post absolutionem non poterit coram alio iudice agere de ufuris, vel de simulatione: sed coram episcopo a tñ pp connexitatem quam habet preparatorium * cum pparato, ut dicit fin. Bar. in l. ordinarij. in t. col. per illum tex. & exhibitio scripturæ semper petiit vel incidit in causa principali, vel ad preparationem alterius, ut declarat Bal. in l. i. in ult. col. C. de edendo. & sic ut semper esse de dependentibus ab ipso principali. ¶ Nec ob. p. ista exhibitio scripturæ non fit causa gabellæ, quia per hoc non sequitur, quin sit connexa, uel dependens, nam uidemus, q. causa iuripatronatus dñr coniuncta & connexa causis spiritualibus, ut in c. quanto. de iud. & ideo non potest tractari coram iudice seculari, ut ibi, tamen ipsum ius patronatus non dicitur esse quid spirituale, cum possit per laicum quasi possideri. c. cum laici, de iure patronatus, iuncto c. causam. de pscript. cum simi.

ADDITIONES.

- a. Causa nostra. Vide de hoc latè per Felin. c. i. col. 10. uerbis. Fallit septimo de proba. Nar.
- b. In actis publicis, idem tenet Alex. in l. 5. editiones. ff. de eden. ubi post Bal. & Ang. infer. quod sententia banni, & excommunicationis, & alterius actus tendentis ad uindictam publicam debet esse cuiuscunque interitus. Sed nunquid notarii actuum, ubi relinquunt officium, illa acta fecum portent, uel ibidem dimittant sub custodia publici officij, uide Alex. in l. 3. col. 2. C. de eden. Nar.
- c. Eo ipso. Dolo facere uidetur, qui id, quod potest restituere, non restituit, & conxor. tex. in l. dolus. eod. tit. Nar.
- d. Seu connexis & c. ¶ Quid dicatur connexa, uide remissus Dec. in c. trā slato de consi. qui tex. allegatur ad hoc, quod de connexis idem est iudicium. Et de materia conxororum ponunt etiam Doc. in c. quanto. extra de ludi. Et quod cognoscens super principali possit cognoscere de annex. s. f. in c. super literis. col. 13. de rescript. Nar.
- e. ¶ Episcopo. falsum, quia d. absolutio fit per libellum et ad habilitandū tantum. Anch. cōf. 18. dicam i. f. r. 2. cōf. 222.
- f. Preparatorium. Iudex preparatus iudex preparatorij est. Dec. in Rub. C. de eden. et in Rub. extra de ludi. in c. super literis. col. 13. de rescript. Nar.
- g. Hoc conf. dupliciter est infra conf. 197. uol. 2. Hier. Zanc.

SVMARIVM.

1. Lex civilis potest ualidare actum iuramento firmatum.
2. Iuramentum potest remitti per eum, cuius fauore prestitum est, sed uide nu. 10.
3. Contractus si est contra legem, tunc agitur ad remittendum iuramentum.
4. Statutum laicorum disponens contra iuramentum non ualet. Et numero 7.
5. Statutum imponens penam filie nubentis sine consensu patris non ualet.
6. Causa usurarum non spectat ad laicos.
7. Conscriptio non ualet, nisi ex certa scientia, que non presumitur.
8. Conscriptio generalis non trahitur ad illicita.

11. Obligatio principalis quando irritatur speciali fauore, manet illicita.

12. Turpitudinem suam allegans etiam replicando non auditur.

CONSILIUM LIX.

V I s o instrumento & titulo qñonis. Videtur circa primum dubium dicendum d. Bartho. non teneri ad obseruantiam d. contractus venditionis domus, & Do. Io. emptorem ventem d. infro incidere in panis statuti pñcti: ¶ primo probat, quia t lex est civilis & pari ratione statutum etiam laicorum potest inualidare contractum quatum cunque iuramento uallatum. I. non dubium. & ibi hoc not. Bal. C. de leg. l. si quis iniquissimos. s. si. & ibi per cum. ff. de le. ga. i. l. quæ sub conditione. ff. de condi. insti. habet enim lex uim apostolici quantum ad remissionem iuramenti. Iadige re. s. si. ff. de iure par. cum gl. ibi, quæ reputatur sing. & ista opin. sequi uidetur Bal. in multis locis maxime in l. nec patroni. C. de opeli. & in l. si aduersus dona. & in l. si qui satisf. cog. & in c. c. de non nu. pe. & in l. omnes populi. in 8. col. de iusti. & iur. & in c. i. s. item sacrameta. de pac. iur. fir. & in l. 2. in fi. C. de indi. uidui. tol. & in rub. ff. de iurei. & in l. pactum. C. de colla. & in l. 2. in g. q. C. de refcin. uen. & in aut. sacramenta. C. si aduersus ven. & Pet. de Anch. in regula ea quæ b de reg. iur. lib. 6. & in c. canonum statuta. de consi. idem tenet Salic. in d. auth. sacramenta. per alias rationes, & maxime quia non dicitur periurus ille, qui ex iusta causa de ferit sacramentum. l. si. ff. qui satisf. cog. l. si libertus ita iuraue rit. ff. de opeli. lib. 1. ¶ Secundo, quia iuramentum potest remitti per illum, in cuius fauore prestitum est c. 2. cum ibi non de spon. c. consuiuit. de ufuris. l. si. qui & a quibus, ergo si potest remitti per pactum, debet posse remitti per statutum, quia uidentur perficari per no. in rub. C. de decul. lib. 10. ad hoc adducit etiam quædam alia quæ recitare nō expedit, maxime cum ad illa formaliter respondeat Io. de Imo. in re. c. cum contingat. de iure patro. in tertio membro principali. ¶ Fortificat alia rōne, quia statutum, de quo supra una cum alijs statutis fuit generaliter approbatū a Romano Pontifice, qui habet potestatem disponendi super iuramento. C. quanto. cum ibi no. de iurei. c. uenerabilem. de ete. & licet dicat in dicta confirmatione, nisi quatenus esse repetit contra libertatem ecclesiasticam, tamen hoc non facit ad casum nostrum, quia statutum, de quo supra, nihil disponit contra ea, quæ sunt de iure communi, item priuilegia, quæ concessa sunt ecclesiæ, uel ecclesiasticis personis, & per consequens nō dicit esse contra libertatem ecclesiasticam per ea, quæ habentur in auth. causa. cū ibi no. per legistas. C. de sacrosan. eccle. & in c. cum in terrā. & ibi no. doc. de ele. & plenè. in c. ecclesia. de consi. ¶ Confirmatur, dato quod iuramentum in casu prædicto ligaret, non tamen uidet posse negari, quin saltem concedi debet absolutio a iuramento, ut uidet uelle Fed. de Se. conf. 272. alias 275. c. ip. Factum tale, statutum ciuitatis Perusina. ubi uoluit statum disponit, q. promissio facta a filiofam. minore sine consensu patris non ualeat, etiam si iuramentum interueniat, q. licet sit verum, q. non ob. statuto filiusfam. sine consensu patris obligetur iuramento per eum contingat, de iurei. & c. quandois, de pac. in 6. cum si. tamen quia iuramentum recipiens fecit contra prohibitionem statuti ciuitatis ex causa facti, cui statuto obtemperare debuit 8. distin. c. que contra i. i. quæ l. 1. c. a. que restitit. cum ex dicta transgressione puniri deberet, non debet commodum reportaret eum qui de præben. in 6. i. o. quæ l. 1. legi. ideo poterit compelli ad relaxationem e iuramenti secundum eum. ¶ Sed præmissis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabiliorē esse puto, uidelicet, quod Bar. cogi possit ad obseruationem iuramenti, & dictus Ioan. petendo & allegando debet cogi ad obseruantiam iuramenti secundū quod in instrumento uenditionis continetur, & quod non incidit in penam, de qua in dicto statuto fit mentio rationibus infra scriptis. Et primo, quia iuramentum ubi seruari potest sine interitu salutis æternæ seruandum est. cap. si uero, cum uul. de iureiur. & iurans cogitur etiam per iudicem secularē ad obseruationem iuri. cap. licet mulieres. de iureiur.

Libri Primus Consilii Alexand.

iur.li.6.& Et præsertim in casu nro,in quo statutum nõ dirigit prohibitionem ad personam,nõ.n.dicit statutum,q nullus possit contrahere cum muliere volente contrahere aut renu-
ciare super bonis mariti obligatis pro dote. Nec et statutu loquit de prohibendo personam mulieris dirigendo uerba in personam mulieris,non.n.dicit statutum,q mulier nullis bonis mariti renunciare possit vel contractum aliquem facere &c.Sed loquit in rem annullando ipsum contractum vel renunciationem,nã si loqueret in personam præcipiendo,vel prohibendo ne contrahat,potuisse esse maius dubium,quia contrahes contra pceptum,aut prohibitionem legis peccat per id,q hñ in c.2.de maio.& ob.& in d.c. qui resilit.& ideo tunc iurum non ligaret,quia tale iurum non posset seruari sine peccato,ut i d.c.quis,cum sim.& ista fuit opi.Bar.& Ant.in d.auth.sacramenta.& in l.ñi qui pro eo.in 3.& 4.membro. ff.de fideiul.& in l.2.C.de fideiul.dot.dentur.¶ Secundo mo ueor per ea,q in terminis decidit Bar.in l.oës populi.in 3.
4 d q.principali. ff.de iust.& iure.ubi concludit q nõ ualet 4 sta-
tutum disponens,q contractus minoris sine cõsensu propin-
quorum non teneat, et si interuenierit iurum, quia iurum spe-
ciat ad ecclesiasticum.c. uenerabilem.de elec. c.ñ. de fo.compe.
li.6.& per consequens statutu laicorum non p̄t super hoc dis-
ponere.c.ecclesia sanctę Marię.de consuetudinibus,q hñ in c.
tunc.de ordi.cog. Item quia statutum tale induceret pecca-
tum periurij,quia per eam rōnem,p̄p̄ quam moti sunt statuē-
tes,non excludit peccatum periurij,ideo non ualet statutũ.
l.pactum.C.de colla.l.1.& cum lex.C.de rei.uxo.iuncta l.
non dubium.C.de leg.& iuncto d.c.quis.& cum cõtingat.
de iureiur.& iurum est iure diuino,quo scriptum est,reddi-
te iuramenta uestra Deo,c.& si Christus.de iurei.& quãuis
cõtra ius diuinum uideat non posse fieri statutum per secu-
lares,ut probat in d.l.non dubium.& l.pactum.& d.c.quam
uis.& si statutum ualeret,aperiret uiam periurij,quod esse
non debet.l.1.C. si aduer. uend. l.2.C.de indiuidui.col. istam
opi. et firmavit Ray.de Fort.in repet. d.l.omnes populi. ubi
et uoluit plus, uidelicet, q non ualeat d.statutum,et si dice-
ret,q iurum præsumat extorrem per metum, uel dolum,& in
hoc ultimo discrepant Ray.& Bar.sed scy eorum melius lo-
quat, non pertinet ad præsentem consultationem.istam opi.
et tenuit Bar.in consilii. Quæro dicit statutum q mi-
nor & idem ibi tenuit Bar.in statuto imponente penam con-
trahentibus iurantibus, idem Ant.de But.in d.c.cum contin-
gat, uerũ tertius casus.& quia disponere super iuramento non spe-
ciat ad legem ciuilem, uel ad iudices seculares, allegat no. p
Host.in c. quemadmodum.& quia iuramenta cum principa-
liter dirigant in Deum.c.debitores.c.& si Christus.de iureiur.
non sunt subiecta legi maxime ciuili.c.1. de reg.& id q
no.in c.cum esses.& in c.relatum.de testa.& idem dicit, si sta-
tutum imponeret penam uenietibus ad tales contractus iu-
ratos, ne illud, quod directu uia non potest fieri, fiat per indi-
rectam, quanto de priu.¶ Nec obsecundum eum, quod le-
gis resistentia impedit naturalem obligationem.l.ñi nõ for-
tem.s.1. ff.de condi. inde. & parti rōne debet impedire uim
iurum, cum inter simplicem loquelam & iurum non sit diŕa, q
rideret ipse, q illud est uerum, q illi prohibitioni consonaret
ius diuinum, ut qñ lex uel statutum prohibet uŕas. Item
licet legis resistentia possit infringere naturalem obligatio-
nem in quantum non obligat parti. & et iurum quo ad obliga-
tionem, quo dirigit in partem, non tamen infringit, nec in-
fringere p̄t obligationem in quantum principaliter dirigitur
in Deum. Nec i hoc sunt paria simplex loquela & iurum :
quia iurum dirigit principaliter in Deum. d. c. & si Christus.
sed simplex loquela dirigit in partem, & quo ad eius commo-
dum lex potuit obligationem impedire. Pro hac conŕeŕe
allegat d.c.debitores. & cõcludit, q hoc casu quamuis iurum
non firmet contractum, adeo q ex eo agi uel excipi possit,
tamen obligat iurantem ad obseruantiã, adeo q per uiam
denunciationis uel officio iudicis poterit agi ad obseruan-
tiam iurij, uel per alia remedia, quibus cogit iurans de soluē-
dis iurij iuxta d.c.debitores. Et per hoc concludit, q non
poterit peti relaxatio a iuro, & in hoc ipse reprehendit Fed.

de Senis in consilio supra alleg. Et et concludit, q tale iurum
operabit et quod ad hñs iurantis, s̄p̄ possint cogi ad ob-
seruantiam iuri prædecessoris per officium iudicis, uel per
denunciationem euangelicam, uel aliter, ut supra proxime,
ut ibi per eum. istam opi. in effectu et vñ tenere lo. de Imo,
in d.c.cum contingat, in tertio membro, dum dicit quo ad
caŕum nãm, q si statutum inualidat cõtractum, et si interue-
nit iurum, q tunc p̄t ad forum ecclesiasticum recurri, ut cogit
iurans ad obseruationem iurij, iuxta id qd hñ de fo.compe.
li.6. & q per iudicem ecclesiasticum possit cogi iudex se-
cularis ad faciendum obseruari iurum, per c. licet. de iureiur.
li.6. Fatet tñ ipse, q contractus erat nullus p̄p̄ resistentiam
legis per d.l.cum lex, sed iurum obligauit. Et em eum rōn est
opus hoc casu tractare, an statutum prohibere possit iuramē-
tum, ex quo illud expresse non prohibet, nec infrigit, dato
q statutum dicat, q contractus sit nullus, et si iuramentum
interueniat prout in casu nostro. Sed ubi statutum expresse
infringeret iuramentum, ut quia fatutum dicat, q si contra-
ctus aliter fiat, non ualet, nec etiam iuramentum si inter-
nat, & tunc adhuc dicit lino. q uerior est illa opi. uidelicet
q non ualet statutum, quia est quid spirituale & spectat ad
ecclesiasticum, ut dixi. Et etiam, vt tenet, q tunc non possit peti
absolutio a iuro ex quo iurans sponte iurauit & dolum non in-
tercessit ex parte recipientis iuramentum per regulam. d.
c.cum contingat. Et subdit, q si statutum dicat, q contractus
taliter factus non ualet, etiam si interueniat iurum, quod si
quis utatur tali instrumento incurrat penam capitis &c. &
tunc aut quis vitur tali instrumento propter contractum &
incidit in penam statuti, quia statutum potuit inualidare
contractum, ut dixi, sed si utatur instrumento propter sacra-
mentum, quod petit obseruari tantum, non incurrit penam
statuti, quia sicut statutum non potest eneruare uires iura-
menti, ita non p̄t imponere penam utenti ipso sacramēto.
l. Seius & Augerius. l. quod de bonis. s. 1. ff. ad l. fal. Et sic in
specie decidit ipse casum nostrum. vnde cautus sit lo. vt iu-
ra-
mento, petendo d. B. cogi ad obseruantiam iura-
menti, non autem simpliciter fundet se ex contractu. Pro hoc
bene facit, quod no. lo. And. in c. statutum, et l. de hæreticis
6 & Ant. de But. in c. 1. de spon. ubi tenet, q non ualet sta-
e tutum imponens penam filiz contrahenti matrimonium
sine consensu parentis, quia sicut statutum laicorum non po-
test disponere super matrimonio, ita nec penam imponit
contrafacienti ad idem facit, quod no. Bar. in l. si de indiui-
dui. ad fi. & in d. l. omnes populi. in 8. colum. in uers. sed nunc
quid statutum inualidum & c. & quod no. Bar. in d. l. Seius &
Augerius. istam opi. tenet Abb. in d. c. cum contingat, uide-
licet, quod licet in effectu statutum infringat contractum &
etiam iuramentum fauore iurantis, q nihilominus iuramē-
teneatur ad obseruantiam iuramenti, per tex. in d. c. cum o-
tingat. & in d. auth. sacramenta. ad quod etiam allegat no. p
Ien. in c. 2. de reg. ubi dicit, quod in istis spiritualibus ius-
turalis preterit positum, vnde cum contractus mulieris ha-
beat iurum esse secundum naturalem æquitatem, & secun-
dum ius gentium, & interuenit iuramentum, quod est spiri-
tuale, non est curandum de dispositione statuti. ad hoc
dist. si imperator. ubi expresse hñ, quod imperator in spiri-
tualibus debet habere recursum ad ecclesiam. Pro hoc alle-
6 gat etiam, que dicit Fed. de Sein. conf. 1. 7. ubi uoluit non
ualere statutum disponēs de modo probandi contractũ uŕ-
rarium, quia causa uŕarum nõ spectat ad laicos iuxta prin-
cipio. in cle. dispēdiosis, de iudicijs. & in c. cum sit generalis,
de foro compet. istam opi. tenuit Raph. Ca. in d. l. si q
pro. ubi dicit, q uerior est opi. Bar. d. l. omnes populi. uerũ
sed nunquid statutum inualidum. Idem tenet Pau. de Caŕ. in
d. l. si qui satis, cog. & in l. p. C. de trans. & in dicta auth. sa-
cramenta. quia iuramentum spectat ad ecclesiasticum. Et cum
opi. Bar. trans. lo. de Imo. & Do. de S. Geni. d. c. quomodo.
Et per hoc patet istam opin. esse ueram & pluribus & gra-
uioribus autoritatibus esse munitam & magis commode
esse & per consequens ab ea in iudicando non esse recedēdũ
vt habetur in locis vulgaribus. ¶ Restat nunc respondere ad
allegata

allegata in contrarium. Nam non ob, primo d.l. si quis inquit
linos. s. si. cui si qua rideo, ut dicit Host. & coter alij i. c. que-
admodum, de iureiur. p. in ma iuri, si sit qui spiritualiter, nō
debemus attendere dispōnem iuris civilis, cum non spectet
ad forum suum d. c. venerabilem, sed debemus attendere leges
canonicas, & ideo videmus, q. illud, q. hī in d.l. non dubi-
um, est correctum per d. c. quis, & per d. c. cum contingat.
Pro hoc facit, q. ubi tractat de peccato, sp. standum est iuri
canonico in of. foro, ut no. in c. possessor, de reg. iur. in 6. & in
c. si de pscr. & per legistas in l. privilegia. C. de sac. san. ecclie.
¶ Et per hoc patet nram esse ad secundam rōnem Sal. dicē-
tis, q. non est peritius, qui iulva ex causa deferit factum, per
l. si. si. qui satisd. cog. quia, ut dictum est, lex civilis & pater
statutum non habet paterem remittendi iurim, & sic statutu
non est iusta causa exculans ad observationem iuri, postquam
non p. disponere super iuro, ut est probatum. ¶ Non ob. ter-
tium argm, dam dicebat, q. per pactum pōt remitti iura ab
eo, in cuius favorem p. situm est, ergo per statutum, quia rī-
deo, q. pars i. pōt remittere iurim iuranti et respectu unius
hī cum deo contractu, quia Deus recipit condonā. iter, nisi
pars remittat. q. nemadmodum. cum ibi no. de iureiur. & no.
doc. in c. 2. de sponsa. uñ fateor, q. sicut p. per pactum remitti-
rit, ita per statutam, si conditum ab habere paterem super hoc
disponendi, sed laici non habent paterem disponendi super
hoc, ut dictum est, ergo & c. sic videmus, q. si cōt. sponsalia &
mīmonium sūnt per sponsonem & pactum contrahētum,
notū sp. pertinet potestas statuendi super mīmonio ad lai-
cos, ut no. lo. An. in d. c. statutum. primo. de hereti. in 6. Nec
ob. q. adducebat de approbatione facta a Romano Pontifi-
s. quia rīdeo, q. ad hoc ut talis approbatio valider tale
statutu, requirit, q. sit facta ex certa scientia, ut dicit Inn. i. spē
in c. 2. & in glin. vers. infirmitatis, de transla. cum quo ibi trā-
seunt alij, ad hoc quod legitur & notatur in c. 2. de consueti-
li. uel inutili, & no. Bartolin. i. privilegia. C. de sac. san. ecclie. &
in l. si consat. ff. de appell. quia certa scientia non presumitur,
ut no. Inn. & do. in cap. porre. de consueti. uel inutili. facit
c. 2. de consueti. in 6. nisi probet de ipsa certa scientia, ut sit ex
pressa clausula ex certa scientia in ipsa approbatione, per id
quod hī in d. c. si motu proprio, de pabr. in 6. uel quia de ta-
libus statutis apparet esse factam mentionem, ut per gl. in
c. pastoralis. s. p. p. r. in vers. circa scientia, de offi. dele. & p.
doc. in c. preterea. & in c. pen. eo. ti. ubi ponuntur alij modi
ad probandum de certa scientia. Pro hoc facit quod no. Gy.
in c. cum oportet, in prin. in prima oppositione. C. de bo. que
libe. & Bar. in l. 1. per illum tex. ff. de his qui sunt iuri uel alie.
¶ Iuris in l. 1. C. de metropo. ubi dicit, q. generalis confirma-
tio privilegiorum non trahitur ad iniusta & illicita, quinimo
nōn trahitur ad ea, quę sunt iuri communi contraria, cum in-
telligatur talis confirmatio per obreptionem impetrata, ita
dixit Bal. in c. 1. per quos fiat in uel alle. no. in l. si qua loca.
C. de fund. & latei domi. li. i. Preterea rēpondeo per id
solēmniter dixit Inn. Io. And. & Ant. de But. in d. c. dudum.
in si. de deci. ubi per illum tex. subtiliter ponderatum p. r.
s. eo uoluit, q. confirmatio, s. quantumque faciens mentio-
nem de qualitate actus, in quo erat uitium & defectus quam-
uis non ut facta confirmatio in forma communi, uidelicet
confirmo talem actum, sicut factus est & c. iuxta d. c. exami-
nata, de consueti. uel inut. sed sit facta confirmatio simpli-
citer per uerbum, confirmo, quod uerbum denotare ut rem
firmam facere. cap. inter dilectos, de fin. iur. tamen si potest
referri ad actum confirmatum, qui erat nullus, & ad actū
qui erat aliquis, debet in dubio referri talis confirmatio ad
actum, qui erat aliquis, & istud dictum secundū Ant. de Bu.
ibi de facili non reperitur alibi. Cum ergo dicta approbatio
Romani Pontificis generaliter facta possit trahi ad statuta, q.
sunt aliqua, & ad statuta, q. sunt nulla & inualida, debet ad
ea trahi, quę sunt ualida, & sic non ad statuta, de quo qua-
rit, quod erat omnino nullum. ¶ Nec ad hoc ob. si dicatur, q.
Papa in d. approbatione expiendit d. statutu, quę erant cō-
tra libertatem ecclesiasticam, ut firmasse affirmationem in
omnibus alijs non exceptatis. l. quæritum. s. denique de fun.

h. inst. ff. & in aut. de non alien. s. q. ar. q. ar. q. si exceptio h. de
claret & firmet regulam in non exceptis, non tñ facit, q. regu-
la & gñalis dispositio comprehendat alia, quā non compre-
henderet non facta exceptione, ut ex tex. in l. generali. s. uxo-
ri. & ibi no. Bar. ff. de usufructu. l. 1. i. uicius. s. plurib. & ibi
Bar. ff. ad treb. & no. Bar. in l. 1. in si. de reg. iur. item dato q.
Papa reprobauiet statutu, quę essent cont. a libertatem ec-
clesiasticam, non per hoc ut uoluit affirmare & comproba-
re alia inualida, nisi alia oīno fuerint discussa per Papam ita
decidit Bal. & Imo. in l. leg. inuulter. ff. de lega. post Bar. ibi
per illum tex. q. dicit Bal. ubi esse nō dignum. Et in dubio in
telligit discussa, si fuerit sibi lecta, alias non, s. m. Bal. & alios
in d. l. legata inuulter. & ibi expresse dicit Pau. de Ca. q. d. su-
perior reprobans aliqua statuta n. valida confirmare, si scie-
bat esse inualida alias non, allegat t. ar. li. quis. s. ff. de te-
st. talem qd nihil in proposito operet illa exceptio statutorū
existentium super libertate, probat, quia expressio eorum, q.
tacite inuent nihil operabit. l. 3. ff. de leg. 1. & in l. nō recte. C.
de fidei. Sed in gñali confirmatione statutorum facta per
Papam tacite inerat, q. intelligerent et confirmata, q. non
erant contra libertatem ecclesiasticam, ut fin. dicit Bal. in
d. l. oēs populi. in 6. col. uel. sed nunquid Papa confirmādo
statuta & c. ar. l. q. peculium. s. si quid de pcel. ergo illa ex-
presio nihil operat. ¶ Non ob. q. d. ultimo loco dicebat qd
saltem posset d. B. petere absolutionem a iuro, quia ut dixi
supra) s. m. D. Ant. & Imo. nō est uerū, qd possit absolui a iuro
isto, ex quo fuerit prælitum sponte & sine dolo recipientis
iurim per d. c. cum contingat. c. 2. in magis eōem opi. doc. ibi
s. m. q. in casu illius, c. nō pōt peti absolutio a iuro. ¶ Nec ob.
qd iurim recipiens facit contra prohibitionem statuti, ergo
nō debet eodem modo reportare, quia ad hoc rīso patet ex
supradictis, uidelicet qd statutum laicorum hoc casu non ar-
ctabit. Preterea Fed. in d. c. confitenens, qd possit p. r. absolu-
tio a iuro loqui, q. manifeste constat, qd recipiens iurim ui-
debat se recipere iurim contra formam statuti, quia se iurat
iuramentum esse filium, & sic inspecto statuto iurim non uī-
cite recipi, secus fuit in casu nro, quia ista D. B. in initio uen-
ditionis asserere istam rem esse suā, seu ad eam & eius ma-
ritum legitime pertenuisse, & per eo sequens dici pōt non
constasse tunc d. lo. qd dicta domus esset ultima res, quę ef-
ficeret in bonis mariti obligata pro dote, & sic non constabat ei
iurim per d. D. B. præstari in contractu prohibito a dicto sta-
tuto, & sic casus noster non habet communione cum casu
quæstionis, in qua consuegit Fed. ¶ Quo ad secundum & ter-
tium dubium non oportet multum inuolter, præsertim quia
oīs hesitatio cessat tantibus ueris his quæ in primo dubio
conclusa sunt, unde breuiter circa secundum dubium dico,
qd et dato quod d. statutum inuolter, & obligatio, siue con-
tractus factus per d. B. non præiudicaret sibi quo ad dictam
rem principiū uēditam, quin possit ad eam habere regres-
sum pro satisfactione dotis suæ, tamen dico, qd bene sibi p-
iudicabit quo ad alia bona ipsius uulteris accessorie obligata
ita ad defensionem dictæ rei, q. quia quociescunque dispositio
uel contractus principalis irritat aliquos speciales fauores
tamen non irritat obligatio illi accessorie, quæ non sit æque
fauorabilis, ut est tex. secundum unum intellectum in l. & si
is. C. de pre. min. & no. doc. in l. non dubium. C. de leg. & legi-
gitur & no. in l. 1. s. i. ff. qui mo. p. uel hypo. fol. & in l. i. tibi.
s. de pignore. ff. de pac. sed intentio d. statuti fuit sanare &
privilegiare causam dotis, non autem personam mulieris, p. a-
tet primo in rubrica, quæ intulatur de res. dotis, nam p. ru-
bricam statuti declarantur uerba dubia ipsius statuti, ut in-
quit Bal. in l. 1. C. liceat tertio prou. quia ad hoc pōderat
ibi esse gl. Secundo patet ex uerbis statuti, ibi dum dicit, mu-
lieri nō præiudicet, uel aliter, cui petitio dotis competit, &
patet, qd statutum uoluit privilegiare actionem dotis, nō an-
tem personam mulieris, cum uoluit competere illud privile-
gium alteri etiam habenti actionem de dote. l. 2. C. de prin-
do. & constat qd alia bona mulieris nō habent privilegia cō-
cessa reb. doti. ibi. l. si cū pecunia. C. de prin. s. cum uero
non sit extensio ad ea bona, quæ nō respiciunt causam dotis.

¶ Quo

12 ¶ Quod autem tertium dubium concludo hñ non esse audien-
dam dictam mulierem, quæ in contractu iuravit dictam do-
mum esse suam, & ad ipsam & ad eius maritum legitimo ti-
peruenisse: nã si nõ uelit mulier aliquid, ipsa domus erat
in totum mariti, & ad ipsam rem totam agere uellet hypo-
thecaria, excipiet lo. emptor, q̃ imo ista res erat et ipsius
mulieris, prout ipsa in iuramento iurauit, certe habebit necesse
mulier replicando dicere se mentis iuramentum & periurasse, &
regula est, q̃ et replicando quis non auditur alegando turpi-
tudinem suam contra eum, qui tractat de damno uitando.
I. viro atq; uxori. ff. sol. ma. l. apud Celsum. §. Marcellus. ff. de
doli exc. uel contra eum qui non fuit particeps fraudis. l.
transfatione finita. C. de trans. Bal. in l. i. iuratur. quod ex
conuentione. §. si cum. l. eq. ff. de iureiu. & per Bar. in l. cum
mulier. ff. sol. ma. & no. Doc. in c. cum super. de conce. preb.
& in c. inter dilectos. de dona. sed ita est, q̃ eo. tractat de dā
no uitando, nec fuit particeps fraudis, ergo contra eum nõ au-
ditur d. Bal. alegando turpitudinem suam in replicando.

ADDITIONES.

- a Ea quæ. col. 1. i. & d. canonum. 3. q. pin. col. 1. 4. no. 420. Gui. Pap. conf.
175. in fi. conf. 209. in fi. Hypo. Marit. no. 367. Dec. re. c. 2. col. fi. de
iud.
b ¶ Relaxationem. idem Vinc. Io. An. d. c. cum contingat. Pan. conf. 8. li. 2.
Christop. Por. §. i. iust. qui al. licet. late lo. Ignel. i. §. si iur. aut uxori. nu.
115. cum se. ff. ad Syl. l. 3. §. eleganter. nu. 172. ff. eo.
c ¶ Non ualeat. Roma. conf. 1. 2. Cor. conf. 121. li. 4. Dec. c. ecclesia. col. 16.
in fi. de consil. l. al. conf. 133. nu. 17. lib. 3. Franc. Ri. de reuo. do. resp. 15.
col. 6. & per addita supra conf. 17.
d ¶ Penam. Imo ualeat. ut dicam in eo. conf. 93.
e ¶ Pars. Ergo & lex recte posita, quam sit magis domina regum nostram
quam sumus ipsidem. ut Gui. Pap. deci. Delph. 193.
f Confirmatio. ad quæ dixi in consue. Par. §. 5. nu. 69. cum seq. Hoc di-
ctum sequitur. l. in l. morte. ff. de iur. om. iud. & ibi Alex. & Alex. in l.
q̃ uam. C. de re. l. mil. Deci. in Rub. de confirma. uel. uel. inu. Nat.
g Ad actum confirmatum. j. dem tenet Alex. conf. 33. col. 1. hoc eo. lib. &
in l. quam. C. de testa. mili. Nat.
h ¶ Exceptio supra conf. 18. nu. 11.
i Accessoria hoc uerum si principalis obligatio non sit nulla nisi ex
fecto solemnitas, secus si alia ratione, ut pulchre Perr. de Anch. conf.
330. l. al. conf. 133. col. pe. li. 4. Fran. Rip. rep. l. si unquæ. col. 6. C. de reu.
do. adde infra l. 4. conf. 66. in fine.
¶ Hoc conf. dupliciter est infra col. 39. uol. 4. & col. 18. uol. 6. Hier. Zäc.

S U M M A R I V M.

- 1 Legatum annuum uel usufructus factum ciuitati uel ecclesie cen-
tum annis finitur.
2 Præscriptio centum annorum nunquam intelligitur sublata.

CONSILIVM IX.

* M I S S O * multiloquio puto bñ esse de iure ¶ dicendum,
1 legatum relictum dicto conuēti fratri de tertia par-
te usufructuum, pensionum & reddituum perpetuo percipiē-
dorum ex domo p̃dicta non deberi cum effectū post 100. an-
nos. probat in l. pe. cum gl. ff. de annuis leg. ubi dñ, q̃ legatū
annuū, seu continēs perpetuā p̃stationem relictum ciuitati
extinguit 100. annis. Idem probat & no. per gl. in l. si usufru-
ctus municipibus. ff. de usufr. l. ubi gl. dicit, q̃ si legatū ciuitati
aliquid annuū, seu singulis annis p̃standū, non debet ultra
2 100. annos, quia æquiparat legatum annuū, & legatū usufru-
ctus. l. & in singulis. l. 2. ff. de ann. leg. Sed ita est, q̃ legatū
relictum ciuitati non durat ultra 100. annos. l. an usufructus.
ff. de usufr. & d. l. si usufructus municipi. ergo idē dñ esse i
legato annuo. Et q̃rit et gl. in d. l. si usufructus. an idem sit
in tali legato annuo relictū ecclesie sicut in relictū ciuitati? &
ibi prout magis cōiter hñ, respondet, q̃ de hoc dicendum
est, ut in d. l. an usufructus. per q̃. l. iur. probari, q̃ finiat cē-
tum annis. facit. l. si. C. de sac. eccl. ubi ciuitas & ecclesia æq̃-
parant. Et ita et no. per gl. in d. l. an usufructus. uolēs ¶ illa
loquēs in ciuitate habere locū in ecclia. Hāc opi. et appro-
bat Bar. i. d. l. si usufructus. uolens late legatū annuū relictū
ecclesie non deberi ultra 100. annos, & dicit, q̃ non obstant
iura dicentia perpetuo deberi, ut in l. pen. & in d. l. annuū. &
in l. annuum. §. Titio. ff. de annu. leg. quia et perpetuo dñ fieri
q̃n uisq; ad 100. annos sit, cum sit longissimum uita tps. l.
fi. C. de sac. lan. ecc. & d. l. an usufructus. Et istam partē leg-

tur. l. a. de Ra. & And. de Pisis, quos refert & sequitur Nic. de
Nea. in d. l. annuum pecuniam. ubi dñt, q̃ dñt uerum perpetu-
um de quo in d. l. pe. cum si. debet intelligi fm rei, nam
ram legati relictū ciuitati, sicut in simili accepit in l. 1. si. pro
soc. cum ibi no. Et ita se habet magis cōis opin. a. i. in iudican-
do non est recedendum, ut tradit in locis uulgaribus.
Bene facit, q̃ no. Bal. in d. l. an usufructus. ubi per illum texi
dñ, q̃ iura ciuitatis p̃sumunt esse 100. annorum, sicut uita
hois longæui, & sic ut fm cum, q̃ emphiteusis concessa ciui-
tati non dicat durare ultra 100. annos, nisi renouet, & tñ uidi-
mus, q̃ emphiteusis de sui natura intelligit concessa perpetuo,
donec pensio annua soluat. §. adeo. in tit. loca ¶ Cōfirmā-
tur prædicta, quia si legatū singulis annis, seu quolibet anno,
perinde est ac si dicerem oī anno, quia est signum uniuersali-
tati, ut patet in tit. de duo. reis. §. 1. & l. 2. de duobus reis. unde
nulla est ratio, quare magis legatū relictum ecclia singulis
annis debeat finire 100. annis, quam legatū relictum de fra-
tribus perpetuo percipiendis ex domo. Cum ergo rō, quare
legatum relictum singulis annis finiat centum annis, et dñ ci-
uitati, uel ecclesie relinquit, quia æquiparat legato usufructu
dñs d. l. in singula. l. 2. iuncta d. l. an usufructus. est causa in
finitatis ciuitatis, quæ eadem ratio militat in legato relictū
ecclesie de fructibus perpetuo percipiendis, ita accepit uer-
bum perpetuo, in materia legati multiplicabilis relictū ciui-
tati, uel ecclesie, ut d. l. pe. cum ibi no. & dixi supra, non nã
cipitur perpetuo, vt nunquam deficiat, vt l. eum debere co-
lumnar. ff. de ferui. urba. præd. nihil. n. est sub sole tale per-
petuum. ¶ Corroborant prædicta, quia q̃nt testator legat quo-
tam fructum fundi, puta tertium, uel quartū, prout in casu
nostro fuit, licet non dicat singulis annis, tamen intelligitur
legare singulis annis, ut est casus in d. l. defuncta. §. si. ff. de usu-
fru. & ibi no. & sic in casu nostro testator dñ legauit singulis
annis tertiam partem fructuum perpetuo percipiendorum
ex domo. ¶ Et per hoc appareat, q̃ si diceret, quod in testis
larga debet fieri interpretatio dñi in testamentis, de regu-
c. cum dilecti. de don. quia rideo, q̃ et tex. & gl. in d. l. si usufru-
ctus ciuitati. cum sim. loquit in testis, & tñ relictum singu-
lis annis finitur spatio centum annorum. præterea tex. in d. l.
in testamentis. uult, q̃ in testamentis non fiat latissima seu
plenissima interpretatio, sed mediocriter erit plena, seu la-
ga, cum ergo perpetuum accipiat variis modis: quandoque
pro eo quod durat 30. annis. in tit. de perpe. & temp. actio. in
prin. no. gl. in d. l. i. ff. pro socio. & l. o. q. 2. e. an. super uer. per-
petua. quæc idest fine temporis p̃statione. l. purē. §. si. ff.
de doli excep. nam uariē accipitur perpetuo, ut in d. locis &
no. l. q. 1. c. reperitur. & in c. clericis. de cohob. clerici. &
mulie. & per Bal. in ti. de pace Constan. in uer. nos Romanos.
& in uer. presentem mundi ætatem, fm uarietatem subie-
materiæ. uñ non est incongruum dicere, q̃ perpetuum im-
portat idem quod spatium centum annorum, quia hoc uer-
est strictē interpretari, nec latissimē. Ad cōfirmationē p̃dic-
torū adduco et gl. no. in l. 2. hoc interdictū perpetuū. ff. ne
quid in loco publico. in uer. perpetuū, q̃ uult, q̃ perpetuum
dicatur illud, quod durat uisq; ad 100. annos, & illam gl. in
2 hoc approbat & no. ibi Ang. ¶ Fortificat prædicta, q̃ uide-
mus, q̃ licet in aliqua dispositione, uel statuto esset prout
sum ¶ infra, uel testamēta possunt executioni mandari nulla
temporis p̃scriptio obstante, non tñ poterunt mada-
ri executioni post tempus 100. annorum, quia perpetuo dñ
mandari executioni, si usq; ad tale tps 100. annorum execu-
tioni mandat, ita inquit Ant. in l. 1. C. ne rei dñi. uel templo.
& no. et Ang. in l. 1. §. col. C. de anna. exc. & in l. oēs. in fi. C.
de p̃sc. 30. annorū. Bñ facit gl. in aut. ut de cetero non fiant
commutationes. §. i. cum gl. i. uer. p̃scriptio. col. 5. quē ibi
no. Ang. uolēs ¶ ea, q̃ statuti disponens, q̃ nulla curat p̃scri-
ptio, non intelligat bñ de p̃scriptioe 100. annorum, ut et
uoluit Ang. in d. s. hoc interdictū perpetuū, & in l. nemo po-
test. ff. de leg. 1. Ex quibus oibis concludo, d. legatum tertie
partis reddituum prædictorum non deberi ultra spatium cē-
tum annorum dicto conuēti Bononie pro hospitali de ta
vita contra fratres S. Francisci ordinis minorum. Ita ut fu-
perius

perius conclusum est puto iuris esse, & ita dico & consilio ego Alex. de Imo. iuris utriusq; doc. Bononie iura civilia leges : in quorum testamento non propria manu scripti & sigillo soli to signati, alterius rectius sententis consilium semper saluo.

ADDITIONES.

- Omiffa.] De hoc consilio. Iam meminit Alex. in l. 2. §. sol. mat. ubi dicit, qd aliqui consilium contrarium, sed succubuerunt. Et iterum contrarium consilium dicitur Barb. in eodem necesse est, 20. lib. 4. Et ad hoc consilium Alex. unde L. unde de am. §. de ferre, ff. de iur. iur. 2. Et ad hoc huc tenet. De consilio. 378. circa si ubi ex hoc inferit, qd prohibito alienationis, & legatum factum familia non debet durare ultra centum annos. Et Alex. sequitur Rui. consilium. 143. col. 4. ubi uidendum. Natta.
- a. Centum idem L. a celo, Decid. l. si usufructus in si. Alex. l. 3. §. 6. col. 2. ff. ad l. fal. sed contrarium tenet. Pan. c. si in si de test. & plures alij, dicendum ut scripti super consilio, Parisi. §. 92.
- b. Non intelligatur, ut dixi in consilio Parisi. §. septimo. nu. 12.
- c. In hac eadem causa contra consilium Barb. consilium. 20. uol. 4. Hic. Zac.

S V M M A R I V M.

- 1. Filiorum & nepotum appellatione non ueniunt femine, nisi per extensionem: ideo non ueniunt in contrahibus, ut in emphyteusi.
- 2. Nepotes appellatione filiorum non ueniunt in contrahibus: nec regulariter ueniunt in ultimis voluntatibus.
- 3. Masculinum concipit femininum in beneficiis & dispositione legalibus.
- 4. Concessio quid si fiat liberis, uel generationi.

CONSILIVM LXI.

SUPER eo, de quo queritur, an si ab ecclesia concessa est alicui res in emphyteusim pro se & filijs & nepotibus, comprehendantur filia & nepotes. Videretur fortasse prima consideratione dicendum qd sic, per id quod habetur in §. emphyteusim, in aut. de non alie. col. 2. ubi ita ad descendentes feminas sicut mares transit emphyteusis ecclesiastica. Secundum probatur, quia uidetur, quod in ultimis voluntatibus masculinum comprehendit feminam, ut appellationes filiorum & appellatione collateralium ueniunt sorores, & sic de singulis. In si ita scriptum sit filibus. ff. de le. 2. §. si quis ita in prin. ff. de test. tut. l. Lucius. §. questum. ff. de le. 3. l. Lucius. §. Mæuius. ff. ad treb. cum si. & argumentum procedit de ultimis voluntatibus ad contrahitus, ut l. pactum inter heredem, & ibi no. ff. de pac. Tertiū probatur per id quod no. Bal. in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius u. ubi per illum tex. arguitur, qd emphyteusis recepta pro se & liberis comprehendit feminas, pro hoc allegat et d. s. emphyteusim. facit, quod notat Bal. in l. 2. in col. 2. C. de iure emphy. & ibi istam partem indistincte ut amplecti. Sal. in 27. q. 4. Sed istis non ob. contrariā sententiam de iure ueriores sequor, quia qd nōm masculinum generis, ut filius & nepos & similia comprehendit femininum, illud non est ex propria significatione uocabuli, sed per extensionem, ut est tex. optimus in l. pe. in si. i. uerf. extendi. C. de proxi. sacro. ferilib. ro. & in l. pronuntiatio. in uerf. porrigitur. de uerb. sig. & in l. quiquis. Cad. l. iul. mæstia. & no. per Bar. & Dy. in l. 1. ff. de uerb. sig. post gl. ibi. & tex. in l. quinquem. C. de fer. fug. & Iac. But. & Bar. in l. si quis in tantā. C. unde ui. & Bar. in l. ad si. principij. ff. de pecu. leg. & no. doc. in cle. 1. de elec. Sed in contrahibus non est recedendum a propria significatione uerborum, imo in eis fit stricta interpretatio. Iquequid astringendū. ff. de uerb. obl. cum di lecti, de don. Et in dubio etiam debet fieri interpretatio contra illum, qui se fundat ex uerbis contrahitus. I. ueribus. ff. de peractis l. stipulatio i. si in stipulationibus. ff. de uerb. obl. & in c. contra eum. de reg. iu. in 6. ergo fieri debet interpretatio contra filiam, uel nepem illius, qui fundum recipit in emphyteusim, cum sit filia uel nepis, qui se fundat in dicta concessione dicens illius concessioni uigore sibi ius in emphyteusim competere. Et in hoc præcisē, qd in contrahibus masculinum nō concipiat femininum, tenet Guido de Suza. in l. quicunque. C. de fer. fug. quia cum non reperitur cautum iurare, & quia in contrahibus debet fieri stricta interpretatio, nō ad largam sicut in ultimis voluntatibus. l. 3. §. j. ff. de uino, triti. & oleo legato. l. in testamētis. de reg. iu. & i. d.

I. quequid astringendū. & d. c. eū dilecti. Hoc et firmat Arch. 17. q. 4. in c. si quis suadente, per d. Lucetibus. & per d. l. quequid astringendū. & subdit non esse mirandum si aliter sit in testis, qd in contrahibus, quia in testis sit plenior interpretatio, qd in contrahibus, ut in iuribus supra allegatis. Et cum d. doctrina Arch. ut et trāsire Bal. in l. Gallus in prin. uol. col. ff. de lib. & posth. ibi inquit, qd Arch. in d. c. si quis suadente, melius scripsit hoc articulo qd alius. Hoc et tenet Io. de Imo. in l. si ita scriptum sit filiabus. ff. de le. 2. ubi expressē et infert per hoc ad casum nūm sup. concessio in emphyteusim facta pro se & filijs non comprehendit filias: ita tenet in c. potuit. in si. de locato, ubi refert se in terminis nris ita consensu. b. Iulio. b. hoc et sequit ipse in l. cum uir. ff. de chyd. & demon. ubi approbat doctrinā Arch. in p. alleg. c. si quis suadente: qd et sequit Lud. Ro. in l. 2. in prin. 17. col. ff. de uer. obl. & in terminis nris concludit et Ro. in d. l. si hac. §. liberos. ubi et dicit ita tenere Spe. in ti. de loca. s. nunc aliqua. uerf. 47. Sed ueritas est, qd Spe. in alio casu loquit ibi. Pro p. dicta cōfōne et bene facit, qd no. Bar. in simili i. liberos. ff. de nec. sig. 2. in 6. col. ubi concludit qd licet appellatione filiorum in ultimis voluntatibus fauorabiliter ueniat nepotes. d. l. Lucius. & l. l. ff. de her. insti. tū in contrahibus non ueniunt nepotes, quia sit interpretatio contra eum cui fit concessio d. l. uerterib. & ita et cū Bar. trāsire Sal. in d. l. 2. §. 2. q. C. de in emph. & Io. de Imo. in d. l. cum uir. ubi propriē loquit in concessione ne in emphyteusim. & Io. de Imo. in l. qd dū ante. col. de uerb. obl. & Pe. de Anch. in l. de. r. de bapti. & istā partem et secutus sum legendo d. l. sed si hac. §. liberos. quæ et uir de mente Bal. in c. 1. in fin. ti. quib. mo. seu. cōstituit pr. ¶ Non ob. allegata in contrarium, & primo, id qd hī in d. s. emphyteusim. ubi principalit et uir uocat filia in emphyteusim ecclesiasticam, quia illud est uerum, qd illud fuit expressum, se cum qd concessio fuit pro se & filijs & nepotibus. ut in casu nostro per ea, qd sunt supra allegata, & ita ridet Io. de Imo. in p. allegato. c. potuit. in finalibus uerbis, & Lud. Ro. in d. s. liberos. ¶ Non ob. qd in ultimis voluntatibus masculinum concipiat femininum, quia supra est nūm fm Guido de Suza & Archi. & plenior sit interpretatio in testis, & p. p. Dy. & Ray. & Io. de Imo. in l. ferum filij. §. cum qui chirographū. ff. de leg. 1. & Guido Cug. in d. l. pactum inter heredem. & Ang. in d. l. si a substituto. dñt. qd illud qd dñt. procedere arg. de ultima uoluntate a. et cōtrāctum, habet locum, qd apparet, qd est eadem rō in utroq; sed ubi effemus in dubio, dñt. qd maior psumit esse rō in ultima uoluntate per d. l. in testis, & ideo tunc fm eos non procederet arg. affirmatiuē de ultima uoluntate a. l. contractum per d. l. in testamētis. quia non procedit arg. de maiori ad minus, ut no. gl. in c. cum in cunctis. de ele. & in l. 2. C. de interdi. sed procedunt negatiuē. l. obligationum ferē. §. placet. de ac. & ob. ¶ Non ob. id qd hī in d. l. sed si hac. §. liberos. et l. quia respondet ibi Ro. qd ibi tex. loquit in materia, quæ concernit beneficium, quod est latissimē interpretandum. l. si. ff. de consi. principum. l. si qd. C. de bo. uacā. l. ro. colim ubi. de uerb. sig. & ideo in beneficiis masculinum concipit femininum secundum Arch. in d. c. si quis suadente, & sequuntur communiter oēs. Vel possum respondere, qd tex. in d. s. liberos, loquit in dispositione legali: quo casu in materia indifferenti fit non tractat de odio irrationali masculinum concipit femininum. I. si quis id quod, & ibi doc. no. ff. de in om. iud. & l. si qd in tantam. & ibi doc. C. unde ui. l. 1. §. 1. de consi. prin. no. gl. in c. gñali. de ele. l. 6. & Spe. in ti. de dispo. & alle. §. post hac. uer. ult. ubi masculinum. & Host. in c. Ray. de testā. & Bar. in d. l. 1. de uerb. sig. cum alijs concord. supra alle. ¶ Vel tertio possit rñderi ad d. s. liberos, & ad illud, quod ibi no. Bal. qd illud possit procedere in concessione facta alicui recipienti in emphyteusim pro se & liberis suis, quo casu euidēt comprehendit nepotes ex filia, iuxta. l. 1. C. de cōdi. in fer. & l. recognoscere. §. liberos. ff. de uer. sig. ideo esse absurdum, qd comprehendere nepotes ex filia. I. si uia mife. uer. nā licet. C. de bonis mfmis. & ubi absurdum resularet, uerba accipiuntur eo modo, quo cessat absurdum. l. ex facto. §. si. & ibi no. ff. ad tre. l. uxorem.

§. con-

Libri Primus Consil. Alexand.

§. concubina. cum si. de le. 3. tutorem tñ pñt rñsonem pñc dñtem. ¶ Non ob id. q. no. Bal. in d. l. 2. in 2. col. C. de iur. emphy. quia rñdeo. q. Bal. ibi potius ur tenere conclonem. q. in pra probauit. quia Bal. ibi qñt. si fuit concessa emphyteusis talib. comitib. uel nobilib. in eorum cñtā gñationem. an includat filij filij nati ex plebeis? & cōcludit. q. si est emphyteusis ecclesiastica. in qua debet uideri infinitas trānsmissio nis. & est ibi uerbum eorum. & nō dicit eorum. non compre hendit natos ex faminis nupti alicui alterius cōiunctionis: quia masculinum genus in praiudicium eccle. non concipit femininum. quia est odium contra primi fauorem. i. contra ecclesiā. facit sñm cum quod no. in l. 1. et. & ibi dicit. ff. sol. ma. in dubio autem in emphyteusim laicorum principum. quo rum bñficia sunt largissimē interpretanda. transiunt ad li beros ex f. minis. Et idem dicit si concederet sub gñre ma sculino in tertia eorum generatione per principem laicum: nam dictio illa eorum. masculini gñris cōiuncta cum illa se minini gñris gñationem. includit feminas. & conformat se iuri cōiunt. d. s. emphyteusim. Et sic in casu. quo loquit Bal. fuit dictum nomen generationis. & q. est aptum comprehen dere ex proprio significatu tam masculinos. quam feminas. c. statutu. el. 1. de her. l. 6. l. 1. iuncta l. 2. ff. de lib. causa. sed in proposito nō solum fuit dictum de filiis & nepotibus. & sic per noia. q. de propria significacione important masculinos tñt ut est dictum supra. ¶ Non ob. id. quod no. Sal. in d. l. 2. de iure emphy. in 1. 7. q. quia respondet. quod Sal. sine lege & sine ratione loquit. & in discursu illa uerba dicit. ipsemet postea in ead. 2. q. ut contrarium tenere inquantum uult q. si quis recipit rem in emphyteusim pro se & filiis. non com prehēduntur nepotes. quia de propria & stricta significacio ne appellacione nliorum non ueniunt nepotes. l. filium diffi nimas. ff. de his qui sunt sui. uel alieni. iur. no. Bar. in d. l. li beros. cum suis uul. & concordat. ergo cum ex propria & stricta significacione masculinum nō concipiat femininum. ut fuit supra conclusum. idem debet esse eadem ratione i ca su i. ito prout ipse tenet in 21. q. tractando an appellacione si liij ueniat nepos. Alex. dñe. 6. Maij. 1470.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod sic hanc partem contra Alex. & communem tenui plenē discu tiuēdo in consue. Pari. §. 12. col. 2. & 3.
- b ¶ Confutasse. lmo. conf. 38. in casu pñmissio. uide omnes dect. huius sñtē. & cōmularis. et. d. And. Tirac. in consue. Pñcto. tit. retrac. §. 11. gl. 9. nu. 1. 8. ¶ Vide Alex. infra eo. h. conf. 60. col. fi. Vbi uidetur limita re in emphyteusi recepta pro se. & filiis. & hēredit. Et uide Deci. conf. 223. col. 1. Nat.
- * De ultima uolu. tate. ¶ Sequitur Dec. adducens alia in l. in testamentis. ff. de reg. iur. Nat.
- * Verba accipiunt. ¶ Nota pulchrum dictum. quod uerba accipiuntur eo modo. quo fieri possent. ut ceter. absurdum. Nat.
- c Generacionis. dixi in consue. Pari. §. 12. nu. 3. limitat lmo. conf. 62. uide And. Tirac. in consue. Pñcto. §. 1. gl. 9. nu. 196.

CONSILIVM LXII.

Legē li. 2. conf. 195.

EPITOME.

TESTES recepti fuerant in causa falsitatis contra quendam notarium criminaliter. & aliquis dictorum testium primo examinatus extra iudicium cum iuramento & certo modo deposuit. postea uero in iudicio examinatus super eo deponit contrarium etiam circa substantiam facti. cuius facti interfuit. Quidam etiam ex dictis testibus prius extra iudicium certo modo depo suit confirmando scripturam manu propria signatā. & postea contrarium in iudicio deposuit. Queritur. an iudex rectē fecerit. si dictos testes ad torturam posue rit occasione dicta uacillationis. Respon. Alex. q. sic.

CONSILIVM LXIII.

- 1 BREVITER omnis nō necessarijs dico. quod iudex fe cit id. quod facere debuit si dictos testes tortis. ¶ quia te
- a stis uacillans potest ratione uacillationis torqueri. & postea quia facto de quo queritur interfuit. l. ex libero homine.

& ibi gl. & doc. in Iunius. s. t. s. s. cum gl. ff. de quest. & Inu. & alij in c. cum in contemplatione de reg. iur. antiquis. no. Dy. in regula sine culpa. l. 6. & Cy. in l. in C. de q. & Pau de Leaza. in commeto c. grauis. de depol. & Bal. in l. imh. C. de quest. & Bal. in l. 3. Cad legem iul. de adul. Quod est testis. qui extra iudicium deposuit de hoc cōficiendo scripturam manu propria annotatā & postea in iudicio dixerit con trarium. uideat uacillare: patet in l. eos. in 2. respon. dñt. tex. dicit. & cum qui contra signum suum. & ibi no. & Bar. ff. ad l. 2. cor. de fal. & Pe. de Anch. in d. c. de test. extra de test. ¶ Et no. Ant. de Ba. in d. c. cū in tua. extra de test. ubi dicit. q. qñ est i variatio circa ea. quae ipse testis dixerat extra iudicium & in iudicio. redditur eis suspitum de falso. adeo q. pōt torque ri. allegat ea quae no. in l. capite quinto. ff. de adul. & quae no. in c. per inquisitionem de elec. Etiam si primō deposuisset in iudicio & secundo deposuisset extra b iudicium contra dictum in iudicio. potest contra magis dicendum si primō dixit ex tra iudicium. postea contrarium in iudicio. ¶ cum magis dic tum in iudicio infringitur & eliditur qñ testis dicit contra prius dicta extra iudicium. q. quando secundo dixeris extra iudicium contrarium eius. quod primō dixerat in iudicio. & Pet. de Anch. in d. c. de test. Ant. de But. in d. c. cum in tua. & per Bal. in c. in ti. quid sit inuestit. & per Bal. & Sal. in l. nullum. C. de testi. & Ang. in cōf. incl. quae dam domina Mar gari. & per dom. Abbin. c. literas. de presum. & in c. per tuas. de prob. quia tunc non dīputatur an ex illa sola uacillatio ne dicat conuictus de falso. sed solum an pro inuestiganda ueritate deberit torqueri. & in hoc cōiter omnes tenent q. sic. & standum esset depositioni ¶ & assertioni. quam fa ce rent dicti testes potius. quam priori depositioni & attesta tioni. ut l. si posulauerit. §. q. si negauerit. & ibi no. Bal. ff. de adul. & Bal. in l. 2. Cad l. iul. de adul. & in l. ff. C. de quest. & quibus firma manet ista cōclō. quia illi testes potuerunt & debuerunt torqueri pro ueritate scrutanda. & ratione dicta uacillationis & uarietatis standum esset attestationi quae fe ret per eos interueniente tortura potius quam prima.

ADDITIONES.

- a Torqueri. Adde Capol. conf. crimina. 61. Hipp. Marfil. diuus. l. ex libe ro. ff. de questio. ¶ Vide Bosf. in tracta. de tortura. in nou. 3. q. cum sequi etiam ponit. quid de testibus con trariantibus de quo euipen tit Alex. in l. duobus. §. ff. de iureiur. Nat.
- b ¶ Extra. adde deci. 381.
- ¶ Hoc consil. dupliciter est infra consil. 251. uol. 6. Hiero. Zanc.

S U M M A R I V M.

- 1 Testes alius inhabiles in substantiam admittuntur.
- 2 Minor 20. annis non admittitur in criminali. nu. 4.
- 3 Iudex inquirens succedit in locum accusatoris.
- 5 Probationi subsidariae non est locus nisi in actu in quo commu niter alij testes haberi non possunt. de quo constare debet. nu. 6.
- 7 Testis ipsius dicto in quo non statuit.

CONSILIVM LXIII.

Ad materiam consil. eiusdem l. 76. lib. 2. Natta.

V I s o themate & dubijs de quibus queritur. Difficul tas consistere vñ in intellectu. l. testimonium. ff. de testi. 4. q. 3. in c. testes ueritate testimonium. ubi traditur. q. in cā criminali minor quinquē annis * non est idoneus tes tis. & si ita est. sequit. q. dictus Canis debet absolui: quia de crimine nō probatum. l. q. accusare. de eden. c. 1. ut ecclesia benef. c. de iureiur. ¶ Sed contra hoc facit dubium hoc. qd no. Io. An. in addi. Spe. in tit. de teste. s. 1. uer. item q. ex pñt. q. impubes. ubi inquit. quod Guil. de Suza dicebat. q. si ceter per dictam l. in testimonium. accusatus non debet facere in teste citare illum. qui est minor 20. annis. q. saltem in de fectū probationis * recipere possit in teste. & intelligit Io. An. q. dictum talis testis recepti proprio motu idē ualeat quā dictū integri testis. facit et ad hoc. qd no. Io. An. in d. s. 1. uer. itē excipit. q. est impubes. ubi inquit. q. licet in crimi nali. mulier de iure canonico nō possit esse testis. 3. 2. q. 5. mulier. & i. foros. cū ibi no. d. uer. fig. tñ em eū vñ. q. admittatur. qm per mares ueritas haberi nō potest. & dicit. q. hoc est et qm aequitatem facit. et. quod hñ in c. perueniet. adde testi.

testi. cog. & tex. in l. ferui. ff. de test. & 4. q. 3. in c. testes. uer-
 2 fuere fm. & 1. q. 1. c. quamquam. cum glo. ¶ Itā istis non
 obstantibus puto in casu nostro dictos testes non probare,
 & præsuppono, q. nec Guil. de Suza. nec Io. An. firmat, q. mi-
 nor 2. an. proprio motu receptus à iudice non faciat proba-
 tionem, nisi i defectum aliarū probationum. tunc. n. bene vi-
 dent hoc firmare, sed excepto illo casu non. Et pro hoc bene
 3 facit, quia q. iudex procedit per modum inquisitionis &
 motu proprio recipit testes, officii iudicis succedit loco ac-
 cusatoris. vnde dicit Bar. in l. 1. §. publico. ff. de adul. uer. quæ
 ro, utrum in inquisitione debeat poni c. & in l. 1. ff. de suspe-
 tu. & in l. libellorum. in prin. ff. de accu. & Sal. in l. ea quidē.
 C. de accu. q. qd officium iudicis inquirentis succedit in lo-
 cum accusatoris; ideo illæ solemnitates quæ requirunt in ac-
 cusatione requirunt in inquisitione, quia subrogatum sapit
 naturā eius in cuius locum subrogat. l. i. cum. §. qui iniuriarum.
 ff. si quis cau. ca. ecclesiā. ut l. pen. Et specialibus ad pro-
 positum dicit Bar. in d. §. si publico. uer. item quero, utrum
 contra iudicem inquirentem & q. oēs exceptiones, q. pāt
 opponi contra accusatorem, pāt opponi contra inuicē per
 id, quod legit & no. c. diuersis. de cler. conu. excipit tñ Bar.
 aliquos casus, qui non sunt ad propositum nrm; ergo sicut op-
 poni pōt contra accusatorem productum testes minores 20.
 annis, ita debet posse opponi contra iudicem inquirentem
 producentē tales testes. ¶ Nec pōt dici, q. in casu nro non sit
 timor subornationis in iudice iuxta id quod not. Inno. in c.
 cū clamor. de test. & Io. An. c. qualiter & q. de accu. & Bar.
 in d. §. publico. & in d. auri. qui semel. C. de prob. in ult. col.
 cum si. quia rideo, q. ante publicitas attestaciones nō repe-
 rit. q. in accusatore sit timore seu suspicio subornationis, an
 tequam testes produxerint, sed post receptos testes in aliq-
 bus casibus, de quibus in auri. qui semel. & ibi plenius per
 Bar. C. de prob. in ult. col. ad hoc quod no. Bar. in l. non solu.
 §. quamquam. ff. de iur. iur. ubi vult, q. qd statutum repellit
 accusatorem vñ ēt repellere iudicem inquirentē. & no. Bar.
 in l. 1. §. quod autem. per illum text. ff. de accu. & l. quæ situm.
 ff. de in ius uocan. & Bald. in repel. cum mulier. in ult. col. ff.
 fol. ma. & Pet. de Anch. in c. nulli. de accu. conor. Et ideo
 in proposito nro Hof. in summa de test. §. si quis possit. uer.
 4 atas, dicit absolute, quod in cā criminali minor 20. annis
 non pōt esse testis; & non distinguit inter cām accusatoris,
 & inquisitionis. unde ratio quare in cā accusationis non pōt
 nisi maior 20. annis in testem deduci, est magnitudo præiudi-
 cii causam criminali, in qua. requirunt pleiores pro-
 bationes. l. si. C. de prob. l. 1. C. ad l. Cor. de fal. Vñ uidemus,
 q. interdum aliqui sunt idonei testes & integri in causis ci-
 uilibus, tñ secus i criminalibus, ut in muliere. d. c. forus. & c.
 mulieres. nec laici contra clericum admittunt ad testificandū
 in cā criminali. c. de cetero. extra de test. ergo iste rō magni-
 tudinis præiudicii militat tan in cā accusationis q. in in-
 quisi- ergo utrobq; idem ius esse dēt. l. iud. ff. ad l. aquil.
 c. translatō. de const. ¶ Restat ergo solu uidere, an sumus in
 casu, in quo isti testes pp defectum probationū; aliās minus
 idonei debeant haberi pro idoneis per ea q. no. Io. An. in d.
 uer. itē excipit, q. impubes; cum alijs supra allegatis, in hoc
 5 concludo, q. nos nō sumus in illo casu. Et hoc esse uerū ostē-
 dit. Primō ex eo quod no. Ant. de Bu. in c. 3. loco. de proba-
 6 per ea quæ ibi no. quod illud insert, quod dīq. debet cre-
 di testi alius minus sufficienti, q. alia probatio * deficit; nā
 illud est uerum q. ex natura facti * & negotij uerō sit alijs te-
 stes non pōt occurrere; n. puta ad pbandū ea, q. agunt in ca-
 pitulo canonicorum; nā ipsi canonici erunt idonei testes. c.
 ueniens. et. 2. ff. de test. & no. in c. dilecti. in uer. si res. de
 ele. & ea q. sunt in domo, pōt probari per eos, qui habitant
 in domo. c. conuicti. C. de repudijs, secus si alijs testes ex natu-
 ra illius facti uel negotij poterant occurrere, licet casualiter nō
 interfuerint. Et ita etiam dicit Ant. de Bu. in suo consil. inci-
 qua dubia questio vulgaris habet; circa illam questionem,
 an arbitrator possit esse testis de his quæ corā eo seu per eū
 gesta fuerint. Dicit inter cetera, q. illa iura, quæ dicunt, posse
 recipi, qui repellant, ubi inter alia dicit probatio, intelli-

gunt & loquunt in actionibus, in quibus habitu & actu ar-
 2 cōi cursu testes alijs non hñr, sed ubi actus habitus & cōi
 cursus sic se habet, q. possunt alijs testes haberi, licet forte nō
 habeant actu, tunc ad plenā fidem non sufficiunt testes non
 integri; alias lequeret, q. sp testes et non integri sufficerent:
 quia sp allegarent se alias probationes non habere. Item &
 in talibus non admittunt, ut plenē probent, sed ut gñalem
 probationem faciant, no. gl. in l. et mris. ff. de proba. ita for-
 maliter dicit Ant. de Bu. in d. consil. Pro hoc ēt alleg. tex. cum
 gl. in c. de testi. cogen. & ibi dicit Abb. in 2. notabil. no. q.
 in defectum probationis si ex negotij aut actus natura non
 pōt haberi probatio, admittit probatio minus legitimā; nā
 ibi admittunt in testes participes & criminosi dilectorum
 ad probandum coniurationem factam secrete per alios cū
 iuro, q. eā celatū tenerent, admittunt in testes aliquid de
 illis qui in dicta coniuratione interuenerunt. Ad idem, qd
 no. do. Abbas in c. de cetero, extra de testi. ubi dicit, q. licet
 tex. uelit, q. in causa criminali non admittant ad testimonij
 laici contra clericos, tñ dicit, q. ipse intelligit hoc esse uerū,
 q. delictum, de quo clericus accusat, fuit commissum in lo-
 co, ubi est dare clericorum copiam, alias fecus. Quid. n. si in
 uilla, in qua unus tñ clericus esset, & delictum esset commis-
 sum ab illo clerico: & esset hoc casu probandum delictum, nū
 tunc admitterent laici. d. c. ueniens. & in d. c. dilecti. in pro-
 positō ergo cum tale delictum fuerit commissum in popule-
 sa ciuitate, & actus fuit talis, cui potuisset occurrere alijs plu-
 res, licet casu non occurrerint, non debet posse fieri per tes-
 tes non integros. nō. n. magis uerō si nō sit, q. dicti duo te-
 stes minores & inhabiles interfuerint q. alijs minores & ha-
 biles. Secundo rideo, posito q. uerum esset, q. qd ad illam
 actum non occurrissent nisi illi duo testes, qui uidere potuis-
 sent, deberent illi admitti tanq. idonei in casu deficientium
 6 probationum: tñ dico q. oportet constare, q. alia probatio-
 nes deficiant, quia ut dixit Ant. de Bu. in d. consilio pp pte alle-
 gar. q. alia non possunt probationes haberi. Hoc idem pro-
 bat per ea q. no. doc. in c. 1. de test. cogen. §. de testium. post
 prin. ubi dāt, q. coniuncti & quidam alijs qui alias non debe-
 rent cogi ad testificandum, compellant, q. aliter ueritas ha-
 beri non pōt. Præsupponunt ergo, q. constet ueritatē p. alios
 haberi non posse, ut quia probet per Titium & Seium q. ad
 d. actum & locum interfuerint solum Titius & Sempionius,
 qui clarē uidere potuerunt illud, q. fuit gestū & similia, & q.
 Titius illum actum discernere non potuit, puta tanq. remo-
 rior, & in hoc loco plura exempla facile dari possent. Sin. p-
 supponit, q. solum pp deficientiam istius tñ idonei testes,
 oportet, q. illa deficientia probationū ipsius cōstet. Ad q. bñ
 facit. l. diuus Traianus, cū ibi no. p. Bar. ff. de test. mili. & q.
 q. negat probari debet per eum q. allegat. l. hoc iure. de uer.
 obl. l. magis puto. §. ne pāsim. ff. de rebus eorum. l. si quis co-
 7 fortem. C. de fabili. l. no. Inn. in c. super his. de accu. & nota.
 Bar. in l. in illa stipulatione si talis. de uer. obl. ¶ Nec ad hoc
 obf. si diceret q. est probatum, quia si fortasse illi duo teste
 minores 20. annis deponent, q. nullus alius erat ibi pñs:
 7 quia ad hoc rideo, q. tñ ad probandum, q. testis fit idoneus,
 qui alias non poterat admitti tanq. non idoneus, non stetur
 * dicto ipsiusmet testis, ita eleganter no. Bar. in l. decem. ff.
 de uer. obl. in 1. col. qui ad hoc subtiliter inducit ea quæ hñr
 in auri. si dicatur. C. de testa. & etiam ad hoc allegat no. per
 gl. in l. 3. post prin. in uer. inimiticij. ff. de testi.

ADDITIONES.

- * Minor quinquē annis. Vide Fran. Conf. in rep. l. admonendi. col. 3. 4. ubi sequitur d. d. Alex. in hoc conf. Natta.
- * Probationis. Alex. hic sequitur Ias. in l. si. C. de his qui, ut indi. Idem Alex. conf. l. 1. col. 3. lib. 7. Natta.
- * L. quæsum. Item in d. quæsum. ff. de in ius uocā. ponit Ale. plenē. Nat.
- * Probatio. Regula, q. testi minus sufficienti credatur deficiente alia probatione, quomodo intelligenda sit. Et uide no. per Dec. in d. 2. cap. ueniens. in 2. no. & eundem conf. 19. Læzus sum. col. 5. & conf. 123. col. 1. Ias. in l. si. C. de his qui ut indi. & in l. eundem cap. ueniens. col. 12. Et uidetur procedere quando parū importari potest, cur non produxerit meliores testes. Felix. cum a nob. col. 5. uer. Felix. nono. C. de test. si quāquam. l. i. not. Nat.

Liber Primus Consil. Alexand.

- ¶ Illius facti. Idem in conf. 103. colum. 3. lib. 5. aff. si. C. de his quibus ind. Steph. Aulfre. in addi. dec. Tho. 4. col. 3. Soc. conf. 17. lib. 1. Hip. Mar. fin. 73. 533. in fons. ff. ad l. e. Cor. de fca. Gerar. fing. 24. Fran. Ri. trac. de peste. fol. 41. Bertran. conf. 24. Non debuerunt in h. l. 3. Alciatrac. pr. l. imp. Reg. 1. pr. l. imp. 47. nu. 5.
- ¶ Tullis. ¶ Alex. Sequutus est cōfuetudo D. Frā. Cnr. cōf. 56. col. 5. Nat.
- ¶ Hoc conf. duplicatum est infra conf. 176. uol. 2. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I U M .

- 1 Copia iudiciorum reo dari debet. priusquam torqueatur, etiam si iudices habeant liberum & absolutum arbitrium. & n. 1.
- 3 Potestas sequens consilium iudicis a superiore electi excusatur.
- 4 Suspectus est se fundans in negatiua non coarctatus, nec ei dāda est dilatio.
- 5 Index exceptionem calumniosam spernere potest.
- 6 Index leges & iura transgreditur ratione casuum emergentium.
- 7 Potestas habens litem arbitrium non tenetur de culpa, sed de dolo.
- 8 Lata culpa non sufficit, ubi requiritur dolus ex proposito.
- 9 Error potius quam dolus præsinitur.
- 10 Stylus & consuetudo derogant citationi.
- 11 Paupertas sola non debilitat i. stem.

C O N S I L I U M L X V .

HABITA super contentis in superiori themate condum. d. ser Petrum non posse torqueri per præsatum D. Potestatem & dñm iudicem malefactori non cōcessa sibi prius
 3 copia iudiciorum cum termino ad purgāda indicia qm q per ipsum ser Petrum petitum fuit. Nam de iure cōi uerum esse ur, differendam esse torturam, qñ reus petit ad reproba dum indicia, ut decidit Pau. de Leaza. in commento. c. grauis. de deposito. circa ult. col. in ver. quid fit torquendus quæ rit & c. nam licet em cum in contrarium facere uideret, q si mille testes dñt, cum esse bonæ famæ, & pauci dñt contra rium, nihilominus indicit purgatio, quia utrunque esse pōt ut uir concludere Inn. in c. inquisitionis. in fi. de accu. & quia ur illud esse speciale in personis positis in dignitate. l. 3. C. ubi senato. uel clari. ibi. ne quas ante probationes inimicitias patiant & c. ergo in contrarium est ius cōe. l. i. ff. ad nu. cili. ius singulari. ff. de leg. Tñ dicit ipse uerius esse, q debeat differri tortura, q si talis defensio allegat, qua pbata
 * cessare dēt tortura, qā nō debet licere a torti id, q reo lice re non debeat. c. 2. de muris pe. & c. non licet. de regu. iur. in 6. unde sicut contra reus potuerunt adduci indicia: ita de ber reo in contrarium licere adducere purgationes. Pro hoc et allegati id, q no. in c. cum in tua. in ul. gl. de sponsa. & qd no. Holt. in c. cum oporteat. de accu. & Spe. in ti. de inquisitione. s. nunc tractemus. uer. quid si plures. item qā post torturam tardē probaret, cum iustis grauamen postea non sit re parabile. l. 2. ff. de app. rec. & quia condemnatus ex cōfessio ne liberet si constet de eius innocentia. l. i. s. si is qui uero. ff. de quest. & facit. c. 2. de pur. can. ergo fortius dēt ante audi ti super innocentia. Et dr uideri casus in l. unius. s. cogni turum. de q. uerf. quo tempore & c. Idem uoluit Gandinus in suo tractatu malefactorum, dum tractat de tormentis sub rubrica que incipit, querit, nunquid torquendus sit audien dus & c. Ad hoc, q no. Bar. in l. fi. in pen. questio. si de qua sitioni. ubi dicit copiam iudiciorum dandam esse parti, qā super eis debet disputari. allegat d. l. unius. s. cogniturum, & no per se in l. custodias. ff. de pub. iu. & no. Bal. in l. 2. in prin. C. de eden. & doc. in capi. cum oporteat. de acc. Etiam dicit statuto loci ita esse prouisum. ¶ Nec preterit aliam liberam & absoluti arbitrij usq. contrarium facere potuerunt præsati iudices, uel ius dicentes, quia preterit talis arbitrij nō possunt defensiones negare, ut in cle. sape. cum gl. in uer bo defensiones. de uerb. sig. & ibi etiam doc. in cle. pastoralis. s. pen. de re iud. & no. Bar. & alij in l. filiusfamil. ff. de do. in l. i. ff. de testa. mili. in l. milites. per illum tex. cum ibi no. & Bar. in extrauag. ad reprehendam in uer. uidebat. & uerf. figura. & Ant. de Bu. & Io. de Imo. in c. 1. de consil. Maxime in his que sunt gratis praeiudicij ipsius tertij, ut in proposi to, & sequit et Per. de Anc. in conf. suo inci. in Christi noie, Visis diligenter oib. & c. Bene facit. l. si a milite. s. editum.

ff. de test. mili. ubi probat, q per libertatē arbitrij nō intelli git cōcessum, ut aliquid faciat, qd bonis morib. sit interdici. Et et refert ibi Ang. per illum tex. se consilium esse apud Flore tiam, q data plenitudine arbitrij, q debeat capitaneus ingre re contra magnates, aut contra turbantes, aut turbare ten tantes pacificum statum, nō poterit eos ad perpetuū carce rem condemnare: cū illa pena sit legib. interdici. l. incedi bile. C. de penis, & uigore talis arbitrij non vī circa pūda derogatur per d. s. editum, & quamuis ex forma statutorij Florentiæ nō possit talis snia allegari nulla tñ poterit impe diri executio talis snie hoc casu, quia nō est executio iuri sed iniustitie qm cum ibi. Vī ergo contra bonos mores in p positio reum tormentis subire, & sibi defensiones auferre, seu denegare, iuxta d. cle. pastoralis, & facit, quod no. Bal. in l. pū da. in fi. de trans. & in repl. negāda in 6. col. C. qui acc. nō pñt. & in l. i. ad l. fi. C. de testi. & quod no. Pau. de Leaz. in d. c. grauis, circa ult. col. in quantum dicit, q quamuis iudex ha beat arbitrium, tñ non pōt sine iudicij torquere, & allega, qd hī in c. ueniens. & in c. quinta uallis. de iure iu. & id quod hī per gl. in d. cle. sepe. idem no. Gandinus in tractatu superius allegato dum tractat de tormentis in rubrica incipit. Ita q. ro, nunquid præsati, qui hīc arbitrium, & c. Tñ pmissis nō ob stantib. puto quōd ad casum propositū aliter esset dñm, & nō in silio, an dñs teneat ex eo q ea quæ fecit dī fecisse cum consilio iudicis malefactori electi non per ipsum Præs. sed per superiorem ad hoc deputatū, quo casu excusatus est Po testas rōne talis consilij, ut inquit Bal. in rub. C. de pena iu di. qui male iud. in uer. quarto, nunquid Præs. & Salin. l. i. fio. tit. per no. in l. Polla. C. de his quib. ut indig. Et fortius dicit Sal. in d. l. fi. q et si tale iudicē elegisset Præs. excusa ret, si ille iudex doctor habebat instm fm approbationis iū etat. ut moris est, in studijs gñalib. argul. qui argentum. & l. qui nō tā idoneum. cum ibi no. ff. commo. uel si fuerat prius publicē exercitatus in similib. officijs, in quibus petitum ē docuit. ar. l. i. cum ibi no. C. quibus & aduersus quos. & no. gl. 2. q. 6. in c. hoc et. & Io. de Imo. in l. 4. s. in eum. ff. de dāno infecto. ita declaratur & limitant no. in l. 2. quod quisq. iur. ¶ Sed de ueniens ad id quod principl. querit dico, q si ante torturā fuisset de consilio requisitus consuluisset vō testatem rectē & sanctē facturum, si nedum unam dilationē sed et plures ad indicia ante torturam purganda dedisset; nunc atre non existente integra mihi de iure vī concludu dum, dictos dños iudicantes nulla per hoc pœna esse pleēt dos. Moueor, quia ser Petrus petenti copiam iudiciorū cum termino ad purgāda, inter cetera fuit rñsum ei per dñum Prætrem cum consilio iudicis malefactorum, q si dictus ser Pe trus, qui erat caudicius & iureperitus contra dicta indicia, q fuerunt sibi sepius lecta, & ostensa, ualebat dicere, uel po nere & allegare ad defensionem, deberet tunc dicere, qd fensens dictus dñs Potestas se super eis paratū iustitiā mi nistrare, & dictus ser Petrus nunq. dixit expressē, neq. exprel sit qualem defensionē haberet, & quō, seu per quas pbatio nes indicia illa purgare possit; sed solū dicebat simplr illa cia illa non esse uera, sed falsa. Vnde succedit illud, quod no. Bar. in l. fi. in l. col. ff. de ferijs, ubi querit, q cognitio require ret in prima dilatione, quam petit, & ridet, q a iudice petat ur, q uelit probare, argō. l. si duo patroni. s. idem Iul. ff. de iure iu. & l. si quis libertatem. cum ibi no. ff. de pet. heredi. Et per hoc quidam fm Bar. antequam dent terminum ad pro bandum dent terminum ad producendum positiones & ar ticulos suos, ut examinent, an sint admittendi, & dicit, q ille est bonus modus, aliqui uerō fm eum dant dilationem simplr, & intra dilationem illam examinant, an articuli sint ad mittēdi. Ita et dicit An. de Bu. in c. ultra tertiam. de test. vī dicit, q et adhibet eā cognitio in aduertendo, an per calu niam dilatio petatur. l. 2. C. ad l. Cor. de falsis. Et illi primo mō vī ad hīc se præsatus dñs Potestas, qui uolebat, q eo tpe dictus ser Petrus, q erat caudicius & iureperitus, diceret & deducet, q uolebat ad defensionem suā, uñ uidens q solū simpliciter allegabat ser Petrus meram negatiuam conten torum in depōne testis, q in iudicio receptus erat per par ticiu.

curia, & negatiua veritatis allegata per fer Petru nō erat co
arctata loco & tpe, & p consequens nō cōclūdebat nec rele
uabatur. bona. el. i. cū ibi plenē no. per gl. & doc. de elec. ca.
qm̄ contra. de proba. c. ex tenore. de testi. 6. q. 5. adōr. & ple
nē no. in l. actor. C. de proba. & in l. 2. ff. de proba. & ibi no. in
glad. si. t. Vnde suspēctus est ille, qui se fundat in negatiua
non coarctata loco & tpe. c. cum in ecclesia. cū ibi no. p. Inn.
de cau. poss. & no. Ang. in i. per aliū. s. docere. ff. ne quis cū
q. in ius voc. vi. exi. & Bal. in l. de die. 5. p. ff. qui satis. cog. &
in c. si quis p. 30. in t. si de seu. sue. cōtro. inter do. & agna. &
in l. actor. C. de pba. Facit, quod no. Bar. in l. i. in prin. ff. si
ius dicen. non otēmpre. & Dy. & Bar. in l. 1. s. hoc interdi
cto. ff. de itin. actiūq. priua. Vnde dicimus, q. testi non credi
super negatiua nisi etiā deponat de cā scientiā coarctando
dictum suum loco & tpe, vt no. Bald. in l. cum hi. §. i. ff. de trā
sa. & in l. 2. in re. magna. in vt. col. & sentit Bar. in consi. in
ci. Clarissime, & bñ faciunt no. per Inno. in c. cū cām. de testi.
Merito cum allegatio negatiua fer Petri non eſt conclu
dens & releuans, imō suspēcta per p̄dictā, sequitur, quod sibi
rōne p̄sumptā cāz subterfugij potuit talis dilatio denega
ri, p. no. per Bar. & alios in l. ff. de feris. Corroborātur p̄
dicta per ea que no. Pau. de Leaz. in re. d. c. grauis. depoli
ti, circa vt. col. cuius uerba retuli supra in prin. Nam iur. ip
se, qd' debeat differri tortura, qñ petri dilatio ad purgandū
indiciā, si talis defensio allegat, qua probata cessare debeat
tortura, sed fer Petrus solum allegabat merā negatiua simp
liciter, adeo q. si testes deposuissent & affirmasset ita esse,
propter fer Petrus allegabat, non releuaret talis p̄batio, ut nota.
Bar. in p̄leg. consi. cum concor. supra alle. ergo potuit Pote
stas non differre torturam, & est de mente Pau. de Leaz. in c.
palle. t. Fortificatur p̄dicta: quia nedum iudex calumniose
expiciēte pōt nō audire, & si uult pōt ē ante pertranſire b
ut no. Inno. in c. post electionem. de cōces. przb. Et refert e
ū Bal. in l. p̄ceptorias. in pen. col. C. si iam rescin. non pos
se. & d. ē q. exceptio eſt efficax & vera. Sed si iudex uehe
menter opinetur illā exceptionē factā esse cā morāde litis,
pōt illam rejicere, ut sentit Inn. in p̄zale. c. post electionē,
ad si. fm. q. ibi intelligit Ant. de But. qd. in summario iudicio
ex leui p̄sumptione calumnia pōt repellere exceptionē, sed
in iudicio plenario non dēt cā repellere, sed ex uehementi.
* Et subdit Ant. de Su. ibi. q. in dubio p̄ p̄sumi debet iudi
cem fuisse motum ex cā in repellendo exceptionem, arg. i. c.
in p̄sentia. de renun. & c. sicut. de re iudi. Igit q. v. indicij
illud in iudicijs & p̄paratoris ipsius inquisitionis fuisse sū
marium, cum in eo sufficiant summarie p̄bationes. i. non ple
naria iuxta no. in l. si quis. C. ad l. Jul. mai. & in l. si iud. Cor
nelio. & in l. si ff. de quæstio. Itē quia potuit moueri Potestas
ad opinandum, q. cā morāde torturæ p̄dicta glā allegarent
per fer Petru p̄p̄ qualitatē indiciorum, & ē p̄p̄ qualitem
illius simplicis & generalis oppositionis negatiua non coar
ctatē allegat, ut dixi supra per dictum fer Petrum, in dubio
dicit Ant. de But. p̄sumendum esse pro iudice, ut retuli su
pra proxime. t. Accedit, quia, ut inquit Inno. in c. r. de consti
tutionibus et licitē ratione casum emergentium leges & sta
tuta transgrediūt, ut no. Bal. in l. & si feucior. in 3. colū.
C. ex quib. causis infā. irrog. in l. 1. C. de iura. calum. & in l. ob
seruare. §. proficiūci. in l. i. q. ff. de offi. proc. & in l. r. C. de pre
ci. impe. offe. & suspicabatur Potestas, nec testes subornare
eō q. illē Petrus erat in loco illo vir stipatus multis amicis
prout sepe numero sunt caufici, ad hoc uidetur dirigi verba
domini Potestatis, ut loquuntur illa, quæ torturam p̄ze
cesserunt, & fortasse in ciuitate illa de facili cōsueuerunt ha
beri testes in uitium illius subornationis p̄sumptiones, & uidi
ex processib. & actis publicis in ciuitate illa sape agita
ri, facit. aut facta, in ff. de pgn. Ad p̄dictorum confirma
tionem adduco, quia t. quando potestas habet arbitrium la
tū non tenetur de culpa, sed de dolo. * Lin. unde tione. s. i. &
ibi no. ff. de bo. aucto. iud. pof. & l. creditor. §. Lucius. ff. man.
8 & no. Bald. in rub. C. de pona iudi. t. Nec sufficere uidetur
tunc, quod sit in lata culpa, quia ubi requiritur dolus ex pro
posito, non sufficit lata culpa per id, quod habetur in l. 1. s.
Lib. I. Consil. Alex.

qs ideo. ff. ne vis fiat ei. & l. 2. s. hac actione. ff. ui. bo. rap. not.
in l. magna. ff. de uer. sig. Bar. in l. q. Nerua. in 4. q. prin. ff. de
po. in uer. item qd. utrum lata & c. iuncto d. s. Lucius. Et hoc
vt firmare lo. de Imo. in c. Quintauallis. de iureiur. p. char.
in ver. sed hic occurrit dubium, an sufficiat lata culpa & c.
ubi tractat, an in casibus, in quib. arbitrator non obſtante la
tisima p̄tate non pōt dolose arbitrari ad p̄iudiciūm par
tium, ita ēt non possit, qñ interuenit lata culpa, & tenet, q.
hoc casu non equiparat dolus & lata culpa, & dicit ita esse
de mente Io. Cal. in locis ibi allegatis per eum, & ita ēt ten
et ipse ibi in antep. col. Sed ita est, q. d. dom. Potestas ha
bebat arbitrium plenum & latum, & ultra & aliter q. statuta
disponunt, ut patet ex narratis in themate, q. uerba impor
tant liberum arbitrium, dato ēt q. cum d. uerbis iungeretur
aliquid uerbum importans per se arbitrium boni iuris, ut ex
p̄seſe decidit Bar. in l. alio. ff. de ali. & cib. leg. in uer. proce
do ulterius posito q. Potestas & c. in repe. l. i. d. de fac. fan. eccl.
in 5. q. princ. in uerbo circa ipsam dispositionem uel uolun
tatem. & in l. si ff. in prin. ff. de l. i. per l. fideicom. §. q. d.
leg. 3. & l. lurrum. §. cum quodam. de reb. dub. & not. Bar. in l.
Imperator. alias est in l. Lucius. ff. de fideic. lib. & ignorare
iura est lata culpa. l. late. ff. de uerb. sign. l. liberorum. §. nota
tur. cum gl. ff. de his qui not. infā. & l. regula. §. pen. ff. de iur.
& fa. igno. Et in iudicib. uel peritis, ut declarat Bar. in l. qd'
Nerua. in 5. q. principali. & Bal. in rub. de p̄na iudici. facit
l. r. s. hzc actio. ff. si menſor falsum dixerit. t. Et potius vt in
dubio p̄sumendum error, qd. dolus, ut colligitur ex not. per
Bar. & alios in l. quod possit in prin. ff. de h̄red. insti. ergo iur
tute d. arbitrij potuit fieri id, q. factū est non seruata solem
nitate iuris cōis uel municipalis: iuxta ēt nō. in d. cle. f̄pe.
& in d. l. filiusfam. de do. per Bar. cum concor. de iur. supra
dixi: magis tñ ad h̄ere o. alijs scripturis deductis. Quod autē
indicia fuissent sufficientia, patet ex narratis in themate, in
quo p̄supponitur unum talem de visu commissionis d. de
licti deponere, & unus testis ita deponens est sufficiens, fm
ea que traduntur in l. si quis. C. ad l. iul. maie. & per Cyn. &
alios in ff. de quæst. & Io. And. in c. cum in contemplatione
ne de regiur. & per Bar. in l. i. s. item Cornelio. & in l. si ff.
de quæst. Et attento arbitrio, q. habebat dominus Potestas
* de quo dixi, sufficeret ēt si non eſset of exceptione maior
talis testis, ut exp̄seſe uult Gandius sub d. rub. in ci. Item
quæro nunquid Potestas qui habet arbitrium & c. bene faci
unt no. per Bar. in d. l. filiusfam. & per Pet. de Anchā. d. cle. f̄pe.
pe. Et dato q. ille testis fortasse foret receptus parte non ci
tata, & sic non sufficeret iuxta no. per Bar. in l. si ff. de quæst.
doc. maxime Bal. in l. f̄eo. t. & per l. si bene. C. de testi. quia
r̄ndetur, q. uerbo fertur stylum & obseruantiā esse in contra
* rium, & q. stylus attendendus est. * l. si. C. de iniur. l. 3. §. si de
testib. & quam graui. de crimine falsi. et plenē tradidit Cyn.
10 in l. 2. C. que sit lon. consue. et doc. in c. si de consue. t. Et sta
tutum, uel stylum, uel consuetudo aut in sim. derogare solem
* nitati * citationis, ut no. Bal. in auct. si quis in aliquo. i. pen.
col. C. de eden. & ibidem Sal. secundo pōt inuari quia con
currebat indicium, ut in puncto p̄supponit, q. alias similia
fecerat, et q. p̄pea fuerat priuatus iudicio notariatus, et sic
talia arguunt et aggrauant et indicium faciunt contra eum.
l. non oēs. s. a barbaris. ff. de re mil. l. de minore. §. plurimū.
ff. de quæst. l. si cui. s. i. ff. de accu. et no. Bar. in d. l. si ff.
de quæst. et Gandius sub rub. de p̄sump. et indicijs dub.
& c. & Spe. in tit. de p̄sump. §. species. ver. pen. Accedit ēt
fuga illius alterius, qui dicebat eisdem delicti participes: vt
deposuerat dictus testis, & sic faciedit illud, q. quando sin
gula non iuuant, multa profunt. c. cum causa. & ibi nota.
de probat. c. si de success. ab intest. not. in l. 2. ff. de excusa. tuto.
& qñ indicia dicantur esse sufficientia uel non, committitur
iudicantis arbitrio. l. 3. §. si ff. de testib. fm Cyn. in l. si. C. de
quæst. & Io. And. in c. cum in contemplatione de regiur. &
Bar. in l. si de quæst. & Bal. in l. 2. C. quorum appella non re
cip. et pro iudice in dubio p̄sumitur. d. c. in p̄sentia. cum
11 sim. et facit, q. no. Innoc. in c. si de feris. t. nec fides dicitur
c. si debilitatur ex eo, q. diceretur ipsum esse pauperem & c.
K si qui.

Liber Primus Confil. Alexand.

f. 1. qui. et ibi no. de testib. et no. 4. q. 3. c. in testium. et Spe. ti. de test. s. 1. ver. item q. est pauper. nisi probetur eum aliter esse suspectum, ut h. in dictis locis. ¶ Et ex predictis apparet responsio multiplex ad allegata in contrarium.

ADDITIONES.

- Habita.] In hoc eodem casu contrarium consulendo tenuit And. Sicu.
conf. 47. lib. 1. Natta.
- a ¶ Copia Idem Cepol. confirmat. 65. Ang. trac. malef. fama pub. col.
9. Hupp. Marfil. 1. in prin. nu. 8. l. fin. 14. ff. de quæst. non intelligit. ita
rudeur. qu. debeat dari copia in scriptis dispensanda, sed cõcino hæc
fit per interrogatios res, præfentatios testium & de luram. depõ-
tium. coram reo, postquam coram interrogatus fuit, si quid habeat
ad reprehendend. præfentes testes fingulos seorsim, &c.
- b ¶ Qua probat illud idem amplectitur laf. conf. 175. lib. 2. Gram.
uot. 3. & 30. Vide Alex. inf. conf. circa ff. Natta.
- c ¶ Copiam in dictionum. Jldem tenet Alex. in l. 2. col. 2. C. de eden. Natta.
Deneg. in J. vide de iust. Alex. in d. l. milites. C. de testa. mili. Natta.
- d ¶ Requiritur. ¶ Verum ex processu informatio possit procedi ad tortu-
ram. Marthe Affi. deci. 391. Gram. uot. 3. 30. & 34. in ff. Natta.
- e ¶ Pernamur. Bal. conf. 168. lib. 2. col. 5. C. en. refcin. non possit. Pa-
nor. d. cap. eo. 1. in vide app. cap. eo. in ff. de off. delegat. nullus de
præsum. Fel. de cetero. col. 3. de iur. Cur. fen. conf. 66. col. 19. Ber-
tran. conf. 42. V. proculd. conf. lib. 1. Sed ad hoc debet esse præsum-
ptio multo uehem. Pa. d. post electione. col. 3. Iaf. cof. 44. col. 13. j.
V. sent. In. Diction. Inno. sequitur Abb. in c. interposita. in 1. nor. de
app. & hoc dicit Inno. in fine per Felip. in c. de cetero. col. 4. de
re iudi. Natta.
- f ¶ Et lenit. Natta. ¶ Adeo Rui. conf. 30. col. 1. lib. 5. Natta.
- g ¶ Transgreduntur. ¶ Vide laf. declarant illud diction. Inno. duob. m.
dis in l. 1. C. de præsump. offe. & Dec. post Barb. in rub. C. qui admitti.
& in c. causis. col. pen. de off. deleg. & inf. in ambiguis. §. quoties. ff.
de reg. iur. & conf. 605. col. 2. & intelligitur in causa resp. Gram. uot.
30. col. 3. Dec. 36. in d. Natta.
- h ¶ De dolo. ¶ Adeo. q. in his. quæ sunt commissa libero Potestas arbitrio
non potest appellari. Alsan. l. 8. ff. de iur. in c. ex qui. cau. infra. irro.
Et q. arbitrio cõf. potestas teneatur de dolo. & non delata culpa.
vide Alex. in l. milites. in ff. C. de mili. testa. & in l. mora in prin. ff. sol.
mat. col. 1. non tamen potest uenire contra ea, quæ sunt iurisdictionum.
Rui. conf. 15. col. 3. lib. 2. Natta.
- i ¶ Potestas & illud de arbitrio sequitur Gram. deci. 34. col. 10. Natta.
- k ¶ Attendendus. Jett. de stylo uidelicet Franc. de Cur. conf. 44. col. pen. Fel.
in c. 2. col. 8. de refcin. Natta.
- l ¶ Solemnitatem. Illud sequitur ibi. Iaf. ubi dicitur in instrumento ex p. lan-
do non requiri citationem, si na. ff. habeat consuetudo, tamen ubi agi-
tur de iura hominis. non potest aliquis ex processu in informatio tur-
queri, nisi inquiratur contra famulos latrones, & folios effector, ita
contra Alex. hic concludit Affi. deci. 391. motus quia illud efficeret
littere defensionem, quod princeps non potest. Sequitur Gramm. uoto
30. Natta.
- m ¶ Pauperem adde. in l. 7. conf. 237. lib. 6.
- n ¶ In hac eadem causâ, uanotò nomine proprio, contra consilium Barto.
conf. 47. uol. 1. Hoc conf. duplicatim est infra conf. 41. uol. 2. col. 2. cõ
fil. illud Apoch. quod allegat est 166. Hier. Zanch.

minialis, quia pena venit per parte applicanda fisco ex for-
ma statutorum, & per parte accufatori: iuxta no. in l. prator,
§. fi. ff. de fepl. viola. & Cy. & Bal. in l. fi. qua per calumnia.
C. de epi. & cle. & no. docto. in rubr. extra de iudi. & Mod. in
rubr. ff. de publ. iud. Vel verius eft cā mixta: quia concernit
penā p parte applicandam fisco, & cōmōdum pro parte ap-
plicandam priuato, & in dicta pena venit et profeuto rī
& interefle ipfius accufatoris: patet, q̄ aenit gabella duplica
ta, in quo duplo comprehenditur fimplidudine verā gabel-
la pro indice. l. hoc editio. §. fi. & ibi no. Bar. ff. de publ. i.
cum exceptione. §. r. & §. quadruplicatur. & l. y. fi homo. ff.
qd̄ met. cau. & no. Bar. poft gl. in lab. his. C. de nauticariis.
I. ideo talis cā appellatur iuxta fm̄ Ant. de Butin. rubr. de
iudi. per tex. in c. tuz. extra de procur. Et in hoc dico,
q̄ attento q̄ agitur de pena pecuniaria, poteft deferri dictū
iuramentum reo, hoc probat tex. d. l. in bonafidei. in verfi.
in ceteris, & ibi hoc tenet gl. idem tenet Ia. de Rau. Cy. &
Ange. per illum tex. & p l. fallaciter. C. de aboli. Et dicitur
Ang. q̄ illa gl. deberit intelligi in reozal: verō gl. quā dicitur
in criminalibus non eſſe deferendum iuramentum: intelli-
guntur in accufatore, q̄ iurum ſuum non pōt perficere ſua
probationes imperfectas: quia in criminalibus reus non de-
bet condemnari & puniri, niſi ex probationibus luce meridiana
clarioribus. f. iant. C. de probat. l. vi. C. de fal. & ita ap-
pote loquitur gl. iuncto tex. in l. maritus. ff. de quæſtio. & gl. in l.
poft prin. ff. de iure iur. Et ita intelligitur op. Bar. approbans
illas gl. & gl. in c. tam licet. de teſt. & præferim vbi agitur
de pecuniaria, ut in caſu noſtro, quo caſu dicit expreſſe Ray.
in d. l. in bonafidei. poſſe iur. tale deferri, quia non eſt na-
gis ſpēmūdum, q̄ in hac cā deſſet reus, q̄ in alia cā de iure
civili. Itam opin. eſt q̄ ad caſum noſtrum ſequitur Bar. in d.
l. 3. §. fi. ff. de iure iud. cum traſat de iuramento aſſertorio, in
§. qn̄ fit deferendum. verſ. aliaſ autem. & in §. ſuper quibus.
verſ. quid fit criminaliter. & idem ſentit gl. d. l. admonen-
di. in verſ. iurem. in f. & expreſſe Hoſt. & Ant. de Butin.
fi. in antepe. col. de iure iud. q̄ pena eſt pecuniaria. Ex hoc pa-
tet illam magis communem eſſe opia. qua in iudicando non
eſt recedendum, ut trahitur in locis vulgaribus. Nec ad hoc
obſi. fi dicitur, in cā magna quantitas non deſertur iur. i
defectum ſemipenā & cv. no. per glo. & do. in d. l. admonen-
di. in c. cū ſint partium. de regu. iur. in §. cum concor. quare
ſpondeo; q̄ Anto. Bozelus habet fundatam intentionem
regulam qua habet, quōd reo ſemipenā probati deferri de-
bet regulariter iuramentum in defectum ſemipenā proba-
tionis, per d. l. in bonafidei. cum ſmi. Si ergo accuſator vol
dicere, q̄ iſta eſt cā magna, habebit neceſſe p̄bare id, quod
eſt fundamentum intentionis. l. ci. qui. & l. in exceptionib.
in prin. de proba. & l. in illa. iuncta gl. hoc iure. & ibi per Bar.
ff. de verb. obli. nam debebat accuſator probare, qualis erat
ſtatus dicti Antonij. f. quō ad diuitias & paupertatem, & p̄-
bare cauſam huiusmodi quantitatis, q̄ communiter reputa-
retur magna cauſa in perſona illius hominis illius condi-
tionis, cuius eſt d. Anto. hoc enim modo difcernitur cauſa ma-
gna & non magna ſecundum Bar. & omnes in d. l. admonen-
di. & in d. c. per l. fed ſi ſuſcepit. §. i. ff. de iud. & q̄ iſtū
fundamentum probationis illius teſtis cum ſupplemento iu-
ramenti vī mihi adherere via veritatis, & equitatis & diſpo-
ſitioni legum, ideo ex eo principaliter motus ſum ad conſul-
dum pro iſta parte. Verum quia ultra prædicta ut in puncto
mihi præſupponitur non eſt probatum per Ant. de condu-
ſione gabella ipſius aſſerti conductoris, a quo dicto Anto.
dicit ſe habere cauſam, & ſic ſi hoc non eſt probatum, non vī
q̄ fit p̄bata intentio accuſatoris, qui agit tunc ſocius di-
cti conductoris, & ſtatutum ſub rubri. de denunciationib. &
accuſationib. & c. videtur ſolum concedere facultatem de-
nunciandi ipſis cōductoribus, aut ſociis, aut officialib. corū.
Nec obſi. dicitur, q̄ ex iſto ſocietatis productū appare
enunciatio narratum, q̄ ille, cum quo Anto. contraxit ſocie-
tate, erat conductor, quia rideo, q̄ illa verba enunciatio ſo-
lum probant inter ipſas perſonas, inter quas prolata fuerūt,
non quo ad alios. l. optimam. C. de cōtrah. & commit. ſtipul.

S Y M M A R I V M.

- 1 In iuramentum necessarium et in causa criminali pecuniaria deferatur.
2 Indictio est de substantia actorum.

CONSILIVM LXVI.

VIs o processu cāe uertentis inter Eliseum Capriolum
agentem et accusantē, et Antonium de Bozelis defendē-
tem. Puto bñ d. Antonium esse de iure absolendum a con-
tentis in denunciatione, et accusatione ex infra scriptis, et
primò, quia per unum testem optimē et concludenter depo-
nentē de denunciatione contractus facta per d. Ant. condu-
ctori gabellę, et sic per illum testem est semiplenē probata
et fundata interior rei. Ibi numeros. ff. de test. no. in l. ad-
monedi. ff. de iureiur. et l. in bonafidei. C. de reb. credi. cā si-
mil. 7 et regula est, q semiplenē probanti regulariter dese-
rendum est iurim in defectum semiplenis probationis, si pe-
titarum fuit, prout petitum est in proposito nostro per dom.
Anto. Ita legitur in d. l. admonendi, et in d. l. in bonafidei, et
in cā. de iureiur. ¶ Solum ergo circa hoc facit dubiū, an tale
iuramentum possit deferri in causa ista, quia uidetur esse cr

ancto tex. in authen. si quis in aliquo. C. de eden. & ibi not. doct. & pater ex rubro & nigro. C. res inter alios acta, Ite nō obli. si diceretur, q. testis pductus per Anto. hoc dicit; quia p. rñderi ex his, quæ dicit Bal. in c. in nostra, de testi. & Bal. in d. l. in bonæ fidei. in vlt. col. dum dicit, q. non video approba re omnia, quæ deponit testis, quem ego produxi, allegatur. l. si quis testib. C. de testi. Insuper et pñponitur in themate, q. dictus accusator ad probandum se socium produxit acta carentia in dictione; & ex hoc capite potest dici, non esse pbatam intentionem accusatoris; q. quia appositio in dictionis est de substantia actionum, ut in auri. vt pñponatur nomen imperato. nost. princi. & in c. inter dilectos. de si. in stru. plenè per Io. And. in d. l. in d. l. libri. & Bar. in l. si libarius. ff. de reg. iur. cum simi. Nec obli. si diceretur, p. in his, in quib. scriptura non est necessaria: tunc valeret actus sine indicatione, ut vt sentire Specu. in titu. de instr. edis. in fin. vlt. q. id est ergo si fides, vbi ad hoc allegat. l. pen. fide fide instru. l. con trahitur. in prin. ff. de pig. & ita est, q. ex forma statuti sub rubrica, de modo ius reddendi officialibus. & c. potest i. istis cau sis procedi sine scriptis, ergo & c. quia rñdeo, q. statum nō dicit absolute, q. possit in talibus causis, pcedi sine scriptis: sed dicit, q. index super gabellis deputatus debet facere cō ductoribus gabellarum plenam, expeditam & summatā rō nem sine datione libelli, vel alia petitione in scriptis dāda, & sic statum remouet, q. non teneatur conductor offerre libellum & petitionem in scriptis, prout de iure cōi reperie batur, iuxta ea quæ traduntur in auth. offeratur. C. de lit. con test. sed q. de aliis productionibus instrumentorum & iurā non debeat fieri nota in scriptis apud acta per notarium, iux ta c. qm cōtra. de proba. dico, q. licet statum dicat, q. nō sit necesse dare petitionem in scriptis; tamen oportet, q. illad, quod verbo petetur per cōductorem, redigatur per nota rium in scriptis apud acta, rest. est in cl. sepe. de verb. signi. in vlt. verum. ibi dum dicit verum: quia iuxta petitionis for mā pronuntiatio sequi dē pro parte agentis, & etiam rei, si quid petere voluerit, est in ipso litis exordio faciēda peti tio, siue in scriptis, siue uerbo, in actis tamen continuo in se renda & c. Ecce, q. vbi requiritur, q. petitio pducatur in scri ptis, tñ sp. dē redigi apud acta in scriptura actum illud, q. verbo petitur, ut nō. Bar. i. in sacris. C. de proxi. fac. scrinio. lib. i. o. & et nō. Bar. rectè intuenti in auth. nisi breuiores. C. de sen. ex breu. recit. pterquā in terminis illius auth. q. in ro ta cā permittit procedi sine scriptis. & nō. Bal. in d. auri. offe ratur. in pen. q. in l. si quis se. & ibi glo. C. de accusa. Spec. r. de li. concep. s. nunc dicendum. in prin. Secūdo rēspōdo, q. Spec. in d. s. instrumentum non dicit, q. instrumentum ua leat sine die, consule, & indicatione, qm actus ille requirebat scripturam, imō dicit, q. cōiter dī, q. non ualeat instrumentū sine scriptura, & sic teneri debet cōmunis opi. l. i. in prin. in verbo arbitror. ff. de off. quæstio. nō. Inn. Io. And. in c. ne inni taris. de consi. & Io. Mona. in c. cupientes. s. deniq. de elect. in 6. & Bar. in l. si. C. de pñna iudic. qui malè indi. & Bal. in c. r. i. iudices uerō de pace iura. fir. cum concor. & licet Spec. postea subdat, q. aliqui dilingunt, quod aut est tale factū, quod non debet fieri in scriptis, & tunc ualeat l. pen. ff. de fide instru. l. con trahitur. in prin. ff. de pig. aut debet fieri i scriptis, & tunc ualeat l. con trahitur. C. de fide instr. per hoc tā Spe. non recedit a superiori cōclusionē, nec putandum, q. Spec. uoluisse tenere illam opi. vltimō relaxam, quæ est fal sissima, & contra tex. in d. auri. ut præpo. nomē imper. post primum, maxime in verbo in omnibus & ibi dum dicit, quælibet forma documentī & c. nec iura, quæ refert Spe. aliquid fa ciunt ad propositum: quia solum dicunt, q. quando non est necessaria scriptura, ualeat cōtractus, licet nō fuerit facta scri ptura, dummodo per testes pbeatur, secus ubi necessaria est scriptura, quia non ualeat cōtractus sine ea, in d. l. contra ctus. unde bene fateor, quod ubi non requiritur scriptura in certo actu, & contingit de illo fieri scripturam sine indica tione ualebit ille actus, dummodo pbeatur aliter puta per testes, licet per illam scripturam non poterit probari, & sic illa ul timā opi. quam refert Spec. quod ita intelligatur, fatebor, q.

Lib. I. Consil. Alex.

erie uera, sed nobis nihil obstat. Ex quibus restat con clusio d. Ant. accusator fore diffinitiuē absoluentum. Et ita dico & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

- Puto breuiter. Vide Ias. in rep. l. ad monedi. col. 32. in ff. de iure iur. Nat.
- In. amentum reo. Vide Ias. in rep. l. ad monedi. in rep. col. 36.
- vbi meminit de Alex. hic. Nana.

SVMMARIVM.

- 1 Testator nedum Falcidiam, sed etiā Trebellianicam prohibere pōt.
- 2 Fideicommissum an censetur intentum filio, uel eius heredi.
- 3 Legitimi non excludunt substitutum.
- 4 Citatio & consensu agnatorum requiritur ad legitimatorem.
- 5 Nobilis legitimatus in successione non excludit substitutum.
- 6 Comes non potest legitimare in præiudicium legitimorum uel sub stitutorum nisi expressum in mandatis habeat.
- 7 Princeps cū iuxta patre legitimat, debet fieri memio de liberis, uel agnatis.
- 8 Imperator non potest legitimare in terris ecclesiæ.

CONSILIUM LXVII.

CONSIDERATIS his quæ in primo themate narra tur. Circa primum dubium quo querit, an d. Ludouicus Meleginus potuerit testari in præiudicium filiorum Mele gini sui fratris & Thomæ q. d. Iac. stante subfōtione compendiosa facta in testō d. antiqui Thomæ disponentis, q. si ali quis, uel aliqui Melegini dictorum Melegini Io. & Iac. Mele gini decederent, uel decederet sine filiis legitimis & natu ralibus, pars sic decedētis, uel decedenti perueniat & pue nire dēt ad quoscūq; alios superuenientes, uel ad eorum & cuiuslibet eorū mortuorū filios legitimis & naturales. ¶ Et omisis nō necessarijs dico q. quāuis d. Lud. decederit sine liberis & instituerit Io. Meleginū hīdem vltimū d. Mele gini q. Thomæ substituti in d. testō dicti alterius Thomæ d. Lud. per duas partes ex tribus pñt ex dictā subfōtione cōpen diosa petere per fideicommissum filio restitui per hīde d. Lu do. duas partes ex tribus illius portionis hīditatis d. q. Tho mæ, q. obuenerit d. Lud. iuxta l. precibus & ibi plenè nō. C. de imp. & al. subst. & c. Ray. de testa. & plenè in l. Centurio. & in l. coheredi. s. cum filia. de vulg. & pup. est uerū, q. hī d. Lud. poterit deducere legitimā debitā d. Lud. in qua nō po tuit grauari per fideicā dicto eius patre in subfōtione pñcta per l. cū patronus. de lega. 2. & in l. qm in priorib. & ibi not. C. de inoff. test. & in l. ex tribus, & plenè ibi per doc. nō. cod. ti. & per Bar. in l. r. s. ff. de vulg. & pup. cum concor. ¶ Sed est dubium, an possit detrahare hīrs d. Lud. trebellianicā nō ob stante prohibitionē d. testatoris, qui eā detrahi prohibui t. ¶ Et licet, an dicta prohibitio ualeat, sint opi. tō magis cōi s. 1. opi. est, q. possit prohiberi trebellianica sicut & falcidia, p auth. sed cum testator. C. ad l. fal. iuncta l. Marcellus. in prin. ver. quod autem. ff. ad Treb. inducendo, ut per Bar. ibi & ita tenet gl. in s. fin. uerō expressim. in auth. de hær. & fal. & gl. in s. sed quia. in fin. de fideic. hære. & sequunt hoc Iac. de Are. Odof. Cy. Ray. Ang. & Sal. in d. auth. sed cum testator. & Bar. & Ang. & Raph. in d. l. Marcellus. in prin. & Cy. & Imo. in l. j. s. ad municipium. ff. ad l. fal. & Nico. de Neap. in l. s. inde Neratius. ff. ad Trebell. & Ang. in d. s. fin. uerō expressim, & Bal. in l. filium quem habentem. C. amerc. in l. i. col. Nam si prohibita est detrahitio falcidiæ, qñ testator eam prohibuit detrahi, ut in d. auth. sed cū testator, vñ prohibita detrahitio trebellianicæ eodē casu: quia falcidia saltē largē sumpta est cōprehendit trebellianicā. l. pr. filiā in prin. l. Titia. ff. ad l. fal. l. cū filio. ff. de leg. 1. & in auth. uel si parēs. ubi est bona gl. C. de inoff. test. ergo dispō d. authen. sed cum testator, lo quens in falcidia extendi dēt ad trebellianicā ex idēitate rōnis. bene facit l. filiū habeo. ff. ad Maced. & quod nō. glo. in auth. hī qui obli. s. i. uer. curatoris. & in auth. minoris de bitor. C. q. dare m. pos. & qd nō. gl. in cl. audior. de refer. & in c. de rer. permu. in 6. & quod nō. Cy. in l. p. C. quæ sit bon.

Liber Primus Consil. Alexand.

ga confue, cum multis fimi. Accedit: quia fortior est falcidia q Trebellianica: ut patet in l. in quartam. ff. ad l. Falcid. merito si pōt phiberi per testatorem falcidia, eadem rōne uel maiori dēt pōt trebellianica prohiberi, & latius disputare istum articulum, sed quia ista est cōis opū. ut ē fatetur Imo. in d. l. Marcellus, & in iudicādo non est recedendum ab opinione cōi, ut hī in locis vulgaribus, ideo circa hoc latius nō insiliām. Tñ prius rīdebo ad unum, uidelicet ad id, quod uoluit Bal. in l. iubeamus, in prin. C. ad Treb. in l. 1. & 3. col. ubi p illum tex. ubi litera dicit, licet testor hoc iusserit & c. uoluit. q̄ posito, q̄ uera esset conclusio, q̄ testor possit prohibere trebellianicam; tñ hoc fallit in liberis primi gradus & in filiis grauitis restituere per fideicommissum, si decesserit sine liberis; quia tñc talis detractio quartæ trebellianicæ non poterit eis prohiberi, ergo cum tractaremus de Lud. graua- to per fideicommissum restituere, si primò deccederet sineli- beris, q̄ Ludouicus erat de filiis dicti testoris, unde vī, q̄ di- cta prohibitio trebellianicæ non afficiat eum. Sed rīdeo, q̄ posito q̄ illud d. Bal. esset uerum, quod non pono pro constā- ti esse uerum, imò Cyn. in l. iubeamus, in prima opp. tenuit contrarium per d. auct. sed cum testator, & ita ē contra Bal. b sequēdo Cy. tenet Raph. Cu. in l. cohæredis. s. cum filiz. de vulg. & pup. dicens, q̄ argu. Bal. non proceditnam Bald. de fundat. per illam l. iubeamus, hoc modo nam illa l. uult, q̄ testor non possit disponere, q̄ liberi primi gradus sibi com- putent fructus in Trebellianicam: si ergo testor hoc nō poterit minuire trebellianicam, ergo non poterit in totum eam tollere seu prohibere, arg. l. uideamus. s. pen. ff. de in lit. iur. sed hoc ut dixi ym Raph. non procedit: quia licet d. l. iubeamus, uelit, q̄ testor non possit facere, ut computentur fru- ctus in Trebellianicam, non tñ uult, q̄ non possit prohibere testor Trebellianicam, q̄ illud erat ius cōe prius inductū, siq̄ testor illo tpe non possit prohibere detractiōnem quartæ. l. Titia. l. quod de bonis. l. 1. & s. ff. ad l. Falcid. & l. 1. s. in- de Nerat. ad trebel. & l. si ut alleg. C. ad l. Falcid. & sic tex. in d. l. iubeamus, non inducit, quod testor non possit prohibere trebellianicam, sed inductum supponit, dato quod speciali- ter uelit testorē non posse disponere, quod fructus, qui aliis hēdibus computaretur in quartam trebellianicam non com- putentur liberis primi gradus, unde circa eam prohibitio- nem testatoris, quādo non detrahit Trebellianicam, non conti- net illa lex aliquid singulare, unde fūm cum, cum testor pos- sit in totum prohibere trebellianicam, poterit ēt illam, mi- nuere & disponere, q̄ fructus computentur in eam, & dato q̄ hodie testor non possit disponere, quod filii computent fru- ctus in trebellianicam per illam. l. tñ ipsi fructus essent resti- tuendi per fideicommissum. ff. Rap. in d. s. cum filiz. arg. l. ex ta- cto. in prin. ff. ad trebel. ita ē tenet Raph. Cu. in l. in fideicō- missaria in prin. ff. ad trebel. ubi dicit, quod Bald. solus, & q̄ superior conclusio contra Bald. est uerior, & dicit dictam con- clusionem esse singl. notandam. Tñ posito quod esset uerū d. Bal. adhuc rīdeo, quod tex. in d. l. iubeamus, loquitur solū, qñ liberi primi gradus, i. filii instituti, quibus erat iniunctū onus restituendi per fideicommissum illud, in quo erant in- stituti, essent prohibiti detrahere trebellianicam: ut patet in d. l. iubeamus, in prin. iuncto h. q̄, sed in casu nō hoc casu fideicommissum non vī iniunctum fuisse d. Ludouico in parte sua: sed gñaliter quibuscunque hēdibus d. Ludouici: ut statim probor. ergo sumus extra casum d. l. iubeamus, cum ibi nō. per Bal. l. Quod autem censatur iniunctum dictum onus fidei- com. dicitur hēdibus dicti Ludouici & non Ludouico pro- batur, constat. n. quod si filium meum hēdē instituo, pos- sum filios aut hēdes filii mei grauari onere fideic. restituen- di, ut est casus in l. si fuerit. s. i. cum l. seq. ff. de leg. 3. Modò in proposito dixit not. Bart. in l. i. quos in h. ff. de vulg. & pupil. per illum text. cum glo. & ibi omnes sequuntur & ibi expressius ad propositum nostrum nō. Imo, in l. cohæredis. s. cum filiz. co. tit. & in c. Rayn. circa finem tractatus vul. sub- stit. de rest. & Fulg. in l. eam quam. C. de fideicom. & Rapha. Cuman. l. 1. s. ff. de vulg. & pup. & d. s. cum filiz. quod si filius impubes est institutus, eius hēdes ueniētes ab inte-

stato, uel eius substitutus pupillaris potest legauari onere fi- deicommissi in totum: ut in l. si fundum p. fideicommissum, s. ff. de leg. 1. & in dubio si fideicommissum est relictu post mortem impuberis, intelligitur tale fideicommissum iniunctum substituto pupilli, uel hēdibus ab intestato succeden- tibus ipsi pupillo, non aut intelligitur iniunctum ipsi pupillo, unde qñ censatur iniunctum fideicommissum hēdibus, pupilli, uel eius substitutis, transit ad fideicommissarium to- tum, ēt non deducta legitima per d. l. si fundum per fideico- missum. s. ff. secus qñ est iniunctū filio impuberi fideicom- missum: quia restituere dēt totum: tñ deducta legitima p d. l. qñ in prioribus, cum ibi nō. & ita fuit in casu. d. s. cū filiz. & ita ēt nō. doc. in d. l. 1. s. ff. eo. tit. & istud est ēt de mente Bar. in l. Centurio. ver. q̄ro ulterius, qd si testator dixit, si filius meus decesserit sine filiis & c. Et maxime in casu nostro dēt intelli- gi fideicommissum iniunctum potius hēdibus filij, q̄ ipsi filio, id est, ipsi Ludouico: quia ita interpretando seruatur & adimpletur uoluntas testatoris, qui uoluit nullam detrahite- bellianicam, & ita interpretando, q̄ fideicommissum intelli- gatur iniunctum hēdibus Ludouici, seruatur etiam mens testantis, q̄ tunc ualet prohibitio, facit l. quociens, cum si. de reb. du. & quod nō. Bar. in d. l. Centurio. ver. prælle. & quod nota. Bal. in d. l. precipibus in pe. col. cum si. Et hoc attento, q̄ dicta uerba substitutionis compendiose sint impersonaliter- plata, adeo q̄ non appareat, cui onus fideicommissi iniunga- tur ipsis filiis an hēdibus eorum, ut patet ex inspectiōe uerborum d. testamenti, q̄ supra retuli in prin. Ex quibus concluditur, q̄ hēdes dicti lo. mediante psona d. Ioan. eliz. res d. Ludouici ex ius testō, & teneatur d. Melegino & Tho- maz ad restitutionē fideicommissi p̄dicti per duobus partib. ex tribus partibus, q̄ obueniēt d. Ludouico ex hēreditate q̄ Thomaz, deducta tñ prius per hēdē d. lo. legitima debi- ta d. Lud. tñ Nunc uenio ad fm principale quæsitum, quo que- ritur, an d. p̄prij instituti ad d. lo. Melegino legitimati, ut su- pra excludat d. Meleginos substitutos. Et licet iste articulus sit satis tritus, & plurimi sunt tenentes istā partē, q̄ non ex- cludat substitutos, ut tennit Bal. in l. i. Lucius. la 2. ff. de hēd. in sti. & in l. si ita quis. s. i. aut. de leg. 2. & in l. si q̄ posthumus in prin. ff. de lib. & posthum. & Sali. in l. generaliter. s. cum au- tem. de insti. & substit. sub cōd. fac. & l. adoptio. ff. de adop. & lo. de Cald. in consi. l. sub ti. qui. fil. sint legit. & Imo. in l. ex facto in prin. s. si quis rogatus, ad Treb. & in s. i. aut. & Pau. de Caf. in l. si. C. de his q̄ ueniam. et. imp. & in l. cū au- tisimi. C. de fideic. Et dato q̄ multi aliter senserint, tñ quod ad casum nostrum ut omnino ueriores esse istam conclu- sionem, q̄ illi substituti non excludant auctō, q̄ tunc fuit facta legitimatio, q̄ erat mortuus testator, de cuius fideicō- hēreditate tractabāt, i. Thomas, quo casu in indici duo co- suluit Petr. de Anch. consi. 427. incipiens. Circa primum quæ- sitū fuisse satis expeditis & c. quod legitimatus non exclu- dat substitutum, si tpe legitimationis testator auius illius spo- rij erat mortuus, quia erat ius fideicommissi substituto quo- situm saltem in spe, si institutus deccederet sine filiis legiti- mis & naturalibus, ergo non potuit ius fideicommissi subuen- ti per dictam legitimatiōem, quæ uidetur esse species alie- nationis rerum fideicommissio suppositarum, cum per ipsam legitimatiōem deuoluerent in alium, q̄ testator disposue- rit, contra l. fima. s. sed quia & in authen. res. quæ. communia de lega. Pro hoc etiam adducit, quod non uidetur fuisse in- tento legitimantis præiudicare iuri tertij. cap. super eo. de offic. delega. cap. quamuis. de rescrip. in 6. & in l. 2. s. si quis princeps. ne quid in loco publico. Pro hoc ēt specialiter ad- ducit id, quod determinat lo. And. in regula sine culpa. in 6. in mercu. dum dicit, quod legitimatus etiam per substituta matrimonium non aufert spem successiōis, quam his ha- bet in bonis nondum defuncti ratione primogenituræ, mul- tominus ergo in bonis tunc defuncti, si legitimatio super- ueniat. Pro hoc etiam adducit id, quod nota. Bartol. in l. Gallus. s. & quid si tantum. de liber. & posthum. & Jacob. de Are. in l. final. aliās pe. de nata. rest. ff. ubi secundum etiam tenet q̄ quod ad hoc ut legitimatus succedat, requiritur etia

etio & consensus agnatorum * quibus ius successione admittit
p predictam legitimacionem, pter quod ad bona ipsius pa-
tris porrigentis preces legitimacionis. Et q regatur hoc ca-
sitatio, tenet etiam Bal. in l. i. in vlt. col. C. de inoff. dona. in
prin. 4. col. & in l. nā ita diuus per illū tex. ff. de ado. & Ang.
in cōsili. suo 17. inci. Comes Bradolusius. & Imo. in cap. nli cū
priedem. s. per onz. de renun. Et dicit Pet. de Ancha in d. cōf.
q ita et ipse reperit sic consilium pceptorem suū. D. Bal.
Ad pāctā cōclusionem confirmandā bene facit. l. p fidei-
commissum. ff. de condi. & dem. & l. i. ita quis. s. his autem.
de leg. 2. & in l. i. de excu. tu. circa prin. iuncta. l. 3. s. legitima-
tos. ff. de excu. tu. & in l. i. C. de his qui ve. zta. in impe. & l.
ex ea. s. infam. de ver. obl. & l. filium diffinimus. de his qui
sunt sui vel alie. in ubi appellacione filiorum intelligitur de
his, q nati sunt ex legitimo matrimonio: non aut de his, q per
actus ciuiles efficiuntur legiti. falcē qñ de his est facta men-
tio p modū conditionis: qā condicio dēt in forma specifica
& propria impleri. d. l. fideicommissum. & l. qui heredi. in pri.
eo. tit. Ad hoc et bñ facit, qd hñ in c. naturales. si de seu. fue.
controvers. inter do. & agn. iō. n. ibi cōprehenditur filius legi-
timatus appellacione liberorum: quia ex hoc posset contin-
gere fieri prādiū dñi feudi. Inuatur ista conclusio in
pposito per id quod singulariter scribit Imo. & docto. in ca.
grandi. de suppl. negl. in 6. in prin. ubi quærent, an Papa pos-
sit legitimare filiū Regis Aragonum, q non recognoscit su-
periozem, & primò arguit q sic, per ca venerabilem, qui si
huius sint legiti. tamen ad illum tex. rñderetur, q illud procedit,
vbi fieret sine pñdicio tertii, sed vbi consuetudo deserit alte-
ri consanguineo regnum rege decedente sine filio legitimo;
non pñt fm eos legitimari filii regis ad prādiū dñi illius
cōsanguinei sine cā legitima pñdū illum regno, & si fiat
legitimatio de voluntate regis. Nec ob. fm eos id, quod no.
Bar. in l. Gallus. s. & qd si tm. qā rñderetur, q illud pcedit
in patrimonialibus, q pñt per testatōre auferri consanguineo:
sed in regno fecus vt in d. cap. grandi. Et subdunt q si Papa
legitimatur aliquem, in dubio intelligitur legitimare sine pñ-
dicio tertii. d. ca. quamuis. de rescri. in 6. Ergo ad ppositum,
cum ius euerendi dñū fideicommissum non penderet a
potestate do. Ioan. l. i. s. sed quia. C. communia de lega. non
potuit dñam legitimacionem facere in pñdicio subtitu-
torum mortuo testatore, sicut in casu prādicto nō potest rex
etiam in vita sua prādicare cōsanguineo in regno, facien-
do spiritum legitimum, & tantò magis procederet dicta con-
clusio, quā probaretur, q tpe conditi testamēti dicti Thomæ
de comuni usu loquendi appellacione filiorum legitimorū
& naturalium non intelligeretur de filiis spuriis legitima-
tis per id quod no. in l. liborum. s. qñ Casius. de leg. 3. &
in l. labeo. de suppl. lega. Fortificatur pñdicta per ea, q
ponit Ang. in sua disputat. Nobilis quidam genere. in secun-
do dub. Nā inter cetera ibi dicit q ubi psona, de cuius suc-
cessione tractaretur, fuisset nobilis, seu in dignitate constitu-
tus, legitimatus non excluderet subtitutum: sic nec filius na-
turalis tm excludit subtitutum d. l. ex facto. s. si quis rogatus.
ff. ad Treb. quia non prāsumitur testatōre de illis fuisse, ut
ibi. imo talem sobolem spuriam abhorreere prāsumitur ta-
lis testator nobilis, & per eam nolle excludi subtitutum: qā
tales spuri j ei sunt magis de decori, quā esset in uno igno-
bilis. l. i. quia illultris. C. ad orf. Per tales etia filios nobilitas
patris vel auī prādefuncti non cōseruatur. l. lex naturalis. ff.
de statu homi. Et tales illegitimi nati censent infames d
in famia facti, ut no. Azo in summa. C. de infam. circa prin. &
cuiuslibet interest hāreditatem suam non deuenire ad infa-
matam prolem: ut dignitas & fama eius conseruetur illi. f. a.
Hinc dicit etiam Ange. potuisse esse rationem. dicto capi. na-
turalis, quia non est verosimile nobilem feudum conceden-
tem de tali prole fuisse. Ergo cum ex uerbis primi testato-
ris appareat, quod donec exheredit aliquis de filiis masculis le-
gitimis & naturalibus abhorruisse illegitimos: quia eos no-
luit uocari ad successione, nisi deficiētibz omnibus legi-
timis & naturalibus: ut dicto testamento continetur, appa-

Lib. I. Conf. Alex.

ret, q sicut Ang. in d. disputacione, q sequitur do. Anto. in c.
per venerabilem, qui filij sint legit. dum tractat an legitima-
tus excludat subtitutum, vult, q in substitutione facta nobi-
li spurio legitimatus non excludat subtitutum, quia talis no-
bilis psumit abhorreere talem prolem, ita & in casu nro non
debet excludi subtitutus p tales spurios, quos legitimatus:
quia testor nedum spurios, sed et naturales tm in casu nro
nisi defecissent oēs legitimi & naturales abhorruit succede-
re. Accedit: quia Ang. in d. dif. vt sup. retuli se fundat per d.
lex factio. s. si quis rogatus: ubi nobilis, ita & in casu nro non
fuitur non psumitur sensisse, q naturalis excludat subtitu-
tum, sed ita est, q istud, q ibi dñ. habet locum, & si testator
non esset nobilis, si tamen esset talis honeste vitæ & hono-
rabilis cōuersationis, q sibi uerecundia verosimiliter esset, q
sua domus & agnatio deueniret ad bastardos: ita tenet Bar.
& alij in d. s. si quis rogatus. in l. col. arg. j. t. s. de inspicie-
do. uerū. publicē. ff. de vent. inspic. & d. s. si quis rogatus. in
verf. conditionem: ergo et ubi solum apparet, dictum quod
dam Thomam fuisse hmoi honestæ uitæ, & conditionis sa-
tis esset. Vel et sufficeret, q probaretur, d. Ioan. infamatum,
& in effectu grauatū de fideicommissio fuisse talis condōnis,
ut proximè dixi, quia tunc et habet locum id, q hñ in d. s. si
quis rogatus, s. q et filius non excludat subtitutum, ut est
de mente gl. in d. s. si quis rogatus: & ibi hoc tenet Ange. &
Io. de Imo. & no. gl. & Sal. in d. l. generaliter. s. cum aut. C. de
intitu. & subtit. sub condi. factis. Corroboratur pñdicta:
quia dictæ legitimaciones factæ sunt in terris ecclesiæ ab
habente prātem legitimandū a Papa & habente prātem legi-
timandū a Cæsare: sed talis legitimatio ex aliqua dictarū au-
thoritarum non potuit operari quod ad casum nostrum, quod
istū habeantur, ut legitimi naturales ad excludendum dictū
subtitutum: hoc decidit primò Bald. in l. cum filiusfam. in
prin. per illum tex. ff. de testam. milit. ubi dicit, q comites
sacri palatij, qui habent prātem legitimandū non pñt legiti-
mare in prādiū dñi legitimorum, quia ius aliorum minue-
re nō possunt ptextu priuilegij, nisi tamen priuilegij expre-
sè dictaret contrarium. Pro hoc et allegat id, q hñ in l. im-
puberi. ff. de admin. tut. & q no. in l. Gallus. s. & quid si tm.
& ita etiam vult Bal. in c. domino guerram. in prin. pen. col.
in tit. hic finitur lex, deinde incipit consuetudo regni. & in
l. 2. in 8. col. C. de serui. & aqua. Sed Papa in dicta concessio-
ne facta dicto comiti non dicit, q possit in casu isto legiti-
mare post mortem testatoris ad prādiū dñi alterius: imo
potius uoluit Papa contrarium, ut sonant illa uerba, l. dum-
modo eis, qui in hmoi bonis ab inestato succedere dērent
nullum prādiū dñi generetur &c. Hoc expressius uult do-
minus Ant. in c. per venerabilem, in 20. col. verf. vnde tñ pu-
to &c. ubi dicit, q habens potestatem legitimandū a Papa,
uel a Principe non potest legitimare ad prādiū dñi alteri-
us et respectu spei, quia tales concessiones intelligunt sine
alicius prādiū dñi. l. 1. s. si quis a principe, & d. a. c. sup
eo. & c. pastoralis. de priui. Nec ob. fm cum, q talis spes nō
attendatur, quia imò quandoque, ut no. Bar. in l. i. ad fin. C.
de pact. & in l. i. potest. ff. de acq. hared. circa 3. & 4. columbi
q spes, de qua in casu nostro, est in consideratione. & q ueni-
at casus substitutionis fideicommissariæ factæ a testato-
re iam defuncto: quia cum nō dicatur sperari & tradiari de
hāreditate uiuentis, sed mortui, quia per fideicommissariā
successione succedunt testatori, non autem illi cui facta
est substitutio. l. coharedi. s. cum filia. de vulg. & pup. Et iō
uidemus, q hares grauatū per fideicommissum cogitur an-
te euentum conditionis fideicommissi cauere fideicommissi
fario de restituendo in euentum condōnis. l. inter oēs. s. 1.
qui sat. cog. per tot. ff. C. ut leg. no. caue. & per cōsequē-
tis talis spes fideicommissi est in cōsideratione probabilis. Ad
pñdicta etia bene facit, quod no. Ang. in s. si quis igit. el. i.
in auth. quib. mo. nā. eff. sui. & q no. Pau. de Cal. in d. l. Gal-
lus. s. & quid si tantum. in s. & ibi dicit, q licet princeps le-
gitimando si uelit, possit auferre ius qñtum parti iuxta ple-
nē no. in l. i. ff. si corra ius uel uti. pub. & l. i. rescripta. de p.
imp. oēs. & in c. q in ecclesiis. de cōsti. tñ aliud cit. q comite

K 3 Pala-

palatino habente pratem legitimandi a Principe, quia infpici dēt prās sibi data, & in dubio nō intelligit data prās legirimandi, nisi eo mō, quo principes effect legitimatus ex ordinaria potestate, non ex suprema, arg. l. in testō. in fi. C. de test. mili. & in l. fi. ff. de offi. præs. Vnde si pater hiet filios legitimis & naturales, & ad instantiā eius, & eo uiuente nō poterit Comes legitimare basardum, quē ipse Princeps nō legitimaret ex ordinaria prate, ut in s. gñaliter, i. auth. qui. mo. na. effi. fui, sed posset Imperator hoc facere ex plenitudi ne prātis, faciēdo de eis mētiōē, sed d. Comes nullo modo potuit, si simplr sibi est data prās legitimādi fm eū, & ita ēt consuluat ipsemet Pau. de Cas. consil. inci. Super eo q. primo loco ē & facit, q. no. Bal. i. auth. pterea. C. de na. lib. Ad idem adduco id, q. uolunt doc. concludentes, q. in legitimatio ne, quæ fit et uiuo patre a Principe, debet fieri mētiō, q. pa ter hēbat alios liberos, uel agnatos successores: alias si nō fuisset expressum Principi, non ualere legitimatio ad eorū praiudiciū, ut firmat Iac. de Bel. in s. & qm. in auth. qui. mo. na. effi. fui, & firmat et d. Ant. i. d. c. puerabili, post mediū. dū trāsit, quorū citatio requiritur: & refert ita sentire Vber. de Bobio, ut recitat Io. And. in Spe. de succ. ab intest. s. i. in addi. inci. ubi hoc dicit Ros. Idem tenet Pau. de Ca. d. consil. 221. ubi ēt dicit, q. ita erit in legitimatioe, q. fit per Comi tem mūtō magis debuit in d. petitiōe & concessiōe legi timationis fieri mētiō de dicitis substitutis, quib. praiudi care non pender a ptate dī Ioan. hēredis grauari in effe ctu de restituendo fratribus si ipse decederet sine filiis legi timis & naturalibus, sed in dicta legitimatioe (ut uerbo fer tur) nulla de hac substitutiōe facta ēt mētiō, & per prai diētā etiam apparet multis modis esse responsum ad facul tatem legitimandi, quam habet dictus Comes a Casare, q. a dato q. legitimatio in se ualere, tamen non quō ad praiudi cium substitutorum pradi storum. ¶ Insuper aliter ad aliam facultatem legitimandi concessam a Casare potest respon deri q. talis Comes in terris ecclesiæ nō potuit uti po testate legitimandi sibi data ab Imperatore, ut concludit Ia co. Bu. in l. i. C. de iur. auroreū annulorum. et in l. 3. ff. de of fic. præsidi. per illū tex. & est de mente Bar. in l. qui in pro uincia. ff. de ritu nup. & Inno. Hosi. Io. And. et do. Anto. in d. c. per uenerabilem, per illum tex. salte ubi nō cōsentirent il li de quorum praiudicio agitur, etiam si sit praiudicium consilens in spe, cuius spei licet hē consideratio fm do. Anto. ibi, prout est spes fidei commissi cōditionalis, ut supra probau. hāc opin. tenet et Spe. in tit. de leg. s. fi. ver. sed illud qrit, & tenet Bald. in l. i. de iure anul. aurore. p. plures rōnes, & refert se ite consuluisse, & ita ēt tenet Bal. in l. eam quā in to. col. de fideicom. Et ita ēt ad casum nostrum quā in tenet Bal. in prin. post Iaco. But. attento q. in casu nro de ordinaria potestate requirebat citatio dictorū sub stitutorū, ut supra dictū fuit, q. citatio non pōt exerceri in loco non subdito. l. fi. ff. de iurisd. om. iur. c. 2. de consit. i. 6. Et ita patet ēt sequitur Petade. Anch. consil. 320. incip. Pri mū dubiū non est nouē, & ibi fortius concludit, q. legiti matio talis non ualere quō ad succedēdū in bonis, q. essent pleno iure patris legitimari facientes idē quō ad casum no strum: s. quō ad praiudicium alterius, q. patris legitimatis, te net Pau. de Cas. consil. 208. incip. Dubitat primō an Comes. Facit qd' not. q. i. o. dist. ca. i. qd' not. Bar. in l. cunctos popo los. in 7. q. C. de sum. Tri. dum dicit, Papam non posse legi timare aliquem quō ad succedendum in terris Imperii sibi non subiectis, & quod not. etiam Bar. in auth. ex complexu. in fi. C. de incest. nup. Non etiam potest Imperator mittere salem suam in terris ecclesiæ, ut in cl. pastoralis. de re iudi. & in cl. i. s. porro. ibi autem iurisdictionē quamcūque per se uel per aliū ex onere non pōt q. uerba innum. q. nul la iurisdictionē contentiosa uel uoluntaria possit p Impera torem exerceri in terris ecclesiæ. Facit, quod no. in clem. i. i. nter, omnimodum de fo. compe, & maxime q. prorogatio uoluntariæ iurisdictionis non repetitur, quod fieri possit ad praiudiciū alterius, quam ipsoi prorogantis iurisdictionē. Facit l. emancipari. ff. de ado. & l. 2. ff. de offi. procon. iuncta

l. fi. cū fi. ff. de pac. Et ita se hēt magis cōis opia quā in iudi cādo nō est recedēdū. l. i. in prin. ff. de offic. q. cū fi. Et p hōc ēt bñ facit, qd' no. Io. And. in Spe. in d. de iurisd. om. in s. don additione incipiente, uidilhis quas opidū dicit, q. in dona tiōne ualida, q. facta fuit p Imperatorē ecclesiæ Romanæ ta liter, q. p ipsā donatiōne trāsiuerit in ecclesiā Romanā me rū & mixtu imperiū, nulla ipsoi iurii ad hāc rō remāssit pe nēs donatē, seu penes ipseiusdē Ferraria est de his reb. do natis ecclesiæ Romanæ, ut no. p glo. in auth. ut eccle. Roma. ad fi. col. 2. & fm ap. pbatā op. ualuit donatio: ergo nulla for ma iurisdictionis in d. locis remāssit penes Imperium. Ex q. bus cōcludo, q. d. legitimatio nō excludit d. substitutos; & q. pterea potuerunt d. substituti totā portione hēditatis Tho mæ q. obuenit i. o. seq. deducta legitima, ut dixi in pcedē ti dubio, in qua restituēdo fideicomissi ueniet ēt illa pars q. iure fideicomissi debuit obuenire d. Io. de portione Iuda uici primō decedentis. l. hīdes mei. s. cū ita. & ibi no. Bar. & alij. ff. ad treb. & l. Scauola. & Bar. & doc. in l. Marcellus. s. q. d. liberis. cū ibi not. Bar. & alios cōti. & Ang. & alios in l. ita. s. q. supse. & cōti. & Ang. in l. cū uirū. C. de fideic. & p Bar. in l. fi. Titius. iuncta l. fi. de leg. 3. Et fi apparet, mal te cōsuluissē, q. p legitimatus excluderet substitutū, aduer tat, q. cōsiliū dicit in casu, quod Papa i. terris ecclesiæ deple titudine potestatis expresse disponebat, q. ille legitimatus esset habilis ad excludēdū substitutos, de q. b. facta erat mē tiō: seu i. casu, in quo de mēte testatoris apparebat ita fuisse, & q. in psona facta erat substitutiō in tali statu, q. non po terat habere filios legitimē natos. Sed rebus stantibus prout in casu nostro, puto hanc esse purā ueritatē, q. d. substituti nō excludant a iure substitutiōis, & ita ubi iudicaturus essem intrepidē iudicare. Ita ut superius conclusum est, puto uis ite ēt, ideo ita dico & consulo ego Alex. Bononiæ legens.

ADDITIONES

- a ¶ Possit. Rom. fign. 129. l. ad. Marcellus. & consil. 84. col. 8. consil. 9. col. 3. li. 3. Anto. Cor. trac. de potest. re. q. 73. & filius filie legitima dempta Alexand. in lib. 3. consil. 29. nu. 2.
- q ¶ Contra Bald. Lud. Gozadi. consil. 45. nu. 2. 1.
- ¶ Imuberis. ¶ Vide l. late iudic. tenentem in l. ex tribus. C. de inofficiis. Et contra fac glo. in l. p. rebus. C. de impu. & al. subst. que uult, quod in dubio miles non uidetur filium grauari in restituēdo legitimū, l. ita id polsi. Difficiliter hanc & articulum tanguit Ruin. consil. 43. col. 6. antep. & sequen. li. 3. Natta.
- c ¶ Veriorem, contrarium melius examinando tenuit Alex. d. consil. 1. li. nu. 5. tenuit, quod substituti non sunt citandi, quādiu conditio substitutiōis pender.
- * Agnatorum. ¶ Hoc idem la. ē defendit Socin. s. & quid fit tantum col. fi. de lib. & p. uel. & consil. 25. li. 2. quod not. quia magna est im portantiā, quod substitutus debeat citari in legitimatioe. Contra quod substitutus non habens ipem certam, & proximam, non fit citandus. l. col. 3. in fi. lib. 3. & latissime consil. 68. per tot. lib. 3. & consil. 1. li. 3. 4. & uide Deci. consil. 95. col. 1. & ibidem col. 4. ubi concludit legiti mationem ualere, sed fideicommissario non obitare. Et uide o mniū con uent Dec. consil. 284. col. penul. & consil. 16. col. 2. Et quod requiratur citatio etiam uiuo patre facta legitimatio, ubi agitur de bonis, de quibus testator disponere non potest. Dec. consil. 85. col. pen. Et requiritur citatio filiorum legitimorum, ubi agitur de excludendo oēs a legiti ma etiam fi legitimē sit facta uiuo patre. Dec. consil. 352. circa fi. & laus consil. seq. col. 3. Et quia legitimē fieri debet causa cōiecta, adducit quiriur citatio. Dec. consil. 425. 2. dub. col. 3. & requiri citationem sub stituti. Ruin. consil. 128. col. fi. lib. 2. Natta.
- d Infames. l. supra consil. 2. nu. 5.
- * Corroborantur pradiā. Adde, quod dicitur per D. Alex. hic sequens est consulendo l. a. consil. 84. li. 2. Natta.
- * Loco. consil. 180. lib. 1. adde And. Tiraquep. l. si unquam, vers. donatio ne largitus nu. 254. C. de reuo. dona.
- * Vel agnatos successores. ¶ Nota bene istud dictum Alex. ad in fringēda legitimatioes, de quō etiam per l. a. consil. 184. col. 3. lib. 2.
- f ¶ Ecclesiæ. Dec. consil. 150. ¶ Vide aliquid per Soci. consil. 57. lib. 4. & Deci. consil. 55. & consil. 207. Late questionem tangit Croe. in l. Gallus s. & quid fit tantum. col. antep. Sequitur l. a. consil. 70. lib. 3. ubi cōsoluitur Comitem Palatinum non posse legitimare in terris Venecorum, & idem tradit in Duce Mediolani. & de Imperatore in terris ecclesiæ prout in consil. 1. li. lib. 4. col. 2. Item in fi. & quod Imperator legitimare in terris ecclesiæ patre uiuo, tradit l. a. col. 156. li. 2. 3. 4. Secus post mē tem, Dec. consil. 52. col. 2. Item q. patre uiuo tenet Dec. consil. 307. col. 1. ubi idem dicit in terris non recognoscētibz de facto Imperatore. Et ad materiam Deci. consil. 55. col. 1. & 4. uide Deci. consil. 101. li. 3. ponit

ponit de legitimatone facta in terris ecclesiis, si bona sint in terris Imperij, ibi etiam. * Vtrum habens potestatem ab Imperatore possit legitimare clericum, Item nunquid clericus filium, Et vide eum no. De ci. conf. 207. Et potest Comes legitimare de voluntate Ducis Mediolani eius subditos, Alex. conf. 1. i. col. 5. lib. 8. Nec potest Imperator legitimare ad feudum ecclesiasticum, nec Papa ad feudum Celsus, Afflic. dec. 386. Et comes non legitimat in terris Florentinorum non recognoscunt Imperatorem Florentinos, seu alios non subditos, Dec. con. fi. 574. dub. Natta.

Facti quod nota in cl. 1. Nota dum dicitur, quod iurisdicção uoluntaria prorogari non possit in iudicem incompetentem, quod de hoc scribit Dec. conf. 150. Et uidetur tex. in l. 1. c. de emanc. liber. Non potest etiam extendi ad bona extra territorium, Dec. conf. 207. Natta.

Consuluisse, supra conf. 2.

Col. 1. Circa dec. Cum, uide Nat. eum defendentem conf. 321. nu. 5. sed contra Rip. post Alex. in l. In fideicommissaria nu. 4. i. ad Trebel. Soc. conf. 8. nu. 3. i. uol. 4. lae Franc. de Cap. l. in uol. diuer. ad ult. uolunt. conf. 78. Port. Imo. lib. 1. conclus. 43. limit. 12. Cephal. consilio. 153. num. 3. Marzar. in epit. fidei. q. 49. pag. 5. col. 2. ver. tamen posito ut de omnino in 5. Cum ita post nu. 482. ver. quia in reg. 1. uero edit. par. 6. post nu. 19. & uide not. d. Soc. conf. 82. nu. 31. Hiero. Zanc.

CONSILIVM LXVIII.

Lege infra lib. 1. conf. 165.

EPITOME.

Petrus de Rodulphis filius Andreæ condidit testamentum & fecit legatum tenoris infra scripti. Item reliquit ipse testator iure institutionis, & omni alio meliori modo, quo potest, Agneti infanti eius testatoris filie legitimæ & naturali ex prædicta domina Isabetta eius uxore libras mille marchis sanorum, quas ipse testator dari & solui iussit ac voluit per infra scriptos eius heredes in dotem & pro dote ipsius Agnetis infantis tempore quo nuberet, & mandans ipse testator Agnetem eius filiam antedictam eam esse tacitam & contentam de prædictis libris mille & bonis concedere tibus relictis ut supra, & omni sua legitima debita portione sibi debita iure naturæ, & ultra prædicta nihil de bonis petere possit occasione alicuius falcidie, & debita portione vel alia quacunque portione uel causa, in omnibus autem bonis suis instituit heredem suum vniuersalem filium suum masculum nasciturum uel uel plures, & si filius masculus non nasceretur, instituit sorores suas. Viridem, Zenepream, Cachariam ac Polixenam heredes vniuersales, & decessit dictus Petrus nullo nato sibi filio masculo, & dictæ sorores apprehenderunt dictam hereditatem, & eam aduerit cum beneficio tamen legis & inuentarii. Modò dubitatur, an Agnes filia dicti testatoris possit agere ad supplementum legitimæ sibi, agnatis masculis, qui tñ nō fuerunt instituti a testatore, sed instituit sorores suas, ut in casu. Itē an possit agere ad fructus legitimæ suæ a tempore mortis testatoris vsque in præsentē diē, maxime præsupponendo, q̄ acceptauerit quantitatem mille cum porrexerit libellū contra dictas heredes institutas, in quo petebat dictā quantitatem mille relictam sibi ab eius patre. Itē uideatur testm̄ Io. de Codeboue, & consulatur quid sibi agendi obueniat, cū fuerit filia Petri filii q̄ dicti Andreæ. Et petatur consilium pro agente.

SVMMARIVM.

- 1 Statuta cessant favore agnatorum, si illi non succedunt.
- 2 Filia dotata si per statuta excludatur, nō dēt dos eē minor legitimæ.
- 3 Supplementum legitimæ petent filia cum fructibus a diē mortis, nō ab acceptatione legati.
- 4 Virsa sunt usque ad quantitatem fructuum rerum, quarum loco debetur quantitas.

CONSILIVM LXIX.

Super primo dubio queritur, an dicta Agnes filia testatoris petere possit supplementum legitimæ stantibus Lib. I. Consil. Alex.

agnatis masculis, qui tamen instituti non fuerunt. Breuiter omisissis non necessarijs puto quòd sic, quia de iure communis filia auferri, aut diminui nullo modo potest legitima. I. qm̄ in priorib. & loimodo in prin. C. de inoff. testa. ¶ Non obstatuta de qbus in themate: q̄ quia primò pōt rñderi, q̄ dispō statuti militaret, qm̄ instituti essent agnati masculi, qui ab intestato vocarent, sed si instituti essent alij, ut in casu nostro, tunc secus, q̄ d. statutum emanauit favore agnatorum masculorum: ut l. seruo legato. s. si testator. cū ibi no. p. Bart. ff. de leg. 1. & l. 2. s. ff. & ibi Bar. ff. de co. ho. & Bar. in l. 2. s. ff. cum si. ff. ad ter. ergo ubi sunt instituta alia psona & non dñi cñi agnati, cessare vñ mens statuti excludētis filias pp̄ dictos agnatos. & ita concludit Aug. & Io. de Imol. in l. Gallus. s. & qd̄ si tm̄. ff. de lib. & posthu. & Lud. Rom. in l. ut liberis. C. de col. & Pau. de Cast. in l. 1. in 3. col. circa ff. de inoff. test. Secundo rñdetur, & hæc secunda ratio magis me mouet, q̄ q̄ ad dos pñdicta, quam ex forma statutoris lise dēt filia excludi p̄ existentia agnatorum, non dēt in dubio esse minor, q̄ sit sua legitima a saltē non existentib. descendantibus masculis & per masculinū sexum coniunctis ipsi testatoris ut in casu nro hoc est, qd̄ decidit Sali. & Ful. in auth. res. C. com. de lib. ubi per illum text. dñt, q̄ qm̄ statuti repellit filias a successione pterendo masculos, mandat filias, uel neptes dotari arbitrio propinquorū, q̄ propinqui nō debent arbitrari minus q̄ sua legitima, q̄ in ea non est excessus, sed in plus si illa non sufficit, ut ibi. Idē consuluit Ang. in conf. 37. inci. Dñs Gregorius & c. nā fm̄ eum legitima est masculula. l. si quis in suo. C. de inoff. test. Ita et̄ consuluit Bal. in cōsilio incip. Antonius plures filios masculos hñs & c. quia fm̄ eum bonus uir non dēt arbitrari q̄ legitima filie sit auferenda, cum censat æs alienū, & debita iure naturali. l. Papinianus. s. si q̄ impubes. ff. de inoff. test. l. cū rō. ff. de bo. dam. & succedat in locū alimentorū, allegat no. p. Cy. in l. lincimus. C. de nup. & ita est de mente et̄ statuti nri, ut pater ex statuto sub rub. de suc. ab intest. & sub rub. intra q̄rem tps̄ frater & c. ¶ Super secundo dubio. an possit agere ad fructus suę legitimæ a tpe mortis testatoris nō obstante acceptatione legati resultantē ex eo, q̄ d. D. Agnes. p̄duxit cōtra hñdes d. testatoris libellū, in quo petit d. quantitātē librarum mille sibi relictā, & puto q̄ sic, maxime ex infra scriptis, nam sicut filio debet legitima, ita & fructus legitimæ, ut in auth. nouissima. & ibi no. C. de inoff. test. l. Papi. s. unde si q̄. ff. de co. tit. gl. in l. in fideicommissaria. in gl. 1. ad ff. ad Treb. & notabiliter declarat Bal. in l. non est.

* C. f. arc. ubi cōcludit hoc esse uerū, et̄ si tales fructus esset cōsumpti ab hñde bona fide possidente. Et cū dos non dēat esse minor, q̄ legitimæ, ut dictum est, sequi, q̄ sicut in legitima ueniunt fructus legitimæ, ita debent tales fructus talem dotē augere, subrogatum. n. sapit naturā eius in cuius locum subrogat. l. si eum. s. qui inturiam. ff. si q̄ cau. c. ecclesia. vel lit. pen. Nec ob. si dicat, q̄ saltē postquam filia acceptauit dictam relictam, vñ q̄ plus petere non possit supplementum ipsius legitimæ, ut l. si qm̄. s. & gñaliter. C. de inoff. test. & ibi Bar. in terminis * format qñonem de eo, qui reliquit filia 10. & iussit eā esse contentā, ita q̄ plus petere non possit occasione legitimæ, uel alia quacunque rōne, & postea filia legatū istud acceptauit, & illud recepit a fratre, & de eo fecit finem & refutationē, & q̄rebat, an posset petere supplementum legitimæ, & concludit, q̄ non impedit petere, q̄ onus importatam per d. clam adiectā in testō, * l. de non petendo plus, non ualeat. d. l. qm̄ in prioribus. & dicere esse casum expressum in s. ceterum. in auth. ut cum de app. cog. & ibi plenius per eum hoc cōprobant per alias rōnes, & rñdet ad ea, quæ in contrarium possent allegari, quæ breuitatis causa omitto, & idem no. Ang. in l. iubemus. C. ad Treb. & Ioan. de Imo. in l. quod de bonis. s. cum fideicommissum. ff. ad l. Falc. & colligitur ex no. per Bart. in l. Papinianus. s. si conditioni. in ff. de inoff. testam. & per Guil. de Cug. & Bald. in l. de his. ff. de transac. & Bal. in l. hac edictali. s. quam obseruationem. C. de secun. nup. Accedit ad confirmationem prædictorum, q̄ d. D. Agnes non cogebatur acceptare dictam quantitatem per cunias pro d. legitimæ, ut l. scimus. uer. repletionem. & ibi

K 4 decla-

Liber Primus Confil. Alexand.

declarat Guil. de Cog. & Bal. C. de inoff. testam. & Bart. in l. suus quoque. in fi. principali. ff. de here. insti. cum si. igitur filia acceptando dictum legatū videtur consentire. q. heredes pro rata dictæ quantitatis retineant bona hereditaria egualentia. ex quib. si dicti heredes fructus perceperunt. dñr re ipsa esse in mora quod ad hoc. ut ipsi D. Agnetis. que breuitas æquivalentes ad dictos fructus. id quod hñ in l. curabit. C. de act. emp. & l. Iulianus. s. ex uendito. ff. eo. ti. prout et consilium clarissimus dñs confulator Perusinus. cuius consilium mihi exhibitum est cum his. quæ eleganter allegata sunt in iure per eximium dñm aduocatū D. Agnetis. quæ breuitas cā omittit. & et quia non puto expedire illa hic recēdere.

† Addens ad eorum confirmationem uerum esse. q. usure tan q. interesse intelligitur in casu d. l. curabit. cum simi. esse vsq. ad concurrentem quantitatem fructuum. * perceptorum ex rebus. quarum loco uenit danda quantitas. ut uoluit expressē Io. de Imo. in d. l. in insulam. s. usuras. in fi. & Pau. de Cast. in d. l. Iulianus. s. ex uendito. & tales usure sunt et hodie permiste de iure cano. q. petunt tanq. interesse dñi emergetis. i. loco fructuum. quos percepisset nēditor ex re si eā nō tradidisset. p. no. per glo. in d. l. curabit. & in l. 2. C. de usur. & in d. l. Iulianus. s. idem de usur. cum similib. Circa tertium quæ situm. q. perueniat ad d. Agnetem ex testō magistrī Io. de Coldeboque. unico uerbo me expedito: quia res vñ carere dubitatione. & nis consilium in facti contingentia. q. non ad plenum narrata est in themate. Nā si decessit D. Beatrix. & successio decesserit Andreas & Constantinus cum liberis. & finaliter prædefunctis alijs liberis eorum superest d. Do. Agnes. q. est de descendentiis d. Andree. est. n. neptis ex filio Andree. ad eā spectaret dimidia fructuū & reddituū bonorū hereditatis d. magistrī Ioannis. ut clarē ex inspectione d. testamēti. appareret. & res aliter in factio habere. fiat the ma cu speciali & plena facti narratione. & rñdebit ad qñra.

ADDITIONES.

- * Super. [Stante Statuto. q. dotata nō succedat. an possit agi ad supplementum leg. m. vide Alex. in l. Gallus. s. & quid tantum col. 8. ff. de li. & posth. Cur. sen. consil. 80. & Dec. consil. 392. & consil. 505. Natta.
- a * Legumā. idem Pau. consil. 365. ff. si statum. l. 1. Cor. consil. 162. li. 2. Soc. l. heredes m. s. cum ita. col. fi. ad trēb. Cur. senior consil. 16. nu. 19. in fi. li. 27. col. 11. 13. Dec. consil. 379. in fi. l. ad. auth. res qñr. & consil. 19. in fi. li. 1. Bertran. consil. 161. supposito. col. 3. uer. & ff. qñr. li. 1. And. Tirag. rep. l. si unquam. uer. liberos l. sepeperit. nu. 92. C. de reuo. donat. Alex. in lib. 2. consil. 7. col. 2. & lib. 4. consil. 83. li. 2. uer. & ff. de i. 1. sed si non habent locum. si filia datur a parente & futura successione renunciat. ut di xi infra l. 3. consil. 29. * Vide quæ addidi ad Bar. in l. quaro. ff. de iur. do. & adde. q. dos augeat usq. ad mortē. Soc. consil. 100. col. 3. li. 3. & de hoc. eundem dñm minor legitima esse possit. vide et Dec. consil. 180. & Soc. pulchrē consil. 288. in d. b. 2. lib. 2. & fallit. si statum uelit. q. nil ulterius petat. quia nō potuit supplementū. Alex. consil. 121. li. 6. & Cur. hun. consil. 10. & uide et Dec. consil. 16. l. ad. consil. 69. li. 1. & uide Dec. consil. 276. ubi limita. & ponit vñ auctus facultatis. dos augeat. Affi. deci. 160. Dec. consil. 379. col. pen. & consil. 505. & uide l. ad. & lib. l. iur. Rui. consil. 60. li. 3. Gam. l. an sine dec. 101. per tot. R. uer. & ff. de i. 2. dub. p. col. 2. Natta.
- b Bal. consil. 398. li. 3. repetitum consil. 47. col. li.
- * Bal. in l. non est. l. i. dem tradit Alex. consil. 88. col. 3. lib. 6. l. ad. consil. 104. col. 3. lib. 4. Natta.
- * In terminis. [Idem tradit Alex. consil. 8. col. pen. li. 3. l. ad. consil. 69. lib. 1. Dec. consil. 218. col. 2. Natta.
- * In testamento. Etiam si dictum fuit. q. plus petere non possit. non prohibetur suppl. mentum. Dec. consil. 228. dub. 2. & consil. 20. col. 2. ubi di citum etiam si præposuisset testamentū patris. & Alex. sequitur consil. 666. Fallit. si fuisset dictum. quod nihil amplius petere possit occasione legitime. & legatum acceptasset. Dec. consil. 67. in fi. & Alex. hic se quitur consil. 688. dub. 3. Natta.
- * Fructuum. [Potest fieri taxatio ad interesse. uenifimile. Paris. consil. 60. col. pen. lib. 1. ubi lare. Et utrum heredes teneatur ad aliquod interesse filio pro supplementum legitime. Rui. lare consil. 55. li. 2. Natta.
- * Ad hoc consil. se refert. infra consil. 83. post princ. uol. 4. ubi uide quod annot. Hiero. Zanc.

SVMMA RIVM.

- 1 Falsum ut euertitur. quantum fieri potest. per diuisionem uel d. sum-
ptionem scriptura interpretari.
- 2 Tabelloni quam testineganti non plus creditur quantum ad que-
rit onem falsi.
- 3 Stylus excusatus falsi.

- 4 Notarius potest emendare instrumentum intra modicū interval-
lū instrumenta plura eiusdem quæ si sint dissimilia.
- 5 Frater non est testis idoneus in criminali.
- 7 Testis eicens se non recordari. nil probat contra instrumentum.
- 8 Notarius non presumitur crasse per delum.
- 9 Contumacia non facit haberi pro confesso.

CONSILIVM LXX.

V I S O pcellum institutionis formate contra Odoricum no-
tariū filium Leonardi p dñm Potestatem pendente in
per tribus assertis falsitatibus. put in inquisitione continetur.
& snia lata super q. falsitatis contra eū. & uisus his quæ p
a leberimum iuris vtr. doc. D. Bartholomæum Capollā a mi-
hi fratrem honorandū in consilio reddita sunt decurrens in
eamdem sniam. concludo nō debuisse de iure condēnari pro
crimine falsi d. Odorici. Et primō capio primū capitulum
falsitatis. de quo in prima parte inquisitionis fit mentio. nam
est inquisitio Odorici. q. cū die penultima Ianuarij d. Le-
onardus pater Odorici ad pces Lazari fideiussisset p eo de
iudicio fisci & de iudicio soluendo quousque & donec ipse
Lazarus aliam inuenisset fideiusionem in releuando pro-
ut in ceteris actibus continebatur. contigit postea. q. die
octauo Februarij Lazarus prædictus dedit in fideiussorē se-
Angelum & c. Et ad vnum quodque respondeo. primō nō ob-
stat scriptura Sancti de eccle. q. 4 quantum fieri potest. inter-
pretari dēt. ut ad concordā reducatur per aliquā diuisionē
vel diuisionem cū scriptura Odorici. præsertim ad crimē
falsi vitandū. c. cum tu. de testib. no. Iac. de Are. & Cylin. in
exercendis. in 2. q. C. de fide instr. & expresse Bar. Bal. Ag-
gel. & Sal. in l. scriptura. cod. tit. per id qd hñ in prima can-
sili. C. s. quib. & l. illud. & litem videndum. ff. de peti. hzred.
Quod aut reduci possit ad concordā. patet. q. licet datus
fuerit ser Angelus in fideiussorem de iudicio fisci & iudica-
te soluendo abique eo q. esset expressē dictum. q. non esset
tincta & dissoluta obligatio primi fideiussoris. tñ non fuisse
extincta obligatio ipsius primi debitoris. nisi fuisset actum
& facta fuisset nouatio primæ obligationis principalis. ut no.
Bar. & alij ff. Valerianus. in fi. fide præto. ff. arg. l. si Titus.
fide fideiuss. & probatur in l. 3. s. lex conuentione. cum gla.
in versi. pignora. de re iud. & ibi doct. & ad hoc. l. si. C. de non
nu. pec. ergo nō fuit necesse. q. Odoricus adderet ista verba.
scilicet q. d. Leonardus remaneat obligatus. Nec ad hoc ob-
stat. si diceret. q. imō necesse fuit addere ista verba. & quia
aliās remanebit liberatus d. Leonardus. q. fideiussit. seu
obligauit de iudicio fisci. & iudicato soluendo. quousque ipse
Lazarus inuenisset aliā fideiussorem. vñ in inquisitione pa-
tet & narratur. & sic videbatur actum. q. per nouum fideiuss-
orem esset liberatus primus. q. a rñdeo. q. hoc non hñ ostē-
da re. q. dicta verba. quod Leonardus fideiussit de iudicio
fisci & iudicato soluendo donec Lazarus daret aliam fideiuss-
ionem. intelliguntur de alia fideiussione. f. simili. i. si fugiti-
ui. cum glo. C. de seruis fugit. c. sedes de rescrip. cum ibi no.
l. si. s. cui dulcia. ff. de vino. triti. & oleo leg. fed. dādo nouum
fideiussorem solum in summa ducatorum 25. non dicebatur
dare nouum fideiussorem similem primog. quia primus erat
in totum. & non pro ducatis 25. tantum. nec ob. dicta uerba.
subleuando dictum Leonardum & c. quia dico. q. non potest
negari. quin præstatum etiam secundi fideiussoris esset suble-
uatio dicti Leonardus. quia ubi si nullus fideiussor fuisset. re-
manisset in solidum obligatus grauati potuisset abique alia
exceptione. nunc autem quia alius erat fideiussor. subleu-
atur primus ex eo. quia posset agenti contra eum opponere
exceptionem diuisionis. ut pro rata diuidat actio inter vtrū
q. fideiussorem. l. inter fideiussorem. ff. de fideiuss. l. C. de
consti. pec. in fi. de fideiuss. si plures. & secundum istam sub-
diuisionem & interpretationem. quæ fieri debet. ut dixi. fa-
uabit utraq. scriptura. Accedit. quia ubi uerba possunt
trahi ad falsum. & non falsum. fit interpretatio. quod non
contineant falsum. nec de necessitate concludatur. ut colligi-
git ex gl. no. in l. iurifugenti. s. quod ferē in versi. approbet.
ff. de pac. quam ibi ponderant doc. maximē Bal. in l. impetra-
tor. ff. de ista ho. & Sal. in l. de tutela. C. de in inte. res. m. na.

la prima, ex qua secūda data fuit copia Poteſtati : q̄a r̄ideo
q̄ hoc nō arguit falſitatem, hoc probō per id qđ nō. D. Spec.
in ti. de infr. ed. s. infr. uerſ. fed nunquid cōfēctio, & lo. An.
in ti. de 6. libri. Bar. in l. fi libarius. ff. de reg. iur. & in l. Impe
rator. ff. de ita. ho. & can. in c. ex literis. de iude infr. ubi uo
lunt q̄ notarius emendare & corrigere poſit fuſe origina
le ſcripturā ſaltem incontinenti intra modicū interuallum,
ſic dicimus in teſte, in c. p̄teca. de teſtib. cogen. & ibi nō. in
auth. de teſti. s. q̄a uerō. in magna gl. Et in dubio dē p̄ſu
mū, qđ dicta emendatio facta fuit p̄e miſſo, nē incidat in
penam falſi, per ea q̄ notabiliter uoluit Bal. in l. non ſolum. s.
ſed ut probari. ff. de nō. oper. num. & in l. i. in 2. col. fi. lo. ma.
& in l. p̄cebi. de 6. col. in uerſ. & ſciat. C. de impu. & Sal. in l.
matrem. C. de prob. & D. Abb. in c. in p̄ntia. in 4. col. de pro
ba. in c. audis. de p̄ſer. maxime per id quod h̄r in l. 2. iun
cta glo. ſing. in uerbo probatur. C. de peti. h̄ar. Et dicit lo.
An. in addi. Spec. ſuper uer. fed nunquid cōfēctio. in addi.
Spec. in c. p̄ta & c. qđ notarius uidet ſe errare, *melius eſt
ut confeiciat nouum originale, ſeu protocollum, uel inſſim, q̄
primum corrigere, nē reſulter ex uerbis cācellatis aliqua ſu
ſpicio. Et fortius uult Jac. de Beſi. auth. de aequal. do. in prin.
& clarē Bal. in 2. conſi. C. in fi. & et de mente lo. And. in di
cta p̄ta 6. lib. & Bal. in l. ſi p̄n. pe. col. C. de eden. & in lambi
guitates. C. de teſta. & in ti. de pace Conſtan. in prin. & q̄ no
tarius licitē emēdat & corrigi, q̄ hoc facit anteq̄ dederit
copiam parti: non ergo pōt ea hoc argui, uel cōdemnari de
falſo, ut uarie in hoc reperiunt cōfēctae ſcripturę. Ad confir
mationē p̄dictorum accedit, id qđ nō. Bal. in d. l. Imperator,
in pe. col. in uerſ. fed nunquid per unū & c. ſibi q̄rit, nunquid
per unum inſſim probet error alterius ſi ſunt ſcripta manu
eiufdem, & arguit primo q̄ ſic ſtandum cōcludit, q̄ ſi ſunt re
pugnanti, neutra ſcriptura ualet, q̄ ſi ſit una plus q̄ altera,
& tunc aut illud plus pōt reduci ad minus, ut in ſummis, &
ualet in minore ſumma. ff. de arb. l. diē proferre. ſ. fi. plures.
aut non pōt reduci: quia una ſcriptura eſt plenior, q̄ altera,
quia continet plura capitula, q̄ altera, & tunc pleniori ſtan
dum. * ff. de h̄ar. inſſi. l. ſi ita ſcriptum fuerit Titius. Ecce er
go, q̄ plenior ſcriptura manu eiufdem non p̄ſumit falſa,
nā ſi falſa p̄ſumeret, ei non ſtare: prout dicit Bal. p̄ illa uer
ba adiecta, uidelicet q̄ Jacob h̄iet uidere, an ille liber eſſet
authenticus, non h̄iet altere, quō ad eſſe uel illud, qđ con
tinetur in illa ſcriptura, ſeu id qđ depōnunt teſtes, nam ſim
q̄ continetur in alia ſcriptura, & ſim q̄ depōnunt teſtes, ſi
commiſſum Jacob, q̄ uidetur, an dies & milleſimi eſſent poſi
ti, & continuati in d. libro, ſed iſtud dē et continere, & ſi li
ber ſit authenticus, quia ſim magis cōtem op̄. priuata ſcriptura
non requiritur diem. l. cum tabernam. s. idem quæſſit. fi.
de pig. t̄ aliud eſt in libro rationum, in quo requirit appoſi
tio t̄pis. l. r. s. rōnem. ff. de edendo. & nō. Ang. in l. r. s. cōſe
i. nes. in 2. col. de eden. & Bal. in rubr. C. de ſide inſtr. 6. col. in
uerſo de ſcriptis, q̄ ſunt publica manu & c. Nec eſt pōt ob
ſtare, q̄ in ſcriptura Andree collegę ēt aliter continetur,
q̄ non magis credendum eſt ſcripturę Andree contra Odo
ricum, q̄ contra, ut probauit circa p̄cedens capitulū falſita
tis, & patet ex nō. per Bal. in l. ſi illi. in 4. col. C. de teſta. uerſ.
modo inſurgit dubium. ¶ Non obſtat dicta teſtim. Et pri
mo non obſid, quod depōnit And. q̄a r̄ideo primō, q̄ licet
ipſe teſtis depōnat, q̄ non fuerint dicta illa uerba in cōmiſ
ſione data d. Jacob. ſ. q̄ uideat, an liber eſſet authenticus
& c. t̄i fateatur, quōd fuit ſibi commiſſum, ut uideat, an liber
ſit ordinarię ſcriptis, indiſto, & milleſim, qđ in idem re
cidit in eſſectu, ut ſupra dixi, non d̄ ergo inſtrumentum eſ
ſe falſum, nam licet uarietas ſit in uerbis, * non tamen eſt in
eſſectu, ut in c. dudum. & ibi nō. Ant. de Butr. de conuer. con
iuga. & nō. Spec. in d. i. inſtrumentum. Ille teſtis erat frater
Andree, qui alias ſcriptis ſedit eſſi, q̄ ſi uerum ſit dicere q̄
propter talem uarietatem dictarū ſcripturarū ſit falſa ſcri
ptura Odorici, uel ſcriptura Andree, & in hoc iudicio pro
nunciaretur in fauorū Odorici ex eo, q̄ ſcriptura eius eſſet
uerior, talis ſententia lata non citato And. ca, quāuis non fa
ceret plenum p̄iudiciū contra dictum, attamen faceret
aliquam

Liber Primus Consil. Alexand.

aliquam presumptionem contra eum, ut no. Bar. & alij in l. Lucius. ff. de his qui no. infra. per id quod hñ in l. cum gl. C. de fal. & in l. si duo patro in princ. ff. de iureiur. & ita probat in l. si in prin. & ibi do. ff. de appella. & qd' no. Bar. in hadmonē. d. ff. de iureiur. in versiquaro, quid si dicta testiu. & Ant. de But. in c. i. de re iud. & in c. si de iureiur. Sed ita est, qd' ubi agitur de prauidicio fratris quod ad crimen, frater non est idoneus testis, ut llex Cornelia in prin. cum ibi no. per Bar. ff. de iureiur. & per gl. & doc. in l. parentes. C. de test. & no. Bar. in l. qui test. s. i. ff. de testa. Et per Bald. in l. si. C. de proba. ubi dicit. qd' ubi agitur in casu criminali, oportet, qd' testes sint oī exceptione maiores, & ideo dicit, qd' trater tūc non admittit. Nec ad hoc obstat, si dicatur, qd' d. Anto. testis est descriptus in instro, ergo vñ approbatus, & nihil ei pōt opponi, qd' concernat defectum personae. * vt est gl. in s. i. ceter. in vers. supplicij. in auth. de testibus. qd' ad hoc ling. putat Ang. in l. i. C. de testib. & no. Bal. & Sal. in d. l. parentes. & Bal. & Moder. in l. testium. s. i. de testamentis. quia rñdeo, qd' gl. & doc. in dictis locis volunt, qd' non pōt obtinere cōtra tale testem, qd' fuit rogatus, quia ipse, qui cum rogauit, vñ eū approbale. facit l. si quis testibus. C. de testib. Bal. in rub. de fide instrum. in l. col. & in l. hac consulti. s. i. in princ. C. de testa. itū illud est verum, qd' pñsumitur rogatus. f. a partibus, ad quorum petitionem fit actus. * ut no. Bar. in l. sciendū. cir ca ultimam col. de verb. obi. & Imo. in l. Domitius Labeo, in si. ff. de testa. ergo nihil ad d. Odoricum, ad cuius petitionē non fiebat dictus actus. Et per pñdicta patet et rñsum ad il lud, qd' deponit alius testis Ioan. & ultra pñdicta rñdeo ad istum testem, qd' non deponit concludere super negatiua, quia dicit, qd' non audiuit fieri commissionem d. Iac. qd' uide ret, an liber esset authenticus, nam potuit esse, qd' talis commissio fuit facta, & ipse non audiuit, unde non probat iste tes tis, ut no. per gl. & doc. in d. s. i. vñ uerō abfunt. in auth. de hæ re. & fal. & l. Pantonijs. s. re. ff. de acq. har. & in l. i. s. i. ff. de ita. actū. pri. & per Cy. & per alios in l. actor. C. de prob. & Jo. And. in c. bonā. de elec. Et licet testis dicat se fuisse pñsen tem, qd' Iacob fuit electus, non tñ concludit de necessitate, qd' habuerit intellectum quō ad oīa, qd' dici poterunt ibi dem: quia iste testis dicit se non audiuisset. l. i. s. i. ff. de auth. tut. l. si d. s. si pñte. ff. de euic. & in pñposito no. gl. in c. pñtū. in uer. interrogatio. de testi. l. c. ubi aut testis affirmatiue de ponet, puta, Titium Scio enumerasse centum in pñtia ip sius testis, tūc probat illud, qd' affirmat. l. testib. C. de testi bus. & ubiq; hoc firmant scribentes, multō minus probat d. Ant. qui dicit, qd' non recordatur, qd' in commissione expref sum fuerit, qd' uideret Iac. an liber esset authenticus, & qd' pos sisset hoc dicere, qd' ipse non audiuit. Et fñt et nihil pro bat Christophorus, qd' deponit, se non recordari audiuisse fie ri talem commissionem Iac. pñnde talis testis non dñ aliqd probare contra instm; qd' dicit se non recordari, quia ita di ctum, uel factum fuit, ut no. Inn. in c. cum Io. de fide instrum. & Bar. & alij in l. i. s. i. quis neget. per illum text. cum gloss. ff. quemadmo. testa. aper. & hoc morbo et (ut dixi) laborat pce dens testis. Bene faciunt et ad excusationem dicti notarij, qd' a ubi reperitur, qd' partes uno modo dixerunt, & qd' no tarius alio mō scripsit, pñsumitur potius per errorē e qd' falsē uel dolosē dixisse, si ex alijs conieciuris de dolo non pro betur, ut no. Bar. & alij in l. quories, s. i. per illū tex. ff. de hæ re. instm. & Bar. in l. si. C. de cano. sacr. largitionum. lib. ro. & in l. i. ff. de dolo. & Rom. in l. captatorias. ff. de test. mil. & fal sum non cōmittitur, nisi dolo interuenit. l. nec exemplū. C. de fal. & hoc satis dictum fuit per d. consulentem. Nec et pñi tis hñt obflare contumacia Odorici: qd' talis contumacia de iure cōi non facit eum haberi pro confesso & confesso. l. diuus. la. 2. & ibi no. Dy. & Bar. de custo. reo. l. cum ibi no. per Cyn. & Bar. C. de requirēdis reis. & l. quemcūque. & ibi Bar. eo. tit. & plenē not. in l. lege Cornelia, cum concor. ff. ad Syll. Nec etiam uigore statuti ponit dictus Potestas dictā sententiam ferre: ut patet in rubrica, de modo procedēdi ff. ad Syll. Nec etiam uigore statuti ponit dictus Potestas dictā sententiam ferre: ut patet in rubrica, de modo procedēdi ff. ad Syll. Nec etiam uigore statuti ponit dictus Potestas dictā sententiam ferre: ut patet in rubrica, de modo procedēdi ff. ad Syll. Nec etiam uigore statuti ponit dictus Potestas dictā sententiam ferre: ut patet in rubrica, de modo procedēdi ff. ad Syll.

illud non est fateri delictum, saltem ut possit condemnari, ut patet ex eo, quod no. per Bart. in l. furti. s. pactus. ff. de his qui no. infra. Et et patet, quia perinde est, ac si dixisset cōmō iudicio tuo, quā importat arbitriū boni uiri, * ut no. Inn. & alij in c. ueniens, de renun. & Ang. in l. si cui. ff. de seru. & Bar. in rub. ff. de ar. in l. 6. col. ner. sed pone. Et dicit Ang. & Mod. in l. si. ff. de pratio. l. ip. qd' ille, cuius misericordia, & gratia me cōmisi, nisi mihi gratia, uel mihi misericordia facit, debet me in pristino statu reponere, allego. no. in d. c. ueniens. & in c. nē. de renun. quinimō si aliquid impetrat, nō intelligi dictum procurator adhuc habuisse mandatū, ut tēgit oportūne p fatus dñs consulens. ¶ Nunc capio ultimū capitulum allicte falsitatis, de qua in inquisitione fit mentio, sed circa hanc assertā falsitatem dico non esse sufficienter pbatum tale qd', per quod poterit aliquo modo cōdenari. ¶ Et primō non obstat d. Lazari Iudxi, quia rñdeo primō, qd' non est idoneus testis contra Christianū. c. Iudxi. & ibi no. de test. & 2. q. 1. c. si hñticus. & c. non pōt. Præterea iste testis dicit, qd' ipsemet Lazarus uolebat dicere illa uerba, sed nesciebat exprimere, & Odoricus expresit pro ipso pñte. & isto casu perinde est, ac si ipse Lazarus expresisset, cū tenderet ad commodū suū. l. qui pariter. & l. uerō remunerandi s. qui pñsum. ff. mādā. ¶ Non obq; deponit Stephanus notarius alius testis, qd' per illud, qd' proximē suprà dictū est, patet rñsum, & infra per pōt rñderi, qd' iste testis deponit, qd' audiuit Odoricum illa uerba dicere pro Lazaro & no. d. Lazari, non tñ dicit, qd' d. Lazarus non dixit, uel dicere potuerit illa eadē uerba salte qd' fuerunt prolata a d. Odorico. & eodem morbo laborat Nicolaus alius testis. ¶ Præterea ad oīa contra eum in hoc adducta pōt rñderi, qd' non debet puniri quis pñna falsi, qd' illud falsum non potuisset alij nocere, d. ut not. gl. & doc. in l. diuus Adria. ff. de fal. & est de mente glo. in c. quanto in gl. pe. extra de iureiur. quā ad hoc ponderant Doctores man mō Imo. & no. Bar. in l. is qui in oibus. ff. de fal. & Tancredus de Corneto in compendio. sub rub. 8. q. 10. incip. Præterea qñtur, quidā produxit & c. ubi fingit dixit, qd' de falso no. pñ nitur, qui sciēter dictauit notā, ex qua est instm redactum falsum: quia talis nota non est scriptura publica, sed priuata: allegat no. in d. diuus. sed ita est, qd' ipso qd' d. Ilaac produxerat scripturā contra d. Lazarum, cum abiq; eo qd' d. Lazarus, uel aliquis alius quid diceret, non per hoc fiebat pñiudiciū d. Odorici: quia aut d. scriptura non erat sollemnis & autē tica, & tunc quamuis non contradixisset Lazarus, tñ ei non nocuisset, ut declarat Bald. in l. super chyrographis. ¶ in uol. col. uer. Ego aut. C. cer. pet. & pñsertim nō data prius copia d. Lazari, uel prius non lectis sibi uel exhibitis, d. l. super chyrographis. cum antea non posset intelligere, qd' sibi uellet dicere scripturā. Et non pōt dici, qd' tacendo uideat appropi re id, qd' ignorat. l. si per errorē. ff. de iuris. omni. iud. l. 2. in prin. de iur. l. mator. ff. de inoff. test. & ita intelligunt not. per Host. & alios in c. qñ contra de prob. & declarant doc. man mō Imo. in c. cum in iure. de offi. dele. Et per ista appareret d. Odorici, ut demonstratum est, nō posse cōdenari de falso, prout factum extitit per præfatum dominum Potestatem: an uerō dictus potestas fecerit lite suā, iuris patet ex pñdictis, uerum quia nō cōsueui in syndicata contra rectores & pñsertim doctores consulere, præsertim cum tunc dicatur agi de quasi maleficijs, ideo a quo animo ferret Odoricus si pñ more meo & pro ea honestate seruanda, quam erga eos qui de eadem professione uiuit, seruari decet, specialius nō actum gam, an dominus Potestas litem suam fecerit an non.

A D D I C T I O N E S.

- 1. ¶ Capellam, patet inter consilio eius criminalia conf. 51. ubi cau. & exatē habes. * & causa hñt fuit agitata in ciuitate Triden. Nara.
- 2. ¶ Et non falsum, l. idem traid. l. conf. 153. uol. 1. ubi cum de fraudatio narium a falso. Nara.
- 3. ¶ Secundo respondendo, l. idem dicit. l. ex. conf. 74. colum. pen. lib. 1. & testis in conf. 65. lib. 2. & uide Fel. in d. cum causam, in si. & in d. causā audientiam. col. 3. Pau. de Cast. in l. exercen. d. C. de fide instrum. in si. & Dec. in cap. cum parati. col. pen. de appell. & cum Alex. in re. uocat. l. al. in duobus. s. item Pomponianus, colum. 2. de iureiuran. ubi dicitur dicitur

dicat in testibus contrariis, ut neutri de falso condemnari possint. Sed datur materia iudici ad inquirendum. Et cum prædictis transiit Gram. v. 16. in f. Et in hoc casu tam testes, quam notarii debent torqueri. Bal. conf. 37. quidam tabellio li. t. Et vide Guid. Pap. q. 540. & optima decis. Capituli. 94. & de prædictis Hipol. in rubr. C. de probat. num. 412. Gram. decis. 60. i. dub. Et ubi plures contradicunt paucioribus, intelligitur de falso conuicti. Ruin. conf. 158. col. 5. lib. 5. Natta.

b Falsi iur. infra lib. 2. conf. 65.

c Bal. in l. nulla. ff. de leg. 3. Bal. in d. l. nulla. dicit, q. fides testis est induibilis per l. si quis testis. C. de testib. Natta.

d Bal. in l. ex his. C. de testib. milit. 3. Vbi vult: Bald. quod notario attestanti de facto præterito non credatur, idcirco etiam si falsum diceret, non puniatur, quia dicit, non ut iurata, sed ut priuata persona, & reputat notab. Iac. alia. d. d. conf. 62. col. 3. lib. 1. Natta.

e Errare, d. d. per Alex. hic sequitur et Soc. conf. 94. col. 3. lib. 1. Natta.

f Et tunc pleniori ita dicitur. Sequitur Soc. adducens Abb. in d. conf. 94. col. 3. lib. 1. Natta.

g In uerbis, Bal. in l. si ex cautione. 1. q. C. de non num. pec. dicit, quod in instrumentum est falsum, à quo uerba, & mens contrahentium remouetur. Sed si remouetur mens, non uerba, est simulatum. Si uerba, sed non mens, non est simulatum, ex quo substantiatur in radice ueritatis, & sic non est etiam falsum. Et illud Alex. adducit conf. 53. col. 4. l. 7. Natta.

h Personæ. Adde, quod contra istud dictum potest opponi Abb. in c. cau. samel primo, in prin. de re iud. Natta.

i Actus. Idem in notabili casu consilius respondit Capella in præfatio eius conf. 2. licet: Frauc. de Cur. conf. 56. col. 5. dicit, q. quo ad nota rium testis instrumentarius probat non obtineat inhabilitate. Natta.

k Error est, infra eo. conf. 74. nu. 4. Al. tract. de presum. reg. 3. presum. 13.

l Idem sequitur Iac. in d. conf. 153. col. 4. lib. 2. Natta.

m Misericordia potestatis. Respondit Capella in præfatio conf. col. 4. q. ueniam petens non uidetur laceri, q. sic culpabilis, quia potest hoc heri gratia humanitatis, & benignitatis, quod no. De quo tamē ponit Alex. & ubi Iac. in l. dec. ff. de uerb. obl. & Alex. in l. 1. col. 2. ff. de op. no. nun. Et Aegid. Bosius in tract. Iereme. ex sola clementia, nu. 29. Natta.

n Arbitrium boni iuris. Istud idē tradit Alex. in l. si hic. in prin. col. pen. ff. de leg. 1. Iac. in tract. feud. in uerbo, Principes 15. Priuilegio D. Georg. in cle. reg. 6. non sic tamē, col. 12. Guid. Pap. q. 495. Idem dicto l. Fab. in §. preu. col. 2. in tit. de contrah. emp. Are. in §. si in d. de uerb. obl. Nat.

o Nocere intra lib. 6. conf. 145.

p Vt declarat Bal. in l. super chryographis. 3. Bal. ibi dicit, q. scripturam non solemem pars tacens non uidetur approbare, quia solemnitas quis renunciat non potest. Sed si esset solemnitas, & sic producta in iudicio, tunc si non fateatur, nec diffiteatur, uidetur approbare. Natta.

q In hac eadē causa consulit et: Capol. Crimin. conf. 21. Hier. Zaach.

SYMMARIUM.

- 1 Bona fides presumitur ex longissimo tempore.
- 2 Ignorantia non probatur iuramento quando est presumptio in contrarium. C. nu. 5.
- 3 Restitutio ex capite ignorantie contra prescriptionem longissimi temporis.
- 4 Heres emphyteutæ uirtute ignorantie restituitur aduersus commissum.
- 5 Commens uel uicinus an presumatur scire.
- 7 Tempus ad restitutionem non currit nisi à tempore scientie.
- 8 Ius ut conferretur non refert à quocunque soluitur.

EPITOME.

QUIDAM qui iure feudi tenebat quandam petiam terræ à quodam domino renuiciat in manibus domini, & facta dicta renuencione fuerunt inuestiti de dicto iure feudi à domino duo fratres pro se suisq. filijs masculis legitimis & descendens tantum & insolidum, & uirtute dictæ inuestiture dicti duo fratres eam petiam terræ tenuerunt & possederunt toto tpe uitæ eorum. Accidit, q. dicti fratres decesserunt prius relicti post se filijs masculis ultra relictum post se ven tré ex quo tandē natus est posthumus: dominus verò feudi fortē credens fuisse finitam lineam feudatarii inuestiuit alium uasallum, qui ipsam petiam terræ tenuit & possedit annis 30. & ultra continuis. & filij & descendentes masculi dictorū duorum fratrum, qui & de titulo & possessione parentum suorū probare possunt: uellent aduocare dictā petiā terrā à dicto ultimo

uasallo: queritur, nūquid possint. Dubiū facit: q. cum ipse ipsam petiā terræ tenuerit & possederit cum titulo & spatio 30. annorum, uidetur obtinere præscriptio ne sibi præclusam esse uiam rei uendicando, allegatur pro parte aduersæ, q. ipsi non egerunt, quia nō habuerunt instrumenta inuestituræ factæ dictis duobus fratribus & parentibus suis, neque instrumenta tenent, & q. iura nouiter ad manus suas peruenierunt, & q. etiam tanquam hæredes, in quibus presumitur ignorantia ignorauerunt iura. Videndum est igitur, an istis filijs iuris remedio aliquo succurri possit, & an sibi ex capite ignorantie detur restitutio aliqua aduersus præscriptionem. Et si detur ex illo capite in ipsis itaqum successoribus præsumatur ignorantia à iure, adeo quod nulla alia exigatur probatio. Et an quod de nouo instrumenta ad eorum notitiam & potestatem deueniunt, sit necessaria probatio & qualis. Et si sufficeret iuramentum ipsum. Et si cum iuramento sufficeret aliquis, puta semiplena probatio.

CONSILIUM LXXI.

VIDERETUR prima cōsideratione dicendum d. filios aduersus ultimū uasallū nullum hñe efficax remediū, & p̄sertim q. longissimo tpe, uidelicet spatio anno. 30. pos sedit, & cū titulo legitime inuestituræ, & p̄ cōsequens talis possessor quē ibet agere exceptione p̄scriptoris repellere poterit ut vī casus in c. si q. 30. in ti. si de feud. fuer. cōtro uer. inter domi. & agna. p̄ regulā. l. si. & l. oēs. & in l. si quis emptiois. C. de p̄scriptio. 30. anno. Et hoc tā de iure ciuili, q. de iure canonico: q. possessor p̄sumit fuisse in bona fide, tū q. hēt til. p. C. de cui. no. in c. si diligenti. & in c. uigilanti. de p̄scr. & plenē doc. in l. Celsus. ff. de usu. tū q. possedit lōgissimo tpe t̄ ex quo p̄sumit bona fides, ut no. Inn. & doc. in c. 2. de testi. in integ. & Arch. in c. de p̄scr. in 6. & l. And. in addi. Spe. in ti. de teste. s. nunc uidentū, in prima ad ditione magna; & Ang. in l. pen. C. quib. nō obli. lōgi t̄pis p̄scriptio. & Bar. in tol. l. si. C. vñ ui. ad fi. p̄ illū tex. & Auto. de But. in d. c. si diligenti. Nec ad hoc obstat, si allegaret, q. filij dictorū ignorauerunt ius suū: q. ad hoc r̄sponder dupliciter. Primò, q. p̄scriptio currit et contra ignorantē. l. si. C. de p̄scriptio. long. t̄pis. Secundo r̄sponder, q. coniunctus p̄sumitur scire facta coniuncti. l. o. & l. u. ff. de uerb. obl. l. de tut. C. de in integ. restit. mino. t̄ Et iō cum p̄sumptio fit, q. quis sciat, ideo tunc nunc statui soli iurā iurantis se ignorasse, dato q. alias infirm esset sufficiens ad probationem ignorantie, & eius quod dependet ad aio, ita dixit Bar. in l. inter oēs. s. re. & c. ff. de fur. in 3. col. qui ita limitat no. per gl. in §. aliq. in ti. de actio. & idem no. Io. And. post Inn. in c. 2. de consili. faciūt no. in regula. p̄sumit. de regul. iur. in 6. & no. Pau. de Leaza. in cle. consōnem. de elect. per id quod hñ in c. 1. de p̄scr. & in l. si non conuicij. C. de inier. Nec ē t̄ tractari posse de aliqua r̄sōne in integrum, quia vī lapsus esse quadriennium statutum ad talem r̄sōnem obtinendam à t̄pe lationis, si l̄sus erat maior, uel si erat minor, à t̄pe cōpletæ legitimæ ætatis. l. si. C. de in integ. restit. per c. 1. de in integ. restit. in 6. Secundo pro dicto uasallo principaliter facit, quia aut d. filij fratrum agere rei uendi. quasi habent utile dñum acquiscum à uero & directo domino, iuxta l. si ager uesig. uel emphyte. petatur, & in c. 1. de inuest. de real. ca. & ibi dem no. in c. 1. in gl. magna, de capitulis Conrad. & hoc casu difficillimum erit dictis obtinere propter difficultatem p̄bationis dñij, ut no. in l. cum res. C. de proba. & per doc. in l. rem quæ nobis. ff. de acq. poss. & in l. rem alienam. ff. de pig. act. & per Spe. in tit. de locato. s. nunc aliqua. uerfic. §. 6. & in ti. de act. & peti. s. sequitur. uerfic. si autem uelis. Aut augent publiciana iuxta l. cū sponso. s. in uesig. lib. ff. de publi. & tunc non uidetur, quod agentes possunt obtinere, q. publiciana non datur contra titulo possidentem. l. si autem. s. si duobus. ff. de publi. Sed p̄missis non obli. contrarium sententiam

Liber Primus Consil. Alexand.

rentiam de iure probabiliorē esse putandū idelicet qd de dicti
 * filij agere possint publiciana* d. l. cū sponfus. s. in uetigali-
 bus. Et si opponatur exceptio p̄scriptionis, poterunt agen-
 tes incidenter aduersus p̄scriptionem petere reñōnem
 in integrum, iuxta l. nam & postea, s. si minor. ff. de iure iur. &
 cum ibi no. allegando ignorantiam tituli, & iuris paterni: Et
 si petendo reñōnem ex gñali clausula, si qua mihi iusta cā
 & c. quē reñō conceditur maioribus, ubique; equitas di-
 ctat eam esse concedendam. l. i. in fi. & l. sed & si per prae-
 3 rem. s. hac clausula. ff. qui ex cau. maio. † Quod autē ignorantia
 2 a sit aequa & probabilis cā ad concedendam reñōnem in
 integrum aduersus p̄scriptionem de cursum, est gl. no. in l. si
 partem. s. i. in uers. non utendo, iunōdo tex. ff. quēnam modū
 ferui. amit. gl. in l. i. C. de pat. potest. & firmat Spe. in tit. de
 p̄scr. s. i. uer. pone colonus. & Bar. & Ang. in l. s. si q̄s aut. p̄
 illum tex. cum gl. ff. de iur. actus; priua. & Ang. in l. fi. C. de p̄-
 feri. long. tempo. & in l. si. ff. si quis testat. liber esse iustus fue-
 qd D. Abb. Sicu. in c. uigilanti. de p̄scr. ludo. Rom. in l. qui
 uniuersas. s. si. ff. de acq. pos. & in l. si uerō. s. de uiro. in l. qui
 lentia. ff. sol. mat. & Io. de Imo. in l. Pantoniū. ff. de acq. herē.
 & idem fuit de mente Bar. in l. ab hostibus. in s. sed & similit.
 ff. qui ex cau. maio. in 3. col. dum alleg. not. in l. cum filius. s.
 in hac. de uerb. obl. Idem expresse uoluit Io. de Imo. in repe-
 c. fi. in l. 2. char. de p̄scr. ubi ēt dicit, hoc esse uerum in p̄-
 scriptione 40. ann. & idem D. Abb. in d. uigilanti, in termi-
 nis illius Decretalis, qd de tali p̄scriptione loquitur, & Ang.
 in l. hīdem, alias est in l. annus. ff. de calum. dum dicit hoc ef-
 se uerum in p̄scriptione longissimi t̄pis, & ibi rider ad no.
 per gl. in c. auditis. de reñō. in integ. & ad no. per gl. in cle. 1. r.
 in uers. lapsu t̄pis. in f. eo. tit. ubi ecclia q̄ uitur iure maio-
 ris, non reñōtur aduersus p̄scrip. 40. annorum: quia s̄m
 Imo. pōt dici, qd illud pōt procedere in p̄scriptione 40. an-
 norum: sed in p̄scriptione 10. uel 20. anno. bene pōt re-
 stitui quis, si fuit ignorantia probabilis per p̄scrip. Vel
 rideri pōt, qd op. gl. in c. auditis. n. est uera, & eam repre-
 hendit Inn. in c. 1. xoti. & Host. in c. cum contingat de tran-
 sac. & Host. in sum. de reñō. in inte. s. utrum uers. p̄scrip. ti-
 nis aut. & Pa. de Leaza. Zenelinus, Stephanus, & D. Car. in
 d. cle. 1. per illum tex. gñali ter loquentem & ita ēt tener Ant.
 de But. in d. c. auditis. Et sic stabit conclusio, qd p̄ ignorant-
 4 tiam restituitur quis aduersus p̄scriptionem & cursum t̄-
 poris. Quā op. ēt fuit de mente glo. in l. 2. in gl. ff. de iure
 emphy. q̄ uoluit † qd si hīs emphyteute non soluit canonem
 intera biennii, iuxta d. l. 2. qd licet mero iure cadat a iure suo,
 tñ poterit ex clausula gñali uirtute probabilis ignorantie
 restitui in iure. & idem tenuit Spe. in tit. de loca. s. nunc ali-
 qua uer. 1. 8. Dy. & Bar. in l. cū filius. s. in hac. ff. de uerbo.
 obl. & Dyn. in c. cum q̄s in ius. de regu. iur. in 6. & Bar. in l. ad
 fi. de uerb. obl. & l. s. emilius. ff. de mino. & Ang. in l. si in
 sulam. in 6. fallētia regulā negatiuē. ff. de uerb. obl. & in l. sed
 in conditio. s. seruus alienus. ff. de her. insti. & Bal. in l. fi. C.
 si pend. appella. mors interue. & Pet. de Anch. & Io. de Imo.
 in c. potuit, circa l. i. char. de locato. Et pro d. opin. facit: qd
 ubique; p̄scriptio currit contra alium impedimentū iu-
 fo impedimento facit, semper concedit reñō. l. ut illicinus.
 alid incipit, hi qui. ff. de ferui. rusti. p̄diciis. ff. qui autē p̄.
 cum gl. 1. no. Pet. & Cy. in l. i. q̄oties. in 4. q. C. de pre. impe.
 offer. & per Guil. de Cu. & Bar. in l. senatus. ff. de offic. p̄-
 5 dis. Sed impedimentum probabilis ignorantie dē esse iustū
 impedimentum facti, pp qd alicui subneat iur. l. qui in alte-
 rius. cum ibi no. ff. de regu. iur. c. 2. de confi. c. cum illorū ad
 fi. de sentent. excom. Pro hac op. ēt facit id, quod eleganter
 uoluit Cy. & filii. in l. 1. C. de condi. inde. & Io. And. in add.
 Specu. in ritu. de exec. s. i. n. 2. s. si super uerbo illud autem. ibi
 querit, quid si quis conuentus a creditore, qui solum erat,
 fuit condemnatus, & postea debitum transfuit in rem iudi-
 6 iterum b soluit ignorans debitum esse solum, nam conclu-
 dunt, qd si fuit iusto errore ductus iste, qui secundū soluit po-
 terit ex clausula generali restitui in integrum aduersus senten-
 tiam, & probatur in l. si mater. in prin. cum ibi no. per Barto.
 ff. de exc. rei iud. & not. per Cy. & Ray. in d. c. qui testamen-

to. ff. de exc. int. per Ang. & Io. de Imo. in l. Imperatoris. ff.
 de re iud. in l. si is ad quē. ff. de acq. har. & in l. 1. s. si rem. ff.
 ad l. Fal. & doc. in c. ubi orta. de re iud. & Bal. in l. argentarius.
 s. cum ait. ff. de eden. ¶ Et per hoc patet non obstat. l. fi. C.
 de p̄scr. long. temp. quia factor, q̄ ignorantia non impedi-
 cursum p̄scriptionis, ut ibi, tñ bene prabet iustā cām im-
 petrandi reñōnem per sup̄ra dicta. ¶ Nec ēt ob. l. cum antio-
 ribus. in uerb. & si quidē is qui sciens & c. C. de iure deli. vii
 si quis non adita hīditate decesserit intra annū, transmutat
 ius deliberandi ad hīdem suum: si autē decesserit ignorans
 sibi esse delatā hīdritatem, innuit tex. ibi, qd nullū ius trans-
 mutat: nec aliquo modo succurrat hīdri, ēt ex persona defun-
 6 ti, q̄ ignorauit, qd pōt rideri, & ibi loquit, qd tractat de lu-
 cro captando, idēst, de acquirenda hīdritate: sed in casu nō
 tractat de dāno euitando. i. de non perdendo ius iā acquire-
 tum, inter qd est maxima dīta: quia magis subueniūt tractan-
 bus de dāno. l. errore. ff. de iur. & fac. ign. l. fi. C. de codicil-
 lis. Vel rideri, qd ibi de esse & de substantia illius transmissi-
 lis erat scia, nimirū si ignorans excludit, qd non est in casu
 nō. Vel ēt pōt rideri s̄m Ang. & Pau. de Cast. in l. uentre. ff.
 de acq. herē. & Io. de Imo. & Pau. de Cast. in l. Pantoniū. ex
 tit. qd ēt in casu d. l. cum antiquioribus, & in oibus casibus,
 in quib. ignorans hīdritatem sibi esse delatā decessit
 reñōnem non adita, poterit hīs eius ex persona defuncti pe-
 7 re reñōnem in integrum ex d. cl. gñali per d. l. Pantoniū.
 cum ibi no. per Bar. † Ipsa autē ignorantia in dubio p̄sumitur
 in quocunq; succedente in ius alterius. d. l. qui in alterius.
 d. s. cum quis. & l. si. pro suo. ad cautelam ēt poterit probare
 per proprium iurum: ut ex. in c. p̄statoris. de exc. c. p̄-
 sentium. de teib. c. si uerō. l. 2. de sent. excom. no. gl. 3. in
 significati. el. 1. de homin. in caput. x. c. de elec. in 6.
 no. gl. in l. c. i. s. i. s. de accu. & gl. in c. ad audientiam.
 el. 2. in gl. magna. de rescri. ¶ Nec ad hoc obstat, qd contra-
 8 dīctū p̄sumitur scire facta coniuncti, quia illud est uerum quod
 ad iura sanguinis, idēst, quod ad sciam cognationis, & quod
 processum naturę coniuncti; ita loquitur, d. l. octau. & d. l.
 de tutela. s̄m Bal. ita dicit ēt in l. q̄. C. de iure delib. per il-
 lum tex. ubi allegabat forem ignorasse testem fratris. Et ibi
 dicit Bal. in l. 1. C. de coll. deteg. qd licet uicinus p̄sum-
 matur scire facta vicini. l. si ita. s. ff. de fundo instr. & l. si
 ff. de his, qui sunt sui. c. quoddam. & c. quanto. de p̄scr. t̄-
 illud debet intelligi de his, qui oculis uicinorum latere nō
 pōt: ut puta mulierem uicinam esse publicam meretricem,
 secus autem de his quę oculis uicinorum latere possunt, per
 no. per gl. in l. 1. C. de colla. deteg. & idem Angel. in l. 1. c. i.
 cert. pet. Vel illud est uerum in actibus, qui habent tractum
 successuum, & sic de facili possunt transire in notitiam ui-
 norum & coniunctorum, secus in his quę hāt cām momen-
 taneam: prout est facere unum contradium, ut dicit Paul. &
 Cast. in d. l. i. ff. si cer. pet. In proposito ergo, qd contractus
 & instrū inuestiturę factus in dīctos fratres est actus momen-
 taneus, ideo de facili potuit latere filios dictorum fratrum,
 qui fortē & dicto tempore nati non erant: prout erat dīctis
 7 posthumis, uel erant infantes, quō tēpore quidquid uideret
 ignorandi. l. C. de fat. mol. pupillis. ff. de acq. herē. ¶ Non
 obstat qd lapsum sit quadriennium datum ad obtinendam re-
 stitucionem in integrum, quia respondeo, quod tēpore dicti
 nūquam incipit currere, nisi a die scientiæ: quia quod in
 initium dictum tempus est utile, licet postquam incipit cur-
 9 rare, sit continuum, ut probatur in l. fi. C. de temp. in inte. re-
 sti. & ideo si lapsus staret per centum annos, qd non poterit
 restitui, nunciam sibi ignoranti currere tēpore petende
 reñōis in integritate: egregie dicit Bald. in l. salum. C. de
 ex fal. instrumentis. & Zenzeli. & d. Car. in cle. 1. in 2. q. de
 resti. in integ. Et consulo ēt, qd ad cautelam petat restitucio-
 nem in integrum aduersus dominum feudī propter canonē
 ignorator non solum, quē restitucio concedi debet, ut
 no. in l. 1. C. de iure emphy. & diu. sup̄ra. ¶ Tamen non pōt
 etiam dīctos filios dictorum fratrum cecidisse a iure suo pro-
 pter non solum canonem, postquam processit hoc iactū
 domini, qui minus iudicē feudum alteri consignauit, ad hūc
 10

lex in executione. s. si de verb. obl. & liure civili. de cond. & dem. Hoc decidit in terminis Guil. de Cui. & Bal. in l. solem-
nibus. C. de rei vendi. ubi dñt qd si habeam rem in emphy-
teusim, & illa peruenit ad tertium possessore, qui fuit inuesti-
tus a dño, & semper soluit canonē, * ego aut non solui, res nō
c incidit in commissum; quia sufficit, a quocunq; soluator, al-
legat. l. forma. s. si cum ego. ff. de cen. idem tenuit Bal. in l. so-
lemnibus. s. qui tñ. per illum tex. ff. de usufr. & ita dicit tenuisse
Andream de Pisis, quod repugnat Bal. esse nō dignum. bene
facit illi decem. s. 1. ver. sed quid si ignorante. ff. de solu.
vitio nō ob. q. publiciana nō datur contra tit. posside-
rem. l. siue aut. s. si duobus. quia rñdeo. q. illud est verum, qñ
actor habere titulum ab uno, & reus ab alio, sed si ab eodē,
prout in casu nro, tunc potior est ille, qui prius possessionem
habuit : prout fuerunt dicti fratres. d. l. siue aut. s. si duobus
quis separatim. ff. de publiciana. & hñ in l. quies. C. de rei
vend. & per hñc patet esse rñsum ad omnia in contrarium
alleg. ita ut superius conclusum est, puto iuris esset.

ADDITIONES.

- * Soli iuramento. Regulariter probatur ignorantia solo iuramento, ut per Bar. in l. si cui. s. ij. idem. ff. de accus. & ponit Alex. infra hoc eo. conf. col. 1. Natta.
- * Publiciana. J Ad recuperandū feudum à possessore agitur publiciana. Sequitur Dec. conf. 144. in fi. & vide Ia. in pral. f. col. 1. in fin. Et ad recuperandū feudum amissum culpa uasalli, agit dñs feudū contra tertium et possessorem directū rei videt. Math. 4. ff. de r. 355. Et directus dominus contra tertium possessore agit rei uindicatione, nec per inuesti-
turas alteri factas probat dominium. Cur. in conf. 158. praprop. ponit
in facto, & col. 4. 1. p. p. ponit in facto ab hoc feculo. col. 4. Natta.
- * Ignorantia. idem Alex. conf. 84. nu. 4. col. 1. conf. 4. nu. 19. conf. 89. col. 4. conf. 169. col. 3. lib. 2. conf. 8. in fi. conf. 69. col. fi. lib. 3. conf. 63. col. 4. lib. 4. conf. 116. lib. 5. conf. 3. lib. 3. Are. col. 104. breuitas. Fulg. conf. 214. in fi. conf. 233. in fi. Cu. conf. 147. Pan. Fel. in c. 1. de p. r. p. Guid. Pap. conf. 88. in fi. conf. 137. in fi. Fel. c. siglanti. de p. r. Cur. in conf. 100. conf. 123. in fi. conf. 115. in fi. lib. 1. conf. 164. conf. 219. lib. 2. col. 2. col. 1. 195. col. fi. lib. 3. Soc. l. cum filius. f. in hac de ver. obl. i. qui duos. col. 8. de reb. dub. conf. 80. in fi. lib. 4. Fran. Bal. tract. p. r. 4. par. 2. par. 2. par. 3. 29. Io. de Monte Petra. rep. l. nemo potest. col. 38. f. de lega. 1. l. al. 2. c. 60. C. de iure emph. Math. 4. ff. de r. 355. Neap. 3. Ant. Rub. conf. 97. in fi. Bertr. conf. 7. in fi. conf. 13. col. pen. lib. 1. conf. 301. quomuis. lib. 3. Lud. Goraz. conf. 56. nu. 11. uide tamen Alex. in conf. 151. in fi. lib. 2. & quare dixi. Adde plenissime And. Tirac. in consue. Pido. trac. retr. s. 3. s. gl. 3. nu. 43.
- * Iterum. adde infra conf. 69. lib. 3.
- * Canonem. Sequitur Dec. conf. 144. col. pen. Ruin. conf. 37. col. 2. li. 1. ubi limitat iuris uasallus fuisse negligens in recuperanda possessione, vide Bal. no. conf. 429. Quidam nobilis. in fi. li. 1. & conf. 466. dub. lib. 1. incip. Andreas. Et illud de negligentia tenet Fely. in c. ex transmissa. col. 1. de p. r. & de his uide Dec. in auth. q. rē. C. de sacro. eccl. Nat.
- * Quocunque. dixi super consue. Paris. f. 22. q. 46. nu. 152.

S V M M A R I V M.

- 1 Impetrans tenetur facere mentionem de ualore beneficii.
- 2 Testes singulares sufficiunt ad probandum quid generalis, sed uide nu. 4. & 6.
- 3 Testes singulares non sufficiunt, si de certo tempore, nel de certis factis probandum sit.
- 5 Tempus certum est de substantia accusationis.
- 7 Similitudo causae repellit testem.
- 8 Blasphemare consuetus non dicitur per bis, aut ter.
- 10 Dilapidatio non probatur ex alia uelo, nel fama.
- 10 Locatio perpetua rei solita locari, fieri potest sine licentia.
- 11 Accusatio generalis non inuatur specifica probatione sequenti.
- 12 Clericus non est ob simplicem fornicationem puniendus.
- 13 Venari non presumitur nisi causa recreationis.
- 14 Probatio ualoris unius temporis non infert ad aliud.

CONSILIUM LXXII.

IN SPECTO diligenter processu causae dudum inter nobiles viros & eximios decretorum doctores dominum Paulum de Nause. accusatorem, & dominum Iacobum de Contrarijs accusatum, & ponderatis praefertim attestatio-

nibus testium, 30. p parte accusatoris receptorum. Vide-
tur in cā prima consideratione dicendum oportune proba-
ta esse crimina, de quib. coram delegato accusatio instituta
fuit: adeo qd merito iure ueniat accusatus uelut criminū reus
ab administratione beneficii priuandus, & c. commendā, q
eisdem facta fuit, reuocari debeat. Nam vñ inficiari nō posse,
quin probatum sit, d. Iacobum feneratoricos contractūs, uel
saltem contractus in fraudem usurum saepe celebrasse, pre-
sertim uendendo frumentum ad tps cariori pretio, q uendi-
tionis tpe ualeret cū ciuitate, & c. consulti. & c. nauigati.
de usur. Et maxime qñ uenditur ea conditione & conventio-
ne, q si plus ualeat, ut per totum mensem Maij futurū in cer-
to loco, istud debeat, & si minus ualuerit de mense Maij,
debeat ualor frumenti inspecto tpe uēditionis & cōtractus
ut concludit Pet. de Anch. in praeleg. c. nauiganti. pp clau-
dicationem contractus. l. pen. C. de sol. & l. si non fuerint. s.
Arist. ff. pro socio. & idem d. Lauren. de Rodul. in suo elegā-
ti tractatu usurarium in q. 29. maxime in rebus consensiti-
bus pondere, numero, uel mensura, & no. Bal. in rub. de usuri-
ris. Et hñc in clericis grauiora sunt. 88. dist. c. negociatorem.
& c. fornicari. Sed ita est, qd per plurimos testes probat, D.
Iac. contraxisse, & frumentum uendidisse mō, quō supra, ut
deponit 3. 4. 6. 10. 11. 13. plures alij testes, ergo nō dubij, q
crimen usurarium tā graue est, qd ex eo uenit clericus depo-
nendus, c. inter dilectos. de exce. pral. c. p. terea. de usuris.
Secundō cōuinci vñ d. Iacob. per testes de consuetu. blasphemie
Dei & Sāctorum: ut deponit 3. 4. 7. 9. 10. 12. 13. 24. 16.
17. 21. 23. 25. 26. 27. sed ita est, qd pro tali delicto uenit clericus
condemmandus, ut 22. q. 1. si qd per capillum. nō. glo. &
doct. & in c. 2. de maledi. Tertiō, vñ qd per testes conuinctus
est D. Iac. de dilapidatione & mala administratione, & con-
sumptione honorum ecclie, & de alienatione bonorū ecclie
non seruatis solemnitatibus requisitis, ut deponit 8. 17. 18.
25. 28. pp quod sibi administratio auferenda est, ut c. quali-
ter. qñ. el. 2. & c. de acc. & in c. licet Heli, de simonia, & ple-
nē in c. uenerabili. de offi. deleg. Quartō argui vñ de ludo ta-
xillorum; nam pp tale delictum clericus est deponi & priua-
ri pōt, praelegato c. inter dilectos. de exce. pral. c. clericis
cum ibi nō de uita & honestate clericorum, hoc probat per
tertium, quartum, septimum, & octauum. Quintō vñ probatū
contra eum, q fornicationem commisit, pp quod pōt depo-
ni & priuari. 81. dist. presbyter. & c. si quis amodo. de ex-
ce. sib. pral. c. q. si hoc deponit 4. & 12. testis. Sextō cōuin-
citur, q consuetus erat dare operā uenationi & occupationi
propter quod uenit et pena inueniendi, ut c. 1. de cle. ue-
na. c. 1. ne clerici uel monachi, & c. de cele. mis. & ibi et puni-
tur, qui choreas faciunt in ecclesiis, de istis oibus. n. vñ con-
uinci D. Iacob. per plures testes, maxime per 22. & 17. Septi-
mō vñ probatum, q D. Iacobus per subreptionem obtinuit
commendam sibi commissam narrando redditus beneficii
esse ualoris ducatorum 100. & probat, q ualent ducentum.
† Nam impetrans hodie tenet facere mentionem de quantitate reddituum beneficii, ut nō doc. in cle. 1. in prin. de p. r. bñs & in cā nra, de r. script. & p. s. t. cum ita fe habeat cōis stylus, a quo recedere nō licet. c. q. graui. de crimine fal. si. fi. C. de iniuriis. ergo istate commissione apostolica facta per Calixtum, in qua specialiter hoc demandatū extitit dele-
gato cognoscendo, debet D. Iac. commendam uel prabendam
priuari: de maiori. n. ualore redditum probant plures testes
& praefertim 12. 13. 16. 17. & 21. Nec praedictis habet ob-
stare, si diceretur, q testes contra D. Iac. producti sunt singu-
lares, & per consequens non probant. c. licet cām. de proba. c. bonā. el. 2. de ele. cum vulgaribus : quia responderi pōt q
licet ubi tractaretur de probatione unius particularis actus
testes singulares non sufficerent, tñ ubi tractat de probando
a aliqd in genere aputa Titium esse usurarium, uel esse häre-
ticum, uel blasphematorem, uel alearum, uel similia, & unus
testis deponit, q Titius mutauit sub usuris Scio de mente
Maii, alius probat, q mutauit Titio sub usuris de mente
Augusti, & sic singulares, nō pbāt illum actū particularem,
fmutatum fuisse Scio sub usuris, tñ probāt in gñe illū esse
usura-

usurariū. Vel si unus testis deponit de uno articulo heresis, alius de alio articulo, isti probant illum in genere esse heticum & damnandum, hoc n. uoluit gl. ex qua ibi in specie dicit iac. Bar. in l. Arriani. C. de heret. & Innoc. in c. qualiter & qñ. el. 2. de accusa. & in Spe. in d. de inquisit. §. i. uerū. qd. si unus & in uers. seq. & Paude Leaz. in sua disp. incip. Contra inssim debiti. p. opp. & c. Bal. in l. j. C. de test. & in l. acta. in c. 4. col. 3. de proba. & in l. j. C. qui numero tutelari. Faciunt n. per Cy. in l. 2. C. q. sit longa consuetudo, dom tractat, an testes singulares probent consuetudinem, & no doc. in c. fin. de consue. & Bal. in d. l. de quibus. ff. de legibus. Satis est n. q. testes concurrant & concordent in eundem rei finem ad hoc, ut dicant testes, ut dicit Oldr. & Bal. in l. ad h. C. si unus ex pluribus app. per l. equi finem. C. de penis. Sed pñis finis obstat contraria finem de iure probabilior est esse pñis, uidelicet q. pñis probat probatib. & de positionibus testium productum pro parte accusatoris nullatenus poterit iudex pronuntiare reuocandum esse commendam & D. Ia. monasterio & eius ppetuo regimine & administratione priuandum. Et ad hoc ostendendum pñispono, q. ubi tractat de probatione alicuius rei, in qua tps sit de substantia rei, tunc testes singulares nullo modo probant, et si uelint pbare aliquid in genere, gl. est ibi ordinaria, q. ibi ois sequunt, in pñis allegata lob. carmen. s. ff. de test. que uult, q. licet ad probandum in genere quem possedit, sufficiat probatio per testes singulares, tñ secus ubi quis uellet pbare possessionem alicuius temporis. Hoc expresse uoluit Bar. & alii in l. Celsus. ad ff. de uisib. uoluit q. si quis allegat se pñiscriptisse, eo quia dicit se possedisse cum titulo spatio 10. annorum, oportet ad hoc ut obtineat q. testes sint concordantes in eodem tpe, seu in eisdem temp. 10. annis: alii testis de aliis decem annis non obtineret, si unus testis deponeret de quibusdam decem annis. Et ideo dicit Bal. in l. fin. in uers. 5. oppo. no. & c. D. edic. diu. referens illud d. Bar. ex hoc inferri, q. testes non probant possessionem temporis requisiti ad cōplendam pñiscriptionem, nisi sint testes in tpe possessionis. & iō si unus testis deponit de possessione 10. annorum, alius deponit simpliciter de possessione 10. annorum, & nō constat, q. de iisdem 10. annis deponant, non probant, quia testes, q. uerē sunt singulares, non dñr sufficiēter probare, alleg. illud, qd. hñ 7. q. qñ. nihilominus & idem uoluit D. Ant. de But. in c. licet cām. in 18. col. de prob. Secūdo pñispono, q. ubi non tractatur de probādo aliquid totum uniuersale, & uerba non tractatur de probando uisum iurisdictionis, sed tractatur de probando aliquas cās, ex quib. resultat multiplicatio iuris in tei, ut si uolo probare talem religiosum fecisse miracula, & per unum testē probō, q. illum inuēit cecum, & per aliū probō, q. inuēit unū claudū, certē isti testes nō probant, ut no. Arch. in c. nec mirum. 26. q. 5. & Inn. in c. uenerabilem. de test. Et Ant. de But. in c. cum oportet. de acc. ubi ex hoc inferri, q. si uolo probare Titum esse heticum, & unus testis deponit, q. ipse dicit, q. Christus non uenit uirgine matris deponit q. ipse dicit, q. personā Trinitatis non sunt zquales, certē non probant, q. tps singulares, licet fm eum la. But. dicat contrariū in l. Arriani. C. de her. & man. p. no. in c. uenerabili. & in d. nec mirum. Et siml. dicit Ant. de But. in pñis allegato c. cum oportet, q. si unus testis deponit, q. Titus esse usurarius, quia mutuauit Seio decem sub usuris, & alius deponit, q. mutuauit Catio sub usuris tanq. singulares, non probant Titum esse usurarium, iō si testis dicit, q. Titus occidit Casarē, alius dicit, q. occidit Sēpro-nium, non probant Titum esse homicidā, q. tales cās iporum testium potius inferunt multiplicationē delicti, q. probent unum totum, & iō non probant, q. pñis uenit non habent testes deponere super homicidio in genere, & prout cōfide-ratus in abstracto, sed super homicidio in specie, & pñis est probabilis, seu uisibile in testes fm eum. Et q. per singulares non probet, quē esse usurarium, tenuit Feder. de Senis in cō. fi. 63. incip. Pet. cum procur. & c. in fin. & etiam in consil. 17. incip. Quēstio talis est, nūquid constitutio, dominus Lau-ren. de Rodulphis in suo tractatu usurarum. q. 6. 17. f. For-

etis vñ. q. de iure uerius sit, q. et ubi tracta t de probando, quod in gñe, non sufficiat testes singulares, ut reuocit hñ. in forma de testib. s. que diuerfias. uer. quid si agat de decima. & idem tenuit Gofar. refert ibi Hostib. uoluit, q. ad probā. dā quali possit hñe iurisdictionis iuris decimanda, nō sufficiant testes singulares. & idē no. gl. 1. q. 9. nihilominus. Nā si cām. testis regulari fm cām, quā assignat, unde si nō assignat cām, tñt alse gnat minus sufficiente nō probat, nro in c. si qñ. de reir. & in c. cum cām. de test. & ideo ex quotestis est singularis in cā per cum allegata, nec hñt contestem non probabit. Et quia o. pp. quam testes singulares nō probant actum particularem, habet et locum in actu vñ. eadem enim rōne qua reddi imperfe. ta probatio per testes singulares in uno actu singulari, quia oportet in omni re ad minus duos testes habere, quia in ore duorum & c. cū in omni negotio, de testib. l. ubi numerus. ff. de testi. eadem rōne idē dicitur em. sit in probatione alicuius vñ. Et in ista opinione vñ. reſidēre Inn. in c. qualiter & qñ. el. 2. de acc. ibi dom. dicit, sed alij dñt contrarium & c. Illa est ultima opi. recitata per Inn. ibi, & ultra vñ. i dubio approbata per Inn. ut no. lo. And. in c. 1. de penis in 6. in nouella & in c. de sen. ex com. li. 6. & Bal. in anteq. test. in prin. C. de colact. quod nō. gl. in col. fi. filium. s. Sabinus. ff. ad Treb. & l. si idem cum co. s. de iurisd. om. iud. & ideo ibi qui aliter allegant Inn. in d. c. qualiter. uideant corrupte allegare. Nam opi. et pro totum allegat Inn. in c. licet ex quadam de test. cum hac opi. et vñ. ut in loco, traſſe. Spec. in tit. de test. s. iam de interrogatorijs, uer. item de tpe. in fi. Idem tenet Richar. Malumb. ut refert Bal. in pñis lob. carmen. s. in lect. antiqua, quia quilibet testis est unus solus, & unus non probat, alleg. c. de acc. c. cum dilecti. de elec. l. i. n. fi. cum negotium elicit conexum, q. tunc sufficiēter testes singulares, exemplum ponit in o. lente probare talem sacerdotem cantasse Missam unus testis deponit, q. interfuit, qñ dicebat agnus Dei, & alius qñ dicebat Euangelium. Nā non censetur esse singulares, ex quo deponunt de uno facto conexo, allegat in ar. l. cum antiquitas. C. de testi. Et istam opi. et sequit lo. de Imo. in pñis alleg. c. cum oportet in ul. ar. & plenius in l. inter pares. in 4. col. fi. de re iud. ubi alleg. pro hoc no. gl. in d. c. nihilominus. & quia habemus firmā regulā, q. testes singulares nō pñt, ergo cū p. tex. nō reperiat uitiata d. regula in casu permisso standum est dictā regula, alleg. gl. sing. in l. ois distinctio. ff. de reg. iur. ¶ In his presuppositis dico, q. in accusatione uisitata per d. D. Pau. erat de substantia tps certum 3. annus & mensis, in quib. cōmissa fuissent crimina, de quibus in accusatione, libellorum. ff. de accus. 1. q. 8. c. libellorum. c. tunc & ibi no. de procul. pñis. et dicit in prin. & quod ibi no. Bar. ff. de in iur. l. ite exigit. ff. de dolo. & fuit exprellum tps in accusatione. la. 12. annis citra & quolibet mense d. forum. norum. Et licet subdat, & prout de ueriori tpe consistenti, illud nihil releuat, q. oportet, q. tps certum & limitatum sit exprellum in accusatione, ut in dictis iurijs, alii autē et parte non opponente libellus accusationis non procederet. d. libellorum. uer. quid si libelli & ibi not. Bar. ff. de accus. no. Bal. in l. edita in 2. col. C. de eden. & not. Bal. in l. 1. in 2. col. de confes. Et ideo probatio tps pñisficari in accusatione est de substantia, adeo q. licet delictū probaret, & non pñis baret qualitas tps, succumbere dēt accusator. l. denuntiatio. s. quid tñ. & ibi hoc no. Bar. ff. de adul. pñis. s. docere. ff. u. bo. rap. no. lac. de Are. & Cy. in l. 2. C. de prob. & fac. Bu. in l. & si securior & ibi Bal. in pe. & ut. col. C. ex q. cau. inſaur. rogatur. & Guil. de Cu. & Bal. in l. qd. ergo, s. pena grauior. ff. de ori. & lo. And. in addi. Spec. in rub. de accus. in ult. parte. & Bal. in l. edita in re. Perusina in 6. q. prin. C. de eden. & in l. 1. in pe. char. C. qui acc. & Sal. in l. 2. C. ad l. iud. de u. & Ang. in l. eum actum. ff. de neg. gest. dum per illi rex. dicit, q. contra accusantes, qui punctualiter tps in accusatione deducta non probant. Facit, quod not. Spec. in tit. de offi. iud. s. deſeruit. uer. quid libellus inepurus & lo. And. in c. examinata. de iud. & Bald. in l. edita in 11. col. in uers. fin. dubitatione, s. in apta pñis batio & c. C. de edē in re. Paduana. & in l. j. ff. si mē. tal.

sal. mod. dixerit. Si ergo tps certu & limitatum erat de substantia causæ accusationis potest, sequi ergo, q testes singulares non pliant, et ubi quis uellet dicere se probasse aliqd in gde per singulares testes, ut iam in primo præsupposito ostensum est. Ex quo apparet non obfari ea que primo loco in contrarium allegata sunt. ¶ Quinimò, ut dici in secundo præsupposito est dato q tps non esset de substantia, tñ ad probandum aliquas cās, ex quibus resulset multiplicatio actus, non sufficiunt testes singulares, ut ad probandum quem fecisse miracula, uel esse homicidā, uel hæreticū, imò nec ad probandum unum totum vñ debent sufficere testes singulares, ut superius est demonstratum, sed cum oēs testes contra dām lac induciti singulares sint, patet resolutam & inefficacē esse oēm uim probationū in d. causa factarum. ¶ Speciatius est ultra prædicta rñdeo. Et primò ad testes qui conant deponere, cum fecisse contractus generationis, quia ultra id, qd dixi de singularitate testium, non probant ex eo, ¶ 7 ¶ quia deponunt in facto proprio, nam ipsi testes deponunt, q tales contractus cum ipsis testibus celebrant, nā, ut inqt Bal. in l. dictantib. C. de test. si tractatur de probando * aliquem esse usurarium, & in cā mota contra usurarium ad probandum, q ille est usurarius, quia ille sibi mutuauit sub vluris, non erit idoneus testis. Fallit, nisi affirmet, q ex hoc non intendit aliquod comodū querere, hoc enim uoluit clare Fed. in cons. 64. incip. Pridie cā procurator &c. in fi. ubi pro hoc allegat, q similitudo causæ in persona testis reddit eum non idoneum, c. personas. de test. Idem est clarissimè tenuit dñs Laurentius de Rodolphis in suo tractatu usurariū in q. 117. quia si ex illis probationibus ille pronuntiaretur usurarius, saltem faceret aliquod argm posita in fauorem testium ipsorum & agentium postea contra illum tanquā usurarium, per id quod legit & no. in c. cum in dicecesi, de usuris. in cle. 1. cum ibi no. eo. tit. & pro ista parte dici se uidisse pluries praticari in curia episcopi. Florentia. ¶ Nec ad hoc obf. fm eam id, quod no. fo. And. in regula sine possessione, de reg. iur. li. 6. in merc. in pen. col. ubi dixit, q consuetudo gñalis de non soluendo quartam epo poterit probari per clericos & rectores ecclesiarum illius loci deponentes de suo facto negatiuo ad ipsum comodum, quia rñdet D. Laurentius, q ex tali fici illi rectores non sunt præcepturi aliquod commodum, secus qñ agitur contra aliquem usurarium: quia in vlurariis sufficiunt probationes minus exquisitæ per id, qd hñ in d. c. cum in dicecesi, & in cillo uo. de pig. cum fi. Et p prædicta non obfari, dām et dicebatur, conuictum esse dñm Iacob. de blasphemia: quia non probatur per testes, quia nō sunt singulares. Præterea dato q dici posset, probatum esse per aliquos, qui essent contelles in actu blasphemie non obfariet: quia dixit Host. in summa de maledictis, q p simpliciter blasphemia et clerico imponit hodie pœna descripta in c. 2. de maledic. non autē pōt deponi: nisi sapius sit confectus. Et ideo non sufficeret probari, q bis, uel ter blasphemauerit ad hoc vt dicatur confectus blasphemare: vt ponit Cy. in l. 2. C. de reb. cred. Et sic oportet talē consuetudinem blasphemie probari per testes, qui non essent singulares: vt superius dictum est, no. Cy. in l. 2. C. qz sit long. consuetudo. & Pau. de Leaz. disputatione sua, quæ incipit, contra infirm debiti. & Io. And. in c. fi. de consuet. & Ant. de But. in c. licet ex quadam. de testib. & Bald. in l. de quibus. ff. de legib. cum fm. ¶ Pariter et non obf. quod dñs probatum, & D. Iacob. esse dilapidatorē & dissipatorem bonorum ecclesie: quia ultra illud, quod dictum est supra, uidelicet testes esse singulares, dico, q testes non deponunt nisi de auditu, & per consequens nō probant. 3. q. 9. testib. & in l. testium. C. de testib. ¶ 9 ¶ Et licet quidam testes singulares dicant, q viderunt eum ludere & perdere, non sequitur de necessitate q dilapidaret bona ecclesie: cum dominus Iacobus habere posset, & habet alia bona, quā de ecclesia, & dictum testis debet de necessitate concludere. c. in præsentia. de probationib. & l. neque naturales. C. de proba. Et pariter etiam non obf. quidam testes deponant, dom. Iacob. permutasse, uel alienasse abq; solemnitatibus requisitis, ut deponit primus & secun-

das testis: quia sunt singulares, & deponunt in facto proprio nonnulli alij, ut tertius testis deponit de auditu, & sic nō probant per prædicta. ¶ Nec est obfariet, si aliqui testes deponerent publicā esse uocem & famam, q D. Iacob. dilapidauit fructus & bona d. ecclesie, quia rñdetur, q tales testes non probant: qā non assignant rñem, uel cōm sciētiz, q reddere te nentur et non interrogati: ut no. Inno. in c. cum oportet, de acc. faciunt no. per Inn. in c. cum cām, de test. & per Bar. in l. solam. C. de test. non inn. sufficit simpliciter probare famā, ut no. Bar. in l. de minore. s. plurimum. in fi. de qō. & Bald. in l. proprietates. C. de probat. sed oportet probare cās, unde fama traxit originem. l. decurionum. C. de penis. & q a maiore parte populi ita dñ, ut no. in l. 3. s. euile. ff. de test. Propterea fama non facit plenam probationem, ut ibi & in c. ueniens. de testib. Non obf. et id quod deponit 2. test. qui conatur arrestari, q D. Iac. locauit in perpetuū quoddā molendinum sine licentia superioris & monachorum pro certis perdicibus, qā iste testis non concludit. primò: qā non deponit dictum molendinum esse molendinum d. ecclesie. secundò ¶ 10 ¶ q quia locatio in perpetuū pōt et fieri sine licentia superioris, qñ res est solita locari, & sic non est de mensa. c. 2. de feud. & ibi no. per gl. in cle. 1. in uerbo mensam, de excels. pla torū. per doc. in c. ut super, de reb. eccle. nō alie. Item est singularis ipse & quidā alij, qui et pro maiori parte deponunt de auditu. Non obf. et, q testes conantur probare, D. Iacobum peripse luisse uario genere ludij: quia ut iam dictū est, testes singulares sunt. Præterea de hoc excessu non est singl. ¶ 11 ¶ habita mentio in accusatione: ¶ oportet n. q in accusatione specificè exprimatur crimina, pro quibus instituitur accusatio, aliās non procedit accusatio quācumque; gñalis. l. libellorum. ff. de accu. l. item exigit. de deo. & no. in c. ruz. de procu. et accusato nō opponet. d. libellorum. s. q si libelli, & ibi Bar. de accu. & Bal. in l. edita. in 2. col. C. de edendo. & expressius Bal. in l. 2. in 2. col. C. de confes. in uer. iuxta hoc pone, dicit & c. unde non inuat probari aliud, q quod specificè deducit fuerit in accusatione. l. habebat. ff. de inst. not. Inn. in c. ex parte abbatis. de privilegiis, & qd no. Spe. in tit. de of. iud. s. deferuit. in uerb. quid sit libellus ineptus. cū si. Nec obf. si dicatur q saltem duo testes sunt contelles in probatione Iudi. septimus & octauus, q ultra pñctā rñdeo, q septimus affirmat se iniuriam a D. Ia. rōne cuius inuiriæ & præsumpta inimicitia non remanet testimonij eius integrū, et dato q nō possit dici inimicitia capitalis, ut no. gl. 3. q. 5. in c. de accusatoribus. ut Inn. & Io. An. in c. cū oportet. de acc. & Bal. in auth. si dicatur. C. de test. Item non obf. ¶ quideatur probatum de fornicatione contra ipsum, quia ¶ 12 ¶ tra defectū singularitatis testium, dico q p simpliciter fornicationē nō uenit puniendus, nisi fornicator caderet in incestū uel adulteriū. 3. l. d. Maximianus. & no. Io. An. in c. ut clericū. de ui. & ho. cle. & doc. plenē in c. si clerici. de iu. præterea de hoc ipso nō exitit specialiter accusatus, prout pximè dixi. Nec obf. et, qd dicat per testes esse probatum, q dederat operā aucupio & uenatoriūbus, qā de hoc nō fuit accusatus, vñ nō potuit iudex ex hoc se fundare, ut supra dictū est, item testes sunt singulares. Præterea et talia licentia clericis dummodo fiant recreationis cā, ut no. in c. 1. de cle. uo. ¶ 13 ¶ Et uenationem in dubio debemus interpretari factā esse cā recreationis, ut no. Card. in ca. qui uenationibus 86. dist. ¶ ubi dicit, q si electo * in epm obijciat, q sit euenator, hanc exceptionē debemus interpretari in meliorē partē, s. cā recreationis, & scilicet hoc fecerit, arg. l. merito. ff. pro soc. c. 2. de re. iu. Non ob. insup, q p subreptionē, uel obreptionē impetrauerit cōmendā, & probatum sit redditus eccle. esse lōge maiores, qñ i impetratione fuerit expressum, qā rñdeo, ¶ q testes nō deponūt q tpe impetrationis redditus * eccle. ascenderūt ad summā 100. aureo. & sic nō cōcludunt de sub ¶ 14 ¶ reptione; nā non sequit, res hodie esse tati redditus; ergo olim et fuit, ita dicit l. in cōfirmādo, cū ibi no. p. Bar. ff. d. cōfir. tñ. l. si defunctus. C. arb. ru. & dñclar. Bar. in l. si q ad ulte rij. C. d. adul. & expūs. Bar. l. 1. ad fi. C. de fruct. & lit. expē. in uerbo, qto qualiter probent, ubi dicit, q si probatur, q ex

Liber Primus Consil. Alexand.

re aliqua percepti fuerint aliquibus annis tot fructus, nō sequitur, ergo, quod tot fructus non percipi debet, allegat non
* tata per Iacobum de Arc. in l. si fund. C. de rei vendi. ¶ Postremo nō obstat, q̄ testes singulares probent, quem esse usurarium &c. & sic de singulis, q̄ ad hoc fuit plenē supra rēsum in p̄suppositis superius comprobatis.

ADDITIONES.

- a ¶ In genere adde Alex. infra eo. lib. conf. 141. col. 2. & li. 2. conf. 85. col. fi. conf. 86. col. 3. & li. 3. conf. 18. in fi. Tan. conf. 380. conf. 444. nu. 5. lib. 1. Bal. conf. 3. 61. proponentur lib. 1. secundum veterem quod est cōf. 161. secundum novā impressionem. Bal. conf. 205. quia dicta. li. 4. cōf. 514. Ad evidentiā. li. 5. latē Capol. conf. 3. col. 3. in conf. ciuilibus. Cor. conf. 34. conf. 147. literal. li. 2. latē conf. 185. conf. 286. col. 4. lib. 3. Bertran. conf. 48. Ex processu. col. 7. nu. 2. lib. 1. Cal. conf. 5. de testib. Petr. Arch. conf. 277. Et p̄dicta col. 2. conf. duplicatur conf. 489. Guid. Pap. de ci. Delphi. 444. Ang. disp. Astenis miles. col. 1. 5. Bal. i. rogati. §. fi. ubi. col. 2. affi. cer. per. ep. l. 2. col. 46. fi. de iurei. rep. l. 1. col. pe. C. de em. latē Felice. iude. ex quadam. col. 4. lib. 5. de test.
- * Contra instrumentum debet &c. ¶ Vide Pet. de Anch. conf. 2. 57. q̄ est duplicatum conf. 439. dub. 2. ubi latē articulum tangit, referens ad dispositionem Pan. de Leaz. ad plemum. Natta.
- * Vniuersale. ¶ Vide Abb. latē quomodo testes probent in genere. confil. 42. lib. 1. & Fel. latē in c. licet ex quadam. col. 4. & seq. de teste, ubi ponit materiam testis singularis. Et q̄ testes singulares non probent, ubi aliqui est probandum in genere, tenet Dec. in c. licet cām. 9. not. extra de proba. l. ac. conf. 81. col. 4. lib. 3. Sed in oppo. Soc. conf. 295. col. 2. lib. 7. ubi ex hoc notabiliter infert, q̄ ad ius hereditatis, quia nō habet tractum momentaneum, sed succedisse, probatur per testes singulares deponentes de diuersis actib. alleg. conf. Pet. de Anch. non im. p̄sum. ¶ & alias aucto. Adde et la. in l. ad monendi. col. 28. in reposito, ubi tenet testes singulares non probare, ubi est probandum quid in genere. Sed q̄ probent, vult Alex. adducens plures auctoritates conf. 10. col. 2. lib. 6. Vide Alex. supra col. 2. & conf. 100. col. 4. infra eo. lib. in limitat, quando tempus est de substantia probationis. Natta.
- b ¶ Vt furis, pulchre Pan. conf. 42. ex multis. li. 1. & generaliter q̄ hi testes sint singulares. Alex. infra eo. lib. conf. 100. col. penul. & li. 3. conf. 2. col. fi. Bal. conf. 394. lib. 2. Dec. conf. 402. in fi. la. conf. 154. in fi. lib. 2. conf. 78. col. 3. lib. 3. Et hæc pars simpliciter uerior est, nisi testib. aut cōiecturam multoties accedat, & ita sentit Alex. infra eodē conf. nu. 5. ad de Sali. l. testib. q. 8. C. de testib. la. rep. l. ad monendi. col. 83. de iureiuran.
- * Si tractatur de probando, illud non dictum sequitur & Fel. in c. perno. nam. de testi. & Alex. conf. 184. col. fi. lib. 7. la. conf. 78. col. 3. lib. 3. Sed Bal. conf. 361. Verba Bar. circa fi. lib. 5. dicit, q̄ pro se non probans, sed in fauorem tertii. Et sequitur Lud. Rom. conf. 355. Volo probare. Abb. conf. 42. lib. 1. & dicit Bal. conf. 459. Visā dicta petitione, lib. 4. q̄ testes singulares, quorum unus deponit de uno contractu, alius de alio, nō p̄bent usurarium. Sed Bal. conf. 192. proponentur, q̄ in quadam ciuitate, circa fi. lib. 2. dicit, q̄ testes singulares probant in genere aliquem usurarium, sed non in specie & Fed. sequitur Io. de An. in c. cum in diocesi. col. 2. de usur. Sed q̄ isti testes probent, quia non deponunt principaliter de eorum communi, tenet Ang. de Castellone inter confil. Bald. 404. Ego Ang. l. 1. Idem Ang. tenet in disp. Astenis miles. colum. 12. uerbi. de primo dicendum uidetur prima facie, quem Alex. refert cōf. 72. col. pe. lib. 2. & idem Abb. tenet conf. 113. Tri. tri. principaliter. 1. dub. circa fi. lib. 2. & cōf. 71. uidetur, q̄ dictus fer. Stephanus, eo. li. Sed Fed. sequitur latē Abb. sibi. l. ceteris conf. 42. Ex multis agnatis in iudicio. li. 1. Et q̄ testes singulares non probent in specie, sed in genere usurarium, tenet Matth. de Affi. in confil. usurarium. Natta.
- * Io. And. quem sequi, Alex. conf. 172. col. 2. lib. 2. ubi reprobaui.
- * Quod si electio. Idem tenet Fel. in cap. fi. col. 4. de p̄sump. allegans Inno. Natta.
- * Reditus. Illud dictum Alex. hic sequitur Fed. in cad. aures. col. fi. de rescrip. Et uide etiam Fel. in c. constitutus de rescrip. opponentem. Natta.
- * Not. p̄ Iac. de Arc. in l. si fund. C. de rei vendi. ¶ Vide de hoc Bal. lib. 1. Angelum. & Bal. & Sali. in l. 1. C. de fruct. & li. c. p̄. in fi. Natta.
- * Hoc confil. duplicatum est infra confil. 175. uol. 2. Hiero. Zach.

SUMMARIUM.

- 1 Testibus duobus flantibus pro instrumentō plus creditur, quā pluribus contradicentibus.
- 2 Temporis diuersitas elidit testes maxime in criminalibus.
- 3 Testamentum non est imperfectum, si testator omiserit quendam addere.
- 4 Nominatio notarij ualet testature approbante.
- 5 Falsitas tripliciter accipitur.

- 6 Instrumentum esse nullum, uel falsum differunt.
- 7 Notarius rogatus p̄sumitur.

EPITOME.

MVTINENSIS infirmus dixit, rogo te, ut sis rogatus, & vos testes de testib. quod facere uolo: & incontinenti absq̄; alia scriptura testator publicauit uoluntatem cū institutione hæredis & legatis, & sic testator dixit notario, nō fare altro per fin a domane: a rogatus testes & notariū vt eas adessent, nemo uenit, testator conualuit, notarius testm̄ posuit ad memoriale iuxta formā statuti, inquitur contra notariū de falso: quia tale testm̄ in publicationis formā redigit, queritur qd iuris?

CONSILIVM LXXIIII.

NON puto hunc notarium incurrisse pœnam falsi rōne substantiæ testamenti, & contentorū in eo cessat pœna & suspicio falsitatis, de quo in d. iubeamus. Nec quanti ad hoc obstat illa uerba, non far altro per fin a domane, et eo quia uerba non declarant per hoc imperfectionem testisstante forma & dicta depōne dictorum testium in unum q̄ uenientium & dicentium p̄ publicationē uoluntatis, & d. p̄positorum testatorum quo ad instōnem & legata rogatis notarium, & testes, nec se aliud dicturum obtulit, quod et si nō dixerit & perfecterit, non per hoc dī imperfectū esse testm̄, ut est text. in l. 2. iun. 3. l. adde. totum ubi nō per gl. & dicitur de hæred. institut. & in l. si qui hæred. de insti. & substit. sub condi. fac. & quod quidam dnt in l. si ita scripsero. aff. de condi. & demon. Etiam probat expresse attenta qualitate illorum uerborum, non far altro per fin a domane, quia iudicant prohibitionem tpalem certi dici, per cuius elapsum inducitur concessio, & hī perinde, ac si illa uerba non essent prolata, si de postu. l. Imperator. ubi Bal. in pluribus exemplificat in l. v. C. de postulando in l. relegatione. §. ad tps. si de i. terdi. & relegat. ¶ Pondero et, q̄ duo ex testibus dixerunt, non audiuissē illa uerba, nec et aliquis ex testibus expresse dicit notarium audiuissē, nec per solā p̄sentiam incontinenti necessariū intelligencia, ut l. 1. §. fi. & ibi per Bar. ff. de auct. & ideo dixit Bar. q̄ debet dicere, q̄ fuit p̄sens, & auct. nū. 2. de quo Io. And. in c. p̄mum. de testib. lib. 6. Facit non minus proferre s. coram. ff. de arbi. l. coram. de uerb. sig. & d. Ant. post Nic. de Mar. in c. cum Io. Eremi. extra de fid. insti. prout concludit Nic. de Mar. & q̄ si duo deponent de substantia contentorū in insti. & plures contra, creditur maioribus duobus affirmantibus, q̄ pluribus contradicentibus, quia satis est possibile, q̄ ita non aduertebant sicut illi deponentes pro insti. & hoc et contingit in illis, qui dnt se non audiuissē. Præterea inter illos, qui deponent testatōre ea uerba dixissē, est diuersitas, quia non oēs eodem sermone dicit, nec conueniunt capitulo, in quo dī, q̄ incontinenti publicatō testis, & aliqui dnt, q̄ post modicum tps., & aliqui dnt, q̄ testator stetit super le modicum, aliqui dnt publicato testis, & sic in tpe non conueniunt q̄ diuersitas tps. inter cetera rationem non elidit, & testimonia reddit singularia uel falsa, de testi. c. ex tenore, & c. cum cām. & 3. q. 2. & nihilominus, & q. 3. in testibus, & in d. c. cum Io. Eremi. 2. q. 6. libellorum. ff. ad Silla. l. prius. Cyn. & Bal. C. de testa. l. testium. ¶ Et sic testes in hoc harij reducant quandoq; ad concordia de testi. c. cum tu. & in l. 2. ff. si cer. pe. per Bar. post Iac. Butr. Ang. & Moder. in l. inter scipulantem. s. 1. de uerb. obl. & in l. in insti. lam. per Bal. ff. sol. matr. non tamen ut probent, sed ne falsum incurrant, ut dixit Inn. de offic. deleg. cap. cum contingat. & doct. ubi supra in hoc unum concludentes. Et attento quod ex hoc fole maxime pendet dubitatio a d. l. iubeamus an uoluntas fuerit perfecta, quo casu non possit notario ascribi aliqua culpa uel defectus; an imperfecta, & tunc forte ascriberetur sibi ad crimen falsi, ut in dicta l. iubeamus.

vel testes deponentes super eo debent esse omni exceptione maiores: ita ut dictis illorum non possit aliquid obijci, sed dēt esse fides indubitata. Et idem voluit Balin l. scient. C. de prob. p. illum tex. dum dicit, luce meridiana clariore & indicij ad probationem indubitata. Et idem dicit, q. cum sint tres species probationum, parva, maior & maxima regit maxima in criminalibus, & maxime dēt regi in crimine falsi, qd lex multum abhorret. l. trāfigere. cū ibi no. per gl. & doct. C. de trans. Et hinc est, q. in tali iure requiritur maxima in dago veritatis. l. vbi. C. de falsi. de quo crimine multum suspicatur lex, & præcipue in testamentis. d. l. iubeamus. & in l. hac cōsultissima. C. q. testa. fa. pos. & i. l. diuus. ff. de testa. mil. Vñ stāte diuersificate inter testes i hoc testō rōne d. tps, & ēt i. d. q. qdā p̄sētes dñt illa verba nō fuissent dicta, vñ eos nō adiuisse: alij cōtradiēt dicētes, testatorē dixisse & audiuisse, & horū qdā incontinenti post publicationem, alij post modicum: nemo sane mētis, iuxta l. i. ita q. s. ff. de euic. dicet hos contēstos, ergo eorum testimonia vel sunt falsa, vel sunt singularia: ergo nedum non probant, sed puniri debent, ut in l. q. falsa. & in l. b. carmen. s. ff. de testi. & Guil. in Spe. de testi. s. r. vers. item q. sunt varij inter se, & si essent mille non probarent, ut dicit Bal. in l. r. C. de testi. & plenē in l. iurisfurd. C. de testi. extra de testi. c. licet uniuersis. Præterea ēt si in casu, de quo q̄ritur ex p̄supposito, q. pp illa verba diceretur voluntas impēctā, q. forte testator uoluisse aliquid aliud, ex hoc q. in publicā formā redegit notarius, non incurrisset pē nā. d. l. q. solūm hēt locū, cum defectus fuerit in solemnitate formalis, de qua in d. l. iubeamus. imō p. illum tex. vñ p̄bati, si testis ēt impēctum ea imperfectione, q. tamē non est certa, q. ualet in eo qd ēt certum, vñ est tex. cum gl. si scipit, ualet, ergo secus si omnino esset certum, q. adhuc aliquid uolebat facere, & non fecit: quia tunc in eo qd fecit, non ualet, & in l. si qui. & l. ea scriptura. cum ibi no. ff. de testi. Hic ergo p. illa verba, non fat altero, non constat oīno de voluntate testatoris, qd uoluit facere, uel addendo, mutando, vel diminuendo, & iō elapsa die & non faciendo vñ persistere in eadē voluntate, & p̄mittere eius adiectionis, arg. iurium p̄legatorū. Seruata ēt fuit solemnitas dicte legis, q. uel testator pro prio ore nominauit heredes, & uel notarius testatore coram testibus postea approbante, ut concludit Bar. in d. l. iubeamus. & hoc hodie seruatur de consuetudine, q. fides tabellionis auert omni suspicionem falsitatis, & si committitur ei tota substantia veritatis, ergo standi ēt ei, arg. l. q. n. in prin. C. de testi. & Guil. in Spe. de testi. s. r. vers. qd si is. & ibi Io. And. in addi. tenet tale testm. ualere, non vñ per alium fecisse, sed per se, arg. in l. i. de verb. obl. s. præterea. & s. quoties. ff. de verb. obl. l. i. s. si q. s. ita. & Bar. sequitur, idem si testator articulāt loqui sciebat. Et ad p̄dicta facit una solu. in l. si s. q. de testam. q. dixit, q. ibi morte præuēntis nō potuit plus nominare; sed in l. iubeamus. noluit, & sic in casu, de quo q̄ritur, tamen si in diem crastinum potuerit disponere & non disposuit, dñ per eum stetit, ex quo facere potuit, & nō fecit, ar. l. iure ciuili. ff. de condi. & demon. & uoluit ibi lac. de Are. dicens, q. ex quo plus non adiciat cum potuit, uidetur finem imposuisse suo testamento, arg. l. qd in rerum. s. r. de leg. i. & si quibsdam non placeat hæc solutio, sed quantum ad titulum nostre questionis placet mihi, & ideo cum hic testamentum fuerit perfectum, notarius potuit illud in publicam formam redigere elapso tempore prædicto præter suspicionem alicuius criminis. Arguitur secundō defectus notarij ex eo; quia dicit publicasse testibus voluntatem testatoris, antequam scripserit, quod fieri oportet pro solemnitate instrumenti, & allegatur tex. cum gl. ibi Bartol. & Bald. & in l. fideicom. s. ff. de leg. 3. Et super hoc etiam sunt examinati testes, quorum quidam in examinatione extra iudiciū dicunt, notarium scripserisse, & tunc legisse & publicasse, & heredes duo ex eis idem dicunt examinari in iudicio, unus ex eis uariatur in iudicio ab eo, quod dixit extra iudiciū, alij dicunt, non uidisse scribere, sed uidisse p̄gillare, alij chartam in manu & calami, alij, quod testator dixit, nō scribas aliquid usque ad eas, per quod dicunt, notarium incurrisse pē

nam falsi, quia reducendo in publicam formam fecit insitum de eo, qd non erat insitum. Sed ex hoc nō pōt notario ascribi falsitas, primō stāte definitione falsitatis, de qua in l. qd sit falsum. ff. de fal. & qd ibi Bar. dicens falsum sumitur pluribus modis. Prīmō modo largissimē omne, qd non est uerum, siue dolose dicatur, siue sine dolo, præsumitur falsum, prout sumunt dialectici: & probat in l. si is qui ducenta. s. utrum. ff. de reb. dub. & hoc hic nō pōt dici, q. q. quid scriptū est i insitō est uerū, ut testes deponunt. Secūdo dñ falsum largē oīs ueritatis mutatio, q. in se habet doli: ut in authent. de instr. ed. circa prin. & isto modo oīs, qui cōmittit doli, pōt dici cōmittere falsum, non tñ quantum ad accusationē falsi s̄m Bar. ibi, nec ēt probatus aliquis dolus, quem probari necesse est in quoque actu & legitimis probationibus; q. non præsumit. l. quoties. s. qui dolo. ff. de prob. & præfertim ubi caderet in speciem criminis. l. merito. ff. p. ocio. & no. Bar. in l. qui erit. ff. de acq. hare. & Bald. in l. potuit. C. de iur. deli. ibi Sali. Tercio modo sumitur falsum, qd incidit in aliquod caput legis Cornelie de falsis: quos casu dixit loqui d. l. quid sit falsum. Et ideo concludit, q. pro quolibet delicto uel deceptione nō debet quis puniri crimine falsi, uel q. in falsum incidit, nisi fiat tale, quod fit de capitibus. d. l. Cornelie. & ita dicit intelligi dñe statum excludens falsariū ab officio: Et ideo cum non est inuentum in casu de quo q̄ritur in capite legis Cornelie, & si hoc dolo fecisset, non pōt contra eum de crimine ut falsum cōmittentem inquiri, solum. n. crimen falsi ex capite. l. Cornelie incurrit, qui testm uiuentis peruerit, ut in l. s. i. s. qui. ff. ad l. Corne. de falsi. Sed hic non peruerit, imō scripsit, quod dixit testator, uel si intelligat, apparet, ut uult ibi gl. in unum intellectum, q. loquitur in testō in scriptis, prout dñ in l. testi. ff. de testi. sed hoc testm nuncupatum licet in scriptis redactū, ut Bartol. & Ang. in l. heredes palam. in prin. ff. de testi. & in l. de testa. s. h. & præterea hæc uoluntas testis fuit publicatæ a testibus, & palam, non secretō, & sic non habet locū illa litera. Præterea si publicauit, ponendo ad camerā actorū ex necessitate ut legē seruaret, & ideo non debet puniri, ut in l. Gracchus. C. de adult. Et per hoc ēt deficientibus aliis debet excusari notarius a crimine falsi, qd crimen sine dolo non pōt cōmitti, stante statuto imponēte penā notario nō pōncti ad camerā actorū insitum, de quo fuit rogatus, ita certū tps cū sit, q. fuerit rogatus iustam cām habuit publicandū & pōnē di ad camerā, nō discusso an ualeat, an non ualeat. Atretō q. nedū iusta cā sed iniusta excusatur quæ dolo in criminalibus. Ligiti. de l. can. C. de plagia. l. 2. & ibi per Moder. Pro hoc ēt, quia ex quo non pōt dici de falsitate nec largē, nec largissimē, nec strictē, quæ uerum scriptū, & quia per publicationē factā nō dedit insitum parti, quo casu loquitur s̄m Bar. in d. s. is q. Nec inter capita. l. Cornelie reperit, q. qui primō publicauit uoluntatem cōtrahentium, uel testatoris, prout fuit rogatus, & postea scripsit, incurrit in aliquod ex capitibus. l. Cornelie. Sed pōt obici de nullitate tantum, per doctrinā gl. & Bar. & Bal. in d. l. fideicom. s. i. sequitur regula posita p. glo. in authent. de non alien. s. q. uerosimile, iuncta doctrinā Bal. in d. l. iubeamus. dicentis q. ubi insitum est nullum, licet per notarium confectum, notarius non ēt falsarius, nec debet de falso puniri, dummodo scripsit insitum propriē & uerē, sed inualidē sicut hic, quia primō legit, uel oretus publicauit, & postea scripsit, ut i protocollo, uel alia scriptura publicata, & sic inualidē. & illud solum dictum est sufficiens ad excusationē notarij. Et uerē etiā quia in multis & me præsentē uidi plures, qui rogant, & postea scribunt, & dicunt, uos sitis rogati de his, & ego conficiam insitum, que consuetudo plurimū esset atredēda iuxta no. in authent. de in. in. s. sed si. Considero q. in dubio præsumitur pro notario, q. primō scripserit stāte doctrinā Bal. i rubri. C. de fide instr. dicēte per declarationē gl. in authent. de tabellio. q. dixit q. præsumitur notarius rogatus eo ipso, q. fecit insitum p. peritiā p. rex. cū glo. in l. r. C. de usu. & ideo est presumēdū q. non scripserit, nisi fuisset rogatus pariter, ut hic dicendū ut cū sciat se primō debere scribere, q. legat parti. uel te

Lib. I. C. vñ. Ales.

1. sibus

Libet Primus Consil. Alexand.

fitibus, q. ipse primò scripserit q. legerit. Et præcipue cū hoc sit de his, quæ spectant ad notariū, & non ad partē, & ideo et de his debet ei credi, ut in l. si quis decurio. ubi casus, & ibi Cyn. & Sal. C. de fal. Dy. in l. si librarius, de re. in. & eius testimoniū paalet testimoniis testium; vt doc. i. d. c. cū i. ere mita. Et scipne cū coadiuuet dictis testium descriptorū in in foro, eo casu dixit D. An. in d. ca. cum lo. eremita. plus credi duobus affirmantibus, q. 50. negantibus fm gloss. in d. l. d. i. s. si plures. ff. de arbi. & ibi late prosequitur. vñ cū hic primò si psumptio, q. primò script, per doctrinā Bal. de qua vs pra, sic etiam de spectantibus ad notariū, & notarius hoc attestatur, & sic succedit regula d. l. si quis decurio. Concur rent etiam tres testes saltē in primo dicto, si in secundo ali qui contrariētur, quo casu neutri eorū dicto creditur, Guil. in Spe. de teste. s. i. uerfi. qd si idem testes, alleg. de appel. ca. sollicitudinē, & Bar. in d. leos, & alii testes in hoc nō con ueniunt, & in qualitatibus discordant. stat conclusio Bar. in l. testium, dicentis, q. discordantia in qualitatibus testimoniū uiciat testimonium. Et ad hoc etiam conueniunt, quæ pul cherimē pro tuitione notariū induxit primus egregius cō sultor, per quæ concludo dicto notario nullum crimē posse falsitatis ascribi. Et ita ut superius dictū est dico & cōsulo ego An. de Prato ueteri utr. iuris doct. comes & sacri imperialis consistorii consiliarius, Bononiz iura ciuiliā legens.

ADDITIONES.

- a Domane, id est non faciam uel addam aliud usque in crastinum.
- b Eo ipso. Idem Alex. in li. 5. conf. 48. dicam in lib. 2. conf. 153.
- c Reprobatur a laf. conf. 196. col. 4. ad si cum sequ. col. 2. Hier. 2. an.

SUMMARIVM.

- 1 Falsum non committitur sine dolo.
- 2 Notarius semel rogatus de testamento non debet ad petitionē testatoris lacerare, sed tamen cancellare.
- 3 Testamentum in dubio censetur haberi pro absoluto.
- 4 Error in notario potius quam dolus præsumitur.
- 5 Iuramentum suppletoriam non adferuit in causis magnis.
- 6 Testis deponens per uerbum, uidetur, non probat.
- 7 Instrumentū scribi tēpore actus non est necesse, nisi fiat in scriptis.
- 8 Testificatio iudicialis proferitur extraiudiciali præcedenti.
- 9 Acta & attestaciones debent probari per scripturam.
- 10 Falsum non committitur circa notā priuatam, quā nocere nequit.
- 11 Falsi probatio debet de necessitate concludere.
- 12 Notario non plus creditur in q. falsi, quā in testi neganti.
- 13 Falsum committit dans falsam schedulam notario.

CONSILIVM LXXIII.

Vis o testō Iohānis Lualdi, ut dī rogato per fer Antoniū Bosellū & attestacionib. testium receptorū tā extra iudicium q. in iudicio ad probandum, an testm fuerit publicatum de uoluntate & rogatu dicti testatoris, & ad probandū alia quædā qua in dicto actū testidī dicuntur interuenisse. Omisissis non necessariis breuiter concludo, dictum notariū qui in publicam formam dictum testamentum redegit, non posse ex hoc puniri, uel argui de falso, ad q. offendendum primò adduco nota. per Io. An. in addi. Spe. i. ti. de instr. edi. s. ostensio. in addi. magna. in uerb. item sciendum est etc. ubi quærit, quid de instrumentis cōib. inter partes, quæ p pacta ipsorum contrahentium, uel præcepto arbitri cancellari de buerunt, uel cācellata fuerint, an si post hoc notarius uni parti fecit instrm prædictum in forma authentica, committat falsum? et dicit q. ista fuit qō Rosendi in qōnib. suis. q. 47. et arguit primo q. nō, quia falsum nō committit sine dolo et si subfist lata culpa. l. lege Cornelia. ff. de fca. et i. l. iter oēs ad finē. ff. de furtis. in cōtrariū adducit, q. de iure est, q. no rarius de uoluntate partium faciat instra. l. contractus. C. de fi. instr. et quia consuetudo ita habet et equitas suadet, et minime suat mutanda etc. l. minime. ff. de legi. l. in summa.

s. quamq. ff. de aqua pl. arcē. et sic expedit ad fraudes cuius das, in auth. de instr. caute. & fide. post prin. quia lata culpa cō paratur dolo. l. quod Nerva. ff. de pos. l. 2. ff. si mens. falmo. mod. x. tandem decidit Io. And. sequēs Ros. in loco palle. q. si fuit in dolo puniatur pena criminis stellionatus. ff. de cri. l. 1. alias nō puniet, qd aut i casu nostro nō fuerit fer An. dolo. patet: q. oēs testes qui interfuerunt testō examinati depo nunt, q. testator condidit testm ordinando legata & inflat. tiones, & q. in d. testō notarius fuit rogatus a testatore, & testes et fuerit rogati, & q. et notarius ibi d. testm publicauit. Et licet plures ex dictis testib. examinatis i iudicio subdār, q. paulo post factā publicationem testator dixit ad notariū a hæc uerba, tenete cosi finā domane: tñ per hoc nō arguitur aliqs dolus dicti notarii in scribendo & authenticando d. instrumentum: q. testator prohibendo notario, q. non subscriberet usq; ad diem sequentē, vt tacite pmittere, q. post diē sequentem scribat & authenticet. l. Imperator. ff. de pos. l. l. statulib. s. Strichū. ff. de leg. 2. Mouet et p id qd hi in l. 2. s. si plura, cū ibi no. per Bar. & alios. ff. quemadmodum test ap. ubi per illum tex. fm vnā lecturā dicit Bar. & alii scriberes ibi q. notarius postq. est rogatus de testō non pōt, nec dēt ad petitionē testatoris testm dilacerare, adeo q. non ap. pareat, & si testator uult illud testm cācellare, uel cassare il. lud faciat, tñ notarius tenetur adhuc ipsum testm publicare & copiā facere vbi fm tertiam lecturā gl. Præsertim q. a te 3 stator ordinato p eū testō, & illud et p eū publicato tñ non apparet testatorē uoluisse plus disponere, vt in dubio ha buisse actū testandi p pfecto & absoluto: ut probat tex. notabilis in l. is qui, & ibi no. doc. ff. de test. & p doc. in l. ex ea in prin. eo ti. & in l. fideic. s. r. de leg. 3. facit. l. contractus. C. de fide instru. cum ibi no. per Baldum circa 5. col. Et ubique testator condito testō diuertit se ad alios actus extraneos a testō dī haberi instrm p absoluto & pfecto fm Cy. in libo nā fidei. in 2. q. & ibi et Sal. C. de pac. arg. l. hæredes palam. s. ff. de testa. Et hoc pcedit in casu nostro saltem secuto diē sequenti, & aliquo nō mutato d. l. Imperator. & dixi supra. Et p consequens patet, q. non sumus in casu. l. iubemus. ad fi. C. de test. cū ibi no. ubi notarius conficiens instrm de testō in pfecto teneatur de falso. facit. l. nulli. & qd ibi Bar. C. de namerarijs & aduarijs. l. in 2. Accedit ad confirmationē prædictorum id quod uoluit Bar. & alii in l. quoties. s. 1. per illum 4 tex. ff. de her. insti. ubi uoluit q. si reperiatur, q. notarius aliter scripserit q. probatū fuerit a partib. tempore actus gestū, psumitur potius p errorē q. p dolo, & sic excusabit a dolo notarius, & p consequēs a falsi crimine, quod cōmitti nō pōt sine dolo. l. nec exemplū. C. ad l. cor. de falsis. Nisi aliud apparet ex circumstantijs, fm Bar. & doc. in dictis locis no. Lud. Ro. in l. captatoria. C. de test. mili. quæ circumstantiæ cessare videntur, præsertim quia testator non de cesis, sed uiuit, & sic non potest dici, q. possit tractari de aliquo grati iudicio, cum testamētum ipsum possit p testantē ad placitū reuocari, ut iurib. uulgaribus, & per consequens cessare uidetur psumptio suspitionis, quod notarius corruptus obli quod magnam eius commodū id fecit. Nec iura præsumit, q. facile quis uelit delinquere pro modico? sicut per magno cōmodo: præsertim i crimine falsi: ut in c. accedēs. & ibi no. per gl. & doc. de crimine falsi. Vnde uidemus q. in causis magnis lex uoluit, q. deferri possit iuramento parti in defectū semiplej probationis propter suspiciōē peririjs rōne magni cōmodi: secus in causis non magnis; ut plenē no. in l. 3. & in l. admonē. ff. de iurei. & in l. in bonē fidei. C. de re. cre. & in c. fi. de iurei. facit. l. thesaurus. ff. ad exhibēdum. Facit cad audientiam, de pscript. cum ibi no. per doct. & habet in c. quoties. s. qui dolo. ff. de proba. & in c. fin. de pscript. & qd no. Io. And. in addi. Spe. in tit. de instr. edi. s. instrumentū. in 1. col. præsertim dum allegat. l. pe. de his qui sibi ascrib. in testamēt. Et fortasse et dici posset, non esse etiā sufficiētē & cōcludenter apbatum: saltem per duos idoneos testes, q. dī stus notarius audierit illa uerba testatoris dicentis, teneat cosi p finā domane: licet testis dicat, q. erat pñs notarius. l. corpore. l. 1. s. si cum ibi no. per Bar. ff. de auth. tu. l. hæredes palam.

pasam. in prin. ff. de test. cum ibi no. per Bal. cum suis cōcor. tñ circa hoc non insisto: q. nō est necesse. Nec prædictis hēt obflare. q. quatuor testes ex septem testibus, q. rogati inter fuerunt in testō, deposuerunt extra iudiciū cū iūro, q. d. ser An. tpe condici testamenti scripserit testm, ut uidentur deponere in primis Franciscus, Dyoniſius, Iō. Cōtinus, & Bartholomæus Fornarius: tñ postea examinati in iudicio uidentur deponere, q. notarius tpe conditi testamenti nō scripsit testm, & sic uideretur sibiipsis contrarii, & sic nō pbat aliqd, iuxta Leos. cum ibi not. ff. ad l. Corn. de falsis. & l. qui fal. ff. de testi. q. ad hoc pōt multipliciter rñderi. Primò, q. Dyoniſius in prima examinatione non deponit, qñ uiderit notarium scribere, sed q. audiuit & intellexit dictum testatorem dicere versus notarium stantem super lecto ipsius testatoris penes dictum testatorem cum charta & calamo in manibus iudicio ipsius testis quantum est de charta & calamo & c. In secunda uero examinatione deponit, qñ uidit notariū scribere: & q. notarius tunc recitauit memoriter ipsum testm si ne scripserat: itaque si bene cōsideretur utraque examinatio, iste testis nō vñ sibiipſi cōtrariari q. stant simul q. notarius staret cum charta & calamo: tñ non scriberet, vel dato q. scripserit, tñ hoc non uiderit ipse testis, qñ in secunda examinatione deponit se non uidisse scribere. Item ipse testis in prima examinatione loquitur non per nūm, vel per alium sensum corporis, sed per uerbum iudicio suo, q. quo casu non dicitur deponere ut testis. * I. testium. C. de testi. i. qui testam. s. ff. de testi. in auth. de hered. & falsi. s. fin. uero d. absint. vnde testis depones, q. ita sibi vñ non probat, nisi p mittat rñde dicti sui per uisum, uel aliū accommodatū sensum corporis: ut no. Io. And. in addi. Spec. in de testi. s. fin. tractandum. prope fin. & Bar. in Liquid. tñ. s. i. arbitri. ff. de arbitris, & in suo tractatu de testame. & Bal. in l. de quibus. ff. de leg. & Ang. in repe. sciendum. de verb. obli. in 2. col. ubi expresse dicit, q. testis, qui deponit per ista uerba iudicio suo & c. non probat. Et illud ē deponit d. Dyoniſius i teria examinatio de facto non cōtradiat in aliquo prædictis, ut patet ex inspeccione dicti sui iunctis his que supra proxime dixi. Similiter Ioan. Continus nō vñ sibiipſi contrariari: quia licet in secunda examinatione iudiciali interrogatus dicat, q. non uidit notarium scribere d. testm, & in prima examinatione non deponit aliquid, quod sit huic cōtrarium, si bene inspiciamus, q. dicit in prima examinatione, q. uidit dictum notarium stare super lecto cū calamo & charta in manibus & scribere sup ipſa chartam aut dicit, q. uiderit scribere testmā pōt esse, q. aliud scribebat, q. d. testm, vel q. ipse testis ignoraret, q. scriberet testm, est uerū q. ille Bartholomæus Fornarius vñ in secunda examinatione aliquantulum contrariari his, q. dixerat in prima, tñ hic non habet obstare: q. q. tum ad excusandum dictum notarium a dolo prædicto, & per consequens a crimine falsi, satis est pbat per oēs testes, q. dictum testamentum fuit ordinatum & cōfectum p dictum testatorem, & ab eo fuerant rogati testes & notarius, & fuit publicatum testamentum. Nam conscribere scripturā tempore actus non est necesse in testamento nuncupatio, sed solum in actibus requiritur scriptura, ut l. heredes palā. in prin. & ibi no. ff. de testi. l. i. cum ibi no. C. de fideicom. l. cōtrarius. C. de fide instr. Potest ēt responderi ad obiectiōnem supradictam q. illa uarietas testis ē q. unum deposuit extra iudicialiter, aliud iudicialiter, non impedit, q. facta secunda examinatio iudicialis dēt pferri illi extra iudiciali f. magis uerā & communem opi. ut no. gl. & doc. cum causam. in ueritatē habere uoluerunt, extra de test. & probatur in c. 1. s. si enim dñs. in ti. quid sit inuesti. in uisus feudorum, & ibi ponderat Balliū tex. & firmat Spe. & Io. And. in ti. de test. s. i. uer. q. d. idē testis, & uer. seq. & Bal. in cōf. In Christi nomine, licet assessores post Bar. sic recipi & c. & An. cōf. sili no. 275. incip. qdā D. Margarita. & in cōf. 1. 8. incip. Christophorus Pet. & Bal. in l. gesta. C. de re iudi. bene facit text. in l. solam. cum glo. C. de test. & no. Bar. in l. qui per salutem. ff. de iureiur. & non debet præstare impedimentum prima dispositio, quæ est inualida & non fortitur effectum. cap. il. l. i. l. Conf. Alex.

Iud. de iureiur. c. auditis. de elec. pcedens tñ rñso tutori vñ. Nec ēt prædictis ob. q. Ant. de Triuifio. & Ber. de Zandorijis deponere uideant, qd nonnulli ex dictis testibus maxime Dionysius Gelli, Gerardus Beluanus, & Bartholomæus Trinellus, q. interfuerunt d. testō, dixerunt cum iūro corā ser Ventura exatore cameræ principis & examine eorū pro interesse cameræ: q. cum ipse testator aliqua legata facere cōperit, postquā idem testator dixit notario, tornate da matrina, q. d. Dionysius, Gerardus, & Gentilis dixerunt coram ser Ventura pñdicto, q. d. notarius nō scripsit, nec publicauit d. testm, quia ad hoc potest multipliciter rñderi. Primò, q. p depositiones dictorum testium facta corā d. ser Ventura non pōt probari per testes, s. d. ser Venturam & per d. ser Bartholomæum de Zandorijis, quia qñ haberi potuit notarius, qui conficeret acta publica & scriberet depositiones testium, tunc debent acta & attestaciones probari per scripturam, & non per testes. c. qñ contra. & ibi no. de proba. l. eurent. cum ibi no. ff. de testi. & l. ne in arbitris. & ibi no. Bar. C. de arb. no. Iac. de Bel. in auth. in medio litis fac. ius. in scol. 8. & legiſt & no. in l. emancipatione. C. de si. instr. & declarat Bal. in l. 2. in 3. col. C. de edē. & in l. gesta. C. de re iud. & in l. i. litigatori bus. C. de app. cum sim. ergo cum potuerit haberi notarius, qui de dictis attestacionibus conficeret scripturam, ut d. ser Bartholomæus de Zandorijis notarius & alij notarij in ciuitate Mutinæ, qui est locus insignis, ubi talis adest, & adeste psumitur magna copia, iuxta ea que hñ in c. statum. de pñdictis in 6. & per Bar. in l. bonorum. ff. de bon. possessio. & l. idē. ff. de pro socio. & in l. i. si serum. in sup. princ. ff. de uerb. ob. & in l. i. ab hostibus. s. ff. sol. ma. & per Bar. in l. iuris. C. q. admitt. cum sim. non sufficit probare per d. ser Venturam, & d. ser Bartholomæum dictas attestaciones. Secundo rñdeo, q. d. ser Bartholomæus & Ventura in dictis suis sunt singulares, ergo non probant, licet cām, de prob. c. bonæ. de elec. q. at sint singulares patet, quia Ventura dicit, q. dicti testes deposuerunt q. Antonius Bosellus notarius neq. scripsit, neque publicauit testm: sed per Bartholomæum dicit sic, sed dicit, q. dicti testes dixerunt, q. dictus testor dixerat, ut uoglio lassare ottocento lire a ciascaduna de le mie figliuole, & stari 25. de formento a mio fratello, & alia uerba, de quibus dixit ipse testis non recordari, & q. ēt dixerunt d. testes, q. postea dictus testor dixerat dicto notario, non scriuete couelle, ma tornate damatina con questi testimoni, che io ue ne prego, & alia dicit ser Bartholomæus testis non fuisse dicta per dictos testes, nam iste ser Bartholomæus non probat, q. dicit se non recordari de oibus, q. dixerunt d. testes. Nam pōt esse, q. d. testes dixerunt, q. testm fuit perfectum & publicatū, & p. absoluto, perfectō, & publicatō testō sine scriptura, quæ non erat pro tunc necessaria, ut dixi supra, sed dictus testor dixit notario, non scriuete couelle & c. q. uerba nō potuissent operari, quin notarius iam rogatus de testō teneatur sacre scripturā de ipso testō, ut in d. l. 2. s. si plura. cum ibi no. per Bar. ff. quæ admodum testa. aperiant. Præterea licet Veturā deponat, q. illi testes dixerūt q. non fuit facta scriptura, nec publicatio, tñ hoc non hēt obesse, q. scriptura (ut dixi) tñc nō erat necessaria in testō nuncupatio. Item, quia qñ testator facit insōnes heredum & legata in testō nuncupatio & rogat notarium & testes, nō d. necessaria alia publicatio, ut latē probat D. Abb. in c. cum P. tabellio. de fid. instr. quæ iura non requirit hoc, licet aliud sit in testō in scriptis, & in alijs actib. requiritur scriptura, uel qñ testator coram testibus non expressit f. uoluntatem suā ita intelligitur secundū eū quod no. in l. fideic. s. i. de leg. 3. & in l. contractus. cum ibi no. p. Bar. C. de fide instr. & quod no. Io. And. in d. s. ostensio, in uer. illud. in addi. magna. & in lex ea. in prin. cum ibi no. per doc. & in l. i. si de test. non insisto in eo quod primò dicit D. Io. Continus, quia est singularis, & etiam singularis in alijs dictis suis, & nihil substantiale concludit, ex quibus concludo ut in prin. non possit ex prædictis dici dictum notarium commississe falsum. Circa uleimum dubium, quo querit, si quis accessit ad notariū, & sibi dixit, ut notaria te me leuasse quello instrō de la queranza siue restatatione

Liber Primus Consil. Alexand.

ō remittit de la quale tu sei rogato, laquale voria che stes-
se in questa forma, quā formam sibi offendit, & non reperitur
ipsum notariū fuisse rogatū; quia notarius negat, & q̄ alius
notarius reperit rogatus, vel et̄ alter non reperit rogatus,
posset impingi aliqua suspicio falsitatis contra eum qui ac-
cessit ad notariū dicendo p̄dicta verba. Et in hoc potu-
concludendum b̄ q̄ non: nam aur̄ querit an iste cōmiserit fal-
sum, certū est q̄ non: quia ipse non cōmiserit falsum, certum
est q̄ non: quia ipse non commisit falsum. ¶ Et licet scripserit
certam notā, q̄m quam uolebat authenticari in firm per no-
tariū: t̄ t̄n per authenticationē illius formæ, vel notæ, que
erat priuata scriptura, & nullius fidei, per consequens nul-
lū nocere f̄ poterat, non incidit in penā falsi, ut noā in l. dam-
nis. C. de falsi. no. Bar. in l. i. s. qui in rōnibus. ff. eo. tit. & gl.
pen. in c. quanto. quā ibi ponderant doctores ad hoc, de iu-
re iur. facit tex. cum gl. in l. fundū. in f. ff. de euic. ¶ Nec etiā
falso cōmiserit fecit: quia non d̄r, q̄ notarius illi addidit
fabricauerit infirm falsum, vel in aliquo dolo fuerit; ergo iste
non fecit fieri falsum infirm. facit, quod no. Bar. l. si quis ob-
reperit. ff. de falsi. bene facit l. si is qui rem. s. si Titium. ff. de
fur. ¶ Nec et̄ v̄r, q̄ teneat ex eo, q̄ tentauerit fieri facere in-
firm falsum, quia p̄supponit q̄ requisierit notarium per
hec uerba, iō uoria che me autenticasi & leuasi quello in-
strumento de renuntia, de che tu sei rogato. Certē ista uer-
ba non sapiunt tentare, q̄ falsum fiat, cū petebat illud infirm
authenticari, de quo sit rogatus: & t̄ quia uerba p̄t trahi ad
falsum & ad non falsum, in dubio fit interpretatio, q̄ non cō-
tingat falsum, q̄ oportet, q̄ probatio falsi concludat s̄ neces-
sario, ut colligit ex no. per gl. in l. iur. fignitū. s. quod ferē, in
uero approbatur. ff. de pact. & ibi ponderant doct. maxime
Bal. & Ang. & Bal. in l. Imperator. ff. de falsi. homi. & Sal. in l. de
tutela. C. de in integ. rest. mino. facit l. si p̄fess. & l. interpre-
tatione. C. de penis. & l. si quis intēctione. ff. de iud. ergo uer-
ba illius debent intelligi prolata, ut importent, q̄ petiisse
intelligat infirm, de quo esset rogatus, & sic si non est ro-
gatus, non uideat illud petiisse. ¶ Et licet dixerit, iō uoria
che stesce in questa forma, quā ipsi sibi offendit; t̄n per hoc non
sequit, q̄ ipse tentauerit illud, q̄ notarius faceret falsum; q̄
attento q̄ uerba istius petentis intelligebant de ipso infirmo,
de quo notarius esset rogatus, ut iā dixi, licet dixerit, iō uoria
che stesce in questa forma, hoc de necessitate non sonat,
q̄ fiat falsum, quia potuit esse, q̄ illa forma, quā notario exhi-
buit, fuit exhibita ipsi notario, ut imbreuiaturā & protocolli
authenticando extendere sub illa forma tanq̄ continente
cl̄as consuetas in similibus apponi, prout facere & extende-
re d̄t notarius imbreuiaturā suam, ut no. Spec. & Io. And.
in tit. de instr. edi. s. ostensio. uerū quid ergo fit imbreuiatura,
& Io. And. in eo. tit. s. instr. uer. quid fit a contrahentibus, &
Bar. in l. Gallus. s. idem credendum est. ff. de lib. & post. hō. &
l. argentarius. in prin. ff. de eden. & cano. in c. cum P. Tabellio.
de fide instr. ¶ Ad p̄dictorū confirmationē adduco id, q̄
no. Tanc. de Corneto in cōpendiosa sua, in rub. 3. q. uerū p̄re-
rea q̄rit, quidam produxit & ubi signanter dixit, q̄ de falso
non punit, qui scienter distauit notā, ex qua redactum est
infirm falsum. C. de test. l. distantib. est enim talis nota scrip-
tura priuata, q̄ probationē non facit, allegat notata per d.
l. damus. ¶ Fortificant p̄dicta p̄ ea, que no. Spec. in tit. de te-
ste. s. i. uerū, sed pone esse iudex, & in tit. de instr. edi. s. restat.
uerū, sed quid si unus ex testibus, & Ant. de Butr. in c. ad au-
dientia, de p̄ar. & in c. cum parati, de appel. & Ang. & Io.
de Imo. in l. i. s. si quis negat. ff. quemad. testam. ap̄er. & Sal.
in l. si quis decurio. C. de falsis, & D. Abb. in c. cum causam.
el. in fin. de test. & in c. ad audientiam. & Lud. Rom. in l. i. s.
2. ff. de uerb. obl. ubi per plura concludunt q̄ si unus ex plu-
ribus testibus * a tabellione receptis accusatur ipsum testē
falsum dixisse, testis uerū dicit, quod notarius aliter scrip-
sit didum ipsius testis, quā ipse testis deposuerit, cui magis
credit, quod ad causam criminalem falsitatis: concluditur per
oēs in hoc, quod non creditur a tabellioni, nec eius scriptu-
ra contra testem, nec testis contra notarium. Vnde in propo-
sito, dato q̄ ille tabellio neget se fuisse rogatum de illo cōtra

Aut petitio per illum, qui eū adiuit p̄ habendo dicto infirmo,
iste uerū q̄ eum adiuit, asserat, q̄ fuerat de hoc rogatus notarius,
non d̄t magis credi tabellioni contra istum quā ad p̄cedendum
cōtra eum criminaliter de dicto falso q̄ creditur beat isti contra
notarium, q̄ notarius si fuisset de d. infirmo rogatus & celaret,
tenueretur de falso l. presbyter. C. de epis. legat. c. i. cum ibi no. de crimine falsi, no. in specie Bal. in l. i.
C. ad l. Corn. de falsi per l. si q̄s decurio. eo. tit. & no. Io. An.
addi. Spec. in d. s. instrumentum. in l. col. & Bal. in l. qui accu-
sare. & in l. in fin. vlt. C. de edo. & Pau. de Cast. in l. i. no.
idcirco. C. de testa. Vnde non potest dici, q̄ illa forma exhibita
per illum ipsi notario esset falsa, seu cōtineret falsum ex eo,
q̄ notarius dicit se non esse rogatū, & similiter si apparet
alium notarium fuisse rogatū, nō potest dici, q̄ contineret
falsum: quia scriptura in se contineret ueritatem. Et per p̄-
dicta patet, q̄ nō h̄t obstat tex. in c. licet, ver. illo. extra de
cri. fal. vbi tex. dicit, q̄ illi, q̄ accessit ad bullatorum bullas
apostolicas, & p̄ijciunt ibi cautē falsatas literas, ut de uera
bulla cum alijs sigillistis non sunt immunes crimine falsitatis
per illum tex. dixit ibi Bal. in l. si quis obrepserit. ff. de falsi
l. i. latius in suo consil. incipien. Tudertinus quidam. & D. Abb.
in c. quanto, de his que sunt pra. t̄ q̄ si Titius uenit
iudicē, & dicit notario, scribe, q̄ talis nunciū reuult de ci-
tasse Seium, put in hac schedula continetur p̄sente nuncio
cūm hoc t̄ falsum esset, & t̄ notarius nullius malignitatis
consciū ita scripsit, & p̄ hoc confectus est ille sententia
pro se: certē teneatur de falso, idem si quis falsam schedulā
dedit notario, ut eā registrarēt inter notas, p̄ tex. in d. ca. licet
nā ista loquuntur, q̄n constabat, schedulam esse falsam, & illi
cautē obrepere falsum, & sic esse in dolo. Sed in casu nostro
non constat falsum esse, & quod notarius non fuerit rogatus
de dicta renuntiatione sibi exhibita, licet notarius neget
rogatum, ut probauit supra: item in casu nostro ille qui petit
authenticari instrumentum, petit instrumentum, de quo bi-
le esset rogatus; non autem illud instrumentū, de quo nō fu-
set rogatus, prout ostensum fuit supra importare uerba dicit
in casu autem dictū c. licet, & aliorū, quæ supra allegata sunt,
non ita fuit. Pro hoc facit: quia quis non teneatur falsi p̄na
ubi commissum non cadit in aliquod caput legis Corneliae
ut dicit Card. in c. si de crimine falsi. Sed iste casus non
peritur inter dicta capita legis Corneliae: ergo & ex c. quia
concludo, non posse ex p̄dictis impingi notam, fuit suspi-
cionē falsitatis ei, q̄ dictum instrumentum authenticari pos-
sit: ut supra, & ita ut superius conclusum est, puto iuris esse.

ADDITIONES.

- a ¶ Domane id est tenete si quis in crastinum. Quod testamentum de-
catur imperfectum, isto casu contra Alexan. hic consulti: l. as. consil.
196. lib. 1. & cōf. 8. lib. 3. Et in istis terminis, quod testē ualeat, l. as. con-
sili. 196. lib. 1. & cōf. 1. col. pen. eo. lib. 3. Natta.
- b ¶ In dubio idem Bar. Imo. Pau. in d. l. si quis Alex. l. as. in dicta l. c. ubi
infir. & subit. focus si inter testandum superueniat mors. Pau. consil.
105. Videtur l. 2. vel c. 2. ubi dixit se uelle dīssere. Pau. consil. 105. lib. 1.
add. l. as. in vel c. 2. ff. de leg. l. consil. 195. cum sequen. lib. 2. cōf. 8.
lib. 3. consil. 155. lib. 4.
- c ¶ Errorum consil. 70. no. 8.
- d ¶ Pro medico. Facit pro hoc text. optimus in cap. & si quæstiones de
mo. Natta.
- e ¶ Vetus. 1. ad de no. l. as. consil. 153. col. pen. lib. 3. Natta.
- f ¶ Videtur consil. 153. num. 5. Alex. l. as. in rub. ff. de iure iuran. l. 1.
col. 5. de iusti. & iu.
- g ¶ Testis ad Ro. consil. 505. si testis. C. ex pol. consil. crimi. 61. Pan. Fel. con-
sili. cum in tua. de testib. & c. consil. 71. Dec. Tho. 281. Alci. tra. c. p̄sum. reg.
2. p̄sum. 19.
- h ¶ Nocere infra lib. 6. consil. 145.
- i ¶ Concludat. l. as. l. 1. nu. 1. si quis iudici nō obtem. l. singularia. col. 1.
f. cer. pet. consil. 153. col. 5. lib. 2. consil. 13. col. 4. lib. 3.
- j ¶ Testibus idem tradit supra Alex. consil. 70. col. 1. Natta.
- k ¶ Non creditur supra consil. 70. no. 2.
- l ¶ Consi. quod est consil. 199. ad infra cōf. consil. 77. in prin.
- m ¶ Legis Corneliae. Facit, quia si statuti disponit, quod puniatur aliquis
tanquam falsarius, intelligitur, non pena legis Corneliae, sed arbitria.
F. d. in c. nulli. s. h. col. 9. de respic. Natta.
- n ¶ Vide Rui. consil. 1. uol. 2. consil. 15. eod. vol. & latē Zunt. pro uxore. &
Ro. ad Soci. consil. 92. vol. 3. Hiero. Zanc.

S Y M M A R I U M.

- 1 Filio iure naturali & diuino debetur patris successio. contra num. 7.
- 2 Bannitus non perdit ea, quæ sunt iuris communis. nu. 7-9.
- 3 Legitima per statum non potest in totum tolli. contra nu. 6.
- 4 Successio est actus legitimus & de iure civili.
- 5 Filius non potest petere legitimam repudiata successione.
- 7 Statutum permittens bannitum occidit, priuat eum iure communi. num. 10.
- 8 Statutum derogat omni iuri communi in loco suo.
- 11 Statutum potest auferre legitimam in totum.
- 12 Confictio non tribuitur ad futura.
- 13 Filij banniti uel incapaces succedunt auo etiam cum patris.
- 14 N. potes ex filia, quæ renuntiavit, quomodo succedant.

CONSILIVM LXXV.

VISTIS & diligenter prospectis, quæ in themate continentur, uidetur prima consideratione dicendum, hæreditatem patris dicti banniti esse delaram Nicolao, quamuis bannito pro rata sua ab intestato, per id quod hñ in l. iā hoc iure. ff. de vul. & pup. in prin. l. 3. & 4. C. de suis & legi. t. Filius enim debetur successio paternæ iure naturali, athen. de trien. & semis. ff. hoc natura. ibi, & natura procurata &c. & l. scripto. ff. unde lib. & in auth. de hæc. & fal. s. r. & l. cum ratio in prin. de bo. dam. l. nam & si parentibus. in prin. ff. de inof. test. Et ea quæ sunt iure naturali inducta, sunt immutabilia & reuocabilia. l. eos. de cap. dimi. l. ius agnationis. ff. de pact. in di. de iure naturali. s. sed naturalia. Et de iure diuino etiam inuenta fuit dicta successio, nam dicit Ang. si filius, ergo hæres. t. 7. q. vlt. c. fi. & no. in l. si quis ad declinādā. in prin. C. de epis. & cle. Ex quo inferitur, q. non habet obstare dictū statutum primō, dato q. statutum excludat bānitum ab omni actu legitimo, nō uidet excludere a successione paternā, quia est actus iuris naturalis, ut dixi. Et appellatione actus legitimi ueniunt actus ab aliquo iure scripto inuenti: ut no. gl. in l. actus legitimi. in prin. ff. de re. iur. & probatur in l. legiti. ma. ff. de pact. iuncta gl. ibi, quæ exponit, legitimā, id est iuris ciuiliis. Ad hoc accedit magis communis, opi. dō, quæ est p. bannitus non perdat beneficia iuris communis, sed facultatē succedendi de iure cōi, sed tantū beneficia inducta a legibus, seu statutis illius ciuitatis, a qua bannitus est, ut firmat l. de are. Ang. Bar. in l. ex factis. ex factis. ff. ad Tre. & Cy. & Bar. in l. C. de hæc. in fin. referentes ita publicē disputado determinasse Fe. de Scal. in quinc. quæstio talis est, Titius filius f. & latē concludit hoc Bar. in sua disputatione incipiente, Lucanę ciuitatis statuto, & in extraganti, q. sit rebelles, in verb. rebellando, & Bar. & Bal. in l. amisione. s. q. deficiūt. ff. de cap. di. pro qua est bonus tex. in l. certa forma. C. de iure fisci, lib. 10. pro quo ita decidit Bar. & pro hoc etiā subtiliter. l. quidam. C. de pen. & idem tenet Bar. & Bald. & Imo. in l. leius, qui. s. r. ff. de test. & Bal. in l. Gallus. s. & quid sit tantū. ff. de lib. & posth. & Ang. in d. l. Gallus. in s. ille casus. & in dispu. sua inci. Duo adiuuāte litigantes. & in l. si cū dotē. s. si pater. fo. ma. per plures rationes quas breuitatis cā omitto. Secundo etiam non uidetur obstare dictū statum: quia si dicta successio est de iure naturali, ut probauit, ergo non debet posse prohiberi per statutum: quia iure natura li non possunt in totum tolli d. eas. Accedit conclusio d. dicentium t. legitima per statutum non potest in totum tolli, ut tenet Rich. Mal. in dispu. sua, quam refert Albe. de Ro. i. parte statutorum, in quæstio. 104. cum seq. & Cy. in l. sancimus. C. de nup. & Jac. de Bel. in auth. de hæc. & fal. in prin. & do. de Ro. in sua conclusione incipiente. Item fuit dubitarum, & in relationibus posth. & c. & An. de Bu. in c. Raynaldus. de test. & Bal. in auth. nunc autem. C. de epi. & cle. in l. si. s. finatē. s. alienum. super uerbo finatē. & per illū tex. C. de bonis quæ liberis. & Bal. & Sal. in d. l. sancimus. & Ang. l. i. s. ius naturale. ff. de iust. & iur. & lo. de Imo. in l. Titio centum. Tercio genero de condi. & dem. ubi hoc tenet per plures rationes. Si ergo admittitur dictus Nicolaus ad dictā successionem, uel scātem ad dictam legitimam iure naturæ debi

Lib. l. Consil. Alex.

tam, ergo nihil ob. quin camera fiscalis possit agere ad bona q. obuenerunt d. Nicolao occasione dictæ successions, cum fisco bona delinquentis statim sint pro tali cōdemnatione hypothecata, salte post latā sniam, ut no. in l. i. C. de penis fiscalibus. lib. 10. & doc. in l. si quis post hac. C. de bo. profer. in l. scriptum. in prin. ff. de pac. & Bal. in lausert. s. fisco. ff. de iur. fisci. & in l. post contractū. ff. de don. Et maximē cum ipsa legitima de iure naturæ acquisita, uideatur d. Nicolao mortuo patre. l. sancimus. in prin. in uer. ipso iure. C. de inof. test. & per consequens nō nocet fisco renunciatio Nicolai, postquā incontinenti bona fuerunt acquisita Nicolao: quia censet acquisitū ius & hypotheca fisco, & p. consequens Nicolaus non dēt nocere fisco. l. si post mortē. s. fin. ff. de cōtra. tab. & l. si. ff. de pac. cum si. Præterea dato q. ius non esset iure uocabiliter quæsitum d. Nicolao in dicta successione, tñ non vñ, q. posset renunciare dictæ successioni in iudicium fisci, sicut non posset alienare in preiudiciū fisci, ut in d. l. post contractum, cum materia. ff. de do. & d. l. si quis post hac, ita nec dēt posse renunciare, cum renuntiatio dicat alienatio, ut l. magis puto. s. fundū. ff. de reb. eorum. Præterea vñ esse casus in l. in fraudē. in prin. ff. de iur. fisci. ubi fm uerum intellectū ille, qui est debitor fisci, non pōt in fraudē fisci nō q̄rere, seu non lucrari &c. Sed pmissis non obstantibus contrariam sniam de iure probiorē esse puto, nā si statutum, de quo supra, excludit ipso iure bannitum ab oī actu legitimo, ut in dictis statutis euidenter cautum est, ergo &c. cum iste dicat actus legitimus, q. Quōd autē dicatur actus legitimus, probat primō per tex. in fin. de hæc. quæ ab inte. s. ubi tex. inquit, q. hñdatis intestati ex l. 12. tab. ad suos hñs pertinet, ut patz filios, uel nepotes in patria ptate existentes, ut ibi in tex. & non est dubiū q. l. 12. tab. dñ esse pars iuris ciuiliis. l. 2. cum seq. ff. de ori. iuris. ergo successio illa dñ esse actus legitimus, a qua illi dñr esse actus legitimus, qui sunt inducti ab aliqua iuris scripti parte, ut probauit supra in prin. Secundo probat in l. 3. s. de illo. ff. pro socio. ubi oēm hæreditatē obuēientē ab intestato appellat legitimā successione, se hñditem, & ista fuit delata ab intestato, ergo &c. pro hoc bene facit gl. ibi in uer. intestato. q. vult, q. et hæreditas, quæ desert ex testō, potest dici legitima successio, quia lege confirmatur. l. lege obuēire. & l. uerbis. ff. de uerbo. fig. & tñ constat, q. successio ex testō et fuit ante ius ciuile, ut patet in testō Isaac in facta scriptura, & no. gl. in l. quoties. in prin. de hæc. in fin. unde in proposito, dato ergo q. ante ius ciuile esset inuenta successio liberorum, tñ ex quo lege 12. tabul. confirmata est, appellat successio legitima, & sic actus legitimus. Tercio p. hoc facit tex. in d. l. actus legitimus. ubi aditio hæreditatis dñ actus legitimus. Quarto pro hoc facit tex. in l. q. nup. & in l. si quis in suo. C. de inof. test. ubi portio quæ debet filijs iure aut rōne naturali dñ nihilominus portio legitima. Quinto p. hoc facit d. c. 1. & 2. cum seq. ubi ius diuinum uel naturale appellat lex, ergo quid repugnat, q. successio inducta de iure diuino & naturali non dicat legitima successio? Nec iusd ab aliquo negatū reperio, ubi rō subiectæ materiæ aliud nō suadet, nā hoc non negat gl. in l. actus legitimus, nec Dy. in d. l. actus. Sexto probat per tex. 18. q. 1. in ca. i. uerf. legitimus hæres. iuncto uerbo, paternā hñditatē. Præterea dicebat Bar. in regula indultum. de reg. iur. in 6. t. q. iure ciuili positio est inductū, q. portio paternorū bonorū debeat filio, nō autē est inductū iure naturæ, alle. tex. in l. lege 12. tabularum. C. de leg. hæc. & in auth. trien. & semis. s. 1. & in auth. de hæc. & fal. s. 1. & s. si quis fidei. Et rñdetur ad l. scripto, unde liberi. & ad l. cum ratio. ff. de bo. dam. cum si. q. uerum est, qñ legitima est debita iure naturæ, id est iure ciuili persuadente naturali conductione, ut aliās exponitur in l. pronuntiatio. s. familie. ff. de uerb. obi. Et q. pars uirilis, in qua succedit unus ex filijs patri ab intestato, dicat portio legitima, concludit per aliquas rationes Pau. de Castr. in c. 21. t. incip. In Christi nomine, q. primo loco, q. quis succedit. Nec isto casu facta differentia inter legitimam & aliā legitimam hæreditatem obuēientē filio ab intestato, tñ quia filius, cui delata est hæreditas patris, non pōt consequi legitimā ex hæ-

L 3 reditæ

tectionem iuris communis, ut etiam expresse dicit Bal. **7** **1** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464**

re voluisse: ut inq. iuriconsul. in l. illud. ff. de acq. har. nec et
index v. voluisse fraudē facere, qd sibi pspicit: ne onerib. pa-
tris pupilli hereditas implicaretur: facit. l. q. poterat. ff. ad
Treb. In quantum aut pspicitur confiscata bona Nicolai
p. tertia parte: constat, q. ex illa confiscatione fscus non pōt
23 porrigere manum ad illa bona: q. a confiscatio non trahitur
ad futura, & acquisita post confiscationem. l. si mandauero. s.
is cuius. ff. mand. glo. ibi. & Bar. in l. i. ff. de bo. dam. & no. Cy.
& alij in l. i. C. de bon. profici. & no. Bar. in l. certa forma. C.
de iure filij lib. 10. & Bal. in l. si in filij. C. q. res pig. ob. pos. & fa-
cit, quod no. in l. non ad ea. ff. de cond. & demon. Quō ad fm
dubium v. dicendum, q. dicta portio, q. obuentura esset d. Ni-
colao, dēt obuenire ad fratres Nicolai, & non ad filios Nico-
lai: quia aut filij Nicolai volunt venire ex p. pria psona, & nō
pnt: q. patrii sunt priores in gradu, & p. cōsequens praeferē-
di: aut volunt venire ex persona Nicolai patris sui, & nō pos-
sunt: q. quemadmodum statum excludit Nicolai, ita ex-
cluderet venientes ex persona Nicolai. l. illa. C. de colla. l. pō-
ponius. s. cū quis. de acq. posita decidit in simili. q. Bar. in l.
liberorum. de ver. sig. in uerf. q. qd si filia dotata & c. col. 6.
in fi. dum qrit, qd si statuto cautur, q. femina extratibus ma-
sculis non succedat, sed sit dotata & dote contenta, & conti-
gerit, q. filia dotata decesserit religio filio masculo, an iste ex-
cludat a fratre matris defuncte in bonis patris ipsius mulie-
ris? & cōcludit q. non p. proximē dicta, & idem dicit Ang. i.
s. neque illi. in aut. de trien. & semil. & Pe. de Anch. in clem.
1. de baptismo. Ad idem qd no. Cy. in aut. post fratres. la.
2. C. de leg. har. & Bal. in aut. cessante. vbi dicunt, q. cōse-
quendo est, q. filia nō succedat i. baronia, & qd baro habeat
fratres & nepotem ex filia p. mortua, & baro decedat, q. non
admittitur nepos ex filia ad successionē in baronia, quia ne-
pos venit ex persona filia, ut in aut. de here. ab intella. s. 1.
Facit quod no. gl. in c. quamuis. de pact. in 6. quae voluit, q.
si filia renūciauerit hereditati paternae uiuo patre, talis renū-
33 ciatio p. iudicauerit filijs ipsius filia in successione aut. i. In
contrariū est veritas, s. q. filij d. Nicolai admittantur ad succe-
sionem aut, q. Nicolaus uiuo patre suo fuit effectus incapax
patrenae successionis p. statum & banum praeiudicium: ut
in primo dubio fuit concludum, ideo in eius locū subintrant
dicti filij Nicolai. d. l. si qua pena. & ibi i. p. posito notāt doc.
ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. 1. s. filium. ff. de contrata. l.
i. necem. s. i. de portatus. ff. de bo. lib. l. posthumorum. ff.
de iniust. testa. l. Gallus. s. & quid si t. m. de lib. & posthu. Hoc
p. batur ex his q. no. Bar. & alij in l. qui superstitis. ff. de acqu.
here. ubi volunt, q. si filia uiuo patre renūciauerit heredita-
ti paternae, & taliter q. fuerit exclusa, non nocebit natis ex fi-
lia, quin succedat auo, et si concurrat cum patruis, qui sunt
priores in gradu, ut ibi per eum. Et licet Bal. in l. pactū, ma-
ximē i. alleg. 4. q. C. de coll. limitat. tex. in d. c. quamuis. i. fi.
dum dicit, non redundet in alterius detrimentum. Nec ob.
14 gl. si ibi posita, q. fm Imo. in d. l. q. superstiti. dēt intelligi,
q. filij veniunt tanquam heredes matris sui, quia in hære-
ditate matris non reperitur hereditatē aui, q. aliās potuif-
sent reperire, si mater non fuisset per pactum exclusa, & dicit
* Imo. q. conclusio Bar. in d. l. qui superstitis * procedit, q. fi-
c lia fuit omnino exclusa uiuo patre suo, adeo q. nepos & eius lo-
cum subintravit, ut q. filia decessit uiuo patre, ut d. l. posthu-
morum. cum simil. sed si decessit filia post mortē patris,
tunc non subintrant nepotes locum matris, ex quo superui-
xit post mortē patris d. l. si q. filij. C. de inoff. test. & iō tunc
bene pōt distingui, an nepos concurrat cum patruis, & tunc,
cum habeat necesse venire ex psona matris, q. patrii sunt
priores in gradu, tunc non v. q. excludantur nepotes, & ita
potest etiam saluari gl. in d. c. quamuis. bñ facit. l. i. patronis.
s. si ff. de bo. lib. Et ita etiam fuit conclusio Bal. in l. fin. in an
rep. col. C. de pac. & in d. l. pactum. C. de colla. & Pau. de Ca.
in d. l. qui superstiti. & ibi tenet Rom. Sed ita est, q. propter
banum iuxta dispositionem statuti Nicolaus fuit effectus in
capax uiuo patre suo, ergo subintravit illum graduem nepos
natus ex Nicolao, ut firmat doct. in l. si qua pena, praesertim
cum banum i. fuit perpetuum, nisi a principe reuocatur,
Lib. l. Consil. Alex.

q. non est in consideratione, quia quā non pōt impetrari, ni-
si a solo principe, sunt ita difficilia, q. reputantur impossibi-
lia, ideo non sunt in consideratione, ut no. in l. continuus. s.
cū quis. ff. de verb. ob. no. Bal. in l. apud Iulianum. s. fi. de leg.
1. & in l. i. de iniust. test. arg. l. 3. de testa. ut idem est fuit de
mente Bal. in l. maximum. in antep. col. de lib. prate. ubi seq-
tur Iac. Bu. qui dicit, q. si statutum excludit filiā a successio-
ne, tunc si filia decessit uiuo auo, nepos ex ea non excludit,
quia aperitur uia nepoti, siue iure naturali, siue ciuili succe-
dat sibi, alleg. l. qui in aliena. s. interdum. de acq. ha. & l. si p-
filium. & l. si is. de inoff. test. cum si. Nec ob. no. Bar. in d. l. i.
liberorum. quia rideo primo, q. dictum Bart. procederet in
filia decedente post mortē aut, quo casu nepos non potuit
subintrare primum locum ut proximā dixi, & ita intelligit
Bar. in d. l. maximum utiū. Vel aliter rideo, q. ubi filius ex-
cluditur p. delictū suū, ut in casu nostro, tunc talis exclusio
nocet nepoti ex eo. d. l. 1. s. filium. de contrata. & l. 3. eman-
cipatum. eo. tit. & l. si quis filium. q. filius uel filia excludit
p. fauorem alterius, ut q. statutum dicit, pro extātib. filijs
mafculis femina non succedat, nā filia excluditur p. fauorē
filij, & hoc casu sicut excludebatur filia, ita excludit nepos
ex ea. Ideo dicebat la. Bu. in sua dispu. quae incipit, quidam
nomine & c. q. si illa dos non remanet penes filios mulieris,
sed fuit per patrem recuperata: quia pater fuerat cum stipu-
latus: uel erat locus, in quo seruabat ius cōmune, iuxta no. in
l. dos a patre. s. fol. mar. quia tunc filij mulieris nō excludē-
rentur a d. statuto a succedendo auo: quia tunc cessat causa
exclusionis, cum dos non remanet apud filiam. Sed in casu
nostro durat ratio & causa exclusionis filij, scilicet, bñū,
& hoc etiam sequitur Pau. de Ca. in d. l. qui superstiti. Et per
hoc etiam respondeo ad id, quod no. Cy. in d. aut. post fra-
tres. q. ibi filia excludatur propter fauorem masculinum,
qui fauor durat etiam mortua filia, ut dicit Bar. in d. l. libe-
rorum, & proximē retuli. Et aliter p. responderi, ut colligi-
tur ex notatis per Bar. in d. l. pactum. in 19. q. C. de coll. q. in
q. formata per Cy. in d. aut. post fratres: nepos decessit
f ex linea i. successibilis, scilicet ex linea femina: unde ibi
utiū erat in tota linea non solum in matre, non mirum si ex-
cluditur: ut in c. 1. s. hoc autem qui feud. dar. poss. secus ubi
defectus non esset in tota linea, d. l. posthumorum. cū si vñ
caueant filij d. Nicolai, ne maleficiū aliquod committat, quia bo-
na p. parte eis tāgēte pōt cōfiscari. Deo altissimo grās ago.

ADDITIONES.

- * Hypotheca. vide Alex. latē in l. rescipimus. ff. de pact. Natta.
- a * Legitimus. & de iure ciuili. Bal. conf. 50. Praemissis uerbis, li. 4. Alc.
l. nihil aliud. col. 1. ff. de verb. sig.
- b * Repudiata. idem latē Alex. l. si. l. 1. ff. de acq.
- c * Illam. sup. conf. 26.
- * Succedat. idem pulchre concludit Dec. conf. 438. dub. 2. Et ibi etiam
in 3. dub. concludit idem in fidei commissio, ut publicatis bonis fscus
non succedat. Et filius de legitima sequitur Cur. iun. conf. 182. Natta.
- d * Legitimam. filius in totum. idem Alex. l. quod de bonis. s. fin. ff. ad leg.
fal. conf. 68. col. 2. li. 4. Cor. conf. 150. li. 2. Qui. Pap. conf. 140. col. 4. Cō
fi. 244. in fi. Alc. l. nihil aliud. in fi. de verb. sig. Sed q. tantum minui pos-
sit, tenet Alex. conf. 45. col. 2. li. 2. Bal. conf. 13. lib. 1. Fran. Rip. lib. 1. de
li. resp. 7. Steph. Auzere. in add. dec. Thol. 437. & est crebrior & uerior,
late distinguit Alicia, tract. de praesumpt. g. 1. praesump. 8. & cum com-
muni Ang. Are. tract. testamen. ver. nolens inter. de deced. col. fi.
- e * Nepos, vide Dec. conf. 130. q. i. leg. & dixi in consil. Pari. §. 122.
- f * Linea, ad quae dixi in consil. Pari. §. 16. col. 1.
- * Hoc conficiatur ab ipso Alex. sup. conf. 23. in §. arg. eo. uol. ubi om-
nino uide quod annot. Hiero. Zanch.

SVMMARIVM.

- 1 Excedens modum in iudicando non punitur de toto, sed de excessu.
- 2 Modum non excedit, qui aliter se tueri nequit, uelud a discrimine iu-
ta, sed ab offensa personali.
- 3 Possessionem recuperare statim licet cum armis.
- 4 Percussus praesumptum repercutere ad defensionem.
- 5 Defensio probatur per testimonium creditissimum.

CONSILIUM LXXVI.

Visa inquisitione contra Fortuncium formatā & do-
positione testium super ea receptorum. Videndum
est, utrum pbatū sit homicidiū illud fuisse & esse punibile

Libri Primus Confil. Alexand.

& culpabiliter commissum per Fortunarium prædictum in persona Io. An. in quo puncto de iure concludendū vñ qd nō. In primis. nō ostendit euidenter dictum homicidium nō pōt se puniri pena seu condemnatione vltimi supplicij: qd etiā dato qd diceret, qd d. Fortunarius in primis percussus a d. Ioāne Andrea in capite cū una pignata, & postea pertractus in Padum per d. Io. p. eundem detentus per capillos excessif set modū in se defendendos: qd ubi percussus fuit cū una pignata, q. fregit d. Io. An. super caput For. & dū successiue pertractus in Padum detineret per capillos non debebat For. defendere se percutiendo d. Io. And. cū gladio: sed debebat se defendere cū similibus instrumentis & modis, quibus ofensus erat ab ipso Io. And. iuxta l. i. cū ibi nō. maxime per Bar. C. vñ vi. tñ pro tali excessu non debet condēnari seu puniri pena vltimi supplicij: hoc primō probat per tex. in l. i. adulteriū cum incestus, s. imperator. ff. de adul. ubi licet marito non permittatur occidere uxorem suam inuenienti eā in adulterio. l. nec in ea. s. ff. de iur. i. quia vxor cōmittē do adulteriū infert viro iniuriā. l. si maritus. s. iul. & l. miles. s. focer. ff. de adul. q. iniuriā vindicare pōt p legitimis modis vindicandi, puta eam accusando, & eā afficiendo pena priuationis dotis, ut in dictis iuribus: tñ dixit tex. in d. s. Imperatores, q. si maritus uxore in adulterio deprehensam occidat, non damnabit pena supplicij, quia marito iniuriā passio ex adulterio licebat offensam & iniuriā suam vindicare, se i excessif modū in vindicando, tñ nō punit de toto. i. de homicidio pena mortis, sed punit tantum de excessu ad penam relegationis fm qd ibi plenus hñ, & in l. i. s. ff. ad l. Cor. de sic. & in l. si quis in grau. s. si maritus. ff. ad Syl. in l. Gracchus. C. de adul. Et ideo dicit Ange. in d. s. Imperatores, q. ille tex. allegat p illis qui aggrediunt aliquem sibi dicentē verba iniuriōsa, nā puniunt solum in eo, qd fecerunt plus qd liceret excedendo modū vindictæ. Hoc ē voluit Io. An. in alid. Spe. in tit. de homici. in rubrica, ubi dixit, q. est qd de illo, qui se defendendo occidit debito moderamine non seruato, an teneat pena. l. Cor. de sic. tanq homicida; & dicit se iudisse terminare qd non, & qd non debet puniri tanq dolosus, sed tanq culpabilis, per d. l. i. s. ff. ad l. Cor. de sic. & in l. i. C. eodem tit. hoc id ē de mente Cy. i. l. i. C. vñ vi. in verbo itē quo pōne q. quidā. & ibi expressius Bal. in repe. in r. col. 9. & 10. q. & idem tenet Bal. in c. i. in prin. de pace tenen. ubi pro hoc allegat no. p. Io. An. c. signi ficatur. de pgni. & remis. C. id ē not. Bal. i. c. i. s. ff. qd verō. el. i. de pace iur. firm. Et ēt Bal. in l. ut uim. circa vlt. col. de iust. & iur. ubi dixit, q. si ēt ex proposito qd modū excessif iust, tñ non punit pro toto, sed pro excessu. Hoc ēt in effectu sequit Pe. de Anch. in cle. i. de homici. ubi dicit, q. licet gl. in d. c. significasti, in gl. fi. & gl. 3. q. i. in summa teneant, p si qd defendēdo excessifit modū & non ex proposito, non punit ex tali excessu, tñ fm Pe. de Anch. si ex proposito excessifit modū, & sic dolosē puniet, tñ nō pro toto sed pro excessu tantū, & de hoc dicit esse tex. notat, in c. olim. el. i. in fine. extra de resti. spo. & ibi hoc ēt no. Ant. de Bu. circa vlt. col. Hoc ēt fuit de mente Salic. in l. Gracchus. C. de adulte. in vlt. col. ubi dicit, q. si qd pro patris necē, uli filij interfecti facit vindictā, minus puniri debet, q. si ad suū uel suū vindictā fecisset, qn in flagranti delicto deprehensus & occisus esset iust. qd parē, uli filij suū necasset, p d. s. imperatores, & per d. l. Gracchus. Fortius dico, q. nec uenit aliqua pena afficiendus For. pro dicto homicidio: eo quia, ut infra ostendā, non dñ in suam defensionem excessifisse modum, & per consequens nullam penam meretur. l. 3. s. cum iur. ff. de vi & vi ar. & in l. i. cum ibi no. C. vñ vi. l. i. ubi plenē no. ff. de iust. & iur. & plenē in c. olim. el. i. de rest. spo. li. & legi & no. in cle. i. de homici. & in c. significasti. el. 2. col. tit. & statuti loci hoc ēt prouidet. Quod autem non dica tur excessifisse modum, sed cum moderamine se defendisse, patet; quia ille dicitur se cū moderamine defendere, qui se non poterat ab offensione psonali illata tueri, nisi eo modo quo se defendit, ita est tex. in l. i. c. i. s. qui cū aliter. ff. ad l. Aquil. per quem tex. Bar. cum alijs hauc doctrinā col

ligunt in d. l. i. C. vñ de vi. & in d. l. ut uim. ad fi. & gl. magis. d. c. significa. & latē Ant. de Put. in d. cap. olim. el. i. Nam si p defensione rerū licitum ē quē occidere, vbi aliter qd nō potest res saluas facere, l. furem nocturnum. ff. de sic. cū ibi no. & litaque. ff. ad l. Aquil. c. ff. p. fodiens. de homi qd magis est licitū p defensione ab offensa psonali cum qlibet offensa psonalis fit maior qualibet iactura bonorum. l. in sermone. fin. ff. de pnis. Sed ita est, q. iste For. primō percussus super capite, ut dictū est, & postea in Pado cōtinuō detētus a d. Io. And. per capillos non habebat remediū aliud ad euadendū ab illa offensa psonali, q. sibi inferere Io. And. detinendū eū p capillos, q. vulnerare d. Io. And. cum gladio. put fecit. cū per Io. And. oppressus detineret, & ēt detineretur p brachium a quodā niagistro Antonio, vt deponunt testes, quō poterat aliis instrumentis se tueri ad For. i. gladio, quē ad latus habebat? Et ne flemus in verbis, dico q. casum nostrū decedit Bal. in terminis in præl. l. i. C. vñ de vi. in repe. in col. verb. sed pone qdā insultum fecit contra me sine aliquo genere armorum, volens mihi dare vñ maxillatam manu tua, ergo ne hoc occideret, percussit eū cū gladio & mortuus est; queritur utrum puniri debeam? Et dicit videri prima facie q. si q. nulla est congrua defensio, nec proportio, sedū p excessus nimis & contra & ultra terminos defensionis: tñc concludit, q. aut constet, q. me poterā aliter defendere, & tunc debeo puniri; qd non seruau formā defensionis sed assumpsi vindictā. Aut cōstat, q. non poteram euadere aliter maxillatā, q. cum utropio percuteret, & tunc licite fieri poterit, nā fm eum si hoc est licitum p res defendendas, iud. l. i. C. unde vi, ergo multo fortius p psonā & corpus, qd tñ nobilius: ut in pñl. in sermone. Aut dubitatur, & tunc i. d. bio psumitur, q. alia via defensionis ut non poterit inter pares: sed ubi nō fuissent pares, sed dispares: ut quia aggrediens fuisset robustior seu fuisset robustus, & aggressus est, secus p inaequalitatem virum præsumentur, q. aggressus nō poterit se aliter defendere, allegat no. per gl. magnam in d. l. i. C. vñ de vi. Sed ita est, q. testes ferē oēs deponunt, q. Io. And. erat robustior Fortunario, & Fortunarius erat debilis, maxime habito respectu ad Io. And. ei quo casus vñ de ciuis in terminis. Nā Bal. vult, qd ad euadendā elapsum licitū est occidere cum gladio, q. aggressus erat debilior: & tunc psumitur, q. aliter non poterit euadere: qd magis in casu nostro, in quo iā fuerit percussus For. in capite & pertractus in Padum, & continuo pūm detinebatur per capillos, quō nes appellantur offensa psonalis: qd ubi uenit tangitur psona, nō res cohæret personæ animo offendēditur sine dubio dñ offensa psonalis. l. sed & quæ sunt. ff. de iniur. & ini. l. s. hac verba. ff. de his quæ dei. uel effu no. Inno. in capite de sen. exco. & Bar. in l. licitatio. s. qd licitē. ff. de pub. l. i. c. i. s. ff. ad l. Aquil. ex attestationibus quorū dā testium, qd deponunt, q. nisi pñdictus For. fecisset, prout fecit, non potuisset se liberare a manibus pñdicti Io. An. nisi ab aliquo alio fuisset sibi succursum: ita deponunt pñati testes, & per consequens deponunt isti testes manifestē, q. iste fecit ad defensionem & ad euadendum offensam in psonā qd impune fieri potuit cum quocunq. instrumento factū fuerit: vt dñt Bar. & alii in d. l. i. per d. s. q. cum aliter. cū sōr. iur. allegari. Ne ob. q. testes deponūt quod si Fortunarius non tā cito percussisset d. Io. An. fuisset sibi succursum, adeo quod nō potuisset occidi per d. Io. An. q. rñdeo primō, qd ad hoc q. licitum ē occidere aggredientem, nō offendentem, non ēt necesse, q. aggressus, uli offensus ēt i. periculo & in discrimine uitæ, sed satis est, q. sit in periculo alicuius offensa psonalis, ut p baur. in prin. fm cōes conclusiones in locis præallegatis, unde licitum fuit Fortun. facere illud, quod fecit potius, quā pati Io. An. amplius perseuerare in offendendo ipsum Forti personā, antequam sibi esset succursum. Ad quod ēt beneficium quod no. Bal. in repe. d. l. i. C. unde vi. col. 3. verb. sed pone, quod me spoliasti mea possessione, ubi dñt: Si tu spoliasti me possessione cuiusdā fundi, ego reuerfus cū amicis in loco uenire cum multitudine armatorum ad eam recuperandā, amicus interponit & uolunt promittere se facturos & curaturos.

tuos, q̄ possessio mihi restitueret: ego nolo nisi vi re habere, an liceat mihi uim vi repellere? Et arguit pro, & cōtra, finaliter concludit, q̄ si ego p̄tendo aliquid interesse, non possum ēt per iudicē q̄ prohiberi: quia nemo pōt prohiberi, ne utatur iure suo, & uim ui repellat, alleg. l. xpe. in f. ff. de re iud. Ecce ergo, q̄ Bal. vult, q̄ p̄ specie prouisionis amicorum succurrentium aduersus uim illatam non impediāt ille, qui uis infertur, uim ui repellere, q̄n ex hoc p̄tendit interesse, put in proposito nro: quia interim antequā hōes interuenissent, & prouidissent, continuō erat Io. laceratus & in persona offensus inferebat, & ita in offendendo perseuerabat. Quā offensa postquā illata est per amicos & alios, est irreparabilis, ut no. in l. si quis prouocatione. C. de app. & doct. in clem. 3. de re iudi. Et constat, q̄ illud, quod fecit For. non fecit ad uindictam, sed fecit ad defensam: quia aperte colligitur q̄ ex testīū depositionibus, de quibus supra. † Et ēt quia de iure aggressus, sui primō percussus semper præsūmit repercutere ad defensam, & non ad uindictam, sed si incontinenti & eadem rixa hoc faciat, ut l. 2. & ibi hoc no. Bal. C. ad l. Cor. de sicubi ēt pro hoc allegat no. in d. c. significasti. & ēt no. in d. cle. 1. & no. Bar. in l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad l. Aquil. Probat̄ ēt euidenter ex toto innocentia For. per illud, qd̄ deponit unus testis qui deponit, q̄ ipse For. habebat necesse vulnerare Io. An. pro sui defensione, si uolebat se liberare a manibus suis, & assignat rōnem: quia d. Io. An. tenens ipsū stricū per capillos in aqua, erat homo magna statura, & For. erat parua statura: & idē dicit plenius alius testis & alij de quibus supra. ¶ Nec infringit depositio dictorum testīū ex eo, q̄ deponunt de credulitate: quia in terminis cōsuluit Bart. in consilij. Raynuntius Petri. † q̄ testis deponens, q̄ Titius occidit Scium ad defensionem suam probat, licet deponat per uerbū credulitatis, & dummodo exprimat causas tendentes ad hoc nam, ut dicit Bart. q̄ aggregandi uolueris me occidere uel non: uideri non potest per testem, sed ex actibus uis per testem recte dicere potest se hoc credere, alleg. l. i. s. r. ff. uentre in p̄ic. & quod legitur & no. in c. quoties. extra de testi. item q̄ si quis occidat ad defensionem non potest uideri: quia stat in intellectu occidentis, unde nō potest testis de hoc deponere nisi per credulitatem s̄m Bar. bene facit no. per Cyn. in l. testium. C. de testi. in §. q. & ibi Bal. in vit. col. & per doct. in d. c. quoties. & quod legitur, & no. in c. literas. de præsump. & Bart. in l. 2. s. item Labeo. de aqua plu. arc. & Bald. in l. solam. in questio. §. C. de testi. cum similib. Ex quibus omnibus audacter concludo d. For. nec tanquam dolosum, nec culpabilem ullatenus esse puniendū. Alex. de Imol.

ADDITIONES.

- * Supplicij. Vide plura per Fel. in c. dilecti filij. col. 8. de exce. Natta.
- a ¶ L. uim ubi i. Bal. & omnes. Ang. tra d. male. uerf. & die. Tir. se defend. col. 8. Hyp. Mar. in pracl. uerf. quoniam. nu. 63. cum seq. ff. ad leg. Corn. de fidei. Roma. sing. 3. Matth. Afflicti. c. Neap. 106. Alex. infra con. si. 109. num. 2.
- * Dispares. Vide etiam circa hoc Fel. in c. 1. col. 2. de treug. & pace. Nar.
- b Per iudicem falsum ēt, quia penes magistratū ēt hęc potestas, quā non licet priuatis pręripere. Ino ēt singulis. ff. de re. iu. & iuste puniunt tur in hoc Regnō, qui priuata auctoritate etiam pro recuperando iure suo turbas & uolencias faciunt, ut dixi in consue. Paris. ti. 3.
- c Defensam. infra eod. consilij. 569. num. 2. & lib. 3. consilij. 13. num. 10. Ang. tracl. malef. in uerb. & dict. Titius se defend. colum. 4. Marfil. d. §. quoniam. num. 72. Dec. consilij. 576. consilij. 688. tal. consilij. 133. num. 3. lib. 1. Bertran. consilij. 190. pro faciliore colum. 1. 2. lib. 3. Czpol. consilij. crimi. 76. Facit quod Bal. post Ardiz. c. 1. col. 2. hic f. lex. in uisib. seu. ait. non incipit, quia aliquid facit, sed qui ad iram prouocat. * Vide in dubio quis pręsumat uir insultatus per Felin. in c. dilecti filij. colum. penul. de except. Natta.
- d ¶ Credulitatis infra eo. consilij. 109. * Not. quod ad probationem defensionis admittitur testis per uerbum credo, sequitur Dec. consilij. 459. & consilij. 469. Natta.

S Y M M A R I U M.

- 1 Falsum committitur obrependo, & priuata schedulam falsificando.
- 2 Indicia plura ad torturam.

- 3 Verba de futuro an habeant consensum de pręsent.
- 4 Testis de auditu facit aliqualem pręsumptionem.
- 5 Index facilius ad torturā esse debet in his, quā cōmittitur occulte.
- 6 Pręsumptiones in specie pręvalent.
- 7 Pronuntiat̄ super falso incidenti.
- 8 Liber in causa civilis comexa del. flo. potest torqueri.
- 9 Conclusum non ēt in causa, nisi cum renuntiatum sit omnibus exceptionibus.

- 10 Maleficium an ueniat appellatione malefici.
- 11 Testes singulares & inuicia ualent ad torturam.

CONSILIVM LXXVII.

IN causa accusationis de crimine falsi instituta per Antonium Cagnonum contra fer Antonium de Vintierijs. Videndum ēt primō, utrum illud, quod in acc. deducit, dicatur continere crimen falsi. Secundo posito, q̄ sic erit uidē dum, an indicia taliter urgeant contra fer Andream q̄ merito tortura sit subiiciendus. † Quō ad primum breuiter dicendum ēt q̄ sic, q̄ si fer Andreas suggestit Benafuto, q̄ esset rogatus de illo infirio, cum non esset, & ei dedit notam, de qua dicebat, cum esse rogatum, cum illa nota non esset uera; sequitur, q̄ predictus fer Andreas incidit in crimen falsi. c. li. et ad regimen. s. eos ēt, extra de crimine falsi. & no. Bar. in l. si q̄ obrepserit. in 2. & 3. q. ad l. Cor. de falsi. cū quo tranfit D. Abb. in c. quanto. in f. de his q̄ fiunt a prala. sine consensu c. & ita ēt consiluit Bart. in consilio in ci. Tuderit. ubi dicit, q̄ tenetur de falso, eo q̄ falsam scripturā porrexit notario, non aut tenetur, eo q̄ falsum infirm fieri fecerit, quia infirm nō fuit falsum ex quo notarius non fuit in dolo. l. nec exemplum. C. de falsis. Et pro hoc vñ rex. in d. c. quāto, in si ubi si quis facit in infirio inferi in inscriptionem testium absentium tenetur de falso, ergo fer Andreas tantō magis tenet, quia fecit inferi non solum nota testium, sed oia contra ueritatem. pro hoc adduco, q̄ licet illa nota, q̄ fecit fer Andreas fuerit scriptura priuata, cum nō fuerit uera, ut patebit ex in dicitis, de quib. infra dicā, ideo fer Andreas de faciendo illā notam non ueram, dē commississe falsum; quia lex Corn. de falsis hęc locum nedum in faciente publicum infirm falsum; sed ēt in faciente scripturam priuatam. l. si quis decurio. in uerbo priuatis, & ibi Bal. C. ad l. Cor. de fal. & cauē ēt statuto de pena producentis falsum infirm in fine. † Circa s̄m, an indicia urgeant ad torturam: mihi vñ q̄ sic. Primum. n. ēt in dicitum quia Benafuto deponit, q̄ fer Andreas dedit sibi illam notam, q̄ ipse fer Andreas * examinatus, seu interrogatus corā officialibus dixerat se non dedidit, eo ipso ergo q̄ deprehendit in mendacio circa illas qualitates insurgit indicium contra eum, ita dixit Bar. in l. f. ff. de quasi. in 1. col. ubi pro hoc alleg. l. unius. s. testes. ff. de questis. & c. literas. de præsump. Nec ad hoc ob. si diceret, q̄ non est magis credendum Benafuto, q̄ Andream, quia rideo, q̄ primō magis credendum est Benafuto, quia non est litigator, nec pars in hac causa, quam Andream, qui deponit ad commodum propriū. l. omnibus. C. de testi. Benafuto autem nullum resultat commodum. Secundum concurrit indicium, quia testes descripti in instrumento predicto erant duo triumquorum unus ēt mortuus: alter ēt uiuus * . Iser Ioannes de Magagninis, qui attestetur, se non fuisse pręsentem illi contractui, quo casu resultat suspicio, q̄ instrumentum non sit uerum, ut no. gl. in l. 1. s. si. in uerbo suspecto. & ibi. illam sequitur Bart. & alij. ff. quemadmo. testa. ap. & no. Inno. in c. cum Io. de fide infir. Tertiu indicium ēt, q̄ Benafuto attestatur, q̄ fer Andreas dixit ei, & tu serai rogato, & ipse fer Benafuto nihil respondit, & per consequens non fuit perfectus ille actus, adeo q̄ notarius poterit de illo actu cōficere scripturā rogationis, q̄ requirebat, q̄ notarius stipularetur, & publicaret actum coram partibus, ut not. glo. & do. in l. fideicom. s. 1. de leg. 3. no. per doc. in l. si qui. ff. de testa. & p. Bar. in l. status. in prim. C. de sen. ex breui. reci. ergo falsum cōmisit fer Andreas dando sibi notam habentem formam instrumenti perfecti. Itē dicūser fer And. ut deponit Benafuto, locutus fuit ei p̄ uer-

Liber Primus Consil. Alexand.

ba de futuro, q̄ non inducunt contractum m̄rimonium. l. i. C. de sponſalibus l. i. & 2. ff. eo. ti. ergo And. falsam notam dedit, quia non debuit dare dictā notam continentem contractum rogatū & confirmatum de p̄nti. Quartum iudiciū contra And. resultat ex eo, q̄ deponit Io. de Foro draperius, qui deponit, q̄ Benafutus dixit ei, q̄ fer Andreas prādictus volebat oī sibi persuadere, q̄ ipse Benafutus fuerat rogatus de dicta p̄testatione faciā Iuchino de Marcellis cum Albertino Turcho, & q̄ ipse Benafutus nunq̄ fuerat rogatus, q̄ tam licet iste testis deponat de auditu, & fidem non faciat tanq̄ integer testis, ut hī iuribus vulgaribus, tñ faciat aliquem b̄ p̄sumptionem testis de auditu, ut egregie uoluit Arch. 2. q. 5. c. hoc vñ & hoc multum commendat l. u. de Ro. in l. si uerō. ff. sol. matr. in vit. col. Quintum iudiciū est, q̄ est confusus fer And. similia facere, ut deponit fer Ioannes, Agolantus, & Michael Calcephinis, & Dñicus Decumio. ergo labora suspicio contra cum in eodem genere mali. l. si cui. s. j. ff. de acc. & in l. de minore. s. tormenta. in uerb. cuius estimatus. ff. de quaest. & no. Bar. in l. fin. eo. ti. & Bal. in l. ff. de har. inst. * & est in terminis gl. in Iubemus, C. de proba. Sextū iudiciū est, ex quo sunt suspensiones & p̄sumptiones p̄dictæ, q̄ infirm sit falsum, & fer Andreas usus est d. infirmo, ergo prāsumit, q̄ illud infirm falsum fieri fecerit, nisi ostendat, uel nominet autorem, ita notanter dixit Ia. Bu. & Bal. in l. maiorē. C. ad l. Cor. de falsis. pro dicto suo bene facit tex. fm̄ unā lec. approbatam in Iubemus. * C. de proba. Ex hic igit abundē vñ constare iudici sufficiens esse indicia ad torturam, & eius arbitrio committit, an sint sufficientia, uel non. l. i. s. euile d. ff. de testi. no. Io. Andr. in c. cum in contemplatione. de re iud. & Bar. in d. l. fin. in vl. col. de qō. & Bal. in l. 2. in i. col. C. quorum app. non reci. Et adhuc ad cautelam poterit iudex, si sibi uidebitur, interrogare fer Andream de contentis in accusatione & circumstantijs, ut uideat, qua fronte, qua trepidatione loquat̄, & ex eo augere indicia d. s. tormenta. & no. Bar. in d. l. fin. Et istud pōt facere iudex et in cā accusationis, & et accusatoris p̄ntē, ut no. Bar. in l. 4. s. hoc aut iudiciū. uerb. 4. q. 4. ro. quid in criminalibus, de dam. info. no. in c. 2. de collatio. & Moderni in l. inter accusatorem. ff. de pub. iud. ubi patet, q̄ iudex pōt supplere p̄ accusato ex officio, pro hoc est casus in Iubecunq̄, de interro. ac. & in d. c. cum Io. f. Et tantū magis dē in casu proposito iudex procedere ad torturam per ea, q̄ no. Bal. in l. 3. C. de epi. au. ubi inq̄, q̄ in delictis, q̄ committunt occulte prout est adulterium, uenire alicquem, falsificare monetam, & similia, iudex faciliōr & promptior esse dēt ad torturam. qd̄ est menti tenendum fm̄ cum. Nec prādictis in aliquo obstat, si diceret, q̄ per aliquos fortē testes productos per fer And. probatum est in genere, q̄ ipse est bone famæ, q̄m rñ deo, q̄ p̄sumptiones contra fer And. sunt in specie, l. circa falsum, l. uer aut probationes sunt in genere. f. vnde semper p̄ ualent probationes in specie c̄ probationibus in genere, ita no. Inn. in c. auditis. de p̄scr. & dicit Bal. in l. siue possideris in 2. col. de proba. q̄ p̄sumptio in specie tollit p̄sumptionem in genere. allegat. l. cum de indebito, in princ. ff. de proba. * facit regula generi per speciem. Corroborant prādicta per ea q̄ no. Arch. & Dñicus de S. Gem. 1. o. diff. c. in memoriam. ubi numerat multa, q̄ sunt specialia in crimine falsi, & inter cetera ponunt ista, uidelicet q̄ suspicio q̄ falsi pro ueritate hī, nisi a parte producente tale instrumentum ueritas comprobet, alegant d. Iubemus. regit̄ est contrarium. l. absentem. ff. de penis. & l. si. C. de proba. Item est aliud speciale secundum eos, q̄ quia si crimen falsi incidenter de ducatur in litem, pronuntiatur super eo. l. ubi. C. de falsis, quod regulariter non fit. l. i. C. de ordi. iud. & alia etiam ibi ponunt q̄ omisso, quia non sunt in proposito. f. Non obstat prādictis, quia ista causa est ciuilit̄ intertata, ergo non pōt liber homo torqueri. l. diuus. & ibi Bar. ff. de quaestio. quia respondeo, q̄ illud est uerum, nisi factum, pro quo ciuilit̄ agitur, haberet delictum annexum, tex. est no. in cap. 1. de depo. & istud ibi multum commendat Io. post And. de But. ibi. & dicit q̄ ita limitatur d. l. diuus. Non ob. ff. dicitur, q̄ est con-

clusum in causa, & quod sunt publicatæ attestaciones, per consequens non potest accusari per iudicem interrogari; quia responderetur, q̄ in dō non est conclusum in causa: f. quia non concluditur in causa, nisi quando renunciatur omnibus probationibus. in c. pastoralis. de cau. pos. & propr. & est gl. & ibi doc. in c. cum dilectus. de fin. inst. & in auth. iubemus. C. de iudi. Præterea et iudex pōt concludi in cā interrogare potest. d. c. cum Io. * Non ob. q̄ statum loquatur per hac uerba, si quis commiserit maleficiū, ex quo ueniet imponenda p̄na 25. lib. possit torqueri & c. ut in statuto sub rubrica, ex quibus causis, & q̄ possit quis pro delicto torqueri & c. f. ergo non cōprehenditur maledictum uel male scriptum. l. aut facta in prin. & ibi Bart. ff. de penis. quia rñ deo fm̄ q̄ ibi dicit Bar. ubi cunq̄ statutum esset contra ius eē seu odiosum, illud procedit, ut si statutum diceret, q̄ pro maleficio commissio de nocte p̄na duplicetur, aliās aut apellatione maleficii comprehenditur male dictum, aut male scriptum. l. ex maleficio. in prin. & ibi gl. ff. de act. & oblig. in fin. de oblaq̄ ex delicto. in princ. sed in casu nostro statutum permittit pro crimine falsi torqueri, clarum est, q̄ est conforme iuri cōi. l. scut falsi. C. ad l. Corn. de fal. & d. c. i. de depō. ergo statutum debet interpretari fm̄ ius cōi. l. si fer. u. uestri. C. de nox. a. cum dilectus. de consuet. Vel dato, q̄ statum hunc casum non comprehendere, erit casus omisus, remanens in dispositione iuris cōi. l. si cum dotem. in prin. sol. matr. l. si extitit. ff. de condi. ob. causam. * Sed de iure cōi in tali ca. u. habet locū tortura, ut dixi, ergo & alias enim quā absurdum esset, q̄ in male scripto, hoc est falso commissio in scribendo falsum infirm non posset quis torqueri; cū in crimine falsi fieri debeat accerrima indagatio. l. ubi. C. ad l. Corn. de fal. * Prādictis etiam non ob. si diceretur, q̄ probationes & testes producti pro parte accusatoris sunt singulares & per consequens non probant. c. licet de proba. c. bona. c. de elec. quia respondeo, q̄ illud posset esse uerum quo ad plenam probationem: sed quō ad indicium uenit prāsumptio iuat aliam: patet ex no. per Bar. in l. si ff. de gl. & per Io. And. in addi. Spec. in tit. de p̄sum. s. species. uerb. i violenta. in uerb. l. unica. post prin. f. ubi tractat, an ad torturam requirantur plura indicia, an sufficiat unum: & dicit in etiam quando sunt duo indicia a remotis, unum iuat aliud, plus dicit Io. Andr. q̄ in practica seruatur, q̄ pro uno indicio proceditur ad torturam. * Præterea si considerentur indicia, de quibus ego feci supra mentionem, ibi non cadit singularitas testium: & ex istis patet fabulata esse omnia fundamenta adducta pro parte accusatoris. Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- * Quō ad primū breuiter. Vide a l. ista Alex. notabiliter consil. 74. in dub. supra lib. i. ubi aliter uidetur loqui, Narr.
- * Bar. consil. 199. supra consil. 74. in fi.
- * Ser Andrag. Solum mendacium, & sola uarietas non facit indicium, quia non est iudicandum in m̄ probationem de domo rei. Bar. in l. in minore. s. tormenta. ff. de quaest. Narr.
- * Viros. Dic tamē, quod instrumentum non uitiatur ex eo, quod testes in scriptis decesserit. c. de fin. inst. Narr.
- * Aliqualem. Ro. l. si uerō, de uir. off. sol. matr. Curr. senior consil. 76. in 4. Cur. un. tra. ff. de test. concl. 3. i. uerb. si quis in aliquo. col. 4. uerb. C. de eden. l. as. Raph. l. ad mōrē. col. 14. de iureiur. Ro. sing. 3. 4. Mark. sing. 371. 557. ubi dicitur, q̄ etiam transferunt onus probandi in aduersarium, f. l. si p̄sumptio facit, ut transferatur onus probandi in aduersarium. Fel. in cap. tam literis. col. 16. de testi. quod p̄cedit de auditu. ante litem motam. non post. Dec. consil. 82. col. 1. & Ro. ma. sing. mibi 746. Omnia. & testes de auditu faciunt p̄sumptionem, & indicium ubi aliud in contrarium non occurrit p̄sumptionem. Rui. consil. col. pen. lib. 4. & uide l. as. repet. l. ad mōrē. ff. de iureiur. col. pen. 7. l. i. & Alex. hic sequitur Fran. de Cur. consil. 70. col. 3. Hypo. sing. 371. Narr.
- * Et Bal. in l. si ff. de hare. inst. in fin. Idem tradit Ang. & Sal. in l. si. C. de quaest. Gand. in tra. q̄. malef. sub rub. de p̄sump. & in d. dñb. circa p̄m. Narr.
- * In l. iubemus. Ista l. iubemus. intelligitur, ubi scriptura uitiata est uel aliās suspensa ex sui forma, uel rasura, secundum doct. ibi, & tenet l. i. in c. 1. col. 1. de lide instrum. Narr.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

si, sed amicitia charitativa, q̄ quidem est uirtus, nō repellit
testem, unde s̄m legē diuinam debemus diligere proximū,
sicut nosmetipsos: ut habet, de peni. c. 2. s. item proximos,
committitur ergo iudicantis arbitrio cognoscere qualis sit
amicitia inter testē * & illū pro quo product. & sic intelli-
gi posset, an repellat testem, uel non, & hē cōsiderare, an sit
lectus amicitia, uel non, per p̄dictā & no. in c. cum oportet, de
acc. ubi per gl. in uerbo inimicis & no. et gl. i. hoc uolens, c.
insinuante, de offi. dele. Accedit, q̄ in proposito uoluit Iac.
Buran. l. 4. in prin. ff. de testi. dicit, q̄ ubi qualitas amicitie
esset talis, q̄ diminueret fidem testis, tñ pp̄ numerum
supplet illē defectus. vñ dicit ipse, q̄ si duo testes idonei suf-
ficerent regl̄, & nunc producerentur tres testes conuicti tali
amicitia, q̄ alias diminueret fidem testis, hoc casu pp̄ nu-
merum probabunt, per id q̄ dicit gl. reputata singularis in
d. l. 3. s. eiusdē in uerbo numerus: quā dicit, q̄ illud, qd̄ defi-
cit in fide supplet numerus, suppletur ē s̄m eum pp̄ digni-
tatem, uel pp̄ auctoritatē & fidē: ut si esset bonus mercator,
uel ualeis camporū: quia quī sit conuictus d. amicitia, tñ p-
babir, arg. d. l. 3. in prin. vñ sit in proposito nro concurrat
ē alia probationes: de quib. dixi sup. cessat suspicio p̄dicta.
Et s̄m dico, q̄ non obstat, si diceret q̄ d. Petrus testis asse-
ruit, se quq̄ habitasse in domo q̄ Bar. & ita ē nōnulli testes
recepti pro parte Christofoři deponere conantē: quia rñdeo,
non est probatum per assertionem d. Petri testis, neq̄ per
testes Christofoři salē cōfessē, q̄ tpe quo d. Petrus iurauit
4 tanq̄ testis in d. cā, tunc habitaret in domo d. Bar. Et circa
inhabitare uel habitare testis, attenditur tps iuri & non
depositionis, l. 3. s. dux. & ubi. no. ff. de carb. edic. & l. qm̄ li-
ber, C. de testibus, & no. in l. 1. C. de testi. & in l. ad testi. u. s.
conditionū. ff. co. ti. & no. in l. 1. C. de testi. & in l. ad testi. u. s.
in me. Spe. in rñ de teste. s. 1. uerq̄ si testis, & doc. c. restimo
5 nō de testi. ¶ Præterea ille, qui qñq̄ habitat in domo mea,
nō repellit a testimonio p. me, si nō erat mercenarius meus,
prout non erat Petrus, q̄ nō erat mercenarius d. Bar. quate-
nus p̄cipi pōt ex a. s. vñ nō enumerat inter domesticos
c q̄ a testimonio repellit, iuxta l. 2. cū ibi no. per Cy. & alios.
C. de testi. & legit & no. in c. in literis. de testi. & per Spe. i. ti.
de teste. s. 1. uerq̄ sit expi. q̄ est domesticus. Nō ob. ē si di-
ceretur, q̄ d. Petrus erat sollicitor cāz p̄dictā, & sic repelli
debet a testimonio: quia rñdeo, primo q̄ hoc si uē probatū
legitimē fuit per testes, q̄ nō sunt singulares: nā testes singu-
lares nō probāt. licet cām. de prob. l. ob. carmen. s. ff. de
6 testi. cū vulg. ¶ Præterea, ut dñt dñi de Rota, tunc demum re-
pellit sollicitor, qñ a principali dñō cāz ē missus salariatus
ad sollicitandū cām, q̄a maiorem vñ hēc affectionem, q̄
procurator, qui a testimonio repellit. c. Roma. de testi. l. 6. l.
1. ff. co. ti. secus si nō fuit deputatus a dño principali cāz. vñ
dñt, q̄ si procurator cāz deputasset aliquē ad sollicitandū
cāz sibi commissā, posset esse testis: quia socius socij mei nō dñ
socius meus. l. nā socij. ff. pro socio. & s. i. dñt. legit. ita cōclu-
dūt p̄fati dñi de Rota cōcl. 1. 49. inci. Itē q̄ sollicitor cāz.
& Ant. de But. in c. cū a nobis. de testibus. sed hæc si sunt p-
bata contra d. Petri uerbo & c. Nō ob. si dicat, q̄ ille testis ha-
bitat discordias & lites cū d. Christofoři: quia dici pōt hoc non
esse probatū per contestes, p̄terea talia non repellunt testē,
7 nisi sint discordiæ & inimicitie capitales uel ciuiles de o-
ibus bonis aut de maiori parte, nō autē si dicat. C. de testi.
in c. cum oportet. de accus. Nō ob. ē si dicat, q̄ ille testis
est gener d. Christofoři, q̄ rñdeo, q̄ gener inuitus nō cogit
testificari cōtra socerū: sed si sponte uult testificari, & nō
priuilegio p̄t. l. 4. in prin. & ibi no. Bar. post gl. ff. de testi. Nō
ob. si contra dictū p̄byterum Paulū opponat, q̄ circa p̄ba-
tionē dictarū literarū ipse uariat ab eo, qd̄ dponit d. Petrus:
quia Petrus dicit, q̄ in aliquib. dictarū literarū continēbātur
hec uerba stipulationē importantia: uidelicet, qe qñ uno
dice promettit me tū 10. fiorini, che io te prestat, & tū rñdi-
si te gli prometto d. uerō p̄byter deponit, q̄ uidit & legit de
scripta & narrata in d. literis, & in eis continēbāt: uideli-
cēt, Christofoři uoi sapete che qñ me facessi ditte p̄messa d.
fiorini 60. per stipulationē dicesti, che sapiate che cosa uole

na dir stipulatione, & che era uerbi gratia. Tu me prometti
dare sacchi tre de grano, & tu respōdi: che io te gli prometto
& c. q̄a rñdeo, q̄ testes isti nō dñt, q̄ uerba formalia fuerint
8 illa, q̄ ipsi referunt. & hoc tūc satis ē, q̄ cōcordet in ef-
fectu, put cōcordat inuicem disceptet in cortice uerborū,
l. 3. in prin. ff. de testi. l. qui iniam. & ibi no. doc. C. de peni-
c. nisi oblat. & ibi doc. de uerb. sig. Vnde ut dixit Bal. in c.
bonæ memoriæ Magnuti de elec. si unus testis deponit,
Titius, p̄misit duos solidos, alius dicit, q̄ p̄misit 2. d. denario,
non sunt singulares. ¶ Non ob. si dicat, q̄ ob. exceptio di-
uisionis, uel excusationis, quia rñdeo, q̄ beneficiū diuisionis
nō pōt hic cōpetere d. Christofoři, q̄ cōpetit duobus reis
obligatis in solidū pro eadē quantitate, ut in auth. hoc ita. C.
de duob. reis. de duob. fideiul. uel iuxta l. inter fideiussores &
l. inter eos. ff. de fidei. sed in p̄posito si bene aduertatur, non
apparet, q̄ d. 60. florenis promiserit d. Gaspar, fed solū d.
Christofoři p̄misit 60. florenis, Gaspar autē p̄misit alios
60. florenis, ideo diuersitas rei ostendit, q̄ illi non fuerunt
duo conrei p̄mittendi. l. 2. & leadē. & l. si id qd̄, & ibi no. ff.
de duob. reis, ideo frustra tractat de beneficio diuisionis. Et
licet Petrus testis deponat, q̄ Christofoři tpe p̄missionis
dixit, q̄ p̄mittebat d. florenis cū his uerbis, mi principia
& in solidū col dñto Gasparo obligando & c. tñ non dicit, q̄
9 ibi Gaspar p̄misit dñs, 60. florenis. ¶ Nō ob. exceptio
excusationis non facit, q̄a rñdeo, q̄ talis exceptio debuit op-
poni ante lit. cont. s̄m ueras concōnes, ut no. C. in l. ex-
ceptione. in 6. q. C. de p̄b. & ibi Bal. Pet. & Cy. in auth. p̄sente,
in 8. q. C. de fideiul. & Salin. auth. hoc si debitor. in l. 1. q. C.
de pig. est. n. dilatoria, ut per doc. in locis palle. & per Bar. in
l. 1. ff. de excep. merito antelit. cont. debuit opponi. l. ita de-
m. C. de procu. l. i. C. de excep. patet ē p̄ dictos saltem per
d. Petri & per d. presbyteri mediantibus dictis Iris, &
debus deporunt, p̄batū esse, q̄ rem nciatū fuit dictis bñficiis,
& q̄ in d. Iris intinebat in effectu. C. d. Christofoři habet
rit cūquā dictōrū bñficiorū, & p̄ hoc non oportet insillire
super quadā satis leui reservatione, uel exceptione facta
per iudicē. ¶ Non ob. si diceret, q̄ non fuit d. Bar. legitime
ēra obligatio de retouendendo domū Gaspari, q̄a pōt rñ-
deri, q̄ s̄m q̄ deponit d. Petrus non teneat retouendū d.
Bart. nisi primō solutis d. Bar. dictis 60. florenis. Cautū tamē
erit, q̄ adhuc pendente iudicio offerat d. Bar. se paratum d.
Gaspari retouendere iudi i. s̄m formam d. promissionis,
& hūc oblatio producat, q̄a ius pendente iudicio iuraten-
ciens aperi ex cā de praterito consualidat iudiciū. l. si ren-
s. ff. de pig. act. l. si mandauero tibi, aut Titio. ff. mand. & p̄-
nē no. in l. non potest. ff. de iudi. Ex quibus concitio partis
iudicis esse in condēnando d. Christofoři, ut supra.

ADDITIONES.

- a ¶ Literis. Adde Bar. Bal. l. Titius. 1. de contri. pecu. Bal. l. cum tabernu.
in ff. de pig. Lanfr. rep. c. quoniam contra falsam uerū, si tñ meo
productiones, no. 76. de proba. Matthæ. ff. sing. 2. C. pol. caut. 24. Ali
Cor. in sing. uer. taciturnitas. l. si emptor. s. Lucius. ff. de pac. l. actio
nendi. col. 1. de iur. iur. col. 47. col. 1. lib. 1. Hyp. Mar. re. rub. de proba.
& in p̄a. s. diligenter. no. 137. Alci. de testat. col. 1. ff. de uerb. sig. l. 1.
Fran. Ric. c. 1. M. Ferr. no. 133. de confi. sed hoc non poto uerū, nū
eo qui genit. c. mine alterius & c. non facit, ut in d. l. si filius. ubi &
similib. ubi speciale, & ita tenet Bal. l. 1. in mand. Paul. l. qui enim re.
tar. hab. Dec. c. m. M. Ferr. col. 7. 8. c. col. 4. in ff. de fide iustit. ¶ Vide
Dec. in c. in materia epistol. de fide instr. Nauta.
Quod no. Iac. Bar. & Argin. in en solū 8. Sequitur Al. in l. 1. C. de
cu. col. 1. Idē tractat i. de im. col. 18. in casu p̄misso uideret breu. N
b ¶ Amicitia. infra conf. 18. 6. lib. 7. Seph. 2. uir. de repro. test. uerb. am-
icitia. ¶ Magnus amicus repellitur. Sequitur Asin. l. exigendi. col. 1.
de procu. Nauta.
c Testem. I. si moderata amicitia repellit testem. Fel. in c. 1. de testi. & c.
Ro. col. 42. Sed uide Fel. aliter loquēti in c. quous. de testi. col. 1. N
d Domesticos. lare. A. uir. de tract. de repro. test. uerb. de melius.
¶ Vide Ruin. conf. 1. uol. 2. conf. 15. c. uol. & latē Zunt. pro uxore &
no. ad Soc. conf. 92. vol. 3. Hier. 2. n. c.

SVMMARIVM.

- 1 Feudi cognitio non prestat ad patronum, uel parens aut e. p̄fati
agat ex lege feudali.

Ep̄ta

- 3 Episcopus non est iudex in his de mensa sua, sed bene in his quæ ecclesie sue sunt.
- 3 Solemnitas ecclesiastica requiritur in infestatione, si non est solita in feudari.
- 4 Solemnitas præsumitur ob diuturnitatem.
- 4 Solemnitas præsumitur ex patientia 30. ann. Et in præiudiciu tertij.
- 5 Pensio modica non attenditur in feudo, licet aliud in emphyteusi.
- 6 Clausula, ex certa scientia, tollit omnes defectus postui non naturalis iuris.
- 8 Concessionis non derogatur, si quid addatur, vel remouetur. nu. 10.
- 9 Feudum, vel emphyteusis est hypotheca pro canone.
- 11 Tempus petende inuestitura non currit nisi scienti, nec committitur in feudum, nisi patrono volente, & minor restituatur.
- 12 Prælati potest, solus commissum feudi ecclesie remittere.

CONSILIVM LXXIX.

CIRCA primum de quo queritur, scilicet coram quo d. causa feudi tractari debeat, vñ quod cum de feudo futuro sit questio inter Episcopum Brixien. * Cuius antecessor feudum concessit, & inter hæredes dñi Philippini, cui concessio facta est, dēt causa tractari tam partibus curiæ: ut in cap. 1. de con. inter do. & uasal. de inuesti. ca. 1. de con. feu. apud pares ter. in c. 1. del. Conradi. & in c. Imperialium. s. præterea si inter. de prohib. seu. alie. per Fed. & hoc et videtur verum: qm̄ causa vertitur cum persona ecclesiastica & super re ecclesiæ, puta cum episcopo. Ita in terminis istis vñ casus in c. 1. de cōtr. inter uas. & episcopum de bene. & ibi Bal. qui dicit, q̄ in casu illo non habet locum decretalis. c. 1. diligenti. de fo. cōp. per rationem de qua ibi per cum. & per eundem in ca. 1. de contro. apud pares ter. ubi tenet, q̄ pares curiæ quamvis laici sint, de causa prædicta cognoscunt. & idem tenet Imoquem cōiter alij sequuntur in c. 1. de inuesti. inter do. & uas. de fo. comp. & Hof. in c. c. ceterum. de iudi. Et q̄ ad pares curiæ spectet cognitio q̄ ventis inter dom. & uas. firmat Iac. de Bel. in sua magist. di. quā ponit c. 1. de inuesti. in mar. facta. quā sequitur et ibi Bal. & no. in prælle. c. c. ceterum. Dñr autem pares curiæ similes uasalli ab eodem episcopo feudū sine fidelitatis iuro tenentes. c. 1. si de inuesti. inter do. & uas. lis orie. c. 1. de contr. seu. apud pater. & in d. s. præterea si inter. Et no. Hof. Inn. & Io. And. in d. c. ceterum. ubi et tradit formam eligendi pares, corā quibus cā terminari dēt. Nam dñs primo eligi unū, uel quot voluerit, & totide eligi uasal lus ut ibi per eos, & ibide no. gl. in d. s. præterea. & idem no. And. de Iser. in d. c. 1. de con. feu. apud pater. & ibi de hoc est rex. si aut non extant pares, uel alij uasalli simile feudum habentes, tunc fm̄ gl. in d. s. præterea, causa dēt tractari coram ordinario. & idem no. And. de Iser. in d. c. 1. de inuesti. in mar. facta. & in c. 1. de contro. feud. apud pares termi. uel fm̄ Io. And. & doct. in d. c. ceterum. in fi. dicunt a partibus eligi arbitri qui causam decidant: sicut q̄ eliguntur, cum episcopo agit contra subditum t. 1. q. 1. si clericus. ¶ Sed præmissis non ob. in hoc casu aliter concludendum puto, videlicet q̄ aut hac causa nulli est delegata, & nō cognoscet per pares curiæ, neq̄ tanquam cā feudalis: q̄ episcopus non innitur ex feudo, sed ex dñio undecando rem, & sic non tang dñs feudi, nec ex natura feudi dicit re esse reuerſam ad fe, imō negabat re esse feudali: ergo non dēt cognosci per pares curiæ feu. per eos ad quos spectat cā feudalis cognitio, hoc no. Io. And. in c. Ro. s. dēt. de ap. li. 6. in nouella. allegat no. p. gl. in d. c. ceterum. ubi dñr, q̄ ad hoc ut cognoscatur de cā per iudices feudi, requirit, q̄ in libello actor innitur ex feudo, nec attendet exceptio rei, dicentis se hñe in feudum, & cām ad iudices feudi pertinere: q̄ quo ad discernendū cuius sit iurisdicō, inspicit formalit. libelli. l. p. in fi. de iurisd. no. iud. Et ideo dñr Inn. & doc. ubi su. q̄ si agit aōne personalia ad re feudale, puta pignoratitia, uel depositi, semp ager corā ordinario: non agit iure feudali, uel cond. l. feu. Nā cū iudices feudi non habeant iurisdicōnem, nisi inquantū lex feudalit cōcedat, nisi ex ea agat, non pōt corā ip̄is causa tractari. & idē no. Bal. in c. 1. de inue. in mari. fa. pater ergo ex pōt

dis, q̄ ubi rōne certæ qualitatis cā imprimit iurisdicō iudici, oportet q̄ de ea fiat mēto in libello, & ex ea innitur actor fm̄ Inn. in loco pallegato. & idem no. Inn. in c. con. sit. & in c. conqueſtus, de fo. comp. & Bal. in l. edita. in repe. Pa. du. C. de eden. in 1. 2. col. uer. sed nōne sufficit, q̄ libellus & c. & no. doc. in c. si clericus. de fo. cōp. Ad hoc, qd̄ no. Bar. in l. 1. uer. q̄ro aliquis Florentinus. ff. si q̄s in ius uo. non icrit. qd̄ et uoluit Bald. in materia nra. in d. s. pterea, in 2. col. Tertio fortificat per c. ex parte. cū ibi no. per gl. de for. comp. ubi si agit ad recuperandā possessionē rei feudalis, qua q̄s spolia tus extiterat, non agit corā iudice feudi: q̄ agens innitit iuri cōi, & non ex iure, uel lege feud. & idē no. gl. & Inn. in c. ceterū. & Bal. in d. c. 1. apud quē uel quos con. feu. & in c. 1. de inuesti. i. ma. fa. & in d. s. pterea. & idē tenet And. de Iser. in c. 1. de cōtr. inter. epif. & uasf. si in libello narraret, dīzā rem esse feudale fm̄ Bal. in d. s. pterea. Fortius dixit Old. in conf. 272. inci. Rñdet pñ, q̄ si est qd̄ inter ecclesiam & hñdem extraneum Titij uasalli super re cōcessa in feudum Titio nō cognoscere per pares curiæ, sed per ordinariū. Quis igit cognoscet? Dico, q̄ cum hæc fit cā spectans ad forum ecclesiasticum: q̄ uertit super re ecclesiastica, cā si clericus. & ibi no. Inn. & alij de fo. comp. & pñtem q̄ reperitur res ecclesiastica q̄ detinetur ex cōtrañ, cuius reſicſio peti 1. 2. q. 2. apo stolicos. & c. quicumq̄: prout in casu nro, q̄ isto casu actor i. eps non sequit forū rei, ut dicitur iuribus, iō uideūm est, q̄s erit ecclesiasticus iudex, q̄ de hac cā sit cogniturus. ¶ Rñdeo, q̄ ipse eps iudex esse non poterit: q̄ a non pōt esse iudex in cā, quæ tractat de pertinente ad mensam eius per id qd̄ hñ in cle. 2. de reb. eccl. non alie. & firmat Ant. de Bu. in c. cū ue nissent. de iud. ubi et per hoc alleg. no. per Io. And. in c. 1. insu per. de testi. & ita pōt intelligi id, qd̄ no. Inn. in c. ex parte. el 1. de uer. si. & firmat hoc expresse Do. de S. Gem. in c. Romā na, de penis. in 6. licet aliud sit in cā eccl. i. q̄ uertetur fu per re quæ non esset de mensa ep̄i, quia eps possit esse iudex.

2 a 2. q. 6. si quis. & no. gl. & doc. in c. cum uenissent. & in d. c. ex parte. & doc. in c. 1. de penis, in 6. & Bar. & Bald. in l. 1. c. ne quis in sua cā. in proposito, ergo de iure dēt per ep̄m agentem & per hñdes D. Philipini fieri electio arbitrum, corā quib. erit cā tractanda & terminanda, tex. est 1. 1. q. 1. c. si cle ricus. & no. gl. & doc. in c. pastoralis, in uerbo exactis, & c. ir refragabili. s. ceterum. de offi. dele. Aut cā est delegata a Ro mano Pontifice, & tunc poterit cognoscere delegatus, ut 1. 1. q. 1. iudices. delegatus. n. maior est ff. de quolibet ordinario in cā sibi delegata. c. significati. de offi. dele. c. fanē, cum seq. eo. ti. l. minor aut. s. fi. de mino. Et hoc indubitanter uerum est, si uertitur in loco subdito Romano Pontifici quo ad tem poralem iurisdicōnem. c. 1. de calum. c. si duob. de app. c. Ray. de testa. c. sine cle. uel monali. s. uel ubi consuetudo se hret, q̄ Romanus Pontifex cās contra laicos mouendas spe ctantes ad iudices seculares delegaret. c. nouit. de iudi. & d. c. si clericus. Fortius tñ est in casu nro, si q̄ dicta delegatio teneat etiam in loco non subdito, quia dicta causa spectat ad ecclesiam ratione rei, quæ petitur, ut d. c. si clericus, & dixi supra, quo casu pōt Papa iustitiam causam indistinctē de legare. c. super quibusdam, in fi. de uerbo. sign. c. conqueſtus. de foro compe. & not. Spec. in tit. de compe. iud. adit. s. 1. uer. 3. o. & Ioan. Cald. & Anto. de But. in c. ex tenore. in fi. de for. compe. Imō generalis consuetudo feruat, q̄ indistinctē ad petitionem clerici contra laicum oīs causa per Papam de legat & delegari possit, ut no. Spec. in tit. præall. cum uer. seq. & Arch. 89. diff. iudicatum. & sentit ibi clarē Ant. de Bu. in d. c. si clericus. Per prædicta patet ad allegata in contrarium responsio, quia illa procedunt, quando agens innitetur ex iure, & l. feudi, & ita ex libello comprehenderetur. Sed in casu nostro fundamētū quopio agentis non est ex iure feudi, sed ex dñio ecclesiæ. Quod ad fm̄ dubium uideretur primo dicendum, dictam infestationem dictori de Montrono non tenuisse, quia cū præsupponatur, q̄ erat de mensa eccle siæ ep̄alis, ut patet in literis apostolicis in concessione inue ſtituræ, ergo sequit, q̄ nō erat illa res solita infestari, aliās nō diceretur de mensa, iuxta notata per gl. singu. in cle. fre quens.

Liber Primus Confil. Alexand.

quē. de excef. prāla. in uerbo menfam. & no. Inn. in c. ut fu-
per. de rebus ecc. non alie. iō non potuit concedi D. Philip-
pino in feudum per epm sine consensu capituli, & non pce-
dēte solemnitate requisiita in alienatione uel perpetua loca-
tura uel cōcessione rei ecclesiastice. c. tua. & c. cum apostolica.
de his q̄ sunt a prāla. c. nulli. cū ibi no. de reb. ecc. non alie.
c. i. eo. ti. lib. 6. i. 2. q. 2. s. abbatib. & c. fine. ¶ Et q̄ talis sole-
mnitas requiritur in infefudari. one noua. & perpetua concessio-
ne in emphyteufim, q̄ res non est solita eodem mō locari.
probat in d. c. nulli. & in ca. i. de feudis. in uisibus feu. & no.
lac. de Belui. in c. i. in prin. q. fea. dare pos. & ibi gl. in uerbo
feudum dare; ubi ē per Bal. & est tex. in c. i. & ibi ē doc. de
cleri. qui inueft. fac. in uis. feu. no. ē per Bar. in l. ē. ff. sol. ma.
& in auth. hoc ius porrectum. c. col. C. de sacrosan. eccl. & q̄
non extaret capitulum debet ep̄s in talibus concessionibus
requirere consensum hōie forum clericorum suorum. i. 2. q.
2. placuit. ita no. Arch. Inn. & doc. in c. i. de trans. Et Io. And.
in c. i. de his q̄ sunt a prāla. Verum autē requirā consensu
archiep̄scopi. uel Papae non in sistendum. ex quo de licentia
Papae constat. de quo per gl. in c. i. in uerbo defensores. de
reb. eccl. non alie. li. 5. & per doc. & Host. in c. i. de his q̄ sūt
a prāla. & per Inn. in d. c. i. de trāsa. & gl. in auth. hoc ius por-
rectū. in uerbo ordinat. per gl. in c. quibuscuq. 12. q. 2. Sed
p̄missis oib. non obstantibus contrariam s̄niam in casu
nro. de quo querit probabiliorem esse puto; quia esto q̄ di-
cā solemnitas consensus capituli & tractus requiritur; tñ
attento q̄ iam sunt 60. anni b̄ & ultra q̄ facta fuit dicta con-
cessio. p̄sumi dēt p̄ temporis diuturnitatem oīa s̄nōia
praeiussisse. ut ē tex. quem Bar. & do. reputant singularem
in l. si filius. C. de peti. here. & per hoc dicit ibi Bal. q̄ si sta-
tuto cauetur. q̄ filius non possit contrahere sine expressa li-
centia patris. & filius alienauit: si emptor diu tenuit patre
paciente. p̄sumit licetiam patris praesuisse. licet de ea nō
constet. Ad idem textus in l. qui in aliena. in prin. uer. sed si
non adiecit. ff. de acq. here. Ex quo colligitur ibi argm̄ per
Bal. q̄ si praelatus diu fuit in possessione praelaturae. p̄sumi-
tur ab ep̄scopo legitime institutus. quis non posset probare
de titulo. & s̄m̄t fm̄ Bal. quem sequitur ibi moderni. si sta-
tuto cauetur. q̄ mulier non possit se obligare sine consensu
propinquorum; tñ post longum tps̄ a die obligationis p̄-
sumetur solemnitate & consensum p̄pinquorum interces-
sisse. dicit. n. ibi Bal. & post eum Ang. q̄ si quis diu tenuit rē
ut feudalem. uel emphyteuticā. p̄sumat concessionem sole-
mniter in perpetuum praesuisse. allegat gl. no. in l. fin. in
glo. mag. si. C. de iniur. & id quod legitur & no. in l. cum de in
rem uerbo. ff. de usuris. no. Gui. de Cu. in l. malē agitur. C. de
p̄fex. 30. an. & Spe. in ti. de loca. s. nunc aliqua. uerf. i. 42. qd̄
reputat An. menti tenendum & refert se de facto habuisse. &
idem no. in loēs. C. de p̄fex. 30. anno. & in d. l. malē agit.
& in d. l. cum notissim. s. si. ea. ti. facit. qd̄ no. Bar. in l. com-
petit. post gl. eo. ti. facit tex. in c. si q̄ per triginta. si de feu.
sue. contro. inter do. & ag. ad idem qd̄ no. Hof. & Io. And. in
c. illud. de p̄sum. ubi dicit. q̄ si quis ut praelatus. uel cano-
nicus in aliqua ecclia diu steterit. ex hoc probatur eum legi-
timum concurrente saltem fama uicini. ar. c. q̄ uersimile.
de p̄sum. ad idem tex. optimus in c. ea. nōscit. de his qua-
sunt a prāla. ubi illi. q̄ allegat non interuenisse consensum
capituli. incumbit onus probandi: hoc ibi affirmat aperte gl.
& ibi tenet Io. And. si non reclam. capitulum. & nō poterit
reclamari post 40. an. cū sit p̄scriptum fm̄ Io. And. ibi idē v̄
uelle ibi Inn. p̄sertim si opponit post actum iam celebratū. q̄
non interuenit consensu capituli. quia fm̄ eum p̄sumit p̄ o
solemnitate. nisi contrarium probetur. Et hoc maxime v̄r ve-
rū in actu de antiquo. prout in casu nro. put ibi tenuit Ant.
de Bu. per ea q̄ no. Io. And. in c. Albericus. de testi. & per id
quod no. Cy. in l. emancipatione. C. de si. in fr. & Inn. in c. in-
notuit. de eo qui fur. or. succesor. ad hoc qd̄ no. Bar. in l. ad-
monendi. de iureiur. in l. col. uerf. quoz qd̄ si reperiuntur.
¶ Fortificatur per id. qd̄ legitur & no. in c. peruenit. de emp.
& uendi. ubi fm̄ unum intellegendū. lex ex parientia pro tem-
pore ann. 30. p̄sumitur interuenisse solemnitas & consen-

sus requisitus. qñ tractabitur de p̄sumēda solemnitate
agitur de acquirendo sine dāno tertij: ut no. p. glo. & doc. in
d. l. si filius. & Ant. de But. in c. ueniens. el. i. de testi. dicit. q̄
factum ante 40. annos d̄ factum antiquum. per no. p. lnc. in
c. ueniens. de uer. fig. & ita pōt intelligi id. qd̄ ipsemet dixit
Ant. in c. illud. de p̄sum. ubi dixit. q̄ factum antiquum
intelligit arbitrio iudicis. ar. c. de causis. de offi. dele. & in l.
i. ff. de iure deli. Et per praedicta patet n̄rso ad allegata in
contrarium. q̄ a uerum est. q̄ requiruntur illa solemnitates.
attamen intercesse p̄sumuntur. Et per p̄dicta satisfactum
est tertij dubitationi: q̄ ex quo non tractatur de ualiditate
concessionis praedij de Triuifano. qd̄ quidem actu nunq̄ con-
cessum fuerit in feudum. sed tractatur de concessione feodi
de Montrono. unde non est attendendum an p̄dium de Tri-
uifano solum sit infefudari. uel non: sed illud bñ attendi dēt
in p̄edio de Montrono concessio in feudum. ut dixi. licet il-
lud solum nō fuerit infefudari. tñ ualuerit concessio per alie-
nata. Et s̄m̄t non oportet eadem rōne insistere circa quon-
dum dubium. s̄an habeat obesse. q̄ non fuerit cognitum per
Arch. an praedium de Triuifano fuerit solum infefudari; quia
de illo non querit. sed de p̄dio Montroni. ¶ Circa quintum.
s̄an unum par sp̄norum dicat esse annuus cēsus. siue cāno
compenset: Et v̄r dicendum. q̄ saltem canon cōpensatus debe-
ret iudicari ille. q̄ ascendit ad redditum. qui percipitur ex re
ipsa facta diminutione. 6. partis. ff. si fructus ascendebant ad
duodecimam. compensatus canon erit in decem. ut in auth. a
petua. C. de sacrosan. eccl. seruata distinctione de qua ibi. &
in s. q̄ a uer. idē ibi Ang. in fi. cū seq. & ibi gl. ord. i. aucthē
nō alie. plene no. Spe. i. ti. de locato. s. nūc aliqua. uer. ut ait.
cū uer. sequen. & legit & no. in auth. de aliena. & emphy. s. a.
cū uer. & plene p̄ Bar. in d. auth. perpetua. bñ facit tex. in l.
lex utaq. in auth. de nō alie. Sed his nō obst. non pōt p̄di-
cta locū h̄re in feudo. sed in mera emphyteusi. prout locut.
Hoc p̄bo per tex. in c. ad n̄m. cū ibi no. per Io. de Imo. de
reb. eccl. non alie. ubi dicit. q̄ ecclia possit laico in feudum
uillā cōcedere cū hoc. q̄ laicus pro feudo soluere. C. de iur.
tm̄. & ita soluit laicus primo anno & redditus excedēs dictū
summam 80. percipit ex redditibus feudis. d̄ ibi. q̄ si ecclia
fuit enormiter lesa. pōt restitui in integrū aduersus con-
trētū. ut ibi no. v̄r dicendum. q̄ de iure cōi ēt ibi poterat re-
scindere contractum per remediū i. l. 2. C. de rescin. uen. qd̄
erat decepta ultra dimidiū iusti pretij. qd̄ constat uideam̄
q̄ pretium. seu ualor rei discernit ex qualitate redditus
i. quos. C. de rescin. uen. & no. in l. 2. eo. ti. ergo patet. q̄ ecclia
fuit decepta ultra dimidiū. si feudatarius primo anno re-
cepit ultra illa 80. q̄ pro integro feudo soluit. Ita dicit Io. de
Imo. in d. c. ad n̄m. q̄ licet doc. non tāgant. tñ pōt fm̄ uer-
rideri. q̄ feudum principat̄ non dēt dari p̄ pecuniarē
p̄ amorem & honorum dñi concedentis: ut h̄r in c. i. de loc.
do dato in uicem. l. commissoria. & sic non dēt fuit naturae
cunja emi. & iō hic non attendit pecunia data quō ad con-
derandū. an deceptio uenerit in contractu feudi. & forte fm̄
eum in c. ad n̄m. fuit feudum liberum & francum. & mobilē
soluebat. sed solū tenebat ad seruanda capitula fidelitatis.
de quib. in ca. i. de forma fidelitatis. & 2. q. 5. de forma
in proposito cū fuerit facta cōcessio in feudū nō principat̄
dēt cōsiderari pensio annua. ut cōmensurent redditus. cum
feudum principat̄ conceditur ab amore & honore con-
cedentis. ac ēt ut p̄sent ea q̄ sunt de natura iur̄i fidelitatis
iura supra proximē alie. Et licet iura iur̄i & promissionem
fidelitatis promissum sit annuum quid. non per hoc est. quā
dicat feudum: quia ēt interuentus pecuniae pōt accedere in
feudo. c. i. de na. feu. & d. c. ad n̄m. & ēt annua p̄fatio. q̄
appellatur reale seruitutum. no. Cy. in auth. ingressi. in ar-
tepe. q. C. de sac. fan. ecclie. & Bal. de pace Constantia. ubi
bellari. licet ubi sola annua pensio p̄fatur pro feudo. ali-
qualiter alteretur natura feudi fm̄ eos. Et quamuis uallus teneat
praedium concessum fuerit in feudū nobilitati uallus teneat
ad ea. q̄ sunt de natura iuramenti fidelitatis. ut latē teneat Io.
And. in addi. Spe. in rub. de p̄fer. in pen. & in vlt. col. & colla-
gitur ex no. per lac. de Bel. in prima cōstitutione feudi. in fi.
ergo

ergo q̄s probet, & cōcedendo illā rem in feudū potuisset tpe
concessionis eps cōcedere alteri pro maiori amore, non dī
esse probatū q̄ non sit facta concessio pro cōpetenti amore,
ad hoc l. p̄ticia rerum. ff. ad l. fal. & no. in d. l. 2. C. de rescin.
ven. unde illa oblatio & p̄missio fidelitatis q̄ teneat ad ea,
q̄ sunt de natura iuri: ut in d. c. 1. dī esse pars pensionis & ca-
nonis, arg. l. fundi partē. ff. de contrah. empt. Fortificat quia
ibi interuenit contractus plati cū solemnitatibus requisitis,
prout in casu nō p̄sumit interuenisse: tunc in dubio p̄sumit
contractū cedere ad utilitatē ecclesiæ: ita egregie dicit ibi
Bal. in c. 1. in §. col. qui feud. da. pof. arg. l. 1. C. de p̄dijs mino.
li. 1. facit, qd̄ no. Spe. in rit. de emp. & vend. s. nunc uiden-
dum. el. 1. uer. & vī. cum fi. Et licet inueniat, qui offerat eccle-
siæ * condonem meliorem, non per hoc aufert res pōt ad con-
ductore, ut no. Bar. per illum tex. in l. 2. de fun. pa. l. 1. t. & lo-
quit et ille in persona privilegia locante: ut patet ibi iun-
ctis no. per gl. & doc. in rub. de iur. & fac.igno. & in l. 1. C. de
sacrof. eccel. Præterea et in contractu merē emphyteutico nō
seruant de cōsuetudine ea, quæ hīr in d. auct. perpetua, ideo
hodiernis t̄pibus oēs contractus tenent & sustinent de cō-
suetudine: ita dicit et per latiora uerba Spe. in tit. de locato.
s. nunc aliqua. ver. sexto quartē. & idem de mente Ang. in §.
quia uerō. in auct. de non alie. ¶ C. sextum dubium, qd̄
operet cūra p̄dicta effectus dīe appositæ in literis ap̄p̄is:
videlicet ex certa scia, sup̄plentes oēs defectus, s̄qui tam ra-
tione solemnitatis, q̄ alias forsitan interuenirent, nō opor-
teret insistere, postq̄, ut apparet ex p̄missis, nullus pōt cense-
ri eius defectus, tñ dato q̄ aliquis et in eis defectus, tñ dī-
co, q̄ ista cūra tollit oēs defectus inductos de iure positio,
* non aut defectus iuris naturalis, ut et tex. in clem. sepe. in
verbo exterum defectus de uerb. sign. & in cailla. & ibi no.
Ant. de But. de elec. & no. Spe. in tit. de locato. s. nunc osten-
dendum. uer. 17. & Ant. de But. in c. 1. de trans. & lo. de Imo.
in l. 1. qd̄ consulebāt. in 8. col. ff. de re iud. Nā ut dicit D. An.
in d. c. 1. Papa approbādo actū ex certa scia cum cūra sup̄plen-
tes & c. tollit defectū solēnitatis et substantialem, ut patet in
statutis laicorū sup̄ ecclesiasticis negotijs, q̄ statuta licet sint
ipso iure nulla, tñ per p̄dictas cūras positas in approbatione
ap̄lica validant, alleg. loium. C. de testa. arg. l. fidei iussor. s. r.
ff. de pign. non tñ tollit defectū naturalē, uel surgentē ex cā
naturali, uel defectū surgentē ex impotētia Papæ uel alterius,
qui dīctis claustris utit. allegat tex. in d. cūra pastoralis uer. cā
reū defectus, faciunt non per doc. in l. 1. filius. q̄ cōc. ff. de
dona. ¶ Sed non est dubiū, q̄ illud, qd̄ in concessione rei eccle-
siasticæ requirit consensus cap̄i, & tractet de utilitate eccle-
siæ & similes solēnitates, sunt inductæ de iure positio, patet,
quia interdū uidemus, q̄ talis solēnitās non requirit de iure.
1. 2. q. 2. t̄rullas. & no. in c. nulli. in gl. iure. immobilē. de
reb. eccl. non alie. & ad hoc tex. in c. p̄posuit. de cens. Præ-
terea fortificat in dīctis literis ap̄p̄is, q̄ Papa narrat d. concessi-
onē celsiue in utilitatē ecclesiæ, ergo talia uerba narratiua,
seu enunciatia plata in literis apostolicis p̄bant ita esse,
prout narrat, qn̄ Papa fundat intentionē suā ex tali narratio-
ne, quā facit, ut et gl. ordi. in cle. 1. de proba. & in c. nōnulli.
de resc. in gl. in verbo sp̄ale. ultra mediū. ver. ad hoc dicit Io.
¶ C. septimū dubiū puto, q̄ licet sup̄pleat aliquid pro
cōpetenti censu ecclesiæ, non p̄ hoc erit derogatū dīctis bul-
lis de d. prima cōmissione loquentibus, nec per hoc intelli-
git derogatum primo contractū, nisi quantum ad sup̄pletionē
census, qd̄ probat, nam dīcta prima concessio tenuit, & præ-
sertim non tenet stātibus dīctis cōfirmationibus, & stāt ista
simul, q̄ contractus teneat cū ecclesiā, quæ concessit ex tali
concessione vii, clarius Io. And. in c. 1. de integ. resti. unde
stātē ualiditate cōtractus licet aliquid sup̄pleat loco p̄titi, uel
p̄sonis, nō vī per hoc recessum ab ipso p̄cedenti cōtractu
tex. est in l. 2. C. de rescin. uen. & in c. cum cā. de empt. & uen.
Ea enim q̄ sunt cā augendi, uel confirmandi ius, non debent
diminutionem inducere. l. si mancipia. ff. de fun. inst. sequit
ergo, q̄ ista nō erit proprie alienatio, facit, q̄ ubi cōtractus
concessionis factæ ab ecclesiā renouat, extra in c. 1. de p̄c. non
dī alienatio, nec de eo iudicat, q̄ ut de prima concessiōe, imō

solus piatus sine cōsensu capituli eā facere pōt, ut no. Spe. in
ti. de loca. s. ceterū. uer. ceterū, circa fi. & no. D. Car. & Io. de
Imo. in c. 1. de præcar. facit, qd̄ hī in c. 2. de feud. Confulo tñ
dīcto casu, q̄ hīdes D. Philippini proteſtentur, q̄ non inten-
dunt ad primo cōtractu recedere, nec illi alteri derogare, &
saluū sibi ius q̄stū ex cōfirmationib. antedīctis cōseruare,
ar. l. si debitor. s. 1. ff. q̄. mo. pig. uel hyp. fol. & l. 1. q̄ s. p̄li-
que. ff. de reli. & sum. fi. & eius qd̄ no. in l. elegat. in prin. ff.
de pig. act. ubi gl. q̄ optime facit ad propoſitū, & illā ibi ad
similes cōtractus pōderat Bar. alia s. Bal. & p̄ easdē rōnes est
9 decimū id, qd̄ q̄rit. ¶ Circa octauum q̄stū, q̄ p̄ emptione
unius p̄dijs assignandū ecclesiæ in sup̄lementū canonis cōpe-
tētis, ex quo et posset ecclesia percipere aureos sex singulo an-
no non intelligit derogatū primæ concessiōi & dīctis cōfir-
mationibus, nec reperio in literis apostolicis, q̄ papa uolue-
rit, q̄ feudū esset obligatū pro canone cōpetenti, q̄ hoc fit
d de iure cōi, & ut in §. cire. in auct. de nō alie. & ad hoc pōde-
rat Bal. i. auct. si quas ruinas. in §. col. C. de sacrof. eccubi re-
putat ad hoc illū tex. esse mētē tenendū, tñ nihil repugnabit
si emat ecclesiā p̄diū, ex quo heat recipere sex ducatos, p̄ cō-
petēti mercede, nā ubi p̄diū tale abq̄ culpa ecclesiæ sibi ueni-
cere, hēt hypothecharū feudū pro d. sup̄plemento cōpeten-
tis canonis. Super nono q̄stū, an in dīctis mutationibus re-
quirat autoritas Papæ, sup̄er uacuo hæſitari vī stantibus iū
10 dīctis. ¶ Circa decimū dubiū, q̄ ista alteratio, sup̄ sup̄lemento
cōpetenti, canonis non inducat mutationē cōtractus, nec dī
nouā alienationē nec concessionem fieri ab ecclesiā, & stātē
p̄sertim prima licētia Papæ de cōcedendo pro cōpetenti ca-
none, q̄ licētia nō diceret expirasse, dato q̄ illa concessio
a principio facta D. Philippino non teneatur, ut no. Inn. & alij
in c. in literis. de off. dele. & in c. 1. de re iud. Aut ergo concessio
tenuit, & frustra q̄ritur, nec in renouatione talis licētia
necessaria esset, dato q̄ et in prima concessiōe appositæ tñc
fuisse, p̄ ea q̄ dixi in 7. dubio, aut concessio non tenuit, &
adhuc dicitur durare licētia Papæ, ut mō dixi. Quinimō
et qn̄ ista alteratio census induceret nouū contractū aliena-
tionis, uel concessionis rei spectantis ad mensām ep̄i, non
vī, q̄ requiritur licētia Papæ, qn̄ non processit iurū ep̄is
pi de non alienando incōsulō Romano Pontifici, ut tenuit
Inno. in c. 1. de his q̄ sunt a præla. & Arch. & Io. And. in
c. 1. de reb. eccl. non alie. in 6. in nouella, allegat gl. iūctō tex.
q̄. 2. c. q̄nq̄, nec cōtrariū reperit iure exp̄ressū fm̄ doct.
in dīctis locis. Circa undecimū & vltimū dubiū, si nō
fuit petita inuestitura intra quinquennium a die, quo præ-
sens ep̄s designatus fuit per heredes, an priuati sint uel pri-
uari possint iure suo? Præſuppono, q̄ in cōtractu præcario ve-
rum est, q̄ nisi fiat renouatio de quinquennio in quinquen-
nium quis cadit a iure suo uolente ecclesiā. c. cum ibi not.,
maximē per Host. de p̄cario, sed nos non sumus in præcario,
sed in feudo. Præcarium. n. conceditur ad uitam recipientis,
& dēt fieri dīcta renouatio ad quinquennium in quinquennium,
secus in emphyteusis, feudo, & similibus, ut no. gl. 10. q. 2. in
11 c. præcaria. & no. doc. in d. c. 1. s. si de præcar. figit in p̄po-
ſito, si qui ex dīctis heredibus erant minoris, ceterē intra an-
num & diem non petierunt inuestituram a successore in di-
gnitate nō ueniunt priuati pro negligentia decursa usq̄ ad
14. annū, ut in ca. imperialē. s. præterea si quis de prohib.
feu. alie. p̄ Fed. & in c. 1. minori. & c. seq. d. c. fey. fey. cōtra-
inter do. & agna. si tñ erāt adulti minores 25. annis, poterūt
feudo priuari, tñ possunt petere restitū. in integrum? aduer-
sus negligentiam, ut no. glo. & doc. cōterē in d. s. præterea si
quis. & Host. in sum. de seu. s. quib. modis uer. sed nunquid,
& Io. And. in addi. Spe. in tit. de seu. in §. si. in add. in c. 1. mi-
nor. si uero, ex ceteris annis 20. q̄ s. fuerunt in negligentia,
tunc iura uidentur uelle, q̄ possunt priuari feudo, si negligē-
tes fuerint per annum & diem hīdes a tpe mortis defuncti
uafalli, uel etiā a tempore creati noui successoris in dignita-
te episcopali. c. 1. in prin. q̄ fuerit prima causa beneficij a-
mittēdi. c. 1. de c. cōrad. c. 1. quo tempore miles. cum ibi
no. & in d. s. præterea si q̄s. non dico, q̄ ipso iure sint priuari,
sed dño feudi uolente, * ut no. glo. in l. 2. ff. si ager uecti. uel

em-

Liber Primus Consil. Alexand.

emphy. pe. quam ad hoc allegat Bald. in l. fi. C. de reuoc. do. & l. 2. c. ubi no. p. Bart. & do. C. de iure emphy. tñ ad huc qñto casu enitari poterit, qñ feudo non priuatur in effectu, nā aut iuramentum ex parte discipuli hñdum prastitutum fuerat p̄decessoribus dicti episcopi recipiēti p̄ se & suis successoribus, & nō erit necessaria noua petitio inuestitura* & noua prastatio iuri fidelitatis. Item non requiritur in persona successoris in dignitate, c. ueritatis, & ibi no. de iureiur. & no. lac. de Bel. & alij in c. i. in prin. quia fue. noua cā be. amit. Bal. in l. 1. s. excepto. C. de cad. tol. Et idem si non esset facta mentio de successoribus: sed iurñ esset prastitutum non persona, sed dignitati sñm doc. in d. c. ueritatis. argo. c. qm. Abbas. de offi. dele. qualis aut fuerit forma di. Gi iuramenti, nō liquet mihi: quia hoc non est extensē positum in infirmitatibus mihi transmissis. Item dictum tps non currit hñdibus, nisi a die scientiæ* s. postqñ sciuerint naturam dictæ concessiōis feudalitatis: ut no. gloss. & doc. in c. i. in vers. annuum quo tempore miles, & docto. in cap. 1. de c. Corad. Et ibi fortius dicit Bal. qñ allegans heredes esse priuatos per lapsum dicti temporis hñc necesse ostēdere, qñ dictū tps anni lapsum est post tps a die hæreditatis aditæ, per l. i. C. si ut se ab hæ. abilit. & ēt habet probare, qñ lapsum est d. tps a die scientiæ, qñ prastituitur ignoranti. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. & in l. i. eius qui in prouincia. ff. si certum pet. & in l. fin. pro sue. Mouerēt, qñ dicto feudo non sunt priuandi ipso iure: dato ēt qñ negligentes fuerint, nisi appareat dñm feudi eos uoluisse esse priuatos: & ita si postea appareat ex aliquibus actibus, qñ uoluit eos priuari, ut quia a uasallo seruiri debuit agno uit, seu accepit, uel simile, non poterit postea dñs allegare uasallum esse feudo priuatum: ut no. gloss. & doc. in d. c. i. in prin. quo tpe miles, & no. doc. in c. i. in prin. qñ fue. prin. cau. bene. amit. arg. l. post dotem. ff. de leg. comm. & in l. 2. ff. de iure do. & in l. i. de eo quod certo loco. Sed præsūponitur, qñ episcopus fecit requiri istos hñdes ad recipiendum renouatio nem inuestituræ, ergo apparuit, qñ uoluit eos priuatos esse, & non enim uerbis tantum, sed etiam factō uoluntas datur intelligi. Paulus respondit, non tātum uerbis. ff. rem ra. ha. & in l. de quibus. ff. de legi. & potuit solus p̄p̄latus sine consensu capituli in hoc p̄iudicare ecclesiæ, ut pluribus ratio nibus firmat D. Florentinus & Io. de Imo. in c. potuit, super gl. mag. de locato. licet de hoc fuerint opi. in contrarium, per quas quantum ad ultimum fundm̄ res non sit sine dubio: p̄ poterunt d. heredes ex p̄dictis plenius in factō instructi colligere quo capite tutius fundare possint, si uel ex capite minoris etatis, uel ignorantie uel alterius impediementi, seu aliter, prout ex dictis supra notatis colligitur.

ADDITIONES.

- Sic questio inter episcopum Brixiensem. Vide ēt. Abb. in c. utrū. col. 3. de fo. compe. ponentem, quis sit iudex, quando episcopus contendit de feudo. Et de gōne iudicis competentis in feudo consil. iur. la. conf. 60. 1. lib. Et plura ponit Gram. dec. 1. col. nu. 13. cum seq. Decius in c. cæterum. col. pen. de iudi. Alex. conf. 1. col. 1. lib. 5. Natta.
- Index adhuc poterit recurari. Panor. Fel. c. infirmate. col. 1. de offi. deleg. b. 40. ann. Deci. conf. 6. col. 4. * Nota, qñ ueritas temporis, ēt in ecclesia, facit prastitutum omnia solemnia. Et tenet in his terminis Dec. conf. 329. col. fin. & latē eam consil. 341. Et plenius Consil. 409. & Sequitur Alex. hic Matth. dec. 251. in fi. Natta.
- Prastituitur interuenisse. Idem latē Explica Dec. consil. 341. Et sequit Consil. 463. col. pen. & consil. 532. col. 2. Notat ex decreto prastitutum utilitatem ecclesiæ. Sequitur la. consil. 191. l. Fallit si contrarium appareat Decius consil. 479. col. 2. & consil. 142. col. 3. & Alex. hic sequitur Dec. consil. 53. col. 2. & uide Alex. consil. 92. col. 8. lib. 6. Natta.
- Ecclesiæ. Vide de hac aliquid per Bar. in aut. qui rem. C. de sacrosan. eccle. Natta.
- De iure positio. 3. Propter ea potest princeps ratificare suam nullā gl. no. 9. c. nullus, per quā ita Bal. in l. rescripta col. 3. C. de prec. impe. offi. Arg. in l. i. de iudi. finem. ff. de iudi. ponit. Dec. in c. prudentiam. de offi. fidel. & est bonus tex. in l. adoptionem non iure facta. ff. de adoptio. Nat. c. Supplentes adde. Rom. sig. 412. Alexand. filius a patre in fi. de lib. & posth. Car. cl. pastoralis. §. p. de re iudi. Soc. consil. 120. memini. columna 3. au. 4. lib. 3. Fel. c. xp̄e. p. 1. colum. 17. c. postulat. col. 16. de rescrip. Dec. consil. 441. consil. 516. col. seq. 541. la. conf. 86. colum. 91. 3.
- Defectus naturalis in Papa non tollit. Idem tenet la. consil. 86. colum. pen. lib. 3. Sed postuius frigidum la. consil. 101. col. 3. lib. 5. Et quod

hic dicitur per Alex. Fallit, si Papa refert se ad supplicatā, & adde c. c. fula. Si narrata sunt vera, quia subreptio uincit. Dec. consil. 142. col. la. Et de hac clausula, Supplentes omnes defectus, uide etiam Alex. consil. 91. col. 7. lib. 6. & consil. 219. col. 1. lib. 6. Et quid optineat auctoritas principis confirmans contrarium, & suppleat, Alex. consil. 240. col. fi. lib. 6. Et non tollit defectum citationis, Alex. consil. 52. col. 4. lib. 7. Et Alex. huc loquitur Dec. consil. 341. col. 2. & consil. 410. col. 4. Et hæc clausula non operatur expressa salubritas, nisi ubi cognitio causæ exerceatur. Dec. consil. 541. in fi. & in cap. 1. de confirmat. uel inu. Natta.

d Communis dixit in consuet. Par. §. 2. glo. 4. 7.

d Restitutio in integrum. Dicit Gui. Pap. q. 166. Sed quia supra potest purgari mora antequam l. s fuerit contestata. Seu saltem statim inuestitura recipiendo, postquam fuerit interpellatus. Natta.

• Volente. Et sententiam requirit. Soc. consil. 66. col. p. lib. 3. Iacob. Aluar. in d. c. Imperiale. §. praterea si quis, in apo. tex. Sed qñ ipso iure tenet Calder. consil. 6. in fi. sub tit. de feudo. Et articuli tangunt. l. al. in tract. super gl. que quidem inuestitura, uerū item dubitatur. Et uide Aluar. in c. 2. in apo. tit. que fuerit prima causa, bene. amit. Et opi. Calde. amplectitur Io. de Ana. consil. 3. incip. Vlra alia dubia. Dicit tamen ibi Bologn. in addit. qñ non licet propria auctoritate ingredi possessionem, nisi prius præcedat declaratoria. Item, qñ ipso iure, Bal. elegans in consil. 301. proponitur, quod patres 1. lib. Sed Car. conf. 74. in discussione premisi articuli, primo dub. fauendo pupillis, col. 5. uerū item col. ultimum qñ propter inuestituram, & consil. 128. in q. que ueretur inter Andream 4. q. net requirit sententiam condemnandam: or. 7. Quod etiam tenet Gui. Pap. q. 164. incip. Alia questio. Et etiam, qñ uasallus feudum ipso iure, Dominus non ingreditur corporaliter possessionem feudum præcedente declaratoria. Alex. consil. 203. col. pen. in fi. eod. lib. Et uide Bal. in terminis in c. que in ecclesiis. col. 8. de consil. quem sequitur Alex. consil. 124. infra eod. lib. Et articulum istum latē tangit Fel. in c. d. uisus. col. 8. de rescrip. Et quod requiritur sententia tenet Alex. consil. 92. in fi. lib. 6. & clarē Pau. de Cast. consil. 84. col. 2. lib. 2. secundum ratiōem impressionem. Dec. consil. 144. col. pen. Pau. de Cast. in l. qui seruum. C. de fer. fugi. la. conf. 107. lib. 4. col. 3. Cur. iun. consil. 142. lib. 4. noua causa 466. lib. 1. & 429. lib. 1. Natta.

• Inuestituræ. Immo necessaria erit petitio inuestituræ, sed non prius iuramentum, ut per doct. in d. c. ueritatis, & Aluar. in d. c. 1. que fuerit, bene. amit. Et sic non euitabit feudum amissio. Natta.

• Sciens dixit in consil. Par. §. 1. gl. 7. num. c. cum seq. Alex. infra la. consil. 14. nu. 5.

f Solus dixit consue. Par. §. 13. gl. 2. nu. 2. intelligi, si solus habet auctorisationem, per no. super consil. Par. §. 30. q. 29.

S Y M M A R I U M.

- 1 Statutum, quod stante patre mater non succedat, si etiam soror ipsi perisset cum a succedat mater excludo patrem.
- 2 Fawor agnationis conseruande consideratur, contra nu. 7.
- 3 Masculinum non concipit femininum in odiosis, & ubi diuersa iustia.
- 4 Derogatio generalis non extenditur ad speciales casus eiusdem legis.
- 5 Verba præcisa recipiunt interpretationem.
- 6 Statutum excludens aliquem, excludit remotiorem.
- 7 Successio magis debetur ascendentibus, quam transuersalibus.
- 8 Nominatim dicitur, quod certum ex uerbis elicitur.
- 10 Liberi emphyteutæ an præferantur in renouatione, quod sit. nu. 11.
- 12 Liberæ uerbis recipit restrictionem.
- 13 Copula non semper requirit concursum utriusque.
- 14 Liberorum appellatione uniuntur femine etiam in contrariis.

CONSILIVM LXXX.

• **V**is o * & oportune animaduerso tit. q. præmissæ. Vide prima consideratione dicendum, matrem Forlensem in successione præferendam, fūe per Forlensem, siue eius legitimum administratorem adita fuerit paterna hæreditas, fūe non, quia ex potentia suitatis etiam illam non aut tam ad quoscunque transmitti, secundum ueram opinionem lapud hostes, C. de suis & legit. l. si fratres. C. de iure deliberandi. lib. h. o. s. si. ff. de stip. l. si hæreditatem s. filius de castren. pec. l. Lucius. ff. de iure fisci. l. uentre. cum multis concordant. & ibi plenē scribentes. ff. de acquir. hære. & per doct. in l. si infanti. C. de iure deliberandi. Nam fūe iuris communis censuram intueamur, præfertur mater in ludo hæreditate filii auiæ maternæ & amicæ. l. 2. quasi per totum. l. i.

l. ff. de tertullia. l. fin. & in auth. de funto. C. eo. ti. & instit. eo. ti. s. sed cum auia. ibi matrē omnibus legitimis psonis anteponebat excepta fratris & fororis psona & c. Sine ēt inspicimus iuris municipalis dispositionem: Nā in statutis, de quibus in themare, non vī casus, de quo queritur, expressus. cū de auia materna & amita nulla mētio habita sit: & ideo remanet in dispositione iuris cōis. l. commodissimē. ff. de libe. & posthul. l. i. extraneus: de cond. ob cau. & in l. si cum dotem. in prin. ff. sol. mat. quod apertē attestantur statuentes in vlti. ver. nou. extantibus, q. si nec frat. & c. & etiam vltia statutu. in prin. in ver. vel auo paterno & c. & ibi in verbo, quib. omnibus deferentibus, iuncto dicto statuto dicente, q. masculinum concipiat femininum etiā in odiosis & pnalibus & c. quia vī posse ridentur, q. statuta pmissa casum nostrum attingere non videntur, q. loqui videntur, q. extat auus paternus, siue auia paterna & mater defuncti tñ: seu q. extat mater defuncti, & patruus, seu amita tñ: auo q. nō oēs ista tres persone extarent & simul cōcurrētes mater & auia paterna & amita. Hoc aut iudicare vī pēis statutu vltimū in prin. dum alternatim loquitur, ibi, superuenientibus patre vel fratre, seu fratribus, vel fororibus utrinq; coniunctis: vel de latere patris tñ, vel filijs fratrū, vel auo paterno & c. de curru ditionis, vel natura est nullo modo copulare. l. si quis ita stipulari fuerit 10. aureos. & in l. si q. ita stipuletur, si natus. ff. de verb. obl. l. cum qdā ad fi. de verb. signi. c. inter ceteras, de rescis. Pro hoc in specie adduco id, quod voluit Petr. de Anch. in repe. c. canonū statuta, de consi. vers. inter consilia q. habeo & c. ubi dicit q. quod si statuto cauet, q. stante patre non succedat mater filio, & contingat extare matrem, patrūm & fororem defuncti, de qua in statuto non erat facta mentio, q. isto casu mater nō excluderetur a patruo: imo admittet matrē & foror, iuxta auth. defuncto. C. ad tertul. ex quo casus pēdictus nō erat in specie pmissus a statuto, & ita refert fuisse de facto consilium p collegium Perusinum. * Pro hoc ēt quod nor. Bal. in l. i. l. i. in l. col. C. de coll. ubi p plura cōcludit, quod si statuto casum est, q. mater non succedit extantibus agnatis defuncti, & contingat extare matrē & agnatos, & aliquos cognatos transuersales q. de iure cōi succederent, patre nepos fororis. q. iste casus nō ut a statuto decisis, & iō tunc per existentia agnatorum non repelluntur mater & cognati, ita voluit Bal. in effectū in l. quicunque. in 2. col. C. de seru. fugit. ubi dixit, q. stante statuto, q. patruo extante nō succedat auus maternus, si filius decēsit superstitibus patruo & auo materno & auia materna, de qua non erat facta mentio in statuto, nā tunc admittetur auus & auia, quia auia non exclusā trahit ad se aum exclusum patruo exclu. l. si. C. de legiti. hared. fm eum. Accedit, quod nor. Bal. in l. q. verō. ff. de legit. in 2. col. ubi dixit, q. statutu excludēs amitā non excludit materatē, de qua in statuto mētio facta non est. Ad idem, quod nor. Bald. in l. si qua. C. ad tertul. ubi decidit, quod stante statuto, quod fratres patruales excludant matrē, & nihil dicit de amita: pone, q. super sunt fratres patruales & mater & amita, nā decidit isto casu, q. extat locus statuto. b. Preterea, ut dictum est, dictum ultimum statutu ut facere dīam inter masculos & feminas, pater ibi in prin. in vers. ex filijs, vel filio masculis. in vers. pēdictis autem fratribus, & hanc dīam facere debent statuentes ratione cognationis & familiæ: conseruandā q. per ipsos masculos conseruatur. l. iuri. consulti. post prin. ff. de gra. insti. de legit. agnat. success. l. si qdē. & republicā: interesse dī. l. 1. s. ff. de ven. in pī. ita declarat lab. de Aren. & Cyn. in l. 1. C. ad l. iul. de adult. s. 1. & Bar. in liberorum. vers. his pze missis. ff. de verb. signi. & in l. 1. s. iudicē dicit ad tertul. & Bal. in l. si. C. de ius uoca. & l. cū oēs populos. l. 6. col. C. de sum. Trinit. Vel fm Bal. in l. Titia cum re. l. i. ius. Titius, per illum text. ff. de leg. 2. rō dīci fauē est, q. ut experientia docet maiora onera supportant masculi, q. femine, ut ibi. Si ergo dictum statutu ultimum dīam facit inter mares & feminas, ergo cessat dispositio statuti dicentis, quod in pnalibus & odiosis masculinum concipiat femininum, maximē cum in fine dicti ultimi statuti dicatur, q. illud statutu sit Lib. I. Consi. Alex.

precisum: & oī alij statuto & iuri cōi derogatoriū. Nā, ut dicit Bald. in l. 1. C. de execu. rei iudi. vers. sed quid si in statuto sunt hæc uerba, videlicet, q. illud statutu sit precisum, operatur, hoc, ut adeo intelligat statutu strictum & firmatum, ut ab eo nullo modo recedi possit, alleg. no. in l. placuit. in gl. fi. C. de iud. Vnde vī q. isto casu masculinum non concipit femininum: * tum quia statutu positū sub rubr. masculinum genus & c. hoc casu non vēdicat sibi locum, ut proximē dixi, tum ēt quia de iure cōi masculinum non concipit femininum: q. sumus in materia exorbitanti & odiosa. l. 1. s. quare. ff. de uent. in pos. mit. l. qui quis. cum ibi not. C. ad l. iul. maic. & plenē per doc. l. 1. in fin. ff. de pēnis. Et ibi dicit, q. vbi non est eadē rō in femina, quē in masculo, nunquam masculinum concipit femininum, probatur in l. si cut. in prin. iun. cō. ff. de ope. lib. & no. Bar. in l. si ita scriptum. ff. de leg. 2. Sed in proposito non est eadē rō in femina, quæ est in masculo, cū per masculinū genus conseruet agnatio & familiæ: & cū per ipsū maiora supportent onera; vt iā dictum est & c. ergo idē, ut no. Cyn. in l. quicq. in 1. q. in fi. C. de res. sug. p. Spe. & Io. And. in ti. de disput. & alle. s. post hæc. ver. ubi masculinū & c. & gl. in c. gñali. de elect. in 6. & no. Host. in c. Raynaldus. de test. per Arch. l. 7. q. 4. si quis suadēt, per lac. de Aren. & Bar. in l. si quis in tantā. C. unde ui. per doc. post Guid. de Suza. in l. si quis id quod. de iuri. dī. omni. iud. & Bar. in l. iura. in fi. ff. de legi. & plenē Bald. in l. quicq. & in d. l. qui quis. & in l. in multis. ff. de sta. ho. & in l. Gallus. in princ. vlt. col. ff. de lib. & posth. & per doc. maximē per Io. de Ligne. in cle. 1. de elec. Ad confirmationē pēdictorū facit posterior statutu, in vers. pēdictis aut fratrib. & c. ubi dī. q. forores persone defuncti, quæ de iure cōi succedere debent vñ cum matre, exclusā auia paterna, q. in successione est remotior, excludit per oīa ipsā matrē. ar. auth. multo magis. C. de sacros. eccl. cum vul. Sed pmissis non obstantib. contrariam insim de iure probabilior puto. q. auia paterna præferat oīs, præterquā in legitima uirtute dīctorū statutorum, videlicet statuti, auus paternus & c. & statuti positi sub rubrica, de successione ab intestato. ibi, succedere debeant pī, vel auus paternus, iuncto dī. statuto sub rubrica, q. masculinū concipiat femininum, ēt in materia pnalī & odiosa & c. Ad qd' ostendendum præsuppono, q. t. quāvis in fine dī. statuti sub rubr. de successione ab intestato dicat, q. illud statutu sit pēcisum * oī alio statuto & iuri cōi derogatoriū & c. & non tñ per hoc vī derogatorium dī. statuto sub rubrica, q. masculinum genus & c. Hoc decidit autoritate glo. nostræ no. in auth. de har. ab intest. in princ. in ver. uocantib. per q. dicit Bar. & alij scribentes in l. sciendū. c. in prin. ff. qui satisd. cogā. si iuris nouatione nouiter facta continet cā nullitatis aliquo alio non ob. non per hoc impedit determinatio & distinctio, quæ fieri dēt per alia statuta antiqua, & idem voluit Bar. in extrau. ad repri. in ver. non obstantib. & Io. Andr. in add. Spe. in ti. de exec. fen. s. postremo. Pet. de Anch. in rep. c. canonū statuta, de cōst. ner. sed hic qro, si in noua lege & c. Facit l. sed & posteriores, de leg. & qd' no. Bar. in l. 1. s. & par ui. ff. qd' vī aut clā. ubi statutu disponit, q. cōtra insim nulla alia exceptio opponi possit, q. exceptio solutionis, per hoc nō intelligit derogati aliter statuto, quo pmissum erat, nō nullas alias exceptiones opponi posse, p. no. in d. s. & parui. & in lita nobis pudor cordi est. C. de adul. & c. qd' sequitur Bal. in l. 1. in ult. col. C. de condi. inde. & D. Ant. in c. cū quis, de res. spol. & Pet. de Anch. in cle. 1. de sequel. poss. & fruct. ¶ Conseruant ēt ex his, quæ no. Bal. in l. oēs populi. ff. de ius. & iu. in 20. col. ubi dicit q. si statuto cauet, q. oīa statuta pēdisē dī. feruent, q. nihilominus recipiunt interpretationē ad gl. & à l. licet non ab hoīe. alle. l. ius. C. de adul. & q. ēt uerbū pēcisum recipit interpretationē laudabilē, all. l. si stipulari sum Damā. in ver. cōtinuō. ff. de uerb. obl. & idē cōcludit ēt Pet. de Anc. in d. c. canonū statuta. in ver. occurrit alia qd, q. ēt est cōis & c. Et ita declarat, quod no. Bald. in d. l. C. de execu. rei iud. bene faciunt no. p. Bar. in fi. q. princ. & p. Bal. in auth. si qua mulier. in fi. C. de sacros. eccl. & in l. si q. filij. in fi. C. de lib. pte. & in l. nō dubiū. in 3. col. C. de legi. & in l. 1. Consi. Alex.

M maxi.

Liber Primus Consil. Alexand.

maximè in utriusq. C. de lib. præt. & Ang. in l. si ita scriptū, de lib. & posth. in quib. locis vñ esse cōis cōfō dīctorū per plu-
 ra, qñ si statuto cautū est, qñ statuta oīa nō recipiant interpre-
 rationē, uel glossenē, hoc non obstat statuta recipiēt iustam
 & legitimā interpretationē, ex quo infert, qñ dicta uerba, qñ
 statutu sit scilicet &c. non impediāt quin debeat dī. statutum
 distingui & interpretari fin formā alterius statuti disponē-
 tis, qñ masculinū genus &c. ¶ Et sic statib. conclusio, qñ casus
 roster est in specie decus in statutis pñdictis, non obstat qñ
 loquar, qñ extat uia paterna, mater & amita simul & eodē
 tpe, per no. per Bal. in d. l. lillā, & in d. l. quicunq; & in l. si qñ.
 & per Pet. de Ancin. d. c. canonis statuta. cum concord. quia
 rñdeo, qñ indubitanter statutu loquit, qñ extaret auus pa-
 ternus, seu auia paterna unā cū matre, ut in ambobus statu-
 tis expressum & probatū est suprà, nec fuit necesse dispone-
 re de amita, uel de alius pñonis, qñ effectus remotionis matri, &
 auie paterna, qñ amita semper excludit ēr de iure cōi a ma-
 tre uel auia. d. a. h. defuncto. & in l. ad Tertul. in s. sed nra.
 ¶ Idē si statutu disponit, qñ auus, uel auia paterna excludant
 matrē qñ est proximior, bene vñ disponere, qñ excludant ami-
 tam, qñ est ulterior matrē & ēr auia. l. in prin. in gl. in ver. si-
 sco. ff. si quis aliquē testā. prohi. & no. Bar. in l. 2. s. videndū,
 ad Tertul. & Bal. in l. lillā. in prin. ubi dicit, qñ statutu s. excludi-
 dent matrē bene dēt excludere auia maternam, qñ remotior
 est. Probat ēr apertē ex decisione Bart. in l. liberorum. ff. de
 uerb. sig. uer. l. qñ vbi quid si filia dotata nō succedat extan-
 tis filijs masculis filia decēsit ante patrē superflite nepo-
 te mafculo, an postea decedente auo cū filijs masculis & su-
 perflite d. nepote excludat nepos ex filia; & determinat qñ
 sic, & tñ d. statutu non faciebāt mentionē de nepote ex fi-
 lia, ut ibidem, unde requirit fieri mentionē de pñonis, quē
 sunt patres, uel priores in successione, ita loquit decisio Bal.
 in d. l. quicunq; & in d. l. lillā. cū oībus concor. suprà alleg. nō
 aut requirit fieri mentionē de illis, qñ sunt posteriores in
 successione, ut proximē dixi. Bene faciunt no. per Cy. in l. j.
 C. quē sit long. conf. & per Bar. in d. s. videndum. in fin. & p
 Bal. in d. l. qñ uerō. in l. si uerō, s. de uiro. ff. sol. mat. & in l. ma-
 ximum utriusq. C. de lib. præt. & in l. fin. C. de ius uoc. & in
 l. scimus. circa pñ. prin. C. de inof. testat. & Ang. in d. l. de quib.
 ff. de legi. ¶ Nor. ob in super, qñ vltimū statutu dīam facit
 inter mares & fēminas, & in quo statuto subintelligat ratio
 agnationis conseruandē per mafculos: uel rōne onerum sup-
 portandorū &c. ut superius est dicissimū. qñ rñdeo primō,
 qñ quō ad excludendā matrē non vñ statutu considerasse fa-
 uorem agnationis conseruandē per mafculos: uel rōne oner-
 um per mafculos supportandorum, patet: quia statutu uol-
 uit, qñ soror uterina saltem per parte excluderet matrē, &
 tunc de iure cōi certum est, qñ in totum excludit soror ute-
 rina matrē extante, in auth. de hered. ab intestato, s. conse-
 quens. ibi, & exceptis solis fratribus ex uerbo; parente con-
 iunctis, & in d. auth. defuncto, & ibi doc. & Dy. in suo trac. de
 succel. ab inte. & Cy. in auth. itaq; C. cōia. de succel. & Bal. in
 l. 2. in prin. in s. qñ. princip. uer. fultur in queto, an pupillar-
 is excludat fratē pupillī &c. de vulg. & pup. & in l. 1. s. nūm.
 ff. de contratib. Rursus dixi: Bar. in d. l. liberorum. uer. h. pñ-
 misis &c. & fode. Imo in l. si uerō, s. de uiro. ff. sol. matr. ad
 finē, qñ licet statutu disponat, qñ statutibus filijs masculis se-
 mina dotata non succedat, non possumus arguere, qñ statuten-
 tes disponant hoc cā agnationis conseruandē, ex quo dicta
 rō in statuto non est expressa. Nam, ut dixit Bal. in l. si quis.
 quē est lex h. C. ad Tertul. posuit in casu nro mouere statuten-
 tes ad excludendū matrē per auum paternū: eo qñ in eo est
 qualitas agnationis. Eit minor ascendens ex linea pater-
 na & descendentes ius agnationis. l. filius. ff. de suis & legi. &
 in l. iurisconsultus, s. i. uer. sui, & ibi no. ff. de gradi. & lib. po-
 nit in auo & nepote in l. qui ē patr. & in l. 2. C. unde liberi.
 & in l. quem filius. ff. de adop. quē nō est in matrē, quē qua-
 litas agnationis est in auia paterna sicut in auo. Hac rōne u-
 tūtur specifice Bal. in l. si quis, loquit de amita. Vnde licet in
 auia cesset rō conseruandē agnationis pp propagationem
 & sobolem, cum auia paterna in se est apta cōseruare nomē

agnationis, quod quidē conseruare non potest mater defun-
 eti, & hoc est, qñ considerat statutu Pro hoc est tex. insinuat
 de legit. agnat. sicce. s. ceterum. cum (eq. ubi media iuris pru-
 dētia a successione repellat faminas habentes ius agna-
 tionis: eo qñ non erant quō ad appagationē apte conseruare
 agnationis, qñ fuit postea per Iustinianū improbatum, qñ si
 tis est, qñ fēminā in se retineant nomen agnationis. Conser-
 matur, qñ statutu per nomē naturali loquitur, fauor paternus
 frater, pater &c. qñ sunt nomē naturalia. l. uelulas. de capi. dimi.
 non aut loquitur per nomina ciuilia, agnati &c. & sic non vñ
 statutu considerasse ius agnationis per propagationem cō-
 seruandē. Itē licet statutu posterius faciat specificā dīam
 inter mafculum & fēminā: tñ dum loquitur de auo paterno,
 non ponit expressam diuersitatem inter auum & auiam; &
 sic in casu illo omisso locum vñ habere dispositio alterius sta-
 tuti disponētis, qñ mafculinum genus &c. facit d. l. commo-
 dissimē, cum concor. Præterea non ob. qñ statutu in versu
 dīctis aut fratribus &c. non excludat matrē per existentē
 sororum, nisi quantum est uirili ipsarum sororū: quia rñdeo,
 qñ non vñ abfurdū, qñ statutu magis faueat ascendētib.
 qñ transuersalibus: cum magis debeat hereditas a ascendē-
 tib; qñ transuersalibus: unde iura nō noluerūt præteriri de-
 bere ascendentes, & qñ præterantur, uel exheredentur, ha-
 bent bo. pos. contratab. & querelā & ius dicendi nullum, l.
 pater nullum. & in l. nā & si parentib; ff. de inoi. te. l. i. ff. qñ
 a parente uer. manu. & in auth. vt cū de ap. cog. s. hac autē
 s. possumus. iunctō s. aliud quod caputulum. & dī descendē-
 tium hereditas debita ascendētib; ēr de iure naturæ: ut in
 auth. de hare. & fal. s. primum itaq; facit. l. h. C. de codi. &
 l. nā & si parentib; & d. l. scripto. ff. unde lib. hac autē non mi-
 litant in trāuersalibus: ut in l. fratres. & l. i. fratris. C. de inoi.
 testi. Conseruant pñdicta, qñ nisi intelligeremus, qñ in d. l. stat-
 to comprehensa intelligat auia paterna, sequeretur abfurdū
 maximū, uidelicet qñ soror uterina, qñ nō recipit nomē agna-
 tionis, & qñ excluditur de iure cōi per auiam paternam, ut
 d. l. s. consequens. melioris esset conditionis, qñ auia paterna,
 qñ retinet nomē agnationis, & pp absurdum euitandum, dī-
 citur ēr in statuto recedere a pprio significatu, ut no. Bar.
 in d. l. oēs populi. in 6. qñ. principali. uer. iuxta pñdicta qñ &
 ff. de iusti. & iur. all. in ambigua. ff. de legi. ergo non est tole-
 randū, qñ appellatione auī paterni ueniat auia paterna in
 su illo, & qñ ē potior in successione de iure cōi, sed ut res nō
 deducatur. Nec est ob. qñ in statuto dīcatur, qñ extante aī
 quo denominato in dicto statuto succedere debeant alij de
 iure cōi, sed auia non est nominata in pñdicto statuto, ergo
 &c. Quia respon. illud dī esse nominatum, qñ singulariter ex-
 primit, uel ēr per quicq; aliā demonstrationem certum res
 dītur. l. nominatim. ff. de cod. & d. l. cer. ff. si cert. p. & in l. i.
 aut. s. sed qñ unū. ff. de uer. obi. l. quoties. s. si qñ nomen. dī
 hz. in f. Vnde dicimus, qñ licet qñ appellabāt ab interloco-
 toria debeant cāz grauaminis nominatim exprimi, si appel-
 las exprimat eas p relationem ad aliud, satis est, ut si p cau-
 sis grauaminis alleget, qñ sibi cōpetit exceptio pacti iur-
 iurandi oppositas in primo iudicio, pnt de eis apparet in
 actis. Ita refert Ang. de fecisse praticari. in l. ubi autē nō appa-
 ret. s. illud. ff. de uer. obi. p. l. asse toto. ff. de hare. in f. & in l. i.
 ita scriptum. ff. de cond. & dem. & qñ ibi no. doct. & idē Ang.
 in consilij suis cōs. 213. inc. Quēdā D. Anna & C. & Bal. in
 minorib; C. de his qñ ut indig. & in l. edita. C. de eden. l. i.
 col. & ibi dicit, qñ nō regitur, qñ p indiuiduū descendētib;
 exprimat, & p doct. in c. si de nou. ope. nunc. Sed ita est qñ
 nomen auus positum in statuto habita relatione ad statutu,
 qñ mafculinum genus demonstrat ēr auia, ergo cesset nomi-
 nata, p hoc quod no. Ang. in l. p. in prin. de ope. no. nunc.
 ubi qñ si appellans ab interlocutoria allegat unā cām grau-
 aminis fin. mentem necessariō cōprehēssam ex uerbis, & dī illa
 cā nominatim expressa, sed ita est, qñ (vt dī) probant, qñ ex
 mente statuentiū apparet, qñ sub noie auus, cōprehēdit etiam
 rōge dicat nominata. ¶ Circa fin. dubiū, qñ uerbo fērt, solum
 in dubiū refricari, Antato qñ descendētēs d. D. Forlouisie ex-
 ciderint a iure enphyteutico, deat potius inuefiri dicta No-
 bilis,

bñs, q̄ mater d. Forlouifia, aut auia paterna: pofito: q̄ Nobilis excludatur. Et vñ prima facie dicendum dñm rei emphyteuticæ ſen platū poſſe liberè inueſtire illū, q̄ ſibi magis placuerit, hoc p̄bare vñ tex. in c. ex parte. de feudis. in uerſ. liberè, vbi ſi deceſſit ua fallus, p cuius mortē feudum reuerſū eſt ad iñm, pōt alteri liberè cōcedere ſed ita eſt, q̄ verbū, liberè, importat idē, q̄ ſine alio cuius cōtradictione. c. licet. in ſi. de ſepul. in 6. non dubito, ſi liber aucto populus. ſi. de ca. l. libertas. in prin. ff. de ſta. ho. Secundo ad idē tex. in c. j. ſi uafallus ſeu. priuatur p̄ delictū non tranſit feudū ad filiū, niſi dñs ex gr̄a filio concedat. no. verbum ex gr̄a, qd̄ liberā facultatem & non iuris uinculū denotat. c. ſi gratioſe. & c. gratia. de reſer. in 6. Sed ita eſt, q̄ non p̄ ſolutionē canonis deliquerunt ipſi conductores aduerſus contractū, ergo & ſaciūt no. per Bar. in leum q. ad ſi. ff. de interdi. & rele. & per Bal. in l. i. ſupra de lib. & eorum libe. & in l. adoptiuium. ſi. ff. de in ius uo. & Sal. in l. 2. in 22. q. C. de iure emphy. Tertio q̄ conceſſio facta fuit in emphyteuſim p̄ D. Forlouifia & ſuis liberis & heredibus & c. q̄ verba operantur, ut ita demū liberi admittantur, ſi ſint heredes. ſ. emphyteuſi. in auth. de nō alie. no luit Bar. in l. i. iuriſurandi. ſ. ſi liberi. de ope. lib. & Bal. in l. 1. C. de iure emphy. Et Ang. in l. Gallus. ſ. et ſi parente. & ſ. qd̄a reſer. ff. de lib. & poſth. & Bal. & Imo. in l. 1. Caius. ff. ſolu. mat. & Io. de Imo. in c. poſuit, de locato. in antepe. car. verſi. 7. tangitur. & in l. qd̄ dr̄ in t. 3. col. de ver. obl. & qd̄ no. Bal. l. l. tale pactū. ſ. i. r. in prin. ff. de pac. & poſiſſimē tenendo, q̄ emphyteuſis eccleſiaſtica non tranſeat ad extraneos heredes, quo caſu vñ omnino, q̄ illa verba heredit. & c. habeat reſer. gere uerbum liberis: aliis nihil operetur, ergo intelligitur vocati tñ filij uel liberi, q̄ ſunt heredes: & non p̄ſupponitur Nobilem fuiſſe heredem patris, imō fortē ex forma ſtatutorum fuiſſe excluſa à ſucceſſione extantibus maſculis, ergo vñ, q̄ cum contractus ex conuentione lege accipiunt. l. r. C. de iur. emphy. l. contraſus. ff. de reg. iur. ergo cum ex forma contractus non comprehenditur dñs inuicē, idē iniuriā non facit ei dñs rei emphyteuticæ, ſi alteri cōcederet, ex quo vñ iure ſuo. l. iniuriarum. ſ. i. ff. de iniur. eccleſia. de ele. & p̄ conſequens Nobilis cū non ſit hæres Forlouifia, & p̄ conſequens non poſſet dici eius p̄ſonā reſentare. Quarto nam ſpeciale eſt in locatione p̄diorum ſicilium, ut cōductor anti quus p̄ſerat nouo, ſi tñ offerat antiquus q̄n nouus. l. congru it. cum. l. ſeq. de loca. p̄d. ciui. C. l. i. r. no. glo. in l. ne cui liceat. C. locat. & rō ſpecialitatis ponitur ibi p̄ Cy. ſit & mentio ibi de alio caſu ſpeciali, ut ibi p̄ glo. & docin. c. i. de loca. ergo in contrariū eſt ius cōe. d. l. ne cui. & in l. dudum. C. de contra. 11 hen. empt. l. ius ſingulare. C. de legi. t̄ Sed his non ob. vñ præ ferendū Nobilē alijs p̄diciis, cum ſit de liberis & deſcendentibus. uel agnatis. d. D. Forlouifia. Hoc primō vñ uelle Bar. in l. i. ff. de priuile. in ſi. p̄ illum tex. ubi dicit, q̄ ubi finita eſt emphyteuſis, ut q̄ conceſſa ſit uſq; ad tertiā generationē, q̄ finita eſt, & cōpareant extranei & agnati, q̄ p̄ſerunt agnati, et ſubdit, q̄ ſi eas non cōcedat, dr̄ eis inferri iniuriā, adeo q̄ iure canonico poſſit appellari iniuriā ſim cum, allegat l. r. ſ. p̄mittit. de aqua quot. et æſtuit. idē dicit Bar. et Ang. in d. p̄mittit. et Bar. in l. i. mihi et Titio. in ult. col. de uerbo. obl. et Ant. de But. in c. i. de loca. bñ faciūt no. ibi p̄ Goſſ. Ap p̄bat hoc et Bal. in addi. Spe. in t. de loc. 8. col. ubi dicit, q̄ emphyteuſis dēt potius reuocari poſteris eius, q̄ quondam emphyteuticæ, q̄ alijs, et ſi alijs fiat inferri eis iniuriā, allegat d. ſ. p̄mittitur. et q̄ ſit effectus iniuriæ, remittit ſe ad not. per Bar. in d. l. i. mihi et Titio. et ſequitur Ioan. de Imo. in c. ex parte. de ſeu. 8. col. et idem tenet præcisē. D. Car. Zabar. in c. pen. de poſtulat. prælat. per ibi not. in glo. t̄ Et licet Ioan. de Imol. aliquid ibi in contrarium impugnet, de quo dicam in ſolutione contrariorum, tamen ipſemet facit, q̄ eſt conſentum rationi et honeſtati, q̄ potius illi concedatur, quā ſi alteri non exiſtenti de agnatione recipientis i emphyteuſim cum opi. Bar. cōcordat Lud. Rom. in l. 2. ſol. mat. et in rub. ff. de arb. poſt medium. uerſ. i. etc. bene facit l. Imperator, ſecundum vñum intellectum, et quod ibi Bald. ff. de pact. Et Bal. in c. i. quemadmo. ſeu. ad fili. peru. Lib. l. Conſil. Alex.

p̄ illū tex. dixit no. arg. q̄ finita emphyteuſi, ſi abbas uult re nouare filiæ & nō coheredi emphyteutæ, qd̄ pōt. ſic pater hāc eſſe opi. cōem, à qua non ut quouis modo recedendum, ut hñ in iuribus uulgaribus. Nec ob. tex. in c. ex parte. de ſeu. in uerſ. liberè. q̄a reſpon. q̄ ibi rñſio Papæ reſert ad interro gationem præcedetē. l. ſi deſenfor. in 5. qui interrogatus, ff. de interro. ac. in 5. p̄terea. in ſt. de inut. ſip. Sed ibi quæritur, an ſi platus iurauit non infeudare de nouo Romano Pō tifice in conſultu, poſſit rem ſemel in feudo conceſſam & ad eccleſiam reuerſam feudo finito iterum infeudare, & rñſer ibi, q̄ ſi eccleſia expediat, pōt prælarus rem p̄dictam iterū infeudare liberè. ſi uero non obſtante. t̄ Præterea et uerbu, liberè, recipit reſtrictionē à iure ſm determinationē aliarū legum, ut probat in l. i. uerſi. liber ſit ſtylus, iunctis ibi no. p̄ glo. & docto. C. de ſac. ſanc. eccl. & in l. libertas. ibi, niſi qd̄ uiat iure. ff. de ſtat. ho. & in l. procu. cum libera. iuncta glo. & qd̄ ibi docto. ff. de procura. iuncta l. creditor. l. Lucius. ff. de ma. da. & c. cū nobis olim. in ſm. cū glo. in uerſi. liberè. de elect. Ad tex. in c. i. ſi vaſallus ſeu. priuet in uerbo. ex gratia. rñ p̄ alleg. per gl. i. præalle. c. pen. de poſtu. prælat. vbi hñ, q̄ ſi poſtulatio ſit concordatæ facta, & ſuperior gratiā cōfirmatio nis non concedat, dr̄ ſuperior poſtulant iniuriā inferre, & tñ confirmatio ueniebat ex gratia concedenda, ut d. c. pen. & expreſſe Bar. i. d. l. i. mihi & Titio. facit, q̄ in terminis no ſtris conceſſio, uel renouatio dr̄ eſſe gratia. tñ dicit, q̄ ſi ne getur, inferri iniuriā. Pro hoc et patet rñſio ad id, qd̄ tertiō dicebat, q̄ ex forma conceſſionis in emphyteuſim non cōprehendunt non exiſtētes de liberis & hñdib. & q̄a vñ fa tendo & tenendo opi. Bar. & ſequacium in d. ſ. ſi liberi. cum con cor. ſupra allega. q̄ ex capite primæ conceſſionis non comprehendit Nobilis. Tñ dato q̄ non comprehendat, dēt in renouatione præferri prædictis alijs non deſcendentibus, ut no. docto. in locis ſupra alle. qui vñ tenere al. qñ, q̄ per illa uerba, pro ſe, filijs & hñdibus, & ſuccelſoribus, appoſita in conceſſione comprehendant et liberi qui nō ſunt hñdes, ut tenuit Saly. i. in l. 2. in 20. q. C. de iure emphy. ubi dicit, q̄ ſi pater à priuato, uel ab eccleſia recepit i emphyteuſim p̄ ſe filijs & hñdibus; tunc p̄ uerbu hñdib. cōprehendunt deſcendentes ultra filios, quia uerbu hñdib. ampliāt ut compre hendant ceteri ultra filios. l. ex facto. ſ. ſi. cū ibi no. ff. ad treb. & in c. p̄ſentia. de prob. & hoc facit copula, & que coniungit filiā & nō extraneum, qñ pōt. ſi. cūi dulcia. ff. de uino, rñ & oleo legato. Et hanc opi. et reſert Io. de Imo. in l. qd̄ dr̄. de uer. obl. & ibi in antepe. col. dicit, q̄ illa opi. p̄cedit et in emphyteuſi eccleſie, præterq̄ in emphyteuſi eccleſie Cōſtā tinopolitana, in qua p̄hibet conceſſio in emphyteuſim ultra perſonam concedentis, ac filiorum, ac nepotum, p̄ tex. in 5. j. in aut. de alie. & emphy. & in d. c. deſione facta ab eccleſia Conſtantinopolitana dicit ſeruari poſſe opi. Bar. Et hoc p̄ cedunt poſiſſimē tenendo, q̄ illa emphyteuſis eccleſiaſtica de iure & de cōſuetudine, prout magis cōiter obſeruat, non tranſiret ad extraneos, ſed ad deſcēdētes oēs, iuxta plenē tra dita in d. ſ. emphyteuſim. & i. d. c. in p̄ſentia & docin. mul tis locis. Vñ in p̄poſito ſm illā opi. uerba p̄dicta, pro liberis, intelligit uſque ad trinēpotem iuxta l. iuriſconſultus. i. ſ. parentes. ff. de gradi. & not. Bar. in l. liberorum. in ult. col. 13 de uerb. fig. & uerbū & hñdibus. intelligit de alijs poſteris & deſcēdētib. p̄ hoc q̄a qñ copula & c. cadit inter duo adie ctua reſpectu unitus ſubſtantius non requirit concurſus termini uſque. l. ea t̄a adiectione. ff. de leg. 2. & in ſimilibus terminis declarat Bar. in l. Gallus. ſ. et ſi parente. ff. de lib. & poſth. & Bal. in d. l. Gallus. ſ. i. & Bar. in l. ſi qui ducenta. ſ. uſque. ff. de reb. dub. & in l. i. in prin. ff. de iur. & iur. t̄ Et iſto caſu etiam appellacione liberorum comprehenduntur filij ſemi næ, ut in terminis dedit Bal. in l. ſed ſi hac. in 5. liberos. ff. de in ius uoc. per illū textū, & per ſ. emphyteuſim. in auth. de non alie. nam etiā de natura talis cōtractus eſt, q̄ tranſeat ad filias, ut ibi. & ideo uerba in dubio debent intelligi ſm naturam contractus. l. ſi ſtipulatus. in prin. ff. de uſu. l. j. ſi ſi ſub conditione. ff. iur. leg. no. caueatur. l. ſi uno. in prin. ff. lo ca. cum ſi. t̄ Pro hoc etiam facit, quia ſi dicemus, q̄ appella 14

Liber Primus Confil. Alexand.

tione liberorum in casu pñdicto comprehendere masculu-
m. sequere absurdū. si q. nepotes & pronepotes masculi ad
mitterentur, & excluderent filia femina cū essent priores, qd
esset absurdū. si uia matre. C. de bo. matern. ibi deterior-
es esse nepotes filios nō finat. Vnde, ut cesset absurditas,
uerba extendunt ad id, qd aliās de proprio significatu non
cōprehenderent. l. uxorē, s. concubina. & ibi no. ff. de leg. 3.
& l. liberorū. s. ff. de Papinianus. ff. de uerb. sig. & ibi no. Bar.
in 4. col. ubi licet aliās de propria significatione appōne
liberū non cōprehendat nepotes, tñ cōtinent, ne resolut dura,
uel absurda separatio. & faciunt, qd dixi in sup. primi dubij, alle-
gando no. per Bar. in d. loēs populi. Fortificat q. cōprehen-
dant femina, q. aut nos dicimus, q. uera sit opt. Bar. in d. s.
si liberi. q. filia uerba, liberis & hīdibus, requirunt concur-
sum utriusq. q. sit de liberis & hīs, & tunc certū esset, q. fe-
minā cōprehenderent, q. cū illud uerbum, hīdibus, sit cōe
ad masculos & ad feminas, tunc facit, q. uerbu liberis, secū
trahit, ut ex proprio significatu cōprehendat utrumq. s. ma-
sculū & femina, sicut & qn in dispōne aliqua dicere, quicū
que hō & c. Nā liget terminus iste, quicūq. p se conueniat
tñ masculini in natura stricti iuris, tñ q. iugit termino cōi.
f. hō, comprehendit utrumq. s. masculinū & femininum, ita
dicit Bar. in l. i. ff. de pec. in prin. & in l. i. ff. de uerb. sig. & in
l. si qs in tantā. C. vñ vi. & Bal. in d. l. Gallus, in prin. in vl. col.
cum concor. allegatis sup. in j. dub. per l. ait diuus. in prin. ff.
de iure fisci. & in l. quicūq. de uer. sig. Aut nos uolumus te-
nere opt. contrarij, uidelicet, q. illa uerba, liberis & hīdibus,
nō requirunt copulatiue concursum, & tunc ē q. cōprehen-
dant femina: q. cū ille terminus, hīdibus, sit cōis & ad ma-
sculos & ad feminas, sequere absurdū, q. si mulier, q. non
esset de liberis, esset p parte hīs, admitteretur ad emphyteu-
sim, & filia femina excluderet, qd nō vī fuisse de intētiōe
disponētis, arg. l. cū acutissim. C. de fideic. & in l. gñaliter.
s. si. C. de int. & sub. sub. cōd. fac. & in l. cū aus. ff. de cōdi.
& de. Fortificat ex his, qd no. Bal. in l. 2. C. de i. emphy. vbi vo-
luit, q. concessio in emphyteuū facta ab ecclia sub masculi-
no cōprehendat femininū, qñ concessio esset cōformis iuri
cōi, sed fm q. dictū est sup. Et referendo uerbu, hīdibus, ad
alios posteros & descēdētes ultra trinepotes, cōcessio esset
cōformis iuri cōi, cū de iure cōi posset saltē in tales trāsire
fm magis cōm opti de qua in d. c. in pñtia, cum cōcor. sup.
ergo sub masculino dēt cōprehēdi femininum. Ex his patet
non obstat, qd no. Arch. in j. 7. q. 4. c. si suadēt. & Io. de
Imo. in l. si ita scriptum, de leg. 2. & in c. potuit, in fi. de loca.
ubi dāt, q. conducent in emphyteusum pro se & filiis suis, nō
vī conducere p filios, per rōnes allegatas ibi per eos, nā
cessant in casu illo absurditates & aliā rōnes allegata sup. q.
habent locum in casu nō, tñ prāsens de spuratio non vī mul-
tum necessaria, ex quo (vt dixi) reuocatur in dubium prin-
cipalr, cui potius debeat fieri renouatio, sup. qua cōclusum
est p Nobili. Postremo non ob. q. sit speciale in ceteris casu-
bus no. in d. l. cui. C. loca. q. fieri deat renouatio antiquis cō-
ductoris & c. quia rñso patet ex pñdictis, uidelicet, q. hic,
est alius casus illi annumerādos, in quo vī speciale ex ratio-
ne agnationis & propinquitatis, q. finita emphyteusi dēt
agnati, uel descendentes ceteris pro renouatione impetran-
di pñterri, iuribus & rationibus allegatis.

ADDITIONES.

- * Vifo. In hoc eodem casu, q. mater sit pferenda aui paternæ cōtra
q. concludit Alex. consilium. And. Sicul. ut patet eius consil. 50. l. 4. Nar.
a. Perusinum. Anch. in d. l. pen. col. mibi 74. in fi. & hoc cōsiliū inuenio
inter consil. Ang. consil. 210. Statutū supradictū, idē Bal. quicūque. col.
3. C. de ferui. figi. Alex. l. i. l. i. C. de colla. Dec. consil. 33. col. 1. cōf. 507.
Cor. consil. 90. Scrupulosa. l. 3. consil. 271. De hoc lib. 4. l. a. consil. 130. l. 1.
r. Alb. Bru. in trac. itat. exclu. fem. i. ar. 6. f. Alex. infra lib. 7. consil. 147.
b. Statuto, imo decidit, q. agnati excludant utramque idē in trac. ita
ca. uer. amira.
c. Femininum. Vtrum appellatione aui ueniat aui, Rui. consil. 65. col.
2. & l. lib. 3. Narza.
d. Precliam. J. Nova de statuto loquente per uerbum pñcisē, de quo po-
nit Alex. supra col. 2. & ita cōgit l. a. consil. 107. l. 1. Fel. lare in c. 2. de
reli. col. 3. & ibi Dec. Et licet statuto loquatur uerbis pñcis, & p-

- gnantibus, accipit tamen iustam interpretationem. Dec. col. 316. col. 4.
Natta.
c. Sciendum. & ibi Alex. l. a. f. adde Alber. l. statu. q. 20. Dec. l. 1. C. de bon.
pos. contratab. consil. 617. Cur. l. 1. col. 1. C. de iureiur.
d. Pñcisē, idē lase l. si stipulatus fimo Damian. l. liber homo in
prin. de uerb. obl. l. 1. col. 2. de iurisd. omni. iud. tē. in l. licet autem. ff. de
arbi.
e. Statutum. J. vide ad hoc, quod in simili iure consulti Abb. consil. 7. l. 1.
dub. lib. 1. Et decisioem Bal. l. a. amplēctitur consil. 80. col. 2. lib. 3. cōf.
fi. 115. col. 5. lib. 4. & tenet Alex. consil. 198. col. 2. lib. 6. Natta.
f. Conferuande. J. vide lase in l. 2. s. pñtor ait. col. 2. de iur. ius uocan.
Natta.
g. Hæreditas. J. Nota, q. hæreditas est magis nota descendētibz, quā uis-
uer salibus. pro hoc bonus tex. in l. 3. s. liberis, de lega. pñstan. facit
in s. inter eas quoque personas. int. de nup. Natta.
h. Exceptio pacti. J. sequitur Felin. in ca. accedens. il primo, col. 1. extra
lit. non contest. Natta.
i. Placuerit. J. vide Rui. consil. 1. col. pen. lib. 1. Natta.
k. Quam alius idē Bal. rub. col. 1. de appell. Ancha. consil. 134. in fi. l. 1.
consil. 27. Cur. consil. 477. Cur. iunior trac. seu. par. 2. q. 11. Dec. consil. 13.
consil. 428. Franc. Rip. trac. de pñte. fol. 182. & hæc communis & ap-
p. limita. Roma. consil. 21. s. pñtor. col. 5. consil. 70. Vifis licet. consil. 23.
voluit Rui. consil. 34. lib. 1. C. de pñte. l. 1. lib. 3. Fulgo. consil. 22.
Nobilis. vide ad utranque And. Tiraq. in consuetud. Pñcia. tē. de reue.
in rub. u. 4. 1. 42. adde Alex. infra lib. 3. consil. 10. in fi.
f. Sali. contra supra consil. 44. u. 11.
g. Copula. infra lib. 7. consil. 35. col. 52.
h. In hac eadem causa contra consulti Barb. consil. 50. volu. 4. num. 14.
Vide not. infra ad consil. 163. vol. 5. Hiero. Zanc.

SVMARIUM.

1. Hospitali si quis se sua dedicauit, potest renouare.
2. Donatio collata post mortem in dubio censetur causa mortis, etiam si in piam causam ex n. 3.

CONSILIVM LXXXI.

- VISO instrumēto, de quo in themate fit mētiō, in qua
instrō inter cetera continetur, qd Saluator p aiaia
& suorum pdecessorum dedicauit se & bona sua dicto hospi-
tali, uidelicet q. morietē ipso Saluatore sine filiis & postea
tem D. Jacobæ suæ uxoris, & D. Ioannæ sue fororis uoluit
bona sua totaliter & integraliter puenire ad dictum hospi-
tale. J. Queritur, utrum d. Saluator possit dictam dedica-
tiōem bonorum reuocare. In quo omīssis argumentis conclud-
uē loquendo puto q. sic. Et primō pñpono illud, quod deo
dic. Spec. in ti. de stat. mona. verbi 3. vbi dicit, q. si q. se de
aliciui hospitali nūda de bonis facta mentione, si tales hospi-
talarij sine proprio uiuant ex sua regula & constitutionibus
ita iste sine proprio uiueret, & creditur bona hospitali con-
tulisse 12. q. 1. in cilli qui. si autem non uiuant in paupera-
te, sed quasi clerici seculares, tunc non uidetur conuulsi be-
nauimō ingressus ea sibi retinere poterit pro pñbenda. cū
tra de simon. c. tua. ex quibus inferunt, q. illa dedicatio Salu-
toris uxorem habentis non impediebat eam retinere bona
sine alio habito, vt no. Bartol. in authent. ingressi. in l. c.
uerbi. expeditis de contrarijs. C. de sac. san. & ecclē. & in
quod a te. de cler. coniug. & in c. in pñtētia. de probat. ad
hoc tex. in ca. ut priuilegia. uerbi. hac autem. de priuile. & in
c. beneficium. de regula. in 6. Hoc pñsupposito dico, quod
dato q. Saluator bona sua dedicauit hospitali pro anima,
tamen illam donationem reuocare potest: quia uidetur finis
donatio causa mortis, qua reuocabilis est per penitentiam,
iuxta l. non omnis. in prin. & ibi not. si cert. petat. institut.
2. de probat. s. 1. J. Quod autem dicatur esse donatio causa mor-
tis, a donatore: quia in ea fuit facta mentio mortis, & colla-
ta post mortem: quo casu in dubio censetur esse donatio causa
mortis. l. Seia. in prin. & ibi hoc tenet gloss. ff. de donat. causa
mort. & l. Seia. fide dote prælegat. & glo. in l. apud Celsum.
s. 1. de doli except. & nota etiam gloss. in l. mortis causa capi
mus. s. Titia. ff. de donat. causa mort. & Cyn. & alij post eum
in l. 2. C. de iure dot. Et expressē firmat Bar. hoc de pec. & l. si
pñone facta post mortem: ipse no. in l. fin. C. de pec. & l. si
pñone. hoc modo concepta. ff. de uerb. obl. Bar. & cōiter alij in l.
quod dotis. folio. & Bal. in l. cū quis. de cond. ob. can. & in l. 1.
& mor. C. ad l. falc. & cōiter docet in dictis locis reprobat opt.
Petri, qui tenebat, q. et si facta esset mentio mortis, nō intē-
ligebatur.

CONSILIVM LXXXII.

ligebatur esse donatio cā mortis & malē. Nec obli. r. C. ut ab hā. & contra hāredes. & l. hāreditarium. ff. de bo. au. i. u. pof. vbi erat obligatio collata post mortem. & tamen censetur di fpositio inter viuos; quia ad hoc rēdē Bart. in l. nam & si cū moriar. ff. de condi. & demon. q. illa iura procedunt & intelli guntur. qñ non erat donatio cum mēione mortis in dubio facta. sed qñ erat promissio facta ex aliqua causā. ex quo colli gebat. quod non erat donatio causa mortis. Fortificatur etiā ista opi. per rex. in c. de his. de sepulch. gl. i. vbi si aliqui exi stētes infirmi trāserunt se ad religiofā loca bonis suis. & ex illa infirmitate ibi decedant. tenetur ille locus religio fus. cui illa bona remanserunt. dare portionē canonicā illorū bonorū ecclesiā parochialī illius defuncti. Secus si nō erat i firmus saltē ex tali infirmitate. ex qua decessit; quia tunc do nis. q. iste dedit loco religiofo. nulla debebat canonica portio ecclesiā parochi. Et est iō secundū Inn. ibi in gl. in ver. ex hibet. & in gl. seq. quia primo casu intelligit p. anima dona re. & intelligitur esse do. cā mor. vbi habetur in gl. i. Bern. & sic vť datum vltimā voluntati. sed in secō vť datum p. sustentationē vitę & ascribitur donationi inter viuos. ut di cit d. Ant. de Bu. per illum tex. Ecce ergo. q. vbi donatio facta loco religiofo pro anima ab eo. q. in letali infirmitate cōstitutus se ad illā religiofē trāstulit. videbatur esse dona tio cā mortis. & p. consequens reuocabilis. non obstat q. fa cta sit pio loco & p. aia sua: quīs expō nō esset actū. q. cēt donatio cā mortis: ergo & eodē mō p. piā cām non dēt im mutari natura donationis collate post mortē i hospitale. seu in piū locū. ut quādammodum regulariter intelligitur esse do natio cā mortis. qñ non fit ob cām piām; ita ergo & si fiat ob cām piām. per dictum capitulum de his: nam in casu. d. c. de his. illud idem operatur illa dedicatio bonorū facta a Con stantino in agritudine letali. qñ ad inducendū donationē cā mortis. qd operatur mentio mortis in donatione simplici ter facta quod ad inducendū & interpretādū. q. fit donatio cā mortis. ut no. Ant. de But. in c. ex literis. in primo notabili. de confuetudine. & attendendum est. q. illud. qd habetur in d. c. de his. pcedit tā in eo. qui ingrediebatur. pfitendo reli gione. q. in eo qui solum ingrediebatur. ut ibi viueret. & nō vt professionem faceret: & dedicabat bona monasterio: vsq. ibi expōse dicit Inn. & alij in c. relatū. eo. ti. & in d. c. de his. ubi tenet Ant. de But. & alij: & sic vbi i decisio huius dubita tionis. ex quibus breuiter concludo. q. dicta reuocatio dona tionis bonorum per dictum Saluatorē fieri potest.

ADDITIONES.

1. ¶ Quod si quis. Abb. in c. non est. de regu. not. 2. dicit. quod Conuersi dicuntur qui se. & sua monasterio offerunt mutando habitum. & pro ficiendo. sunt tamen seculares. & non promouentur ad ordines. Obla ti dicuntur. qui se. & sua monasterio offerunt habitu non mutato. Nar. a
2. ¶ Mortis. supra. conf. l. 4.
3. ¶ Infirmitate. Adde Bal. in l. mandatum. col. 4. vers. fi. & p. dicit facit. C. manda. ubi scholasticus habens pecuniam apud Campforem p. uicem se morti proximum iussit Campfori. ut pecuniam solveret p. dicatori bus. ex infirmitate liberat: ut repetit pecuniam solutam per condic. ob causā. tanquam donatio causa mortis per poenitentiam reuocata. Et nū quid infirmus in dubio videatur actum facere inter viuos. vltimā uo luntatis. vide Alex. in l. que dotis. col. 3. ff. solut. m. Accedat. & quia qui donat bona sua alicui. qui ingreditur monasterium. dicitur donare causa mortis. quod. professio non secuta. reuocatur Abb. in c. statui mus. in fi. de regula. et dū supra allegauit Bal. in l. mandatum. C. manda. adde Bar. qui idem dicit in l. ff. si de solutio. Et facit. quia si aliquis intra annum donat monasterio. nō dicitur donare causa mortis. l. si in aut. si qua vult. ad fi. C. de sacrosan. eccl. Et vide per istis tex. optimū in l. apud Cellum. ff. de dol. except. & in materia Rur. conf. 71. lib. 2. Narra.

SVMMARIVM.

1. Con sanguinei dicuntur pluribus modis.
 2. Verba ser. bēntis attestations debent legaliter. non vulgariter capi.
 3. Qualitas testium requisita probata est.
 4. Statuta de compromittendo. intelliguntur re non dum liquidata.
 5. Proculatio debet fieri aucta aucta eiusdem causā.
- Lib. L. Conf. Alex.

6. Tertius opponens auditus secundum statum & naturam litis prin cipalis.
7. Statutum de compromittendo non habet locum in criminali. ubi cessat transactio.

IN causa nertente inter Petrum Ioannem de Dociji. ut patrem & legitimū administratōre filiari agentē. & Ger arduum se defendentē occasione pcepti facti Ioanni Ant. de Scopellis de soluendo d. Petro Ioanni d. nofe. an fieri deat cōpromissum p. parte Gerardi statē statuto ciuitatis Regij sub rub. q. ptās & eius iudex teneat cōpellerē cōsortes &c. Omīsis argumentis ad partes bñ cōcludo. q. nō ex plurib. & pferim; q. a disponit ad cōpromissum compellendos esse agnatos. siue cognatos usq. ad quartū gradū cōputatō fm dispositionē iuris cōis: vnde extra istum nō pnt de iure par tes ad cōpromissum cōpelli. ut no. p. gl. & ibi clarius p. Bart. in l. furti. s. q. iussu. ff. de his qui no. int. & no. Gui. de Cun. & Bal. in lex stip. p. illi i. tex. C. de sen. & interlo. om. iu. ad hoc p. no. per gl. & do. in c. i. de mu. pe. & q. no. Bal. in l. s. quies quoq. ff. de of. p. rēf. vrb. Sed p. testes p. Gerardū p. dūctos nō est probatū a q. d. Gerardus & dicit filiz Petri Ioannis sint intra quartū gradū. ergo & c. q. at hoc nō est p. bati. con stat manifestē. nā ad hoc p. dūcti sunt duo duntaxat testes p. parte Gerardi. uidelicet Jac. & Christophorus. Iacobus. n. deponit. q. audiuit dicti i. uilla de Argine. Iacobū autē māt nū d. Petri Ioannis & d. Gerardū esse cōsanguineos. & h. d. audiuisse a pluribus. & p. cepit a vicinis dīctorum Iacobi & Gerardi. Ad discernendū quid p. bet iste testis & sequens. uidere oportet. si testis deponat aliquos inuicē esse cōsan guineos coniunctione & cōsanguinitate. intelligat esse cō san guineos. q. nō cōsanguineos p. accipi plurib. modis: cōsanguini nei dñr duo fies ex eodē p. nati. l. post cōsanguineos. in prin. de suis & legi. & inst. de legi. agna. successione. i. princ. & in auth. de consan. & uteri. fra. circa prin. Item p. accipi cōsanguineus p. quocunq. q. quacuq. sit cōsanguinitate coniunctus. ēt ultra quartū gradū. c. q. circa. in c. nō dēt. de consan. & affi. & 35. q. 5. ad sedem. ubi hoc hē expressiūs. ut no. Arch. & Io. And. in c. i. de spon. in 6. & Bar. in l. cum qui dā. s. q. dñ. & ibi gl. de acq. hāre. & subdit ibi Bar. q. ita acci pīt fm cōem v. uim loquendi. pro quolibet quocunq. san guine coniuncto. & Bal. in l. fi. C. de uerb. sign. Cū ergo d. ver ba pūt accipi duob. modis. & nō cōstat qualiter intellexerit talis testis. sequit. q. dēt fieri interpretatio cōtra. p. dūcentē. & sic contra Gerar. c. in p. sentia. de prob. not. in l. in fi. C. de usufru. & potius debent intelligi uerba testium fm cōem v. sum loquendi. q. aliter. l. Labeo. de suppl. legal. sciendum. s. illud. dē. ad l. edic. c. ex literis. de sponal. & in spē no. lo. de Imo. in l. 2. in r. col. ff. de duob. reis. Sed ut dñr dō. in locis sup. alleg. cōsanguinei fm cōem usum loquendi non solum intelligunt esse fratres ex eodem p. nati. sed quicunq. eodē sanguine coniuncti. ergo sequit. q. non est p. batum p. dictos esse coniunctos intra quartum gradum. Ad hoc ergo ut testes p. dīcti p. barent. oportet eos deponere. q. Iacob. & Gerardus erat filii duorum fratrum. ut inferit. & sic istas fi lias Petri Ioānis distare a Gerardo quarto gradu. c. fi. & ibi a no. de consang. & affi. i Subdo. q. istud uerbum. cōsanguineus. quo usus ēt tabellio in scriptura attestacionum p. dīctarum. dēt intelligi non prout accipit in vulgari sermone. sed c. prout accipit i legali & sermone. q. ita debet intelligi scriptu ra notarij scribentis dicta testium. ita dixit Bart. in l. si quis filiabus. in fi. ff. de testa. tur. & no. Bar. in l. liberorum. in ult. col. de uer. sig. & in l. si qd eorum. in prin. ff. de leg. 3. & Bal. i. c. i. in prin. de success. feud. & Bal. in l. lege. ad fi. C. de legi. he. re. sed in legali sermone p. accipi plurib. modis. & ēt secū dū cōem vsum intelligi. ergo testis non probat in aliquib. partibus. & cōis usus loquendi est. qui sunt nati ex filiis duorum fratrum appellantur cōsanguinei. & hoc modo ac cipiēdo filiz dicti Pet. a Gerardo quinto gradu distare cō stat. ut in c. si cum si cum ibi no. de consan. & affi. Præterea

Liber Primus Confil. Alexand.

dictis testis nō pbat, quia deponit de auditu, sed ita est, q̃
testes p̃ducti ad probandū de cōfanguinitate usq; ad quar
tum gradum, si deponunt de auditu, nō p̃bānt nisi testes sint
personæ graues, & deponāt se ab antiquiorib; & fide dignis,
& ad exceptione maioribus audiuisse, ul̃ tales fuisse in tali
gradu cōfanguinitatis coniunctos, & uidisse eos p̃ talib; sc̃
hic, ut est text. in c. licet ex quadā de testi. no. c. quociens. eo.
tit. sed testes p̃ducti per Gerardū non deponunt modo p̃bi
cto, ergo & c. itē nō constat, d. testes esse graues. Pro hoc bene
facit, q̃ no. Ang. l. i. s. si quis neget, quē adm. test. ape. ubi
inquit iur. q̃ ubi lex, nō statuit requirunt testes optime opi
nionis, est articulandū * & p̃bādum, q̃ erat optima opinio
nis p̃ ea q̃ no. Bar. in d. s. si quis neget, i. uol. col. Et per hoc
fert ibi Ang. q̃ si statum Bononiz disponit, q̃ ad probatio
nem mortis aliuscui, qui extra territorii dicat decessit, si
interueniat p̃batio per tres testes optime opinionis deponen
tes de fama, q̃ non erit p̃bata mors, nisi probet, illos de
ponentes esse optima opinionis & famæ. Præterea p̃ Hof.
l. Io. Antin. d. c. licet ex quadā ad hoc ut dicti testes p̃bēt
cōfanguinitatē deponentes de auditu maiorū suorum, ne
cessē est, q̃ audierint ipsi testes ab eisdē personis, secus si
unus aduenerit a quibuscūq; aliis ab alijs personis, quia uide
rent singulares, & sic non p̃batur c. cum defectus. de elect.
& c. licet cām. de prob. l. ob carmēs. ff. de testib; sed d. testes
producti per Gerardum non deponunt a quib; audierint
dicti, & sic p̃t esse, q̃ testes isti in testimonio suo sint singula
res, ita dixit Bal. in s. oppo. C. de edi. di. per ea q̃ no. Bar. i.
l. Celus. in l. fi. ufuc. Testis sc̃dus, uidelicet Christophorus
deponit eo mō, quo primus, & sic nō probat p̃dictā, dū dicit
se audiuissē a Iacobo q̃ erat cōfanguineus Gerardi, q̃
est singularis in dictio suo. Itē cōfanguineus p̃t accipi pluri
bus modis, ut iā dixi. Omitto q̃ ē in contrarium deponunt
duo testes per d. Pet. & Io. p̃ducti super quorū depositione
non est opus insinister stantib; p̃dictis. † Sed d. fortitico: Nā
q̃ ex forma statuti litigatoris p̃nt ad cōpromissum cōpelli,
illud intelligi * q̃ nec p̃t cōpromissum re non dum liquida,
& ante situm, ut no. Bal. in l. i. ff. de trans. ubi per illum text.
dicit, q̃ cōpromissum ex forma statuti non p̃t attestari
bus iā publicatis, seu re liquida peti, idem no. Pau. de Cain
prinib; refert se ita consuluissē in consilijs suis conf. 74. &
Luc. Ro. in l. p̃tor. ad ff. de ope. no. nun. in addi. noua. bene
fadi. no. in c. significauerunt de testib; & q̃ h̃r in c. expoli
ta. de arb. & in l. si post. ff. de trans. cum sit. & c. Et per p̃di
cta consulit Pau. de Cain d. conf. q̃ nō poterit in cā appel
lationis p̃t fieri cōpromissum, ut ibi latius prosequit. Sed
per p̃ductionē d. testis in forma authentica, & d. alterius in
sistit dī constare rē esse manifestē liquida, ut in c. cum olim.
de ver. sig. & in l. si. cum gl. C. de reb. alie. non alie. ut no. Bar.
in l. i. in prin. i. q. ff. de ope. no. nun. ergo petitiō cōpromis
si posita facta non dēt releuare petentē. Tertio statutum p̃
dictū disponēs, q̃ p̃tās dēt cōpellerē agnatos ad cōpromis
sum, dēt intelligi, p̃ p̃tās d. 1. s. hoc ar. iudicium. ff. de dam.
insec. & q̃ no. in c. si. de referi. & no. An. de Bu. in c. venerabi
lis. de iudi. & talis petitiō dēt fieri, fū producti parte aduer
sa p̃sente, uel citata, quod ad hoc, ut ex tali petitione p̃iudici
ciū p̃aret parti aduersæ, 3. q. q. char. & no. Bal. in c. si ea in fi.
C. qui acc. non pof. Sed citare non reperit petitum solūten &
parte p̃sente uel citata in cā d. p̃cepti, ergo non p̃nt partes
cōp̃t ad cōpromissum. Nec ob. q̃ in illa cā accusationis peti
tum fuit per D. Michaelē ēt ut p̃curatore d. Gerard. & quo
rundā aliorum fieri dī cōpromissum cum d. Pet. Io. tam oca
sione dictarum accusationum, q̃ alterius cāz, quia tñ q̃ dī
cta scriptura producta fuit in cā accusationis, & apud aq̃ dī
notarij deputati ad causas accusationis, ad quē notariū non
spectat rē intrinsece de actib; causarum ciuiliū ex forma
statutorū, vñ cautus debuit esse d. Gerardus & producere
eandē scripturam in alia cā p̃cepti, q̃ quia dato q̃ dīctē
causē uertant inter easdem personas, tñ oportet produciōnē
dē fieri apud aq̃ dī uisurū, & cāz, alias nō pbat, ita uoluit e
gregie Bar. in Naturalit. s. nihil cōc. l. 6. col. de acq. p̃salle.
l. cum antea. C. de arb. & Naturalit. s. nihil fm secundam

le. ca. secundum gl. ff. de excep. no. An. de Put. in c. cum dile-
ctus. in 13. col. de causa pos. & propria. Et quod inferat quod
probationes faciunt in causa conventionis non profertur in cau-
sa reconventionis: & sic et in eadem infamia in genere, ex quo
in specie propter diversitatem actuum infamia: tunc diversitas
ex diversitate libellorum, & simile not. Inn. de offi. deleg. c.
cui contingat. alia enim secundum cum sequeretur, & inde
suppletur de facto, quod non est dicendum. l. i. cum no. Cote-
desunt aduo. par. iudic. suppletur. Ex quibus infero etiam
dicta attestaciones non fuerint producte in causa praeci-
piti nihil releuat, licet fuerint productae in alia causa. Secundum quia
dicta causa est executiva, & di. in firm. hinc executionem, hinc
& infra, ut patet ex statuto rub. qualiter procedatur in
uorem creditorum habentium infirm. contra debitores suos,
& dato q. tertius. f. Gerardus se opponat ad impedienda exe-
cutionem, tñ oino causa secunda est executiva & summaria. ad
diuo Pio. s. si super. cum ibi no. per Bar. ad fi. de re iudi. q. 13.
c. tertius opponens. i. Gerardus admittit ad cam in eo statu
in quo causa erat cum principale litigante, & quantum ad pro-
ductionem ius tertij regulatur secundum ius principalis: ut in
cle. constitutionem, de elec. & hoc ibi not. Pet. de Ancha. in
c. 2. in fi. ut lit. p. e. in 6. Sed ita est, q. in causa, in qua peti-
t executio instrumenti habentis ex forma statuti executionem
sicut infra, non uendicat sibi locum dicti statuti de copromis-
si hinc id inter affines: ut d. l. post rem. & hoc no. Bar. in p. p.
C. circa 2. col. & sequitur ibi Bar. & Bal. in l. ambrosia. causa
tertiam regulam ibi posita. ff. de decr. ab ord. facien. & Bar.
& Bal. in l. eleganter, in prin. ff. de cond. inde. & in l. si causa.
C. de transac. Quo ad secundum principale dubium, an apud
causa accusationem compromissum ferri debeat, & similiter
concludo quod non, ex primo principali fundamento facto
circa primum dubium, scilicet quia non est opportunè pro-
batum de confanginitate vq; ad quartum gradum. Secundo
quia dicta causa accusationis est mixta; quia partim ve-
nit imponenda pena ad utilitatem publicam, & partim per-
tinet ad priuatum interesse, unde dicitur mixta. c. iuz. de p.
cur. no. doct. maxime An. de Bui. rub. extra de iud. facit.
q. 70. no. gl. & doct. in l. prator. in prin. ff. de sepul. vio. q. vi de
causa criminali transigi non potest, quando non venit im-
ponenda poena sanguinis, siue sit crimen publicum, siue priu-
atum, si agit ad publicam utilitatem. l. transigere. c. ibi no.
per gl. C. de transac. ergo non poterit etiam in arbitratorem
compromitti de iure & de facto, prout requirit statutus,
quia compromissum in arbitratorem dicitur transactio: ut
not. in auth. ut disse. iudic. in prin. no. gl. in l. non distingui-
mus. s. Iulianus. ff. de arbi. & plenè ibi expresse no. Bar. in
compromisso in arbitratore, c. i. no. And. in add. Spec. in tit. de
arbitris. s. potest esse alius est in s. sequen. in additio. quod ibi
pit. domi. Guid. de Suza. & c. cum venit imponenda poena
non solum ad priuatum utilitatem, sed etiam ad publicam. m. g.
f. dignum q. trahit ad se minus dignum. l. quæ religiosis. m. g.
de rei vend. c. quod in dubijs. de consec. eccle. uel alta. bñ. fa-
cit, quod no. Bar. in l. praecepimus. s. penulti. C. de app. & rō
potius inspicitur publica tantum dignior, cū illa prece-
datur priuata, & illam ad se trahit. l. i. C. de vendit. f. nica. l.
i. ff. de privileg. credito. l. i. in fi. C. de cadu. tol. Ex quibus
omnibus saltem simul iunctis concludo in neutrum dictam
causam cogi posse partem ad compromissum.

A D D I T I O N E S.

- b *Probaturam. infra. conf. 372. Sequendo.*
 c *Communiem. infra. conf. 372. col. 3. lib. 6. conf. 173. col. 1. libr. 7. late domini. Alex. et Tiraq. in confuetu. Picla. de retract. §. 1. gl. 9. nu. 5.*
 c *Legal. supra. conf. 2. nu. 17.*
 c *Articulandum. §. sequitur Socin. conf. 374. col. ante pen. lib. 1. Alcia. ubi testatur communiem. in tracta. p. r. p. m. t. q. reg. 3. p. r. p. m. t. 2. Aret. in §. Item verborum. in fin. de inu. i. stipula. Quidam dicunt non procedi. ubi statum requirit testes non optime. led bonz opinions. Nu.*
 c *Illud intelligitur. §. Quomodo de intelligatur statum cognos agnos. litigantes ad compromissum. Et de hoc vide lat. late in l. 1. §. de transactio. col. pen. et dixi Alex. in apofit. ad Bar. in 1. non diftinguere. §. Iulianus. l. de arbit. quod statum de compromissis non procedi. ubi opponitur exceptio impediens ius ingressum. Natta. in l. 1. nu. 1. in fine.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

I liber Primus Consil. Alexand.

plene probatione, si poterit deferri infra, iuxta l. admonedi. de iureiur. Non. ob. q. di. q. verba infiri sunt enunciativa, q. hoc nihil est, q. verba enunciativa prolata probant inter eadem perforas, inter quas prolata sunt. l. optimam. C. de contrah. & commit. stipul. Scdm at instm. de quo adhuc fa-
 8 cio maius fundm, continet cam calculi rōnum & oīum ad invicem gestorum, & sic dī continere cam, attento maxime quia (vt inquit Bal. in generaliter. in 4. q. de non nu. pecu.) non requiritur, q. sit cā tendens, seu concludens, vel inferēs obligationem: sed sufficit qualibet cā impulsiva, vel persuadens. l. creditor. s. i. ff. man. l. a. Titio. ff. de ver. ob. & q. fuit per. Saluaticus obligatus. Et per consequens D. lo. vi pro eo fateri dic. lo. rūdendo tertia positioni ex positionib. rei secundo loco productis, dum dicit, q. soluit d. quantitatem ius su d. Nicolai & Alberti, quib. sciebat se teneri vigore promissionis, nam si Petrus Saluaticus non erat efficaciter obligatus Nico. 3o, nec per consequens fuisset obligatus d. Ioānes: & sic concluditur, non esse locum conditioni indebiti. Ille
 b enim titulus hodie recessit ab aula, quia homines vix verē debita solvant: ita inquit Sal. in rub. de cond. indeb.

ADDITIONES.

- a Facta est, 3. dde. q. debet etiam allegare errorem secundum Sal. in l. 1. c. de cod. in deb. Et tunc obstat sibi etiam fin in instrumēto diceretur, q. soluit ex certa sciētia, & etiam iurasset. Soci. conf. 40. dub. 3. h. i. Nat. q. Sempitern. l. ex sup. conf. 4. ad ff. Manu. no. 13. Hyppo. de Marf. reple. rub. de prob. fol. 12.
- b Recessit, in d. in usu, ut nec obstat consil. Regia decem annorum, ut dixi in consue. Par. tit. 4. in rub.

S Y M M A R I V M.

- 1 Prescribere nunquam incipit, qui recognouit, nec eius haeres.
- 2 Prescriptio minor centenaria non currit contra factum.
- 3 Restitutio ex capite ignorantie datur contra prescriptionem 40. annorum & aduersus rem indicatam. n. 4.
- 5 Princeps non praescribit scire, quod sui officiales sciunt.
- 6 Causa, & militas preiudicis facit iurata concessione temporalem.
- 7 Rescriptum r. fertur ad specialem.
- 8 Procuratoris eius, qui uult transferre, malignitas nocet.

CONSILIUM LXXXIII.

IN causa uertente inter cameram illustriſs. principis ex parte una agentem & hīdes magnifici comitis Vgutionis de Contrarijs ex altera se deſendentes. Fundata est intentio cameræ, quia d. haeres sunt in effectu hīdes do. Ia. de Guaramontibus, quæ cām habebat à camera, à qua bona ista cognoscebat: unde predicta bona, de quib. uertitur qd, sunt de bonis cameræ, patet ex literis cameræ, quib. ex for-
 ma statutorum & consuetudinū fides adhibetur. Videndum est ergo, an alleg. exceptio tituli prescriptionis habeat obla-
 re cameræ. Scdō, posito q. non, an concessio facta D. Iacobæ fuerit tpalis, an uerō perpetua. Circa primum dicimus, q. ideo non habet obſtare exceptio prescriptionis, quia d. D. Iacobæ, q. recognoscebat ad tps uite dicta bona à camera, nō potuit incipere praescribere, quia sciebat se teneri ad re-
 situtendum. l. male agitur. C. de praescrip. 30. ann. unde sicut ipsa dōa non potuit praescribere, ita nec haeres sui. l. cum haeres. ff. de iur. & tempo. praescri. ubi etiā haeres illius, q. praecario possidebat & sciebat se teneri ad restitutionem, nō po-
 test incipere praescribere, & per cōsequens non pot. dici, q. haeres des. doming Iacobæ possint praescribere ex eo, quia do-
 mina Iacobæ nō erat in mala fide, imō dico, q. postquā scie-
 bat se teneri ad rem restituendam, impediri praescribere ha-
 res eius, quæadmodū & ipsa impediebat, ut probat in d. l. cū haeres. Accedat, q. domina Iacobæ praemissa decessit testamē-
 to, unde fuit in culpa, si non monuit heredem, ut rē restituendo, hac ratione utitur Cy. in l. 1. c. de iure emph. in penul. q. Quod autem haeres ex mala fide defuncti impedia-
 tur praescribere etiam de iure canonico, tenet Ioan. Andr.

in addi. Specu. in tit. de praescrip. in §. fina. in addit. magn. & Ant. de Bu. fo. de Imo. & do. Abb. in casu diligenti de pſer. & Imo. in repe. in c. fin. in 3. col. de praescri. & Ro. in l. Pompe-
 nius. s. cum quis. ff. de acqui. pos. & Pau. de Cast. in l. sequen-
 s. h. ares. ff. de usufr. & in l. 3. eo. ti. Pro hoc allegari pnt mo-
 ta efficaces rōnes, quas breuitatis cā omitto, & iusticiari-
 laqueas ius ciuile in hoc reperitur correctū p ius canonice.
 Item haeres de iure canonico tenetur ad illud, ad quod tene-
 batur defunctus, plusquā tenebatur de iure ciuili, & tene-
 ba d. exoneratum animam defuncti, hoc no. in c. parochiani
 de sepul. & in c. literis. de rapt. Nec ob. gl. in c. cum quis. de
 reg. iu. in 6. & id quod no. Dyn. in regula possessor. Quia res-
 pō. q. colligitur ex concordia, q. ponit Imo. in d. c. in 4. col. & Ant. de Bu. in d. c. si diligenti. faciendo dīam inter su-
 cedentē iure hereditario & successorem in beneficio. Secun-
 do dicimus, q. posito, q. praescribere potestiscenti non pre-
 scripserunt, quia aut ista res fuit camera Romanæ, in qua
 hēt titulum princeps & tunc requiritur praescriptio antori-
 2 centum. c. ad audientiam. de praescri. i. aut sunt camera ipsius
 principis: & tunc cum in ea non recognoscat superiorē, p
 principe hēt not. docto. in c. cū te. de reudi. cū vulgari.
 a & contra principē a seu Imperatorē non currit praescriptio
 nisi centenaria, sicut in ecclesia. l. h. C. de sacrosan. eccle. ius-
 tis not. per gl. in auth. quas actiones, eodē ti. tenendo opia.
 q. omnes magis cōmuniter tenent, s. q. auth. quas actiones.
 corrigitur in ecclesia, non in ciuitate, uel fisco, & q. contra
 principē, uel camerā imperiale non currit pſcriptio hodie
 nisi centenaria, firmat Ange. in l. cū pridē. C. cōia de vfusac.
 sed non est decuria praescri. 40. ann. Quinimō nec probatur
 script. 40. ann. nā solum apparet de tpe 30. anno. uivente cā-
 mino Vgutione, qui decesserat ante hanc litē p annos 8. &
 apparet ex responsionibus factis positionibus partis aduer-
 sae. Nec ad hoc obſt. q. in libello dicitur, q. D. Iacobæ deces-
 rat 1404. & ab inde circa possederat magnificus Vgutione
 respondens, & dico, q. in libello est alternatiua locutio, uicē
 c. q. D. Iacobæ decessit 1404. uel prout cōstitit; ita quod
 ex illa alternatiua tanquam obſcura non potest pars se iu-
 dare. l. prator. ff. de iureiur. ubi autē s. illud. ff. de verb. obli-
 no. Innocen. in ca. ex parte. de rescrip. Tertiō, quia dicimus,
 q. licet praescriptio decuria esset, tamen debet concedi per
 restitutionem in integrum ex persona principis succedentis
 in ius alterius, & sic habent probabiliorē & praesumptiua
 ignorantiam ut no. glo. iuncta text. in l. 1. in glo. 1. C. de pſer.
 potesta. & in l. si partem. ff. quemadmod. seru. amitt. & Baro.
 Ange. & alii in l. 1. s. si quis autem propter. ff. de itan. adre-
 priua. & Specu. in tit. de praescri. s. i. uerū. sed pone coluon.
 & Ang. in l. si. C. de praescri. long. tempo. & Ioan. de Imo. de
 si. in antepen. char. de praescri. & domi. Abb. in cap. vigilan-
 eo. ti. & Io. de Imo. in l. Pantoni. de acqui. h. & Ro. in l. i. in
 uerſas. s. fide. acq. pos. Nec ob. tex. in l. omnes. in si. de pſer.
 30. ann. iunctis no. per glo. in lair prator. s. pmitit. ff. de iur.
 quia rīdeo, q. illa lex determinatur per illa iura. s. quando il-
 le, contra quem praescribitur, non esset impeditus impeditio
 to facti, uel iuris quia tunc non habet locum illa lex, quia nō
 est dubium, q. illa praescriptio 40. ann. non nocet illi, qui tunc
 impeditio non ualuit agere. l. 1. in si. C. de anna. exco. eo-
 dem modo fuit impeditus agere impeditio facti, puta
 ignorantia, uel alterius impeditio, nā debuit restituere in i-
 tel. & attilicinis ait. ff. de ser. rust. pra. & no. d. l. si partem. cā
 si. Praterea uidemus, q. aduersus praescri. 40. ann. conceditur re-
 stitutio, sicut aduersus alios, ut no. gl. in s. quia temporales.
 in auth. de eccl. ti. & no. Inn. in c. 1. de resti. in integ. & Hof. in
 sum. de praescri. s. ceterum. uer. praescriptiones autem & do.
 3 cōter in c. auditis. de resti. in integ. Praterea in terminis,
 aduersus praescriptionē 40. ann. det. restitutio ex capite igno-
 rantia & tenet expressē Io. de Imo. in repe. c. si de praescri. in
 tepe. char. ver. sed hic est aduertendum & c. do. Abb. in
 ca. vigilanti. qui loquitur in terminis illius decretalis, quod lo-
 quitur de praescri. 40. ann. & similiter quadriennium datum de-
 petendum restitutionem in integrum non currit ignorantia,
 ut probat Bal. in l. falsā. C. de fide instr. & D. Car. post ant.
 quia

quos in cle. r. in 2. q. de resti. in inter. nec dicat. q. favore li-
tium minuendum in pscriptioe 40. an. non hēt locū resti-
tūto, q. non reperit hoc iure cautū. ¶ Præterea ēd aduersus
ignam, quæ transiit in rē iudicatam, datū restō ex capite
ignorantiæ, ut per Cy. in l. c. de condi. indub. & per Ang. &
Iuno. in l. Imperatores. ff. de re iu. cum concor. & hoc q. sunt
reperita infra de nouo, ut ibi per eos. q. de iure cōi pp
infra nouiter reperita favore litū minuendā nō possit
rescindi. infra, ut hī in l. sub prætextu. C. de trans. Ex his ē
quæ notauit de intentione principis non conuēit esse, q.
quispiā contra camerā suā se pscriptioe tueat, maxime
tali uidelicet sine aliquo titulo oneroso. ¶ Nec prædictis ob-
si dicatur, q. princeps præsumitur sciuisse illud, quod sui of-
ficiales. ¶ p hoc allegabat id quod no. Bar. in l. ne quid. ff. de
incen. rui. naufr. cuius uerba reasumit Ant. de Bu. in ca. 1. de
rest. spo. quia dico, q. Bar. & dom. Ant. ibi pro hoc nihil dnt,
imō contrariū probatur in c. u. ad sedem. cū gl. in uerf.
interdictū unde ui extra de resti. spol. quia dñs hēt probabilē
cām ignorādi factum procuratoris. l. qd uulgo. ff. p emptor.
Quinimō non cōstat, ēt q. officiales ipsius principis habue-
runt de hac re particulari sciētiā, & non præsumitur, q. ha-
beant scientiam omnium, quæ continentur in codicibus libro-
rū, ubi continentur multa negotia implicata. l. pe. & ibi Bar.
ff. de confes. & Bar. in l. non fatetur. ec. tit. cum cōcor. Venio
ad secundum principale. san illa concessio fit perpetua, vel
tpalis. ¶ & dico, q. tpalis patet; quia non præcessit causa ha-
bilis ad translationem dominij perpetui tantorum bonorū,
petebat. n. domina Iacoba sibi fati fieri de libris 24. & q.
sibi prouideret de uictu & pro alimentis. l. cum uerbo uictus.
ff. de uer. sig. quæ alimenta finiantur cum uita l. h. s. modus.
ff. de trans. unde cū non præcesserit cā habilis ad translati-
onem dominij perpetui ipsorum bonorū, ideo uerbum illud
nō pōt interpretari illam perpetuā translationē dominij "bo-
norum ualentium 4. uel. 5. milia, ut no. Bar. in l. c. constante.
in 2. q. ultimæ partis. ff. solu. mat. & sequitur alii ubique. Pro
hoc facit, quod no. gl. & do. in l. 1. ff. de suspensio. ubi hī
q. qualitas pretii facit discernere, qualiter intelligitur esse
contractus, & pro hoc ēd facit, quia responsio principis mā-
dantis assignari bona, debet intelligi sū supplicationē pe-
tentis. ¶ I. defensor. s. qui interrogatus. ff. de interro. ac. & in-
fir. de iuri. l. s. præterea. ¶ Nec ad hoc uolumus ob. quod
no. dñi de Rota sua cōclusioe 14. incipiente. Itē si petatur,
ubi dicunt, q. si petatur committi cā cum prāte procedendi
pmanē, simpliciter, & de plano, sola facti ueritate inspe-
cta, ac terminis non seruatis, uel abbreviatis, rescribat p
hec uerba; audiat talis, & procedat summarie. ¶ & c. nihil can-
cellando, oia petita uiderentur cōmissa. c. olim. de referi. &
c. cum diēcti. de dona. Ita formaliter dnt, & sista decisio
uī facere. p nobis non contra nos. Et q. rescribens uideatur
se referre ad supplicata, expresse determinat lo. de Imo, in
l. index postquā. ff. de re iudi. in 8. col. uer. iuxta prædicta in-
furgit dubiū & c. allegat. d. l. i. defensor. s. qui interrogatus.
excipit tñ unum casum quē ibi ponit, in quo uī ē rescribēs
excedere petita cā & favore litium minuendam, & hoc col-
ligitur per not. per Ioan. And. in c. ut nostrum. de appe. Se-
cundō circa hoc dicimus, q. dato q. princeps uoluisset assi-
gnari in perpetuum bona; tñ ex illo mandato non fuit assi-
gnatum dominium ante translationem faciendam per factō
res. l. fundi. ff. de acq. poss. ¶ Et maxime, quia mandatū fuit
de bonis incertis & in genere: s. in l. 3. s. incertā. ff. de acqu.
possed. ipsi factores assignarent d. bona usq. ad uīta eius. ergo
non potest dici acquiritur ius in illis bonis nisi iusq. ad
uitam. Nec adhuc ob. si dicatur, quod malignitas procurato-
ris, uel factoris non debet attendi, sed uoluntas principis do-
nantis. l. qui mihi donatum. ff. de dona. l. qui fundum. s. pro-
curator. ff. pro emp. quia respondeo duobus modis, primō,
quia illa iura loquuntur, quando mandatū fuit a tradente
super re certa & specifica: quia hoc casu nudum ministeriū
tradentis præstabat procurator: sed hoc mandatū fuit fa-
ctum in genere, ad procuratorem autē spectabat eligere: &
ista sunt adiuncta ualde diuersi effectus: ut patet in c. 1. de of

fic. deleg. in 6. Scdō rñdeo, q. iura in contrarium loquuntur,
qñ machinatio fuit in procuratore * illius cui debebat acq-
ri: sed nos loquimur in procuratore illius qui tradere uole-
bat: quo casu machinatio talis procuratoris bene impedit
acquiri dñum illi, cui tradendum erat: per Bar. & gl. & doc.
in l. i. s. cui. C. de fur. vñ si mando procuratori meo ut sibi rē
tradat, & ipse in suo vñ cōuertat, tibi non acquirit dñum,
& per cōsequens nec cōdictio furtiua, q. d. dñō: scus si fuit
set procurator tuus, Catera suppleat præstātia dñi iudicis.

ADDITIONES.

- a Principem, And. de Iher. de prohi. fen. alie. per Fed. col. 26. in uisio. feu. Bal. l. i. in fi. C. de præscr. 3. uel. 40. anno. Math. Aff. l. in consi. qua-
dra. enali. de præscr. fallit, quando agitur de landiculis, aut similibus.
- * Gui. Pap. dec. Delph. 4. i. 6. dixi in cōsue. Par. ubi. ut. 4. uer. vlt. ¶ Sequi-
tur Felix in cad. audientiā col. 9. extra de præscr. ibi dicit Alex. hie lo-
qui de duce Mutine, qui Papam recognoscit. Idem in Imperio Roma-
no tenet Bal. in l. i. circa. l. c. de præscr. 30. anno. Contra tamē tenet
Franciscus 4. ret. conf. 154. circa. fi. ubi loquitur in cōi Senarū habente
iura fiscalia, ut pscriptura annis 40. Et contra Alex. hie tenet quidā mo-
derni dicentes, cū loqui contra cōm. in tracta. præscr. 2. parte. 5. patris
prin. quia contra Fiscum præscribitur 40. annis. Bar. in l. in oibus. ff. de
diuer. & temp. præscr. Panor. in c. u. & c. 2. nobis. de præscr. præter q. in qua-
tuor casibus specialibus, de quibus in d. l. i. C. de fac. fan. ecc. Quod præ-
scribitur cōtra duem 40. annis Rui. conf. 115. nu. 3. & 7. lib. 4. Natta.
- b ¶ Ignorantiæ. supra conf. 7. sed hoc nō est simpliciter uerum, ut infra.
- * lib. 2. conf. 151. in fi. ¶ Aduersus pscriptiōem 40. anno. datur restituti-
o ex capite ignorantie. Doc. in hoc articulo contrariū, ut per Crauet.
conf. 201. 5. dub. & uide Rui. conf. 26. col. 2. & fina. lib. 1. Natta.
- * Officiales. ¶ De hoc uide ēd notabiliter Rui. conf. 45. col. lib. 4. ubi cō-
cludit, q. non obstat scientia officialium, uenit concessio restituti-
o principi. Et uide Alex. infra conf. 136. col. pen. lib. 1. Natta.
- * Dominij. ¶ De hoc uerbo Afigno. uide Alex. conf. 92. col. 1. lib. 1. Natta.
- * Petentis. ¶ Bal. in l. i. eam. cum. col. 1. C. de fidei. dicit. Not. q. rescriptū
principis adaptatur ad ea, quæ præponuntur. Vide Aug. Arc. ti. in d. s.
præterea. infra. de iuri. disp. Natta.
- * Summarie. ¶ Vide Alex. opemē declarantem in l. Gallus. s. idē credendū.
col. 2. ff. de lib. & post. Natta.
- * In procuratore. ¶ Vide Aug. Imo. & Alex. in l. 1. s. per procuratorem. ff.
de acq. poss. Natta.
- ¶ Col. 3. uer. nec prædictis. Adde Bald. conf. 370. col. 1. in fi. uol. 1. in no.
& Rom. col. 289. sed hoc cōstat reprobare Crauet. de antem. 40. par.
num. 23. Hiero. Zanch.

E P I T O M E.

CONDVCTOR qui iurauit in unam cessationē
solutionis cadit ipso iure a tota conductione.

CONSILIVM LXXXV.

NON puto id, de quo queritur, longam disputationem
exigere. Propterea breuiter rñdeo, postquam condu-
ctor anno præsentis non soluit assiduum, prout iurauit & prom-
isit, quamuis nō cessauerit in soluendo per biennium, uel
triennium, cadit ipso iure a iure sue conductionis propter
peritium. l. si quis maior. C. de trans. & in terminis in con-
tractu locationis decidit ita Bal. in c. querelam. extra de iur-
e iuran. super gl. 1. Per q. decidit, q. in terminis illius decre-
talis ille, qui cum iuro promissit alteri annum pensionem
soluere si semel cessauit soluere, & sic pius fuit, incidit in
commissum, & priuatur iure suo absq. eo, q. expectetur cessa-
tio biennalis, iuxta l. quæro. s. inter locatorem. ff. loca. & c.
potuit. de loca. & hoc ēd colligitur expresse ex alia glo. fi.
in d. c. querelam. Pro hoc bene facit; quia tex. in d. l. si q. ma-
ior. loquitur nedū in contractu transactionis, sed ēd in pacto
b iurato, quod est generale ad oēs b contractus. l. 1. ff. de pac.
no. gl. 1. in fi. & in l. 1. in princ. ff. de actio. & obliga. & ideo di-
cunt doc. communiter in d. l. si quis maior. q. dispo illius le-
gis habet locum in quolibet cōtractu iurato, bene facit tex.
ibi in uerf. placitis. Et cō præsertim, quia dispositio etiam
exorbitans tendens ad maiorem obseruationē iuramētī ex-
tenditur de uno casu ad alium ex identitate rationis: ut no.
in auth. sacramenta pubertum. per gl. & doc. C. si aduer. uen-
di.

Libri Primus Consil. Alexand.

dis. & l. 1. §. 1. ff. de contrario iudi. aut. Vbi aut non interueni-
nisset infm, an statim possit expelli, cum cessat soluere, hñ in
distinctione, q̄ tradit in l. 2. dem. C. locati. & in l. 2. C. de iure
emph. & in d. s. inter locatore. ubi per Bar. & alios in auth.
qui rē ubi p lac But. & Bal. C. de sacro. eccl. qd hic nō discu-
tiō: q̄ nō expedit stante info, ut in thēmate p̄supponitur.

ADDITIONES.

2. ¶ Ipso iure idem Alex. conf. 105. col. 4. li. 3. Ant. Pet. repel. l. 1. de iurein.
effec. 24. Hio. Mar. sing. 226. Fran. Rip. c. 1. col. 5. de refir. * Sequitur lal.
in l. 2. C. de iure emph. & in l. 1. qui maior. C. de transac. de hoc rāmen
vide Decin c. 2. col. 1. de refer. Et Alex. sequitur lal. in sua inuēit in uer-
bo. & cum pacto qd dicti Vassalli. Et vide Ripam in d. c. 2. de refer. nu.
20. Decin. l. quod re. nu. 1. ff. si cer. per. Nata.
6. ¶ Omnes tam Alex. in l. 2. conf. 3. 2. in fi. Bal. lal. d. l. si quis maior. Mathe.
nol. Guid. Par. conf. 3. col. 4. conf. 13. col. 9. Corn. conf. 25. lib. 2.
Dec. conf. 452. Alb. Bru. conf. 48. sed veritas est illic esse casum speciale,
ut ibi Riri. Tno. Paspal. Ale. & Corn. conf. 95. lib. 1. & laius conf. 246.
* l. 1. 2. Ideo si crediti tibi fundū pro centū obligati me de eundem ad
duplā, soluit quinquaginta. reliquū iurāt soluere certis terminis, si
nō soluit, potes cogi. & pp. pūmū pds pēu. & ego libor ab eundem
ne ita Mitt. no. 5. refert l. 12. in d. l. si quis maior. & habui de facio, Nat.
¶ Hoc conf. duplicatum est infra conf. 126. eo. vol. Hiero. Zanc.

S Y M M A R I V M.

1. Privilegium quoddam reale, quoddam personale.
2. Immunitas ditorū perpetuo concessa persone, intelligitur ad uitā.
3. Princeps in dubio non confertur p̄iudicare fisco, si inquitum ex-
primi.

CONSILIVM LXXXVI.

IN causa dationum vini circa quoddam decretū Danielis
q̄. Cōcordiensis, super quo dubitatur, utrum tale decretū
dicat perpetuū durare, an verō dicat t̄pale, & non habeat vi-
res post mortem ipsius dñe Antonie ipso decreto ut priui-
legio noiatz? ¶ Et primō vñ dicendum, q̄ istud decretū semper
& continuē debeat durare, quia ea q̄ perpetuū cōcedun-
tur, semper & continuē durant, quæ ad perpetuum. 25. q.
1. c. perpetua. de elec. in 6. cum si. Præterea p̄i privilegium con-
cessum a principe intelligit continuē & semper durare, regu-
la, de cet concessum a principe beneficium, de reg. iur. in 6.
cum multis ibi allegatis in gl. sed istud privilegium vñ hñmōi:
ergo & c. ¶ Sed his non obstantib, ego puto partē contrariā
esse de iure iuriore, videlicet q̄ ta c privilegium dicat finiri
per mortē d. A. Antonie. ¶ Et pro intellectu & solutione di-
1. cōrum sup̄a, dico, q̄ duplex est privilegium, aliud reale,
aliud personale. privilegium reale semper durat, donec res
q̄ concedit durat. c. 1. & 2. & per totū 25. q. 1. s. & hæc dixi-
mus. de verb. sig. c. Abbate Sancti Sylani. privilegium uerō
personale expirat cū persone, c. petiisti. 7. q. 1. c. 2. de auth. &
vfu pal. regula priuile. cum pluribus ibi alleg. de reg. iur. in
6. Sed istud privilegium est hñmōi, s. personale; ergo cū psona
d. A. Antonie expirat. Et q̄ sit personale, satis manifestē ap-
paret: nam cum concessum sit persone, & expresso noie per-
sonæ d. personale, ut in c. qm abbas. de off. deleg. c. si gratio-
se. de refer. in 6. Nam privilegia etiam in dubio a intelli-
guntur personalia, si personis conceduntur, ita dicit glo. no-
tabilis in summa. 2. 1. q. 3. c. cum uenissent in gl. in uerbo
personaliter. de insti. Et clarius gl. in c. tua. in gl. fin. de his quæ
2. stant a prælat. sine consensu capi. quod dicit q̄ ubi privile-
gium conceditur persone sine p̄iudicatione t̄pis, dñ durare
tale privilegium usq; ad uitam ipsius, allegat optimū text.
in c. possessione. 26. q. 4. Sed in isto privilegio apparet eui-
denter, q̄ fuit concessum ipsi d. Antonie tanquam persone
sua, ut apparet in pluribus locis, & præcipuē in princ. dum
dicit dilectē nobis in Christo honeste fili mulieri & c. Præterea
ibi narratur, q̄ multa alia privilegia temporalia fuerunt cō-
cessa uiro suo & ipsi mulieri, quoniam etiam molestabatur
nunc confertur in perpetuum, idest donec uixerit. Nam uer-
bum, perpetuū, exponitur, idest donec uixerit, cui facta est

talis gratia. Ita exponit per gl. in c. si gratiose. de refer. in
vers. perpetuū, exponit, idest, donec uixerit. & glo. in c. finin
vers. perpetuū. c. ot. & l. facit text. in l. 1. ff. pro socio. & text.
& gl. in c. reperiunt. in fi. 1. q. 1. & plures alias exceptiones fa-
cit, & facit text. & gl. in c. ex literis. de constit. cū multis alijs
simi. Ecce apparet ex oibus istis, q̄ illud tale privilegium fuit
personale, & merito cū persona extinguitur: regula priuilegiū
de reg. iur. in 6. & in c. petiisti. 6. q. 1. & in l. leges. in fi. C. de
leg. & in l. fi. C. de consti. princ. Et sic concludendum est ex
oibus supradictis, q̄ dñi datarii dñi uini non tenent, nec
obligati sunt ad obseruationem talis priuilegiij, siue indolui.
¶ Nec ob. si dicat, q̄ imō ipsum decretū est reale, vt ex eius
inspectione apparet. Nā ibi dñr, decernentes ex tunc, q̄ in ip-
sa domo, taberna, seu hospitio consueto panē, vinum, & alia
hospitio consueta vēdere possis, tu, aut illi, qui cū a fisco, & a
pensione, seu iure dñij tenent, vt dignū est, minimeq; ualeas
in aliquo molestari. Nam notandum est uerbi dñij, per q̄
apparet, q̄ illud decretum uoluit cōprehendere, q̄ tñ alic
rñ hæc domus fuerit alienata, q̄ ille talis emptor possit uita-
li beneficio, seu priuilegio q̄: quia cū appellatione dñij intelli-
gatur de directo. l. 1. ff. si ager uetigal. vel emphyt. p. me.
ritō de ipso in proprio significari debet intelligi: quia al-
tē rñ rideo, q̄ uerba in priuilegijs non plus operant, quam
ipsa sonant. c. porro. de priu. cum fin. cū in ipso decreto di-
cat, q̄ in ipsa domo, seu hospitio vēdere possis. Deinde sub-
dit, minimeq; ualeas in aliquo molestari: & sic ipsa uerba cū
cantur esse directā persone, merito dñr personale, iuribus sa-
pra alleg. ¶ Non obstat uerbum, dñij: quia intelligit de dño
uili & non directo, nam uerba est impropria: fuit scilicet
materiam. c. ergo 1. 1. q. 3. c. causam. cum fi. de refer. facit glo.
in c. ad aures. de ata. & quali. c. Griselierius. 2. 2. q. 4. cum si-
ciunt ea quæ no. in c. ex hñmōi & ibi per D. Abb. in princ. dñi
& faciant ea quæ no. in c. nā conspicui. c. de consti.
Facit et, quia rñ sequens restringit dictū gñale præcedē
l. cū pater. s. dulcis. in fi. ff. de lega. 2. nā si dictus concedēs
uoluisse et successores cōprehendere, facile fuisset ei dñr
re, minimeq; ualeas, ac successores tui ualeant molestari, &
in c. ad audientiam. de deci. & ideo cum non dixit & tacuit,
merito non uoluit ipsos successores cōprehendere, arguēdū
in c. nonne de p̄sum. & in l. maritis. C. de precu. c. qualis
cum sum. 25. dñi. ¶ Et in dñat, quare non debemus ita illud
uēbū minimeq; ualeas molestari, inappropriare sicut uēbū
dñij, quia ad hoc respon. quia cum de natura ipsius priuile-
gij directā persone sit dñi personale & non reale, iuribus sa-
pra allegatis, merito potius debemus sequi naturā uerbi
ipsius naturæ priuilegij, quam eius accidentia. ¶ Ad hoc
cit in simili, qd notabiliter dicit Spe. in t̄ide inquisitione.
pen. uer. quid fin. littera ubi dicit, q̄ ubi alias princeps
sit cōmittere cām in forma iudiciali, & nō iudiciali & hñ
cōmissionibus, & inquisitionibus, q̄ in dubio semper p̄i
re debeat, q̄ uoluerit cōmittere in forma cōmissionis iudi-
cialis, quia res reuertitur ad naturā sui. c. ab exordio. 2. 2. q.
cum si. lta dicimus in propositio, q̄ cū ex isto decreto fiat p̄-
iudiciū fisco, quia ipse fisco minus recipit, q̄ recipere
esset tale decretum, merito ut facilius res reuertat ad priuile-
statum, s. ad commodum fisci, debemus præsumere, q̄ tale
priuilegium personale & non reale. Et maxime, ut dictū est,
natura priuilegij directā persone intelligit personā, & non
minus p̄iudicetur fisco. ¶ Et in dubio intelligimus semper
3. principium nouissime iuri ipsius fisci derogare * nisi tñ in
quantum expressam fecerit mentionem, arg. cap. super eo. de
offi. deleg. & et quod dicit D. Ant. in aut. debitus. de appel.
Ex quibus omnibus concludo, partes dicti iudicis esse in in-
dicando priuilegium ipsum fuisse & esse personale: & meri-
tō cum persona extinctū fuisse, in regula, priuilegium, de
reg. iur. in 6. cum sim. ibi allegatis. Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- ¶ In dubio, adde, quod concessio p̄sumitur personalis. Bal. cōf. 116.
lib. 1. to. Ana. conf. 20. Alex. supra conf. 84. nō. 6. conf. 10. in fi. infra co.
Lanc. Decin. l. apud iulianum. §. fi.
- ¶ Derogare. ¶ Facit text. in l. nec damno. C. de preci. impe. offe. Nat.

S. P. A.

Confessio qualificata non potest acceptari sine qualitate.

CONSILIVM LXXXVII.

In causa Ludouici de Arengeria cū Ludouico de Gelinis sit dubium. An in executione sniē lib. 20. petita contra Ludouicum de Gelinis debeat admitti compensatio cuiusdā mercedis, quā dī deberi per Ludouicum de Arengeria Antonio q. Michaelis de Rubena occasione fasciorum quatuor mille factorum per d. Ant. Ludouico de Arengeria ad rōnē solid. 4. pro centenario & occasione 20. vitiū lignarum factarum per d. Ant. d. Lud. ad rōnem solid. 4. pro qualibet vice. ¶ Et pro parte d. Ludouici de Gelinis dī q. sic; eō quia apparet sufficientem confessionē Ludouici de Arengeria, dum rñdet positioni inci. Item q. d. Ant. ex dictis lignis, & et positioni proximē sequenti. ¶ Contrarium mihi vī proculdubio esse uerius. Primo quia in positione dī, nō credit nisi de quatuor mille quingentis fasciis ex alia cā, quā ex causa obligationis Ludouici de Gelinis: oportet enim q. dicta confessio acceptet cum sua a qualitate. unde si confiteor me tibi promississe sub certa conditione oportet, q. tu acceptes confessionem cum illa cōditione adiecta in ea. Et ideo si confiteor me promississe tibi, ut tu dares mihi librum, non potes acceptare confessionem in eā trā parte, in qua dī, q. promissi tibi 10. ista hū per gl. Bar. & oēs in l. g. quidem. C. de exce. per Cy. & Bal. in l. 1. C. de do. ante nupt. & Cy. in l. 1. C. de confes. in 13. q. & ibi dicit, q. non refert, an sit facta confessio qualificata in uno tñ cap. an in duobus tantū connexis: arg. l. etiam. s. 1. ff. de min. & in l. in hoc iudicio. ff. fam. erci. si dem dicit Bar. in l. Aurelius. s. idem quā sit. ff. de lib. leg. & no. Spe. in tit. de pos. s. si uerf. pen. & Archi. in c. 1. de confesiss. in 6. & no. doc. in c. bonz. el. 2. de post. praelat. cum fūled dicta cōfessio est et in uno & eodē capitulo qualificata: ergo non pōt diuidi. Et bene aduertatis, q. in dicta rñsione nō est illa aduersariatus: sed ex alia cā, imō abq. vlla aduersariatus rñdit, & sic sumus propriē in casu nō. in d. l. si q. dem. Nec ob. si diceres, q. qñ p. rñsumptio est contra confidentem: tunc pōt acceptari principalis confessio, & reprobari qualitas, ut per Bar. in d. s. idem quā sit. quia posito quōd opin. Bar. esset uera, quā tñ multi reprehendunt in confessione facta sub uno & eodē c. ut Sali. in l. 1. C. de confesiss. & Bar. in l. 10. ff. de verb. obl. Tamen dico q. in casu nō nulla est p. rñsumptio iuris contra qualitatem adiectam in confessione, nam si in confessione cōfiterer, q. fecisset illos fascios pro alia cā indebita, uel illicita, esset bene p. rñsumptio contra illam qualitatem. l. cum de indebito. in prin. ff. de proba. c. super hoc. de renun. l. merito. ff. pro socio. l. si procurator. ff. de condi. inde. cum si. ff. in i. non dī in d. confessione, q. fuerit pro cā illicita vel indeb. ¶ Accedit; quia apparet etiam Iac. principalem debitorem & laboratōrē Ludouici de Gelinis esse obligatum pro alia quantitate d. Lud. de Arengeria ultra quantitatē debitā per Ludouicū de Arengeria aduersus Ludouicum de Gelinis, nam est debitor in alijs lib. 18. Bon. quas promissit Ludouicus de Arengeria soluere Philippo de Rubena intra certum terminum iam elapsū, de mandato d. Ludouici, ut constat publico instrō productū apud acta abq. eo quōd soluerit, & constat, q. Iacobus remanet obligatus d. Ludouico de Arengeria, nō aut ex mandato Ludouici est acquisita actio d. Philippo. l. si cum Cornelius, ff. de sol. saltē cum non appareat de illa acceptance, uel rati habitatione d. Philippo. l. si ego. ff. de neg. gest. & ista est illa causa, propter quam d. Ludouicus de Arengeria dicit Ant. fecisse dicta ligna, ut compensaretur in illa quantitate, quē est ultra dictas libras 20. petitas aduersus Ludouicum de Gelinis, ut et clarē patet ex rñsione facta ad penultimam positionem, & in hoc nulla est p. rñsumptio iuris contra Ludouicum, quia potuit consensiri, quōd dicta ligna compensaret in eo, quod superesset ultra quantitatē dictarum librarum 20. petitarum. ¶ Denique agit contra Ludouicū de Gelinis eō

quia conduxit la. in laboratorem suum. Certē pro eo Iacobus non pōt opponi compensatio de eo, q. debetur Ant. Ludouico de Arengeria, cum non appareat fuisse actum inter d. Iac. & Ant. fē obligantes d. Ludouico in solidum in d. instrō, q. erant socij in certa obligatione, adeo q. commodum & in commodum deberet ex eorum conuentione esse cōe inter eos. Ita decidit Bar. in repe. lex duobus. in vlti. q. iunctis no. per eum in 6. q. ff. de duobus reis. & et quia non apparet, q. tantum quantundē est id, de quo opponitur compensatio, peruenit de bonis d. Ludouici de Arengeria ad d. Ant. ut per Bar. in d. lex duobus, in fi. Præterea, quō pōt Ludouicus hanc exceptionem opponere: cum nō sit fideiussor Ant. nec et Iac. qd. est fortius, nam fideiussio non contrahit sine uerbis. l. blāditus. C. de fideiuss. ergo non sumus in casu, q. possit suffragari dicta allegata exceptio compensations. Luerū cum si. ff. de compensa. Fortitā p. dicta: quia in positionibus Ludouici de Geli. solum deducit unum dictū in quo dicit, q. Iac. tenetur Lud. de Areng. & Lud. de Gelinis ex forma statuti solum tenetur pro Iacobo laboratore, nō p. Antonio, quō ergo pōt dici, q. Ludouicus, q. tenetur pro d. Iacobo opponere possit compensatōnem, de eo, quod debet Ludouico de Arengeria non Iac. seu Ant. certē nō pōt esse, si apparet Ant. confiteri huic compensatōni, cum id tñ non apparet, text. est in l. rem suam. s. creditor. & ibi gl. ff. de compensa. Præterea non apparet ex positionibus d. Ludouici de Gelinis & rñsionibus eis factis, q. istud debitū, in quo dī Ludouicum de Arengeria teneri, d. Antonio ex cā dictōrum liguarum fuerit creatum ante instrū factum inter d. Lud. d. Iac. & Ant. de quo apparet in actis: & ibi p. uerit esse ante, remanebat extindū pp. solum factum in d. instrō, & probatio sua non concludit de necessitate, & exceptio compensations non est clara, iō non releuat contra Ludouicum de Arengeria, qui hēt intentionem suam clarē fundatam ex instrō. l. matrem. C. de probal. cum actum. cū ibi no. ff. de neg. gest. & no. in c. ff. de ref. & declarat Bar. in l. non solim. s. sed ut probat. ff. de ope. nom. ex quib. patet, q. ex multis capitibus, & ex quolibet per se non pōt Ludouicus de Gelinis ex dicta compensatōne se tueri, & e. hīs apparet nullo modo obitare nonnulla, quę per eximiū aduocatū partis aduersę copiosē allegata sunt. Alex.

ADDITIONES.

- a ¶ Cum sua. V. de in eo conf. 1. 24. col. 4. ¶ Vide ad prædicta Ang. conf. 304. incip. Vlt. dicta scriptura & abbin. d. c. bonz. de el. & col. pen. ult. quē in fi. comm. Natta.
- ¶ Et Cy. in l. 1. C. de confess. ¶ Vide etiam ibi Bald. col. 3. & in l. 1. col. fi. C. de eden. Natta.
- ¶ Et ar. in c. 1. de confesiss. ¶ Et istud ibi sequitur Dom. ubi etiā ponit no. dist. situd etiam Alex. tradit conf. 66. col. pe. lib. 6. Illa pars, quę facit pro confidente, potest improbari per probabiles rationes, & coniecturas. - bb. in c. ad hanc. 2. 3. no. de postul. prala. & in c. bonz. col. 3. in fi. eo. ut. Et q. ubi sub duersis orationibus concepta est confessio possit pro parte acceptari, & pro parte resipi, And. Sic. conf. 3. Clemētissimī Dei. col. fi. lib. 2. Natta.
- ¶ Ita decidit Bar. in repe. lex duobus. ¶ Quōd compensatio possit opponi ex persona unius, quando sunt plures rei debendi. Alex. conf. 149. in prin. lib. 2. Natta.

EPITOME.

STATVIVM uocat ad successiōnem cognatos proximiores in gradu, non per hoc excluditur representatio iuris communis inter filios fratrum.

CONSILIVM LXXXVIII.

QUOD concurrere deant filius fratris p. mortui & patrui eiusdem filij patris fratres in successiōne prædicta, sicut est de iure cōi prolium in §. reliquum. in auth. de her. ab intest. & in auth. ut fratrum filij. i. in prin. col. 9. non obstante q. statutum dicat, q. succedant: cōnati masculu.

Liber Primus Consil. Alexand.

sculi, prout in gradu sunt proximiores, uel concurrentes usq; ad quartum gradum, probatur per text. iuncta gl. in l. cū ita.

* **Fideicommissio in uer. proximo.** * referendo ad tex. gl. ff. de leg. 2. Nam ibi dicitur in tex. q. si testor reliquit fideicommissum eis, qui sunt de familia, uel agnatione sua, intelligitur relinquere ei, qui in familia, uel agnatione tenebat gradum proximum, quod uerbum exponitur in priorem gradum, l. proximus. ff. de uer. sig. l. 2. §. hfditas. ff. de suis & legi. & tā gl. in d. s. in fideicommissio, in uerbo proximo relata ad tex. uult, q. et illo casu uocabuntur filii fratrum pariter cum patris, iuxta auth. cessante. C. de legi. har. Et doc. ibi uidentur cōiter trāsire cum gl. excepto tñ Bal. qui illam gl. ibi reprehendit dicens, q. illa gl. non est uera in terminis illius. §. quia. in §. in fideicommissio, prædicto, considerat quis sit potior, seu prior in gradu ad quem habuit testator maiorem affectionē, * & maiorem uir habuisse ad fratrem, qd ad fratris filium, fm Bal. qui ridet ad d. auth. cessante. quia ibi loquitur in dispoñe legis, sed tex. in d. s. in fideicommissio, loquitur in dispoñe testatoris, in qua consideratur, ad quem maior habuit affectionem testor. & pro hoc allegat. l. 3. §. si duo plures. ff. de legit. tut. Sed in hoc Io. de Imo. in d. s. in fideic. reprehendit opi. Bal. & tenet opi. gl. quia in illo tex. dicitur eodem modo uocant ad tutelā, prout uocant ad hfditatem. Vnde cum in successione hfditatis non uocentur pariter filii patris & nepos ex altero filio, sed solus filius tñ. libertus. ff. de bon. lib. non mirum si et iudicetur idem de liberi tutela: quia tutela & successio a pari procedunt, ut d. s. si duo. & in aut. de hære. ab intest. §. ex his cum si. & fm Io. de Imo. rñdit Bal. data ad tex. in d. aut. cessante. non est bona quia tex. in d. s. in fideicommissio, non dicit magis inspicendum esse affectionē, qd dicat tex. in dicta auth. cessante. Sed solum dicit tex. in d. s. in fideicommissio, in proximior gradu esse uocandos, qd quidem dē intelligi fm ordinem successioneis, ut in simili dicitur in d. s. si duo. & ita refertur Io. de Imo. in d. s. in fideicommissio. in si. & sic uir decidere casum nostrum gl. illa iuncto illo tex. q. Quinimo, dato qd illud, quod dicit Bar. in d. s. in fideicommissio, esse uerum, non obstat quod ad casum nrm: quia in casu nro tractatur de dispoñe legis & statuti, non de dispoñe hois, uel testatoris. & fateatur Bal. gl. in d. s. in fideicommissio ueram esse in dispoñe legis. Præterea reperio, qd Bald. in d. conf. in. in noie Dñi, casus talis est, quidam Titius ac cecis & c. secutus est gl. in d. s. in fideicommissio, per qd dicit, q. si testor dixerit, substituo filio meo proximis meos, qd uideantur substituere forores & filios alterius fororis præmorum, alle. gl. pallegarum. Fortificatur prædicta per ea qd dicit Bar. in l. 1. §. si filius. ff. de cōiungen. cum eman. lib. ubi dicitur.

* **q. iura quæ dñt, q. in materia successioneis hfditatis nepos in locum patris succedit, dñt intelligi, l. in gradum suum, si nepos succedere dñt in gradum patris sui quod ad effectū succedendi, sequitur, qd dñt succedere hic filius fratris sicut succederet pñ suus.** * Corroboratur quia in statutis hñt locū extēso pñsuus, pcedens ab aliis regulis iuris cōis in l. 1. §. lex. ff. ad l. falci. & no. Bar. & alii in l. si q. seruo. C. de fur. & per id qd ibi no. gl. iuncta. l. ut trñ. §. 1. ff. de seruo corrupto. & no. in l. qd uerō. ff. de legi. & Bar. in l. oēs populi. in 2. q. prin. ff. ad tre. Sed de iure cōi habemus regulam cōiter dicentem, qd subrogatum, seu succedens in locum alterius sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur. l. si eum. §. qui iniuriam. ff. si quis cau. cecile. et l. cum si. ut lite pendente, sed dictus filius fratris succedit in gradum & locum patris sui. d. s. reliquus. & no. Bar. in d. s. si filius. ergo sicut statutum admittisset patrem istius filij fratris ad cōcursum cum fratribus, ita censetur admittere filium subrogatū & succedentem in locū & gradum eius. Corroborant prædicta per illud uerbum positum in statuto, dum dicit, prout in gradu sunt proximiores, ut concurrentes usq; ad quartū gradum. Nam positū, qd filius fratris cū patris suis diceret concurrere in eodem gradu, cum dñt secū concurrere, uidelicet in successione, pallegarum.

* **auth. cessante. tñ cōcurrentes illi dñt, qui simul ad eius aliqd consequendum de iure ueniunt. l. unia. c. nrm. l. uerō non oēs. C. de cadu. tol. l. si finita. s. cum aut. ff. de dam. inf. & l. idem**

in prin. ff. qui po. in pig. hab. & licet aliās uerba prout in gradu dērent intelligi fortasse repetita in illo participio cōcurrentes, tñ hoc casu in d. statuto nō debent intelligi repetita, ne aliās induceret correctio iuris cōis. l. q. frater uir prior in gradu excluderet in totū filium fratris. Hoc probat no. gl. in c. cupientes. §. q. si per 20. in uer. petere. de elec. in 6. ubi gl. vult, q. in quantum tex. ibi dicit, q. si si electi personaliter cōparere, & suar electionum confirmatione hñt persecutionē, uel executionē petere, nulla iusta causa interueniente cōtēpserint, qd nō deat illud uerbum personaliter, referri ad uerbum petere, sed solum ad uerbum cōparere, ne inducat correctio iuris, licet aliās, si non resularet talis correctio, fieret talis repetitio: & pro hoc uir statutum offendat minus ius cōis & ius priuati, licitum est uerba statuti impropriare: probatur in c. cum dilectus, de consue. quem tex. ibi ponderat Ant. de But. Io. de Imo. in no. Attento maxime qd et fm illi intellectum plura operatur & multa disponit ultra & contra ius cōis in pferendo masculos feminis, & in alijs v. ex eius inspectione apparet, ex quibus concludo, d. filium fratris admitteri a successione in locū pñs defuncti unā cū patris. Al.

ADDITIONES.

Istud consilium est duplicatum infra conf. 137. eod. lib. & ibi illud est magis correctum. Nata.

* **Proximo, qd de hac gl. in §. in fideicommissio, uide l. conf. 4. l. 1. l. asini l. 1. auiz. col. 2. C. de success. edic. Et uide circa hoc et latissime Dec. conf. 1. & in l. auiz. C. de success. edic. & l. asini. qui liberis. §. hanc uerba. ff. de vulg. & pup. col. 1. Et q. in dispoñe, uel statuti uidelicet si de filio fratris, qd de fratre ad uir concurrant, Alex. conf. 3. col. 3. l. 6. Nax.**

* **Affectiois.** Pro confirmatione huius responsioneis, qd considerat oportet in fideicommissarijs substitutionis affectionē testatoris, non dispoñe legis, facit optima decisio Bar. in l. Lucius ad h. ff. de vulg. & pup. quia refert, & sequitur Alex. conf. 1. col. 2. l. 6. Et adde, qd nepos nunq; substituitur locum patris, ubi aliqua qualitas requiritur, in qua debeat Alex. conf. 1. col. 2. l. 1. l. 1. & contra distinctionem Alex. hic consilium l. 1. col. 1. §. 1. dub. 3. l. 2. Et q. in fideicommissis nepos concurrat cum patruo, l. asini. l. 1. §. 1. dub. 3. l. 2. Dec. conf. 79. l. 1. dub. Et aliter sentit conf. 217. Et q. in dispoñe statuti concurrant, Dec. conf. 299. col. 3. q. 9. Erro. de Dec. 408. circa finem, ubi ponit, quid sit dictū, salua gradus prærogatiua, & latē ē ponit conf. 412. Et quod in fideicommissis non concurrant, tenet conf. 478. col. pen. Et uide eundē conf. 480. dub. 3. ubi fortius considerat, qd non uocantur nepotes cum patris, quando per uir nominati fuerunt uocati, quia præferuntur nominatis in genere, & multo magis non nominatis & in statuto uocante fratres, qd filij fratrum concurrant, Dec. conf. 484. dub. 3. Et q. in statutis filius fratris cōcurrat, Dec. conf. 527. per totū. Et tñ eximie uisū Ruin. latē conf. 163. per totū lib. 1. Et in terminis Alex. uide Bald. conf. 488. Casus talis est, quid Titius decedat, lib. 3. Et qd differentia sit inter dispoñe hominis & legis, ut area recipiat fictionem, altera nō, Alex. conf. 5. col. 1. §. 1. Nax.

* **Hoc conf. duplicatū ē infra conf. 137. eo. uol. ut dicentiam Cur. conf. 154. ante no. 6. licet ea uir diuersi allegentur a l. asini & Dec. deceptis diuersitate principij quos allegat Tiraq. de primog. q. 40. no. 22. & Paris. conf. 130. no. 48. uol. 1. uer. pñgrece, consilium Bal. dñm nūm ultimum in auth. ubi omnino uide quod annot. Hiero. Zaz.**

EPI TOM E.

PROCESSVS factus post recusationem est ipso iure nullus. Quid autem in facto post appellationem distinguitur nu. 9.

CONSILIVM LXXXIX.

DILIGENTER consideratis his, quæ in themate continentur, circa primum dubium qd uir prima consideratione dicens, iudicem legitime recusatum nondū cognita recusationis cā potuisse procedere, & sic processum ualuisse. Et primò probat per tex. in c. index ab aplica. de off. dele. lib. 6. ubi index postquā est recusatus, pōt tñ de partis recusantis cōsensu delegare: ergo per recusationē nō desijit esse iudex cause: qd si desijisset esse iudex, consensus nihil operaret quod ad hoc ut posset cām alteri delegare. l. priuato. c. de iurisd. om. iud. in c. significanti. de off. dele. Secundo probatur ex eodem. c. index. in fi. ubi hñt q. lata sententia super recusatione omnino definit esse iudex: ergo rex aper.

re imuit, q̄ ante latam sententiam non definit esse iudex, ergo si
retinet iurisdictionem in habitu, licet contra exercitum iurisdic-
tionis possit obijci exceptio recusationis, tñ si illa nõ ob. & iudex
procedat ad vteriora, vñ tacite pronunciare super excep-
tione, & illa rejicere: ut in c. ex parte. cñ ibi no. de app. l.
ait p̄tor. s. permittit. & ibi per Bar. ff. de mino. no. Bar. in l. a
procedente. C. de dilat. & idē doc. in c. 2. de dilat. & in c. exhi-
bita. de iud. Tertiõ pro hoc facit, recusatio & appellatio eg-
parantur in c. super eo. el. 2. de app. no. Io. And. in rubr. de
app. sed si appellat ab interlocutoria: & iudex a quo p̄cedat
ante inhibitionē sibi factā, pendet processus ex futuro euen-
tu: quia si pronunciabit pro appellante, irritū fuisse proces-
sum dicti contractus. c. non solū. de app. in 6. & in d. c. exhibi-
ta. cum sim. sed verum est, q̄ non fuit proposito pronuncia-
tum, dictum iudicē fuisse legitime recusatum, nec est cõstat
probatā esse legitimā causam recusationis iuxta. c. suspensio-
nis. de offi. deleg. ergo processus tenuit, sicut & qñ procedit
pendente appellatione. ut dixi: nam ille, qui ibi appellat, ut
p̄tendit iudicē esse suspensū rōne grauaminis. facit, quod hñ
in c. ad hoc. de app. Quarto ad idem vñ tex. in l. uon distin-
guemus. s. quidā. ff. de arbit. vbi est p̄cessus factus ab arbitro
post recusationē non est ipso iure nullus. Vltimõ confirmat
authoritatis: nam istam opin. tenuit Inn. in c. cum specia-
li. de app. Spe. in tit. de recul. in prima parte. s. qualiter. uer.
quia si subdelegatus. & Lap. in c. iudex. & Ang. in l. quia pote-
rat. ff. ad Treb. & Io. de Imo. in l. quidā. de re iudi. ¶ Sed præ-
missis non ob. contrariā sententiam de iure probabilem esse pu-
to per tex. in l. 1. c. si quacumq; prædicti p̄tore. ubi facit iudicis
protestationes ab eo eximit ois iurisdic. Secundo p̄
tex. in c. secundo requirit. in uerbo, tunc demū, de appel. ubi
3 patet q̄ postquā electi sunt arbitri qui cognoscere hñt de
cā recusationis, non pōt iudex uti iurisdic. nisi tunc demū
cum intra terminum prefixus ab arbitris ad probandum
cā recusationis non fuerit probata cā recusationis: sed in the-
mate nostro præsupponitur electos fuisse arbitros, ergo &c.
4 Tertiõ per tex. in c. legitima. de app. in 6. ubi permittitur
iudici p̄tās cognoscendi in cā principali solum, qñ arbitri
intra terminum a iudice præfixum non terminat causam
recusationis. Quarto per tex. in c. iudex. ubi iudex recusatus
nō processit de consensu recusatis: sed in proposito iudex re-
cusatus in cā nihil agere pōt, nisi de cõsensu recusatoris: nec
ob. q̄ pōt de consensu recusatoris, ergo nõ desijt esse iudex,
attento q̄ alias consensus recusantis nihil operaret. d. l. pri-
uatorum: quia respondeo, qd̄ recusatus cõsensit, q̄ iudex p̄-
cedat, tunc cessat cā, pp̄ quam priuabat iudex iurisdic. s.
per suspensionē, quam de eo pars habebat, ideo lex abdicat
iurisdic. ab eo non simpliciter, sed cum ista qualitate, ut pro-
cedere possit de consensu recusationis. Vel fm̄ Io. de Imol.
in d. c. iudex pōt rñderi ad illum tex. q̄ licet per recusationē
eximat a iurisdic. tñ quia hoc est fauore recusantis, pōt
euanesce ex eius facto & consensu. & hac ratione inspecta
tex. ibi in fi. uoluit ante latam sententiam super recusatione
non expedire iurisdic. iudicis recusati. s. quia pōt co-
gnoscere ne consensu recusatis, antequam feratur prædicta
sententia non possit. & hoc modo erit sublatum primum &
fm̄ arg. adductum per partem contrariam. Quintõ probatur
per textum: quia recusatio & appellatio a pari procedunt. l. aper-
tissimi. C. de iud. & d. c. super eo. sed facta appellatio pen-
dente sunt nulla. c. per tuas. de sen. excom. c. licet. eo. tit. l. 6.
& l. 1. c. si fil. nou. ap. pen. Vltimõ probat authoritatis: nam
hoc tenuit gl. in c. quoties epi. 2. q. 6. & in c. quia suspēcti. 3.
q. 5. & glo. in d. l. apertiissimi. in uer. executore. & Host. & Io.
And. in d. c. cū speciali. d. l. legitima. & Bar. in l. quia pote-
rat. ad Treb. & Lapus alle. r. & Pet. de Ancha. in d. c. iudex &
idem tenet Sal. in d. l. apertiissimi. Idem ubi uoluit Ant. scilicet
quando iam essent electi arbitri, secus si non essent ele-
cti: quia tunc dicere procedere posse opi. Inn. Et ita dicit Do-
minicus de S. Gemin. in d. cap. iudex. & d. c. quoties. uolens
5 q̄ quando sunt electi arbitri, processus non ualeat per d.
c. 2. requirit. de app. & ita dicit uelle Host. in d. c. legitima.
Sed antequā sint dicti arbitri, propofita tñ causā recusatio-

nis, tunc sunt opin. inter doc. an processus ualeat, & tandem
ipse tenet q̄ non, per d. c. iudex. & ita dicit sentire glo. ibi in
uer. proponatur, in fi. istam opi. sequitur et D. Abb. moder-
6 nus in disputatione sua inci. Clericali ordine. uolens t̄ q̄ p̄-
cessus factus post recusationem sit nullus a quia iudex recu-
satus procedens in cā, antequam sit pronunciatus super re-
cusatione, facit contra iuris ordinē. d. c. cum speciali. & d. c.
suspensionis. ergo processus est nullus, alleg. l. prolata. C. de
sen. & ad hoc est allegat. d. c. iudex. Istud ē in iudice delega-
7 to vñ tenere Anto. de But. in d. c. cum speciali. ubi dicit q̄
processus erit nullus, qñ iudex processit eo tempore, ubi ab
eo erat abdicata iurisdic. & dicit q̄ in delegato dñ abdi-
cata iurisdic. fm̄ quod distinguit in d. c. iudex. uidelicet
post recusationem, si iudex procedat sine consensu reculan-
tis, ut dixi post istam opi. Facit bene, quod no. Inn. in c. cete-
8 rum. de rescr. ubi tenet t̄ q̄ si iudex delegatus, corā quo fuit
opposita exceptio, qñ non poterat cognoscere uigore secun-
darum literarum: quia primā tollebat secundas, & quo casu
dēt deuenire ad electionem arbitrorum pp̄ dubium, ut in
c. pastoralis. in prin. de rescr. post talem exceptionem proce-
deret, processus esse nullum, fm̄ Inn. in d. c. ceterum. Et ideo
refert Host. licet Inn. in d. c. cum speciali. teneat processum
factum a iudice non recusato ualeat, tñ audiuit qñque Inno.
contrarium dicere. Non ob. primum & fm̄ arg. in contra-
rium adducta, quia ad illa fuit rñsum supra. in 4. arg. ad ter-
tium ar. rñdeo, q̄ intelligamus, q̄ recusatio equiparetur
appellationi. s. ab interlocutoria, tunc rñdendum est, q̄ illud
est uerum quod ad formam: quia tam in recusatione, q̄ in ap-
pellatione ab interlocutoria requiritur expressio causæ, ut
in c. ut debitus. de app. & in d. c. suspensionis. nõ quod ad aliū,
ut patet in d. c. si contra unum in fi. de. de le. in 6. unde ui-
demus, q̄ ad iudice exequente non appellat. c. nouit. de app.
l. ab executore. C. quorum app. & tñ pōt recusari. Item non
appellatur a iudice, nisi grauet. 2. q. 6. c. ois oppressus. l. 1. ff.
de app. l. ab executore. C. quorum app. & tñ pōt recusari, &
per multas alias rationes probant doc. in d. c. super eo. el. 2.
Quarto non ob. l. non distinguemus. s. cum quidam, de arbi-
primõ, quia dicit Io. And. in addi. Spec. in tit. de recusatio. s.
qualiter. uer. quid si subdelegatus. q̄ ille tex. facit pp̄ cõ-
trariam negari non pōt. quoniam ille tex. facit contra opi. Inn.
in quantum ubi dñ, q̄ saltem op̄ exceptionis infringitur ille
processus, qui post recusationem factus fuit. non ob. au-
thoritates in contrarium allegatas: quia rñdeo primõ, q̄ magis
cõis inia gl. & doc. est in contrarium, & ab illa non est re-
cendū ut hñ in locis uulgaribus. Præterea, illi qui tenet opi.
contrariam non loquuntur, q̄ arbitri iam essent electi, ut dñ
xi supra &c. Et ex his infero ac decisionem secundi dubij,
6 s. an t̄ iudice non legitimē recusato, & ab eo appellato ob
nonnulla grauamina, si postea procedat, ualeant eius acita-
ta, & an exceptionis ope uel ipso iure sint nulla. Et vñ dicen-
dum, q̄ non sint nulla, si facta fuerint ad iud. post apponē ab
interlocutoria, ante tamen q̄ esset sibi inhibuit per iudicē
ad quem, per c. non solum de appel. in 6. & ideo vñ, q̄ debet
attendi, an appareat iussu appellatum uel non, primo casu
ueniunt reuocanda gesta p̄pendente, secundo casu non, ut
hñ in d. c. non solum. s. 1. Tamen his non ob. concludo, q̄ in-
dubitatum est, p̄cessum esse nullum, si factus fuisset post in-
hibitionem, ut ibi. & idem si factus fuisset, postquam ipse-
met iudex a quo detulisset app. quia per illam dilationem
oem a se iurisdic. abdicauit. c. cum appellationibus
iurisdic. de app. in 6. l. in prin. ff. nil nou. app. pen. l. intra uti-
lem. in prin. ff. de mino. Vbi aut neutrum istorum factum ef-
set; & tunc dico, q̄ aut nos querimus, utrum gesta per iudicē
a quo circa antequā a quo est appellatum ualeant, dicen-
dum est q̄ non, quia quod ad illum incontinenti suspēsa est
iurisdic. iudicis a quo. c. dilectus filius. s. farracensis. de
rescr. qui tex. ibi singl. ponderat ad hoc per Ant. de But.
in ult. no. & etiam in ult. col. & cum eo transit Io. de Imo. &
idem dicunt, ipsi quo ad ea, q̄ sunt connexa illi articulo, su-
per quo est app. c. super eo. de app. facit. c. licet. & quod ibi
no. glo. in c. conualecat. de sent. excom. in 6. Quantum ue-
rò ad

Liber Primus Consil. Alexand.

CONSILIVM XC.

Duplicatum consil. 119. lib. 3. Natta.

po ad capitula separata dicendum est, qd attenditur, an super eis processum fuerit post delatione ipsius iudicis a quo seu post inhibitione: quib. casibus oia sunt nulla & si non fuit de latum nec inhibitione fm magis coem opo. reuocantur attestata, si iustificatur app. & si constat bene appellatu. aliis no per d.c. non solum. & late prosequitur. D. Abb. in d.c. super eo. post alios. Et in casibus, in quib. dixi supra, abdicata, seu suspensam esse iurisdictionem iudicis a quo, ut per delationem, vel inhibitionem, vel simplicem appellationem quantum ad arti. super quo est appellatum, uel quo ad illi connexa, uerum erit dicere, qd oia gesta sunt ipso iure nulla quo ad iuris effectum, ut probatur, 2. q. 6. in c. quoties epi. in uerbo nihil erit. & in d.c. licet. cum gl. Est uerum, qd si illud attentatum appellatione pendente consiluit no solum in iuris effectus, sed et in facto, ut traditio possessionis, uel rei, tunc quatenus respectu facti fuit processum, requiritur reuocatio attestatorum, & de ista loquitur tex. in d. ca. non solum. & no. 2. q. 6. arg. in gl. si. & Lapis alleg. prima. & Arch. in d.c. quoties epi. & modo d. c. conuentioni. de appel. in 6. ¶ Que aut dicantur capitula separata, de quib. supra metionem feci, declarant plenè doc. in d.c. super eo. nam sunt illa, que no habent in aliquo impedire uel impugnare negotium principale: ut si contra libellum actoris opponatur exceptio, qd concernat moderatione executionis snia ferenda. ut quia reus non neget se debitorem in totum: sed dicat teneri ipsum exigi no posse, nec debere in solidum, sed quatenus facere potest: si talis exceptio non admittatur per iudicem, & per hoc appellat, appellatio dicitur esse super articulo separata: la. negocio principalis. Ex pdictis ergo comprehendit iudex ex processu, an post appellationem processum fuerit super articulo, super quo fuerit appellatum, an super conexo, an uero super separato, & sic an gesta sint nulla, uel no, ut facile colligitur ex supradictis. Quo at ad id qd ultimo loco dicitur, quo remedio d. d. Jac. succurritur aduersus executionem facta per iudicem, a cuius snia diffinitiva fuit appellatum: & in hoc concludo, qd nullum est fauorabilis remediu, qd implorando iudicis officiu, a quo peatur reuocari oia attestata ap. pen. per allegatum. c. no solu. in prin. per l. i. in prin. si. nil noua. ap. pen. officium uero iudicis ad quem est illico facere oia pristinum statutu restitui, ut ibi. & in c. bonæ ubi plenè no. p. doc. extra de appellatio.

ADDITIONES.

1. Nullus, etiam antequam sit appellatum. Pau. consil. 53. li. 1. consil. 113. li. 2. Ang. Are. in d. de iudic. h. s. ergo si quidem. Phil. Fran. c. iudex. co. 3. de offi. deleg. lib. 6. Dec. consil. 125. nisi reuocatus uoluntarie compareat & procedat. Panor. c. scilicet. de rescript.
2. Vtrum gesta per iudicem a quo. Vide et Soci. no. declarant consil. 45. dub. lib. 1. Quid si ante inhibitionem iudex fecit diffinitiuam: Dic. qd diffinitiuam poterit appellari, & pō appellans utraq. prosequi, uel unam tm. Et si in iudicio appellationis ab interlocutoria obtinebit, diffinitiuæ est irrita, ut de pmissis habetur per gl. & doc. in c. 1. de dolo & contu. Et antequam si coguitur super appellatione interlocutoria, non fit executio diffinitiuæ, nisi sit certa diffinitiuæ. cle. 1. uersu. Similiter de re iudi. Natta.
3. Docto. in d.c. si per eo. ¶ Dic. qd si appellatur ab expensis, in quibus fuit condemnatus rōne consumata, nihil minus iudex in cā principali pcedit. Abb. in d.c. super eo. el. primo. de appella. Sequitur Deci. confirmando consil. 33. col. 2. in fi. & idem Dec. in l. 1. C. de bo. pos. scilicet. tab. col. 1. Vbi dicit, qd ubi est facta inhibitio per iudicem ad quem, iudex a quo super articulo est separato non procedit. Aduertat et, quia si in appellatione ab interlocutoria Papa committat uel negotium intel. ligatur, iustificato grauiam in. Fel. in c. causam, quæ col. 13. de refec. qd no. quia habui de facto. Et ubi appellatur ab interlocutoria ad inferiorem a Papa, non potest procedi omisso articulo appellationis, etiam de communi partium consensu c. 1. de fo. compe. in 6. Natta.

S Y M M A R I V M.

- 1 Confessio acceptata non potest in contrarium reuocari.
- 2 Sententia lata non potest corrigi, nec emendari. nu. 3. & 5.
- 3 Verba lata & data &c. non sunt de perfessione sententie.
- 4 Sententia incerta ualeat, si per relationem ad statutu potest certificari.
- 5 Satisfacere offerens debet habere fideiussores paratos.

FERE omnis uis huius consultationis reduci ad hoc potest. d. D. Henricus iudex potuerit de iure addere dicitur fuisse illam particulam, quam addit circa ptilationem fideiussores. Et omisus non necessarius mihi de iure concludendum videtur non, maxime ex infrascriptis: nam snia debent proferri circa causæ cognitione & deliberatione matura pcedente: & antequa cognitiō, debent in scriptura reduci, & postquā scripta sunt, debent emendari & corrigi, antequā pronuntietur: & postquā fuerint emendata, debent pronuntiaris, postquā uero non pnt corrigi, nec emendari: ista est tex. in l. 2. C. de sen. ex breui reci. Sed in proposito nō iudex prædictus cum emendare uoluit, nō emendauit, antequā pronuntietur: sed post, & (q. peius est) non motu proprio, sed ad petitione alterius & instantia partis, qm uidiſſet latam esse a dicto iudice sniam continentem in effectu, quod d. Franciscus tenebatur prestare d. Aldroandino fideiussores de emendatione post sessionis, petijt, ut d. sniam emendaret pronuntiando Franciscum prædictu non teneri ad ptilandum dicta fideiussores nisi pro quantitate ducatorum ducentorū, & ita fecit iudex, & per consequens non seruauit formā. d. l. 2. imò ex hoc ap. paret in iudice non præfuisse dicta maturam deliberationem ante prolationem snie. ¶ Confitemo quia dictus iudex postquam confirmauerat sniam arbitrorum continentem, qd deberet præstari fideiussores absq. limitatione certè summe, & in d. snia partes ab expensis abſoluisset: & sic pronuntiaſet super principali & accessorijs, procurator d. Aldroandini acceptauit, ideo notarius actorū causæ uident iudicem perregisse actum iudicandi, & nihil amplius dicentem, scripsit iudex in d. snia illa uerba, uidelicet, præſente dno Celano dicto nomine & pdictis non consentiente nisi in parte & partibus &c. Vnde si post hæc iudex emendare & corrigere uoluit, non d. fecisse incontentum. Hoc probat per id quod singulariter dicit Bal. in l. Gallus. s. quidā recte. ff. de lib. & posth. in 2. col. ubi uoluit qd licet confessio facta in iudicio possit absq. probatione erroris reuocari, dummodo incontenti fiat reuocatio, ut est gl. no. in c. fi. in uerbo iusta cā. de iureiur. lib. 6. s. ibi sequuntur doc. & no. Bal. in l. edita. C. de eden. in repe. Paduanā, in pen. char. in uerbo sepe accidit. qd si quis uult emendare potest, & in l. 1. C. de furtis. in 9. col. in uerbo & no. quod interdictum &c. tñ dicit Bal. in d. s. quidā recte. qd si fuerit ista confessio acceptata per partē non potest amplius reuocari absq. probatione erroris, arg. l. i. tit. am. C. de act. & oblig. & illam decisionem sequitur et Lud. Rom. in l. 1. s. si quis simpliciter. ff. de uerb. obl. Et pro ea est bene faciunt no. per Dom. de S. Gemi. in c. 2. de ren. lib. 6. circa 4. col. in uer. quid si clericus turbatur &c. Fortius uoluit quib. la. actorū. ff. de re iud. per illum tex. fm primam lec. quam ibi approbat Bar. qd sententia non possit corrigi, uel emendari a iudice, postquam protulit uerbum condemnatio, uel abſolutio seu æquipollens. Et idem est de mente Bar. in l. i. iudex poltquam. de re iud. in uer. uirum quæro &c. per illum tex. & p. d. la. actor. & ita etiam Bar. in l. moris. s. iste feret. ff. de pen. per illum tex. & per Bar. in l. i. in prin. in 4. col. ff. ad Turpil. & Jac. de Belui in sua disputatione incipiente. In Christi mine, cauere lege municipalis c. Ang. in l. quemadmodum. ff. de iudi. & Bal. in l. si feuerit. C. ex quib. cau. inf. irrog. in penult. colum. & in l. quid ergo. s. pena grauior. in 1. col. ff. de iuri. & in l. si quis filio exheredato. s. snia. ff. de iniuri. testa. & in l. non dubium. in 3. col. C. de legi. & in l. item Labeo. ff. fam. erci. & in auth. interdictum. C. de epis. & cler. & in l. certi conditio. s. quoniam in pen. col. ff. si cert. per. in quibus locis concludunt doct. quod si iudex pro aliquo dicto tulit condemnationem in centum, & adiecit, si condemnationis esset in plus, uel minus, quam deberet esse ex formula statutorum, quod ex nunc reducebat eam ad debitam quantitatem, nihil operabitur dicta adiectio, si est adiecta post uerbum condemnatio, prout etiam tenet Salic. in l. ea quidem

19.col.C.de accusa. Bene facit, quod no. Spe. in ti. de expen-
sis. iuxta uerbi. 9. cum uer. sequen. & Io. And. in c. fina. de re-
scrip. ubi dicunt, qd si iudex habet pronunciare se incompe-
tentem, & condemnare partem in expensis, debet prius pro-
nunciare super expensis, ne si pronunciet prius se incompe-
tentem, non ualeat a postea pronuntiatio super expensis tā-
quam facta ab incompetenti. Et hec procedunt, qd non ua-
leat adiectio, qd fuit facta post uerbum condemnatio, & in di-
uersa oratione, ut fuit in casu nro prout et uoluit Bal. in c. co-
stitutione. C. s. quibus. & Io. de Imo. in d. i. iudex postquam.
in 14. col. Attento et qd in casu nro dicta clausula dicta tē-
dit ad correctionem ipsiusmet snie facte in parte, quia prius
erat pronuntiatio, qd praeferretur fideiusor de euidētiōe
possessionis, quia intelligebatur pro tota re, ut in l. i. in re.
prima. per gl. & doc. ff. de rei uen. & in c. 2. de libel. obl. sed p
dictam adiectionem non est praestandus fideiusor pro eui-
dētiōe totius possessionis, iō qd resultat talis repugnātia, nō
pōt iudex se corrigere, ut no. Bal. in d. l. labeo. & Io. de Imo.
in d. l. iudex. in 4. col. ubi dicunt, qd tunc non habet id, quod
no. gl. in d. l. item Labeo. Accedunt no. per Guil. de Cu. in l.
quia arbitrit. ff. de arbi. ubi dicit, qd iudex recitauit snia inco-
tinenti de sit esse iudex, praterq in accessorijs, puta quō ad
expensis. l. Paulus. la. i. ff. de re iudi. iuncta. d. l. iudex. & l. i.
C. finis. rescin. non poss. & l. post finem. C. de senten. Et pro
hoc et allegat, quia cum incontinenti sit acquisitum ius parti-
tis, non pōt per iudicem sibi auferri, allegat in argum. hmoī.
s. qui Strichum. ff. de leg. i. & l. statulibe. in fi. ff. de leg. 2. & l.
apud Aufidum. ff. de optim. lega. sed d. Aldroand. fuit ac-
quisitum ius ex dicta snia ita acceptata, per quam quoniam con-
trahitur. l. 3. s. idem scribitur. ff. de pac. ergo non potuit sibi
ius acquisitum auferri. Nec praedictus obstat, si incontinenti
contrarium allegaretur, qd ubi snia non est habita pro absolu-
ta & perfecta, dēt posse corrigi, argu. l. contrarius. C. de fi. in
stru. & no. Pau. de Cast. in d. lactore. & per no. in c. qualiter.
el. 1. de accu. & per doc. in d. l. iudex. quia tunc ut incontinenti
facta correctio per ea, quae notantur in l. in bonis fidei. C.
de pac. & in d. l. contractus. & tantō magis, quia dicta adie-
ctio facta, antequam opponerent illa uerba, lata & data, & in
his scriptis sententialiter promulgata & c. per id quod in fi.
no. in l. hedeicommissa. s. 1. de leg. 2. & in l. ex ea. in princ. ff.
de testa. quia rīdeo primō, qd apparet, dictā correctionē nō
dici factā esse incontinenti, ex quo iudex iā pronunciauerat
simpliciter, & pars acceptauerat, & iō actus factus irrevocabilis,
ut probauit suprā. Nec ad substantiā perfectionis snie req-
runt illa uerba, lata & data in his scriptis & c. ut uoluit gl. or
din. & cōiter approbata in c. fi. in uerbo illultrium. in fi. de re
iudi. lib. 6. Denique si uelimus attendere stylum & cōsue-
tudinē iudicantiū, certum est, qd postq iudices ueniunt ad
actū pronunciandi super expensis, ostendit mentem suā esse
amplius nō iudicare aliud super principali, & ita est cōis
stylus, & sic stylus esset contra d. Francicum. Item quia cū
iudex sine ulla reueratione eorum, qd dicitur esset, pronun-
ciauerit nulla facta ante pronuntiationem emendatione, si
post pronuntiationem simpliciter factam uoluit ad petitionem
procuratoris d. Francisci emendare & corrigere, apparet, qd
circa hmoī correctionem & emendationem non processit
ante sniam matura deliberatio & cāe cognitio, merito hoc
fieri non potuit, ut probatur in d. l. 2. C. de sent. ex breui. re-
ci. Preterea gl. & Bar. in l. actorum & expressis Bar. in d. l.
iudex postq & Ang. & ia d. l. non quemadmodum. & Bal. &
alii in locis superius allegatis uolunt qd iudex non possit
post uerbū, condēno, simpliciter prolatum corrigere sniam, etiā
si fuit facta correctio, antequam iudex diuerterat ad extraneos
actus. Nec ob. d. l. contractus. & l. lecta. ver. de decem. ff. si cer-
pet. cum simi. quia rīdet Io. de Imo. in d. l. iudex. qd illa iura
loquuntur, qd actus fit ab habentibus potestatem de nouo
actum illum inchoandi, unde ex quo incontinenti aliquid
adiicitur, dī ueste, sed nos loquimur in iudice, qui post pro-
laram condemnationem uel abolitionem non pōt aliquid
facere de nouo, uel adicere per iura allegata p prima par-
te, & maxime, quia snia cum magna & rigorosa solemnitate

proferri dēt. d. l. 2. & in c. fi. de reg. iudi. l. 6. Nec ob id qd nota-
gl. in d. l. item Labeo. s. i. fami. ercif. & quod per illā nō. Bal.
& Ang. in d. l. iudex postq. ubi per hoc tenent contra Barto-
ibi, quia rāderet fm Io. de Imo. in d. l. iudex. qd illa gl. loqui-
tur, qd illa adiectio fuit facta in eodem orationis cōtextu,
quod quidem potuit iudex facere, sicut potuit adicere con-
ditionem. l. i. s. b. iduum. ff. qd appe. fit. & sic non sumus in ca-
su, & magna diffia est, an in eadē oratione, an in diuersa fiat
aliquid, ut patet ex no. in l. i. quidem. C. de excep. & in lex
ceptionem. C. de proba. Secundo rīdeo, qd illa gl. loquitur,
qd iudex modificaret illud, quod antea pronunciauerat, non
aut correxerit in totū, uel in partem, & ita et intelligit Bar.
d. l. item Labeo. sed in ppositio nro corrigebat saltem in par-
te, ut supra probauit ergo & c. Non ob. quod no. Bal. in l. certa.
in fi. C. qd prouo. quia Bal. ibi quare qd iudex dicat,
nos bannimus tales in centum & plus & minus fm formam
statuti, & queratur an ualeat bānum, dē primō uideri qd nō,
quia incertam quantitatem continet, ita dicit, qd contrariū
seruatur, quia satis est, se supponere iuri. c. damnumus. s. fin.
de sum. Trin. quia rīdeo, qd Bal. ibi loquitur de banno, quod
appellatur snia interlocutoria, per no. in l. i. s. quid ergo. ff.
de uen. in spi. & no. Bal. in c. dno guerram. in prin. in ti. hic fi-
nitur lex. & in l. i. in vit. col. C. si a nō compe. iudi. & in auth.
itē nulla. C. de epis. & cler. per illū tex. & in l. 2. de epis. aud.
& in l. si quis filio exheredato. s. eius qui. ff. de iniusto testa.
ubi et pro hoc allegat no. per glo. in l. i. ff. de requir. reis. iō
cum iudex non sit functus officio suo, non mirandum, si pōt
retrahere & corrigere, ut probatur in d. authent. item nulla.
& ibi Bal. quod fecit esse in diffinitiuā. d. l. iudex. cū fi. Et iō
Io. de Imol. in d. l. iudex postq. in ista materia facit dīam
inter interlocutoriam & diffinitiuā, & quis Bal. & Ang. in
d. l. iudex. teneant contra Bart. tñ ipsēmet in locis in prima
parte allegatis tenuerunt cōtrarium, & secuti sunt opi. Bar.
q quod ad casum nrm secutus est Io. de Imo. in d. l. iudex, rī-
dendo ad allegata per Bal. & Ang. ibi nam concludit Io. de
Imo. quod ad casum nrm, qd ubi adiectio tendit ad correctio-
nē & solutionem snie in totum, uel saltem in parte, & tunc
et si fiat incontinenti non ualeat per ea, qd ibi no. per Bar. cū
suis concon. nisi ex contextu orationis appareat, iudicem ex
lapsu lingue errasse, & sic in eo qd praefecit nullatenus cō-
sensisse, ut qd iudex dixit condemnatio, nō absoluo. Et ita p-
cedat fm eum id qd no. gl. i. 6. q. r. praedicator. & no. Bal. in
d. l. 1. C. de fur. in 9. col. & in d. s. quib. & in d. l. non dubium.
facit. l. richus, imo Pamphilus. ff. de ma. testa. Et sic apparet,
qd Io. de Imo. quod ad casum nrm tenet, qd adiectio nō ualeat,
quia tendit ad correctionem & resolutionem snie saltem in
parte, ut et supra probauit, nec in casu nro fuit adiecta dicta
dictio, imō, per quam appareat de errore ex lapsu lingue. Et
per hoc patet rīso ad no. per Bal. in l. terminato. C. de fru.
& lit. expen. dum allegat no. per gl. in d. l. item Labeo. s. r. nā
(ut dixi) illa gl. non procedit qd post orationem, simpliciter
continentē uerbū, cōdemno, uel absoluo, adicere in alia di-
uersa oratione clausula tēdens ad corrigendum condēnationem
prius simpliciter factā, ut sup. reu. l. Praeterea, quicquid sit
in casu gōnis format per Bar. & Ange. in d. l. iudex, dico, qd
casus gōnis nre est longe clarior, qd sit casus gōnis format
p Bar. & Ange. in d. l. iudex. quia in gōne nra iudex simpliciter p-
nunciauit confirmando laudum qum ad dictam pflationē
fideiusoris, & partem ab expensis absolutū pte procuratore
Aldroandini & acceptante, postea ad instantiā alterius par-
tis iudex facit dictam additionem, sed in gōne formata per
Bar. & Ange. non interuenient ista, qd argunt dictam sniam
nō potuisse corrigi, per no. per Bal. in d. l. quidam re. c. & p
d. l. 2. C. de sen. ex breui. reci. & alia sup. alleg. Non ob id, qd
uoluit Pet. de Anch. in consilio in ordine meo 199. incip. I. n
Christi notio iudex & c. quia rīso patet ex pdictis: nā ipse v f
adherere opi. qd tenet Ang. in d. l. iudex, contra quem tene
Bar. & ipsemet Ang. alibi & alij quos sup. reu. l. nā ad alleg a
ta per Pet. de Anch. fuit rīsum sup. Deniq in casu gōnis, i n
qua loquitur Pet. de Anch. non interuenit dicta acceptatio
partis & pcedens absolutio facta super expensis, & qd iude x

non

Libri Primus Consil. Alexand.

non motu proprio, sed ad instantiā partis addiderit, prout supra deduxi. Ex his modō inferē, q̄ cum d. Franciscus non p̄stiterit cū effectu dictam fideiusionem pro euicōne p̄fessionis simplr, put in laudo & in sūa iudiciō lata ante dictā additionē continet, non pōt consequi executionē dictæ sn̄æ contra d. Aldroandini, q̄ prius dēt adimplere, p̄ parte sua. Iulianus s. offerri. ff. de act. emp. l. ædiles et. s. si. ff. de ædil. edi. & attento q̄ in sp̄e Franciscus obulit p̄stare fideiusionem pro quantitate ducatorum 200. licet ēt in ḡne obulit se paratum oīa alia facere, ad quæ de iure tenetur * illa ḡnalis oblatio refertur ad alia, non ad augendam summā dictorum ducatorum 200. l. doli clausula. ff. de uer. ob. l. uxorē.

7 s. Felici sismo. ff. de legat. 3. f. Praterēa obligabat, q̄ duceret actualiter se cū fideiussorē paratū se oblatore simplr pro euicōne dictæ possessionis. Meruus si h̄rdi. s. si. & l. statulib. rōnem d. de statu libe. l. qui decem. s. idem r̄sum. ff. de solu. & no. doc. in l. p̄or. s. si quis paratus. ff. de ope. no. nūc. & in l. si mora. ff. sol. ma. cū si. Sed fideiussor oblati. s. Ludouicus de Furno solum se obulit paratum fideiubere pro dicta quantitate: ergo non fuit legitimē & perfectē adimpletum seu oblatum per d. Franciscum. Ex quib. concludo, q̄ non p̄stita dicta fideiusionē, uel saltē nō oblata legitima fideiusionē pro euicōne d. possessionis simplr non pōt obtinere Frānciscus executionē sn̄æ. Ita ut superius conclusum est, dico & consilio iuris esse ego Ale. de imo. Bononiz iura ciuilia legens.

ADDITIONES.

- * Reuocari. J. Alex. hic sequitur Dec. in l. C. de erro. calcu. Natta.
- * Erroris, sequitur in l. Error. cod. 2. C. de iur. & fac.igno. Dicit tamē Ang. in l. si debitor. ff. de iud. quod a confessione mea possum appellare allegando in appellatione errorem. Natta.
- * Non ualeat imō, ex quo fit eadem sententia.
- * Tenetur. Ista clausula offerentis se facturum id, ad quod de iure tenetur, non refertur ad specificatā, ut Ale. hic dicit, & est incerta, ideo nō releuatur. Are. dicit consil. 142. circa si. Natta.
- * Hoc consil. duplicatum est infra consil. 118. uol. 3. Hier. Zanc.

S Y M M A R I V M.

- 1 Mens prædominatur in fideicommissis.
- 2 Extraneus substitutus duobus filiis post mortem eorum, etiam uno decedente excluditur per superfluentem.
- 3 Substitutio inuicem non cōstentur plures etiā ex libertis grauati post mortē, nisi ultimis decedens grauatus sit de toto restituendo. nu. 8.
- 4 Substitutio facta ultimo morientis, simpliciter intelligitur de parte illius tantum, non de toto.
- 5 Substitutio licet sit facta per uerbū, si uterque, uel si omnes decesse rint, uero tamen decedente habet locum, nisi substitui persona, quæ ex tacita mente substitutum excludat.
- 6 Filij filiorum licet positi in conditione, non sunt substituti, nec possunt grauari.
- 7 Hereditatem totam restituere post mortem si plures grauatur, uno decedente statim locus est fideicommissio in parte eius.
- 9 Substitutio nequam fideicommissaria, sed etiam directā ex cōiecturis elicitur.
- 10 Emphyteusis non uenit in restitutionem fideicommissi, nisi sit bene diuturna. num. 12.
- 11 Spes renouationis an legari possit.
- 13 Emphyteusis indistincte uenit in petitionem hereditatis contra inustum possessorem.
- 14 Pacto derogari potest futuris literis in emphyteusi, etiam pro se et liberis accepta cum domini consensu.

E P I T O M E.

Iacobus filius Iacobi Bonagratie fecit testamentum, in quo primo loco uocauit filios suos masculos, & illis quandoque deficientibus uocauit filias feminas & eorum filios, quibus quandoque deficientibus tertio uocauit successores Bonagratie, & his deficientibus quarto & ultimo loco pauperes, accidit q̄ d. testator reliquit duas filias Iacobam & Catharinā, postea decessit Iacobus relicta uirgine & Catharina relicto Alberto & alijs filijs. nouissimē deinde de-

cessit d. uirgine sine liberis relicto q̄. Augustino suo herede ab intestato, ex eo fortē q̄ erat consanguineus, uel patronus, & sic proximior d. Alberto qui est in quarto gradu, cōtra quem d. Augustinus agit petitione hereditatis. Rnd. Alex. q̄ bene ēt respectu bonorum, q̄ fuerunt Iacobi testatoris, & q̄ rei non possunt excipere se in illis substitutos, nec ex tacita substitutione inclusa in tertio gradu: quia nō est uerū, q̄ plures post mortem & totū restituere grauati sint inuicē substituti, nec ēt ex eodē expresso tertio gradu tanquam successores d. Bonagratie patris testatoris: quia non apparet pro qua parte sint heredes: Tū quia præmeditabant petere restitutionē fideicommissi, nec habent ius anterectionem. & hoc de prima quæstio. ad secundā in num. 10. respon. d. Augustinū debere obtinere in petitione hereditatis, si ostendantur esse bona emphyteutica: quia satis est, q̄ reis possessoribus ius non cōpetit. h. d.

C O N S I L I V M X C I.

Idem consil. & infra consil. 112. lib. 3. ubi est correctum. & consil. 103. lib. 4. Natta.

PONDERATIS his de quibus in themate sit mentio, & uisus his quæ subtiliter & copiose allegata sunt per v. tranq. partē, procedam diuidendo hanc consultationem in duo dubia principalia. Primum effugit stance d. substitutionē factā in testō d. lac. d. Alber. cum strabus sit saltē tacite uocatus ex tacito fideicommissio in dicto fundo: dato q̄ d. fundus fuit allodialis, & remansisset in bonis & hereditate d. testatoris. Secundum dubiū erit, postea q̄, sic, an attento q̄ dictus fundus sit & est de iure emphyteutis dicti monasterij uenit in restitutionem d. fideicommissi statibus dictis inuestituris stante dispoñe d. bullæ. ¶ Circa primum v̄ prima consideratione dicendum q̄ sic: quia in ultimis uoluntatibus mens testantis prædominat, quicquid omisum sit in expressione uerborū, saltē q̄ agit de fideicommissaria substitutione. l. cum uiuim. C. de fideic. & l. unum ex familia. & l. cū proponeret. ff. de leg. 3. facit lex. 3. C. de lib. p̄rte. & in l. in condōnibus. in prin. de cond. & dem. sed in proposito v̄, q̄ mens testantis fuerit, q̄ dicta hereditas deuenit ad d. Alber. & fratres, q̄ sunt de descendētibz eius: ergo pro expresse haberi dē, q̄ aut ista fuerint mens sua, colligit ex ordine dispoñis testatoris, qui primo uocauit filios masculos ad successionē testatoris in secundō uerō gradu uocauit filias feminas & eorū filios, quorū appellatione ueniunt nepotes. l. Lucius. Ia ult. de her. insti. & l. iusta. de uerb. sig. & plenē not. per doct. in l. Galas. s. instituens. de lib. & posth. & in l. liberorū. cum si. de uerb. sig. in tertio uerō gradu uocauit successores Bonagratie patris ipsius testatoris, & sic apparet, q̄ lineā descendētiū ipsius testatoris ceteris p̄ferre uoluit. Pro hoc ēt facit l. cum acutissimi. C. de fideic. & l. cū aus. ff. de condi. & demō. & l. ḡnalter. in prin. & s. 4. C. de insti. & substit. sub condōne facis. ff. ergo tulit descendētes suos illis, qui essent successores patris sui: & per consequēs ēt ad quætionē ipsius testatoris, multō magis p̄ferre uoluit eos Augustino p̄dicto penitus extraneo quāuis ab intestato succederet. d. uirginis fig. ¶ Itecondō confirmatur per ea q̄ h̄r in l. pen. C. de impu. & ali. subst. cum ibi no. in l. h̄r. s. cū ita. ad Treb. cum ibi no. maxime per Bar. & Ang. & alios, & per l. si is qui ducenta. s. itē si pater. de reb. dub. ubi probat, q̄ testator pupillariter, uel per fideicommissum substituit duobus filiis suis Titii extraneū post mortē dictorum filiorum suorum nota collectiua uel simplicia ad distributiua facta sit d. substit. puta si uterq̄ eorum decesserit, uel si aliquis eorum decesserit, uel post mortē eorū, quo ultimo casu intelligitur substitū facta distributiua. l. Lucius. s. Caio. ff. ad Treb. & l. si. filii. ff. de leg. 2. & declarant doc. in d. locis, & Bald. in l. de condi. inde, tñ si condō substitōnis enuiat in persona primæ decedentis, nō admittit substitutus extraneus: sed admittit.

tur frater suples, seu alius, q sit de deſcēdētibz testatoris: quia iſte eſt ſumpta mens teſtatoris deſuncti: & tamē ſecus eſſet, ſi non ſupreſſent aliqui de deſcendētibz teſtatoris, q ex ſumpta mente teſtatoris excludunt ſubſtitutum: ut p- batur in d. s. Caio. & in d. s. cū ita. Tertiū p hoc ſacit. l. qdā teſtō. de vulg. & pup. ubi ex mente teſtatoris reſiſtunt ex ordine inſtitutionis & ſubſtitutionis pſertur cōiuncti ſub ſtituto vulgari, licet rtr contrarium ſeruari debeat. l. i. & s. p ij. C. de cadrol. & l. 2. s. f. duo. de bon. pos. f. m. tab. Quartū pbat: q a ſi aliter diceremus, ſeqret, q cā itreſtari, ex qua vltē venire d. Auguſtinus, pſerret cā teſtari, ex quo hēnt venire ſubſtituti i teſtō: qā poterit cōtingere, q euenerit caſus quo ſuccellores Bonagratia ſubſtituti in tertio gradu deſicētibz, ſiliabz d. Iaco. & earum ſiliis venient ad ſubſtitutionem, uel ēt poſſit contingere, q venient pauperes Chriſti ex ultimo gradu ſubſtitutionis, in quo ſunt vocati pauperes, ſi nullus ſuccelleret dicti Bonagratia: extaret ergo cū q pſerit debeat cā teſtari. l. quandiu ex teſtō. ff. de acqu. hare. l. ante q. C. de communi. re. manum. ſiſio. non poſſumus dicere, q non poſſit Auguſtinus admitti: & ēt ne aliud ſequatur abſurdum, q res nunc deueniat ad cām inteſtati: poſtea deſicientibus penitus ſiliis dictarum ſiliarum Iacobi res deueniat ad alios ſubſtitutos, & ſic ad cām teſtati qd eſſe non poſſet: qā rtr q de iure communi non poteſt decedere pro parte temporis teſtatur, & pro parte temporis inteſtatur, ut l. hereditas ex die. & ibi not. ff. de her. inſti. & l. miles ita. in prin. ff. de teſt. mil. & in rſa. ſu. noſtrum. de reg. iu. Quātū pbat, q teſtator ſubſtituēdo ſiliabz ſuis & earū ſiliis, qn penitus deſicerēt, vbi ſubſtituiſſe ultimo deſcedētē. ſi p ipuberes. cū gl. & ibi doct. & l. q duos. de vulg. & pup. & pbat ēt in d. l. pen. cū ibi no. & ibi per doc. C. de impu. & alijs ſubſti. Sed ita eſt, q ubi teſtator fecit ſubſtitutionē ultimo morietē ex pluribz ſuis hā redibz, vſ eos inuicem ſubſtituere, ut eſt caſus ſingularis in l. Titia Seio. s. Seia liberis. ff. de le. & no. doc. in l. uel ſingulis. ff. de uul. & pup. & hoc ſalrē pcedit, qn facta eſt ſubſtitutio in tota hereditate, ſeu in tota re, in qua erant onerati illi, qbus facta erat ſubſtitutio de hereditate ſua, & ſic q verba i deſinitiva, q xpollent uniuerſali, ut l. ſi pluribus. in prin. ff. de leg. 2. & in l. ſolita. de ma. & obe. & in ſpecie probari vſ i s. Seia. & ſecūq no. Ang. & Io. de Imo. in l. heredes mei. in s. cum ita. circa prin palleгато. & niſi diceremus in dicto ca ſu teſtatorē diſpoſuiſſe de tota hereditate, uideretur teſtator rem uoluiffe decedere p parte teſtatur, & p parte inteſtatur. Nec ad hoc ultimum argū obſt. lex p ſiliā. s. ff. ad l. ſalc. & l. q duos. ff. de uul. & pup. & d. l. pen. C. de ſpūb. & alijs ſubſti. ubi qn poſt mortem omnium facta eſt ſubſtitutio, nō intelliguntur inuicem tacite ſubſtituti: qā pſt rñderi, q illa iura loquuntur in directa ſubſtitutione, & aliud in fidei comiſſaria, de qua tractamus. ut per Dy. in l. uel ſingulis. per illum textum, & conſultat do. Pau. de Caſt. in conſ. fuo 352. incip. In Chriſti nomine amen, quō uidentia & uel illa iura loquuntur, quando erant de liberis teſtatoris; ſed non ita eſt ubi extraneus ab inteſtato uocaretur ad ſucceſſionem: ut in caſu noſtro, qā tunc induceretur tacitum fidei comiſſum, p l. pen. cum ſimili. ibi, omnino ab inteſtato erat frater ſuperſtes ſuccellurus pdecedenti, merito nō fuit neceſſe, aut expe diēs q uideret inter eos facta tacita ſubſtitutio reciproca, ſecus in caſu noſtro. Sexto & ultimo pbat, q niſi dicamus, q ex tacito fidei comiſſo admittant Albertus & fratres ad exclusionem dicti Auguſtini reſultabit de neceſſitate aliud in pedimentum & obſtaculum, per quod excludit Auguſtinus, qā ibi erat neceſſe ſateſci, q admittant ſubſtituti in tertio gradu. illi qui ſunt ſuccellores Bonagratia, quod pbat ut ea quā traduntur in d. l. pen. cum ibi nota, per doctōr. C. de impu. & alijs ſubſti. in d. l. pen. cum ibi nota, per doctōr. C. de impu. & alijs ſubſti. & in d. s. cum ita. ubi ſi ſubſtitutio pupil laris, uel fidei comiſſaria eſt facta pluribz, deſcendētibz teſtatoris poſt mortem eorum, & ueniat ſubſtitutionis con ditio in perſonam primi deſcendētis admitti debet ſubſti tutus, ſi alii deſcendētes ſuperſites nō poſſunt ei ſuccede re, qā tunc non dī ſupereſſe perſona, quā eſt preſumpta mē deſuncti excludat ſubſtituti, ut d. s. cum ita. uñ dicit Bal.

Lib. I. Conſil. Alex.

in d. l. pen. in ult. col. poſt Nico. Mat. q in caſu, d. s. cum ita. ſi deceſſiſſet primus ab inteſtato ſine liberis ſuperſite ſecun do, licet tunc per d. l. penul. non dīet admitti ſubſtitutus tñ non ita eſſet, ſi primus deceſſiſſet condito teſtō, in quo extraneus inſtituiſſet hīdem, quia tñ admitteret ſubſtitutus: qm ille, qui ſuccellurus eſt primo deſcendēti, nō eſt perſo nā, q ex preſumpta mente ſubſtituentis debeat excludere ſubſtituti, arg. l. falſum. s. ſi fidei condi. & demon. p d. s. cum ita, in rōne ſui. Et eodē modo dīet moder. in d. l. pe. ut Fulg. & Pau. de Ca. p hoc uſe lo. cum. d. l. pe. qñ ultimus frater iu perſtes nō ſuccederet patri deſcedenti in pupillari etate, ut qā erant nati ex diuerſis matribz, & extabat mater primi deſcendētis in pupillari aetate, q excluderet ab inteſtato fra trē non utriq; cōiunctū: ut in authen. de ſunctio. in uerbo utrūq; C. ad tertu. & no. gl. 2. l. de iur. & ſac. ignoran. Nā admitteret tunc in cōiuncti ſubſtitutus, q ceſſat rō. d. l. pe. ſed in propoſito deceſſit Iacoba & Vrſina eius ſilia, adeo q ex d. Iacoba nulli extant deſcendētes, ergo cum euenerit cō ditio ſubſtōis in perſona Iacobā & ſiliaz ſue, ſequit, q ſi d. Albertus & fratres nati ex alia ſilia d. teſtatoris mediante Thadeo nō poſſit uenire ex tacito fidei. iſta hīditas in par te d. Iacobā & Vrſine dēt ſpectare ad ſubſtitutos, in tertio gradu. i. ad ſuccellores Bonagratia, ergo Auguſtinus non pōt obtinere, quia cū dēt obſtare exceptio oppoſita de iure tertii in totum exclusio iuris agētis, ſm ea q habentur in l. ſi. C. de reiuen. & in l. cum ſeruum quiſpiā. C. de ſeruis ſugiti. & plenē p Bar. in l. 2. de excep. rei. iudi. Nec obſtat, q ſuccellores Bonagratia ſunt ſubſtituti ſolū in caſu, qn ſilia Iacobi & earū ſilij penitus deſecerunt, ſed iſte caſus nō eue nit; quia penitus nō deſecerūt, cū eſſent Albertus & fratres nati ex Catharina ſilia teſtōris, qā rñdēt, q licet rigor uerborū ita importet, tñ in ſubſtōnibz ex mente teſtōis cō trariū ſeruatur, ut pbat i d. s. cū ita. ubi teſtōr facit ſubſtōnē per nomē collectiū, ſi iuterq; deceſſerit ſine liberis talem ſubſtituo, quod quidem collectiū de ſui propria ſignifica tione requirit conſurſum utriuſq; d. l. pe. & d. s. cū ita. tñ ſi conditio ſubſtōis euenerit in uno tñ, & nō ſuperſit plōna ſuccedens, q ex pſumpta mente teſtōis excludat ſubſtitu tum, admittit ſubſtitutus, ut d. s. cū ita. in ſi. qā ſi teſtōr uoluit, q amobz deſcendētibz ſubſtitutus hīet totam hīdi ratem, cadē rōne vſ uoluiſſe, ut uno decedētē hīet partē, li cet uerba de rigore aliter ſonent, hāc ēt rō iuriſconſulti in d. s. cum ita. Sed pramiſſis nō obſ. contrariā ſniam puto ve riorem. q inter d. Albertum & fratres & d. Vrſinam nō mi litet tacitum fidei comiſſum, qd probat maximē ex infra ſcriptis. Et primō, qā de hoc pōt eſſe rex. in l. ſi. s. ſilium. ff. de leg. 1. nā ibi teſtator ſilium & ſilia hīdem inſti. & liberis quedā legauit, & in illis legatis ſubſtituit teſtōr ſiliū & ſilia poſt mortē liberorū, & ibi dī, q deſcedente primō uno ex li bertis admittit ſubſtitutus, ergo illi liberi grauati p fidei comiſſum poſt mortē reſtituere non intelligant inuicē ſub ſtituti, qā ſi ita intelligerent ſubſtituti inuicē non poſſet ad mitti ille, q expreſſe fuit p fidei. ſubſtitutus, niſi primō deceſſiſſent oēs liberi, inter quos intelligeret facta tacita ſubſtō, cuius contrariū directō ibi dī, & tñ non ubi ſi fa cta ſubſtō in parte reliā, ſed in toto. Præterea hoc vſ probari in d. l. pater ſilia. s. ſi. & qd ibi not. gl. pe. ad l. fal. p que tex. cū gl. dicit ibi Ang. & Io. de Imo. q ibi probat, q ſi duo impuberes, uel ēt puberes ſunt inſtituti, & poſt mortē eorū eſt ſubſtitutus tertius, q ipſi inſtituti non uñ adiuuicē ſub ſtituti, ita ēt dñe ipſi, ut l. ſi p impuberes. ff. de uulg. & pup. idem probat in l. uel ſingulis, & in l. q duos. ff. de uulg. & pup. & ibi Ang. & Io. de Imo. q hoc ēt probat per ea q no. Bar. in d. l. uel in ſingulis, ubi uoluit, q licet alias ſubſtō facta ulti mo deſcedenti in tota hīditate inducat tacitum reciproco fidei com. inter ipſos oneratos per d. s. Seia. tñ ſecus eſt qn facta eſt ſimpliciter ſubſtitutio ultimo deſcedenti, quia tunc non intelligitur tacita ſubſtitutio reciproca facta inter on eratos in d. l. uel ſingulis. Imō intelligit expreſſa inſtitutio tā rum facta ex parte ultimi deſcendētis, & nulla intelligit fa cta tacita & reciproca inter ipſos oneratos, ut probat in d.

N. Lucel

Libri Primus Consil. Alexand.

Uel singulis, sive loquamur, quando facta est expressa substitutio directa, sive quoniam fideicommissaria: & ita tenet Bald. & Io. de Imo. in d. s. Scia. Probat et quod ad casum nostrum per id, quod voluit Pau. de Cast. i. d. l. si per impuberes. ubi dicit, quod si substitus est facta ultimo morienti simpliciter non fuit dictum in totum, vel in parte, intelligit facta in parte illius, cui facta est substitutio, in parte ipsius ultimi decedentis, & ppea dicit, quod tunc non intelligit tacite factum aliquod fideicommissum recipi inter ipsos oneratos: & ita dicit procedere id, quod non ibi Ang. vii in proposito, aut ista substitutio expressa intelligit facta ultimo filio decedenti, seu filio & earum filiarum ultimo decedentis: & tunc substitus talis expressa non intelligit facta in tota hereditate: sed solum in parte ipsius ultimi decedentis, cui fuerit simpliciter facta, ppea non intelligit inter eos facta reciproca substitutio: d. l. vel singulis. & quod ibi Bar. & sic indefinita & quipollet universalis respectu eius, cui facta esset substitutio: quia si facta esset substitutio ultimo decedenti, intelligit in toto eo, quod sibi testator reliquit, sed non in partibus aliorum. Aut substitus expressa intelligit facta omnibus, non aut solum ultimo decedenti, prout verba sonant in casu nostro, & prout de iure est veritas: tunc clarum est, quod non intelligitur inter eos facta reciproca substitutio fideicommissaria: ut infra probatur: quod aut non intelligatur facta substituto morienti tunc probatur: quia facta est substitutio post mortem plurium, quos testator ad hereditatem vocavit: & est facta in proprietate & non solo usufructu, quo casu in persona cuiuslibet intelligit facta substitutio non in persona ultimam tantum decedentis per d. l. s. filium. de leg. 2. & d. l. Lucius. S. Caio. ad treb. s. m. q. declarat Bar. i. l. codicillis. in prin. ff. de usufr. leg. Probat et hoc aperte: quia illa verba testis. & si d. filia & earum filii decederet & c. resoluunt in plures singularitates: & perinde est, ac si dixisset per se in persona cuiuslibet, & talis excecisset substituto, ut i. falsa. s. si decedat. & dem. & non Bar. in d. l. ppea & ita est de mente Bar. in d. s. cu ita ad. fi. dum vult, quod quoniam substitus fideicommissaria facta est per haec verba, fi. oes supra scripti instituti decederint, vel si uterque decederit, substituto Titium: nam vult, quod uno ex heredibus decedente admittat Titius substitutionem per d. s. Caio. & d. cu ita. cu si. nisi extaret persona, quae ex psumpta voluntate defuncti excluderet substitutionem ut d. l. ppea. C. de impu. & illi si pcederent, non aut succederet ex aliqua ratione substitutio: ut probat in d. l. p. filiam. s. si. in verbo legitimis: & ita est intelligit Salic. in d. l. pen. in p. col. Et non est attendendum, quod testator dixerit, penitus decederint. i. quoniam dixit, si ois, vel uterque decederit, quae verba propria significatione requirunt concursum mortis omnium: tamen ex interpretatione quoniam talia, vel similia verba sunt appposita in substitutione fideicommissaria pluribus, non requirit concursus omnium, sed persona cuiuslibet verificante, quia uerisimile est, quod sicut testator voluit, quod substitutus mortuus oibus hret locum, ita mortuo uno voluit, quod hret substitutionem partem eius. Vtrum quod dictum probat in d. s. cum ita. & quod ibi Bar. in fi. Et hoc procedit, quoniam persona superstes post mortem pcedentis non succedit de iure coram pcedenti, ut est in casu nostro, quia Albertus de iure coram non succedit Vrsina, secus si sibi succederet d. l. ppea. & ibi hoc clarum Nic. de Mar. & Bal. in vl. col. & sequent ibi Moder. Et hoc est quod ad casum nostrum vult Pau. de Cast. in l. qui duos. ff. de uul. & pup. in vers. sed oppono, quod imo & c. ubi dixit, quod quoniam substitutio expressa esset facta aliquibus, quia adinuicem non sunt successuri ab intestato, non potest dici, quod testator voluerit reservare ius legitimae successione. & ideo dicit, quod si tunc contingeret unum ex eis pcedere, portio sua stabit in suspenso penes heredes ipsius pcedentis, & si postea alius frater, vel coheres pcedentis decederet & sic liberis, admittitur substitutus ad totum, & dicit, quod hoc videtur subtile & a nemine declaratum. Et ista fortiscabuntur infra dum respondebo ad no. per gl. in d. l. si pater impuberes, cu simi. Et isto casu, quo facta non est substitutio

ultimo decedenti tamen indubitatum est, quod non intelligitur tacite initium aliquod recipi fideicommissum inter d. filias & earum filios d. s. si liberis & ibi expresse Dy. & Bar. quod dicit, quod illud tacitum fideicommissum vel refutat ex eo, quod testator intinuit fideicommissum non simpliciter, sed oibus pduxit, quod ille, quod novissimus decederet, restituere deberet: & illud est, in quo se fundat iuris consilium ibi. & illud est meo iudicio potissimum in ista substitutione. Oñdit et hoc alio fundum in casu nostro esse verum, quod d. Jacobus testator substituit filio, seu decedenti in pupillari aetate filias & earum filios: nam illa verba, earum filios, posita quod possent comprehendere nedum filios, sed et nepotes, tamen fortiter implent effectum suum in eo filio, vel nepote, quod tunc venientis casus substitutionis facta filio pupillo testator extabat, & ad substitutionem d. pupilli admixtus fuit, ut voluit Bar. in l. liberorum. de verb. sig. in pen. & ult. col. in vers. ro. quod si in aliqua dispositione fit mentio de alijs & cum ad hoc allegat l. Gallus. s. idem credendum. ff. de lib. & postulat l. boues. s. hoc sermone. de ver. signifi. & in apposito coningo id, quod hinc in c. Ray. de testa. ubi si testator substituit filia sua & eius filios, & veniant casus substitutionis, admittit filia simul cum filiis eodem tempore, ut ibi probatur, & tenet doctores magis cititer in d. l. Gallus. s. quod recte. Modò sic, si illa vel illi tamen & filij filiarum testatoris intelliguntur a testatore vocati ad hereditatem, quod extabat vel quod extabant tunc venientis casus substitutionis facta filio impuberi, & ad ipsam substitutionem admixti, vel admixtae fuerunt: ergo alij descendentes dicuntur filiarum, ut nepotes, vel p nepotes, quod non extabat tempore venientis casus substitutionis, sed quod tunc non fuerunt admixti ad eandem substitutionem facta filio impuberi testatoris, non sunt potestati in dispositione, sed si aliquo modo sunt comprehensivi in sequenti parte testamenti sunt potestati solum in conditione impositionis illa verba sequuntur, unde dicitur & si d. filiae suae & earum filij non viderent tunc, vel si viderent, & postea penitus decederet, in quolibet ditorum voluit bona hereditatis suae decedere debere ad successores d. Bonagratia & c. Ergo non potest dici, quod recipimus fideicommissa: fuerit factum inter Vrsinum & Albertum, quos non apparet extitisse, & admixti fuisse ad substitutionem tempore, quo venit casus substitutionis Bonagratia pupilli filii d. Jacobi testatoris, quod non potest intelligi fideicommissum iniunctum illis, quod non fuerit vocati ad hereditatem a testatore s. l. Labeo. C. de fideicommissis. & l. planella. l. a. s. si cu. l. seq. de leg. 2. probatur in l. & si sua. s. i. de leg. 3. & in l. hereditas astantia. de h. are. insti. & l. i. cu. quafis. si plures. ff. de fideic. lib. 1. quod aut illi, qui sunt potestati in conditione, non censentur instituti substituti, probatur in lex facta est. ff. de h. are. insti. & p. h. si quis codici. ff. si quis omnia cu testa. expresse no. gl. in l. Lucius. i. ut ma. ff. de h. are. insti. qui approbat cois opti. Et ista opinio, quod quod descendentes ita nominati in conditione intelligatur ad eos referri fideicommissum tenebat apud Richar. Nauarra. & Ray. ut refert Bar. in l. Centurio. de vulg. & pup. in vers. quod ulterius, quod si testator dixerit, si filius meus decederit fac filios, vel eorum filios & c. Et ita est, si bene inspicatur, voluit Bar. i. codicillis. in prin. de usufr. lega. dum voluit, quod in casu quo filius formate in d. l. Centurio. in vers. palleгато. in d. l. & c. si filius onus fideicommissi intelligit minime iniunctum ultimo decedenti, i. filijs filiorum positus in conditione, sed solum prius institutus, quod filij filiorum in casu illo non poterunt gravari eo re fideicommissum non fuerunt onerati, seu vocati per modum dispositionis a testatore secus fuit in d. l. codicillis. ita etiam voluit a Bar. in consilio incip. Andreas condidit testatorem expresse Bal. & Salic. l. pebus. in p. col. C. de impub. & alijs subile & Bal. in d. l. sed si sic, & in l. Labeo. C. de fideic. & l. de Imo. in d. l. Centurio. in p. char. in vers. item addo. Bar. in quantum tunc quod illa, si testator instituit & c. plenius in c. Ray. i. de r. adu. in cons. l. 20. inci. Pro clariori deci. & in cons. l. 7. inci. Póderádú & c. Pau. de Cas. in cons. l. 26. inci. Dubia facit. Nec Bar. in d. l. Centurio. dicit, quod in dubio videatur fideicommissum iniunctum illis filijs filiorum positus in conditione, sed de re iur. tit ad l. q. duos. eo. cu. ibi no. & ibi non decidit iste casus, qui sunt potestati in conditione. Et ita sepe consulti p ista parte, quod

Lib. I. Conf. Alex.

M 2 ducendo

Liber Primus Confil. Alexand.

ducendo, vt supra indixi. Et per hoc nō est opus insillere cit
ac rñsonem, quam tradunt aduersarij ad d. l. uel singulis, s. q
ibi loquit in directā, & aliud in fideicō, damnata per Bar. &
Jo. de Imo. & Raph. in d. l. uel singulis. & Bal. in d. s. Scia. & re
tē, q. non pōt reddi bona ratio diuersitatis. ¶ Et licet q
dam dūt, q. ratio diuersitatis est: q. directā subfō non resol
tat ex coniecturis & ex tacita uoluntate, sed requirit uolunt
tas exprefsa, non sic fideicommissa. per l. cū proponere, cum
ibi nō. in gl. de leg. 2. nā certē quō ad directā subfōnem in
ducenda uel non, et attendimus coniecturas, ut patet in l. i. iā
hoc iure. ff. de vulg. & pup. nec et vī bona rñsio data per ad
uersarios ad d. l. ne cum ibi nō. C. de impub. & alijs subfō. dū
dicit, q. ibi sufficiebat, q. frater superflus erat succellurus ab
intellato fratri pcedenti. meritō non erat expediens q. in
ter eos vī facta tacita subfō: nam ista rñsio tollitur sic: pone
enim, q. uno filio pcedente in pupillari aetate superextaret
frater utriusq. coniunctus, & mater, si frater intelligeret tacite
fuisse recipere subfōnitus, excluderet matrem pupilli. l. i.
Lucius. ff. de vulg. & pup. & nō. gl. in l. precibus. ad f. ult. glo.
C. de impub. & alijs subfō. & Bal. in l. 2. in f. in p. ff. de vulg. &
pup. Sed si nō viderent admittē subfōnitati tacite, mater ad
mitteret exaqualiter cum filio superfluo. & illud est uerum, q.
mater exilis admittit in causa, in quo loquit d. l. uel singu
lis. & d. l. pen. cum si ut est gl. nō. in l. qui duos. in princ. ff. de
reo. dub. & ibi clarē Bar. in 3. opo. dum alleg. d. l. uel singu
lis. Item ad oīa allegata in contrarium in d. 5. arg. pōt rñde
ri, q. illa non pōt procedere quō ad personas in condōne no
minatās, prout in casu uſo, ut supra probauī. ¶ Venio ad ſec
tum & ultimum argū, quod inducendo, ut indixi, vī obſtare
fortius ceteris, dum in eo dicebat, q. si Albertus non potest
succedere, debent uenire successores illius prioris Bonagratie
tū uocari in tertio gradu, quāuis non deficerent oēs deken
dentes Iacobi. Sed ad hoc rñderi potest primō, si teneamus il
lud, quod dicit Paul. de Cast. in d. l. qui duos. de vulg. & pup.
scilicet q. per illa uerba, penitus defecerat uel ſimilia, dē
dici, q. mortuo uno sine liberis & alijs ſuperſtitibus, debebat
portio talis pcedentes eſſe apud hēdes ſuos in ſuſpenſio, do
nec alij deſcendentes Iacobi defecerint ſine liberis, & tunc
uocabit ſubſtitutus ad totū, ſuccedat Bonagratia, & ita ſal
uabitur uoluntas deſuncti, & dicit hoc eſſe ſubtile & nō de
claratum ad alijs, ut retuli. Si uerō teneamus opinio. Nic. de
Mata. & Bal. in d. l. pen. in ult. C. de impub. & alijs ſubſti
tuentium. q. admittat ſubſtitutus, & tunc rñdeo q. non prę
ſupponit eſſe probatum, q. iſte ſit hāres & ſuccesor d. Iac
obi p. tertia, aut quarta, uel aliqua certa parte, adeo q. poſ
ſit pro aliqua certa parte repellere ex hoc capite d. Auguſtini
& hēdes Bonagratia, tunc dicti hēdes Bonagratia
ſi quod ius habent, debent conſequi per reſtitutionem fide
icommissi. quod nondum eſt reſtitutum, & ſic ante non hāc
iura hereditaria, facta in princ. & reſtituta. ff. ad Trebelli.
¶ Quo ad ſm dubium. ſi an poſſito quōd intelligeretur facta
ſubſtitutio tacita per fideicommiſſi. inter prædictos dictus
fundus ueniat ad reſtitutionem fideicommiſſi ſtatib. dictis
inueſtitus & diſpoſitione dicta bulla? Et vī prima facie di
cendum q. ſi per ea, quę nō. Io. And. in addi. ad Spec. in tit.
de loca. s. nunc aliqua. in addi. incip. ¶ Quæſtio uerō eſſet du
bia, ſi tunc ad dicta tione poſſita ſup. uerſi. 57. & per Bald. in l.
30. cum uirum. C. de fideicom. in fi. ¶ ubi uoluit, q. qñ ſubſtitu
tus per fideicommiſſi. eſt de iſtis, in quos tranſire poterat, cer
tē eader in fideicō. de liberis ad liberos. & hoc et facit quod
bona emphyteutica ueniunt in aſſione fam. etc. & ſic in di
uifione hēreditatis. l. item prædicia. ff. fam. etc. l. item uenit
in petitione hereditatis. l. i. uel uidendum. s. fi. cum not. l. eq.
de peti. hāre. maxime atenta diſpoſitione dicta bulla apo
ſtolice, cuius uigore dicta bona tranſeunt iure hereditario
ſicut ſi eſſent bona ſpectantia iure proprio ad diſponendū.
Inſuper addo q. Albertus non poſſit uenire ex fideicommiſſi. vī
quod poſſit uenire uigore inueſtiturę conceſſa Do. Iacob &
dominę Catharinę, quia extingit linea dominę Iacob &
ideretur, quod poſſit ipſe uenire ex iure accreſcendi ſeu
iure inueſtiturę, ut not. Bartol. in l. i. mihi & Titio. ff. de

verb. obl. Et diuiſio facta inter Iacobā & Catharinā non fa
cit, quin finita linea d. Iacobę poſſint uenire deſcēdēs Ca
tharinę, ut ſatis bñ. de prohib. ſeu. alien. per Lothar. & no.
in c. r. in ti. Imperator Lothar. Eugenio Papa. & p. Bar. in l. q.
Romę. s. duo fratres. in 10. q. ff. de verb. obl. & Federicus de
Senis in conſil. ſuo 77. inci. Factum ſic fēt, q. dā abbas. & in
conſil. 208. incip. Factum tale eſt duo fratres. & Bar. in conſil.
incip. Ex themate pōdico duo dubia oriuntur. Sed his nō ob
ſtantibus cōtrariā ſniam in propoſito ueriores eſſe puto, ſ
ſertim ex infraſcriptis. Primō per ea, q. nō. Bar. & commun
ter alij poſt eum in d. l. ſi patroni. in prin. ad treb. vbi tenent
q. ad ſubſtitutum fideicō. non tranſeunt bona habita i emphy
teuſim ab eccleſia, q. nō tranſeunt ad extraneos ut hēdes
ſed beneficio domini concedentis tranſeunt ad liberos: ſicut
uidemus in operis libertorum, q. ſicut non tranſeunt ad hē
redem extraneum, ita nec tranſeunt ad fideicommiſſi. ut d. l. ſi
patroni. in prin. ad hoc et allegat. l. ius emphy. C. de fun. pa
tri. l. i. Bene facit. l. fi. res alie. in prin. ff. ad treb. & ibi pba
tur, q. illud, quod ad hēredem peruenit, non ut ad hēredē,
non uenit in reſtitutionem fideicommiſſi. & Leohare d. l. ſi
ſilia. uerb. nec fideicommiſſi. ff. de uulga. & pupilla. Compro
batur et quia diſpoſitio dicti Iacobi teſtatoris, ex qua dī
ſultare dictum tacitum fideicommiſſi. ſit facta de bonis hāre
ditatis ipſius Iacobi: ſed quō ad hoc, ut quid comprehendit
in fideicommiſſi. hēreditatis non ſufficit, quōd ſint reſpectu
in ſuſmodi res in hēreditate, ſed requiritur, quod ſint hēredi
tarię, & q. ius, qd peti, fuerit teſtatoris. l. in fideicommiſſi.
ria. s. quoties. ff. ad treb. & d. l. ſires alie, ſicet quantū ad ag
dum petitione hēreditatis p aliquibus reb. ſufficiat, ubi
fuerint apud deſunctum, quamuis non ſint res hēreditate
l. & non tantum. in prin. ff. de peti. hēredi. Sed ita eſt, q. ſi
res emphyteutica ab eccleſia requiſita p ſe & filijs ſimili
ter ſeuda non dñr hēreditaria eſſe, ut not. doct. communiter
in d. l. item uidendum. s. ſin. & Io. And. in addi. Spe. in tit.
de ſendo. s. qm. in addi. inci. directē, & patet ex no. per Bar.
in l. ut iuriſſu. ſ. liberi. ff. de ope libe. per illum tex. & p. Bal.
l. liberi libertat. q. circa 10. col. d. ope lib. in auth. ſi quas rñ
nas. C. de ſacroſan. eccl. ergo non ueniunt in fideicommiſſi.
Prætereā d. Albertus non eſt de comprehenſis in inueſtitu
ra dicti Bonagratia, q. tuit inueſtitus ſolū p ſe & filijs ſu
potibus, & ſi filios & nepotes non habent, licet ſibi eligat
duos ſuccēſſores unū poſt alterum, & conſtat, q. Albertus nō
eſt filius, nec nepos s. Gratiadei, ſed abnepos, & ſic non com
prehendit ſub dicta inueſtitura, ut de ſe patet. bñ. facit, quod
no. Bar. in l. liberti, de uer. ſign. in 6. col. d. uoluit, q. in cō
traſtitibus appellatione filiorū nō pnt nepotes ſe dicere
ſi cōprehēſos, arg. l. ueteribus. ff. de pac. & ita et nō. Salu
l. 2. in 2. q. C. de iur. emphy. & Pet. de Anch. in cle. i. de co
ptiſ. & Ant. de But. in c. quib. dā. de pñis. & Io. de Imelio. l. i.
qd dñr anrepe. col. de uer. obl. in l. i. uir. ff. de cōd. & cōm.
nec potuit p lac. teſtatorē pdictū alterari natura dicti cōtra
tus & inueſtiturę, q. finito iure dicti Bonagratia finit ius ſue
celloris. l. lex neſtigali. de pignori. c. i. s. rursus. in l. i. q. mo
ſeu. amſit. Fortificat hęc conſeclio, q. Iacobus uſt in illa gñ
li diſpoſitione hēreditatis, ſeu bonorū ſuorum uoluit di
ſponere de iure, qd habebat, et ſi morte ſua peritum ſui
ſet. l. uxor patui. C. de leg. l. qd in rerum. s. i. ff. de leg. l. i. ſi
co. ſi. de uſuſu. leg. nō. in d. l. pñimē allegatis, & iſta non ha
bent obſtare vſinę & habenti cām ab ea, q. ipſa non uenit
ex prima inueſtitura, ſeu ex alijs inueſtituris, ſed ex diſpo
ſitione bullę apoſtolice, q. poſt teſtm Iacobi ſupenit, & ex
tit. habito ex monaſterio Sancti Auguſtini. Nō obſtante al
legata in contrarium. Primō id, quod no. Io. And. in addi. Spe.
c. in d. s. nunc aliqua rñdeo, q. Io. And. ibi non dicit, q. bo
na emphyteuſice eccleſiaſtica acqſita p ſe & filijs, q. ſi filius e
ſt inſtitutus hāres, & ſimpliciter eſt ſibi datus ſubſtitutus p
deicommiſſi. uel fideicom. ſit inuſuſu de hēditate teſtatoris,
q. ueniat talia bona i. d. fideicom. imō quō ad eaſum uoluit
uult contrarium, ſi bñ inſpiciat, q. dicit, q. ſi filius eſt inſtitu
tus & ſubſtitutus eſt capax illius i. emphyteuſice ſicut iſtitutus
ſine pteſtatione adiut, q. ſibi pñdicat, ſic ſēit, q. ipſo iſtitu
to gra.

ro grauato p fideic. restituere bona emphyteutica p iudicet
 consensu suus: q̄a adeundo hereditatem, vñ approbare ge-
 sta à testatore: sicut dicimus in herede, q̄ adit hereditate
 testatoris, q̄ r̄ ipsius heredis alteri legauit n̄ tenebitur p̄e
 stare r̄ legatā legatario. l. unum ex familia. s. si rem. de le. 1.
 l. si q̄ inq̄linos. prima. ff. de leg. 1. ergo testator in p̄posito
 nostro non grauasset institutum restituere p fideic. bona em-
 phyteutica, in q̄bus institutus ius habiturus erat ex forma i
 ueluturā antiquā, ut erat in casu n̄ro: n̄ tractamus de inuesti-
 tura concessa Bonagratia a principio. p̄ fideic. & nepotib.
 n̄ aut fuit facta Iacobo testatori, non potest dici, q̄ Iacobus
 testator uideatur uoluisse in fideic. uenire dictū ius emphy-
 teuticum, et posito q̄ dicta inuestitura comprehendisset om-
 nes istos descendentes: q̄a d. Iacobus non vñ uoluisse relin-
 quere, nisi ius, q̄d ipsa habebat. l. si domus. s. si. & l. serui ele-
 ctione. ff. de leg. 1. & si in p̄sona sua p̄ eius mortem ius finie-
 bat, ut dictum fuit supra. Sed illud ius emphyteuticum qua-
 tenus spectabat ad Iacobum, dicebatur esse finitum mortuo
 eo, q̄a alij post eū cōprehensi in inuestitura Bonagratia di-
 cebatur h̄e hoc ius ex illa antiqua inuestitura Bonagratia,
 non aut dicebant h̄e a Iacobo. cum q̄, cum ibi n̄o. p̄ Bar. ff.
 de interdi. & relegatis. & n̄o. per Cy. in l. 1. C. de libertis &
 eorum liberis. & Bar. in d. s. si liberi. cum suis concordanti-
 is: ergo non vñ Iacobus uoluisse dictum ius p fideic. relinque-
 re. Quinimo ipse exp̄sē cauit, & restrictit dispositionē suā
 ad bona hereditatis suae: sed ista bona emphyteutis ecclesiae
 non d̄r esse hereditaria, seu hereditatis Iac. ut supra p̄ba-
 nit, ergo quāuis descendentes Iaco. adiuissent simpliciter h̄i-
 tationem Iac. & sciv̄ ap̄ p̄balle dispositionē testamentariam
 Iacobi, non p̄ hoc sibi p̄iudicasset in iure emphyteutico,
 habeo q̄ viderent uoluisse cōsētere, q̄ ueniat i fideic. q̄a, ut di-
 xi Iaco. de dictis bonis emphyteutis non disposuit, nec di-
 sposuisset vñ, ergo ap̄ p̄bato testamenti non d̄t inferre, plus-
 q̄ in testō cōtineatur. l. si ita scripsero. & l. in testō. la. i. ff. de
 conditio. & demonst̄ra. cum simili. Vnde si quo casu posset
 cedere decissio Io. And. illa procederet, q̄ testator disposuisset
 q̄ bona emphyteutica, quibus filius institutus ex natura
 inuestiturae succedebat, restituerentur per fideicommissum:
 q̄a tunc filius adeundo simp̄e hereditatē patris sibi p̄iudi-
 cat, & sic tunc h̄t locum r̄o sua, quā aliās cessat. Et eodē
 mō p̄cedit d. Bal. in d. l. cum uirum. aliās est impossibilis, q̄
 p̄cedat p̄ alia in contrarium allegata, & saltem in casu n̄ro,
 vñ ostendit rōnes sup̄a allegatē. Et p̄ hoc apparet non obsta-
 re, si diceretur, dato q̄ Bonagratia fuerit inuestitus in sexa-
 ginta annis uenientibus, p̄ se ac filiis & nepotibus: tñ fuit
 concessio facta ad renouandum: nam uerba inuestiturae sic
 formaliter dicunt, uidelicet iure emphyteutico in sexaginta
 annis ad uenientibus ad renouandum a dicto monasterio in
 uenituit Bonagratia & stipulantem pro se & suis filiis & ne-
 potibus & si filios & nepotes non haberet, liceat sibi elige-
 re duos successores unum post alterum & c. ergo vñ Iacobus
 testator potuisset disponere & substituere p fideic. reciproci
 inter suos descendentes et ultra suos nepotes & ultra dictos
 11 sexaginta annos propter dictam spem renouationis: n̄a et
 quis videtur relinquere ius, quod habet in spe: ut n̄o. Ang. in
 l. si domus. s. fina. de legat. l. acit. l. si sic. s. i. uerfi. proinde, co.
 ri. & l. i. m̄hi. de leg. 1. & notat Bal. in l. cum alienam. uerfi.
 sed hic dubitatur. C. de leg. quia respondeo, q̄ ius in spe, seu
 in potentia competens testatori uidetur deductum i relicto
 in dispositione testamenti, & si illud ius potentiale deducit
 in actum uiuo testatore confirmatur relicto, aliās uerō n̄o,
 text. eum gloss. i. quam ad hoc ibi pro singulari ponderat
 Angel. in l. seruum filij. in princ. ff. de legat. primo, & sequit
 Ioan. de Imo, quia ponit exemplum, quando testator relinque-
 ret rem quā sibi promissa fuit conditione nam uidere
 tur illa fuisse conditionalis legat. Sed in proposito dicta reno-
 uatio erat facienda sub conditione, si in fine sexaginta an-
 norum & filios & nepotes haberet Bonagratia, uel si in eorū
 defectum unum successorem elegisset: secundum quod patet
 ex uerbis dictae inuestiturae, ut supra relati. Sed ita est quod
 una spes non fuit deducta ad actum uiuo Iacobo testatore:
 l. l. Conf. Alex.

quia decessit ante dictos sexaginta annos, & sic ante imple-
 tionem condōnem, ergo & c. Secundo r̄ideo, q̄ illud ius renoua-
 tionis finitis sexaginta annis non erat in bonis & heredita-
 re d. Iacobi: nec illud h̄t descendentes Iacobi a Iacobo, q̄a
 illud h̄t a Bonagratia patre Iacobi d. l. cum qui. ff. de inter-
 di. & rele. cum ibi n̄o. per Bar. & dixi supra, & sic non est
 de iure h̄ditatis Iacobi, & sic mortuo Iacobo ante finem sex-
 aginta annorum, ut decessit, fuit extinctum ius suum in p-
 sona sua, & sequentes non h̄t ab eo, sed a primo restringit,
 ergo dispo sua solum ad ius quod habebat, quia morte sua
 12 finiret, d. l. uxor. cum si. ¶ Et non ob, q̄ bona emphyteutica
 uenirent in actione familiarci, per l. item p̄dia. ff. l. am. erc.
 quia r̄ideo; q̄ illud planē procedit in rebus emphyteuticis
 concessis ab alio, q̄ ab ecclesia, quia ille sine dubio transeūt
 ad quoscuq̄e heredes, sed nos loquimur in emphyteu eccle-
 siastica, quā non transibat ad oēs heredes tam ex forma
 inuestiturae, quā contraactus, quā et iure cōi, iuxta id quod
 h̄t in d. s. emphyteutis, in auth. de non alie. & quod n̄o. in l.
 etiam. ff. sol. matr. & in c. in p̄sentia. per doc. de proba. cum
 sim. P̄terea non sequitur, ures res est in familiarci actione;
 ergo uenit in fideicom. vñ hereditatis, ut patet in d. l. si res
 aliena. ad Treb. in d. l. in fideicommissaria. in prin. & s. quo-
 ties. & quod ibi n̄o. ff. ad Treb. ¶ Non obstat, q̄ uenit in pe-
 titione hereditatis, quia r̄ideo q̄ si sint bona emphyteuti-
 ca concessa filio & non ab ecclesia, & istud est clarū, aut
 sunt concessa ab ecclesia, & tunc Cyn. & Bar. in d. l. uidendū.
 s. si. de pet. hered. teneuerunt, q̄ non ueniant in peti. hered.
 per id quod h̄t in d. s. si liberi. sed posito q̄ ueniant in pe-
 titione hereditatis, ut sentit Bar. in d. l. ut iureiur. s. liberi. cir-
 ca princip. illud est uerum, q̄ filius recipiesset emphyteusim
 13 pro se ac filijs hereditibus, nam cum tunc ita demum possit
 haberi emphyteusis, si sit heres, ad rem emphyteuticā agere
 pet. hered. sicut si non sit adiecta illa qualitas, si hereditibus,
 ut in casu nostro per id quod habetur in d. s. si liberi. & ita
 dicit Bar. ibi. ¶ Vel posito etiam q̄ diceremus q̄ quoties-
 cunq̄ esset recepta emphyteusis, possit res emphyteutica
 per quemlibet heredem uerum peti petitione hereditatis,
 dummodo petatur aduersus possessorem, ad quem non spec-
 14 tabat d. emphyteusis & ista est mera ueritas; ut uoluit Bar.
 Io. de Imo. & alij moder. in d. l. si patroni. in princip. & istud
 est ex eo, ut ipsi dicunt, q̄ quilibet res fuerit detenta uel pos-
 sessa per defunctum, etiam si non spectat ad eum, etiam peti
 possit petitione hereditatis, quamuis non sit hereditatis,
 seu hereditaria. l. & non tantum. in prin. ff. de peti. hered.
 ¶ Nec poterit repelli agens petitione hereditatis illo casu,
 licet per eum excipiatur, q̄ illa res spectat ad tertium & n̄o
 ad agentem. l. si. C. de rei uendi. & l. cum seruum quispiam.
 C. de seruis fugi. cum ibi notatis, & quia talis exceptio posset
 obstat, quando ageretur rei uendicatione: quia exceptio iur-
 15 is tertij excluderet actorem & ius agentis, sed non ita est
 quando agitur petitione hereditatis, quia dato quod agēs
 non habeat dominium, satis est, q̄ res fuerit per defunctum
 tenta, uel possessa, ut d. l. & non tantum. & interest heredis
 recuperare eam, quia finita emphyteu tenetur rem restitu-
 ere domino, sed ad hoc ut res uenies in fideicom. de quo
 quidem tractamus, non fufficit, q̄ fuerit tantummodo tēta,
 uel possessa per defunctum, sed requirit, q̄ fuerit heredita-
 tis. d. l. si res alie. & d. l. in fideicommissaria. s. quoties. cū si.
 ¶ Non ob. dū dicebat, q̄ nigore bullae apostolicae de istis bonis
 iudicatur, ut de hereditariis, q̄a possunt alienari in ulti-
 ma uoluntate & ab intestato & inter uiuos quod ad utile do-
 minium, quia r̄ideo, q̄ bulla illa superuenit post inuestiturā
 primi Bonagratie & post conditum testm̄ Iacobi & eius mor-
 tem, & illa bulla disponit quod ad effectus de futuro & non
 de p̄terito, ut patet in ditione, de cetero, ibi posita, ut cle.
 1. & ibi gl̄in uerbo de cetero. & in c. 1. & ibi n̄o. de post. p̄re-
 la. in 6. & ita etiam est regulariter, quamuis non esset adiec-
 ta dictio, de cetero. leges & constitutiones. C. de leg. c. 2. &
 c. si. de consil. ¶ Nec obstat, q̄ in uno capitulo interpretatio-
 num dicta bulla, quae incipit, in Christi nomine amen, ann.
 1394. dicatur, hoc uendicet sibi locum in p̄teritis, p̄sen-
 N 3 tibus

Liber Primus Consil. Alexand.

SVM MARIVM.

eibus & futuris &c. quia rñdeo, q̄ ibi loquit̄ q̄ ad disponen-
dū, an iustia facta contra, vel pter formā & stylū datum in
infr̄is cōficiendis post d. bullam non valeant. Præterea lo-
quitur ibi quod ad p̄dicta. s. quæ fuerunt post tps bullæ, & an-
te dictā interpretationē, ut patet clarē ibi dicit, a repore
13 bullæ Papalis citra, & ibi dum dīr, post d. bullam &c. ¶ Non
ob. qd̄ dicebat, q̄ dato q̄ Albertus vigore fidei cōmissi ueni-
re non possit, saltem dēt venire per ius accrescendi, seu ex
natura inuestituræ concessæ dictis dominabus Jacobæ & Ca-
tharinæ p. no. per Bar. in l. si mihi & Titio, cū alijs ibi allega-
tis: q̄a rñdeo primō, q̄ si in diuisione facta est refutatio per
Cathar. ut de emphyteusi inuestitres Jacoba ab ecclia, & tūc
totaliter Catharina cū suis descendentibus remanet exclu-
sa, & si postea deficeret oīs linea Jacobæ, ut in glo. not. & ibi
doc. in c. r. in ti. cōstōnes feudales, quas ante ianuam B. Petri
in ciuitate Roma. ad f. al. rubrica, Imperator Lotharius,
Eugenio Papæ &c. & isto casu procedit & saluā gl. in l. si fa-
miliz. C. fam. etc. fm Bal. in d. c. i. Bal. ē in l. unica, in 12. q. d.
ad in vi. col. C. qñ non pe. par. vī aliter rñdeo, dīc dicit, q̄
per ius accrescendi non pōt uenire ille, apud quē nihil de iu-
re feudi, uel emphyteusis remansit portio enim dēt accre-
re portioni. l. hac scriptura. s. si. de condi. & dem. l. si totam.
fi. de acq. her. Sed nere & tutor cæteris est rñsio, q̄ attento
q̄ tpe quo Jacoba & Catharina fuerunt inuestitæ & tpe quo
facta est diuisiō iā superuenerant dispō d. bullæ, per quā erat
permisssa liberē oīs alienatio utilis dñij rerū emphyteutica-
rū per ultimā uoluntatē, uel inter uiuos, aut ēt ab intestato;
& dicta diuisiō uicē emptiōnis ac permutatiōnis hēt. l. i. C.
cōia utriusq; iud. & l. cū pater, s. hereditatem. el. 2. de lega. 2. vī
proculdubio q̄ per d. bullam est sublatum penitus istud fun-
damentum Alber. quia d. bullam facit, ut quod ad ntile dñium
possit emphyteuta disponere liberē, vt de rebus proprijs: ut
ostendunt illa uerba, liberā prætē, & ibi dīc dicit, saluū re-
maneat & illasum. ¶ Et per hac patet non oblatē, q̄ platus
ecclie in inuestitura facta Do. Jacobæ adiecerit protesta-
tiōnē & clam, q̄ non intendebat derogari iure competenti:
q̄a dico q̄ d. Alberto, seu Thadæo eius patri ius non cōpete-
bat, ut dictum est. ¶ Nec d. Augustino oblat, q̄ D. Jacoba ra-
liquerit monasterio S. Augustini: iā illa dispōne facta in p-
sonam prohibita non tenuit, ut cautū est in bulla iunctis no.
gl. & doc. in c. potuit. extra de loca. & in l. si ita quis. s. ea le-
ge. de verb. obl. cū & et habuit ex cā transactiōis d. Vrsina
ad dictā ecclia S. August. omnia sua iura, & ēt fuit inuestita
ab ecclia S. Barthad quā spectat directum dñium, ex quo
inferur, q̄ dicta bona non ueniunt in restitutionem asserti
fidei cōmissi, & q̄ prædictum Aug. tanquam heres d. Vrsi-
næ potest agere petitiōne hære. ad dicta bona, ut no. Bar. &
alijs in d. l. si patroni. in princ. cum siml. & supra fuit optime
declaratum. ¶ Ita ut superius dictum est dico & consulo iu-
ris esse, ego Alex. de Tarta. Padua iura ciuilia legens.

ADDITIONES.

- ¶ Bar. conf. 7. quod duplicatur conf. 204.
- b ¶ Pau. conf. 13 i. lib. 2. Anch. conf. 103. col. 1.
- c ¶ Consuluisti habes infra eo. lib. conf. 105.
- d ¶ Non ita, idē licet in vulgari facta super toto pluribus infr̄is re-
quirat, q̄ omnes deficiant, tamen fidei cōmissum de tota heredita-
te factum pluribus uerificatur in persona ualios pro parte eius, idem
Ang. Pau. Cui. Alex. l. ad d. quidam Mathz. not. i. d. g. unum. l. as. conf.
41. col. 4. lib. 1. Alex. supra conf. 39.
- e ¶ Decedenti, & sic duobus illis simul concurrentibus. l. si l. Centurio.
col. 2. de vulg. l. potest. col. 3. co. conf. 53. conf. 41. conf. 89. col. 2. lib. 1.
conf. 96. col. 2. lib. 4. Cur. senior conf. 42. col. 4. Cur. iunior conf. 116.
Pau. conf. 14. in prin. lib. 1. Corn. conf. 273. col. 1. lib. 4. Alc. in vulgari.
glo. 1. de verb. sig. adde & n. de Pra. infra lib. 4. conf. 14. nu. 17. Alex. inf.
lib. 4. conf. 5. nu. 15. cum seq.
- f Filijs, supra conf. 44. nu. 1.
- ¶ Gratia dicitur, seu primi Bonagratiz, qui erat pater Jacobi testatoris.
No. Io. And. in addi. Spe. l. istam decet. Io. And. sequitur Alex. conf. 29.
duo. 3. lib. 5. Rui. conf. 8. col. pen. lib. 2. & c. n. l. seq. vltimo dab. & tādē
sequitur Alex. conf. 55. col. 4. lib. 4. Narra.
- h Non spectat, idem latē fac. de S. Geor. tract. seu. uer. & cum pacto quod
de ipso seu. pōt. col. 3. in prælud. feud. col. 13. conf. 152. conf. 207. lib. 2.
conf. 138. lib. 2.

- 1 Emens ab aliquo non uidetur sateri filium habere ius.
- 2 Fides presumitur habita de pretio, dato termino soluendi.
- 3 Titio resolutio etiam, per legem, tamen non transfertur dominium ipso iure.
- 4 Actor in possessione reuocanda debet esse possessor tempore litis con-
testate.
- 5 Reintegranda nullum possessorium datur ei, qui sua culpa cecidit i
possessione.
- 6 Titulum habens onerosum non tenetur cōditione l. si me & Titio.
ff. si cer. pe.
- 7 Cōditio ex l. non datur contra tertium possessorem.
- 8 Actio non datur contra secundum emptorem ex l. 2. c. de resc. ut.
- 9 Pena cum committitur, si non est, cui soluitur, & num. 12.
- 10 Debitor non excusatus in casibus, in quibus requiritur configura-
tio, etiam si creditor non reperitur.
- 11 Cuiatio circumducitur ne pro comparente.
- 13 Periculum non est citra dolum, & difficultas errorque iuris exco-
sant.
- 14 Ignorantia iuris presumitur & toleratur in milite.

CONSILIUM XCII.

PERSPECTIS his quæ in themate narrata sunt, nec
non his quæ copiose subtiliter & eleganter in iure al-
gata sunt per celeberrimum aduocatū Angelī de la Faute-
re qui conuēniat a Raphaelē de Ferrarijs contra eum agentē.
Puto partes domini iudicantis esse in abfoluendo diffini-
uē prædictū Ange. præsertim ex infra scriptis. Et primo:
quia ex inspectiōne libelli apparet intentatū esse petitoriū,
& possessoriū, idēst rei uenditionem cum publica & cū
possessorium retinendā: potest etiam dici aliō respectū esse
intentatum etiam possessoriū recuperandā, puta ratione na-
turalis, seu corporalis possessionis apprehensæ per Angelū
ratione verō ciuili: possessionis possidet dictus Raphael dicere
se intentasse possessoriū retinendā, quasi in ea turbata
per occupationem naturalis seu corporalis possessionis præ-
dictæ iuxta ea quæ traduntur in l. naturaliter. s. nihil com-
mune. maxime secundum quantam lec. gloss. in l. clam. posside-
re. s. qui ad nudinas. in glo. & utrobique tradunt docti,
de acq. poss. & notant doct. in l. incerti. C. de interdi-
ctis, & in cap. cum dilectus de causa possessionis, cum suis cō-
cordantijs; si bene consideretur, non uidetur, quod in aliquo
dictorum remediorum aut aliorum comprehensionem in di-
cto libello possit actor obtinere. Nam quod ad rei uenditionē
nem, uel publicianam non potest obtinere, quia posito good
Raphael probasset, se olim fuisse dominum, uel quasi super
quo non insisto, postquam circa hæc in themate uel allega-
tionibus non fuit principale quesitum, aut difficultas. Cla-
rum est, quod ex narratis in themate non comprehenditur
esse probatum dominium, uel quasi, & non sequitur, Ange-
lū, uel author suus emit a Raphaelē, ergo uidetur lateri
Raphaelē fuisse & esse dominum, ut colligitur ex notatis
a per glo. in l. i. quam ibi ad hoc ponderat Angel. ¶ si de publi-
& patet etiam per no. per glo. in l. creditores. C. de pigact.
& in l. ita & si fur. ff. de iur. & per doc. in l. si alienum. ff. de
ma. & in l. rem alienam. ubi per Bar. circa 2. uel 3. col. ff. de
pigno. actio. saltem hoc casu, quo non agitur per actorem ex
aliquo contractu, uel quasi contractu celebrato cum reo con-
uento, imō de nullo contractu, uel quasi contractu f. f. metus
in libello. Tamen posito quod per parte actoris esset proba-
tum, quod olim ipse fuisse dominus, uel quasi, nihilominus
stante uenditione facta per Raphaelē dicto Guaino, & cō-
stitutio, per quod translatus fuit per Guainum illud domi-
nium, quod habebat dictus Raphael, tunc possidens, fi-
cut si factū Raphael tradidisset, ut not. per gloss. & doct. in
l. ab emptio. ff. de pacti. not. Ioan. And. in addi. Specu. in
ritu. de emptio. & uenditio. s. primo, in addi. incipiens. hic
dubitatur. & Bald. in l. Celsus. ff. de usufructu. & ita communiter
tenetur. scilicet, l. quod meo. in prin. de acq. poss. & c. cum
uenisset.

fuit aut spoliatum possessione, aut sine iusta cā cecidisse à possessione: an autē si postea rediit ad eā, pōsit dici d. Raphaelem posse obtinere per conditionē sine cā, dicā infra. Nec obstat, si diceret, q̄ imo remedium possessorum pōt dari ei, qui culpa sua & facto suo cecidisset à possessione, ut nō. Hofl. & alij pōt cum in c. accedens. el. i. ut lite non contest. ubi voluit p̄ illum tex. fm̄ unū intellectum, q̄ qñ q̄s cecidit à possessione sua p̄ suā culpā, ut negligētiā, pōsit implorare officium iudicis, ut restituat in pristinum statum ad suā possessionē uel quasi: quia r̄deo, ut et̄ trider Anto. de Bu. in cā. t̄ape. circa vlti. col. d. do. Abb. in d. c. accedens. col. 5. q̄ tale officium iudicis in casu p̄dicto competere possit et̄ ecclesiā, ut loquit̄ tex. i. d. c. accedens. vel minori, uel abenti, quib. competet restitutio, alias aut̄ non dā retur pro rebus priuatis: quia supposita negligētia non sub eadem legitima cā danda restitutions, sed nos non sumus in minore, uel ecclesiā, uel abente, q̄ cecidit à possessione ex cā calūpnie absentia, pp̄ q̄ ueniat restitutus in integrū, igit̄ c. c. Non obliuid qd̄ nō. Inn. in c. dilectus, de maio. & obe. & in c. bonā. de app. dum dicit, dari officij iudicis et̄ contra tertium possessorē: q̄ r̄deo, q̄ Hofliū c. dilecti. loquitur, qñ fuit appellatum extrajudicialiter: & tunc per uiam arctatē officij iudicis fit restitutio in pristinum statum, per d. bonā. Item Hofliū in d. c. bonā. loquitur, qñ sine iusta cā res mea ad te peruenit: q̄a non est equum te locupletari cum iactura mea, & fundat̄ per id, qd̄ h̄r in l. si me & Titium. ff. si cer. pe. & regula, locupletari. & i. c. quia V. de iudicij. cum si. cōstat aut̄, qd̄ hoc remedium hoc casu ibi locū nō uēdicat, q̄ ad Angres puenit ex iusta cā emptio nis & in tr. onerofo. & clarū est, q̄ remediū in d. l. si me & Titium. cum si. non hēt locum cōtra cum, q̄ r̄ hēt tr. onerofo. ut not. Bar. i. d. l. si me & Titij. p̄ id qd̄ h̄r in l. i. uel feruū, cū ibi nō. eo. ti. & in l. mater. C. de rei uen. nec et̄ habet locū, qñ agenti possit esse consultū contra aut̄ alio remediū p̄ not. in pall. l. i. uel feruū. fm̄ Bar. & alios scribentes in d. l. si me & Titij. vñ aut nullum remedium competere pōt cōtra Guai. d. Raphaelē, ut quia non incidit Guaius in p̄nas, de quibus loquit̄ tex. in l. si q̄s maior. C. de transa. & tūc multo minus debet posse agi cōtra Ange. qui in nulla pecca uit, nec pōt cōpetere actio Raph. contra Guaiū, & sequit̄, q̄ non debet posse cōtra Ange. ex remedio. d. l. si me & Titij. uel simili ut proximē dixi. Nō ob. et̄ si diceret, q̄ ex uerbis gñalib. d. libelli pōt dici & intentatū remedium cōditiōis ex d. l. i. q̄s maior, quia r̄deo primō, q̄ tale remediū non fuit intentatum, q̄ ad discernendum quale remedium sit intentatū discernit̄ ex remedio concludendi, i. ex narratio ne illius p̄ qd̄ fit locus illi remedio, ut nō. Bar. in l. certi con ditiō. in princ. in 2. col. ff. de cer. pet. in l. si prius. ff. de no. ope. non. in 6. opp. secundē partis. & Ang. in d. s. nihil cōe. ad fin. circa quinta lec. & Bal. in l. 2. ad p. C. de pet. hare. & Ant. de But. in c. fin. 5. notabi. de iudi. & in c. ex parte. B. de fore compen. v. & notabi. p̄ illū tex. sed medij concludēdi i remedio cōditiōnis d. l. si q̄s maior. est q̄ uerū fue rit contractum iuratum, ut patet ex d. l. si q̄s maior, cum ibi not. de hoc autē nulla est iacta mētio in libello, sed me dum cōdūndi ibi est in eo, q̄ res sp̄ciat̄ ad aōrē iure dñij, uel quasi, et̄ p̄fessionis, in qua se dixit molestari pp̄ occupationē Ang. & c. j. Scdō r̄deo, q̄ dicta cōditiō non pōt dari cōtra dictum tertium possessorē, q̄ oīs condi tiō r̄t est p̄sonalis. s. appellamus. istū de actio. sed p̄sonalis actio non dat contractuū possess. l. si. de cōtra. emp. l. i. s. si h̄ssid. ad trebel. & bñ ad propositum n̄m probat̄ in l. cū p̄cibus. C. de rerum pm̄ta. ubi si dedi tibi fundum, ut tu mihi dares domum, & tu accepto fundo uendidisti cam Ti tium, & postea non uis mihi dare domum, & sic non obserua re promissā, quis ego possum agere contra te conditione ob cām, uel actione p̄scriptis uerbis, ut fundum reddas, uel ut obserues promissā: & ita ad hoc nō possum agere contra dictum Titium. ad id. l. dolus. C. de rescindenda uenditio ne. ubi i similiter quando dolus primi t̄pis, est cā, pp̄ q̄ potest rescindi uenditio sibi facta, nos per hoc dictū uenditori

tur remedium agendi cōtra Titium, qui emit ab illo primo
 emptore: ita in proposito, posito q̄ Guai. incidisse in peri-
 rium, non debet afficere singularem successorem habentem
 cām ab eo. ut ea actione personali agi possit contra eū. Et ad
 hoc et adducit no. p. Pe. & Cy. in l. 2. C. de rescin. ven. in l. 1.
 8 q. vbi querunt, q̄ an si tibi vendidi fundum minus dimidia
 iusti pretij, & tu cum vēdisti Titio, ego postea volo agere p̄
 rescissione dicti contractus, ut consequar restitutionē meę
 rei, uel si p̄plere mihi iustū pretiū, an possum experiri con-
 tra d. Titium possessorem? & dñt q̄ non: q̄ actio personalis
 non dat contra tertium possessorem, ut dictum est. Et sub-
 dunt, q̄ si teneremus, q̄ in casu d. l. 2. hic locum remedium
 restitutionis in integrū, prout conuelli ibi tenuerunt, quo-
 rum opin. cōiter damnatur, tunc distinguendum esset, si
 q̄ an ille Titius emptor secundum scienter emit; quia scie-
 bat competere aduersus primū contractum remediū resti-
 tutionis in integrū, & tunc posset dici, et contra ipsum ter-
 tiū remediū restitutionis in int. non cōpetere, nisi in sub-
 sidium, si primo non existeret soluendo. l. in causa. l. a. j. s. fi. cū
 duabus. l. si sequen. ff. de mino. Itē et q̄ tum ad casum p̄m ten-
 net Balin d. l. 2. in l. 3. q. & Sali. ibi in l. 2. q. bñ facit, quod no.
 Spec. i. tit. de loc. s. nunc aliqua. vers. l. 27. quem allegat dñs
 aduocatus Ang. Per hoc et ur rñsum, si allegaret, q̄ pōt dari
 conditio sine causa, aut similis conditio contra d. Ang. q̄,
 ut dixi, huiusmodi condictiones, quę dñt personales d. s. ap-
 pellamus, non dant cōtra tertium possessorem: in libello, n.
 condictionis sine causa habeo diceret, q̄ tibi sine causa sol-
 ui. u. l. promissi. l. 1. ff. de condi. sine causa. declarat Bal. ponē
 dō formam libelli in l. edita. in l. 9. col. C. de eden. in repe.
 Paduana, apparet ergo ex aliquo intentato remedio nō pos-
 se dictum agendum obtinere. Aliam ē rōne ur dictū Ang.
 esse absolute dam, quia non ur, q̄ aliquo modo sumus in ca-
 su, quo dici possit, Guai. incidisse in penam. d. l. si q̄ maior.
 9 Nam p̄supponit, q̄ illo mēse Septembris, quo tpe fieri
 debebat dicta solutio, constat d. Raphaelē esse abentem, &
 in aliam prouinciā se cōtulisse, & cōstat, q̄ Guai. qui tpe
 contractus erat eiusdem fori, cuius erat d. Raph. non tene-
 batur in aliam prouinciā se conferre, & ibi soluere Rapha-
 el. ut determinat Balin l. acceptam. in l. 4. q. C. de usu. & Bal. &
 Io. de Imo. post eum in l. cum filius s. fin. de uer. ob. Nec ur,
 q̄ esse necesse * q̄ Guai. in termino se offerret paratum, si ef-
 fectus reciperet, postq̄ p̄supponit, q̄ cōstat Raph. nō ad
 esse. l. si fundus alius incipit statim. s. Marcellus. ff. de leg. cō-
 m. l. p̄per tem. s. fil. cum quidā. s. fil. pupillo. ff. de uisuris. Ad
 hoc qd̄ no. Host. in ti. de loca. propē si. circa pe. col. ver. q̄ si
 haredi, aliās sub uer. quid si emphyteuta promissit, ubi di-
 xit, q̄ si hēditate proprietarij iacente lapsus esset bienniū,
 uel trienniū, an emphyteuta dicat cecidisse iure suo? & di-
 cit q̄ non, & q̄ excusatus est emphyteuta, postq̄ nō fuit, qui
 soluere, allegat iure proximē alleg. Ita et dicit Dy. in c. cū
 qs in ius. de regu. iur. i. ubi q̄rit, quare est q̄ mortuo stipu-
 latore sine hēde, uel relicto hēde, cai non p̄t iure solui,
 non cōmittit pena ipso iure, ut i iurib. sup. p̄ximē allegatis, sed
 contra mortuo promissore cōmittit, licet restitutio cōceda-
 tur, ut l. ad diē. ff. de uer. ob. iuncta l. q̄ alterum. cum gl. ff.
 de reg. iur. & rñdet, q̄ hoc iō est q̄ casus cōtingens in plona cre-
 ditoris non dēt exēdere obligationē debitoris, ar. l. q̄ occi-
 dit. s. pe. s. ad l. a. q̄. l. nūq̄ crescit. ff. de reg. iur. sicut cōtra
 contingens in plona debitoris nō dēt uariare obligationis
 conditionē. l. 2. s. ex his. ff. de uerbo. ob. Bal. et idē sentit in
 10 l. 2. in fi. C. de iur. emp. ¶ Nec ob. qd̄ not. gl. in d. l. p̄ rē. s. si
 uerbo inculcata, q̄ bñ fateor, q̄ ubi requirit depositio & cō-
 signatio, ut est ad impediendū cursum usurarij iam incepta
 rum, non excusatur debitor, licet nō reperiat creditor, post
 q̄ opus est depositione & consignatione, q̄ sine creditore he-
 ri pōt. l. i. creditori. C. de usur. aut nos q̄rimus i casu, in quo
 non requirerebatur depositio & consignatio, ut est regulariter
 q̄ tractatur de defectu non incurrendi moram, uel penam,
 uel cursum usurarum nondum inceptarum; & tunc si est, qui
 offeratur, debet offerri, & sufficiat sola obligatio. l. si pro te,
 C. de usur. & nota in d. l. acceptam. cum sim. & ad hunc ca-

sum habuit respectum gl. in d. l. pecuniā, ut pater p. l. q̄ alle-
 gat: sed si non erat, qui offerretur, tunc non pōt fieri obligatio,
 & absq̄ oblatione securus ē debitor. d. s. Marcellus, cū alijs
 supra allegatis. Nec ob. qd̄ no. Bar. in l. si reus paratus, in
 fin. ff. de procurat. dum dicit, q̄ qñ qs uult soluere, ut penam
 euitet, si non reperit creditorem, qui soluere posset, debet au-
 thoritate iudicis facere consignari & coram iudice offerre
 per illam. l. si reus paratus. & ad hoc ut sciatur, utrum ille cre-
 ditor repeririatur: ut quia fortē esset forensis fiat p̄conico
 de hoc, argu. l. si eo tempore. C. de remis. pig. qua dico, q̄
 decisio Bar. intelligitur in casibus, in quibus requirebat con-
 signatio & depositio, prout loquitur illa. l. si reus paratus, ut
 ibi declarat Bal. & Bar. in l. si seruum. s. nunc uideamus, in fi.
 ff. de ver. obl. nā et qñq̄ ad euadendā penā requirit obligatio,
 depositio & consignatio. l. 2. in fin. vnum intellectum glo.
 C. de iure emphy. & d. l. i. creditori. Et q̄ ita debeat intelli-
 gillud, qd̄ notat Bar. d. l. i. si reus paratus, in fi. pater per i. qd̄
 ipsemet no. in d. s. nunc uideamus, & in litem illa. ff. de con-
 fsi. pec. dum dicit q̄ satis est, q̄ ille, qui nō habet, qui soluat,
 dicat soluere, si habere cui, & non requiritur depositio,
 uel consignatio. item aliās esset contra dictum s. Marcellus.
 Nec obstat, si diceret q̄ d. Guai. non seruauit illud, q̄ iure
 rit ad domum d. Raph. & dixerit, soluere si habere cui: rñ-
 deo primō, q̄ licet nō leuis sit authoritas dñi Host. in lo-
 co sup. allegato & alijs, de qbus supra dixi, uident esse in li-
 uerfa snia, q̄ sit tutus debitor eo ipso, q̄ non erat, qui solu-
 ret, & hoc uidentur bñ pbare dicta iura allegata p̄ Host. &
 alios, de qbus supra dixi, licet Spec. dubitare uideat in t. de
 loca. s. nunc aliqua. versic. 2. l. 1. ¶ Pro hoc facit, quod uidemus
 11 q̄ ubi reo p̄fugit in citatione terminus, ut comparat
 ad rñdendū libello actoris, si neuter comparuit, citatio cir-
 cunducitur, & reus non incurrit morā, uel contumaciā: qui-
 actoris non interest. l. 2. in fi. ff. si quis in ius voc. non ierit, si
 eundem communem intellectum doctōr. ibi reprobantem
 gl. q̄ ibi contrarium tenet, facit l. arbitri. calendis. ff. de ar-
 bi. & l. post dictum. s. l. ff. de iud. & sic ibi non requiritur
 reus aliqd̄ faciat, sed satis est, q̄ actoris non interest, ut qua-
 et ipse non comparuit. Item in pari culpa melior dēt esse cō-
 ditio rei. l. si seruum. s. sequit. ff. de ver. obl. ¶ Nec expedit
 debitor dicat, soluere, si habere cui, quantum ad hunc ef-
 fectum, ut ostendat se habere animū soluendi & non incur-
 rendi morā: q̄ dico, q̄ istud non est p̄ hoc necessariū: quia
 lex p̄sumit, quod uelle soluere debitor, ne mora incurrat, q̄
 est delictum imputa no. Bar. l. si creditor, ad fi. de lega. 1. & in l. ge-
 rit. ff. de acq. hēr. in vers. pone q̄ debitor in diem & c. ar. l. re-
 ritō. ff. pro socio. & ubi apparet debitorē, sine creditore,
 non adesse, v̄ cessare mora in reo p̄ rōnes p̄dictas. Nec in-
 trarium allegat Bar. in l. aliquam. ubi hoc probare uidet.
 Nec ob. si pro opi. Bar. allegaret rex in l. si de leg. cōm. l.
 q̄ respondeo, q̄ rex ibi non dicit, debitor teneatur offerre,
 quando scit creditorem non adesse. Sed ponit ibi contrari-
 tiam facti, aliās esset contra dictum s. Marcellus, qui loquitur
 eadem materia. ¶ Nec etiam ob. si diceretur, q̄ fortē sit Ra-
 pha. dimiserat domi procuratorem ad recipiendam solutio-
 nem, quia respondeo, ut dixi Bar. in l. continuis. in s. cū
 ff. de ver. obl. q̄ creditor debet pbare si hoc fecisse, aliās no
 imputatur debitori, per d. l. arbitri. calendis, & sic elapso mē-
 se septimo quo fieri debebat solutio, non constituit pro illa
 quantitate in mora Guai. nisi interpellat d. Rapha. quod solu-
 uat, ut notabitur decidit Bar. in d. litem illam. vers. quero
 12 qd̄ erit posita. ff. de confsi. pecu. ¶ Item posito, q̄ dici pos-
 set Guai. fuisse in culpa ex eo, quod non dixerat, soluere, si
 habere cui, non uidetur, quod per hoc incurrat penas dictę
 l. si quis maior, quia cumulatō penarum contra regula iuris
 communis fit propter periuuriam ita no. gl. ibi in uerbo,
 rerum p̄prietate, & sequant̄ doc. ibi. Sed ita est, q̄ in peri-
 rium quis non incidit sine dolo. l. qui iurasse. in prin. ff. de
 iureiur. & no. Bal. in l. obseruare. s. p̄fiscici. in 3. col. ff. de cō-
 procon. in uer. sed nunquid iudex, qui iurat, & Balin l. si
 aliquibus l. eum. si ubi refert, & sequitur Pau. de Cast. l. si
 fatid. cog. per d. l. qui iurasse, & not. doc. in c. de delict. p̄o-
 & Pail.

* & Pau. de Cast. in d. l. qui iurasse. in prin. & est optimus text.
 2. q. 2. s. item opponitur. Pro hoc bene facit gl. in c. breui.
 de iureiur. cōiter approbata, quæ uoluit, q̄ licet difficultas
 q̄q; non excuset a pena conuentionalis, quæ cōmittitur ra-
 tionis more, ut q̄n debitor esset obligatus ad dationē ra-
 tionis pecunia sub pena, tñ semper excusatur a perituro b cū
 pp difficultatem esset dolus requisitus in perituro. facit, qd
 no. in c. ex l. iteris de spon. Et ideo text. in l. si quis maior. p.
 allegata uoluit illis penis inlaqueari eos tñ, qui essent etiā
 reus doli capaces, id est maiores, cum ergo d. Guai. non tene-
 reret exsoluere, seu deponere & consignare: si uolebat solū
 consequi, q̄ non incurreret moram & penam, posito qd de-
 buisset dicere, ego paratus sum soluere, si esset hic creditor,
 qui acciperet; quis diceret cum ex hac commissione fuisse
 in dolo stante absentia Raphael. cui promissum erat cum in
 ramento soluere & numerare? Certe nō ex hoc deprehen-
 di dolus: cum qualibet iusta cā, uel ē in iusta cā excuset a do-
 lo. l. igitur. s. pen. ff. de lib. causa. & no. glo. in l. i. in fin. ff.
 de abigeis. & in l. plagii. l. 2. C. ad l. faui. de plagii. Et dicit ibi
 gl. q̄ error iuris quāuis non sit iusta causa, excuset a dolo.
 c Et p̄teritū istius iuris implicati & intricati quantū ad istū
 casum pp intricatōē iurium & authoritatem doctrinalis le-
 gum, quibus proximē supra dictum est, quo casu talis error
 equiparat probabilī errorī faci, ut est singularis text. in c.
 cum dilectus. s. in Ant. de But. ibi: de consue. & non presumit
 quem uelle deicere. l. si. C. ad l. iul. repet. Et ideo non est p̄-
 sumendum, q̄ potius Guai. uoluisse intrinsecus perituro &
 tot penas potius, q̄ illa uerba simpliciter dicere, id est, si esset
 creditor, soluere, cum sciret ibi non esse creditorem. unde
 s. in Ang. in d. l. plagii. ex folo iusto concurrentibus ali quibus
 coniecturis p̄sumitur quid factum fuisse per iuris ignorā-
 tiam. Et hic accedit coniectura, qd Guaius dabat & dat
 operam rei militari, & talibus quo ad exceptionem permit-
 titur ius ignorare. l. regula post. ff. de iur. & fac. ign. & isti alij,
 quibus propter rem militare, uel aliam causam permit-
 titur iuris ignorātia, p̄sumunt in dubio potius per iuris
 errorē scisse, quam per malitiam, seu dolum: ut probat
 text. no. quem ad hoc ibi ponderat Bal. in l. pen. C. de his qui
 sibi ascribunt in testō. Facit, quod no. g. o. in auth. de incest.
 nupt. in prin. in uerbo sciens, & ubi lex imponit penam pro
 delicto, quod non pōt cōmitti sine dolo, ut pro furto uel fal-
 sorum: nunquā dolus & lata culpa equiparant ut not. Bar. in
 l. i. s. non aut. in 2. col. ff. si quis testis. l. esse ius. sue. & Sal. in
 l. Senatus. C. de his que sibi ascri. & perituro est hmōi, ut
 dixi supra. Ex quibus puto d. Guai. saltem iuranti & alle-
 ganti re putasse de iure non tenere offerre credendum esse,
 & stantibus predictis non incidisse in penas, de quibus q̄-
 ritur uigore d. l. si quis maior. & ipsum ad illas penas nō pos-
 se conueniri, dictum uerō Arg. omnino aliis ētrōnibus, de
 quibus supra, esse absolendum, per quæ non oportet inhis-
 se. An Guai. debeat perdere illud, quod super lucratus est
 ex uenditione facta Ang. nam aut non incidit in penam d. l.
 si quis maior. & tūc res clara est: Aut incidit, & tunc tenere
 ad restōnem rei, uel estimatiōis, & tunc non debet attendi,
 quanti uendidisset Guai. Ang. iuxta l. 3. ff. ad l. Fal. Alia plu-
 ra copiose deducta sunt per dñm aduocatū Ang. super q̄-
 bus non inisita, prædicta ad præsens sufficere arbitratus, q̄ &
 iuri & equitati cōuenire putari & c. Alex. Pad. iura ciuilia.

ADDITIONES.

- a Ang. Ant. Negus. tract. de pig. par. tertio membro. no. 64. Alex. conf.
 43. col. 2. lib. 4. conf. 1. 1. lib. 6.
 b Recuperañdē. Not. q̄ remedium recuperañdē non competit, ubi cō-
 tractus resolutus ob fidem non seruatum, & ita Alexan. hic ponderat
 Ruin. conf. 3. 4. col. 4. l. i. Et idem repetit conf. seq. quod comprobatur,
 quia non competit etiam, ubi contractus post rescindi ob metū Abb.
 in c. super hoc. col. 1. 1. super gl. in uerbo, resignatiōis, de renun. Aduer-
 tet etiam, q̄ remedium competit, ubi contractus fuisse conditiona-
 lis, seu alio modo imperfectus. Alex. conf. 33. lib. 6. Natta.
 c Host. in d. c. bonæ. illud dictum Host. refert Alex. in d. l. me. & Titius,
 q̄ qui lucratur ex re ad me pertiñente sine causa conueniri potest iudi-
 cio officio, fac. l. planē. & l. i. ff. de per. hered. Natta.

- * Necessē. Vide Aret. ubi cadē ponit conf. 62. inci. Verum est, ubi no. di-
 stinguat, & allegat eadē iura, quæ hic ponit Alex. & lal post Alex. ibi in
 l. ad dic. ff. de uerb. obl. Et de istis et per Rimi. in l. uon hoc. col. pe. & fi.
 C. unde legi. Dec. conf. 566. in fi. Et uide etiam aliquid per Alex. conf.
 45. col. 1. lib. 2. & Ruin. conf. 1. 50. in fi. lib. 1. Natta.
 * Sine dolo. In perituro non incidit quis sine dolo. Idē tradit Feli. in c. 1.
 col. 13. de iureiur. & Alex. & ibi latē lal. l. g. iurasse. ff. de iureiur. Nar.
 Et Pau. de Cast. in d. l. qui iurasse. Et qd d. l. si quis maior. non procedat,
 nisi in perituro dolose commissio, tener etiam Alex. in d. l. si quis ius-
 ticia. cogan. circa fi. lal. conf. 84. col. 4. lib. 1. Sed contrarium teneat idē
 lal. conf. 179. lib. 2. Natta.
 b Perituro. Bar. conf. 66. lib. 1. Fran. Ripa. tract. de peste fo. 3.
 c A dolo. Respondeo lal. in d. conf. 179. qd quando quis cognouit cau-
 sam iniustam, & in ea perseuerat, dicitur in dolo. l. 3. s. is qui nescit. ff.
 de lib. hom. exhib. Natta.
 c A dolo. Alex. l. si quis id quod. ff. de iurid. om. iud. Alcia. tra. de p̄sum.
 reg. 3. p̄sum. 30. l. i. i. tra. de lib. conf. 103. nu. 14.
 * Factus. Error iuris intricatū equiparat errorī facti, quod uide no.
 Soc. in rubr. ff. de rebus sub. Et no. d. Ange. de quo infra meminit Alex.
 Natta.
 * Per maliciam. Istud d. Bal. allegat etiam, & sequitur Alex. conf. 133.
 in fi. lib. 6. pro quo facit, quia potius p̄sumitur imperitia iuris quam
 donatio secundum Cu. in l. non fateatur. ff. de confisus, cum sequitur
 Alex. conf. 164. in fi. lib. 5. Ergo multo minus delictum, q̄ anima cun-
 ctis rebus sit præferenda. c. cum inhiatibus, de peni. & remissio. l. fāci
 mus, C. de sacro. eccl. Et uide Rui. conf. 145. nu. 12. lib. 5. Natta.

CONSILIUM XCIII.

Duplatur supra conf. 5.

S V M M A R I V M.

- 1 Naturalis excludit substitutum sub conditione, si decesserit sine li-
 beris saluti, si testator erat in dignitate constitutus.
- 2 Doctor in consiliarius principis habet dignitatem.
- 3 Naturalis tantum non excludit substitutum, si substitutus sit de le-
 gitimis & naturalibus descendens testatoris.
- 4 Naturalis legitimatus non excludit substitutum a nobili, ubi aliā
 excluderet.
- 5 Legitimati non succedunt in feudo, nec in emphyteusi & ecclesia.
- 6 Legitimari in preiudicium tertij non potest quis habens potestatem
 a Papa uel Imperatore.
- 7 Papa non potest legitimare filium regis in preiudicium fratris.
- 8 Inferior a Principe non potest dispensare sine causæ cognitione.
- 9 Substitutus post mortem testatoris habet ius in spe, & debet citari
 in legitimatione.

E P I T O M E.

TITIVS solutus ex soluta filios habuit quinque,
 moritur mulier illa nō desponsata a Titio, q̄ licet habi-
 taret in domo & familia Titij, tñ cum alijs ignorate ip-
 so Titio fe mīcebat uiris, & nonnulli putabant eos uel
 aliquos eorū non esse filios ipsius Titij, q̄q; Titius
 suos diceret, & ut legitimarentur perquisiuit ut infra.
 Quidā Sēpronius multis p̄ditis uirtutibus comes Im-
 perialis & apostolicus factus est & genuit filios ali-
 quos inter quos fuit Seius, euenit, q̄ is Sēpronius iur
 quodā Principe Vicario Romanæ ecclesiæ in tpalibus,
 pro parte sui dñij & existente cāpione a maiestate im-
 periali cōstituto pro alia parte sui dñij uiuens in crī-
 mē laxe maiestatis cōtra d. Principē prolapsus est, &
 crimine tali dānatus laquei penā luit, eius bonis confi-
 scatis filij nō participes criminis post patris calamita-
 tē uixerūt sub ipso principe. & Seius p̄dictus ad legiti-
 mandū uocatus est, & eos Titij filios in loco p̄ eundē
 Principē tēto in parte dñij ab Imperatore depēdētū
 habētis legitimauit apostolica & Imperiali authorita-
 te. postea Titius ab intestato moritur. Lucius frater de
 fundi dicit ad fe hēditatē defuncti spe dare multiplici
 rōne. primō q̄ licet Sēpronius authoritate apostolica
 & Imperiali potuerit legitimare ante, & similiter eius
 filij, & descendentes, tñ postea p̄p̄ incursum crimē lese
 maiestatis hmōi priuilegiū amittit, & similiter filij au-
 thoritate per partem acquisita priuati intelliguntur,

& am-

Liber Primus Consil. Alexand.

& amplius legitimari non possunt, & ita legitimatio p̄dicta est nulla. Secundo, quia mulier alia cū alijs, vt supra, se miscuit uiris, quod facile probabitur: & quos suos putabat Titius legitimari facere non potuit. Tertio in iustro seu testō patris d. Titij & eius fratris hæc uerba scripta reperiuntur: & ita ipse p̄ eorum ordinem uir, & seruari iussit: ultra alia in eo testō disposita, uide licet, & si aliquis suorum filiorum tam natorum masculorum, quā nasciturorum, seu posthumorum unius, seu plurium masculorum quandoq; decederet sine liberis, & descendentibus masculis iussit, uoluit, & mandauit d. testator, q̄ pars decedentis, seu decedentium sine liberis & descendentibus masculis perueniat & peruenire deat iure substitutionis ad alium, seu ad alios superuenientes, seu superuenientes, uel ad eorū, seu alicuius eorū liberos & descendentes masculos in stirpes & nō in capita &c. Cum igitur d. Titius nulla alia bona habeat, nisi de his, quæ libi a patre suo relicta fuerunt: restat ut dicti asserti legitimari nō possint succedere ipsi Titio defuncto ab intestato, cum non sint ex legitimo nati matrimonio. Modò q̄ritur stantibus supradictis, an p̄dicti legitimati & filij asserti d. Titij succedat ipsi Titio, an frater ipsius Titij uirtute aliquorū iurium & rōnum p̄dictarum p̄feratur eis in bonis &c. & consiliū requiritur in scriptis a quouis iuriconsultu. si ueritas est, q̄ dictus frater p̄feratur legitimatis ut supra, si uerò de iure p̄ferri nō possit, nō que ritur in scriptis cōsiliū.

CONSILIUM XCIII.

CONSIDERATIS his quæ in themate narrat. Videretur fortasse prima consideratione dicendum, d. Lucii fratrem d. defuncti esse excludendum d. fideicommissi p̄ paterno, quia d. testator, f. magister Bartholomæus dictā substitutionem fideicommissariā fecit d. Titio & Lucio reciproce sub conditione, si aliquis eorū decederet sine liberis & descendentibus masculis, sed ita est, q̄ dicta substitutio euanesceat per existentiam filiorum naturalium tñ, quia regula est, q̄ filius naturalis regit excludit substitutionem uocatam in casu, in quo institutus decedat sine liberis lege ex factō, s. si quis rogatus. ff. ad Trebell. l. cum p̄r. s. uolo. l. Lucius. s. si de legat. 2. no. gl. in c. in p̄ntia in ueris. si sine liberis, de probatio. & in c. Raynal. in uer. legitimus. de test. & Ioan. Andr. in addit. Spe. in ti. de testa. s. super ueris. item quid si duobus. Sed dō: quia dato q̄ requireretur, d. descendentes esse legitimis & naturales, tñ attento q̄ fuerunt legitimati, vñ hoc sufficere: quia nihil differre vñ ad legitimis & naturalibus, ut in auth. qui. mod. nat. eff. leg. in s. liceat. & in auth. quib. mod. natu. eff. ful. s. qm̄ uarie. s. res. in q. & in s. illud. & in s. adoptionis. cum sim. Vnde tenuit Iaco. de Aret. quem sequitur Io. Andr. in addit. Spe. in ti. de success. ab intest. s. ff. ad fi. q̄ substitutio facta per illa uerba, si decesserit sine liberis, deiciat per tales naturales legitimatos. q̄ opi. plures sequuntur, & p̄cipue Ant. de But. in c. per uenerabilem, qui filij filij legit. bene facit. l. Imperialis. s. itaque. & quod ibi Bal. & Sal. C. de nupt. & quod no. Bal. in l. cum acutissimi. & in l. eam q̄. in g. col. C. de fidei. Sed pramissis non obstantibus contrarium puto esse de iure uerius in proposito nro, q̄ naturalis non facit deficere conditionem dictæ substitutionis, quia testator in dicta rōtione reciproca dum dicit, si aliquis eorum decesserit sine liberis & descendentibus masculis, intellexit, de legitimis & naturalibus: nō autem de naturalibus tñ, ut patet per sequentia uerba, dum dicit, & si contingeret d. Titium, Lucium, & oēs alios eius testatoris filios masculos legitimis & naturales & posthumos decedere quandoq; sine filijs legitimis & naturalibus masculis sine posthumis legitimis & naturalibus, & sine nepotibus filijs & naturalibus masculis

ex eorū, uel alicuius eorū filio, uel filiis legitimis & naturalibus, uel legitimis & naturalibus masculo uel masculis, & sine liberis & descendentibus masculis legitimis & naturalibus, ita q̄ oīno deficiat linea masculina ipsius non obstantibus filia uel filibus legitimis & naturalibus, ex filijs masculis legitimis & naturalibus ipsius testatoris, uel aliquo ipsorū, nec earū uel alicuius earū filijs descendentibus legitimis & naturalibus, sed extantibus filia uel filibus una aut ex pluribus legitimis & naturalibus uel legitimis & naturalibus testatoris sue posthumæ uel posthumæ ipsius testatoris ltimæ & naturali, uel legitimis & naturalibus, aut eius filia ltimæ & naturali, uel earū filiarum & naturalium filijs legitimis & naturalibus, tunc in casu adueniente, s. defecto filiorum masculorū & oīm descendentium legitimorū & naturalium suorū masculorū duntaxat substituit eo tpe testator dictis Titio & Lucio & oīb. alijs ipsius testatoris filiis masculis legitimis & naturalibus, s. p̄scriptis Camilla eius filia & quancunq; alia ipsius testatoris filia legitimæ & naturalis &c. Nam apparet, q̄ testator p̄dictus magis dilexit quilibet filiorū, q̄ dictas filias suas feminas, & tñ q̄nq; substituit filias suas feminas dictis oīb. suis filijs masculis testatoris, uoluit eas admitti ad substitutionem, si dicti oēs filij masculi testatoris decederent sine liberis & descendentibus legitimis & naturalibus: & sic dato, q̄ aliqui, uel oēs filij masculi testatoris decessissent cū descendentibus naturalibus tñ, tales naturales non excludissent dictas filias testatoris ad substitutionem: quia naturales tñ sunt legitimæ & naturales, quos extare uoluit testator ad hoc, ut excluderent filie testatoris ad substitutionem: multo magis dicendū est ex mente testatoris fuisse, qd̄ decedente Titio filius testatoris cū filijs naturalibus tñ non excludant d. Lucium filium masculum testatoris ad substitutionem reciproce facta inter eos, cū fuerit magis dictus D. Lucius qd̄ d. filia testatoris circa dictam condonem substitutionis, & si melioris condonis esse debet ex præsumptione testatoris, ut arg. l. Publius. s. r. ff. de condi. & dem. & auth. hoc amplius. C. de fideicom. & per id quod no. Bart. in l. Gallus. s. et si pariete. ff. de lib. & posth. & in l. ff. ad Trebell. ¶ Secundo probat dicta uerba cōdonalia apposta in dicta substitutione reciproca, uidelicet, si aliquis uel decesserit sine liberis, interpretant de naturalibus tñ, q̄nq; apparet, q̄ in aliqua alia parte testamenti facta esset mentio de naturalibus tñ, tñ Bart. in d. s. si quis rogatus. & Franciscus Tigrini in l. gñaliter. s. cum autem. C. de instit. & sub. test. sub condic. arg. l. qui filiiab in princ. ff. de leg. 1. cum p̄r. s. cum imper facta. ff. de leg. 2. eadem rōne debet interpretari de legitimis & naturalibus, qd̄ de talibus. s. legitimis & naturalibus est facta mentio in reliquis partibus testamenti: prout est in proposito nostro, in quo testator nullam mentionem fecit ad prouisionem de filiis naturalibus tñ. ¶ Tercio probatur: quia q̄ testator erat in dignitate constitutus: tunc non est in dicta condōne substitutionis reciproce facta per uerba prædicta intellexisse de filiis naturalibus tñ, ut est casus in d. s. si quis rogatus. & idem dixit ibi Bart. si testator non erat in dignitate constitutus, tñ erat homo honestæ uitæ, & uenerabilis obseruationis, ita q̄ ei esset uerecundum, si filium cognatum, sine sua domo denuerit ad bastardos, arg. l. gñaliter. ff. de uent. in poss. mit. & l. 1. s. de uen. in p̄nt. uer. publicè. ff. de uen. in p̄nt. & in d. s. si quis rogatus. in uerbo cōdonem est. ¶ Sed ita est, qd̄ d. testator erat doctor artium & medicinz, & consequenter in dignitate constitutus. c. quan. to. de magist. & no. doc. in c. consōne Codicis, & in l. ex. co. ff. de testa. mili. & in l. 1. in prin. per Bal. ff. de iust. & iure. no. Bar. in l. fi. C. de inde. & in l. gñaliter. s. ff. de decur. & in l. oēs. C. de deculib. & ibi propriè sequitur Bar. de doctoribus in medicina, ubi dicit, eum habere dignitatem: & idem est in doctoribus artium, ut no. gl. l. lege Iulia. la. tñ in uerbo Oratoris. d. l. l. de uen. in p̄nt. Bar. dicit in p̄nt. præfatus Consiliarius principis, & q̄ bene estimatus & reputatus, & sic est illa rōtione poterat dici in dignitate constitutus, cū pars corporis principis esse censetur. l. qui quis. C. ad l. iul. marci. ff. de iust. & iur. dicit, uirorum illustrium, qui consilijs & consilio nro interfunt, senatorum &c.: nam ipsi pars corporis nri sunt, &c.

& etiam sola ratione dignitatis doctoratus doctor dñ nobi-
 lis. l. 2. s. ff. de excu. tut. no. Bar. in l. iudices. C. de dign. lib.
 12. & Cy. in l. prouidendum, per illum tex. C. de postu. & di-
 cit ibi Cy. q. doctor dñ magis nobilis, q. ille, qui est nobilis
 9 genere, ut ibi per eum. ¶ Quarto confirmatur per id, quod
 uoluit Sal. in d. l. gñaliter. s. cum autem. ubi dixit, q. et qñ
 est de qualitate & conditione testatoris, & an sentierit de le-
 gitimis & naturalibus, an uero de naturalibus tñ dictū est,
 q. si substitutus erat filius legitimus & naturalis testatoris,
 ut in casu nro; tunc naturalis tñ non excludit substitutum
 uenientem per fideicommissum, ut in proposito nro, quia per
 substitutionem fideicommissariam tractatur de succedendo tes-
 tatori, non aut ei, cui facta est substitio. l. coheredi. s. cum fi-
 liis. ff. de uulg. & pup. l. precibus. in fin. C. de impu. & alijs
 substitut. unde extatibus legitimis & naturalibus, prout est
 d. Lucius, non debent admitti naturales tñ in bonis & hñdi-
 tate d. testatoris per id, quod hñ in auth. licet. C. de natu. li-
 & ita dicit consuluisse dñm suum Richardum de Sal. hanc
 ultimam rñem tñ non pono pro constanti, magis adhareo
 4 præcedentibus, quas puto tutiores. ¶ Quinto, quia et dato,
 q. alijs legitimis excluderet illū, qui fuisset substitutus p
 hæc uerba, si institutus decesserit sine filiis legitimis & natu-
 ralibus; tñ fallit, qñ essemus in casu, in quo p. dignitate, seu
 conditionem personæ testatoris filius naturalis tñ absque le-
 gitimatione non fecisset deficere conditionem fideicommissi
 relicti sub hac conditione, uidelicet si institutus decesserit
 sine liberis iuxta d. s. si quis rogatus, quia tunc et si talis
 naturalis sit legitimus, non excludit substitutum, quem te-
 stor substituit in casu, in quo institutus decesseret sine filiis
 legitimis & naturalibus per eandem rñem ar. d. s. si quis ro-
 gatus. ut expressim firmat Ang. in sua disputatione incip.
 Nobilis qdam gñe. pro hoc et adducit id, quod hñ in c. natu-
 5 ralis. in ti. si de feud. sue. contro. inter do. & agnat. ¶ ubi le-
 gitimati non succedunt in feudo: q. non est uerosimile, nobi-
 lem concedentem feudū de tali prole sensisse. Pro hoc ad-
 ducit, q. emphyteusis ecclīæ ad tales naturales non transit
 pp nobilitatem ecclīæ concedētis, q. taliter natos abhorret,
 cum haberi non possint sine peccato mortali, allegat no. per
 Bar. in d. s. si quis rogatus. & clarius uoluit Bal. in d. l. gñaliter.
 s. cum aut. & Bal. in aut. Spe. in ti. de loca. in ro. col. in uer.
 emphyteusis ecclīæ &c. & Io. de Imo. in l. qd. dñ in antepe.
 col. ff. de uerb. obl. quib. locis uoluit d. qd. q. sicut feudum
 non vñ concessum pro naturalibus et legitimis, ita nec em-
 phyteusis ecclīastica: q. sua infamiae, allegat no. per Azo. in
 summa. C. ex quib. cau. infamia irro. Bñ faciunt no. per Spe.
 in ti. de loc. s. nunc aliqua. uerfi. 67. & per Bar. in suo consil.
 incip. Neratius. & per Io. And. & alios in d. c. in pñtia. & per
 Dy. & Bal. in l. Lucius. s. ff. de leg. 2. & Bal. & Ang. in l. filiū
 diffinimus. ff. de his q. sunt sui uel alien. iur. Bal. in l. parētes.
 in fi. ff. de ius uocan. & Mod. in c. statum. c. l. 2. de here. in
 6. Et cū dicta decisione Ang. in disputatione pallegata, con-
 cordat et Ant. de But. in c. per uenerabilem qui filij sint legi-
 tit. circa antepe. cartā licet perfectē non referat Ange. & sic
 stante dicta qualitate personæ testoris non intelligit Ang.
 sensisse de talibus naturalibus et legitimis. Fortius tene-
 runt q. plurimi magnæ autoritatis iuri, q. et in quolibet te-
 store et, q. non esset nobilis in dignitate naturalis legitimus
 non faciat deficere dictā conditionē fideicommissi, ad q.
 perimendā requirebant filij legitimi & naturales, ut tenuit
 Bal. in l. Lucius. la. ult. ff. de hered. insti. & in l. si ita d. s. si
 ius. ff. de leg. 2. & in l. si quis posthumus. in prin. ff. de libe. &
 posth. Et consuluio Io. Cald. in consil. l. sub ti. qui filij sint legi-
 tit. est de mēte Bal. et in l. i. C. de do. cau. mortis. & clarē et uult
 Sal. in d. s. cum aut. & Pet. de Anc. in cons. 306. inci. In Chri-
 sti noie, circa primum dubiū &c. & Io. de Imo. in d. s. si
 quis rogatus in fil. ex factio. in prin. ff. de uulg. & pup. per fi. C. de
 his qui ueniū ita impie. Et quia uerba dñt intelligi in du-
 bio de legitimatē naturali. p. l. Statius. s. Cornelio. ff. de iur.
 fil. & l. ea. s. infula. ff. de uerb. obl. & l. fideicommissum. ff. de
 condi. & dem. & l. filium diffinimus. ff. de his qui sunt sui. Et
 quia nō est uerosimile, superiorem uoluisse derogare iuri ter-

tij, & sic substituti. c. super eo. de off. deleg. l. 2. s. si q. s. a prin-
 ff. ne quid in loco pub. ad quod bene faciunt no. per Io. An.
 in regula. sine culpa. in 2. q. prin. de reg. iur. in 6. in mercu. & p
 alia plura, de quib. per eos in dictis locis. Et quis non dicā,
 q. in alijs terminis, q. in nostris illa sit uera uel nō uera opi.
 q. legitimatus regit excludat substitutum; tñ in terminis no-
 stris bene hoc affirmo in testatore, qui erat in dignitate &
 conditione prædicta constitutus per no. per Ang. in dicta di-
 sputatione, cum alijs supra allegatis. Item sexto confirmo,
 quia dicta legitimatio non fuit facta a Papa, uel Imperato-
 re, sed a comite assente se hñe auctoritatem a Papa & Im-
 peratore ex privilegio cōcesso patri suo & filijs, vñ succedit
 illud, qd dicit Ant. de Bu. in d. c. per uenerabilem, in 2. l. col.
 6 in uersum. tñ puto &c. ubi dicit se putare, q. ¶ habens po-
 testatem a Papa, uel Imperatore non possit legitimare ad
 iudicium alterius et respectu spei quia tales concessiones
 intelligunt sine alterius iudicio. ca. pastoralis. de priuil. &
 d. c. super eo. & Lex factio. in prin. de uulg. & pup. Et iō dicit
 Bal. in l. cum filius. ff. de testa. mili. q. comites sacri palatii,
 q. hñt potatem legitimandi, tñ legitimare non possunt in iudi-
 cium legitimum, quia ius alienum minime non possunt
 nisi tenor privilegij expresse dīstaret contrarium, arg. l. im-
 publi. ff. de admin. tut. cum sim. Et ppea dixit Bal. in auth.
 pteca. C. de natu. lib. per illum tex. q. comes non poterit le-
 gitimare bastardos extantibus legitimis, q. iudicare le-
 gitimis in lussione, nisi consensit legitimis. facit, qd no.
 Bar. in auth. item si q. s. eoti. & Bald. in d. c. dñno guerram, in
 prin. in pen. col. in ti. hic finitur lex Contra. deinde inci. con-
 suc. reg. & Mod. maxime Pau. de Cal. in l. Gallus. s. & quid fi-
 tñ in fi. de libe. & posth. & in suo cōf. 21. inci. In Christi noie,
 super eo qd primo loco &c. Per quem apparet, q. dictus co-
 mes non iudicat d. Lucio substituto in iure fideicommissi
 si & respectu spei substitutionis prædictæ, q. quidem spes fidei-
 commissi mortuo d. testatore erat in consideratione & est-
 imabilis & licita, ut probat Bar. in l. iis pōt. in 2. uel 3. col. ff.
 de acq. here. vñ uidemus, q. talis fideicommissarius substitu-
 tus licet petit mortuo testore sibi cauere pendente condi-
 tione fideicommissi per hñdem, cui facta est substitio de con-
 seruandis bonis fideicommissi & rest. in euentum conditio-
 nis fideicommissi, ut per totū titulum. ff. ut leg. uel fideic. no.
 c. & Cut. in postleg. ferē p totum, & in l. inter oēs. ff. qui fa-
 tid. cog. & ibi no. Septimo confirmo per id, qd notabiliter
 decidit Io. de Imo. & Do. de S. Gem. in c. grandi. in prin. de
 7 sup. neg. plati. in 6. ubi fortius dñt q. Papa non possit legiti-
 mare filiū regis Aragoni ad iudicium fratris ipsius regis, q.
 frater Regis erat secundogenitus, & ad quē regnū de cōse-
 tudine deferrebat decedente primogenito, et si talis legiti-
 matio fieret uiuente Rege, de uoluntate Regis, q. non dēt
 posse auferri sibi secundogenito hoc futurū ius sine cā, iux-
 ta no. in c. q. in ecclesiarum, de consli. & in l. si. C. contra ius.
 & in l. rescripta. C. de prec. impe. offe. Et dñt nō obtinere id,
 qd no. Bar. in d. l. Gallus. s. & qd si tñ. quia illud fm eos p-
 cedit in patrimonialibus, q. possunt per patrē auferri con-
 sanguineo ad tale iudicium consanguinei p. pñ fine cō-
 sensu consanguinei facere legitimare filium suū, secus est in
 his, q. non sunt in libera potate ipsius, qui facit legitimare fi-
 lium naturalem ut in pposito, quia bona subiecta restōni fi-
 deicommissi non erant in libera potate disponen. ipsius Titij.
 l. si. sed quia. & in auth. res q. C. cōia de legat. Et dñt et q.
 Papa legitimando aliquem in dubio intelligi legitimare si
 ne præiudicio alterius. c. quamuis. de rescr. in 6. & per hanc
 decisionem & rñem clarē apparet, q. dicta legitimatio ad
 præiudicium d. Lucij non subsistit alia iusta cā fieri non
 potuit, nec trahitur ad ius dicti fideicommissi auferendū
 8 substituto, de quo mentio facta nō est. ¶ Et licet alijs in prin-
 cipe psumatur iusta cā, ut no. Jac. de Are. & Cy. in d. l. rescrip-
 ta. in 3. & 4. q. & Jac. de But. in l. si. C. contra ius. & Anto.
 de But. & Io. de Imo. in d. c. q. in ecclesiarum. & in c. cum te-
 re iud. & Ant. de But. in c. constitutum. de reli. dom. & domi.
 Abbin cap. cum olim. de re iudic. Tamen secus est in in-
 feriori a principe, ut inquit Bald. in l. si testamentum. C.
 de

Liber Primus Consil. Alexand.

de testa. nam in eo requiritur, qd cā cognitio præcedat qñ di
spenfat. ut. in. in. c. ueniens. de filiis presb. & Spec. in ti.
de leg. 9. qualiter. uer. dicunt aut quidam. & Io. And. in c. 2.
de testam. & in inferiore requiritur, qd sit cā probabilis, licet
non ita in principe, ut no. Bal. in d. l. rescripta. in uerf. 3. q. 1.
doc. c. c. & de natura legitimacionis est, qd interueniat cā, ut
no. Anto. de Butr. in d. c. per uenerabilem. in 3. col. & Pet. de
Auch. in conf. 2. 19. quia hēt uim diffenationis, que nō dēt
9 fieri sine cā. 1. q. 7. s. nisi. & etali. 7. Octauo comprobatur, qd
si d. Titus uolebat legitimari facere dictos filios suos quō
ad derogandum & perimendum fideicommissum sibi in iū
sum in bonis & hēditate d. testatoris, oportebat saltem fa
cere citare d. Lucium de cuius præiudicio agebatur, alias
non poterat dicta legitimatio ualere ad præiudiciū d. Lu
cui non citari. Inani ita diuus. ff. de adop. Attento qd erat i
d. Titio acquiritur ius in spe licita & approbata, ut prius dī
xi, & ita colligitur ex no. per Bar. & alios in d. s. & qd si tū.
& per Canoan. d. c. per uenerabilem. & est de mente Bal. in
l. n. C. quib. res iudi. nō nocet. & in d. l. in vlt. col. C. de inoff.
dona. 2. & in prin. C. circa pen. col. 3. & Io. de Imo. in c. nisi cum
priedm. s. personā. de renun. & Pet. de Anch. in conf. 209. in
cip. In Christi noie, ex tenore priuilegiū. Accedit id, qd no.
Ant. de Bu. in c. per uenerabilem, dum tractat, quorum cita
tio requiritur: ubi dicit qd si in legitimacione legitimās nō
facit mentionem de iure alteri qñto, dato qd legitimatio ua
leret illo non citato, tñ nō ualebit ad pñdiciū illius. Et in
istis terminis semper consulendo secutus sum istā partem,
q̄ approbo & uerissimam, licet in aliis terminis & multis
aliis in contrariū concurrentibus in legitimacione facta a
Papa de plenitudine pñtis derogando specialiter & expref
b sē fideicommissio aliās b consulerim excludi substitutum fidei
commissariū, & ita fuerit indicatum & recte in casu illo. Ex
quib. intrepide concludo, d. legitimatos nō excludere d. Lu
cium a iure succedendi ex substitutione fideicommissaria in bonis
& hēditate d. testatoris, a quo fuit institutus d. Lucius. Et ex
superius dictis apparet clara rāso ad allegata in contrariū,
nā non obdum dī, qd filius naturalis ēre nō legitimatus ex
cludit substitutum: quia rñ. qd imō non excludit: quia uerba,
si decesserit sine liberis & descendentibus adiecta in dicta
substitutione reciprocā intelligitur de liberis legitimis & na
turalibus, ut patet per sequentia uerba testamenti, & ēre hoc
mō intelligitur qñ testor erat in dignitate constitutus, ut p
bauit in primo, scdo, & tertio ar. 2. par. Et ēre nō ob. qd fuerint
legitimari, qd nihil a legitimis & naturalibus differre deant,
& per consequens deānt excludere substitutū, ut pleriq; te
nuerūt qd rñ. qd non procedit in testore existente in digni
tate, seu conditione, in qua erat d. testor, nec pcedit in legi
timacione facta ab inferiore, ut a comite, & saltē non cōsen
tiente, nec citato substituto, & non facta mēione de iure d.
fideicaut hic pbaui in 5. 6. 7. & 8. arg. 2. partis. Alex. Paduz.

ADDITIONES.

- a 1 Vera, supra conf. 2.
- 2 Imperator, sequitur Dec. cōf. 425. 2. dub. col. 3. & in c. pastoralis nu.
8. de appell. Natta.
- b 1 Alias, supra conf. 2.
- 2 Col. h. ante uer. ex quibus sum illud con. quod allegat est 2. supra
eo. Hiero. Zanch.

SYMMARIUM.

- 1 Statutum tribuens executi onem instrumentis intelligitur de prius.
- 2 Exceptio procedens ex eodem fonte non censetur sublata.
- 3 Debitum annuum non potest deduci ante tempus.
- 4 Tabelliones creare ad quem spectat.
- 5 Iuramentum non supplet solemnitate probatoriā.

CONSILIUM XCIV.

In causa & lite uertēte inter spectabilem D. Fran. de Gra
nellis agētem, & Iacobum & Petrum de Macholariis &
Tonellam de Dolsonibus reos conuentos. Viso processu &
his, q̄ multum eleganter & coniose allegata sunt p̄ximū
dam aduocatū reorum, atq̄gā ea q̄ uidebuntur mihi de

iure ueriora & sufficere ad uictoriā reorum. Et in primis
ueor, quia negari non pōt, qd in istm confessionis debiti ce
lebra uim d. 18. mensis Decemb. anni proxime præteriti
est collatum in diem uidelicet in diem festi S. Michaelis p
ximē futurū, ut ex inspectione instrī & productionis contine
tur, & attento qd ab initio fuit oppositū, dictā petitionem
admittendam non esse, & sic fuit opposita exceptio ad impe
diendum processum, sequit qd iudex dēt pronuciare nō ef
se procedendum ad ulteriora super dictā petitione aforis
agentis & petentis ante diem, & absolute reos, eo quia a
ctor malē agit petendo ante diem. In fin. ff. qñ dies vsuf.
leg. ce. litem qua. ff. de pac. l. cedere diem. ff. de uer. sig. inf.
de exc. s. tpales. l. exceptionē. & ibi declarat Bar. & alii post
eum. C. de proba. & no. Inm. in c. pastoralis. de exce. & in c. r.
de plus peti. & Bar. & alii post eum in l. eum qui ita. s. q. ita.
el. 2. ad fin. de uer. obl. & in l. eia. ff. si certū pet. & Et licet ista
tutum tribuat executionem instris publicis, qualem de iure
hēt snia diffinitiuā, tñ per hoc non dī tribuere executio
nem instris in diem, si agat, seu petat ante diē, quia procul
dubio constat, si lata esset snia condemnatoria ad diē, & exe
cutio petere ante diē non procederet peticio, si opponeret
exceptio, imō impediretur processus & executio, quia alias
consequeret quis plus debito. s. plus aut. instr. de act. iūdo.
d. s. tpales. Pro hoc ēre in spē in l. 3. s. si quis condemnatus. ff.
de re iud. Per hoc patet hmoi exceptionem non intelligi re
iectā a statuto, qd ēre satis patet ultra pñctā ex statuto pñte
rente opponi exceptionem pacti de non petēdo, & constat,
qd ille, qui ex contractu ēre obligatus soluere creditor non
purē, fed ad diem, dī interim ante diem hēt exceptionem
pacti, qd ante diem non petat. Sic & ille, qui cōuenit se tene
ri vsq; ad certum tps, si post tps conueniatur, hēt exceptio
nem pacti de non petēdo. eū qui ita. s. qui ita. el. ff. de
uer. obl. obligationū ferēs. placet. ff. de actio. & obl. d. d.
quia. 7. Pro hoc ēre facit, quia qñ exceptio, uel defēso proc
2 a dit ex eodē fonte ex quo procedit peticio, nunq hmoi ex
ceptio vī reiecta a statuto denegante exceptionem, ut per
Bal. no. in aut. pñte. C. de fideiū. & in lex prædis. C. de eue.
& in l. peremptoria. in uerf. quero condemnatus. C. senten
tia. non pos. cum simi. Et nunq intelligitur reiecta exceptio,
quæ ex ipsa petitione resultat. l. ueteres. in. ff. de iti. aduq.
priuā. quia actor seipsum excludit Ro. in l. i. uerō. ff. de iuro.
in 3. fallentia. ff. sol. matr. facit L. si procus. s. fed si alius. ff. qd
app. fit. Posset hoc idem aliis pluribus mediis comprobā.
Sed non pōt expedire pp eius euidentia. Tñ circa hoc vī
qd unum pullet fortasse dñm iudicantem prima facie redde
re dubitatē, quia actor non petit exceptionē fieri ante tps,
sed quia ad aures suas peruenisse asserit, qd dicti rei uocie
* rando dñt, qd ipsi non tenent nec obligati sunt soluere di
ctas denariū q̄tate in terminis pñctis, imō peti de
clarari d. instrm. metuisse & mereri executionem contra p
dictos in terminis, de quib. supra, & sic vī, qd non petat exe
cutionem fieri ante tps, sed conserat in tps in instrō con
tentum. 7. Sed rñ. & dico hoc non oblatre, quia ius de futuro
b saltem reo opponente non pōt in iudiciū deduci b ēre qñ na
re actio, nisi qñ esset debitum annuum, quia tūc ne coga
tur actor singulis annis de iure suo experiri, p̄ actor in iu
diciū de deducere ius de futuro & petere, qd reus conserat
ad dandū singulis annis id, qd annuam soluere pmissit, p
lmalē agit. C. de præscr. 30. an. l. 1. cum ibi no. per doc. C. de
fidei. no. gl. & doc. in l. non quādam modum. ff. de iud. & Bar.
in l. 2. ad fin. C. de fidei. & per Bar. & alios in l. de pupillo.
s. fin. plurib. ff. de ope. no. nun. & in l. ubi āt. s. qui forem. ff.
de uerbo. obl. & in l. libertis quos. s. 1. & in l. pecuniā. ff. de
ali. & c. i. & in l. 1. C. de sen. q̄ sine cer. quan. & per Ang. in l.
eū norisismi. C. de præscr. 30. an. & tñ ex promissione annua
est nata obligatio a principio & act. l. i. cum s. stipulator. ff.
de uer. obl. l. fenatus. s. si. ff. de do. cau. mortis. Præterea con
uener p̄ ea, qd notabiliter traduntur per Bar. in l. si finita. s. cū
elegāter. ff. de dam. inf. circa vlt. col. vbi q̄rit, an quis possit
petere pñnunciari sibi actionē competere. & concludit, qd si
quis hēt actionem, & certus est actionē sibi competere, tūc
petit

potest iure dictę actionis petere pronunciari sibi actionē cō petere, & istud est idē, q̄ petere reū condemnari. l. q̄. C. de sent. qua si cer. quan. & ex tali finia fit executio ad id quod debet. l. si p̄tor. in prin. ff. de iud. Si uerō est incertus actor in certitudine tali, cuius declaratio cōmissa est declaranda arbitrio boni viri: vt q̄ lex dicat aliquid esse faciendū arbitrio boni viri, tunc per illū, cui est tale q̄d implendum arbitrio boni viri p̄tē implorari officiū iudicis, vt delectet sibi actionē cōpetere. l. Thais. s. fororē. ff. de fidei cō. lib. l. Labeo. ff. de statulib. Si uerō incertitudo penderet a facto aduersa rij, tūc p̄t agere pducendo petitionē suā et incertā. l. r. s. quid autē. ff. quorū leg. l. si indebitū. ff. rem ra. hab. l. Julianus. s. si q̄ colludente. ff. ac. emp. ¶ Modō in proposito nō erat incertus actor, ad sibi cōpeteret actio ex incertitudine causata a facto aduersarij: q̄a facultas agendi, q̄ cōpetere posset actori in p̄posito nro causat a facto ipsius agentis, & a contractu per ipsum celebrato: ita q̄ non poterat p̄tendere probabiliter ignorantia. l. q̄. ff. ad Velleia. c. ab excōicato. de refer. nec ēt erat incertus actor incertitudine tali, cuius declaratio commissa esset arbitrio boni viri. Vnde sumus in primo casu posito p̄ Bar. in d. s. eleganter. in quo ipsz vult, q̄ ista sint paria peto p̄nunciari mihi actionē cōpetere cōtra te & dicere peto te cōdemnari mihi, & vtroq; casu oportet hoc fieri iure actionis cōpetentis. Sed ita est, q̄ quis non p̄t petere ante diem condemnari reū ad soluendum saltē si opponat exceptio im peditiua iudicij: q̄a non dēt ante diem vexari & inquietari: vt d. s. tpales, cum alij supra allegatis. ergo nec ante diē dēt q̄s posse petere declarari sibi actionem cōpetere: quia hæc sunt paria vt dictum est, & pro certo eadē est rō in uno casu q̄ est in altero: ergo idem ius esse debet. l. illud. ad l. Aquil. 2. de trans. prelāt. ¶ Vnde uidemus, q̄ qñ quis conuenit ante diem, & iudici conslet, q̄ obligatio est in diem, dēt condemnare reum ad soluendum ad diem, si non est opposita exceptio ab initio ad impediendū admitti petitionē actoris: Secus si fiscalis exceptio opposita: ut declarat Inn. in d. c. pa storialis & Bar. in d. s. qui cum ita. sic ergo est in p̄tate rei p̄ uidere, ne ante diē vexet: & sic patet, q̄ nō est in p̄tate actoris posse reum inquietare ante diē. Propterea dico in casu p̄posito actorem pati penā c duplicatorem induciarum, iuxta c d. s. tpales. cum seq. plus uoluit Ang. & Salic. in d. l. exceptio nem, & in l. quod si in diem. in prin. ff. de pet. hare. & in l. r. C. de condi. ex l. & Fulg. & Lud. Ro. in d. l. de l. q̄ et si nō sit opposita exceptio per eū ad impediendū iudicium: tō sit repellendus actor a iudicio per iudicem, & absoluentis reus ab obseruatione iudicij qñ iudici ex actis cōstet, obligatio nē fuisse a prin. in diē, maxime per d. s. tpales. uer. alioqñ, & per alia allegata per eos, super quib. nō est opus insilire cū fuerit oppositū, petitionē non debere admitti. ¶ Et licet d. dñs Fran. in libello narret, q̄ dicti rei uociferadō dixerant se nō teneri soluere in terminis p̄dictis: tñ hæc non est de iure cā, p̄p quā permittat actori agere ante diem reo opponēte, licet qñ quis diffamat aliū sibi esse obligatum, possit esse iuxta cā ad faciendū sibi statui terminum ad agendū, iuxta l. diffamari. cum ibi no. C. de ingenu. & manum. & in l. Titia. ff. de accu. & in l. i. ea. C. qui acc. & no. in l. i. C. ut nemo inuitus, & per Inn. in c. cōquazrente. de off. ord. quia aliter nō p̄t esse bene cōsultum diffamato. Sed casus n̄ est diuersus, quia eueniens termino est cōsultū actori: q̄a p̄t tunc executionem sui petere, quā sibi expeditā tribuit statum in casib. ibi p̄missis. Præterea talē uociferationē p̄cessisse non p̄bauit actor in hoc iudicio. ¶ Alio principali fundō et constat agentem obtinere non posse: q̄a statutum sub rubrica, de instrumen. execu. mandan. tribuit executionem instris publicis, & uerbo fert, q̄ alio statuto cauetur, q̄ ad essentiam publici instris requirit, q̄ sit subscriptum a secundo notario, & est oppositū & deductum, q̄ dictum asseritū instrumentū non fuit scriptum ab eo, qui esset notarius, & q̄ licet diceretur subscriptum a Mathæo de Platono, tamen q̄ d. Mathæus non erat tunc notarius, nec est probatum saltem legitime, quod ante dictam stipulationem dictus Mathæus fuit creatus notarius ab habente potestatem creandi tabelliones.

¶ Nam non sequitur D. Fran. dixit, se creare eum notarium, ergo potuit eum creare notariū q̄a hoc spectat ad Imperatorem, & Papā, & ad habentes p̄tatem ab eis, & magistratus in locis & terris suz iuri dñonis, & ad illos qui hoc habent ex consuetudine, non ad alios, ut no. Inn. in c. cū P. tabellio. de fi. instr. & Spe. & Io. And. in ti. de instr. edi. s. restat. versi. sed quis p̄t. & Gui. de Cu. Bar. & alii in l. nec et. s. eorum. d. adop. & per Bal. in rub. C. de fide instrui. in 2. col. Et p̄stes examinatos in cā non probatur, q̄ d. D. Franc. habuerit p̄tatem creandi tabelliones. Et posito q̄ in dicto asserto instris interuenerit iuro dñorum reorum; tñ non per hoc hēt illa scriptura uim publici instris, nam statutum tribuit dictā executionem in contractu sed instris pub. ut patet ex uerbis statuti, unde non est curandum, an cōtractus fuerit iuratus, uel non. Plus uoluit Bar. in l. si quis pro eo. ff. de fidei. in 7. mēbro, q̄ qñ ad actum requiritur certa solemnitas probatoria, non ualidet ille actus iuro, si non interueniat illa solēnis probatoria, quia talis solēnitās est iure publico insolēntia, vñ non p̄t p̄dictis, uel iuris priuatorū tolli. Ius publicū, ff. de pac. l. nemo p̄t. ff. de leg. j. c. si diligenti. de foro compe. Non insisto circa exceptionem simulationis, quia nō est necessaria statibus p̄dictis, nec et angustia tps, quia in p̄tici rum p̄ssum sum, nec celeritas diffeussu nuntij dñorum reorum ulteriorem morā patiuntur. Alex. Paduz iura ciuilia legens.

ADDITION S.

- a ¶ Fonte. Ro. conf. 42. Visis. Alex. infra eo. conf. 119. nu. 2.
- a ¶ Non tenentur. ¶ Nunquid statum tribuens executionem instrumentis puris, uerificatur in instrumentis purificatis. Vide Alex. in l. hoc ius, quam legit cum lege p̄cedēt. ff. de uerb. obl. & Aret. in l. si, ff. de o. ti. & aliquid per Aret. in l. si mihi, & tibi. s. in legatis. ff. de leg. 1. in no. de q. Alex. uerum creditor in diem possit agere ante diem, ut aduenient tibi sibi soluat, ponit Mat. dect. 129. pluries per diuersos. Natta.
- b ¶ Deduci, cotrarium quotidie praticatur in pratorio Parisiensi. Sed ille stylus dēt restringi, ut procedat, quando reus fatetur vsque ad illū finem interrogari, sed si negat maximē in debito conditionalis, nō de bet ante tempus, nisi quatenus c. p̄s effect probationem peritiam cōseruare, dixi in consue. Paris. ff. 78.
- c ¶ P̄tiam non est uerum, ex quo petitionem conferi in tempus, & sic non plus petit.

CONSILIVM XCVI.

Duplatur. supra conf. 23. & lib. 4. conf. 19. Natta.

SVMMA RI VM.

- 1 Statuta p̄nientia nubentes aliter, quā statutum sit, quod ualeat & contra, quod non ualeant, nu. 2.
- 3 Lex prohibens contrahi matrimonium cum rapitore, q̄ non ualeat.
- 4 Filia nubens inuitis parentibus nō potest exheredari, nisi nubat in digno, nu. 5.
- 6 Consuetudo quia mista, fortior est statuto laicorum.

CONSILIVM XCVII.

PRINCIPALIS dubitatio mihi cōsistit v̄ circa ualiditatem dicti statuti disponentis, q̄ nemo contrahat nisi monium cum muliere uirgine minore 30. an. absq; consensu patris. aui, uel proauj, & illis deficientibus fratris, alius qui contraherit, eā hēat indotatam, nec p̄t, nec aliqui eius con sanguinei compellent illā dotare, sed talis contrahaciens eā recipiens teneat concedenter eā dotare fm sui patrimonij facultatē & ipsius mulieris conditionē. Et prima consideratione uideret dicendū statutum ualere; q̄a uidemus, q̄ licet statutū laicorū ex toto non possit legē diuinā corrigere. c. cum inferior. de mai. & obe. l. nā & magistratus. ff. de arbi. tñ p̄t illā distinguere & in certis casib. immutare, patet in ca. nobis. de decimis, & ibi no. & in l. si. C. de fidei. & i. l. i. unus. C. de test. iudic. c. in o. de testi. & ca. nouit. de iud. & plenē no. in l. j. ff. de const. prin. & in l. si. C. si cōtra ius uel uti. pub. & in c. q̄ in eccliarum. de consti. cū si. ff. sed q̄a statutum nō infringit m̄mionū, qd̄ est quid spirituale, sed imponit p̄nā contrahenti non seruata forma p̄dicta, unde cum exactio illius p̄nē sit separata a m̄mionū, separatum separata debet esse rō. c. edocere. de refer. cum apostolica. de his quæ

Liber Primus Consil. Alexand.

quæ sunt a præla. l. miles. s. defuncto. ff. de adulte. Tertiô: qd statutes vñr moti sancte & honeste ratione, sine virgines 20. an. pp imbecillitatem gratis & fragilitatem sexus agerēt contra propria commodā. ar. l. si pater. C. de sponsa. l. 1. 2. C. ad uelle. l. si. s. filij aut. C. de bo. quæ. l. nec est uirginali pua doris eligere sibi maritum. 3. 2. 2. honoratur dēt ergo ualere statutum, quia est fundatum in honesta & probabili rōne, ar. c. erit. 4. d. nam in mīmonijis contrahendis non solū quod liceat, sed quod honestum sit cōsiderandum est. l. sem per in coniunctibus. in prin. ff. de ri. nup. Quartô pro hoc facit id, quod no. Inn. in c. 1. de spon. ubi uoluit, qd quod ad substantialia mīmonij consuetudo non possit inducere, seu statuere, sed quod accidentalitā, ut quo ad dotē possit. ar. c. Ray. de test. Quinto videmus, qd de iure ciuili mīmonio debeāt esse libera. l. Titia. in prin. ff. de uerb. obl. 1. 2. C. de iuu. stip. & tñ requiritur consensus patris, ut no. 27. q. 2. sufficit. Sexto probatur per id, qd hñ in ca. 1. & in cluip. eo. de cog. spi. & 50. q. 5. aliter, ubi probat ualere consuetudinē disponēt circa mīmonij ualiditatem. Septimô per id, qd hñ in l. cum ita legatum. & hoc modô. ff. de condi. & dem. ubi licet mulier ex dispōe testōris prohibeāt cum certis personis contraherem non tñ vñ illa dispō uiduitatē inducere, aut auferre libertatē contrahendi mīmonium. Sed in proposito p statu tum non impediuntur mulieres commodē posse contrahere mīmonium, imô statutū emanauit, ut cum grauiore cōsilio contrahatur. Quid p. l. adiciamus. C. de mui. lib. 1. ubi mulier ex patre monetario natā prohibet extraneo nubere. & iō Bar. ibi ex hoc infert, qd si statuto cauēt, qd inter hoīes di uersitū factā a non contrahat mīmonium, quæ non ualeat statutū quod ad hoc, ut faciat mīmonij irritum, si cōtra hat, attento qd est res spiritualis, sup qua laici nō possunt statuere cū non sit de iurisdictione sua, sed ecclīæ, tñ ualebit q tum ad hoc, ut contrafacientes puniant, si poterāt honestē nubere feruata forma statuti, ut qā in qualibet facta sūt tor, quot cōmodô contrahi possunt, p id qd hñ in d. l. cum ita legatum. cum l. seq. Nonô p id qd uoluit gl. no. c. cum fm. in uerl. certôq; casu de har. l. 6. q. uoluit, qd si lex ciuilis contrahente mulieri mīmonium certo nō imponat penā priuationis lucri delati à iure ciuili eidē mulieri: erit talis lex seruanda quod ad dictā penam b in terris non subiectis iurisdōis tpali ecclīæ, & illam gl. sequitur Ant. de But. in d. c. 1. de sponsa. ergo cū tractemus de priuando mulierē dote sibi dāda, in qua mulier dī pñdere tñ lucratiuit. l. si. s. si a focero. ff. qd in frau. re. sequit, qd a statuto potuit tali lucro priuari, & tātō magis in casu nro, in quo statutū non vñ excludere mulierē a dote in effectū qd uoluit, qd accipiens eā in uxore teneat eā dotare. Hāc opinione vñ amplecti Bal. in l. oēm. C. ad tertu. ubi dicit ualere c statutū puniens contrahentē mīmonij cū filia. sine consensu patris: qd contrahere mīmonium cum filia. sine consensu patris est contra bonos mores oīum maximē prudentiū, & inducit odiū capitale. l. 1. s. si emācipatus. ff. de bon. pos. contra. nā ualere dēt statutū pdictū, non qd ueter substantiā mīmonij, qd hoc nō pte face re, qd iñ Papa: sed qd punit malos mores & in repu. facinora * seminales, & cū d. opi. Bal. * concordat et Lu. Ro. in ru. ff. sol. ma. & uoluit idē Bal. in l. 1. s. ius naturale. ff. de iust. & iure. ubi putat, qd p pp publicā utilitatē fiat statutū, qd nullus accipiat Gibellinā in uxore sub certa pena ualeat statutū ad penā, arg. l. si tutor. C. de interd. mari. & l. hac ecclīali. C. de secun. nup. ita et Bald. in ru. extra de consil. in pe. col. & in c. clerici. de iudiciis. § Sed pmissis non obstantib. contrariam * suam in pposito * casu de iure ueriorē puto, maximē ex infra scriptis: qd ad mīmonij contrahendū p dictā mulierem clarū est, qd nullo iure cōi ciuile, aut canonico requirebat cō sensus fratris, quinimô de iure canonico non requiritur cō sensus patris. c. cū cām. de refer. & in d. s. sufficiat. & no. 3. 2. q. 2. hoc sanctū, & in d. l. c. q. aliās incipit, Paulus. ff. de statu ho. Igit si per statutū mulier arctat ad cōtrahendū cū cōsen su fratris dī auferri libera facultas mīmonij cōtrahēdi, ut dī bonus tex. in c. cū tale. s. rescriptū. alias incipit, si arbitrio. ff. de condi. & dem. Et quīs statutū nō inualidet mīmonij, tñ

adijciendo, qd maritus cogat illā indotatā hñe, & intelligi mus, qd in casu nro mulier repellat legatō doris sibi relicto in testō patris, sequit, qd statutū imponit penā tam marito, qd mulieri, vñ sicut non ualeat statutū prohibens principale, matrimonium contrahi, ut oēs tenent, eo qd matrimonium pertinet ad ecclīam c. tuam. de ord. cog. clator. qui sibi sine legi. c. 2. de dona. inter vir. & ux. iuncto. c. ecclīa. ff. de Mar. de consil. & not. doc. in c. statutum. el. 1. de har. & lac. But. l. 1. de consil. princ. & Bald. in l. nemini. C. de nup. & in l. cum qui. aliās incipit, Paulus. ff. de sta. ho. Et Ang. in cōf. 2. 9. iuncto Titius existens. & l. 1. s. ius naturale. ita nec ualebit statutū, quatenus imponit penam facientibus, seu contrahentibus principale matrimonij qd non potuisset statutū prohibere cōtrahēdi: ita probat in l. Scius & Angerius. ff. ad l. fal. per quā. l. multa in simili dicit Bar. & istā doctrinā colligit Bal. in l. 1. C. de indi. uidui. tol. ubi dicit, qd si non ualeat statutum prohi bitorium, nec ē dē penale per d. l. Scius & Angerius, & quā * & cum nunquā pena legis pōt incipere a permisis. l. ab administratione. C. de leg. & no. Bal. in loēs populū. l. 8. col. ff. de iust. & iu. & Pet. de Anch. in rep. canonum statuta. de consil. in uer. adde id, quod no. Bal. & c. Confirmat: quia dī directē prohiberi nō pōt matrimonij per statutū, ut nemo agat, nec ē dēt posse indirectē phiberi, uel retardari dī, c. statutū. el. 3. de here. l. si sponsus. s. i. ff. de do. int. uir. & ux. l. in c. cum qd una. de re iul. b. 6. Sed si diceremus ualere statu tū dictā penā imponens sequerēt, qd indirectē prohibe ret libertas matrimonij contrahendi. l. 1. s. q. hoīem. ff. de iur. rerum ac. non dat. l. hñes meus. s. ff. de condi. & dem. nam impositio penæ facta per statutum ciuitatis inducit iustitiam meriti, ut inquit Bar. in l. creditor. in fi. prin. ff. de sol. & Hol. & Io. And. in c. fi. de ap. & Ang. in liber homo. in prin. ff. de here. in iust. & Bal. in l. falsus in ult. col. C. de fur. & Bal. in d. oēm. in fi. C. ad Ter. cū igit oī iure tantum sit, qd matrimonij debeant esse libera. c. Gemma. de spon. & in d. l. Titia. de ut. obl. exceptis uinculis inductis a iure canonico, cui in mat ria matrimonij est standū. c. fi. de sec. nupt. & in l. liberorum s. notant. ff. de his qui nō. infā. Non pōt dici ualeat statu tū pdictū contra ius cōi conditū a laicis, fer inferioribus a pa pa, cū per illud statutum phibet matrimonium cōtrahi sine consensu patris, & per cōsequens libertas mīmonij restitua & auferat itante dicta impositio penæ per pdictā. Re ne faciunt, qd no. per gl. & doc. in d. l. 1. C. eo. tit. & ad idē, qd no. gl. & plenius per Hol. & Io. And. in d. c. fi. de sec. nupt. per gl. & doc. in l. 1. C. eo. tit. Et ad idē, quod no. gl. 3. 1. q. 5. de pub. qd uoluit t qd sicut nō ualeat prohibitio legis prohibens mulierē raptā contrahere matrimonium cum raptore, iuxta ea qd hñ in c. p. de rap. & in l. 1. C. de raptu uirg. Ita et non ualebit dī spon iuris ciuilis imponens penā contrahenti ma trimoniū * cum raptore auferendo ipsi mulieri lucrum ab ip sa muliere delatū, iuxta ea qd hñ in auth. de rapto. mulier. in fi. & in d. c. cum fm. de har. in 6. & Abb. in c. 1. de spon. l. iust. Io. And. in d. c. cum fm. uoluit in certo casu contrahendū illa gl. non contradicit casui nro, ut infra dicā. Et itam opi. qd non ualeat statutū * imponens penā contrahenti mīmonij cū filia. sine consensu patris, tenet Io. And. in colla tutum. in nouella, & cū eo concordat ibi Do. de S. Gemm. tot ergo magis in casu nro, in quo statutū requirebat consen sum fratris, qd nullo iure ciuili, aut canonico requirebat. Hāc ē opi. sequitur Ant. de But. in d. c. 1. de spon. ubi quod ad ppositū cōcludit, qd non ualeat statutū imponens penā, p quā annulat contractus matrimonij, si talis pena imponit dam num infigiendo, bene fatet, qd si statutū imponeret penā auferendo lucrū ab ipsa dātā, tunc bñ ualeret, ita loquit gl. in d. c. cum fm. Sed in pposito nro statutum imponens penam marito, ut dotare mulierē teneat de suo proprio, infert dam num. Item quod ad mulierē quantum ad casum nrm statutum auferit dotem, quā ipsa mulier habebat a patre ex dispōe ul timæ uoluntatis paternæ, & sic posito qd uera esset opinio s. in d. c. cum fm. quod ad auferendum lucrum ab ipsa lege de claratum illud nō ob. nam lex facilius suum denegat auxilij speciale, qd auferat pñsionē inductā ab ipsa lege cōi: ut no. gl. in

gl. in l. s. idius. C. qui po. in pig. hab. & in l. i. C. si aduer. v. e.
 & D. Abb. in d. c. r. de spon. reprehendit opi. Io. And. Cócór.
 & Fed. de Sen. conf. 175. inci. Causas talis est, statuto cauet, q.
 filij spurij, & lac. Butr. idē tenet in statuto penali in d. l. i. ff.
 de consi. prin. & Et Pet. de Anc. in cōmento. c. canonū statu-
 ta. de cōsti. in 26. col. in uerf. c. pōitū patet, qualiter se hnt
 leges in materia ista matrimoniorū, de statu mōi. c. ubi p
 oia transiit op. Io. And. in d. c. statutu, & illā firmat: quia
 prout non ualeat pōna conventionalis libertatē matrimonij
 contrahendi impediens tanq. sit contra bonos mores. d. l. Ti-
 tia. & in d. c. ga. mo. Ita nec pōna pōita a statuto: q. si non
 pōt fieri per pactū, nec per statutu: ut no. in rub. de dec. lib.
 1. & si statutu super principali, i. matrimonio non ualeat, nō
 debet ualere super accessorio. d. l. Seius & Angerius. Et huic
 opi. v. ē adhære Bal. in l. condōni. C. de condi. insti. dum
 alleg. no. in d. c. statutu. Illā ē apertē probat Ang. in l. consul-
 ta. C. de test. faciens mentionē de decisione Io. And. in d. c.
 statutu, & cum eo ibi transiit. Ita ē fact. Io. de Platea in d. l.
 adiucimus, ubi circa illā gōnem, quam ibi tangit Bar. remit-
 tit se ad no. per Io. And. in d. c. statutu, in qua ē ipse Io. And.
 residet. in addi. Spe. in rub. in ti. de spon. ¶ Pro ista parte ēt
 in terminis consuluit Pet. de Anc. in conf. 2. i. inci. pro solu-
 tione dubiorū. q. quā ueritū & Nā in casu suo statutu di-
 ctabat q. filia non posset nubere absq. cōsensu patris & ma-
 tris sub pena priuationis bonorum & lūccessionis cōtingen-
 tis in bonis patris & matris, q̄rebat, an pp hoc filia potuerit
 excludi ab hēditate & bonis patris & matris, & an contra di-
 ctū patrē posset agi pro dote cōstituenda, finaliter conclu-
 dit pro filia: & statutu non ob. quā fm cum tex. in d. c. ho-
 norant 3. 2. q. 1. & alij canones, qui exigunt cōsensum paren-
 tum in nuptijs filiarum sunt de honestate nō de necessitate:
 ut in d. c. fuisit. cū ibi notatis, & iura ciuilia requirētia cō-
 sensum filiarum sunt cor. cōta de iure canonico per iura, quā su-
 pra allegauimus: si ita est fm q. iura ciuilia sunt cor. cōta, non
 vr ualere statutu qd̄ reducit nos ad ius ciuile, & discedit a
 iure canonico, quo iure magis regulantur matrimonia, & sunt
 de eius foro d. c. tuā. & d. c. si de sec. nup. cum concor. allega-
 tis. ¶ Non ob. fm cū, q. d. statutu dēt ualere, quatenus pē-
 nā imponit ex cā, q. honestati congruit d. honorant. iuncto
 d. c. erit aut lex, quia rēdoe, q. poliquā per iura canonica est
 concessa libera facultas filiarū contrahendi matrimoniū sine
 cōsensu paterno, nō vr posset per leges & statutu talis liber-
 tas & pōtas mēto penā coarctari: unde uidemus, q. penā le-
 gales inducūt contra secundū nubentes infra annū (sunt cor-
 recte per id, qd̄ hnt in c. si de sec. nup. cum si. & de cōd. posse
 per indirecū prouideri circa id, quod direcō principaliter
 non poterat. c. ueniens. de iureiur. pro hoc ē allegat id, qd̄
 hnt in d. c. G. mma. & in d. l. Titio centum. s. r. ff. de condi. &
 dem. Vnde concludit, si tale statutu intelligit medulliter,
 & ad cor. cōt. prout iacet non ualeat, uel si dicimus ualere, di-
 cit, q. debebit referri ad intellectū iuris cōs. f. q. filia con-
 traxisset cum infami, uel turpi persona, seu cū indigno cōtra
 patris uoluntatē, ita q. pp hoc patrē, uel eius famā offende-
 ret: unde tunc erat iusta cā exheredationis, i. i. s. emancipa-
 tus. de bo. poss. contratab. secus si cum digno contraxit, q.
 licite facit, ideo penā non meret. l. Gracchus. C. de adul. Et
 sic apparet q. Pet. de Anc. uult, q. quō ad auferendum lucrū
 & commodum delatum a iure cōi nō ualeat d. statutu uel
 intelligatur, qm cum indigno contraxit. ¶ Facit, quod uoluit
 5 gl. no. & ibi ē Arch. 3. 6. q. 1. c. de raptorib. ubi notatur q. si
 hnt nupti inuito patre non tenetur eam dotare, nisi nupti
 indigno, secus si digno, ar. l. 3. s. emancipatus. vr etiam not.
 Bal. in l. i. 4. col. ff. sol. mat. & Io. And. & Ant. de But. in c. ac-
 cedens. de procu. & per D. Abb. in c. cum causam. de adul. &
 ita modificatur, quod no. in d. c. hoc facit. & in l. obliga-
 mur. s. lege. cum si. ff. de act. & obli. ¶ Vnde cum presupponatur,
 dictam mulierem esse nuptam uni non ignobili, & non
 indigno opera matris interueniente, & tractetur de dote sibi
 a patre in testō relicta, non uideo, q. d. statutu habeat dic-
 tæ mulieris & eius marito obstat. Cessat enim casu no-
 stro ēt præsumpta mens statuenti, quz vr fuisse prouidere,

¶ non nubant puellæ cum ignominia domus & familia: &
 cessante rōne dēt cessare dispō legis. l. adigera. s. quam u.
 de iure patro. c. cū cessante. de appell. & ista sine dubio quō
 ad casum nrm est magis cōis opi. ut patet ex supradictis. iō
 in iudicando non est ab ea discedendum ut tradit gl. vulgari-
 ris Et per prædicta satis patet rñio ad allegata in contrariū:
 tñ specialius rñ. Et primō dum dicebatur, q. statutu pē di-
 sting. uere ius diuinum, nam uerum est, cum modō statutēs
 disponāt circa rem pertinentē ad suū forū. c. si. de reb. eccl.
 non alie. & in auth. cass. C. de fac. fan. eccl. sed d. statutu nō
 est hmōi: quia contra mrimonium & eius liberā contrahen-
 di facultatem non habent directē, uel indirectē pōtem d.
 statuentes, ut supra probauimus: ergo & c. Similr non ob. fm ar-
 dum dicebatur, q. saltem quatenus statutu imponit pēnā
 separatam a mrimonio, dēt ualere, quia separatorum separa-
 ta debet esse pōna: quia rñ. quia sicut non ualeat prohibitio
 super principali, ita nec dispō super pōna imposita illis, q.
 contra principale contraherent. l. Seius & Angerius. & l. nō
 dubium. C. de legi. & d. c. Gemma. cum aliis supra alleg. Non
 ob. tertium arg. dum dī, q. statuentes fuerunt moti facta &
 iusta rōne ut d. c. honorantur. & d. l. semper. quia rñum fuit
 supra referendo consiliū Pet. de Anc. Præterea ar. posset p.
 cedere, ubi statutu fuisset conditum circa ea, q. pertinent
 ad forum & pōtem statuentium, sed hoc non est hmōi: ut est
 dictū. Ad quartū arg. dum dī, q. dicebatur, q. statutu circa accidenta-
 lia mrimonij, ut quō ad dotem pōt disponere, per no. p. Inn.
 in c. i. de spon. Respon. q. q. statutu disponeret, q. uxore
 pcedente in mrimonio sine liberis maritus lucratur cer-
 tā quantitatem dotis, posset dici ualere statutu, quia per
 hoc statutu non impeditur libera facultas mrimonii con-
 trahendi, sicut bene impeditur, qm mulier non pōt sine con-
 sensu fratris nubere d. l. cum tale. & patet: q. uidemus, q. pa-
 tium lucranda dotis inter ui. & ux. ualeat. l. 2. ff. de pac. do-
 ta. l. i. in prin. ff. de do. præle. & cum sit tale pactum, dī aufer-
 re liberā facultatē contrahendi, sicut non ualeat promissio pē-
 nē. l. Titia. cum si. & alij post eum in d. c. de spon. ubi ui-
 de But. ubi faciunt dīam inter statuta disponentia de lucrā
 da & statuta penalia, de quib. qrit in casu nro. Ad quintum
 arg. dum dicebatur, q. mrimonia de iure ciuili debent esse
 libera, & cum requirebatur cōsensu fratris, de quo quēri-
 mus, pterea ius ciuile disponebat, mrimonia dī esse libera,
 pter q. a quibuscūq. inter q. erat cōsensu patris, & q. p hoc
 plurimū auferbat libertas mrimonii contrahendi, iō fuit
 de iure cōi cor. cōtū, cui stare debemus, supra rñum est.
 6 ¶ Non ob. sextū ar. de eo qd̄ hnt in c. super eo. de cog. spi. q. rñ.
 q. ibi loquit in consuetudine ecclīe, nos ar loquimur in
 statuto condito a laico. Pro hoc bñ facit ēt, qd̄ no. Hof. & Io.
 An. in c. si. de sol. & Ant. de But. in c. q. in ecciarum. de consi.
 ubi uoluit, q. consuetudines, q. sunt fauorabiles ecclīis, ua-
 leant, cum uim legis hēant, secus in statutis laicorum nō im-
 peratoris fm Io. And. in d. c. licet fauorabilibus. per id, qd̄
 no. in d. c. q. in ecciarum. & in d. c. ecclīa. S. Marię. de consi.
 uel fm do. An. & Io. de Ligna. & Io. de Imo. in d. c. ecclīa
 S. Marię. & D. Abb. in d. c. de spon. qm consuetudo est mix-
 ta laicorum & clericorum pōt inducere, q. pēcāt ecclīe.
 c. cum uenissent ad forum. de eo qui mit. in pos. c. de rei fer. &
 eodem mō rñ ad id, quod hnt in c. aliter 30. q. 5. uel aliter. ut
 per doc. in c. quia. in d. c. aliter. non agitur de consuetudine
 imponente penā per q. libertas contrahendi mrimonium im-
 peditur. Non ob. quod hnt in l. cum ita. & hoc modo. ff. de
 cond. & de q. ibi non dicebat impediri libertas mrimonii
 contrahendi, licet dī occur. uero: q. tñ aliquib. non cōtrahāt
 mrimonium, dum mō cum aliis cōtrahi possit, secus qm mu-
 lier arcāt ad contrahendum mrimonium sine cōsensu alte-
 rius, ut probat in d. l. cū tale. s. exceptis. & eodē modo rñ ad
 l. adiucimus. & quo ibi no. Bart. Præterea illa est dispō iuris
 ciuilis, cui in mrimonio non est standum, sicut uidemus in
 seruis, inter quos non est mrimonium inspecto iure ciuili.
 cū ancillis. C. de ince. nup. secus inspecto iure canonico. c. i.
 & ferē p totū de coniu. seruo. hoc ēt plenē probat Io. An.
 in c. si. de secun. nup. & plenē per Pet. de Anc. in c. canonum.

Liber Primus Consil. Alexand.

in 24. col. & no. Bal. in l. q. contra ad si de ince. nup. & fin pri
mā rōnem, quam dedi ad d. i. ad i. c. i. n. u. p. cū ibi no. per Bart.
& d. cum ita legatum. Et rōnd ad no. per Bal. in d. l. s. ius
naturale. & in d. rub. de consil. Præterea ibi loquitur, qñ ap
parebat, q statum emanauerat non in odiū contractus,
sed pp publicum fauorē, & sic principā ad fauorē alterius
bene facit, qd no. Ant. de But. in d. c. i. de spon. & no. d. l. hac
edictali. Non obid qd no. per gl. in d. c. cum fm, quia rōde
tatur, q gl. cōtraria in d. c. puellis. v. esse uerior: ut dixi supra.
Secundō rōde, q nos non tractamus de statuto auferente
lucrum delatum ab ipso statuto, ut loquitur gl. in d. c. cum
fm. Sed loquimur in pena infigēte damnū rerum suarum
marito, & ēr quō ad mulierem tractamus non de lucro dela
to a statuto, sed de legato rel. itō a patre in testis aliū ef
fe dēt in casu isto per no. per gl. in d. l. ad si diuis. Nō obid qd
no. Bal. in d. l. oēm, quia ipse loquit in statuto disponente, q
contrahentes mīmonium cū filio. s. fine consensu patris in
cidat in pena. & fundat se q cōtrahere mīmonium sine cōsen
su patris est cōtra bonos mores, & inducit odiū capitale fm
eū, q rō nō ita militat in nubēte sine cōsensu fratris, q a nul
lo iure cānti est de consensu fratris requirēdo: sed de cōsen
su patris sic. Præterea opt. Bal. est magis cōiter repbata i ca
su illo & cōior ac uerior est opt. Jo. An. saltē in casu isto, ut su
pius demōstrasse puto, & ita equius & uerius eēt arbitror.

ADDITIONES.

1. § Sectatorum idem tenet Alex. in statu prohibente nubere extra terri
torium infra consil. 3. 1. nu. 2. lib. 2.
2. § Penam sequitur Alex. consil. 68. ad filib. 4.
3. Valere, dic q omnia huiusmodi statuta ex iusta causa facta sine ualida,
adde Bal. trac. stat. uer. consensu s. i. Bal. i. 1. l. i. in si. de iust. & iur.
lo. l. up. re. p. e. per uelras. § sed si filia de dona. inter uir. & uxo.
4. Opinio Bal. § Communiter improbat ut dicit Alex. hic in si. Rui. cō
fi. 144. in filib. 5. Natta.
5. In proposito. Vide Fel. in c. eccle. si S. Maria. c. 1. de consil. Et ista
non ualere concludit Dec. consil. 23. 1. in rub. Natta.
6. Nec etiam, idem Alex. in d. l. Seius & Augerius. c. 1. in rub. fil. ma.
in si. super consil. 59. nu. 5. Ant. de But. consil. 35. 1. in rub. Cur. Sen.
consil. 17. col. 1. 2. consil. 18. col. 1. Dec. consil. 23. 1. in l. nuptias de rego. iur.
Ant. Consil. uer. statum. Hippol. Marini. no. 189. sum. Si ueltri uer. si
matrimonium 2. q. 2. sed erat, ut dixi super consil. Pari. i. o. in rub.
Matrimonium. § Statum prohibens mulierem obligari, nisi seruata
certa solemnitate, non comprehendit causam dotis, tanquam prohibi
tione matrimonii, secundum Ant. de But. consil. 3. 1. de quo uide Ruin.
consil. 61. col. 4. lib. 3. Natta.
7. Statum, istud idem amplectitur Dec. consil. 23. 1. ad ubi uult, q si
huius contrahens matrimonium sine consensu patris coheredat nō, cū
sit, etiam ducens indignam sibi ibi in d. 4. d. concludit, q de ea causa nō
potest alimenis priuari, quia aliter decideret necare. Et eadē dicit in l.
nuptias. ff. de reg. iur. Natta.
8. De hoc consil. meminisse ipse in l. Seius & Augerius ad leg. falsc. ut per
Suarez de los casamientos, ante nu. 20. fol. 545. Hier. Zanch.

E P I T O M E.

VERBA notarii in instrumento de eo quod tem
pore instrumenti interuenire potuit, probat inter cō
trahentes.

CONSILIVM XCIII.

1. **B**REVITER *puto dictos petentes in cōiōnem deduc
i dicta bona emptā per patrū nōse suo proprio & suo
rum hīdum non esse audiendos. Primō rōne expressa cōiō
tionis, de qua in infirō p̄dicto qā nō ob st. allegatis defectus
1. sigillorū: qā nūq. p. per uerba notarii contenta in infirō, per
q asserit, q ea oia, de quib. in infirō sunt sigillata sigillis di
ctorū contrahentiū ad maiore firmitate & robur roborata
p̄bant sigillis utriusq. partis interuenisse, & q notarius as
serit aliqd, qd p̄t p̄tialiter tunc infirō interuenire, talis as
sertio probat quod ad contrahentes, q illud interuenierit, ni
si contrariū appareat: ut no. gl. in l. 1. c. de si. infir. & iure ha
stē fil. lib. io. & ibi doc. no. Jo. And. & Imo. in c. cum in iure.
de off. deleg. & lac. Bu. in l. optima. c. de contrahen. & com.
stip. & Bar. & alii in l. sciendum. ff. de uerb. obl. & in auth. si
qs in aliquo. C. de eden. cum si. Vñ cum probet per uerba d.
2. infirō, q interuenit: tunc quis nunc non extēct, cū nō appa

reant. tū cū infirō hēat ea, q erant de substantia infirō publi
ci stabit infirō, * ut no. in c. inter dilectos, de si. infir. in gl. in
uerbo pro ea, & alii post eum ibi sequunt: nisi fuisset a d. in
ter partes, q ab eis sigillis nō ualeret infirō, fm Hosti. An.
Ant. de Bu. ibi ar. l. contractus. C. de si. infir. & c. 2. de pac. &
c. 1. de tran. qd non fuit in casu p̄prio q tunc ex infirō con
ligi p̄t. Ad hoc ēt facit, qd no. Bal. in l. falsus. C. de furan
uile. col. in uerbo dubitari p̄t. & c. & per hac apparet dici non
posse, q contractus non fuerit habitus p̄ absolutō & p̄dictō
a partibus, iuxta l. si q. cū ibi no. ff. de testa. & d. l. cōtrahen
quia, ut dixi, uerba d. infirō probāt sigilla interuenisse, & q
uult dicere contrariū, q tūc non interuenierit, hēt necesse
lud p̄bare l. gnaliter. C. de non nup. pecul. p̄rebit. C. de p̄a.
3. l. 2. ff. de proba. § Seda rōne non dēt audiri petentes bona
conferri, qd p̄supponat, q non erat facit bonorū dicti fratres
tpe, quo bona, de quib. est qd, fuerunt acqui sita: quia qdam
hēbant diuisa, qd a non sequit, q bona emptā dēt oīno re
manere apud hīdes eius, qui suo noīe emerat, ut l. si. m. ex
socijs. § i. unus. ff. pro socio: & no. Bar. & doc. in l. Titium &
Meuium. § altero. in si. ff. de adm. tut. & in l. si patruus. C. de
mutu. iur. iud. ubi Bar. clarē circa vit. col. & Bar. in l. 1. cū
qs alteri uel ibi q cōcordat ijs. Ex quib. concludo ut supra

ADDITIONES.

1. Breuiter, Idem etiam consil. 38. lib. 3. In isto casu laboriosē admodū
consulit Capellā ut appareat eisdem consil. 2. 1. Natta.
2. Stabitur instrumento, Istud est ex eo: quia sigillum nō erat necessāriū,
id eo eius amissio, & defectus non uis; istud d. Innocentij d. c. uer
ter dilectos, sequitur Fel. in com. ordinem. col. 2. de rescip. ubi p̄t
multa in simili, & q de defectu cera, uel sigilli privilegium non uis
tur, tenet Dec. per illud d. cum Inn. in consil. 146. col. pen. Natta.
3. In hac eadem causa consulit Capel. consil. crimi. 2. 1. Hier. Zanch.

S Y M M A R I V M.

1. Testis si ex eius dicto appareat de causa inimici, repellitur.
2. Causam subesse iustitiam, dicit abhi causam.
3. Reconciliatio de recenti non creditur.
4. Amico inimici nec etiam forori offensi creditur. nu. 5.

C O N S I L I V M XCIX.

1. **I**N causa inquisitionis formata contra Iacobū & Ale.
de Lauerno, & Io. Benedictū, & Dñicum Paruū de Lauerno
eorū nepotes. Visa inquisitionis copia & p̄bationis testium
receptorū in cā & alijs scripturis mihi exhibitis principā
puto discutiendū, an p̄bata sit legitimē intētio curiæ inqui
rentis, q inducit p̄dictos testes, uidelicet Bar. ab Ecclesia,
& Carhernā & Cæciliā sorores Dñici q. Georgij de Lauerno
& Christofoři q. Bar. & Buniniō & Borgofoři. Et mihi v.
q nō sit legitimē p̄bata intētio curiæ. Capio primō scilicet
Bar. & iste nō p̄bat: qā iste est inimicus Iacobi de Lauerno,
cōtra quē deponit nā in suo testificatio primō dicit, q
de Lauerno ex pposito lapidē, quem habebat in manibus,
p̄iecit in ipsum testem, & eū p̄cussit in facie a latere dextro
cū sanguinis effusione, q iniuria illata ipsi testi d. esse atroc.
§ atroc. in si. de iniur. l. p̄tor. si. ff. de & atroc. iniuria d. p̄
rare inimicitia grauissimā, ut inq. Bar. in l. 3. si. ff. de ad.
leg. & ad hoc equiparat atrocē iniuriā & litē cūm oīum bono
rū, qā qlibet p̄dictorū patit iniuriā grauissimā, & aliqd
id, qd hē. in si. de iniur. § atroc. & in l. p̄p. litem. ff. de excu.
tu. Cōstat aut, q testis inimicus repellit, saltem qñ inimici
tia est capitalis, uel qñ capitalis, qñ est causata līre uerren
te super omib. bonis, qñ oīa, de quib. in infirō sunt sigillata
& no. Host. & Io. And. in c. cū oporteat. de acc. poss. gl. ibi in
uerbo inimicis, ergo idē qñ inimicitia cāta est ab atrocio
2. iuria, q illi aequiparat, ut proximē dixi. Ad hoc ut quis con
3. feat esse inimicus, sufficit cā a inimicitia sit sine metis
odio, ut no. uult Inn. in c. cū te ad si. de re iud. ar. 3. q. 5. c. 2.
& in c. seq. & sequit Bal. in l. p̄scriptio. in 2. c. col. c. cū con
tra ius uel uti. publ. & Salin. l. 1. i. prim. ff. de testi. & in d. aut.
si dicat. Facit, quod no. Inn. in c. cum p̄ de acc. ad si. ubi dicit,
q satis est, q quis sit suspēctus de odio, ut repellatur a testi
monio